

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

80. MS. X. 6b.

p. 2

HEXAPLORVM
ORIGENIS

QVAE SUPERSVNT
AVCTIORA ET EMENDATIORA

Q V A M

A

FLAMINIO NOBILIO,
IOANNE DRVSIO,

ET TANDEM

A

BERNARDO DE MONTFAUCON
CONCINNATA FVERANT

EDIDIT

NOTISQVE ILLUSTRAVIT
CAROLVS FRIDERICVS BAHRDT

S. S. THEOL. BACCALAVREVS

ET ANTIQVITATVM SACR. PROF. PVBL.
ORDINARIVS.

P A R S I.

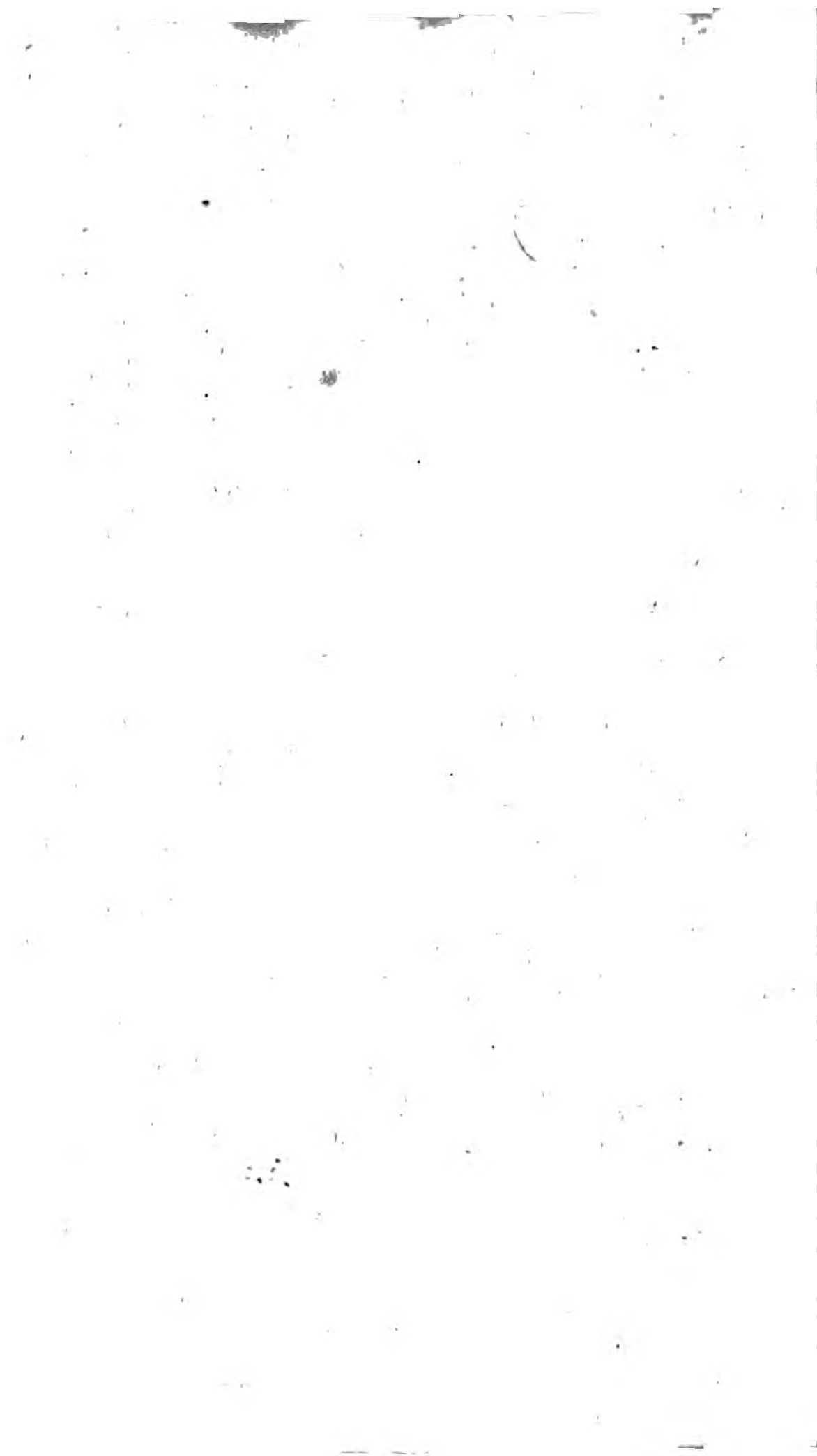

LIPSIAE ET LVBECAE.

APVD CHRISTIAN. GOTTFR. DONATIVM

1769.

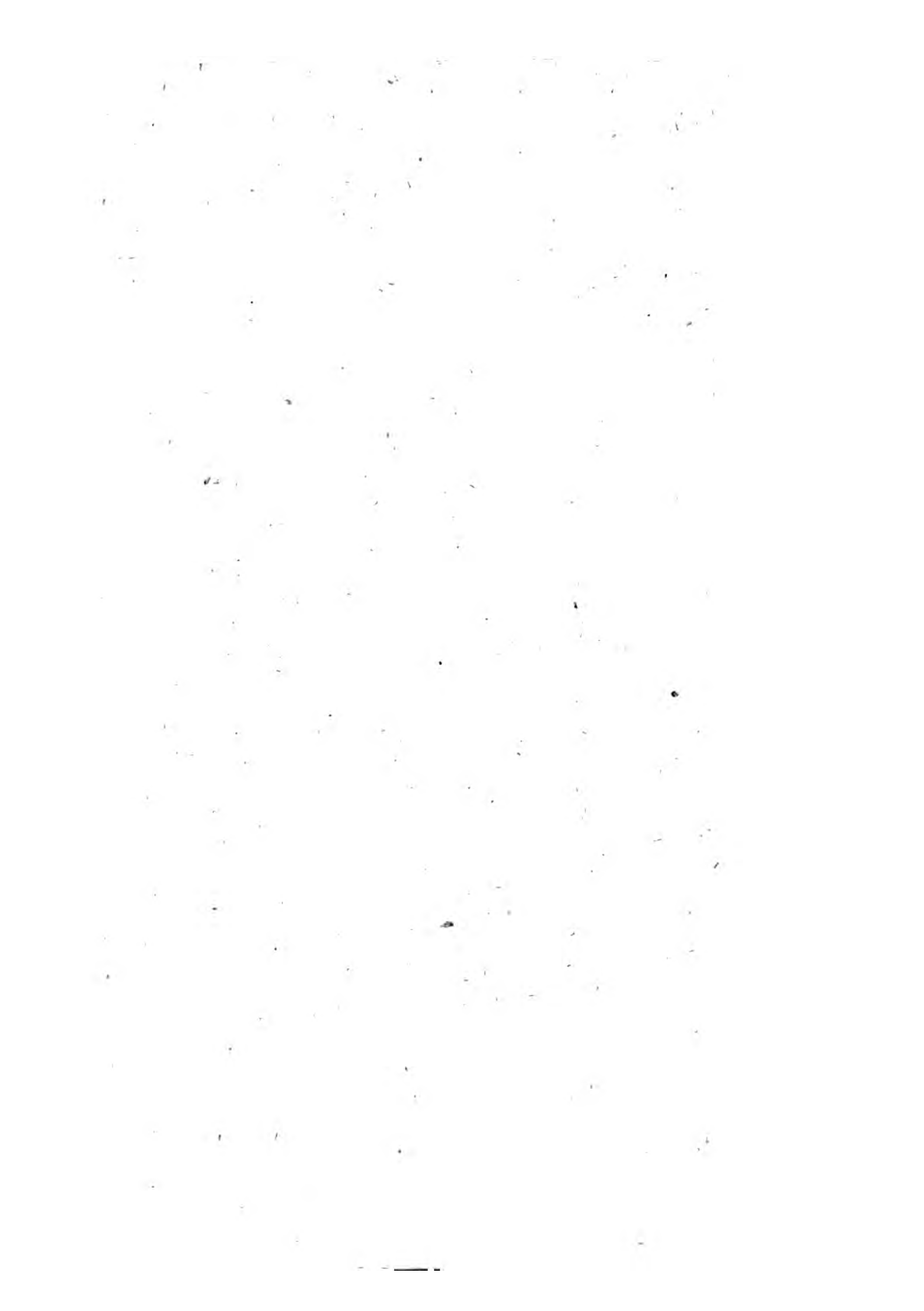

REVERENDISSIMO
ATQVE
ILLVSTRISSIMO DOMINO
D O M I N O
CAROLO WILH. IOSEPHO
ADAMO
SACRI ROM. IMP. LIB. BARONI
DE BREITBACH

IN BURRESHEIM, ECCLESIARVM METROPO-
LITANAE MOGVNTINAE ET EQVESTRIS S. ALBANI
PROPE MOGVNTIAM, VT ET INSIGNIVM COLLEGIAT.
AD S. VICTOREM MOGVNTIAE ET S. CRVCIS NORDHV-
SAE CANONICO CAPITVLARI ET HVIVS PRAEPOSITO,
EMINENTISSIMI ARCHIEPISCOPI ET PRINCIPIS ELE-
CTORIS MOGVNTINI ET CELSISSIMI PRINCIPIS EPI-
SCOPI WVRTEBVRGENSIS CONSILIARIO INTIMO,
VRBIS AC TERRITORII ERFORDIENSIS
PROPRINCIPI CET. CET.

DOMINO ET MAECENATI
INDVLGENTISSIMO.

REVERENDISSIME
ATQVE ILLUSTRISIME
DOMINE
PROPRINCEPS!

*E*uocatus hac auspiciis et indulgentia TVA, eo quidem consilio, ut praeter litteras diuinas, eas docerem disciplinas, quae antiquitatis christianae scientia subsidiisque ceteris interpretandi sacri codicis continentur,

tur, beneficii magnitudo animique gratissimi sensus a me postulant, ut TIBI quam primum documenta offeram, quibus et IPSE et omnes intelligant, me unice spectare hoc, ut studia mea qualiacunque aliqua saltem ex parte voluntati TVAE eximiae laudatissimaeque, salutem et incrementa Academiae Erfordiensis adiuuandi, respondeant.

Hexaplorum Origenianorum ea sane praestantia est atque in illam partem utilitas, ut merito inter eos libros referantur, quibus via ad cognitionem interiorem philologiae criticaeque sacrae tutissima aperiri solet, certe debet. Quare nihil dubito, fore, ut
hae

bae primitiae in hac Academia a me
editae animo illo **TVO, DOMI-
NE REVERENDISIME
ET ILLUSTRISIME**, quem
quotidie in Musarum alumnos exse-
ris, accipiantur: nec aliud quicquam
magis efficax erit, ad mentem meam
ad cetera studia, quibus de mune-
re benignissime mihi mandato, bene-
mereri cupio, impellendam et inci-
tandam.

Deum igitur **T. O. M.** hac spe fre-
tus, rogo oroque, ut **TIBI, DO-
MINE REVERENDISSI-
ME ET ILLUSTRISIME**,
Academiae nostrae vindici atque sta-
tori **Excellentissimo**, litterarum fau-

tori integerrimo eam aetatem largiri velit, quam Musae Goettingenses in Münchbusio suo venerantur, quamque in TE pariter cum bonis omnibus venerari cupit.

NOMINI TVO
REVERENDISSIMO
ATQUE ILLUSTRISSIMO

Erfordiae
Calend. Octobr.
C1D 13CC LXVIII.

additissimus ac devotus
C. F. BAHRDT.

PRAE-

P R A E F A T I O

EDITORIS.

Est vero is peruersus Seculi nostri genius, vt scripta quæuis ludicra et inepta prius imprimantur et emanant, quam opera, summorum virorum studiis concelebrata. Germania proh dolor! nostra minutis et diobolaribus libellis, cantiunculis, fabulis, comoediis, homiletarum oratiunculis et dispositionibus scatet et nimis abundat; opera vero immortalia, historica, archaeologica, philologica, critica, ab Anglis, Francogallis, Italisue petit. Et hoc tristissimum fatum litterarum dum considero, vtrum eorum, qui libros vendunt cupiditatem, an eorum potius qui emunt, prauum et

P R A E F A T I O

vitiosum gustum accusare debeam, prorsus ignoro.

Quid ergo mirum, immortale Montefalconii opus tam diu inter nos fere absconditum, multis desideratum, in folis Bibliothecis lautioribus asseruatum, a paucissimis vero sacrae interpretationis cultoribus frequentatum, iacuisse? Quid mirum, me ipsum, cum hanc eius editionem, quae nullum emtorem pretio suo deterreret, pararem, vix vnum Bibliopolam inuenisse, qui sumtibus suis imprimendum susciperet librum, quo nullus carere Theologus commode potest?

Sed tandem tamen mihi contigit esse tam felici, ut ciuibus meis hoc insigne opus, ex Origenianis reliquiis, a Nobilio et Drusio collectum, a Montefalconio auctum et egregie adornatum, tradere locupletius emendatiusque possem. Cuius quidem rei rationem reddam breuiter.

Haec vero editio mea ita a me instituta est, ut nihil magis mihi curae esset, quam libri ipsius breuitas, quo sumtibus emtorum parci
id

EDITORIS.

id est, plurimorum voluntatibus obtemperari posset. Hoc vero consilium ut obtinerem, primum e Montefalconiana editione verba hebraica litteris graecis adscripta plurima eieci, tanquam rem ad exiguos usus aptam, et praeterea plane vagam et incertam. Nam verba hebraica olim in diuersis regionibus diuersimode pronunciabantur, ut testatur Hieronymus: adeoque ne uti quidem posset lector istis verbis graece scriptis, ad cognoscendum et *determinandum* pronunciandi morem veterum Hebraeorum.

Eandem vero ob causam, nempe ut per editionis compendium pauperiorum etiam voluntati satisfaceret, versionem latinam omisi, cui Montefalconius singularem columnam assignauerat. Erat autem haec versio primum omnino superuacanea, partim propter eorum indolem, qui ad Hexaplorum lectionem accedere praesumuntur, partim propter Lexica, quae ad calcem operis inueniuntur: deinde falsa saepissime, saepe omnino inepta, raro satis accurata. Ego itaque eius omissione editionem meam dimidio minorem et angustiorum reddere malui, quam ei relictæ, in Lexicis

P R A E F A T I O

xicis a me concinnandis, toties in vna pagina contradicere cogi.

Sic etiam in notis describendis delectum habui eandem ob causam. Omisi eas 1) quae pertinent ad sensum vocabulorum: has enim reddam in Lexicis: 2) eas, quae sunt mera et saepe frigida fati scholia, quae Montefalconius ideo e Codd. MSs. excerpserat et imprimi curauerat, quia tum erant Anecdota: 3) eas, quae simpliciter lectionem textus repetunt nomenque Codicis cuiusdam, cui debebatur lectio, adscriptum proferunt. His enim omnibus lectoribus, exigua librorum pretia desiderantibus, molesti potius fuisset quam utiles. Nam notae istae nihil iuuant lectionem Hexaplorum: etenim paucis lectoribus v. c. curae erit scire, vnde sit lectio quaeque, vtrum ex Basiliensi, an ex Colbertino, an ex Coisliniano, etc. codicibus? Cuilibet sufficiet scire, esse eam e Codice MS. vel scriptore quodam vetere, quorum nomina in fronte cuiusque libri indicata reperiet. Etsi quando dubitatio in aliquo loco oriretur, tum nemini interdictum est, ad editionem maiorem recurrere.

Ergo

EDITORIS.

Ergo solum textum, id est, graeca veterum interpretum fragmenta descripsi, emendavi, auxi, notisque paucioribus illustravi, quibus nihil aliud lectorem docere volui, quam ipsam lectionis crisin. Itaque vbi lectio erat dubia, vbi in Codicibus diuersis diuersa, vbi suspecta, vbi sine nomine interpretis allata etc. ibi paucis verbis lectorem de eo, quod mihi aut Montefalconio videretur, commonefeci. Montefalconii autem notas omnino meas feci et cum meis permiscui, quia eius rei nihil lectoris intererat. — In Genesi, fateor, me notas nimis neglexisse. In reliquis feliciorum delectum habui. — Coniecturas emendationesque passim adpersi: vt, Leu. 9, 2. 16, 8. 13, 7. 52. 18, 28. 26, 9. Ruth 1, 12. et alibi passim.

Vitia typographica innumera habebat Montefalconii editio, quae, quantum fieri potuit, correxi: vt textus purissimus lectoribus traderetur. Si vero ipse Montefalconius in quodam loco peccasse videbatur, diligenter illud indicaui, paucis locis exceptis, vbi lapsu memoriae nota exciderat.

Sed

P R A E F A T I O

Sed ipsa etiam veterum intérpretum frág-
menta auctiora nunc prodeunt. Primum enim
totam appendicem editionis Montefalconia-
nae, in qua lectiones Codicis Coisliniani ex-
hibebantur, ad loca sua reuocaui. Deinde par-
ticulam Codicis eius, qui Lipsiae in Bibliothe-
ca Collegii Paullini s. Academica afferuatur,
integram exscripsi, et quicquid eius ad Hexa-
pla pertineret, in textum recepi. Huius Codi-
cis fragmentum, quantum supererat, nuper
edidit FISCHERVS, Vir, inter rei philolo-
gicae et criticae peritos, celeberrimus, sed ita
tamen, vt textum quidem accuratissime de-
scriptum exhiberet, de ipsius vero Codicis in-
dole et forma nihil commemoraret. Itaque
nunc ego lectoribus meis descriptionem huius
Codicis, non quidem vberiore et plenioré,
(nolo enim in alienam prouinciam inuadere)
sed tamen ad praesens institutum sufficientem
communicabo.

Est itaque Codex ille, membranaceus, in
folio fere minori. Volumen ipsum compactum
est e pluribus fragmentis diuersae scriptionis,
indolis, aetatis; quae tamen omnia hoc ha-
bent commune, vt exarata sint scriptura mi-
nuta,

EDITORIS.

nuta, in qua semper spiritus et accentus deprehenduntur. Sed age, commemorabo partes illas varias, mutilas, confutas, inque vnum Volumen colligatas. Primum quidem inest: *Ἐξήγησις εἰς τὰς τῆ — Παύλου ἐπιστολὰς — — ἐκτεθεισὴ ἀπὸ Φωνῆς Θεοφυλάκτου τῆ ἀγιοτάτου ἀρχιεπισκόπου Βεργαρίου* :. Cui inscriptioni annexa est specialior haec: *ὑπόθεσις εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολήν*. Sequitur ipsa *ἔξήγησις* in Epistolas, ad Romanos, primam ad Corinthios, ad Galatas, denique ad Ephesios. Definitque particula haec, verbis: *οἰκειωθέντες τῷ Θεῷ· ἰδὲ —* adeoque mutila est.

Sequitur particula Codicis alia, cui manus recentior inscripsit haec: *Commentarius in caput primum Euangelii Ioannis*. Scriptus vero est hic *Commentarius* alio prorsus et, vt mihi videtur, recentiore litterarum ductu. Ipsa etiam membrana, priori longe nitidior est. In margine aliquis passim notauit, vnde loca quaedam huius *Commentatoris* desumpta essent. V. c. in prima statim pagina, instructissima oculorum acie, haec legi: *desumpta e Basilio homil. in principium Euangelii Ioannis p. m. 198. Habes etiam in Catena Corderii p. 4.* Caeterum
Com-

P R A E F A T I O

Commentarius hic finitur verbis ἐχ ἀπλοῦς ἐπιτιθέασι τὰ ὀνόματα· ἀλλ' εἰς — adeoque etiam mutilus est.

Iam vero apparet particula Pentateuchi a cel. FISCHERO exscripta et edita. Litterarum ductus iterum alius est et ab antecedente diuerfus. Ego vero, vt lectores mei rectius possint de eo iudicare, atque, facta comparatione cum speciminibus scripturae veteris, in Montefalconii Palaeographia conspiciendis, de aetate Codicis quid statuendum sit, et cui seculo scripturae genus adsignari oporteat, videre, huius ipsius particulae specimen exsculptum profero.

Exhi-

P R A E F A T I O

Exhibet autem tabula haec initium columnae cuiusdam, quae extat Num. 9, 10. 11. 12. *ἀνθρωπος ἀνθρωπος.*

Inscriptio vero, quam vides in fronte columnae comparere, non eiusmodi est, quae singulis columnis competat, sed a scriba huc collocata est cum signo loci, ad quem proprie pertinet. Pertinet vero haec infra ad v. 15. quorsum respicit signum $\overline{\Gamma}$ quod h. l. adiectum est. Is nimirum qui Codicem descripsit, ad distinctiones maiores argumentum posuit, idque modo infra, modo supra columnas collocavit, litteris quadratis, numerum distinctionis exprimentibus. Hae vero distinctiones non eae sunt, quae in hodiernis libris cernuntur. Neque enim capitum, neque versuum numerus in hoc MS. hodierno respondet. Quae quidem omnia ex edito Cel. FISCHERI facilius perspicias.

Sed antequam de hac particula plura disputem, reliquas Voluminis huius partes recensere pergam. Huic itaque tertiae adfuta est alia, quae *Genesium* refert. Scriptura hic pessima apparet: atramentumque omnino flavum. Sequitur: *Cleomedis Cyclica Theoria* quod ostendit inscriptio: — κυκλική θεωρία — et aliae,

EDITORIS.

aliae, quae sequuntur, v. c. *περὶ τῆς μεγέθους τῆς γῆς*. Postea apparet inscriptio haec: *Ἀριστοτέλης περὶ Ζήνωνος* — porro: *Ἀριστοτέλης περὶ κόσμου* etc. — Volumen totum finitur fragmentis exiguis librorum Apocryphorum v. c. Tobiae.

Iam de particula illa Pentateuchi. Incipit ea ab Exodi c. 32, 7. verbis: *τὴν φωνὴν τῆς λαοῦ κραιζόντων* — et definit c. 1. Deut. v. 13. in verbis *ἄνδρας σοφούς*. Sed ante omnia inquirendum erit, in rationes textus quem refert, deinde de marginalibus dicendum. De textu autem τῶν O. hoc in primis obseruari debet, esse eum, hodie *duplicis* generis. Alii enim Codices propius accedunt ad veterem *κοινὴν* seu *Vulgatam* τῶν O. versionem, alii versionem τῶν O. Hexaplaem referunt. Nam vetus illa *κοινὴ* iam Origenis aetate partim corrupta, partim mutila et lacunis referta habebatur, quod mouit virum summum, vt eam, qualis tum supere-
rat, vsui communi aptaret, quod etiam consilium executus est ita, vt ex reliquis interpretibus, Aquila et Symmacho, maxime vero e Theodotione textum partim reformaret, vbi ille a suis Codicibus hebraicis (NB. etiam iam tum valde corruptis) defleckeret, partim interpolaret, vbi ille mutilus esset praefixis asteriscis,

P R A E F A T I O

rificis, partim obelis notaret, vbi ille quaedam haberet, quae in Hebraeo deficerent. Huic vero mutatae et interpolatae editioni quintam in Hexaplis suis columnam adsignauit. Et hinc ortum est discrimen inter editionem τῶν O. hexaplarem et κοινήν f. *Vulgatam*. Iam vero huius loci non est disquirere, vtrum alterutra harum versionum hodie residua sit, an vero perierit. Hoc tantum ponimus, vfu edocti, alios Codices MSS. *magis* ad illam κοινήν, alios ad Hexaplarem accedere. Quod quidem iis, qui Codices huius versiones MSS. conferre velint, sedulo ad animum reuocandum erit.

De hoc vero nostro Codice sic statuimus, esse eum mere *hexaplarem*. Nimirum hexaplarem ita agnosco, vt videam an scateat locis, e Theodotione aliisque interpolatis. Huius vero rei intelligendae plures fontes adsunt. Vberrimum porrigunt ipsa Hexaplorum quotquot supersunt fragmenta, in quibus saepe duas, aliquoties etiam tres lectiones reperies cum signo O. notatas: quarum alterutra plerumque O. Θ. praefigitur. Ex his locis facillime poteris editiones τῶν O. diiudicare. Ea enim editio, quae *semper* vel *in pluribus* certo locis, refert lectionem v. c. eam, quae cum O. Θ. signata

EDITORIS.

signata est, hexaplaris est; contra quae alteram habet, propius ad *κοινήν* accedere praesumitur. Idem discas, si morem vertendi cuilibet interpreti proprium fati perspexeris, atque v. c. phrasas, quibus utitur Theodotio, Symmachus, Aquila, cum more Alexandrinorum loquendi perpetuo comparaueris. Hoc enim modo plurima illa loca possent inueniri, in quibus vetus illa *κοινή* ab Origene ex aliis interpretibus fuit interpolata. Tertium fontem monstrabunt Versiones eae, quae ex vetere *κοινή* promanarunt, nempe Arabica, Syriaca, et Vulgata latina. Vulgata quidem latina hodie etiam permixta est, partim ex vetere Itala, partim ex ea, quam Hieronymus ad hexaplarum graecam concinnauerat. Verum hoc negotium tuum molestum quidem reddet, nec tamen omnino irritum faciet. Res enim per comparationem Versionum poterit perfici. V. c. si Syriaca et Vulgata latina coniunctim discedunt ab Alexandrina, tum verosimile est, Alexandrinam in tali loco non referre textum *τῆς κοινῆς*. Si ad Vulg. et Syriacae auctoritatem accedit Arabs, argumentum fere inuictum habebis. Contra si Arabs et Syrus conueniunt cum Alexandrina, tum forte probabiliter colli-

P R A E F A T I O

ges, Vulgatam h. l. referre particulam alienam, i. e. vel a manu recentiore reformatam, vel ex Hieronymiana illa residuam, quam ad hexaplarem concinnauerat etc.

De his vero rebus alio loco differendum erit fusius et determinatius. Nunc quidem hoc volebam lectores meos docere, Codicem hunc Lipsiensem Paullinum esse *hexaplarem*: quippe qui pleraque illa loca, in hexaplis cum O. Θ. notata, refert, contra vero Romanam editionem, quam *unam* vidi ad veterem illam κοινήν proxime accedere, plerumque deserit. Regulae autem supra positaе, me docuerunt, Codices *plerosque*, qui mihi innotuerunt, scilicet Alexandrinum, Basileensem, Colbertinum, Coislinianum etc. esse hexaplares, i. e. reliquorum interpretum verbis frequentissime interpolatos.

Accedit, quod Codex noster omnia fere habet, quae in Colbertino et Coisliniano, obelo, i. e. ÷, signata erant: etsi minus frequenter loca Asteriscis, i. e. ✕, notata contineat. Immo vero re ipsa ditior est istis Codicibus. Nam vti Codices illi hexaplares longe plura continent, quam hodiernae τῶν O. (praesertim Romana) editiones, ita noster longe plura exhibit

EDITORIS.

bet verba, quae in istis Codicibus non inueniuntur. Sed de his fatis,

Volebam, antequam de marginalibus verba facerem, de signis et scribendi compendiis quaedam disputare, quae in hoc Codice occurrunt. Verum haec in decursu operis fatis explicata reperies. V. c. $\delta\upsilon\nu$ et $\delta\upsilon$ idem esse, quod $\delta\upsilon\nu\alpha\tau\alpha\iota$ valet, significat — porro: semel legi $\omicron\iota\alpha$ pro $\omicron\iota\lambda$. i. e. $\omicron\iota\lambda\omicron\iota\pi\omicron\iota\iota$, reliqui interpretes — et alia eius generis. Itaque hoc tantum adde, de quo in ipsis Hexaplorum fragmentis, si recte memini, nihil occurrit, notam $\textcircled{H}$, quae et sic pingitur $\textcircled{H\Lambda}$, quamque Cel. FISCHERVS in edito sic exhibet ΣH : nihil aliud esse, quam signum attentionis, quo veteres utebantur tum, cum lectorem ad rem vel locum memorabilem attendere iuebant. Vide Montefalconii Palaeographiam gr. L. V. p. 370. et 373. — Apparet etiam in Numeris signum $\textcircled{\text{P}}$ quod Origenem prodit. — Verum Asteriscus $\times$ qui etiam in Numeris cernitur, nihil significationis habet in hoc Codice, ut puto. Videtur merum signum esse, quo scriba utebatur ad indicandum locum, ad quem scholion in margine collocatum referri debeat. Sic v. c. Num. 29, n. ad $\alpha\mu\alpha\sigma\tau\iota\alpha\varsigma$ ponitur in margine scholion quod-

b 4

dam,

P R A E F A T I O

dam, hoc modo: ✕ περι ἧς ἐκτίθεται ἐν τῷ κζ τῆ
 Λευιτικῆ, ὅπερ καὶ τοῖς δύο τράγοις ἐπιτιθέναί κλήρας
 κελεύει· κλῆρον ἕνα κυρία, καὶ κλῆρον ἕνα τῷ ἀπο-
 πομπαίῳ. — Sic eodem modo sine vlllo valore
 esse videtur Asteriscus Num. 23, 18. vbi ad mar-
 ginem haec iacent: ☉ ✕ εὐλογία ἄλλα. — Ne-
 que vero aliud iudicium ferrem de Signo ☿,
 quod apparet Num. 22, 30. vbi in textu est ἐποίη-
 σά σοι ☿ ἔτως; et in margine sic legitur ☿ τῆτο.
 Sic c. 14, 37. ad verba κατὰ τῆς γῆς πονηρὰ, per-
 tinet illud in margine, ☿ ἐν τῇ πληγῇ. Simili-
 ter v. 45. ad ἐτρέψαντο notatur, ☿ ἀπώσαντο.
 Vbi dubito, an figura (☿) alia quadam de causa
 fuerit apposita, quam vt locus in textu signaretur,
 ad quem ista Marginalia essent referenda.

Ipsorum vero Marginalium, quae in hoc
 Codice cernuntur, aliqua sunt Scholia vetera,
 partim lectionem, partim verborum sensum,
 partim rem alienam spectantia; cuius vltimae
 classis exemplum lepidum extat Num. 33, 38.
 vbi ad verba, τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ μιᾷ τῆ μηνός, no-
 tantur haec ad marginem: ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ
 ἡμέρᾳ τέττε τῆ μηνός ἐτελειώθη καὶ ὁ μακάριος Τιμό-
 θεος ὁ ἀρχιερεὺς Ἀλεξανδρείας, μάλλον δὲ πάσης τῆς
 οἰκουμενης ὁ δεύτερος Ἀαρών. Ex hoc vero Scholio
 putabamus notam temporis scripti Codicis,
 explo-

EDITORIS.

explorari posse. Sed tot fuerunt Alexandriae ἀρχιερεῖς, Timotheo nomine insigniti, ut frustra aliquid tentare videremur. — Scholia reliqua in Edito Cel. FISCHERI reperies. — Marginalium vero aliqua ipsa etiam interpretum veterum fragmenta referunt. Horum fragmentorum pauca ipsis interpretum nominibus, verbi causa Ακ. Cυ. Θε. notantur. Plurima sine nomine et nota apparent.

His itaque, quomodo vfi fuerimus in adornandis augendisque Hexaplis, a Montefalconio editis, accipe. Primum quidem omnia, quae ad marginem scripta legebantur, cum interpretum nominibus, exscripsi, et in ipsum textum Editionis Montefalconianae intuli, quum a Montefalconio ea nondum notata esse videbam. Ibi vero, vbi eadem lectio in illa iam editione extaret, in notis significavi, eandem haberi in C. L. P. i. e. in Codice Lipsiensi Paulino. Saepe vero iis quoque lectionibus, quas Montefalconius sine Intt. nom. attulerat, sua nomina ex Codice L. P. restitui. Nonnunquam etiam lectiones male collocatas restitui v. c. Leu. 21, 20, 22, 21.

Verum in iis lectionibus describendis, quae sine Intt. nom. adferebantur, solam Analogiam

P R A E F A T I O

secutus sum. Nam merae lectiones variae τῶν O. cum incertorum interpretum fragmentis permixtae iacebant in hoc Codice, ita, vt faepe difficile esset singula separare. Quare diu dubius haesi, nec vidi vtrum earum lectionum delectus sit instituendus, an plane sint omit- tendae et negligendae. Sed postea ipse Montefalconius certum iter tenere me docuit, cum in rationes eius, quas in exscribendis Codicum suorum marginibus secutus est, dili- gentius inquirerem.

Videbam autem virum summum adferre innumeras lectiones, sine interpretum nomini- bus, quas quidem *omnes*, nota ἄλλος, signaret, etsi inter se maxime discrepantes. Titulus enim Ἄλλος, in editione Montefalconii, duplici lectio- num generi communis est. *Primum* quidem alio- rum interpretum, v. c. Aquilae, versionibus, quorum nomina ipse in Codicibus suis non repererat, signum ΑΛ. praeponitur. Et hic ti- tuli Ἄλλος vsus frequentissimus est et proprius. Deinde vero eadem vox, Ἄλλος, praefigitur etiam ipsis τῶν O. variis lectionibus. V. c. Iud. 1, 1. ἐν αὐτῶ est varia lectio. Nempe Codex Ba- fil. sic in textu habet. Editio vero Romana in textu habet πρὸς αὐτῆς: et tamen alteri lectio- ni

E D I T O R I S.

ni ἐν αὐτῷ illud *Αἰος* praefixit, quamuis in Ba-
 filienſi eam inueniret in textu, illam vero le-
 ctionem *πρὸς αὐτὴς* in margine, vt alterius in-
 terpretis verſionem. Ratio haec eſt. Mon-
 tefalconius operis ſui baſin, vt ego conie-
 ctor *), fecit Editionem Romanam. Huius
 textum collocauit iuxta aliorum interpretum
 fragmenta, quae in Codicum ſuorum margini-
 bus

*) Coniectur — Nam ipſe Montefalconius non indi-
 cauit vnde prodeant lectiones eae, quas nota *O.* ſignauit.
 Ego ita philoſophatus ſum. Is qui Hexaplorum fragmenta
 colligit, lectionem τῶν *O.* ſumere debet, aut ſingulis vicibus
 ex eodem Codice, ex quo ipſum fragmentum prodit, aut ex
 alio, quem tanquam baſin operis conſiderare conſtituit. At-
 qui Montefalconium lectiones verſionis Alexandrinae non
 proferre ex eodem Codice, ex cuius margine lectionem alte-
 rius interpretis proferat, id inde colligo, quia dicto loco Iud.
 1, 1. lectionem ἐν αὐτῷ cum nota *Αἰος* notauit, cum tamen
 Baſilienſis lectionem ἐν αὐτῷ in textu haberet, contra alteram
πρὸς αὐτὴς in margine. Hanc vero rationem vbiuis depre-
 hendis. V. c. Deut. 10, 2. vbi lectio editionis Romanae
 praefixam habet notam *O.* altera vero, quam Baſilienſis in
 textu habet, notata eſt per *Αἰ.* Itaque cum Montefalconius
 hanc fere ſemper rationem ſequatur, vt lectionem Edit. Ro-
 manae cum *O.* ſignet, eam vero, quam alius Codex habet,
 tanquam alterius interpretis verſionem, praefixo *Αἰος* no-
 tet: nemo non videt, ipſum Editionem Romanam tanquam
 baſin operis iuxta alias interpretationes collocare inſtituiſſe.
 Verum h. l. non poſſum non lectores meos monere, Monte-
 falconium in hac re fuiſſe valde inconstantem et peſſime ne-
 gligentem. Nam exempla paſſim contraria occurrunt. V. c.
 Deut. 9, 29. legitur *O. κληρονομίαν Αἰ. μερίδα* cum ſcribere
 debuiffet *O. μερίδα, Αἰ. κληρονομίαν.* Nam *μερίδα* eſt lectio
 Editionis Rom. altera vero Baſilienſis. Tali vero oſcitantia
 lectores ſaepiſſime ſefellit incertosque reddidit.

P R A E F A T I O

bus repererat. Quod si itaque in alio quodam Codice videbat lectionem Editionis Romanae in margine, in textu vero aliam, tum istam, quam Rom. Editio habebat, nihilominus cum O. notauit, alteri vero, quam in textu habebat iste Codex, suum Αλ. praefixit.

Videbunt quidem lectores mei saepe etiam hanc notam, O. ἄλλως; sed hac Montefalconius utebatur tum, cum in ipso margine cuiusdam Codicis nota O. appareret. Nam Codices hexaplares MSs. saepe in marginibus alias τῶν O. lectiones proferunt. Has itaque, vt dixi, Montefalconius per O. ἄλλως notauit. Contra vero, vbi alterutram τῶν O. lectionem, Codex aliquis, tanquam alius interpretis versionem, proferret, ibi Montefalconius alteri, quae diuersa esset ab Ed. Romana, suum Αλως praefixit *), vti videre est in exemplo paulo ante laudato, aliisque fere omnibus quae in singulis paginis occurrunt. V. c. Deut. 21, 5. O. ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. Αλ. ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν: vbi prior lectio est Editionis Rom. altera Manuscriptorum. Sic ib. v. 8. prior est Editionis Rom. altera cum nota Αλ. Basiliensis.

Sed

*) Α quo tamen differt illud Αλλοι, quod notat *alios* et *plures* interpretes: saepissime *reliquos omnes*.

EDITORIS.

Sed quaeris, cur Montefalconius ipsas varias lectiones titulo *Ἄλλος* signauerit? Respon-
sio in promptu est: quia pleraeque istarum le-
ctionum variarum sunt versiones aliorum in-
terpretum. Causa in superioribus allata est.
Codices nimirum alii sunt hexaplares, alii
propius ad τὴν κοινὴν accedunt. Hexaplares ex-
hibent frequentissime lectiones ex Aquila,
Symmacho, Theodotione, interpolatas. Ta-
lem vero lectionem interpolatam alius Codex
in textu, mox alius in margine, mox cum si-
gno O, mox cum signo Ἀλ. profert. Quum ita-
que Montefalconius talem deprehendebat,
nonne eam iure suo, tanquam lectionem alte-
rius interpretis, nota Ἀλ. signare debebat?
V. c. cum in Basiliensis Codicis *textu* videret
Iud. I, I. lectionem ἐν αὐτῶ, in eiusdem vero
Codicis margine, lectionem πρὸς αὐτῆς; dic
quaeso, quomodo debuisset has lectiones com-
memorare is, qui semel Editionem Romanam,
tanquam basin operis, ante oculos posuerat?
Rectene fecisse dicendus est, cum lectionem
Editionis Rom. πρὸς αὐτῆς cum O. signaret, le-
ctionem vero Basiliensis (etsi in eius textu re-
pertam) nota Ἄλλος? Nam πρὸς αὐτῆς est re-
vera *alius* interpretis versio: qua hoc loco
textus

P R A E F A T I O

textus Codicis Basiliensis, tanquam hexaplaris, interpolatus erat. — Et sic mecum iudicabis de exemplis reliquis.

Iam vero intelligent lectores mei, quid sibi velit illud, quod supra dixi, me in exscribendis Codicis Lips. Paulini marginalibus, sine interpretum nom. apparentibus, *analogiam* secutum esse. Nempe ego easdem lectiones cum nota Ἄλλος in Hexapla mea recepi, etsi videbam, eas saepe varias esse scripturas in diuersis Editionibus τῶν O. iacentes: de qua re lectores optime iudicabunt ii, qui hanc meam editionem cum Edit. Cel. FISCHERI comparare voluerint. Tum vero simul hoc animaduertent, me multas lectiones marginales etiam neglexisse, scilicet partim eas, quas pro meris et proprie sic dictis variis lectionibus τῶν O. haberem, partim eas, quae iam saepius notatae fuerant, adeo vt iterum iterumque repetitae nauseam lectoribus mouissent.

Et haec fere sunt, quae praemonenda esse duxi. Hoc vnum possum addere, me, cum Blanchini Vindicias perlustrarem, varias quasdam e Codicibus ibi laudatis scripturas collegisse, earumque aliquas in hac Editione passim notasse: quoniam id lectoribus non ingratum fore,

EDITORIS.

re, sperabam. **Exempla in decursu operis crebra offendent.**

Huius itaque Editionis meae pars secunda hanc primam proximis nundinis excipiet. Postea, si viris doctis labores meos non displicuisse intellexero, sequentur etiam illico Lexica ad usum huius operis necessaria. Primum quidem graecum; in quo non modo voces omnes in Hexaplis occurrentes, summa qua fieri poterit ἀκριβείᾳ explicabo, sed etiam loca singula, in quibus quaelibet vox occurrit, addam, ut usum interpretis cuiuslibet perpetuum perspicere, et ipso etiam Lexico tanquam Concordantiis uti possis. Alterum vero Hebraicum eiusmodi erit, quale diu ipse desideravi; nimirum in quo vocabula hebraica ex usu veterum interpretum perpetuo illustrentur, eorumque significationum genealogia rectius quam in Lexicis vulgaribus doceatur. His vero Lexicis concinnandis lucem largam ipsi Hexaplorum notitiae allaturum me esse spero.

Restat vnum, quod praeterire non possum, et si lectores longa praefatione fere defatigatos esse sentiam. Litteras nuper ad me dedit Vir plurimum reuerendus atque doctissimus, Houbigan-

PRAEFATIO EDITORIS.

bigantius; in quibus me certiore fecit de editione Hexaplorum Montefalconiana, quae Romae imprimi coepta fuerit. Huius itaque nouae editionis mole ne mea supprimatur, lectores meos monere volui, eam non tanti fore, ut a ciuibus nostris ematur. Primum enim magnitudine et splendore suo plerorumque facultates superabit: deinde, nouarum lectionum parum continebit, quippe cui adornandae iidem Codices Parisini, ut scribit Houbigantius, adhibentur, quibus iam usus fuit Montefalconius. Denique ego ipse, omnes quas forte prolatura est nouas lectiones aequae ac notas, ad intelligendam Hexaplorum indolem idoneas, exscribi, imprimi, huiusque meae Editionis possessoribus illico gratis tradi, vigilantissime curabo. Vale Lector erudite! et laboribus meis faue. D. Mense Septembri MDCCC LXVIII.

MONTE-

MONTEFALCONII
PRAELIMINARIA
IN
HEXAPLA ORIGENIS.

CAPUT I.

*De Tetraptorum atque Hexaplorum
nominibus et forma.*

I.

 QVAE de Tetraptorum et Hexaplorum nominibus dicturi sumus, nondum, ut putato, observata fuere, quare et ipsa nominum placitura esse sperandum est. Tetrapla et Hexapla, sic in plurali exprimuntur ab Origene, Eusebio, Epiphonio et Hieronymo, τετραπλᾶ, ἑξαπλᾶ: videnturque ita primitus appellata fuisse. Verum alii posterioris aevi graeci scriptores frequentius τετραπλῆν, et ἑξαπλῆν, in singulari dicebant, Tetraplum videlicet et Hexaplum, ut passim animadvertas in notis huius operis. Sic in nota ad ultimum caput Libri 2 Regum: ἐν δὲ τῷ ἑξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβεσέροισι τῶν ἀντιγράφων; et alibi frequenter,

Tetraptorum et Hexaplorum varia nomina.

Λ

quenter, maxime in libris Regum. Indicant autem τετραπλαῖ seu τετραπλῆν quadruplicem, ἑξαπλαῖ vero seu ἑξαπλῆν, sextuplicem scripturae textum, in sex columnis conspicuum. Haec porro significantius a graecis auctoribus non paucis vocantur etiam τετρασέλιδον, siue quadruplex columna. Sic enim habetur in Notis ad Psam. 86. ex Codice Coisliniano: μήτηρ Σιών τὸ ρ κατὰ προθήκην ἔκειτο εἰς τὴν τῶν Ο. ἐν τῷ τετρασελίδῳ· ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, μὴ τῇ Σιών ἦγεν δίχως τῆς ρῶ. Quo significatur, in Tetraselido, siue in Tetraplo LXX habuisse lectionem illam vitiatam μήτηρ Σιών; in Octaselido autem siue in Octaplo ita lectum et emendatum fuisse: μὴ τῇ Σιών, expuncta littera ρ. Tetrapla igitur τετρασέλιδον, Hexapla vero ἑξασέλιδον, i. e. Sextuplex columna, dicebantur, ut videas in Nota ad cap. 5. Michae: quia Tetrapla Origenis, quatuor versiones, Aquilae, Symmachi, LXX Interpretum, et Theodotionis, per columnas e regione positas, complectebantur: Hexapla vero textum hebraicum, litteris hebraicis, et e regione proxime eundem ipsum, graecis litteris expressum; postea quatuor graecas interpretationes, in quatuor diuersis columnis conspicuas, exhibebant. Σελίς autem significat paginam, τετρασέλιδον paginam quadruplicatam, seu quatuor columnarum, ἑξασέλιδον vero paginam sextuplicatam, siue sex columnarum. Ut autem τετραπλαῖ τετρασέλιδον, et ἑξαπλαῖ ἑξασέλιδον vocabantur, sic et ὀκταπλαῖ ὀκτασέλιδον, siue opus octo columnarum: ut videas in Nota supra ad Psalmum 86. Dicitur autem opus octo columnarum, quia praeter sex memoratas Editiones, duae aliae, quibusdam in libris, memorato columnarum situ, repraesentantur.

Semel

Semel item in notis ad Esaiam cap. 3, 24. legimus *πεντασέλιδον*, hoc est, quinque columnarum opus. Nota autem haec prodit ex insigni MS. RR. PP. Iesuitarum, et sic habet: *οἱ Γ. σίχοι οἱ ὑποκείμενοι ἐκ ἑκαστοῦ ἐν τῷ πεντασελίδῳ, εἰδὲ Ὀριγένους ἐξηγούμενος τῶν ἐμνήθη.* Inde profectum fortasse nomen est, quod Librarii quidam hebraicam hebraice scriptam columnam, non usitata sibi characterum forma deterriti, in nonnullis exemplaribus praetermiserint, satisque habuerint hebraicum textum graeco characterere repraesentare: cuius rei exemplum habemus in Codice Barberino, Hoseae II, 1. ubi quinque columnarum fragmentum effertur, prorsus ommissa hebraica scriptio. Si quis autem reluctetur, et dicat, non ideo *πεντασέλιδον* vocari, quod in quibusdam Libris hebraica scriptura prorsus ommissa fuerit, sed quod in recensione columnarum hebraicus textus, semel hebraicis, posteaque semel graecis litteris descriptus, pro vna tantum columna sit habitus, huic non admodum repugnabo: nam licet ex hebraicarum litterarum omissione accidisse suspicer, ut id tuto affirmare possim, exempla desiderari non diffiteor.

Hexaplorum (*ἑξαπλῶν*) nomen ex natura sua adiectiuum, substantiue passim usurpatur a graecis scriptoribus; aliquando etiam adiectiue. Sic Epiphanius, libro de Ponderibus, *ἑξαπλαῖς* (sic) *ταῖς βίβλοις*, ut Hexaplorum Libros indicet: et in vetustissimo Prophetarum Codice penes RR. PP. Iesuitas legitur, *ἑξαπλῆς Ἰερემίας*, a sextuplici columna. Ex frequenti porro illa, quae in plerisque antiquis Exemplaribus occurrit, Hexaplorum mentione, factum videtur ut librarii *πρὸς ἀντιδιαβολήν* Hexaplorum, alios libros, qui vnicam τῶν O. Editionem

PRAELIMINARIA

tionem complectabantur, ἀπλᾶ siue simplicia, vocarent et ita distinguerent a sextuplicibus. Sic in Codice quodam Coisliniano decimi Saeculi ad Librum 3 Regum 7, 16. legitur: ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀπλῶν in quibusdam Haplorum, siue simplicium, Exemplarium.

Certum exploratumque est in Psalms, in Prophetis minoribus et forsan alibi, praeter duas columnas hebraicas, quarum altera hebraicis altera graecis litteris descripta erat; praeterque sex columnas graecas, Aquilae, Symnachi, LXX, Theodotionis, Quintam et Sextam versiones exhibentes, (quae simul octo columnas, siue Octapla constituebant), septimam etiam Graecam Editionem fuisse, quae nonam columnam occupare debuit, atque adeo Enneapla, siue nouem columnarum opus efficere a). At mirum fortasse videatur Enneaplorum nomen nusquam apud Veteres memoratum reperiri. An quia illam Editionem Origenes non in serie columnarum, sed in imo margine locauerat, ideo nusquam Enneaplorum nomen, etiam cum illa aderat, usurpatum est: an veterum incuria, etiamsi columnam occupauerit suam, nusquam tamen Enneapla memorata deprehenduntur. Id sane diuinandum relinquitur. Multa quoque alia sunt, quae ex solo

a) Contra Kennicotus Diff. sec. super rat. text. Hebr. Cap. IV. pag. vers. lat. 367. ita pronunciat: „— iisdem „(versionibus in suas columnas distributis) constituebantur „*Octapla*, additis adhuc duabus aliis versionibus „graecis, quae *quinta* et *sexta* vocabantur, (interdum „etiam alia *tertia*, *septima* appellata) quarum ultimarum „versionum *particulas tantum* inseruit Origenes, „quamuis per se integras fuisse Montefalconius iudicat. „Praelim. Dissert. pag. 18. “ Vellem equidem, vt huius „sententiae argumenta adiecisset Kennicotus.

solo Hexaplorum Octaplorumque conspectu, statim nota cuique et manifesta essent, quaeque iis deslituti vix ac ne vix quidem coniectura assequi possumus.

II.

Quo autem consilio Tetrapla et Hexapla con- *Cur Terr.*
 cinnauerit Origenes, explicat Hieronymus Prae- *et Hexapla*
 fatione in Libros Paralipomenon, his verbis: *Et adornaue-*
certe Origenes non solum Exemplaria composuit qua-
rit Orige-
tuor Editionum, e regione singula verba describens;
nes.
ut unus dissentiens statim caeteris inter se consentien-
tibus arguatur; sed, quod maioris audaciae est, in
Editione LXX, Theodotionis Editionem miscuit:
asteriscis designans, quae minus ante fuerant, et vir-
gulis, quae ex superfluo videbantur apposita. Ut
 igitur prudens Lector, ex multarum interpretatio-
 num collatione posset, quaenam verior explicatio
 esset,prehendere, illas omnes Editiones vno
 conspectu locauit Origenes, ut hebraice imperiti
 possent plurium inter se consentientium auctorita-
 tem amplecti. Sed quia haec veri sensus adsequen-
 di via, incerta saepe est, nec erroris periculo va-
 cat; plerumque enim accidit, ut aliis a vero limi-
 te deflectentibus, vnus germanam Auctoris men-
 tem exprimat; dicamus, etiam hebraice doctis
 hanc Editionum collectionem perutilem fuisse:
 nam illi pro ea, qua pollebant hebraicarum litte-
 rarum peritia, poterant, quisnam Interpres pro-
 prius ad fontem accederet, intelligere. Aliam item
 huius ab se suscepti operis causam subindicat Ori-
 genes, Commentario in Matthaeum. Quia nimi-
 rum ille Editioni τὸν O. Vulgatae, siue κοινῆ Li-
 brariorum ausu et ignorantia corruptae, manum
 medicam admouere cupiebat, ea quae praetermissa
 fuerant,

fuerant, ex aliis Editionibus cum asteriscis addit b), quaeque redundabant, nec erant in Hebraico appositis obelis, ut inuecta notauit c). Atque

b) Nam bene ostendit Hodius, licet plurima, non omnia supplementa a Theodotione accepisse Origenem. (Grabe, de vitiis LXX. p. 61.)

c) Praecipua ita in opere hoc versandi causa Origeni haec fuit, quod Iudaei, cum Christiani aduersus ipsos disputantes ex antiqua versione graec. sua argumenta peterent, huius ipsius auctoritatem negabant, eiusmodi loca vel omnino non existere in Ebraeo, vel male translata vel ipsa in graeco iam corrupta esse asserendo. (Kennic. c. l. pag. 369.) Hinc Origenes in sua ad Africanum epistola, ait se posuisse ἀστερίσκς, καί μενοις μὲν ἐν τῷ ἑβραϊκῷ, παρ' ἡμῖν δὲ μὴ εὐρισκομένοις. Ἴνα πρὸς Ἰουδαίους διαλεγόμενοι προφέρωμεν αὐτοῖς τὰ προκείμενα ἐν τοῖς ἀντιγράφοις αὐτῶν· καὶ ἵνα συγχρησώμεθα τοῖς φερομένοις παρ' ἑκάστοις, εἰ καὶ ἐν ἡμετέροις ἐ πάντων βιβλίοις. Τοιαύτης γὰρ ἔστις ἡμῶν τῆς πρὸς αὐτὰς ἐν ταῖς ζητήσεσι παρασκευῆς, ἐ καταφρονήσασιν, εἰδ' (ὡς ἔθος αὐτοῖς) γελάσσονταί τὰς ἀπὸ τῶν ἑβραίων πισεύονταί, ὡς τ' ἀληθῆ παρ' αὐτοῖς ἀναγεγραμμένα ἀγνοῶνταί. (Grabe, de Vitiis LXX. p. 60.) — His itaque (pergit Kennic. c. l.) ut caueret incommodis, atque ut Christiani omnia ea scirent, quae Iudaei tum pro genuinis et authenticis amplectebantur, cum hebraeo Iudaeorum textu, etiam recentiores eas Versiones graec. exhibuit, quae a Iudaeis etiam recipiebantur, hisque ita perfecit antiquam Versionem graecam, ut ea quaelibet contineret. — Origenem vero nullam omnino electionem absolutam neque reiectionem sibi proponere voluisse, relicto aliis libero — iudicio, ex propriis illius verbis constat. — „Haec „multo labore collegimus, ne nos lateret discrimen iudaï- „corum nostrorumque exemplarium. — Nonnulla in „hebraico non exstantia obelo confiximus, cum ea penitus „reicere non fuimus ausi; aliqua vero asteriscis addi- „dimus, ut perspicuum sit, ea nos e reliquis editioni- „bus, hebraeo consonantibus, addidisse, et ut ea missa „faciat, cui libitum erit; quem autem offendit illud, de „illis admittendis nec me, pro arbitrio statuatur. (Hodius, 294. 295.)

que vt emendationibus suis faceret fidem, vna cum hebraico aliorum! interpretationes e regione posuit, vt quisque videre posset se non sine auctoritate et manca refarciuisse, et superflua, praefixis obelis, vt inducta notasse.

III.

Quaeritur Hexaplane prius, an Tetrapla con- *An Hexa-*
 cinnauerit Origenes. Multi Tetrapla praeiuisse *pla prius,*
 censuerunt: verum pugnat Henricus Valesius Ori- *quam Te-*
 genem Hexapla edidisse ante, quam Tetraplis *tetrapla ad-*
 manum adimoueret, hoc nixus Eusebii testimo- *ornauerit.*
 nio Histor. Eccles. Lib. 6. cap. 16. ταύτας δὲ *Puto Te-*
 ἀπάσας ἐπὶ τῷτο συναγωγῶν διελών τε πρὸς κῶ- *tetrapla.*

λον, καὶ ἀντιπαράθεϊς ἀλλήλαις μετὰ δὲ αὐτῆς
 τῶν Ἑβραίων σημειώσεως, τὰ τῶν λεγομένων ἑξα-
 πλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλέλοιπεν ἰδίως τὴν
 Ἀκύλα καὶ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἕκδοσιν ἅμα
 τῇ τῶν Ο. ἐν τοῖς τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας.

Quae sic ille vertit: *Has igitur omnes interpretationes cum in unum corpus collegisset, et per certa colas membra distinxisset, vna cum ipso hebraico textu, Hexaplorum nobis Exemplaria reliquit; postea vero editionem Aquilae et Symmachi ac Theodotionis cum septuaginta Interpretum versione seorsim in Tetraplis digessit.* Ideo autem sic vertendum esse credit: quod vocem ἐπικατασκευάσας, quam ipse ex Manuscriptis pro ἐπισκευάσας substituit, putaret significare, Tetrapla post edita fuisse. At siue ἐπισκευάσας, siue ἐπικατασκευάσας legatur, hunc esse arbitror huiusce loci sensum: Hexaplorum nobis Exemplaria reliquit: cum seorsim editionem Aquilae, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus in Tetraplis digessisset.

Aoristus enim hoc situ positus rem postremo enunciatam prius factam esse denotat, quam eam, quae praecedenti verbo indicatur. Haec vero loquendi forma adeo obuia apud scriptores graecos est, ut mirum sit, virum doctum in re tam aperta lapsum esse. Sic apud Strabonem Lib. 13. haec verba: Ἀτταλος διεδέξατο τὴν ἀρχὴν καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ἕτος πρῶτος, νικήσας Γαλάτας νίκη μεγάλη, sic explicantur: *Attalus excepit imperium, et primus rex proclamatus est, postquam magnam de Galatis victoriam reportauerat.* Nam licet haec victoria postremo loco enunciari videatur, ex perspicuo tamen notoque vsu hic intelligitur victoriam praecessisse, et inaugurationem sequutam esse. Hunc item Eusebii locum sic intelligas oportet, ac si series ita se haberet: ἰδίως τὴν Ἀκύλα καὶ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἕκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ο. ἐν τοῖς τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας, τὰ τῶν λεγομένων ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφοι καταλέλοιπεν. Nihilque officit huic interpretationi, vox composita ἐπικατασκευάσας: eadem quippe ratio aequae valet in compositis quibusque, atque in simplicibus, cum tali modo vsurpantur.

Qua posita interpretatione, Tetrapla haud dubie prius, quam Hexapla ediderit Origenes. Et haec erat eruditorum opinio, antequam Valesius, memorato Eusebii loco fultus, nouam aperiret. Ad haec autem, Origenis nota in Gen. cap. 47, 6. quam ex Codice Monspeliensi eruit Combefisius, totam soluere quaestionem videtur. Eam porro sic edidimus eodem loco: ἐπειδὴ ἐν τοῖς τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἀντίγραφον μετελήφθη, πρὸς τὸν εἰρημὸν τὸν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἑκδόσεσι δείκνυται καὶ ἡ τῶν ἑβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μετατεθεῖσα ὡς τὰ πρῶτα ὑπερα καὶ τὰ

τά ὑπερα πρώτα γενέσθαι· ὅπερ καὶ ἐνλαῦθα εὐρέ-
θῃ παρῆσθα· τέττα χάριν παρεθήκαμεν ἀκολο-
θίαν· ἔστι δὲ αὕτη· τῶ, κατοικήσομεν οἱ παῖδες σε
ἐν γῆ Γεσέμ, συνάπτεται τὸ, εἶπε δὲ Φαραὼ τῶ
Ἰωσήφ, κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ· εἰ δὲ ἐπίτη,
ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς κ.τ.λ. Quam notam vt recte
intelligas, virgulam ponas oportet, post vocem με-
τελήθη, ita vt sequentia πρὸς τὸν εἰρμὸν κ.λ. re-
ferantur ad δείκνυται, et sensus sit: ostensum est
secundum seriem, vel ex ferie, hebraici et aliarum
Editionum, textum τῶν O. aliquot in locis trans-
positum, et praepostere locatum fuisse; videlicet
in nota ad marginem Tetraplorum posita, quae
monebat eo loco seriem τῶν O. turbatam et trans-
positam esse: quae sequuntur enim, τέττα χάριν
παραθήκαμεν ἀκολοθίαν, aperte indicant, illam
restitutionem post edita Tetrapla factam fuisse.
His quae iam dicimus fidem facit Nota Codicis RR.
PP. Iesuitarum Collegii Ludouici Magni, quam infra
edemus. Ibi namque dicitur, Origenem Tetrapla sua
correxisse et scholiis illustrasse: quae scholia ipsius
Origenis manu descripta viderat is, qui notam edidit.
Illam porro Cod. Monspeliensis notam ad Hexapla
Origenes pertinere, non ambigendum. Nam in He-
xaplis ille suis loca Septuaginta Interpretum, quae
vel Librariorum lapsu, vel alio casu transposita fue-
rant, ordini suo restituit, vt infra probabitur.

Quod autem in Tetraplis Editionem LXX non
emendauerit Origenes, sed iis manum medicam
postea adinouerit, nempe cum Hexapla et Octapla
adornaret, multis ex locis comprobatur. Sic Psal-
mo 86. in nota ad versum 5, superius allata, dici-
tur, locum illum vitiatum μήτηρ Σιών, qui respi-
cit hebraicum מִצְלֵי, haberi in Tetraselido, siue
in Tetraplo, secus autem in Octaselido siue in

Octaplo, vbi recte legebatur, *μη τῆ Σιών*; quia videlicet hunc locum in Tetraplis mendosum, in Octaplis postea emendauit Origenes. In Libro autem Iob frequentissima memorantur loca ex Tetraplis desumpta, quibus demonstratur LXX Interpretum Editionem, quae ab Origine in Tetraplis posita fuerat, non emendatam fuisse; sed et *σφάλματα* et praeposteras lectiones, quae in Exemplaribus τῶν O. extabant, intacta ibi remansisse; ut quisque animaduertere possit in notis nostris. Exploratum itaque est, textum LXX Interpretum in Tetraplis non emendatum fuisse, sed postea in Hexaplis id praestitisse Origenem. Quapropter vbi de emendanda LXX Interpretum lectione agitur apud Veteres, Hexapla semper, Tetrapla nunquam citantur. Hinc autem liquidum est, Tetrapla prius, quam Hexapla, edita fuisse: nam si Hexapla cum Editione scilicet illa τῶν O. a mendis purgata, prius edidisset Origenes: an credatur ipsum postea cum Tetrapla ederet, missa illa, quam tanto labore emaculauerat, Hexaplarum Editione, aliam inemendatam et erratis plenam posuisse? Id certe cum recta ratione pugnaret: et praeterea locus Eusebii, quem supra descripsimus, nec non sequens Origenis, id aperte narrant. Haec autem pluribus prosecuti sumus, quia Henricus Valesius, locum Eusebii perperam interpretatus, doctis aliquot viris fucum fecerat.

IV.

Quo tempore Hexapla concinnauerit.

De tempore, quo Hexapla adornauit Origenes, prorsus *ἀσύστατα* narrat Epiphanius, qui ait, Origenem a tempore Decii ad vsque imperium Galli et Volusiani et ultra floruisse; ac in persecutione Decii multa passum, neque tamen Martyrio

rio consummatum, Caesaream concessisse; inde Hierosolymam, postea Tyrum; ubi, pergit ille, octo et viginti annorum spatio moratus, Hexapla composuit. Haec Epiphanius, qui mirum quantum a vero aberrauerit. Nam cum Eusebio teste, Origenes imperantibus Gallo et Volusiano, qui anno Christi 254. caesi sunt, obierit, vix potuit post Decii persecutionem anni 251, tribus annis vixisse. Iure igitur Doctissimus Illustrissimusque Huetius, reiectis Epiphanii notis, aliunde calculum petere nititur: utque probabiliorem ea de re statuatur sententiam, ad tempus Maximini opus Hexaplorum reuocat: ac Caesareae inchoatum, Tyri autem perfectum fuisse opinatur. De tanto autem edendo opere iam tunc cogitasse Origenem putat, cum Alexandriae versaretur; ibidemque nonnullas Scripturae interpretationes collegisse contulisseque; quae totius structurae veluti rudimenta haberi poterant; deinde Caesareae in Cappadocia rei serio manum adinuisse; demumque Tyri absoluisse. Sic ille Origenianorum Lib. I. c. 3. num. 2. Eius verba referre non pigebit.

„Tetraplorum et Hexaplorum, quorum mentionem fecit Eusebius Lib. 6. Histor. cap. 16.
 „cui tempore adiungenda sit descriptio, statuere
 „promptum non est. Factum id significare videtur
 „Eusebius multo antequam Alexandria Origenes
 „excessisset, tunc nimirum cum Ambrosium
 „ad Christi fidem conuertebat. Epiphanius
 „autem Tyri lucubrata ea non semel asseueravit.
 „Ego vero aliud rei huic tempus deputo,
 „quando scilicet Christianos vexante Maximino,
 „Caesaream Cappadociae ad Firmilianum confugit
 „Origenes. A Iuliana enim liberaliter exceptus et
 „domo et Bibliotheca a Symmacho olim instructa,
 „ad

„ad eam deinde haereditatis iure transmissa, nactus
 „illic est scripturae sacrae Exemplaria, quibus usus
 „fuerat Symmachus. Tum vero Codices ipsum
 „confluxisse inter se et coniunxisse probabile est:
 „sed cum institutum opus per angustias temporis ibi
 „absolvere non posset, supremam ipsi manum in
 „otio Tyrio imposuisse. Non quod de iis cogi-
 „tasse Origenem tum primum putem; sed Alexan-
 „driae fortasse prius animo informata, Caesareae
 „Cappadociae inchoata, Athenis et Caesareae Stra-
 „tonis affecta, ac Tyri demum arbitror fuisse
 „perfecta. Ita Eusebio conciliatur Epiphanius,
 „quorum ille aliquam in concinnandis Hexaplis
 „Alexandriae operam ab Origene positam videtur
 „significare; hic Tyri fuisse composita aperte do-
 „cet; quod ita intelligendum est, non Tyri solum
 „ea elaborasse Origenem, sed in iis etiam locis, in
 „quibus octo et viginti ante mortem annis versatus
 „est, quos Tyri transactos perperam Epipha-
 „nius credidit. Firmat nostram coniecturam
 „quod ait Eusebius Lib. 6. Hist. cap. 17. Sym-
 „machi interpretationem in Iulianae Bibliotheca
 „Origenem reperisse. Nondum itaque Hexapla
 „vel Tetrapla concinnauerat, quorum pars magna
 „fuit Symmachi interpretatio. Eusebio itidem
 „adstipulatur Epiphanius, scribens, haeresi 64.
 „cap. 3. Origenem lucubrationes suas in scripturam,
 „impulsu Ambrosii susceptas, ab Hexaplis fuisse
 „auspicatum: τὸ πρῶτον, inquit, αὐτῷ ἐπιμελῶν
 „ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν τῶν ἐξ ἑρμηνεῶν. At-
 „qui tunc temporis Alexandriae versabatur. Re-
 „torquebit argumentum aliquis, et dicet, hoc tem-
 „pore sex Interpretationes in vnum colligere non
 „potuisse Origenem, qui etiam tum Symmachi in-
 „terpretatione et editione sexta careret. Respon-
 „deo,

„deo, Hexaplorum coagmentationem mente prae-
 „formasse ipsum, cum esset Alexandriae, non ipsa
 „coagmentasse, cum nondum Exemplaria haberet
 „ad manum: sed iam inde ipsis inuestigandis ope-
 „ram dedisse. Itaque non dicit Epiphanius *συνή-
 „γαγεν*, sed, *ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν*.“

Sic Vir Eruditissimus opinionem suam asserere
 nititur. His autem repugnat Tillemontius, qui
 tamen et ipse quasi hariolando rem ita tractat,
 ut dubius lector ignoret ubi figat pedem. Eius
 verba sic latina facimus.

„Post Valesium Huetius existimat, Hexapla
 „Origenem edidisse, antequam Tetrapla concinna-
 „ret. Si ita se res habeat, non potuit Origenes
 „Hexaplis manum admouere, antequam Alexan-
 „driam se reciperet, quod accidit anno 231. quan-
 „doquidem sexta versio, quam in Hexaplis locauit,
 „anno Alexandri Severi septimo, ut narrat Epi-
 „phanius, reperta est; id est, anno Christi 228,
 „vel tantillo antea tempore. Cum autem septimam
 „quoque Editionem, quae sub haec reperta fuit, in
 „Hexaplis posuerit, ac variis agitated negotiis, an-
 „tequam Caesaream peteret, non sat otii nactus
 „fuisse videatur, vero sane simile est eum in hac
 „urbe Hexapla exorsum esse. Haec vero temporis
 „ratio cum Epiphanii narratione conuenire vide-
 „tur, qui ait ipsum Hexapla exorsum esse, quan-
 „do Tyrum se recepit; et viginti octo annis huic
 „operi insudasse. Verum ut haec consistere pos-
 „sent, annos octodecim pro viginti octo legendum
 „esset, et pro Tyro Caesaream substituendum fo-
 „ret: ubi videtur Origenes sedem posuisse ab anno
 „231. ad 250. Nam si vitae seriem attendas, statim
 „dicas Origenem non potuisse Tyri annos 28. com-
 „morari:

„morari: multoque minus hae Tyriae morae post
 „Decii persecutionem consignari possunt, id li-
 „cet fecerit Epiphanius: quandoquidem Origenes
 „post eam persecutionem vix triennio vixit. Ve-
 „rum hoc posito rerum temporumque ordine, in-
 „gens hinc oritur difficultas, quod videatur Ori-
 „genes iam Hexapla vel Tetrapla sua edidisse, cum
 „Iulio Africano scriberet, quae tamen Epistola an-
 „no 228. data fuisse videtur. In illa quippe Epi-
 „stola Africano narrat, se ingenti labore Hebrai-
 „ci et LXX. Interpretum varias lectiones, facta
 „utriusque collatione, collegisse, eaque de cau-
 „sa varias omnes Editiones examinavisse, ubi sane
 „Tetrapla satis aperte indicare videtur. Quod si
 „haec Origenis verba de LXX. cum Obelis et Aste-
 „riscis Editione intelligi possent, quam in eadem
 „Epistola commemorat, haec editio sane non nisi
 „post Tetrapla concinnari potuisse videtur. Nam
 „id operis cum Tetraplis commode, sine Tetra-
 „plis non nisi magno labore fieri poterat.

„Certum est autem Origenem Nicomediae
 „hanc ad Africanum Epistolam scripsisse: cumque
 „bis in Graeciam iter instituerit, alterutro itinere
 „Nicomediam petiisse et Epistolam dedisse vide-
 „tur; ac potius primo, quam secundo: etenim
 „primum anno 228, secundum duodecim post an-
 „nos, instituit. Africanus vero ipsum filii no-
 „mine compellat, quod aptius ad primum, quam
 „ad secundum referatur.

„Haec ut consistere possint dicendum videtur,
 „Origenem Tetrapla concinnasse ante annum 228.
 „sub haec autem post repertam Sextam Editionem
 „Hexapla edidisse, ubi Quintam et Sextam locau-
 „erit: licet non sat intelligi possit, cur non Quin-
 „tam

„tam in Tetraptis posuerit, si illa anno 217. inuen-
 „ta fuerit, vt Epiphanius narrat; nisi forte dicatur
 „Tetraptis etiam ante hunc annum perfecta fuisse,
 „cui sententiae fauere videtur Eusebius . . . . .
 „Vir Clarissimus Huetius putat, Originem Hexapla
 „exorsum esse anno 235, nixus Eusebii testimonio,
 „qui ait, Origenem interpretationes Symmachi in
 „Scripturam a Iuliana accepisse. Hinc infert eum,
 „cum nondum Symmachi versionem accepisset,
 „non potuisse Hexapla, quae haud dubie Symma-
 „chi Editionem complectebantur, adornare. At
 „verisimile non videtur, Origenem Symmachi
 „versionem ante 60. annos elaboratam, tam sero
 „nactum esse: potestque commode Eusebius intel-
 „ligi aut de ipso Symmachi autographo, nam ex
 „ipso Symmacho illud Iuliana acceperat, aut de
 „commentario quodam Symmachi in scripturam,
 „non de eius versione. En ipsa Eusebii verba.
 „Extant certe etiam nunc Commentarii Symmachi,
 „in quibus, Euangelio secundum Matthaeum inni-
 „xus, memoratam (Ebionitarum) haeresin adstrue-
 „re videtur. Hos autem Origenes, cum aliis Sym-
 „machi in scripturas interpretationibus, ab Iuliana
 „quadam accepisse se memorat. Si ἐξηγηταὶ pos-
 „sint hic de commentario intelligi, quod neminem
 „puto negaturum, vt sic hoc loco intelligatur sua-
 „det vox ἀλλων, ab Eusebio adhibita.

„Verisimile sane est Originem ipso Caracallae
 „tempore, Tetraptorum opus exorsum esse, quan-
 „doquidem Eusebius, nulla motus alia occasione,
 „quasi Caracalla imperante gesta narrat. Idque vi-
 „detur Huetius partim saltem admittere.

Hactenus Tillemontius, qui postremo allatum
 Eusebii locum longe melius vertisse videtur, quam
 Henri-

Henricus Valefius. Graeca sic habent: καὶ ὑπομνήματα Συμμάχου εἰσέτι νῦν φέρεται, ἐν οἷς δοκεῖ πρὸς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος εὐαγγέλιον τὴν δεδηλωμένην αἵρεσιν κρατύνειν· ταῦτα δὲ ὁ Ὠριγένης μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς γραφὰς ἐρμηνειῶν τῆς Συμμάχου σημαίνει παρὰ Ἰβλιανῆς τινοῦ εἰληφέναι, ἣν καὶ φησὶ παρ' αὐτῆς Συμμάχου τὰς βίβλους διαδέξασθαι. Haec porro sic transtulit Henricus Valefius. *Extant certe etiamnum Commentarii Symmachi, in quibus aduersus Euangelium Matthaei acriter disputans, supra dictam haeresin adstruere videtur. Atque hos Symmachi Commentarios una cum aliis sacrae scripturae interpretationibus ab eodem elaboratis, testatur Origenes se a Iuliana quadam accepisse, ad quam illi libri successionis iure peruenerant: ubi illud, in quibus aduersus Euangelium Matthaei acriter disputans, supradictam haeresin adstruere videtur, sententiam Eusebio e diametro oppositam, effert. Nam ea Graecorum verborum mens est; in quibus Matthaei Euangelio nixus, vel ad litteram, in quibus ad Matthaei Euangelium intendens, memoratam haeresin propugnat. Etenim certum est, Ebionitas pro sua tuenda haeresi Euangelio Matthaei vsos fuisse: et hunc Eusebii locum respicere videtur Hieronymus, cum ait in Catalogo scriptorum Ecclesiasticorum, de Origene loquens: Aquilae scilicet Pontici Profelyti, et Theodotionis Ebionaei et Symmaehi eiusdem dogmatis: qui, in Euangelium quoque κατὰ Ματθαῖον, scripsit Commentarios, de quo et suum dogma confirmare conatur. — In hoc autem peccant, ni fallor, Valefius et Tillemontius, quod vocem δοκεῖ vertant, videtur; cum sexcentis exemplis probetur, τὸ δοκεῖ, maxime apud scriptores Ecclesiasticos, non minuere affirmationem: qua de re vide*

Onoma-

Onomasticum nostrum ad Athanasii opera, in voce *δοκῆς*: id autem recte in allato loco exprimit Hieronymus. *Δοκῆς* igitur nihil officit, quo minus dicatur Symmachum palam et ex professo Ebionitarum haeresin defendisse; et hunc prorsus existimo esse huius loci sensum.

His carptim obseruatis, iam ad notas temporis veniamus. Eusebius nihil pene adtulit, vnde calculum ducere liceat. Epiphanius vero, infidus temporum magister, omnia pene miscuit. Atamen nonnihil probabilitatis habere videtur quod ait Tillemontius, nempe verosimile esse, Origenem Hexaplis edendis manum admouisse postquam Sextam Editionem repererat. Reperit autem, Epiphanio teste, anno Alexandri Seueri septimo, id est, Christi 228. Et quia ab hinc ad annum 231, quo Caesaream se recepit, non sat otii et commodi habuisse videtur, vt tam arduam rem fusciperet, opportune in annum 231, cum Caesareae ageret, Hexaplorum opus remittitur. Quod autem obiicit sibi Tillemontius ex Epistola Africani, vbi Origenem ille filium appellat, non tanti esse momenti videtur: nam verosimile est, ideo filium nuncupasse, quia longe minor aetate erat: quae ratio tam in primo, quam in secundo Origenis itinere par haud dubie erat. Nec desunt exempla, quibus id confirmetur. Eusebius enim Vercellensis Dionysium Mediolanensem Episcopum, aetate iam maturum dignitateque conspicuum, se tamen iuniorum, filium compellare solebat. Ex his porro, quae diximus, probe animaduertet prudens lector, nonnisi leuissimis coniecturis posse, quo tempore Hexapla edita fuerint, iudicari. Quamobrem, cum nullo veterum testimonio possit hic vel certa

B vel

vel admodum probabilis chronologiae ratio statui,
ad certiora statuenda properemus.

V.

*Quaratio-
ne Tetra-
pla, Hex.
Ost. et En-
neapla di-
gesserit.*

De Tetraplorum et Hexaplorum ordine, de-
que interpretum situ, nulla iam potest oriri contro-
uersia. Haec quippe clare et sine ambage ab Epi-
phanio et Hieronymo describuntur: accedit item
specimen codicis Barberini, ubi columnarum *ordo*
accurate exhibetur. In Tetraplis igitur praeebat
Aquilae Editio; e regione proxime sequebatur
Symmachi interpretatio; postea LXX. Interpre-
tum; postremo Theodotionis. In hoc autem situ
non ratio temporis, quo singulae interpretationes
editae fuerant, spectabatur. Nam ut certum est,
Editionem LXX omnium antiquissimam esse, ita
exploratum videtur, Editionem Theodotionis Sym-
machi Interpretationem aetate praecedere, quod
infra, Deo fauente, probabitur. Sed ideo Aquilae
primum locum deputavit, eiusque editionem
priorem posuit Origenes, quia illa scrupulosius,
quam caeteri omnes hebraicam scripturam verbum
de verbo reddere studuerat. Post hunc autem Sym-
machum locavit^{d)}, quia ille propius, quam LXX.
et Theodotio, ad veritatem Hebraicam accedebat.
Deinde LXX praeposuit Theodotioni, quia Theo-
tio LXX interpretes e vestigio pene sequi videba-
tur. Tetrapla vero sua Origenes manu propria
emendavit, scholiisque illustravit. Iisdemque Te-
traplis nova Eusebius scholia adiecit, in quibusdam
saltem

d) Quod nescio an satis accurate dictum sit. Sym-
machum elegantiore reliquis oratione uti et verbis hebrai-
cis, ipsisque hebraismis minus inhaerere quam Alexandri-
nos cum Theodotione, quis est qui nesciat?

saltem scripturae libris: idque in alio, ut videtur, quam in Origeniano Exemplari, quod postremum Pamphili et Eusebii opera emendatum est, ut restitatur ipse Eusebius in Nota quadam Exemplaris RR. PP. Iesuitarum, quam edidimus Palaeographiae Graecae p. 226. Hanc porro Notam, nec non alteram, quae praecedit, utpote quae ad confirmanda plurima ex supra dictis non parum momenti adferant hic exscribere visum est. Ante Esaiam ergo in Codice supra memorato haec leguntur:

Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἀπὸ ἀντιγράφου τῆ Ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τῆ κοινοβιαρχε, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα. Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἑξαπλῶν. ἀντεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἑξαπλῶν, ἔχον τὴν παρασημείωσιν ταύτην. Διωρθώθη ἀκριβῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις ἀντεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλῶν Ἡσαίαν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἑξαπλῶν. Πρὸς τέτοις, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἕως τῆ ὁράματος Τύρου, ἀκριβέστερον διωρθώθη. εὐπορήσαντες τῶν μέχρι τέλους τῆ ὁράματος Τύρου τόμων ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαίαν Ὠριγένους, καὶ ἀκριβῶς ἐπισήσαντες τῇ, ἐννοία καθ' ἣν ἐξηγήσατο ἐκάστην λέξιν, καθὼς οἶόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβολον κατὰ τὴν ἐκείνη ἐννοίαν διωρθώσαμεθα. Πρὸς τέτοις συνεκρίθη ἡ τῶν ἑβδομήκοντα ἐκδόσις καὶ πρὸς τὰ ὑπο Εὐσεβίου εἰς Ἡσαίαν εἰρημένα, καὶ ἐν οἷς διεφάνθη, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἐννοίαν ζητήσαντες, πρὸς αὐτὴν ἐδιωρθώσαμεν.

Deinde vero ante Ezechielem haec nota legitur: Μετελήφθη δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τῆ Ἀββᾶ Ἀπολιναρίου τῆ κοινοβιαρχε, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα. μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις ἑξαπλῶν καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὠριγένους αὐτῆ
 B 2 τετρα-

τετραπλῶν, ἅτινα καὶ αὐτῆ χειρὶ διώρθωτο, καὶ ἐχολιογράφητο. Ὁ Εὐσέβιος ἐγὼ χόλια παρέθηκε. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος ἐδιωρθώσαντο^{ε)}.

Haec tanta, tantorum sumtuum opera nunquam potuisset Origenes, mediocris fortunae vir, exequi, nisi facultates submisstrasset Ambrosius, vir ad summa natus, qui Origeni semper stimulos addebat, ut in publicum usum plurima perscriberet, cumulateque omnia suppeditabat, ita ut ipsi Tachygraphi siue Notarii septem, Librarii totidem, Puellae item in Calligraphia exercitatae, semper ad manum ei essent.

Hexaplorum, ut supra diximus, ordinem ita accurate describunt Epiphanius et Hieronymus, ut nihil iam difficultatis ea de re superfit. Libet autem verba Hieronymi hic apponere ex Comment. in Epist. ad Titum: *unde nobis curae fuit omnes veteris legis Libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digesserat, de Caesariensi Bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus ipsa hebraea propriis sunt characteribus verba descripta, et graecis litteris tramite expressa vicino. Aquila etiam et Symmachus, Septuaginta et Theodotio suum ordinem*

e) Sed nescio an Hexaplis hic commemoratis idem tale exemplum plenum et perfectum intelligatur, quale composuerat Origenes. Nam sententia Kennicoti „*integra* Hexapla unquam descripta esse, verosimile non est, „mihique persuasum est, id *nunquam* accidisse. c. l. cap. I. „p. 378.“ valde probabilis est. Quare crederem in his locis a Montef. allatis respici quidem *ἕτερον ἐξαπλῶν* sed tale, qualia post Origenem aliqua extitisse possunt, nempe in quibus Versionis Alex. *margines*, reliquorum interpretum fragmenta, nunc parcius nunc copiosius adscripta, occuparent.

ordinem tenent. Nonnulli vero libri et maxime hi, qui apud Hebraeos versu compositi sunt, tres alias Editiones additas habent: quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas. Planum igitur est Hexapla sic disposita fuisse, ut primam columnam occuparet hebraicus textus, hebraicis litteris descriptus; secundam idem hebraicus, litteris graecis exaratus; tertiam Aquila; quartam Symmachus; quintam LXX Interpretes; sextam Theodotio. Cuius rei luculentum suppeditat exemplum Codex Barberinus, ubi versus primus Capitis II. Hoseae Prophetae, illo ordine et situ descriptus est. Non defuere tamen, qui alium columnarum situm esse putauerint. Sed quia ii a doctis viris iamdiu confutati sunt, nec vllus tam apertis ea de re veterum testimoniis hodie refragatur, non est quod iis comprobandis diutius immoremur.

Hexapla itaque vocabantur ea, quae sex memoratas columnas continebant: sed quia in quibusdam scripturae libris, duae aliae Editiones, nempe Quinta et Sexta, caeteris adiunctae erant, octo columnae iisdem in Libris e regione positae *ὀκταπλα* Octapla appellabantur. Nam caue putes Octapla fuisse ab Origene seorsim adornata; ita ut tria opera distincta Tetraplorum, Hexaplorum et Octaplorum composuerit. Siquidem in loco Hieronymi iamiam allato, diserte narratur, tres alias Editiones, nempe Quintam, Sextam et Septimam ipsis Hexaplis superadditas fuisse. Cum enim illae duae superadditae Editiones in aliquibus tantum scripturae libris reperirentur, non potuit Origenes Octapla illa scripturarum integra concinnare. Propterea nemo vnquam dixit Origenem plus, quam duo opera edidisse, nempe Tetrapla et Hexapla,

quibus postremis duas Editiones in nonnullis duntaxat Libris addidit: ibique eadem ipsa quae Hexapla vocabantur, ob duas inuectas columnas Octapla dicta fuere. Cum autem Septimam quoque Editionem in aliquot libris adiunxerit, ibi Enneapla vocari poterant, licet hac voce nullus Veterum, cum de Origeniano illo opere ageretur, sit usus. Si qua autem exemplaria fuerint, ubi omissa hebraica columna, hebraico caractere descripta, quinque solum columnae superfuerint, quod suadere videntur ii, qui πεντασέλιδον, siue opus quinque columnarum memorant; illa haud dubie Exemplaria non ab Origene, sed ab aliis subsequenti tempore descripta fuere, vt diximus n. i.

VI.

In quibusnam scriptur. libris tres alias Editiones addiderit. Exploratum est Editiones Quintam, Sextam et Septimam, non in omnibus scripturae Libris, sed in aliquibus tantum columnas occupasse suas f). In quibusnam autem, nec Veterum nec Recentiorum vllus vnquam dixit. Nam hoc solum ait Hieronymus: *Nonnulli vero Libri, et maxime hi, qui apud Hebraeos versu compositi sunt, tres alias Editiones additas habent.* Quamobrem operae pretium erit hic Libros recensere, in quibus Quinta, Sexta, ac Septima Editio comparebant; ac disquirere vtrum Sexta Quintam, Septima vtramque semper seque-

f) *Columnas?* non credo. *Suum in marginibus locum* dicerem. Nam suam cuique harum editionum columnam Origenem non destinasse, non sine veri specie vel inde doceri potest, quia quibusdam tantum scripturae libris adiectae fuerunt, vt non probabile sit, Origenem in istis libris operi suo aliam formam dedisse. Et ipse Hieronymus modo dicit: *additas habent.*

lequeretur. Certum est tres illas superadditas Editiones e regione aliarum positas fuisse in Libro Psalmorum, et in duodecim Prophetis minoribus. In Psalmis quidem tres illas Editiones per totum Librum adiunctas fuisse, suadent frequentia singulorum fragmenta, quae passim observantur: in duodecim vero Prophetis minoribus, teste Hieronymo, praeter Aquilam, Symmachum, LXX, Theodotionem et Quintam, duae aliae Editiones appositae erant, videlicet Sexta et Septima, quarum fragmenta exhibemus; Quintae nempe frequentissima, aliarum vero rariora. Canticum autem Habacuc, secundum vnam ex his postremis Editionibus, integrum repraesentamus; quod cum nec Quintae, nec Sextae esse possit, sequitur ex Septima desumptum esse.

In Canticis Canticorum, Quintae solum et Sextae lectiones adferuntur; Septimae vero ne vestigium quidem habetur, vnde fortasse suspicio oritur, hic Septimam non adfuisse cum aliis, quod tamen non nisi temere affirmari potest: potuit enim, etsi adfuerit, a collectoribus negligi.

In Pentateucho autem Quintam et Sextam Editionem locum occupasse suum testificantur exempla non pauca: Sic Genesis c. 34, 15. ex Codice Regio adfertur quintae Editionis lectio, vbi vocem חמון hic interpres vertit εὐνοήσομεν; et cap. 35, 19. in hunc locum חמון בית לחם Ambrosius in Epistol. ad Horontianum ait: *Quinta autem Traditio, Ephrata, ipsa est domus panis: hoc praeteritum est in aliorum Traditionibus, vbi Traditiones ille pro Editionibus vsurpat.* Et Leuit. 1, 16. A. Σ. τὴν στίξασαν Θ. E. τὴν ἀσφὺν ἣν ἡμεῖς καλεῖμεν φίσαν. Item Leuit. c. 2, 3. in Append. Σ. E. ἀπὸ τῶν

τῶν καρπωμάτων κυρίῃ. Et Leuit. II, 17. A. O. Θ. E. νυκτικόραξ. ς. γλαυξ E, Quintam, et ς, Sextam indicat, et vtriusque interpretatio adfertur. Ibidemque v. 31. O. Θ. E. αὐτῶν τεθνηκότων. Hisce tam apertis testimoniis refragari nemo posse videtur g). At mirum est, Quintam et Sextam Editionem a nemine veterum Graecorum, qui in Pentateuchum tot Commentaria ediderunt, memoratam vspiam fuisse. De Septima in Pentateucho nihil hodie: vtrum vero olim adfuerit, ignoratur. Praeter hosce Libros, vbi trium posteriorum Editionum vestigia reperimus in aliis etiam extitisse subindicat Hieronymus Comm. in Epist. ad Titum: *nonnulli vero Libri, inquit, et maxime hi qui apud Hebraeos versu compositi sunt, tres alias Editiones additas habent, quam Quintam, Sextam et Septimiam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus Interpretum consecutas.* Ex Libris tamen versu conscriptis soli Psalmi trium posteriorum Interpretationum reliquias praeferunt. In Iob autem et Prouerbiis, etsi ampla aliarum Editionum seges offeratur, nihil hodie de tribus illis postremis Interpretibus superest.

Si stemus Hieronymi verbis, in iis libris, vbi hae postremae Editiones adhibebantur, tres semper aderant, nec Quinta sine Sexta, nec vtraque sine Septima locum vspiam habebat. Verum haec Hieronymus admodum perfunctorie narrauit; nec videtur

g) Nisi qui diceret, pauca haec exempla ex confusione orta esse, adeo vt si quis deprehenderet signum ΘΕ, quod Theodotionem notabat, scriberet Θ. E. quasi Theodotion et Sexta notarentur; et vbi scriptum esset illud ς in figura maiori et vnciali, ibi quis cum Σ, i. e. Symmacho confunderet. Quam coniecturam iuuant sequentia quae Noster profert.

detur eius testimonium ad ea, quae supra dicta sunt, penitus quadrare; siquidem ait ille, in nonnullis Libris et maxime iis, qui versu compositi sunt, tres alias Editiones nempe Quintam, Sextam et Septimam additas fuisse; ita ut ex eius verbis inferri posse videatur, maximam Hexaplorum partem, ubi tres illae Editiones additae fuerant, esse Libros metricos; nempe Iob, Psalmos et Prouerbia; et tamen apertissimis exemplis superius probatum est, illas Editiones adfuisse in Pentateucho, in Prophetis minoribus, et in Canticis; ex Libris vero metricis Psalmos tantum trium illarum Editionum reliquias, et quidem frequentissimas praeferre; Iob autem et Prouerbia, quorum maxima lectionum Hexaplarium sylua superest, ne vestigiū quidem trium illarum Editionum habere. His conspectis nemo negauerit admodum difficile esse, superius allata exempla cum verbis Hieronymi conciliare.

Cum autem omnino certum sit Origenem non in omnibus scripturae libris tres illas interpretationes adiecisse, quaeri potest num tres illi Interpretes totam scripturam sint interpretati, an eas solum partes, quae ab Origene in Octaplis adhibitae sunt. Sane cum (illi saltem duo priores) Pentateuchum, Psalmos et, ut Hieronymus vult, Iob et Prouerbia; cum item Cantica et minores Prophetas transtulerint, non video quid causae fuerit, cur medios libros omiserint, quodque magis vrgeat, cum tres illi interpretes ut plurimum in iisdem scripturae libris reperiantur, licet haud dubie variis ^{h)} in locis scripse-

B 5

scripse-

h) Vti nec hoc — quod *variis in locis* — constat, ita nec illud — *non video quid causae* — satis acutum est. Nam potuerunt istarum editionem autores modo libros metricos transtulisse — et potuerunt etiam, etsi integra

scripserint, cur eosdem libros ex hebraico conuerterint, eosdem omiserint: hoc certe neque casu neque consilio accidere potuisse videtur. Si respondeas, cur ergo Origenes in quibusdam Libris, non in omnibus illas editiones apposuerit; reponam ego, cur in Threnis siue Lamentationibus Ieremiae, solum Symmachum cum Editione τῶν ὁ locauit, cum tamen Aquila et Theodotio huius acque ac aliorum librorum interpretationem adornauerint, ut ibidem in Monito probamus ⁱ). Hinc sane liquet ex hac Origenis omissione concludi non posse, illas editiones non integras, sed aliquos tantum hebraicae scripturae libros complexas fuisse. Caeterum rem non penitus exploratam Lectoris iudicio permittimus.

VII.

*De notis
in margg.
Hexaplor.
ab Origene
positis.*

In Hexaplis amplos fuisse margines notis Origenianis onustos, compertum nobis est: harum vero partem non minimam occupant nominum propriorum hebraicorum explicationes graecae. Id autem indicat Origenes in nota quadam ad Gen. 36, 36. ubi sic habet: τοῖς μὲν περὶ Ἀκύλαν καὶ Σύμμαχον φετιφαρ εἴρηται ἐν τέτρω τῷ τόπῳ· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ φετιφαρέ· καὶ ἡ μὲν τῶ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεία παράκειται τῇ λέξει· ἡ δὲ ἕκ-
θεσις

tegra Biblia transtulerint, eorum certe fragmenta ad Origenem pertinuisse.

i) Ego vero responderem: quia exemplum Aquilae et Theod. quo Origenes utebatur, quoad Threnorum librum, mutilum erat. Vel, si hoc non vis, Aqu. et Theodotionis fragmentorum in Threnis defectus potest inde ortus esse, quia librarii in hoc libro neglexerunt ea fragmenta. Accedit, quod ex libro tam minuto nihil fere certi concludi possit.

Ἐν τῷ ἑτέρῳ ἐν τοῖς ἐξῆς φανεῖται. Hinc est quod in vetustissimis Manuscriptis, vnde praecipuam Hexaplorum partem excerpimus, illae hebraicorum propriorum nominum interpretationes in marginibus occurrant: vt exempli causa in vetustissimo illo Codice Coisliniano, qui vnciali quadrato caractere scriptus est, ac sexti vel septimi Saeculi esse putatur, ad singula fere nomina propria eiusmodi notulae, vim et etymologiam nominis indicantes reperiuntur, verbi gratia ἐδὲμ in margine αἰμασις ἢ τρυφή; Φισῶν, σῶμα κόρης; Εὐλατ ἀπῆσεν; Γηῶν, σῆθος; Αἰθιοπία, σκότωσις; Τίγρις, ἀεργαγῆ ἢ ταπεινώσις; Εὐφράτης, ὑψημέως; Ἀδάμ, γηγενής, ἢ ἀνθρωπος, ἢ χῆς^k). Et similes bene multae, quarum eas solum, quae melioris notae visae sunt, in decursu operis annotauimus; alias autem nullo dispendio negligi posse diximus; cum quia magna pars earum in Libro nominum hebraicorum cusa est; tum etiam quia huiusmodi etymologiae plerumque leues, detortae, nulliusque pretii sunt. Aliarum vero annotationum, quas initio Editionum singularum Origenem posuisse subindicat Eusebius, admodum deploranda iactura est. Nam ibi Editionis cuiusque historiam

k) Quales et nos in Codice Lipf. Paulino crebroprehendimus v. c. Num. 21, 19. μανθαναῖν, δόματα αὐτῶν; νααλιηλ, ἀπὸ Θεῶ; βαμὼθ, ἔλευσις θανάτου v. 23. ἰασαεῖ, γυγούια ἐντολή; v. 25. ἀμμων, λαὸς ὑμῶν; ἰατήρ, ἰαχύωσι; v. 26. ἀρνῶν, ἄρα αὐτῶν; v. 27. ἰσεβῶν, λογισμοί; v. 29. σηῶν, ἀκαρπον δένδρον; v. 31. ἀμορραῖων, παρακιρραῖοι; v. 33. βασάν, αἰσχύνη; c. 24, 15. βαλαάμ, μῦταιος λαός; v. 22. βεῶρ, δερμάτινος. Quae notulae non sunt negligendae, nam habent varium usum, praesertim in docendis vocabulorum notionibus paulo rarioribus, aut a lexicis vulgaribus alienis.

riam texebat et quo loco reperta fuisset indicabat. Illud vero damnum licet Epiphanius in Libro de ponderibus et mensuris utcumque sarcinerit: at multa miscuit ille, notasque temporum labefactavit, v pluribus infra dicetur.

VIII.

An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locauerit.

Samaritani et Syri lectiones in marginibus vetustissimorum Exemplarium, quae Hexaplorum fragmenta exhibent, per saepe obseruantur; Syri quidem in plerisque scripturae libris; Samaritani vero in Pentateucho tantum: ubi non infrequenter interpretationes Samaritani animaduertas, interdum solas, saepius cum aliorum Interpretum lectionibus collatas. Cum autem illae Samaritani lectiones non in vetustis Codicibus tantum, sed etiam apud Patres quarti, quinti et sequentium Saeculorum occurrant, probabile sane videtur, ipsum Origenem lectiones illas Samaritani in margine Hexaplorum posuisse. Idem porro dicendum videtur de Syro cuius interpretationes passim reperiuntur in Genesi et Exodo, in Psalmis item, in Ieremia, in Threnis, apud Ezechielem etiam, Daniele et Hoseam. Syri porro lectiones adferuntur ab Eusebio Caesariensi, a Diodoro Tarsensi frequentius; nec non ab Eusebio Emiseno, Hieronymo, Theodoro et aliis. Quodque notandum est, iidem, maxime Diodorus, Syrum cum Hebraeo saepe coniungunt hoc pacto, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος vel ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, quando scilicet, amborum interpretationes conueniunt, quod saepe contingit. Hae porro lectiones, perinde atque Samaritani ab Origene, diligentissimo versionum collectore, potuerunt etiam in Hexaplorum marginibus collocari: quanquam id minime constet. Haec quippe solum diuinando dicimus.

dicitur. Donec enim aliqua vel tantilla pars Hexaplorum, ut initio scripta fuerunt, e tenebris emerit, ut iam diximus, plenam perfectamque illorum notitiam expiscari non valebimus.

IX.

Quaeritur num Origenes, vel si qui alii in Commentariis in scripturam Samaritani et Syri lectiones graece adhibuerunt, eas ex Samaritana et Syra versione, ubi opus fuit graece expresserint; an ex aliqua Samaritani et Syri graeca translatione, prius adornata, mutuati sint. Graecam Samaritanorum versionem fuisse innuit Epiphanius, cum ait Symmachum, ut Samaritanorum interpretationes euerteret, tertiam edidisse translationem. Nam id si de Samaritana interpretatione, samaritano vulgari idiomate facta, intelligi quispiam contendat ¹⁾; cur Symmachus, inter Samaritanos doctissimus, ut tribulium suorum Samaritanam translationem euerteret et confutaret, *graecam* interpretationem ediderit? Certe omnino consentaneum videtur, eum *graecam* versionem edidisse, ut eam alteri *graecae*, quae erat Samaritanorum, opponeret. Haec sane obiectio admodum vrgebit, si tamen vera sint, quae de Symmachi cum Samaritanis dissidio narrat Epiphanius: nam eius testimonio non multum fidimus.

At

1) Neque vero hoc opus est. Nam nos, etsi hanc vniuersam litem dirimere non conamur, hoc facile videmus, Samaritanorum interpretationes posse h. l. notare eas scripturae sacrae explicationes, quibus utebantur Samaritani ad dogmata sua defendenda. Symmachus itaque ut has eluderet, conscripsit versionem, eo (si verum est) consilio, ut doctores Samaritanos in suspicionem scripturae male intellectae induceret. Saltem quid, ita locum Epiphanius explicanti, responderi possit, non videmus.

At non defunt alia argumenta, quibus id commo-
 stretur; nam ex ipsis Samaritanae editionis fra-
 gmentis arguitur, ea ex aliqua translatione grae-
 desumpta fuisse: nimirum Exodi 28, 4. et Leu. 8,
 vox hebraica תְּכָנִים, sic in Samaritana versione e-
 primitur πῆλιον. Vox autem πῆλιος aut πῆλιος
 nam id ipsum est, pro *pileus*, iam a Plutarchi
 usurpata deprehenditur: unde colligimus graecam
 Samaritanorum versionem illam usurpassc pro *m-*
tra vel *cidari* exprimenda. Neque enim cogitau-
 rit quisquam, vocem huiusmodi Latino-Graecam
 versione aliqua Samaritano Vulgari idiomate co-
 cinnata locum habuisse, cum hodierna Samaritano-
 rum versio perantiqua, vt existimatur, longe aliu
 exhibeat. Et Exod. 6, 2. *voce* תְּכָנִים, ait The-
 doretus, *in Samaritano exprimit ἰαβέ*, quia videl-
 cet sic illam expresserat, qui graecam Samaritano-
 rum Versionem adornauit. Neque enim haec v-
 ria lectio, vel ex Samaritano scripturae textu, v-
 ex Samaritana samaritice descripta versione decer-
 poterat, vbi legitur hodieque תְּכָנִים, sine discrim-
 ne. Si quis alias in Pentateucho a nobis allat
 Samaritani Interpretis lectiones accurate perper-
 dat, ex graeca, ni fallor, interpretatione desun-
 tas esse deprehendet.

Nec officit huic nostrae opinioni, nota quae-
 dam Num. 13, 1. quae vt arbitror Origenis est, v-
 cum quaedam proferret Samaritanus Bibliorum
 textus ex Deuteronomio desumpta, eadem ipsa
 graece translulisse testificatur Origenes, et quidem
 modo ad Editionem LXX accommodato, ἃ δὲ αὐ-
 τὰ ἐκ τῆ τῶν Σαμαρειτῶν Ἑβραϊκῆ μετεβάλομε
 καταλλήλως τῆ τῶν Ο. ἑρμηνεία τῆ ἐν τῷ δευτερο-
 νομίῳ φερομένη. Non enim hic agitur de Samari-
 tana aliqua Translatione, sed de ipso textu Biblio-

nam Samaritano libri Numerorum, vbi etiam hodie multa ex Deuteronomio decerpta reperiuntur: quae vt repraesentaret Origenes, eorum interpretationem, ex versione τῶν Ο, vt in Deuteronomio erat, mutuatus est.

De Syro, cuius frequentes lectiones in multis, vt supra diximus, Scripturae libris occurrunt, maior est difficultas. Licet enim multa suadere possint, fuisse olim graecam translationem ex versione syriaca concinnatam; eam nempe, quae ὁ Σύρος vocatur a veteribus; alia tamen sunt, quae ab hac amplectenda sententia deterreant. Sane de versione quadam graeca agi videtur Ezech. 8, 16. vbi vocem ὄλην Syrus κικκλίδα vertit: ibi vetus Scholiastes, ὁ Σύρος τὴν κικκλίδα καλεῖ, ἣτις λέγεται παρὰ τοῖς πολλοῖς, κέγκελον. Vbi vox κικκλίδα non nisi ex versione graeca sumi potuisse videtur. Et Gen. 39, 2. illud πύχον ψιν ait Diodorus Syrum vertisse ἀνήρ κατευοδόμενος, Symmachum autem εὐοδόμενος, Aquilam κατευθυνόμενος, LXX ἐπιτυχάνων: quae translationes vnicui efferunt sensum, nempe *prosperans*. Hinc autem quid colligas aliud, nisi lectionem Syri ex versione graeca desumptam fuisse. Nam si Diodorus, vel is, qui primus Syri lectiones collegit, ex syriaco fonte ipsas petiisset, graeceque vertisset: nunquam sane lectionem graecam, aliis omnibus interpretationibus synonymam posuisset, vt commentitium discrimen exhiberet. Vox quippe syriaca, quae verti poterat κατευοδόμενος aequè poterat εὐοδόμενος, et κατευθυνόμενος et ἐπιτυχάνων explicari: neque enim tenuissimum illud discrimen, quod inter has graecas voces intercedit, in syriaco animaduerti poterat. Haec et similia, quae quiuis obseruare possit, graecam aliquam fuisse Syrorum versionem

indicare

indicare videntur. Verum non desunt exempla, quae huic opinioni aduersari videntur, ut est illud ex Didymo Gen. 8, 7. ὁ Σύρος ἔχ' ὁμοίως τῇ ἑλληνικῇ· λέγει γὰρ, ὑπέσχεψε, ὡς ὁ Ἑβραῖος. Cur dicat Syrum non similem graecae lectionem habere, si ipse Syrus graece loquebatur, in versione, ex qua hodiernae huiusmodi lectiones collectae sunt: sane cum Dydimus graecum Syro opponat, lectio quam adfert ex ipsa syriaca versione desumpta et graece versa fuisse videtur ^m). Verum huic argumento reponi potest, hic Syrum dici, non quod haec versio syra; sed quod ab interprete syro graece pro Syris facta esset; parique modo ἑλληνικὴν dici Editionem, quae ab interprete graeco facta fuerat. Aliud autem occurrit, quod fortasse magis urgere possis. Eusebius Caesariensis nonnunquam, et Diodorus Tarsensis frequentissime, Hebraei et Syri lectiones quasi vnā adferunt, hac praemissa nota, ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος. Hinc porro sic argumenteris: si vox illa ὁ Σύρος versionem graecam ex Syro factam indicet; pari ratione vox illa ὁ Ἑβραῖος versionem aliquam ex hebraico, graece factam significabit ⁿ): at verisimile non est huiusmodi versionem ab aliis omnibus scripturae interpretationibus diuersam extitisse. Verum aliunde tamen loca adferri possunt, siue Syri tantum esse dicantur siue Hebraei atque Syri, quae ex versione aliqua graeca deprompta videntur. Sic Ierem. 31, 2. vbi in Hebraeo legitur יח, et LXX interpretati sunt θερμόν, Aquila vero, Symmachus et Theodotio χάριν vertunt, Theodoretus haec habet τὸ θερμόν, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος οἰκτιρισμόν, τεθεί-
κασιν.

m) Conclusio infirma!

n) Vti et haec valde clauda.

עצמ. Et Ezech. 27, 24. vbi in Hebraeo legitur, עֲבָדֵי בְנֵי אֱלֹהִים כַּמְלִיכִים Aquila vertit, ἐγκατασκευοῖς ἀλτήμασιν, *constructis inuolucris*; Symmachus, *pretiosis inuolucris*; Theodotio ἐν μακαλίμ καὶ γαλιμαί. Theodoretus vero Syri lectionem adfert his verbis, ἐν ἀποκρύφοις σκεύεσι· ἔγω γὰρ καὶ ὁ Σύρος νόστας ἠρμήνευσεν. Et Ezech. 38, 2. vbi legitur תָּוֹ שֵׁנִי notat Theodoretus, Τὸ δὲ ῥῶς κεφαλήν ὁ Σύρος ἠρμήνευσεν, καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ κεφαλὴν Μοσὸχ τὸ ῥῶς Μοσὸχ ἠρμήνευσεν. Ibi vero Sym. LXX. Theod. ῥῶς Μοσὸχ interpretati sunt.

Haec sane loca et alia longe plura, quae proferre possemus, versionem aliquam graecam ex Syro factam indicare videntur: neque enim facile crediderim, scriptores illos Commentatoresque veteres, qui Syri loca adferunt, vel Origenem, qui fortasse has Syri interpretationes in marginibus Hexaplorum posuerit, Syriacam ipsam versionem prae manibus semper habuisse, et loca, quae ab aliis interpretibus discrepabant, transtulisse. Quod tamen non ita exploratum esse arbitror, ut tuto affirmare possim °).

Quod attinet ad lectiones illas, quae frequentissime hac praefixa nota, ὁ Ἑβραῖος, occurrunt, certum quidem est, illas non esse Aquilae, quod nonnulli arbitrati sunt, ut statim deprehendet is, qui hanc Hexaplorum collectionem percurrat. Nam plerumque contingit, ut post allatam τῷ Ἑβραῖο interpretationem, mox sequatur lectio Aquilae, ab ea longe diuersa. Alioquin ille, quisquis tandem fuerit,

o) Et si Origenes vers. hanc graec. integram habuisset, quaerere aliquis suo iure posset, curne suam etiam ei columnam adsignasset?

fuerit, Hebraeus, non tam scrupulose verba vocesque singulas sectatur, quam Aquila. Hebraei porro nomine intelligi fortasse possunt Hebraei illi doctores, quibus in scripturis explicandis utebantur veteres, maximeque Origenes, de quo ait Hieronymus Apologia ad Rufinum: *nec dedignatur scripturam interpretans, per singula loca, quid Hebraeis videatur, inserere.* Hebraeis item Doctoribus vsi sunt Eusebius, Hieronymus aliique. Origenes vero qui Iudaeos frequenter adibat, ut de scripturae littera edoceretur, inde frequentes τῆ Ἑβραϊκῆς interpretationes in marginibus Hexaplorum forte posuerit. Neque tamen omnes, quae ad nos vsque deuenierunt τῆ Ἑβραϊκῆς lectiones, ex Origene manasse videntur: nam verosimile est, Eusebium, Diodorum, Hieronymum et alios, a doctoribus suis Hebraeis alias accepisse, quae fortasse in hac collectione cum Origenianis permixtae sunt. Haec quoque non sine scrupulo dico. Quibusdam enim in locis, maxime in libro Iob, tam frequentes ad sunt Hebraei Interpretis lectiones, ut facile credi possit eas ab aliqua versione Graeca desumptas esse. Itaque donec clarius quodpiam veterum testimonium e tenebris emerferit, de his nonnisi hariolando loqui possumus.

CAPVT II.

De Textu Hebraico.

I.

EVSEBIUS Hist. Eccl. Lib. 6. ait Origenem ad *Textus hebraicus in Hexapla concinnanda* πρωτοτύπες, siue primigenias et authenticas Hebraeorum scripturas sibi comparasse, *τάς τε παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐμφορομένης πρωτοτύπες αὐτοῖς Ἑβραίων σοφείοις γραφάς, κτῆμα ἴδιον ποιήσασθαι.* Vbi optime notat *Hexaplis descriptus idem erat qui hodie erimus, non, Samaritanus.* Valefius, Eusebium Sacrae Scripturae Codices Hebraicos ideo πρωτοτύπες siue primigenios vocare, non quod reuera essent primigenium exemplar, et autographum ab Esdra conscriptum; sed πρωτοτύπες et authenticos appellare, comparatione facta cum graecis Editionibus, tam Septuaginta Interpretum, quam aliorum, quae erant interpretationes ad Exemplum hebraicum concinnatae. Neque item putandum est, vt vir quidam doctus arbitrabatur, illas πρωτοτύπες γραφάς esse Samaritanam Scripturam, quam Origenes, Eusebius et Hieronymus ab Hebraeorum peritissimis edocti, priscam esse hebraicorum characterum formam asseuerant. Nam dilucide et nulla verborum ambage ait Eusebius, eas esse litteras, quae apud Iudaeos circumferuntur. *Tunc vero temporis certissimum est, refragante nemine, hebraicarum scripturarum characteres eodem fuisse, qui in hodiernis Bibliis hebraicis habentur.* Non quod velim ne tantillum quidem discriminis inter illas veteres, et hodiernas intercessisse, ita vt ne vel minima mutatio in vllam hebraicarum litterarum successione temporum importata fuerit. Sed dico ita easdem esse, vt modicum a

prisca forma recesserint. Querebatur olim Hieronymus de Hebraicarum litterarum paruitate nimia: *Accedit, (inquit, Prologo cap. XX. in Ezechielem,) ad hanc dictandi difficultatem, quod caligantibus oculis senectute, aliquid sustinentibus beati Isaac, ad nocturnum lumen nequaquam valeamus Hebraeorum volumina relegere, quae etiam ad solis dieique fulgorem litterarum nobis paruitate caecantur: Quae fortasse de Exemplaribus tantum Hieronymi intelligi debent. Credibile quippe est apud Hebraeos, perinde atque apud reliquas Orbis nationes, Exemplaria quaedam minore, alia vero maiore litterarum forma descripta fuisse.*

II.

*Specimina
litterarum
hebr. veterum.*

Certum habetur apud Eruditos, hebraicos Bibliorum Codices manuscriptos, qui in variis Europae Bibliothecis asseruantur, non admodum remotae vetustatis esse, paucos haberi, qui superent annos quadringentos ^{a)}. Antiquiorem nullum novimus eo Pentateuchi volumine Bononiensi, de quo multa diximus in Diario Italico p. 399. et 400. quod annis abhinc quadringentis Magistro Ordinis Dominicanorum Aymerico, quasi autographum Esdrae a Iudaeis oblatum fuit. Licet autem commentitiam huiusmodi vetustatem nemo prudens admittat, verosimile tamen est, aliquot ante Seculis, quam Aymericus acciperet, exaratum fuisse. In hisce porro omnibus Codicibus eadem ipsa, quae in hodiernis Bibliis, characterum forma deprehenditur, ita ut nihil

a) Debent vero plerique hanc opinionem Rich. Simonio. Contrarium docuit et docturus est Kennicotus, a quo non solum notitiam valde antiquorum Codd. et habemus, et speramus maiorem; sed etiam ipsam Palaeographiam hebraicam ab ipso expectamus et optamus.

Nil discriminis intercedat. Alias vetustiores formas conspiciamus in lapillis duobus Basilidianorum, qui penes me sunt, hebraico caractere conscriptis, et quidem tertio circiter Christi Seculo vt putatur: vbi praeter paucarum litterarum figuras, vix aliud quidpiam expiscari valeas; vt contingit etiam, quando Abraxae huiusmodi Symbola graece descripta sunt, quae vix legi, raroque intelligi possunt. Subiungimus autem Alphabetum hebraicum et MS. RR. PP. Iesuitarum Collegii Ludouici Magni; vbi, in libro Threnorum Ieremiae, litterarum forma pluries depingitur a Calligrafo graeco; sed ita indiligenter, vt non secum ipse consentiat, et cum idem Alphabetum repetit, a priore quam posuerat forma saepe deflectat. Ex iis vero formis eas delegimus, quae magis ad litterarum hebraicarum figuram accedebant,

א
 ב
 ג
 ד
 ה
 ו
 ז
 ח
 ט
 י
 כ
 ל
 מ
 נ
 ס
 ע
 פ
 ק
 ר
 ש
 ת

א
 ב
 ג
 ד
 ה
 ו
 ז
 ח
 ט
 י
 כ
 ל
 מ
 נ
 ס
 ע
 פ
 ק
 ר
 ש
 ת

His prolatis vetustioribus litterarum hebraicarum speciminibus, iam de singulis ut olim scribebantur litteris pauca pertractare operae pretium fuerit.

⋈ Semper ita depictum fuisse videtur, neque vlla inter veteres et recentiores deprehenditur scribendi differentia. Eademque forma occurrit in lapillis Basilidianorum.

⋉ Item a prisca forma non recessisse suadent tum specimen allatum, tum etiam eius similitudo, cum littera ⋊, quae et olim ab Eusebio in Psalm. 33. observata fuit, et hodie in libris hebraicis deprehenditur. Nam ait Eusebius, has litteras paruo apice distingui, ut hodieque videmus, quod confirmat Hieronymus multis in locis. Ex hac porro formae similitudine factum est, ut aliis ⋊, aliis ⋋ legentibus, magna interpretationum varietas orta sit, ut infra pluribus ostenditur.

⋌ Secundum hodiernas formas, magnam habet cum ⋊ affinitatem. Sed absimiliore olim figura has litteras descriptas fuisse putamus; non tam quia varie formantur in Alphabeto supra depicto, huic enim non multum fidimus; quam quia vix aliam pro alia uspiam lectam fuisse deprehendimus in Veterum interpretationibus; secus quam in litteris similibus contigit b).

⋍ Formam retinuisse suam arguunt tum specimina vetustiora, tum maxime eius similitudo cum ⋎, quae

b) Rectius iudicat Noster quam iniquus ille Ravius, qui confusiones e litt. similitudine ortas fere negat, certe argumenta inde petita, impugnat ideo, quod v. c. טָ וּ וּ et נ, etsi litterae similes sint, in MSs. nulla facta confusio deprehendatur; quasi vero non hoc potius sequeretur, istas litteras ideo olim dissimiles fuisse.

quae et hodie talis est, ut saepe vix distingui possint, et olim tanta fuit, ut innumeras pene interpretationes ex permutatione alterius cum altera profectas obseruemus: quamobrem ait Hieronymus in Ezechielem cap. 6. col. 734. *Potest et ob vicinam similitudinem DALETH et RES hebraicarum litterarum, quae paruo apice distinguuntur, vel Deblatha vel Reblatha appellari.*

ה in Alphabeto supra a forma טג ה Heth multum differt, secus quam hodie in Bibliis hebraicis, ubi hae litterae admodum similes sunt. Inter utramque vero litteram discrimen olim conspicuum fuisse suadent, tum Alphabetum supra, ubi ה sic ה, ה vero sic ה depingitur, tum maxime interpretum consensus, qui has litteras non vnam pro alia accipere solebant, quique tamen litteras quaslibet inter se similes, passim confundebant. Sane litteram ה olim superne clausam fuisse, indicant alii manuscripti, et quidem antiquissimi, ut Colbertinus in nota ad Psalm. 71, 18. et Codex RR. PP. Iesuitarum passim in Iesaiâ c). In iis quippe vox ΠΠΠ, qua certissime hebraicum יהיה exprimitur, bis litteram ה supernae clausam exhibet, ad modum litterae Π graecae, qua in re consentiunt cum Alphabeto supra,

γ olim pro י saepe lectum fuisse suadet Hieronymus, qui ait Epist. ad Iuniam et Fret. in Psalm. 129. *Pro nomine, suae lege, apud eos legitur, THIRA; quod Aquila interpretatus est Φόβον, Symmachus et Theodotio νόμον, putantes THORA propter litterarum similitudinem IOD et VAV; quae*

C 4 tantum

c) Sic etiam Lipsiensis Bibliothecae Senat. N. 51. ה clausum ubique ostendit, ה vero sic ה.

tantum magnitudine distinguuntur. In Alphabeto quoque supra posito eadem ipsa similitudo deprehenditur, ita ut ad differentiam litterae ך duo puncta super scribantur, sic ך. Ab interpretibus quoque aliam pro alia lectam saepe deprehendimus. Verisimile autem est lineam, qua formabatur ך, in quibusdam saltem libris a superiore parte reflexam fuisse, sic ך^d); unde contigit, ut pro ך saepe habita fuerit ab interpretibus, ut infra videbitur: certe memoratus Codex unde Alphabetum supra depictum excerptimus, in altero Alphabeto (nam Alphabetum repetit, ut diximus) ך quasi ך delineat. Attamen in voce םםםם multoties repetita in Iesaja, quemadmodum et in Alphabeto supra posito, neutra littera ך et ך a supremo apice reflexa est.

De littera ך nihil observamus, nisi formam eius in Alphabeto supra admodum corruptam videri^e). Eam vero cum alia quavis littera permutatam fuisse nusquam a nobis observatum est.

De ן et ן verba fecimus.

⚗ Eadem pene forma scripta deprehenditur in Alphabeto.

⚗ de hac littera actum fuit.

De ן in ן.

⚗ hac circiter figura scribitur in Speciminibus et in Alphabeto.

⚗ non multum deflexisse videtur a prisca forma.

De ן in ן diximus. In Alphabeto, cui non multa fides habenda, longe alia forma pingitur.

⚗ forma

d) Sic et Lips. Bibl. Sen.

e) Non credo corruptam esse. Nam in Cod. Lips. Bibl. Sen. saepissime sic reperi v. c. ןם pro ן.

◊ forma pene triangulari delineatur in Alphabeto sic ▷.

ϣ pene similem huic habet formam in Alphabeto supra.

◊ sine intermedia linea scribitur saepe numero in Codice memorato, sed cum annulo.

ϣ et ϣ formas habent in Alphabeto vitiatas; an autem, et in quo, a prisca forma recesserint, ignoramus.

De ϣ vide in ϣ.

ω non ob formae similitudinem, sed ob soni affinitatem aliquando cum ◊ confunditur. Figura eius vetusta similis est hodiernae.

ⲏ si fides Alphabeto paullum deflexit a prisca figura.

III.

Ex quarundam porro litterarum hebraicarum *E litterarum* cum aliis litteris similitudine incredibile est, quantum similitudine lectio-
num et interpretationum varietas orta sit: *quanta*
ex unius quippe litterae commutatione voces longe *varietas*
diversa significant; nomina vero propria cum aliis *orta.*
confunduntur.

De ב quidem cum כ similitudine agit Eusebius in Psalm. 33. ubi de mutato Achimelech (אֲחִימֶלֶךְ) in Abimelech (אֲבִימֶלֶךְ) loquitur his verbis: ἡ τῶν βασιλειῶν γραφή Ἀχιμέλεχ περιέχει, ἐναλλαγῆς στοιχείων γενομένης ἔδεν δεῖ κινεῖσθαι· παρὰ γὰρ τὴν ὁμοιότητα τῶν στοιχείων τῶν Βηθ παρ' Ἑβραίοις καλε-
μὲν καὶ τῶν Χαίφ, διαφόρως ἐξεδόθη τὸ ὄνομα· χε-
δὸν γὰρ ἐν καὶ ταυτὸν ἔστι τὰ δύο στοιχεία, βρα-
χυτάτης κεραίας μόνης ἐναλλαξιότητος. Ex illa ve-
ro אֲחִימֶלֶךְ in אֲבִימֶלֶךְ mutatione difficultas exur-
git, quam ibidem solvere nititur Eusebius. Id
ipsum *de litterarum ב et כ similitudine passim di-*
cit

cit Hieronymus. Par lectionis varietas obseruatur Ios. 17, 2. in voce (אביעור) 'Αβιεζέρ, quam alius interpres (אביעור) 'Αχιεζέρ legit. Ex eadem ב in כ commutatione longe diuersae interpretationes prodeunt 1 Reg. 2. vbi vocem נשברו quam Vulgata vertit *se locauerunt*, et alius interpres eodem sensu ἐμιθάρησαν; Aquila, qui legit נשברו, transfert, συνετριβησον; et LXX qui vertunt ἠλατλώθησαν, eandem quam Aquila lectionem secuti videntur. Itemque 4 Reg. 23, 7. בתים domos, LXX qui legerunt כתים, χετλειμ reddunt.

Et Iob. 36, 11. vocem יכלו, quam LXX συντελέσασιν, Vulgata *complebunt*, transfulere, Symmachus, qui haud dubie legit יכלו, παλαιώσασιν, vertit. Psalmo autem 91, 11. vbi legitur בשמן, in oleo, Symmachus haud dubie legit בשמן, vertit enim ὡς ἐλαία, *quasi olea*. Prouerb. 14, 7. pro ודעתי וכל-ודעתי quod alii vertunt, *et nescies*, LXX legerunt כלי דעת vertunt enim, ὅπλα αἰσθήσεως *arma sensus siue cognitionis*. Item Prou. 21, 29. vbi legitur יבין, Aquila et Symmachus, ἐτοιμάσεις, transfulerunt. Vulgatus quoque Interpres, qui vertit *corrigit* יבין legit. At LXX יבין legerunt, qui vertunt συνιᾶ, *intelliget*.

Sic Esaiæ 3, 6. vbi legitur מכשלה Symmachus et Theodotio ἀθέρεια, Vulg. *ruina*. At LXX, qui reddunt βρωμα, מבשלה legerunt; nam בשל est *cibus coquere*.

Et Esaiæ 5, 18. בחבלי Vulgata vertit *in funiculis*, lectionemque sequitur eam, quae hodieque in Hebraeo extat. At Aquila, Symmachus et Theodotio בחבלי legerunt, vertunt enim, ὡς χοιρίοις, et LXX ὡς χοιρίω. Longe plura in vtramque litteram

litteram proferre possem; sed ad maiorem varietatum fontem properandum est.

ר pro ר lectum, et vicissim ר pro ר passim reperitur in scriptura. Sic Gen. 3, 17. בעבודך hodie in Bibliis legitur, et sic olim legit Aquila, qui vertit, ἐνεκά σθ. LXX vero cum ר legerunt, בעבודך ἐν τοῖς ἔργοις σθ; Vulgata, in opere tuo; Theodotio autem, vt Aquila legit, reddens: ἐν τῇ παραβάσει σθ. Exod. 6, 16. vocem גרשון (est nomen filii Moïsi) vetus quidam Interpres bis legit גרשון גדשון. Leuit. 19, 26. vbi legitur, non comedetis cum sanguine, hebraicum habet על-ההם et vetus quidam interpres ἐπὶ τῷ αἵματος. LXX autem ר pro ר legerant על-ההם vel על-הרים, ἐπὶ τῶν ὄρεων. Et Leuit. 25, 10. דרור ab hebraizantibus, libertas, vertitur; a LXX ἀφεσις, a Vulgata, remissio; Theodotio autem cum דרור legeret, nec huius vocis significationem calleret, eam graecis litteris expressit, δαδώς. Numerorum vero 16, 15. חמר legitur, significatque asinum, vel, vt Vulgata vertit, asellum; LXX autem cum ר in fine, legerunt חמר, et interpretati sunt, ἐπιθύμημα, alius δῆρον. 1 Reg. 14, 21. הערבים A. Ἑβραῖοι, reddit f), Vulgata, Hebraei; LXX vero העבריים legerunt, ac δῆλοι interpretati sunt. 1 Reg. 21, 7. et 22, 9. est הדרמי Idumaeus: sed primo loco vetus quidam interpres, secundo LXX legerunt, הדרמי verteruntque Σύρος; et 1 Reg. 23, 15. et 19. חרשה alii transfulerunt, δευμὸς vel ὕλη; LXX vero, qui legerunt חרשה, καμνή. 2 Reg. 3, 4. et aliquoties initio eiusdem libri מדניה; alii Ἀδωνίας, LXX vero ר pro ר, Ὁρνία. Iob. 9, 25. מני רץ prae cursore; Symmachus et LXX legisse videntur מני רץ, nam

f) Et omnino העבריים legit.

nam vertunt ἐκ εἰδοσαν. Sed obseruatu dignus est locus ille Psalm. 29, 8. *Domine, in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem*, vbi illud, *decori meo*, respondet voci hebraicae hodiernae להררי, secundum quam Aquila, et Quinta verterunt, ἐν τῷ ὄρει μὲ; Hieronymus *monte meo*; LXX qui verterunt τῷ κάλλει μὲ, haud dubie legerunt להררי (g); Symmachus autem, qui vertit τῷ προπατόρι μὲ, legisse videtur להורי, nam הורה est *progenitor*, nec infrequenter accidit vt ו cum ר commutetur, vt infra dicemus. Eadem commutatio τג ו in ד obseruatur, Ps. 109. vbi illud, *in splendoribus sanctorum*, lectionem hebraicam hodiernam exprimit כהררי, atque ita legerunt Aqu. LXX, Theod. Vulg. Verum Symmachus בהורי legit: vertit enim, ἐν ὄρεσι; et Hieronymus, *in montibus*, Iob. 6, 10. עור quod alii vertunt ἔτι, LXX mutato עור in עיר verterunt, πόλιν. Item Iob cap. 36, 30. vocem אורו LXX legerunt אורו, sic enim eam graecis litteris exprimunt ἠδῶ, vbi mutatio τג ו in ד et τג ו in י obseruatur. Et Iob. 37, 4. vbi hebraicum habet יסרי, quo pacto legit etiam Symmachus, ibi LXX et Vulgatus *Interpres* legerunt יסרי. Vide suo loco. Psalm. 76, 3. LXX pro נגדה *defluxit*, legerunt, נגדה *in-conspexit* eius. Eccles. 7, 23. ידע vt hodie legitur, vertit Vulgata, *nouit*, sed Aquila legit ידע, qui transtulit, *πονηρεύεται*, sic LXX *κακώσει*. Et capite sequenti versu 6. רעת Symmachus *κάκωσις*, Vulg. *afflictio*; sed LXX et Theod. *γνώσις*, quia רעת legerunt. Hieronymus vero in hunc locum: *in Hebræo, malitiam habet non scientiam*; sed quia RES et DALETH litterae Hebraicae, excepto paruo apice,

g) Rectius!

u, *similes sunt*, pro RAATH, legerunt DATH, i. e. pro malitia scientiam. Hoc melius sciet qui eius linguae habuerit notitiam. Eandem ipsam γ et η commutationem obseruabis Prou. 19, 23. Esa. 8, 9. 10, 28. et 16, 11. Itemque cap. 28, 9. et Ier. 15, 12. et 31, 40. Item Prou. 28, 22. Amos 1, 5. et Sophoniae 3, 9. vbi vocem ברורה Aqu. Theod. ἐξελεγμένον transtulerunt, Vulgata *electum*, Symmachus καθαρὸν; LXX vero, qui legerunt ברורה, εἰς τὴν γενεάν αὐτῆς; quo loco notat Hieronymus: LXX *dixerunt*, in generationem eius. Et hinc error exortus est, quod verbum Hebraicum BARRA, quod Aquila et Theodotio, *electum*; Symmachus, *mundum*, interpretatus est, LXX legerunt BARRA, RES litteram DALETH existimantes, propter elementi nimiam similitudinem, quod paruo apice distinguitur. Adde Esa. 44, 21. Nam innumera pene similia adferre possemus, sed haec erunt ad praesens institutum satis.

Obseruantur item mutationes frequentes $\tau\delta$ η in ν . Iam vidimus supra Iob. 6, 10. vbi alii interpretes lectionem hebraicam hodiernam עור secuti sunt, LXX עור legisse, et Iob 36, 30. אור legisse pro אור. Sic etiam 48, 4. vocem hebraicam אור ait Chrysostomus, hebraice legi εὐαγγίον: Psalmo autem 72, 7. vbi legitur עינמו, *oculus eorum*, quam lectionem secuti sunt Aquila, Symmachus et Hieronymus, LXX legerunt עינמו, qui vertunt, ἀδικία αὐτῶν. Et Psalmo 147, 16. vocem נסר, Veteres hebraice legunt χαφίρ, *Chaphir*, et Esaiae 38, 14. vocem סוס equus, Theodotio legit סוס סיס, LXX vero χελιδών, *hirundo*, vertunt; qua de re Hieronymus: *pro pullo hirundinis, siue hirundine, ut LXX transtulerunt, in hebraico scriptum est, סוס אגור, quod interpretatus est*

est Aquila, equus agor; Theodotio, SIS AGVR: media enim vocalis littera VAV, si ponatur inter duo SAMECH, legitur SVS, et appellatur equus, si IOD, legitur SIS, et dicitur hirundo. Et Ieremiae 8, 7. סיס item legitur, in margine autem hebraicorum Bibliorum notatur legendum esse סיס, vbi Hieronymus: *Rursum pro hirundine Symmachus cicadam transtulit, quae hebraice dicitur SIS.* Longe plura huiusmodi exempla proferre possemus: sed ab iis supersedemus, maxime quia illa טז in י mutatio plerumque sensum non alio transfert.

Sed mutatio טז in י et vicissim, quae nonnunquam occurrit, magnam interpretationum varietatem parit. Iam vidimus supra ad Psalm. 29, 8. Symmachum legisse להררי *progenitori* pro להררי *monti*. Et Gen. 34, 2. vbi legitur החרי et LXX, *Ευαίος*, Vulg. *Heuaeus*, transtulerunt, vetus alius interpres, qui haud dubie legit החרי *χορραίος* reddidit. Sunt autem Chorraei vel Horraei altera gens Chananaeorum. Sic 4 Reg. 11, 16. vbi legitur סוסים LXX *τῶν ἵππων*, Vulgata, *equorum*, vertunt. Alius autem vetus interpres, qui סוסים legit, *ευνέχων*, siue *Eunuchorum* transtulit. Lib. 1 Regum 20, 30. locum hunc difficilem בן-נערת *vertunt hodierni hebraizantes, Fili peruersae rebellionis.* Vulgata, *Fili mulieris virum ultro rapiantis.* Symmachus, *Fili indisciplinatarum deficientium.* LXX, *υἱὲ κορασιῶν ἀυτομολῶντων*, aliter *ἀυτομολῶσῶν, Fili puellarum ultro venientium.* Pro נערת enim legisse videntur נערת *puellarum*, י nemp̄e pro י vt supra.

Praeter has ex commutatione litterarum ortas interpretationum varietates, aliae obseruantur,
vbi

ubi litterae pro aliis etiam non similibus substitutae deprehenduntur, vel ubi ex duabus una efficitur, ut Gen. 25, 8. אל-עמיר *ad populum suum*, alius interpres vetus transtulit πρὸς τὰς περάτας αὐτῆ, *ad transitores suos*, qui legisse videtur אל-עבריי^{h)}. Et Num. 13, 34. נפלאים Symmachus vertit ἰερασῖες; *portentosos*, ac si legeretur נפלאים. Iosuae vero 4, 1. הכהנים *sacerdotes*, LXX vertunt λίθοι, *lapides*, quia legerunt המבנים. Et 2 Reg. 18, 33. בלכתו *in eundo ipsum*, vetus quidam interpres legisse videtur בבכתו, quia vertit ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν. Et Ps. 71, 14. דמם *sanguis eorum*, LXX legerunt שמים interpretantur enim τὸ ὄνομα αὐτῶν. Prou. 26, 17. legitur אורי: *aliquae omnes, auricular*, ut par est, exprimunt, LXX vero, qui vertunt κέρως, הזנב *haud dubie legisse videntur*. Similia bene multa adferre possemus, ubi Interpretes illi Veteres, ob litterarum quandam similitudinem, siue varie legerint, siue varie legendum putauerint, longe disparatas interpretationes dederunt. At iis consulto praetermissis ad alia transeamus.

Ex modo etiam *diuidendi* voces Interpretationum varietas oritur, ut Prouerbiorum 18, 10. מגדל Aquila et Theodotio πύργος, *turris*, LXX vero et Alius, מן habentes quasi praepositionem ἐκ, ἐκ μεγαλασύνης, et ἐκ μεγέθους, vertunt.

Ex similitudine item *soni* aliquando litterae, nullatenus similes, aliae pro aliis accipiuntur, ut Psalm. 89, 11. vocem חיש cito, Aquila ἀνὴρ, *vir*, interpretatur, ac si legisset חיש Exod. 4, 26. vocem

h) Nempe in vett. Codd. מ fere sic scribitur: כו ut cum ב et כר profecto facile confundi possit, immo non minus cum כו et כו vel כו et כו.

cein יתן vertit ἐσφράγισεν; acsi legisset כחן. Exemplum singularissimum habetur Ezech. 13, 5. vbi לעמר *ad standum*, ita verterunt LXX, acsi legissent למר; interpretantur enim, λέγοντες.

IV.

*De prisco
script. he-
braeam le-
gendi mo-
re.*

Fatentur eruditi omnes, magnam intercedere inter veteres et recentiores in hebraicae scripturae lectione discrimen; imo et eandem ipsam in legendo varietatem suo tempore obseruari, ait Hieronymus Epist. ad Euangelium: *Nec refert, inquit, utrum salem aut salim nominetur: cum vocabulis in medio litteris perraro utantur Hebraei, et pro voluntate lectorum ac varietate regionum, eadem verba diuersis sonis atque accentibus proferantur.* Ex variis autem lectionum veterum fragmentis, quae in hac nostra collectione passim occurrunt, de modo legendi Veterum hic edisserere animus erat, indicareque in quibus Veteres a Recentioribus in legendo et pronunciando differant, et in quibus inter se conueniant. Verum haec in opportuniorem locum reiicienda duximus; nempe in praeuiam disquisitionem, in fronte hebraici Lexici ad calcem huiusce Operis positam, vbi accurate, quantum licebit, de modo legendi Veterum disputabitur.

CAPUT III.

De

*Historia LXX vel LXXII Interpretum,
quae Aristeae nomine circumfertur.*

I.

Quae ad historiam Aristeae spectant, tot plena *Aristeanae* difficultatibus, tot agitata quaestionibus sunt, *historiae* ut, si luberet omnia prolixè tractare, singulorum *compendi-*que sententias expendere, longius a proposito no- *um.*stro abduceremur. Quia tamen eorum notitia intelligendis iis, quae de Editione τῶν Ο. Hexaplae infra dicturi sumus, prorsus necessaria videtur, rem ita compendio explanare statuimus, ut nihil debeat vitra studiosus lector desiderare.

Aristeae Epistola ad Philocratem, quae hactenus extat et eruditorum manibus teritur, minutatim recenset ea, quae iussu sumptibusque Ptolemaei Aegypti Regis, pro interpretandis ex hebraico in graecum sacris scripturis, gesta sunt. Haec autem *συμπληρώς* profectimus.

Demetrius Phalereus Bibliothecae Ptolemaei Philadelphi Aegypti Regis praefectus, conquistis vndique Libris, eam usque adeo auxerat, ut plus quam ducenta voluminum millia complecteretur. Quod cum sciscitanti Regi, praesente tum Aristeae, renunciaret, adiecit, effecturum se ut breui ad quingenta millia librorum numerus pertingeret, atque se narratu quorundam comperisse, Iudaeorum leges dignas esse, quae in eius Bibliotheca reponerentur, dummodo ex syriaca lingua, (ita vocabantur multi,

multi, sed iis repugnat Demetrius), qua conscripta erant, in graecam conuerterentur. Nec mora, rex decreuit ad summum pontificem scribere, vt quae in optatis erant assequeretur. Tum Aristeas ea, de quibus iam Sosibium Tarentinum et Andream Regiorum Custodem principes allocutus saepe fuerat, regi aperit; nimirum par esse, vt missurus ad summum pontificem legatos, qui Iudaeorum libros adferrent, Iudaeos omnes, qui a patre ipsius in captiuitatem abducti fuerant, liberos remittat in patriam. Percontatus rex quot Iudaeorum millia in Aegypto seruituti addicta essent: plus, quam centum millia esse, referente Andraea, audiuit. Hinc conuerso in hilaritatem vultu, rex iussit liberos dimitti Iudaeos omnes, tum eos qui a patre ipsius tum etiam alios, qui antea in seruitutem abducti fuerant, tradique dominis, qui huiusmodi famulatio utebantur, pro singulis capitibus viginti drachmas. Summa porro regii muneris fuit 660 talentorum.

Demetrius Phalereus postea libellum dat Regi quo auctor est, vt petat a summo Iudaeorum sacerdote Eleazaro sex ex quoque Tribu senes, honestate vitae et peritia legum praestantes, vt plurimum interpretatio fide dignior habeatur. Rex oratores mittit Andream et Aristeam nostrum cum praestantissimis muneribus, quae ibidem recensentur et litteris regiis, vbi de Iudaeis de seruitute redemptis, de mittendis ad interpretationem Scripturae senibus, deque missis muneribus agitur. Haec litteras excipit epistola Eleazari ad Ptolemaeum vbi in gratiam beneficiorum fausta Regi Arsinoeque uxori et filiis apprecatur, et ex singulis tribus senes sex interpretandis scripturis se mittere profitetur. Deinde senum cuiusque tribus nomina referunt

referuntur. Donorum postea forma praestantia-
que fufe describitur. Sequitur narratio eorum,
quae Hierosolymis Aristeas obseruauerat; Hieroso-
lymorum nempe situm, templi hierosolymitani
formam, sacerdotum item ministerium, Eleazari
sacerdotum principis sacra tractantis cultum, arcis
hierosolymitanae situm, vrbs totius ambitum, agri
et regionis foecunditatem, fructuum copiam et
varietatem, Iordanem fluuium instar Nili exundan-
tem terrasque irrigantem, exhibet Aristeas, eaque
in re falsi arguitur a multis.

Sub haec de senibus ab Eleazaro ex quaque tri-
bu selectis agitur. Hi vtriusque linguae, hebraicae
nimirum et graecae peritissimi et legum scientia cla-
rissimi perhibentur. Postea de recta morum insti-
tutione, de vanitate Deorum gentilium, de legis
Mosaicae praestantia excellentiaque multa edisserit
Eleazarus. Hinc oblato sacrificio oratores et vna
LXXII, a se delectos viros cum litteris ad Regem
dimittit. Rex, qui venturos expectabat, eosdem
perhumaniter excepit, deinde exhibitas sibi mem-
branas, vbi Lex aureis litteris descripta erat, vene-
rabundus septies adorauit, ac prae gaudio lacryma-
tus est: et quia eodem tempore victoria nauali ad-
uersus Antigonum potitus erat: eum sibi diem so-
lemnem et faustum quotannis fore denunciauit: vi-
rosque eodem ipso die ad lautam caenam inuitauit.
Accumbentes secum senes variis ad vitam instituen-
dam, regnumque moderandum quaestionibus pro-
nocat, quarum singulis senes per ordinem interro-
gati sapientissime responderunt, ita vt septem die-
rum spatio, repetito eodem caenae more, LXXII
senum singulatiim sententias exceperit, ac cuiusque
dictum laudibus celebrarit, demumque singulis ta-
lenta tria dono obtulerit.

Elapso post conuiuia triduo, senes a Demetrio ad proximam insulam deducuntur, et in splendida domo locati, quotidie ad nonam vsque horam Legis interpretationi dabant operam, Demetrio scribae munere fungente. Atque etiam quotidie bene mane veniebant in aulam, et salutato Rege redibant in locum suum. Sicque collatis Exemplaribus, vnaque congregati, septuaginta duorum dierum spatio interpretationem absoluunt. Demetrius totam interpretationem Iudaeis omnibus tum praesentibus recitauit, qui summis eam laudibus profecuti sunt. Tum omnium consensu, suadente Demetrio, diras imprecati sunt iis, qui huic versioni aliquid addere, vel demere, vel in ea quidpiam immutare ausuri essent.

Rex fausto rei exitu laetus, et post lectionem Legislatoris sapientiam admiratus sciscitatur, cur Poetae et Historiographi nullam tanti operis mentionem fecerint. Respondet Demetrius, sanctissimam Legem non potuisse sine periculo in scriptis exterorum vsurpari. Theopompum enim et Theodecten, qui id aggressi fuerant, diuinitus inmissis poenis coercitos fuisse. His auditis, Rex legem religiosa veneratione profecutus est, eamque iussit summo studio asseruari, senesque rogauit, vt in posterum se crebrius conuenirent, ipsosque cum donis, et amplissimis muneribus, Eleazaro summo pontifici destinatis, domum remisit.

En totam Aristeae et LXX Interpretum historiam. Licet autem hinc hausisse putentur quotquot idem argumentum pertractarunt: attamen illi tum a se mutuo, tum ab Aristeae illo, quem modo retulimus, multum differunt.

II.

Qui primus Aristeae historiam memoravit, ta- *Quid Ari-*
 cito tamen Aristeae nomine, est Aristobulus ab *stobulus es*
 Eusebio Caesareensi allatus (Praeparat. Euangel. *Philo de*
 p. 664.) qui de scripturae hebraicae interpretatio- *bac histo-*
 ne, iussu Ptolemaei Philadelphi, curante Demetrio *ria.*
 Phalereo facta, carptim loquitur. Hunc quidam
 sub Ptolemaeo Philadelpho, plures sub Philome-
 tore, alii sub postremis Ptolemaeorum vixisse ar-
 bitrantur. Nec desunt, qui fragmenta Aristobuli
 ab Eusebio allata, ex operibus supposititiis, et
 prima Christianae rei aetate confictis, desunta esse
 putent.

Philo Iudaeus in vita Mosis Lib. 2. historiam
 LXX Interpretum commemorat, ac primo dicit
 Ptolemaeum Philadelphum, quem summis laudi-
 bus extollit, pro interpretatione scripturarum ad-
 ornanda misisse ad summum sacerdotem et Regem
 Iudaeae, qui vnus et idem erat, ἐξέπεμπε πρὸς
 τοὺς τῆς Ἰουδαίας ἀρχιερεῖα καὶ βασιλέα· ὁ γὰρ
 αὐτὸς ἦν. Ille vero peritissimos quosque dele-
 git, qui de chaldaica in graecam linguam, (sic
 ille) Legem conuerterent. De numero autem
 Interpretum nihil vsquam tradit Philo. Pergit
 vero deinde, atque interpretes in occulto ne-
 mineque praesente, versionem suam edidisse.
 Cum autem in Pharo insula haec interpretatio
 facta fuisset, testificatur Philo, ad suum vsque
 tempus huiusce tantae rei memoriam quotan-
 nis celebrari; ita vt non modo Iudaei, sed
 etiam alii, in eam insulam transmeantes, gra-
 tiarum actionibus et conuiujs tantum benefi-
 cium recolerent.

III.

*Quid Jo-
sephus.*

Iosephus (Antiquitt. Iudd. Lib. 12, 2.) qui se ea quae tradit ex Aristeae ipso mutuatum profitetur, stylum Aristeae omnino mutauit; ita ut etiam Epistolas variorum, quae in historia eadem comparent, longe alia verborum serie describat. Nec modo verba, sed et res ipsas aliquando commutat, multa detrahit, non pauca de suo adiicit. Attamen eodem ipso Exemplari, quo hodiernus Aristeas ad nos usque transmissus est, usus fuisse videtur; licet enim plurimum variet in recensione; id ex more suo fecit; scripturas enim sacras, quibus fere per totam historiam utitur, paribus mutationibus passim vitiauit.

IV.

*Longe di-
stat Iusti-
nus Mar-
tyr.*

Iustinus Martyr, admonitione ad graecos, longe alia narrauit. Ait quippe, Ptolemaeum Aegypti Regem, cum Bibliothecam Alexandriae pararet, et libros vndique comportari curaret, audiuisse, antiquas historias hebraicis litteris conscriptas superesse, ac legendi cupidum, septuaginta viros hebraicae et graecae linguae peritos accersuisse, qui interpretationem graecam ederent, utque procul tumultu remperagerent, LXX viris totidem cellulas seu domunculas construi iussisse, eo consilio, ut quisque separatim inconsultisque aliis interpretationem adornaret, ministrisque ad eam rem destinatis praecipisse, ne ipsos mutuo colloquia inire permetterent, ut collatis postea interpretationibus, de eorum fide peritiaque iudicare posset. Cum autem eandem omnes, ne minimo quidem verborum discrimine interpretationem peregissent, stupefactum regem Interpretes quasi diuinos homines muneribus cumulasse

lasse, domumque remisisse. In rei fidem Iustinus testificatur, se domuncularum huiusmodi rudera in Pharo insula ipsis oculis conspexisse, et ab indigenis, quae refert accepisse^a). Claudit demum, et lectorem remittit ad Philonem et ad Iosephum, ubi tamen nulla cellularum fit mentio. In secunda vero pro Christianis Apologia, ait, Ptolemaeum regem cum libros vndique parandae Bibliothecae comporari curaret, Herodem regem rogauisse, libros sibi Prophetiarum transmitteret: ac cum hebraicos libros legere non posset, rursus ab eodem interpretes postulasse, qui hebraica graece conuerterent etc. Sic ille immanem profert anachronismum: nam Herodes annis circiter ducentis quinquaginta post Ptolemaei Philadelphi obitum regnare coepit.

Eandem porro, quam Iustinus, cellularum historiam refert Cyrillus Hierosolymitanus. At qui proxime post Iustinum scripserunt, Irenaeus, Tertullianus et Clemens Alexandrinus, de historia LXX Interpretum pauca locuti, nihil de cellulis huiusmodi narrauerunt: ex quibus Irenaeus et Clemens Alexandrinus versionem eorum diuino afflante spiritu factam asseuerant. Eusebius vero (de Praeparatione Euangelica Lib. 8.) Aristeae maximam partem refert, et cum Exemplaribus hodiernis vt plurimum consentit.

D 4

V. De-

a) Eo vsque enim procedebat impostura Iudaeorum. Nam tota historia eo tempore, quo Versionis huius vsus auctoritatem summam inter eos obtineret, a Iudaeis hominibus inuenta est: a quibus eam patres variis (vt fit, ubi mendacia propagantur) mox additionibus, mox omissionibus, adornatam acceperunt, bonaque fide in scripta sua passim transtulerunt.

V.

Epiphanius longe diuersa refert.

Demum Epiphanius longe alia, quam ceteri refert. Et quia eius narratio a multis pro verissima et sincerissima omnium habita est, eam hic referre non grauabimur. In Libro de mensuris et ponderibus sub initium, postquam Editionis τῶν Ο. praestantiam praedicauit, eamque non sine sancti spiritus afflatu factam asseruit, sic profequitur.

„Duo enim ac LXX viri in Pharo insula, quae
 „terra superior dicitur, e regione vrbis Alexandri-
 „nae, in sex et triginta domunculis siue cellulis, binī
 „scilicet in singulis, ac primo diluculo vsque in
 „vesperam concludebantur. Vespere autem triginta
 „sex scaphis in Ptolemaei Philadelphi palatium
 „transuecti, ad eius epulas adhibebantur. Tum
 „bini in triginta sex cubiculis dormiebant, ne mu-
 „tuo colloquia miscere possent; (ἀλλ' ἀνοδεύτως
 „ἐρμηνεύσαι) sed ibi propriam nec ab aliis acceptam
 „interpretationem ederent. Ptolemaeus enim tri-
 „ginta sex illas, quas dixi, domunculas in insula
 „parauit, easque duplices, in quibus binos conclu-
 „sit, duosque famulos, qui cibos pararent, ipsis-
 „que ministrarent, simulque Tachygraphos siue
 „Notarios. In illis porro domunculis, nullas pa-
 „rietibus fenestras effecit; sed e tecto superne illas
 „aperuit, quas anaphotidas vocant. Hoc illi mo-
 „do a primo diluculo ad vesperam obseratis foribus
 „(ὕπὸ κλειδαῶν) inclusi sacras litteras transtulerunt.
 „Vnicuique vero Interpretum pari liber vnus trade-
 „batur; e. c. Genesis vni, Exodus alteri, Leviticus
 „alii: atque ita ceteri. Sic porro viginti septem
 „sacrae scripturae libri, qui duo et viginti secundum
 „Alphabetum hebraicum numerantur, graecum in
 „sermonem conuersi sunt.

„Habent

„Habent enim Hebraei 22. litteras, e quibus
 „quinque duplicantur, Caph, Mem, Nun, Phi,
 „et Aleph. Quamobrem cum libri hac ratione vi-
 „ginti duo numerentur, septem ac viginti repe-
 „riuntur, quod ex illis quinque duplicentur etc.

„Igitur septem et viginti illi libri, qui viginti
 „duo numerantur . . . . .
 „eo quem dixi modo per ordinem unicuique Inter-
 „pretum pari traditi sunt, scilicet a primo pari ad
 „secundum, a secundo ad tertium transferunt, do-
 „nec sexies a trigiesies singuli graece conuersi sunt,
 „ut quidem narratur. His viginti duo addendi
 „sunt Apocryphi.

„Postremo absolutis omnibus rex in sublimi so-
 „lio confedit: aderant triginta sex lectores cum tri-
 „ginta sex exemplaribus et alter qui hebraicum an-
 „tigraphum tenebat. Vno legente aliisque attenden-
 „tibus, nihil repertum est discriminis. Sed admi-
 „randum Dei opus accidit, ut notum esset, viros
 „illos dono Spiritus sancti praeditos, in illa solitu-
 „dine consensisse ita, ut ubicunque aliquid adde-
 „batur, ab omnibus simul adderetur, et vbi de-
 „mebatur, ab omnibus pariter demeretur. Et
 „quidquid adertum erat, inutile, quidquid vero
 „relictum, necessarium esse deprehendebatur. Ut
 „autem cognoscas, eos mirum in modum et ex dei
 „providentia, exque Spiritus sancti consensu inter-
 „pretatos esse, exemplum tibi proferam etc.

„Sub haec autem Epiphanius rem a principio re-
 „petens ait: Ptolemaeum Philadelphum, *Φιλόκα-
 „λον, καὶ Φιλόλογον*, in ea urbis parte, quae Bru-
 „chium appellabatur, Bibliothecam instituisse, eique
 „Demetrium Phalereum praeposuisse, qui cum ma-
 „gnam librorum omnis generis suppellectilem com-
 „parasset,

parasset, sciscitanti Regi quot librorum millia collegisset, iam quinquaginta quatuor millia cum octingentis haberi dixit: superesse tamen longe plures in orbe terrarum apud Aethiopas, Indos, Persas, Elamitas, Babylonios, Assyrios, Chaldaeos, Romanos, Phoenicas, Syros et Graecos. Esseque praeterea Hierosolymis et apud Iudaeos libros Prophetarum, eosque diuinos, qui de Deo et mundi creatione edissererent, quos hortatus est regem ut accerferet, eaque de causa ad doctores hierosolymitanos scriberet. Cui rex morem gerens, Epistolam Hierosolymitanis, ab Aristeanis omnibus longe diuersam, scripsit, quae *αὐτολεξεί* ab Epiphonio adfertur. In ea postulat rex ad se transmitti Prophetarum libros, ut in Bibliotheca sua reponerentur: in memoriam reuocat praeterita beneficia, quo pacto scilicet multos Iudaeorum populares, in bello captos et in Aegyptum deportatos, liberos cum viatico dimiserit. Nunc autem mensam auream lapidibus pretiosis ornata[m] pondo quingentorum talentorum cum aliis muneribus mittere, ut voti compos efficeretur.

Missos postea libros hebraice scriptos cum legere non posset, secundo scribere et interpretes petere coactus est. Secundam postea adfert Epiphanius Epistolam Aristeanis dissimilem, licet Aristeam, vel Aristaeum (sic ille) sibi auctorem profiteatur, ubi Ptolemaeus interpretes hebraice graecque peritissimos postulat, qui libros sacros de hebraico in graecum conuertant. Hebraeorum Magistri delectu habito septuaginta duos interpretes designant: sex videlicet ex singulis tribubus, qui in Pharo insula, eo quo supra dictum est modo, sacros Codices interpretati sunt. Quo peracto, libri illi in graecum translati in priore Bibliotheca, quae
in

in Bruchio fundata est, repositi sunt. Post haec alia rursus in serapio Bibliotheca constituta est, longe illa minor, quae huius filia dicebatur, in quam Aquilae, Symmachi, Theodotionis et aliorum editiones congestae sunt post annum 250. Hactenus Epiphanius.

VI.

Hac porro conspecta narrationum varietate, *Tota con-*
senso mirabitur, hinc tanta opinionum diuortia *fa-*
tra esse. Licet autem nulla fere ex praemissis nar- *trouersia*
in tres
quaestiones
diuiditur.
 rationibus cum altera plane consentiat; sed vna-
 quaeque vel in maioris momenti rebus, vel in minu-
 sculis differat ab aliis; attamen in tres praecipuas
 quaestiones potest tota controuersia reduci, nimi-
 rum: vtra ex narrationibus *γνήσιος* siue primigenia
 sit? an ea, quae Aristeae nomine hodieque circum-
 fertur, quaeque senes vna congregatos interpreta-
 tionem adornasse perhibet, nulla facta mentione
 peculiaris Spiritus sancti afflatus? an vero ea, quae
 senes siue solos in septuaginta cellulis, siue binos in
 triginta sex domunculis inclusos, afflante numine
 interpretatos esse commemorat? Altera Quaestio:
 an LXX Interpretes, vel qui priores scripturam sa-
 cram de hebraico in graecum conuerterunt, solam
 legem, vel Pentateuchum, an etiam reliquos libros
 interpretati sint? Tertia demum: an Historia Ari-
 steae, siue vt primo prodiit, siue vt postea a Iusti-
 no, et aliquot post seculis ab Epiphanio allata est,
 vera sit, an conficta et supposita?

VII.

Quod ad primam quaestionem attinet, certum *Aristeas*
est, alterutram ex narrationibus adulteratam fuisse; *exempla-*
videlicet eam quae septuaginta duos senes simul *via quae*
superfunt,
 congre-

*genuina
sunt. Reli-
qua addi-
tamenta
spuria.*

congregatos, mutuoque colloquia miscentes, interpretationem illam edidisse perhibet, aut eam, quae illos in septuaginta cellulis separatos aut binos in triginta sex domunculis inclusos, ut narrat Epiphanius, scripturam afflante numine, ut ex mirabili omnium consensu probatum est, vertisse commemorat. (De aliis porro prope innumeris varietatibus, quae inter narrationes illas intercedunt, breuitatis causa consulto tacemus). Pro hac postrema sententia stant Iustinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Epiphanius, licet in numero cellularum varient, Chrysostomus, Augustinus: quibus accenseri possunt Irenaeus et Clemens Alexandrinus, qui licet de LXX cellulis nihil habeant, interpretationem tamen illam spiritus sancti afflatu et inspiratione factam asseuerant. Ex recentioribus autem, Leo Castrius, Alphonsus Salmeron, aliique, eandem sententiam amplectuntur, qui narrationem Aristaeae, qualis in hodiernis exemplaribus habetur, vitiatam et adulteratam: alteram vero de cellulis et de mirabili interpretatione veram germanamque esse pugnant.

Huic porro sententiae refragatur Hieronymus, qui cellularum historiam mendacii arguit, et LXX fenes afflante numine interpretatos esse negat. Sic ille Prologo in Genesin: *Et nescio quis primus auctor septuaginta cellulas Alexandriae mendacio suo exstruxerit, quibus diuisi, eadem scriptitarent, cum Aristaeus eiusdem Ptolemaei ὑπερασπιστής, et multo post tempore Iosephus, nihil tale retulerint: sed in una Basilica congregatos contulisse scribant, non prophetae. Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem. Ibi Spiritus ventura praedicit; hic eruditio et verborum copia ea quae intelligit transfert. Nisi forte putandus est Tullius Oeconomicum Xenophonis et Platonis Protagoram, et Demosthenis pro Ctes-*

Cephonte, afflatus Rhetorico spiritu transtulisse. Aut aliter de eisdem libris per septuaginta, aliter per Apostolos Spiritus sanctus testimonia texuit, ut quod illi tacuerunt, hi scriptum esse mentiti sint. Quae postrema Hieronymi verba ut intelligas, scias oportet, multa in scripturis esse, quae LXX Interpretes vel praetermiserant, vel consulto tacuerant, quae ab Euangelistis et ab Apostolis adferuntur. Quod eodem Prologo in Genesin affirmat Hieronymus et passim in Commentariis, maximeque in Ieremiam. Sententiam porro Hieronymi amplectuntur plerique omnes hodierni eruditi Viri, et putant cellularum historiam, mirabilemque illum consensum ac Spiritus sancti afflatum, omnino supposititia esse. Certe Iustinus Martyr, qui primus cellularum, et mirabilis senum consensus historiam texuit, id ex rumore vulgi acceperat, ut ipse profitetur in Admonitione ad graecos: αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ γενόμενοι, καὶ τὰ ἴχνη τῶν οἰκίσκων ἐν τῇ Φάραξ ἑωρακότες ἔτι σωζόμενα, καὶ παρὰ τῶν ἐκεί, ὡς τὰ πάτρια παρεληφῶτων, ἀκηκόοιτες, ταῦτα ἀπαγγέλλομεν· ἃ καὶ παρ' ἐτέρων ἔξεσθαι ὑμῖν μανθάνειν, καὶ μάλιστα παρ' αὐτῶν τῶν περὶ τέτων ἰσορησάντων σοφῶν καὶ δοκίμων ἀνδρῶν, φίλωνός τε, Ἰωσήφου καὶ ἐτέρων πλειόνων. Hinc sane conspicias, ex populari fama loqui Iustinum Martyrem, cum de cellulis et de miraculo tanto verba facit; nam Philo, et Iosephus, quos allegat, ne verbum quidem de cellulis et de mirabili interpretum consensu habent. Probabile igitur est, Iustinum ea, quae de cellulis tradit, ex iisdem fontibus accepisse, ex quibus acceperat, Ptolemaeum ab Herode Iudaeorum rege interpretes vertendis scripturis sacris postulasse. Qui Iustinum secuti sunt, eius auctoritate abrepti, explorandae rei

ne minimum quidem examen habuisse videntur. Epiphanius vero, qui Iustini narrationem in multis mutauit plurimaeque adiecit, ex aliis fabulatoribus mutuatus putatur. Sane primigeniam Aristeae historiam eam esse, quae hodie in Bibliothecis nostris extat, suadet Iosephus, qui licet eam, pro more suo, quoad stilum et seriem in non paucis mutauerit, quoad sensum tamen et res gestas, presso vestigio sequitur; suadet idem Eusebius, qui longissima Aristeanae historiae excerpta edidit in Praeparatione Euangelica: itemque Hieronymus, qui Aristeae quidem historiam agnoscit, sed additamenta posteriora reprobat.

VIII.

Eos τῶν Ο. qui Pentateuchum transtulerunt, reliqua non interpret. esse, post Hieron. asseritur. Altera quaestio est: an LXX Interpretes, vel qui priores scripturam sacram de hebraico in graecum conuerterunt, solam legem seu Pentateuchum, an reliquos etiam libros interpretati sint? Ratio dubitandi hinc primum exorta est, quod qui LXX Interpretum historiam texuerunt, alii Legem tantum ab iis graece conuersam dicant, alii historias, alii Prophetas, Epiphanius vniuersae scripturae libros. Hieronymus vero Comment. in Ezechielem cap. 16, 13. ait, eruditorum sui temporis opinionem esse, solos quinque libros Mosis a LXX verfos fuisse. Eius verba sunt: *hoc in LXX non habetur, qui forsitan Alexandriae in graecum sermonem scripturas ex hebraica veritate vertentes timuerint hoc edere, ne regem Aegypti viderentur offendere, dum a Deo Ierusalem debitum regnum esse commemorarent: quanquam eruditi solos quinque libros Mosis ab eis interpretatos esse putant.* Idem porro existimant eruditi hodierni, quotquot videlicet hebraicum cum Editione illa, quae septuaginta interpretum

pretum dicitur, contulere. Nam qui Pentateuchum verterunt, longe peritiores fuisse videntur iis, qui ceteros scripturae libros graece sunt interpretati: stilus omnino diuersus est: verba saepe longe disparata hebraicis vocibus aptantur. Varietatis huiusmodi exempla multa proferre in promptu esset^{b)}: verum quia res a doctis viris iam fusa et ex professo agitata fuit, nobisque ad alia properantibus non licet his diutius immorari, destinatum carpi-
mus iter.

IX.

Tertia demum quaestio, illaque grauissima est: *Vtrum Anum Aristeae historia, siue illa, quae iam eius nomine circumfertur, doctorumque manibus teritur, siue illa, quae cum additamentis et mutationibus a Iustino, vel ab Epiphanio adfertur, vera ac fincera, an vero conficta et supposititia sit?* Cum autem additamentis illis fidem esse denegandam iam supra demonstratum sit, restat, vt de primigeniae Aristeae historiae fide nunc agamus. Historiam illam prorsus fictitiam et commentitiam esse pugnant multi viri doctissimi; ex Catholicis Henricus Valesius, quem sequitur Ioannes Bona Cardinalis,

b) Optandum esset, vt viri docti hanc quaestionem penitus excuterent, factaque disquisitione generali, de integra versione Al. statuerent, qui libri vni autori tribuendi essent, qui ab aliis stylo et vertendi methodo discrepant, et quibus circiter, temporibus haec, a diuersis successiue suscepta translatio, contigerit: vt deinde etiam de iis libris accuratius iudicari possit in quibus v. c. Vulgatus, Syrus, Arabs, secuti fuerint Alexandrinos. Nam haec tota res haecenus obiter tantum a viris doctis passim pertracta est. Multa praecclare super hac re disputant Hodijs et Grabijs.

nalis, itemque Aegidius Menagius et alii: ex Heterodoxis Iosephus Scaliger, Humfredus Hody in eruditissimo opere *contra Historiam Aristeae*, et nouissime Antonius van Dale in *Dissertatione super historia Aristeae*, aliique quam plurimi.

Primo dicitur, Aristeam illum, qui se et ortu et parentibus graecum esse fingit, esse haud dubie Iudaeum Hellenistam, vt comprobant bene multa: exempli causa, Iudaicarum legum plena notitia, vnus Dei cognitio nulla admixta Serapidis, Ifidis, aliorumque, qui tum maxime Alexandriae colēbantur, deorum commemoratione. In ipsa narratione Hebraismi plurimi occurrunt, quae omnia auctorem vere Iudaeum produnt.

Practerea obiicitur, Demetrium Phalereum hic induci Bibliothecae Regiae Ptolemaei Philadelphi praefectum, cum tamen Hermippus apud Diogenem Laertium narret, Demetrium Phalereum transfugam apud Ptolemaeum Soterem Lagi filium, cum Ptolemaeo Philadelpho aduersatus esset, post mortem Lagidae a Philadelpho relegatum fuisse, et morsu aspidis obiisse. Ad haec Demetrius ille Phalereus homo facundissimus, et sua aetate atticae eloquentiae facile princeps, isque deorum cultor, prauis moribus luxuque perditus; hic ab Aristeae exhibetur vix graece, immo barbaramente loquens in Epistola quam scribit ad Philadelphum; vnus Dei cultor, vtpote qui hebraeorum legem pro diuina omniumque sanctissima habeat, et diras imprecetur iis, qui translatione LXXII Interpretum aliquid addere vel demere vel immutare ausi fuerint. Erunt fortasse, qui huic argumento occurri posse putabunt, ex Cosmae Aegyptii nuper a nobis editi narratu. Is enim in *Topographia Christiana*, quam Iustiano

niano imperante edidit, non Demetrium Phalereum, sed Tryphonem Phalereum sub Ptolemaeo Philadelpho Bibliothecae Regiae custodem fuisse dicit: qua admiffa lectione cadunt omnia illa argumenta, quae, ftante Demetrio Phalereo, alicuius momenti erant. At quid valeat hac in re fcriptoris vnus, et quidem inferioris aevi, testimonium, quando omnes a principio, qui Arifteam meminere, Demetrium Phalereum habent. Certe nulli dubium effe potest, primum illum Arifteam, Demetrium Phalereum item habuiffe. Quare Cosmas Aegyptius vel memoria lapsus est, vel aliunde errorem est mutuatus.

Nec modo Demetrium Phalereum, fed etiam Ptolemaeum ipsum Philadelphum, fratrum interfectorem, fororis coniugem, cuius mollities, luxuria, scelera, ab historicis celebrantur, ita pium, legisque Mosaicæ cultorem exhibet Arifteas, vt regem Dauidem, vel Ezechiam dicas. Is allatas sibi legis membranas, tanta veneratione profecutus est, vt septies adoraret, ac prae gaudio lacrymaretur. Parem erga legem Mosaicam cultum exhibent graeci omnes, quotquot in Aristeana historia memorantur, vt mira metamorphosi credas omnes, qui huic negotio interfunt, de repente profelytos factos esse.

Laudatur Ptolemaei Euergetis, (non Philadelphii vt quidam dixere) liberalitas, quod Sophoclis, Euripidis et Aeschyli exemplaria ab Atheniensibus mutuatus, vt exscribi curaret, referuatis sibi exemplaribus, apographa pulcherrima reddiderit, simulque summam quindecim talentorum, quam Atheniensibus oppignerauerat, iis in gratiam beneficii reliquerit. Sane quindecim talentorum summa

tunc temporis magni habebatur; at quid dicas, si computatis omnibus, quae pro adipiscendis Legis exemplaribus a Philadelpho expensa sunt, captiuorum videlicet pretio, donis, Eleazaro, templo, fenum cuiuslibet, oblati, plusquam mille ducentorum talentorum summam reperias? An non exhaustam plane gazam regiam inferas? Nemo negauerit haec fabulam sapere.

Mirum etiam videatur, quo pacto Eleazarus sex ex singulis Tribubus viros, senes, bene moratos, doctos, legis peritissimos, et utramque linguam, hebraeam scilicet et graecam, apprime calentes, sic paratos et ad manum habuerit, ut rogatus statim miserit. Cum tamen Eleazari tempore, vel nulla vel modica tribuum distinctio fuisse credatur.

Ad haec victoriam illam de Antigono reportatam, eodem tempore, quo LXXII senes Alexandriam aduenere ut narrat Aristeas, certum est multis ante annis, regnante videlicet Ptolemaeo Lagi filio, contigisse. Sunt et alia multa, quae contra Aristeanae historiae sinceritatem adferuntur. A postquam praecipua in medium adduximus, ab aliis recensendis compendii causa abstinendum putamus.

Alii pro Aristeae historia stant, eiusque *γνησιότητα* propugnare nituntur; ex Catholicis, Serarius, Gresferus, Paulus Pezronius, multique alii ex Heterodoxis, Brianus Waltonus, Isaac Vossius aliique insignes viri. Non referam argumentum quod ex Patrum testimonio ad tutandam Aristeanae historiae veritatem quidam adferunt. Nam cum SS. Patres Iustinus, Irenaeus, Clemens, Cyrillus Hierosolymitanus eam praecipue huius histo-

ria

nae partem propugnare videantur, quae respicit cellulas, mirabilem senum in interpretando consensum et Spiritus sancti afflatum; quam tamen partem ut supposititiam et spuriam cum diuo Hieronymo aliisque doctis viris reiecimus: non potest hic pro Aristeanae historiae defensione Patrum illorum auctoritas opponi.

Verum aliud in medium adducam, quod sane validissimum putatur a multis. Aristeas, ut oculatus testis rem suo tempore, seque praesente partemque suas agente, gestam enarrat: rem, inquam, usque adeo insignem et singularem, ut necessario debuerit omnium ore celebrari, nec facile ex hominum memoria obliterari potuerit. Post Aristeam Aristobulus vir insignis, vel ipsius Ptolemaei Philadelphi tempore, vel ut alii existimant sub Philometore Alexandriae scribit, et Aristeanae historiae testimonio suo patrocinator. Si ea falsa profus et supposititia fuisset, an poterat Aristobulo ipsis Aegypti regibus tunc familiari fucum facere, etiam si ponatur eum sub postremis Ptolemaeorum floruisse? Alexander item Polyhistor qui Olympiade circiter centesima septuagesima tertia scripsit, laudat Aristeae cuiusdam historiam Iudaicam; illam videlicet quam de LXXII Interpretibus scripsit, ut putant eruditi. Post eum Philo historiam eandem paucis tangit, ac licet de numero Interpretum nihil habeat, quia rem carptim enarrat, videtur tamen ea, quae dixit, ex Aristeae hausisse; post eum Iosephus, ac demum Eusebius Aristeanam historiam referunt eique patrocinantur. Nihil dicam de Iustino et aliis, qui adulteratis Exemplaribus sunt usi. Si qua possit historia sequentium temporum testimoniis confirmari, nihil sane huic deest, ut talem firmitatem adipiscatur.

Reponunt alii, Aristobuli et Alexandri Polyhistoris auctoritate id vnum argui et probari, videlicet Aristeae historiam ante horum scriptorum aetatem prodiisse et Aristobulum quidem diu post Philadelphum vixisse; nam quod modo sub Philadelpho, modo sub Philometore scripsisse dicatur apud Eusebium, id Eusebii lapsu contigit, vel fortasse librariorum, qui nomina commutarunt. Nam Aristobulus ipse, Philadelphum eius, ad quem scribit, Philometoris *πρόγονον* vocat, qua posita lectione, Philadelphi nomen mendose irrepsisse conuincitur, Aristobulumque utpote Iudaeum Hellenistam, historiam illam, qua interpretatio septuaginta senum summopere commendabatur, lubenter amplexatum esse, et licet *ἡδίστων* agnouerit, in partem tamen fabulae venisse: Siquidem omnes Iudaei Hellenistae Interpretationem illam summo in pretio habebant, haberique volebant: Alexandrum Polyhistorum, si tamen vere de hac Aristeae historia loqui voluerit, solum indicare, illam prodiisse ante suum aeuum, quod fere omnes fatentur: Philonem, Iosephum et alios, ut solent oues gregariae, priorum vestigiis haesisse, nec examinasse veramine an supposititiam narrationem adoptarent: Demum tam validas obiectiones contra Aristeanam historiam superius allatas, non posse scriptorum sequentium testimoniis enervari, quandoquidem multas quotidie narrationesprehendimus esse supposititias, licet non a sequentium modo seculorum scriptoribus, sed etiam a coaeuis et supparibus enarrentur.

X.

*Disputa-
tionis con-
clusio.*

His diutius immorari, quaestionemque fusius exagitare non libet. Quaedam solum nobis in confesso habenda, et pro veris tuenda sunt; nimirum interpre-

interpretationem quae τῶν O, seu LXX, vocatur, siue illa a septuaginta viris, siue a paucioribus facta fuerit, esse veram et sanctam fidei morumque normam; utpote quae ab Apostolis non semel adhibeatur, ac non modo in Ecclesia graeca pro vera scriptura semper habita fuerit, sed etiam in Ecclesia latina prioribus saeculis obtinuerit, quando scilicet vetus Itala, quae ex graeco LXX Interpretum facta fuerat, pro vnica Scriptura sacra agnoscebatur, antequam Hieronymus hodiernam Vulgatam adornaret. Licet enim multa esset inter editiones, quae tunc in vsu erant, varietas, omnes tamen editiones ex LXX manuerant; imo etiam hodie Psalmi ex eadem veteri Itala in Ecclesia latina in scripturae sacrae catalogo locum habent. Nihilque officere auctoritati Editionis τῶν O. quod eius auctor vel ignoretur, vel quisnam sit in dubium vocetur, quandoquidem nihil officiebat veteris Italiae auctoritati, quod, quo interprete prodiisset, ignoraretur. Non enim ex interpretibus versiones auctoritatem mutuabantur, sed ex approbatione et admissione Ecclesiae.

Quod autem Hieronymus in Editione τῶν O. multos naeuos deprehenderit, ac multa secus quam oportebat de hebraico graece conuersa redarguerit, id eius Editionis auctoritatem neuiquam minuit vel infirmat: ut alicubi fatetur et ipse Hieronymus: loca enim illa, quae Hieronymus reprehendit huiusmodi sunt, ut vtrouis modo legas, aequae pia sententia remaneat ^c).

E 3

Pro

^c) Hoc cum nimis ieiunium sit, lege Grabinum de vitis LXX. et Kennicotum, qui (Diff. II.) fusius docet hanc Versionem cum olim, tum ab hod. editoribus, varie

Pro certo item habemus, cellularum historiam, mirabilem illum seniorum consensum, et ea quae inde consequuntur omnino supposititia esse, iureque ab Hieronymo reprobati. Itemque cum Hieronymo et eruditorum turba putamus, interpretem Pentateuchi graecum, omnino diuersum esse ab eo vel iis, qui reliquos scripturae sacrae libros interpretati sunt.

CAPUT IV.

De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.

I.

De statu vers. Alex. antiquam Orig. Hexapla concinnaret. Certum quidem est, Editionem τῶν O. fidei morumque normam, in iis exemplaribus, quae in ecclesia Dei adnittebantur, nullam potuisse, in iis saltem quae ad fidem et mores pertinent, labem incurrere ^a). In ceteris vero parem cum aliis omnibus libris fortunam subiisse, docet usus et experientia. Id iam Origenis tempore acciderat: Exemplaria quippe scripturae, *tum propter scribarum indigentiam, inquit ille, tum propter quorundam audaciam, prauamque scripturae emendationem, tum etiam propter eos, qui tum corrigerent, quaedam pro arbitrio addiderunt, vel detraxerunt, multis in locis vitiata erant.* Id ipsum non semel testificatur

rie deprauatam esse, usum tamen criticum nihilominus habere.

a) Miror, doctissimum et acutissimi iudicii hominem talia scribere potuisse.

ficatur etiam Hieronymus, qui adiicit praeter supra memoratas mutationum, additionum, omiffionumque caufas, aliam a principio deprehendi: quia videlicet LXX Interpretes, fiue ii, qui prophetas primitus graece transtulere, multa in hebraico expreffa, in fua interpretatione confulto praetermiferunt, quod exiffimarent, graecorum aliarumque ἀποκρίτων nationum oculis non exponenda effe. His omnibus vt medicam manum admoueret Origenes, ex aliis Editionibus errata, quae in LXX Interpretum translatione occurrebant, emendauit, omiffa adiecit, redundantia amputauit. Ea tamen cautela atque fcrupulo, vt relicta priori lectione, quae addenda vel mutanda erant, Aftericis notaret, quae amputanda, Obelis.

Nec abs re erit, hic omnes fcripturae libros percurrere, vt quid in fingulis ab Origene praeflitum fuerit, vno intuitu poffit ftudiofus lector carptim obferuare. In Genefi, vt ex iis quae fuperfunt fragmentis exiffimare licet, non tot mutationes factae funt, quot in aliis bene multis fcripturae libris, neque tantam Aftericorum turbam adhibuit Origenes, quantam in fequentibus. In Exodo longe plura addidit et mutauit: nam praeterquam quod cap. 28. fex integros verfus, in LXX non accurate pofitos, cum aftericis adiecit; infuper, a capite 36. ad finem vsque libri, omnia, quae in translatione τῶν O. fus deque verfa erant, additis Obelis et Aftericis fuo ordini reftituit, vt fufius in nota ad cap. 36. ex antiquo Bafilienfi Codice defumta, narratur. Libri Leuitici, Numerorum, ac Deuteronomii, pari pene erant atque Genefis conditione. In Libros Iofuae et Iudicum, innumerae pene ab Origene mutationes aduectae funt: ibi paffim Aftericis promiffis, et Obeli pro adiectis obferuabantur. In

libris Regum instaurandis Origenis nostri defudavit industria: in his enim multa loca emendatione opus habebant; maxime autem libro 3., vbi historiae non paucae suis sedibus eiectae peregrinis in locis versabantur. In libris Paralipomenon quid ab Origene praestitum fuerit non ita facile est indicare, quoniam in hac scripturae parte paucissima Hexaplorum supersunt fragmenta. In Libro Iob octingenti circiter versiculi variis in locis desiderabantur, quos ex aliorum interpretum translationibus, maxime vero ex Theodotionis Editione, cum Asteriscis adiecit Origenes. Tanti vero defectus causa, si augurari liceat, hinc petenda est, quod tam obscuri libri vertendi difficultate deterriti Interpretes, multa praetermiserint. In Psalmis vero, qui omnium manibus terebantur, longe pauciora, quam in libro Iob addita et detracta sunt: non rari tamen ibi erant Obeli et Asterisci. In Prouerbiis non tanta fuisse videtur Asteriscorum et Obelorum turba, nisi circa finem, vbi quaedam praepostere posita occurrebant. In Ecclesiaste plurima cum Asteriscis adiecta fuere, quorum pars non minima in Editionibus τῶν Ο. hodiernis remansit, vt infra dicturi sumus. In Canticis, vt quidem arbitramur, non multa erant Obelis et Asteriscis notata. In Esaia quid Origenes addiderit cum asteriscis, quid demendum significauerit cum nota Obeli, quisque videre potest in Editione Procopii in Esaia a Ioanne Curterio adornata: vbi etiam si bene multa huiusmodi compareant, pauca tamen existimabuntur, si comparentur cum iis, quae in Ieremia et Ezechiele occurrebant: in Ieremia quippe multa a LXX Interpretibus omissa, cum Asteriscis ex Theodotione addita fuere: plurimaeque insuper a capite 25. vsque ad finem transposita et confusa, natiuo
 ordini

ordini restituta sunt: in Ezechiele innumera a senioribus illis praetermissa cum Asteriscis addita fuere. Si quis vero formam trium Prophetarum, Esajae, Ieremiae et Ezechielis secundum Editionem τῶν O. Hexaplarem conspiceret, adeat vetustissimum Codicem Prophetarum, ubi illa τῶν O. Editio Hexaplaris repraesentatur. In Editione τῶν O. Danielis Prophetae, quaedam addidisse cum Asteriscis, quaedam Obelo notasse Origenem, ait Hieronymus. Sed quia, ut arbitrantur Eruditi, in Editione illa lacunae frequentiores aderant, pro ea substituit Theodotionem, qui solus, ut testificatur Hieronymus, in Ecclesiis postea legebatur^{b)}. In duodecim Prophetis minoribus pauca annotavit Origenes.

II.

Quod autem Editionem LXX Interpretum illam, quae in Hexaplis posita erat, Asteriscis, ubi quid additum fuerat, et Obelis ad superflua notanda, distinxerit Origenes, clare docet Hieronymus, Epistola ad Suniam et Fretelam col. 627. *In quo ait, illud breuiter admoneo, ut sciatis etiam esse editionem, xaplis posuit.*

E 5

b) Kennicottus Diff. II. p. 376. haec habet: „ — non sine insigni voluptate (in egregio doctiss. Blanchini opere Vol. I. p. 225.) legimus: *Codices perferam in altero tomo, qui Origeniorum characterum praestantia nulli concedunt* — Insignis Codex Chisianus — dux erit; qui prophetas maiores complectitur, secundum septuaginta viralem Origenis editionem — Et si graeca haec DANIELIS versio illa antiqua est, quae LXX nomine venit, quemadmodum titulus (Δανιηλ κατα τῆς O) illud appellat, insignis profecto erit pretii: siquidem nullum aliud nouimus exemplar; omnibus largientibus, illud quod hodie in usu est, *Theodotionis versionem esse.* “

tionem, quam Origenes et Caesarensis Eusebius omnesque Graeciae tradatores κοινήν nominant, i. e. communem, atque Vulgatam, et a plerisque nunc Δεκιανός dicitur; aliam LXX Interpretum, quae et in ἑξαπλοῖς codicibus reperitur, et a nobis in Latinum sermonem fideliter versa est, et Hierosolymae atque in Orientis Ecclesiis decantatur . . . . . κοινή autem ista, hoc est, communis Editio, ipsa est quae et LXX. Sed hoc interest inter utramque, quod κοινή pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta Editio est. Ea autem quae habetur in ἑξαπλοῖς et quam nos vertimus, ipsa est, quae in Eruditorum Libris incorrupta et immaculata LXX Interpretum translatio reseruat. Quicquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est, quin ita et ab Hebraeorum auctoritate discordet. Igitur Editio LXX Interpretum Hexaplaris illa erat, quae ab Origene ad exemplar hebraicum emendata fuerat, et pura atque immaculata, ab Hebraeorum auctoritate non discordabat: illaque Asteriscis et Obelis distincta erat: quamobrem in iis scripturae partibus, ab Hieronymo ad fidem Editionis illius Hexaplaris latine conuersis, quae hodieque supersunt, in Iob videlicet atque in Psalmis, Asterisci et Obeli conspiciuntur, ut quisque videre potest in Editione Io. Martianaei nostri. Huc accedit nota Codicis Basilienfis X Saeculi, in cuius marginibus Hexaplorum lectiones ac notae prima manu descriptae fuere. Sic autem habet Exodi cap. 36. Ἐνταῦθά σοι γενομένην πάρεσιν ὄραν πολλήν τὴν διαφωνίαν τῆς τε προκειμένης, καὶ τῆς ἐν ἑξαπλοῖς ἀναφερομένης εἰς τὰς Ο. καὶ ἐ τὴν φημι ὡς τοῖς κατηγερισμένοις ταύτης ἐκείνη διαφέρει· πολλαχῆ γὰρ ταύτης τέτοις παραλλάσσει· ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν τέτοις μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς γραφῆς ἑδαφος ἐνταῦθα πλεονάζει,

ἴσως, καὶ ἂν μὴ οἱ ἀσεβητικοὶ δειλοῦσι περιθεῖν τὰς
 Ο. καὶν τέτοις ἔθεν ἑλαττον τὸ τῆς παραλλαγῆς
 ἕως οἰκειῶται. Haec ad verbum retulimus contra
 quosdam nuperos, qui existimant, notas illas Obe-
 lorum et Asteriscorum non in Editione τῶν Ο. He-
 xaplarum positas fuisse ab Origene; sed in alia seor-
 sum adornata. Verum his tam apertis testimonijis
 eorum, qui Hexapla tractauerant, refragari non
 licet: quibus ad maiorem fidem aliud adjicimus ex
 notis ad caput 14. libri tertii Regum, vbi sic legitur:
 μετὰ τὴν ἐν τῷ ἑξαπλῷ κεῖται τὰ κατὰ τὴν νό-
 σον καὶ τὴν τελευταίην Ἀβιά τῆς υἱῆς Ἰεροβοάμ μετὰ
 ἀσεβητικῶν. Quid clarius? Haec vero nota prodit
 ex antiquissimo Codice Romano, qui vel exscri-
 ptus fuit cum Hexapla superessent; vel ex alio Co-
 dice ad fidem Hexaplorum exscripto, manavit.
 Plura proferre possemus. Sed haec erunt, vt spe-
 ro, satis.

III.

Asteriscos et Obelos in Editione LXX Interpre- *Asterisco-*
 tum Hexaplarum vsurpauit Origenes, vt quid ibi ad- *rum et O-*
 dendum vel demendum esset indicaret: quod tanta *belorum v-*
 religione praestitit, vt quod adiectum erat praefi- *sis in He-*
 xo Asterisco, (sic ✕), et post positis duobus pun- *xaplis.*
 ctis crassioribus (hac forma :) statim emeretur;
 quod vero expungendum putabatur, praemisso
 Obelo hac forma ~ et adiectis duobus in fine pun-
 ctis (:); in serie tamen, his notis distinctum, re-
 maneret. Hoc autem artificio vetus illa κοινή, seu
 Vulgata LXX Interpretum Editio, intacta simul et
 emendata conspiciebatur: exceptis tamen iis locis,
 vbi ordo scripturae perturbatus erat, ita vt multa
 praepostere ponerentur. Ibi enim Origenes ger-
 manam et ad exemplar hebraicum accommodatam
 feriem

seriem restitueret. Quae post Asteriscum ponebantur, ex Editione Theodotionis ut plurimum excerpta erant; non infrequenter ex Aquila; interdum sed rarius, ex Symmacho; nonnunquam ex duobus vel ex tribus simul. Exempli causa: Iob. 32, 12
 ✕⊙. καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω· καὶ ἰδὲ ἐκ ἦν τὰ
 ✕· Ἰωβ ἐλέγχων, ἀνταποκρινόμενος ῥήματα αὐ-
 ✕· τῶν ἐξ ὑμῶν· ἵνα μὴ ἐπῆτε, εὐρωμεν σοφίαν τῶν
 ✕⊙εὺ προδόμενοι: vbi animaduertas; cum aliquid vel ex Theodotione vel ex aliis adiiceretur, si id initio, siue in medio, siue in fine lineae iaceret, praemisso semper Asterisco additum fuisse, appositis post additamentum duobus punctis. Si vero additamentum illud ad plures lineas extraheretur, initio cuiuslibet lineae Asteriscus appingebatur, donec totum defineret, ibique duo puncta crassiora demore ponebantur, quae tamen plerumque negliguntur in Manuscriptis, praesertim quando additamenta huiusmodi longiuscula sunt: qua in re Codicum morem religiose secuti sumus. In iis, quae ex Theodotione excerpta erant, frequenter ab eis librariis, qui Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum describebant, sic ✕ O. ⊙. vel ✕ ⊙ O. ponebatur: id vero significabat, in τοῖς O reperi ex Theodotione desumptum. Sic Iob 34, 25
 ✕ ⊙. O. γνωρίζων αὐτῶν τὰ ἔργα etc. Similiter ex Aquila sumebatur lectio, sic Ierem. 22, 24.
 ✕ A. ὅτι: Aliquando ex Symmacho, Iob. 27, 18.
 ✕ Σ. αἰ συνετήρησε. Ex Aquila et Symmacho Ier. 3, 7. ✕ A. Σ. ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς. Ex Aquila et Theodotione frequentissime Ier. 11, 13. ✕ A. ⊙. ἡ αἰχὺνη. Ex Symmacho et Theodotione rarius Ier. 11, 22. ✕ Σ. ⊙. κύριος τῶν δυνάμεων. Ex Aquila, Symmacho et Theodotione saepissime Ier. 11, 13. ✕ A. Σ. ⊙. Θυσιασθήρια. Frequenter etiam vbi

ubi lectio ex Aquila, Symmacho et Theodotione prohibat, post Asteriscum *oi* Γ. i. e. *tres Interpretur*, ponebatur. Sic Esa. 38, 3. ✕ *oi* Γ. Ω. *δι* *κ* *α* *γ* *ε* *ζ*.

In vetustissimis Codicibus Coisliniano, Claramontano, siue RR. PP. Iesuitarum Collegii Ludovici Magni et aliis, post Asteriscos nomina Interpretum a primis litteris describuntur vt supra, ita vt frequentissime Asteriscus nomen praecedat, rarius autem nomen Asteriscum. Vtrum vero ipse Origenes nomina cum Asteriscis in textu suae Editionis posuerit; an id subsequenti aevo ab iis, qui Hexaplorum lectiones collegerunt, et in Bibliis posuerunt, factum fuerit, non ita facile est diuinare. Certe Codex ille RR. PP. Iesuitarum in Ieremia et Ezechiele saepe Asteriscos in ipso textu ponit, subiuncto plerumque a prima solum littera nomine Interpretis, ex quo lectio illa adiectiua desumpta fuit, sic ✕ A. vel ✕ Θ. vel ✕ *oi* Γ. Fortasse vero quia vtpurimum Theodotionis lectiones cum Asteriscis adferebat Origenes, Theodotionis nomen non solebat exprimere; Aquilae vero quia rarius, et Symmachi quia rarissime, interpretationes cum Asteriscis inferebat, nomina a prima littera depingebat, vt indicaret, non ex Theodotione pro solito verba decerpi. Sed hoc ex coniectura tantum dicitur.

Illae autem, quae cum Asteriscis textui τὼν O. inferebantur, aliquando ad sensus integritatem et accuratiorem explicationem opportuna erant, sed vt plurimum inutilia, et nimia scrupulositate confarcinata; ita vt plus officerent, quam iuarent. Hebraismi quippe omnes quos, vtpote a Graeca lingua et dictione prorsus abhorrentes, consulto praeter-

praetermiserant LXX Interpretes, ubique exprimebantur: quae quantam *κακοφωνίαν* Editioni Hexemplari inferrent, hoc exemplo declaratur. Jerem. 43, 6. ✕ *σὺν* : *ταὶς γυναῖκας*, *καὶ* ✕ *σὺν* : *τὰ κτήνη*, *καὶ* ✕ *σὺν* : *ταῖς ψυχαῖς*, ubi hebraicum habet, -תני . . . . םישה-תני השה-תני ששה-כל : ibi illud *σὺν* ad exprimendam particulam תני, notam accusatiui casus apud Hebraeos, ex Aquilae Editione cum Asterisco inferitur: quasi verum si articulus תני, qui omnino exprimendus erat, non fiat apte redderetur per articulos graecos *ταὶς* et *τὰ*. Huiusmodi superuacaneam diligentiam, aut ut melius dicatur *κακοζηλίαν*, sexcenties obseruabis. Sic et Leuit. 2, 2. *καὶ δεξάμενος πλήρη τὴν δεάκα* ✕ *αὐτῆ* : *ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως* ✕ *αὐτῆς* : *σὺ τῷ ἐλαίῳ* ✕ *αὐτῆς* : ubi pronominum illam repetitionem, quam hebraicae linguae propriam, vnde inelegantem inutilemque respuerant LXX Interpretes, cum Asteriscis restituit Origenes. Innumera his similia in decursu operis huius animaduertet eruditus lector.

Alia quoque multa in versione sua praetermiserunt LXX, quae licet enunciari possent, nihil ad sensum apte exprimendum iuuabant. Sic Jer. 1, 18 haec hebraica verba *ךתתה הנהני וניני* LXX vertebant, *idè τέθεικά σε*, nihilque ad sensum desiderabatur. Origenes vero praetermissam *וניני* vocem existimans, cum Asterisco ex Symmacho defectum suppleuit: ✕ Σ. *ἐγὼ δὲ* : ut sic exprimerentur omnia hoc modo: *Ego autem ecce posui te.*

Obelos similiter saepe posuit pro notandis iis, quae cum in hebraico non extarent, in Editionem τῶν O. inuecta fuerant: verum saepissime ea ut amputanda Obelis notauit, quae a LXX Interpretibus
vel

vel claritatis vel elegantiae causa posita fuerant, quaeque licet in Hebraeo ad verbum non exprimerentur, sensui tamen illustrando comoda erant. Quae porro notantur Obelo, aliquando dicuntur, ἀμφιβόλως, id est, *dubie iacere*. Sic Codex Vaticanus, in illud Psalmi 10, 4. *Oculi eius in pauperem respiciunt*, ubi illud, *in pauperem*, non est in Hebraeo, haec habet, τὸ εἰς τὸν πένητα ἐν τῇ σελίδι τῶν Ο. ἔκειτο μόνον. ἀμφιβόλως. Dubie scilicet, quia licet in Hebraeo Origenis tempore non iaceret, ibi extare potuerat LXX Interpretum aevo.

Non modo autem ea, quae ex Editione τῶν Ο. exciderant, cum Asteriscis supplevit Origenes, sed etiam si quando Editio τῶν Ο. non videretur hebraicam veritatem accurate exprimere, Obelo notata priori lectione, alteram Asterisco signatam ex aliis Interpretibus adiciebat, sic ad illud הבר ליהל הוה עולן וב priori lectione Obelo, siue melius Lemnisco iugulata, alteram adiecerat sic, ἑνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱὸς θεῶν ✕ ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱὸς θεῶν: id est: ἑνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱὸς θεῶν ✕ *Afferte Domino filii Dei ✕ afferte Domino filios arietum*: quae ambae in LXX et in Versione latina remanserunt. Sic et Esa. 15, 3. והבתי הבר א. Σ. Θ. καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς Ο. καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς . . . . Sed utraque lectio ab Hexaplari Editione desumpta in hodiernis Bibliis remansit, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς: itaque prima versio Asterisco, secunda Obelo, vel potius Lemnisco, notata fuerat; sed notae omnes a vulgatis exemplaribus exciderunt. Rem similem vide Ezech. 22, 5. et 23, 19. multisque aliis in locis, quae longum esset recensere. Verum in his exemplis non Obelos, sed

sed Lemniseos adhibitos fuisse puto, ut articulo sequenti probatur.

IV.

*De Lemni-
scis et Hy-
polemni-
scis.*

Lemniscus graece *λημνίσκος*, seu *λημνίσκος* dicitur; sed posterior lectio graeca mendose ex vulgari illa mutatione τῆ η in ι inducta putatur. Ab Eriphanio autem huius vocis *λημνίσκος* etymon inde petitur, διὰ τὸ λιμνάζειν κλυζόμενον τὸν μότον ἐν τοῖς τόποις ὑγροῖς, id est, quod vitra illa, quam medici vulneribus curandis apponunt, in locis humidis humorum copia redundet. Sed haec vocis origo iure respuitur a viris doctis. Nam *λημνίσκος* vitiatum est, et *λημνίσκος* scribitur. De cuius nominis etymo quid sentiat vir eruditissimus Bernardus Moneta, paucis, ut ab eo accepi, exponam:

„Athenaeus pag. 200. Editionis Lugdunensis
„in prolixo Callixeni Rhodii loco, vocem *λημνή-
„σκῶν* habet, quae in margine sic emendatur, *λη-
„μνίσκῶν*, atque ita legit Eustathius in versum 570
„decimi octavi libri Iliados, vbi hunc ipsum ab
„Athenaeo allatum locum refert. Isaacus vero Ca-
„saubonus in Notis, aut *λημνίσκῶν*, aut *λημνίσκῶν*
„legendum esse dicit, sed neutram alteri lectionem
„praefere audeat. Certum autem est, vocem *λη-
„μνίσκῶν*, quae primitus *angustam fasciam* signifi-
„cabat, ex voce *λήνος*, *lana*, deriuatam esse, quia
„ab ipsa origine fasciae huiusmodi laneae erant
„Hinc vero Syracusani singulari formatione, loco
„τῆ ληνίσκος inserto μ, *λημνίσκος* fecerunt: quae
„causa fuit, ut haec vox pro Syracusana haberetur
„Hesychius, *λημνίσκος τὰς τεναὶς Συρακῶσι τὰ
„νῆας*, sub intellige, *λέγῃσι*. Hinc ad alia signi-
„ficanda usurpata vox fuit; nempe pro fasciis, qui-
„bus coronae circumplicabantur; pro lineamentis
„conuo-

convoluto vulneribus inferendo; demumque pro-
 nota librorum, de qua Isidorus: *Lemniscus, id*
est, virgula inter geminos punctos iacens, apponi-
tur in iis locis, quae sacrae scripturae interpretes
eadem sensu, sed diuersis sermonibus transtulerunt.
 Hac triplici significatione vox *λημνίσκος* usurpata
 fuit, nempe ad res significandas angustis falciis
 similes, quas Syracusani *λημνίσκος* vocabant.

Inde vocatus Lemniscus, siue linea, vittae mo-
 re depicta, cum duobus punctis, altero superne,
 altero inferne positis; sic, —. Ideo autem Lemni-
 scos ab Origene usurpatos fuisse ait Epiphanius,
 ut cum in Editione τῶν O. reperitur aliqua vox non
 coherens, neque aliis connexa, hoc signo notata,
 noueris, ab vno vel duobus interpretum paribus ita
 versum fuisse; ab vno scilicet, cum vno solum
 puncto linea signatur —, tuncque vocatur, Hy-
 polemniscus; a duobus vero, quando punctum
 utrinque ponitur, sic —:—, et tunc Lemniscus dicitur.
 Quod ut intelligas, Historiam cellularum tri-
 ginta sex repetas oportet: vbi, Epiphanio narrante,
 LXXII Interpretes bini, siue per paria distributi,
 scripturis interpretandis vacarunt. Hoc itaque sibi
 vult Epiphanius, illas lectionum discrepantias, quae
 in Origeniana Editione Lemnisco vel Hypolemnis-
 sco signabantur, esse varias translationes, quae ab
 vno alteroque Interpretum pari editae essent. Hu-
 ius rei duo exempla adfert; scilicet ex Psalmo
 15. καὶ σῶμα με ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σε,
 ubi adiungebatur, ἀναγγελεῖ τὰς δικαιοσύνας σε.
 Pl. 71, 14. καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομά με ἐνώπιον αὐ-
 τοῦ, ubi, ait Epiphanius, prius legebatur, καὶ ἔν-
 τιμον τὸ ὄνομά με ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Et eo-
 dem Libro de Ponderibus, multis interpositis ait:
 Lemniscis insigniri eas voces, quae in aliquot

LXXII Interpretum, voce tantum non sensu variant, ut si quis, verbi gratia, pro ἐλάλησεν, dicat ἐφθέγγετο et pro ἦλθεν, ἐλήλυθε. Epiphanio similia narrat Hesychius in Psalmum 12, 6. ubi in haec hebraica verba, יְצַו לְמַנְיָ כִּי יִתְּנֶה לְיָשָׁרִים, haec interpretatio occurrit in LXX, αἶσω τῷ κυρίῳ τῷ ἐνεργηθέντι με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τῆ ὑψίστου. Haec porro verba αἶσω τῷ κυρίῳ τῷ ἐνεργηθέντι με, totum versiculum hebraicum expriment, caetera redundant: quare Vaticanus Codex hic notat, τὸ καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τῆ ὑψίστου, ἐκ ἑκείτου παρ' εὐδενὶ ἐν τῷ τετρασελίδα. ἔτε ἐν τῷ Εὐσεβίῳ τῆ Παμφίλου, ἔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. Ibi vero notat Hesychius: τέτον τὸν εἶχον δύο ζυγαῖς τῶν οὐκ ἑρμηνευτῶν εἶπον· διότι παρακειται σημεῖον τὸ διὰ τῆ μέλανος, ὃ λέγεται λεμνίσκος, διὰ μὲν τῆς κεραίας τῆς μέσης σημαίνει τὸν εἶχον, διὰ δὲ τῶν δύο ζυγῶν, τῆς ἐπάνωθεν καὶ τῆς ὑποκάτω, ταῖς δύο ζυγαῖς τῶν ἑρμηνευτῶν ἠνίστατο. Ex Epiphanio itaque et ex Hesychio discimus, Lemniscum usurpatum fuisse, quando eiusdem vocis aut loci duae translationes apponantur, ut ex illa nota distinguerentur. Quod autem de triginta sex Interpretum paribus et totidem cellulis adiicitur, ab Hieronymo et a viris doctis pene omnibus exploditur veluti commentum.

Ad haec, videtur Epiphanius secum pugnantem. Nam si triginta sex illa paria Interpretum, qui seorsim et aliis inconsultis interpretabantur, tam mirabili consensu interpretati sunt, ut ne minimum quidem interesset discriminis, ad quid illae notae ad indicanda discrimina? Si vero, ut ait Epiphanius, Lemniscus, qui duobus punctis notatur, significabat duo Interpretum paria secum convenientia ab aliisque discrepare; Hypolemniscus vero, qui

mo solum puncto notatur, vnum par Interpretum ab aliis omnibus differre; quando ex triginta sex paribus, tria vel quatuor vel decem, vel duodecim vel plura differebant, quae tunc nota adhibebatur? Nam si duo differre poterant, sine dubio poterant et tria et quinque et plura discrepare.

Quare hoc, utpote fabuloso, Lemniscorum vsu reiecto, alius verior sinceriorque exquirendus est. Ioannes Curterius Praefatione in Procopii Commentarium in Elaiam, putat, Lemniscos significare Interpretes aliquos verbis conuenire, discrepare sensu; Hypolemniscos autem, et verbis et sensu discrepare. Sed id gratis et sine auctoritate vlla dicitur, nec intelligi potest quo pacto Origenes Lemniscos et Hypolemniscos ad talem vsum destinauerit. Masius vero putat, tunc appositos fuisse Lemniscos et Hypolemniscos, cum varias lectiones plures paucioresue Codices assererent. An vero credibile est, Origenem hisce notis ad Exemplaria sua O. varia remisisse, aut Exemplarium lectiones varias in ipso textu cum hisce notis apposuisse? nec ipse Origenes, nec alius quispiam hoc vnquam dixit. Existimo igitur, quemadmodum Asteriscus ad omnia, quae inferebantur, annotanda, et Obelus ad ea, quae redundabant, iugulanda, ut ait Hieronymus, appositi sunt; ita Lemniscum adhibitum fuisse, vbi LXX Interpretes lectionem quidem hebraicam exprimebant; sed non ita accurate atque distincte: quae causa erat, ut illa in textu relicta, altera quae melior videbatur, ex aliis interpretibus petita, huic subiungeretur. Neque enim putandum est, Origenem virum admodum accuratum, qui tam diligenter et leuissima quae addebantur, Asterisco, et quae demenda erant, Obelo notabat; nullam apposuisse notam iis in locis sane frequenti-

quentibus, vbi relicta *priori* lectione, *nouam* tamen addebat ex aliquo Interpretum desumptam. Exempla vero, quae Epiphanius adfert, admodum perplexa sunt, ita vt vix inde quidpiam expiscari valeas. Quare iis praetermissis, aliud adferam, vnde possis Lemniscorum vsum, secundum meam quidem sententiam, percipere. Pl. 28, 1. in Hebraeo legitur $\text{ויבן ליהויה בן ליהויה}$, vbi LXX verterant, $\text{\u0395\u03bd\u03b5\u03b3\u03ba\u03c4\u03b5 \tau\u03c9 \kappa\u03c5\u03c1\u03b9\u03c9 \nu\u03b9\u03b9 \Theta\u03b5\u03b8}$; reliqui vero Interpretes, $\text{\u0395\u03bd\u03b5\u03b3\u03ba\u03c4\u03b5 \tau\u03c9 \kappa\u03c5\u03c1\u03b9\u03c9 \nu\u03b9\u03b9\u03c3 \kappa\u03c1\u03b9\u03c9\u03bd}$. Ibi Origenes lectionem $\text{\u03c4\u03c9\u03bd \Theta}$. reliquit, praemissa Lemnisci nota, et aliorum interpretationem adiecit Asterisco notatam, hoc pacto $\text{\u2212 \u0395\u03bd\u03b5\u03b3\u03ba\u03c4\u03b5 \tau\u03c9 \kappa\u03c5\u03c1\u03b9\u03c9 \nu\u03b9\u03b9 \Theta\u03b5\u03b8 \times \u0395\u03bd\u03b5\u03b3\u03ba\u03c4\u03b5 \tau\u03c9 \kappa\u03c5\u03c1\u03b9\u03c9 \nu\u03b9\u03b9\u03c3 \kappa\u03c1\u03b9\u03c9\u03bd}$: ita vt Lemniscus doceret, eam esse LXX et Theodotionis lectionem: id enim *dno* puncta denotabant. Hunc fuisse Lemniscorum vsum, suadet supra allatus Hesychii locus, vbi sane quae Lemnisco notabatur clausula, $\text{\u03ba\u03b9 \u03c8\u03b1\u03bb\u03c9 \tau\u03c9 \u03cc\u03bd\u03cc\u03bc\u03b1\u03c4\u03b9 \kappa\u03c5\u03c1\u03b9\u03b5 \tau\u03b5 \u03c5\u03c8\u03b9\u03c3\u03b5}$, non verbo tenus solum differebat a praecedenti, $\text{\u03b1\u03b9\u03c3\u03c9 \tau\u03c9 \kappa\u03c5\u03c1\u03b9\u03c9 \tau\u03c9 \u03b5\u03c5\u03b5\u03c1\u03b3\u03b5\u03c4\u03b7\u03c3\u03b1\u03bd\u03c4\u03b9 \mu\u03b5}$, sed re et sensu; atque haec quidem ex Hebraeo et ex ceteris Interpretibus excerpta fuerat, altera vero ex LXX remanserat. Haec solum coniectando dici possunt. Cum enim nullo alio quam Epiphanio duce vti fas sit, omnia certe salebris plena sunt. Hypolemniscus vero, cuius haec figura erat $\text{\u2212}$, significabat secundum Epiphanium, ex vno tantum Interpretum pari lectionem appositam emanare, esseque adiunctae lectioni $\text{\u03c3\u03bd\u03bd\u03b1\u03bc\u03c6\u03cc\u03c4\u03b5\u03c1\u03cc\u03bd \u03ba\u03b9 \u03c3\u03bd\u03bd\u03b1\u03b4\u03b5\u03bb\u03c6\u03cc\u03bd}$, id est, omnino synonymam. Sic Epiphanius. Sed quod de 36. Interpretum paribus et de totidem cellulis narratur, iam ablegatum est; quare potius credere Hypolemniscum tunc appositum fuisse, cum lectio illa notata, LXX Interpretum solum erat, quod

quod uno subtus lineam posito puncto indicabatur; Lemniscum vero cum duobus punctis; quando non LXX Interpretum tantum, sed etiam Theodotionis erat c). Ceterum ex similitudine, quae intercedebat Obelos inter et Lemniscos atque Hypolemniscos, non solum quantum ad formam, sed etiam quantum ad usum factum est, ut Lemnisci pro Obelis sint habiti. Nam uno excepto Hesychii loco supra laudato, nullam me Lemniscorum mentionem a tempore Epiphanii et Hieronymi uspiam reperire memini; in Bibliis scilicet manuscriptis, in Catenis, et in Commentariis.

V.

Narrat Hieronymus, tempore suo Ecclesias variis LXX Interpretum Editionibus usas esse, *Alexandria*, inquit, *et Aegyptus in LXX suis Hesychium laudat auctorem; Constantinopolis usque Antiochiam Luciani Martyris Exemplaria probat; illa Hexa-*

In hodiernis editionibus et Mss. τὸν Ο. multa ex edit. plari degunt: sumta deprehenduntur.

F 3

c) Verum quorsum haec? Cur opus erat ut, quae Alexandrinorum solum erant, Origenes notaret? Die, quem in finem? Itaque cum res tota, ut etiam Kennicoto videtur, coniecturae felicitate nitatur, videamus, anne forsitan nostra coniectura viris doctis probetur. Est vero haec. Lemniscum Origenes ponebat ad verba, quae, ut Montefalconius recte videtur suspicari, LXX et Theodotionis simul erant: Hypolemniscum vero ad ea quae solum erant Theodotionis. Nam, si quid videmus, sapientius erat Origenis consilium, lectionem e solo Theodotione prodeuntem notare, quam lectionem, quae LXX solum esset. Immo posterius consilium Origenem non habuisse, vel inde apparet, quod multa extent loca in Hexaplis, quae lectionem τὸν Ο. exhibent, quae τὸν Ο. solum erat, et quam tamen Hypolemnisco non notata

specifica

quentibus, vbi relicta *priori* lectione, *novam* tamen addebat ex aliquo Interpretum desumptam. Exempla vero, quae Epiphanius adfert, admodum perplexa sunt, ita vt vix inde quidpiam expiscari valeas. Quare iis praetermissis, aliud adferam, vnde possis Lemniscorum usum, secundum meam quidem sententiam, percipere. Ps. 28, 1. in Hebraeo legitur $\text{הָבַר לִי הַיְהוָה בְּנִי לֵאמֹר}$, vbi LXX verterant, $\text{ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ Θεῶν}$; reliqui vero Interpretes, $\text{ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱὸς κριῶν}$. Ibi Origenes lectionem τῶν Ο . reliquit, praemissa Lemnisci nota, et aliorum interpretationem adiecit Asterisco notatam, hoc pacto $\text{ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ Θεῶν} \times \text{ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱὸς κριῶν}$: ita vt Lemniscus doceret, eam esse LXX et Theodotionis lectionem: id enim *duo* puncta denotabant. Hunc fuisse Lemniscorum usum, suadet supra allatus Hesychii locus, vbi sane quae Lemnisco notabatur clausula, $\text{καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τῆ ὑψίσε, ἄσω τῷ κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με}$, sed re et sensu; atque haec quidem ex Hebraeo et ex ceteris Interpretibus excerpta fuerat, altera vero ex LXX remanserat. Haec solum coniectando dici possunt. Cum enim nullo alio quam Epiphanio duce vti fas sit, omnia certe salebris plena sunt. Hypolemniscus vero, cuius haec figura erat — , significabat secundum Epiphanium, ex vno tantum Interpretum pari lectionem appositam emanare, esseque adiunctae lectioni $\text{συναμφοτέρον καὶ συναδέλφον}$, id est, omnino synonymam. Sic Epiphanius. Sed quod de 36. Interpretum paribus et de totidem cellulis narratur, iam ablegatum est; quare potius crederem Hypolemniscum tunc appositum fuisse, cum lectio illa notata, LXX Interpretum solum erat, quod

gunt: quos ab Origene elaboratos Eusebius et Pamphilus vulgauerunt: totusque Orbis hac inter se contraria varietate compugnat. Et in Epistola ad Augustinum, quae est in postrema Editione 74. εἰρωνικῶς loquens ait: *Vis amator esse verus LXX Interpretum, non legas ea, quae sub Asteriscis sunt: imo rade de voluminibus, ut veterum te fautorem probes. Quod si feceris, omnium Ecclesiarum Bibliothecas damnare cogaris. Vix enim vnus aut alter inueniatur liber, qui ista non habeat.* Hinc ediscimus, iam aeuo Hieronymi exemplaria LXX Interpretum innumera Asteriscis et Obelis onusta fuisse: quae Origenianae notae in plurimis exemplaribus Manuscriptis graecis hinc et inde sparsae hodieque obseruantur; imo etiam in nonnullis latinis, maxime in libris Iob et Psalmorum. Ex Editione illa Hexaplati multa in hodiernas Editiones transmissa deprehenduntur. Nec loquor tantum de Alexandrino Codice, qui Editionem illam Hexaplatem pene sequitur, ut videre est praesertim in Libro Iudicum; nec de Editione Complutensi, ubi aliorum interpretum lectiones, maximeque Symmachi, passim intermixtae occurrunt; sed etiam in Editione Romana non paucae deprehenduntur lectiones, quae ab Hexaplati illa Editione manarunt, ut verbi gratia Iob. 9, 3. in haec verba שׁוּבֵי Symmachus et Theodotio, εἰ μὴ ὑπακῆσθαι αὐτῷ, quae lectio in Editione Hexaplati posita fuerat, quia prisca τῶν O. interpretatio, ἵνα μὴ ἀντίπη non satis conueniebat: vtraque tamen versio in textu relicta est, ita ut quae praeibat Symmachi et Theodotionis, Asterisco notaretur, altera vero Lemnisco, ut quidem existimo: deinde neglectis Asteriscis, ambae lectiones remanserunt sic, εἰ μὴ ὑπακῆσθαι αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντίπη. Et Ps. 17, 36. haec verba

verba וְעַתָּה תִּרְבֵּי LXX verterant, καὶ ἡ παιδεία σε ἀνώρθωσέ με, Theodotio autem, καὶ ἡ παιδεία σε αὐτὴ με διδάσκει, utraque autem lectio in Hexaplati illa Editione posita, in hodiernis Bibliis coniunctim legitur. Similia multa frequenter occurrunt.

In Ecclesiaste vero αὐν praepositio, qua exprime solebat Aquila particulam Hebraicam תּוּ, notam accusatiui casus, quamque Origenes in Hexaplati illa Editione praemisso Asterisco, sicubi occurreret, posuerat, non infrequenter reperitur in Editione Romana. Sic cap. 2, 17. καὶ ἐμίσησα αὐν τὴν ζωὴν, et cap. 3, 17. αὐν τὸν δίκαιον καὶ αὐν τὸν ἀσεβῆ κρινεὶ ὁ Θεός et similia quaedam. Capite autem 7, 23. clausulam ex Aquila in Editionem τῶν O. inuestamprehendimus, ut videas in nota ibidem. Ex his porro mutationibus euenit, ut Editio LXX Interpretum pura, et qualis erat ante Origenem, frustra quaeratur hodie. Hinc item accidit, ut librarii, dum Exemplaria LXX Interpretum exscriberent, alias lectiones praefixa O. nota videlicet LXX Interpretum, in margine notarent; ita ut minus periti rerum huiusmodi, mirentur ubi LXX Interpretum textus exscriptus est, in margine notari, LXX Interpretes alio modo legere.

Egregiis his Montefalconii obseruationibus liceat nobis ea inferere, quae ad perficiendam lectoris huius capituli intelligentiam mirum quantum conferre poterunt, quaeque e doct. Kennicoti Diss. II. p. 371 -- 416. vers. lat. excerptimus. — Ista interpolationes Origenianae Asteriscis notatae, non solum commoda quaedam, sed et plura incommoda rei litterariae attulerunt. Nam Patres quidam hoc ipso

ipso apti reddebantur, de iis, quae Iudaei pro genuina scriptura declarabant, iudicium ferre atque ex illis disputare. Nobis vero hae insertiones Orig. cum fieri potuit, ut pauca quaedam loca, in graeco addita, postea in hebr. Codd. omitterentur, iisdem seruandis adiumento esse potuerunt. Immo in corrigendis plurimis corruptionibus hebraei aequae ac graeci textus, vtilissimam nobis praestitura essent Hexapla Origeniana, si ea integra nunc haberemus, et tum cum Hieronymo recte dicere possemus: *haec immortale Origenis ingenium suo nobis labore donauit, ut non magnopere pertimescimus supercilium Iudaeorum.* — Nunc vero cum multa interpolata loca ad hunc vsque diem in graeca versione exsint, Asteriscis iam dudum deperditis, de omnibus certo iudicare non possumus. Quam iacturam dolet iam Hieronymus: *Hinc apud vos et apud plerosque error exoritur; quod scriptorum negligentia Virgulis et Asteriscis subtrahitis, distinctio vniuersa confunditur.* Quare vehementer optandum esset, ut MS. Syriacum quod olim fuit Cel. Masio, qui an. 1574. librum Iosuae edidit, propediem publici iuris fiat. Nam versionem hanc ante 950 annos, qui hodie iam 1135. constituunt, confectam esse, eandemque secundum litteram ad graecum exemplar, quod Eusebius ex Origenis Hexaplis descriperat, cum omnibus genuinis Asteriscis, Masius auctor est. — Extat vero aliud eximium MS. Hexaplorum Asteriscos continens, quod, quamuis diu expectatum, publicam lucem nondum adspexit. Est vero Codex, a bibliotheca, in qua Romae asseruatur, dictus *Chigianus* vel *Chisianus*, cuius notitiam Blanchino debemus.

Si vero hodie Hexaplorum editio perfecta reparari posset, plurimum hoc hebr. textus historiae
lucis

locis allaturum, et multarum corruptionum aetatem determinaturum esset. Duo illi versus, ut hoc vtar, Ios. 21, 36. 37. in tot Codd. omitti, in hebr. textu Hexaplorum non extabant, id quod ex supra memorati MS. Syr. Masiani aliisque autoritatibus euincitur. Quare, cum tamen in Versionibus Syr. Chald. et ant. graeca legerentur, corruptionem intra Saeculum primum factam esse, verosimile fit. — Et adde huic aliud exemplum e Pl. 13, 14. vbi verba $\text{וְגִדְלוּ אֶת בְּרַר}$ male huic versui additas esse constat. (conf. Dissert. I. Kennicoti vers. lat. p. 450.). Hae voces in Hexaplari hebraeo extabant, atque hinc cum Asterisco versioni Alex. inferebantur, cum olim in antiqua graeca non legerentur, cuius rei fidem facit Hieronymus in epist. ad Sun. et Fretelam. (Tom. II. col. 631.)

Sed periire Hexapla vna cum Bibliotheca Caesariensi, (in Palaestina,) cum haec vrbs post septem annorum excidium A. 653. ab Arabibus expugnaretur^d). Neque verosimile est, tantae molis opus integrum fuisse vnquam descriptum. Vna tamen illa sex columnarum, scilicet ea quae versionem LXX exprimebat, frequenter descripta esse videtur, ita tamen vt ista Apographa valde inter se discreparent, quia eruditi non consentiebant de istis interpolationibus Origenianis, earumque pretio. Hinc iam ante annum 300, tres nouas antiquae graecae versionis editiones reperimus, quibus omnibus hoc commune erat, vt ex Hexaplis desumptae essent; et

F 5

tamen

d) Vid. Hofmanni *Lexicon*. Montefalconius (Praelim. Diss. p. 76.) putat, Caesaream a Persis sub Cosroe esse euersam; sed illa Caesarea a Cosroe capta A. 603. non fuit Palaestinae sed Cappadociae vrbs. Vid. *Theophanis Chronograph.* p. 199. ed. Ven.

tamen tantopere inter se differebant singulae, ut variorum auctorum vel compilatorum nominibus insignirentur, et quaeuis amplam mundi partem, tanquam Prouinciam suam possideret. Quae a Constantinopoli ad Antiochiam usque recepta erat, *Lucianum* autorem habebat, et a Veteribus sub nomine *Δεκιανός* laudatur. *Hesychius* eam, quae Alexandriae in Aegypto regnabat, adornauerat; eam vero, quam in Palaestina sequebantur, *Pamphilus* et *Eusebius* confecerant. — Inde vero facile intelligitur, *cur hodie nullum*, ut inquit *Hodius*, *reperiatur exemplar, in quod non irrepserint* ALIQUA ex editione *Origeniana*, id est, aliquae insertiones, quae nunc, cum Asterisci interciderint, nihil aliud sunt quam ipsae corruptiones.

Venit itaque proxime considerandum, quaenam e tribus istis editionibus optima sit, i. e. reliquis minus interpolata, quaeque proxime ad antiquam, *κοινήν*, seu Vulgatam LXX versionem accedat. Hoc vero diserte Hieronymus affirmat in epist. ad Sun. et Fretelam. Euthymius quoque ait, *Luciani codicem cum LXX interpretum editione consentire, et quae ab aliis deprauata fuerant, reprobasse* — ut ita MS. quoduis huius versionis praestantius habendum sit, uti maxime probari potest, illud quam proxime cum *Lucianea* editione conuenire.

His vero addamus aliqua, ad diuersas in *hodierna* versione graeca INTERPOLATIONES pertinentia, quae vel ex Glossis marginalibus, vel ex librorum ingenio in textum illatae sunt: de quibus conf. *Zwinglius Praefat. in apolog. complan. Iesae* fol. 207. et *Grabe de Vitiis LXX. p. 27.* Solebant vero Veteres in marginibus mox *Aquilae*
Theod.

Theod. Symmachi, mox suas ^{e)} interpretationes allinere, quas deinde librarii imperiti in textum admiserunt. Vide e. g. 1 Chron. 11, 11. vbi ἀπαξ et ἐν καιρῷ ἐνι duae sunt τῆ ἡπῃ כעבב versiones. — Sic 1 Sam. 1, 13. verba ε̄ διακεχωρισμένοι et ε̄ δεχωρισθησαν duae sunt τῆ ἡπῃ כל versions. — Ita 2 Sam. 5, 14 - 16. undecim Davidis filii Hierosolymis nati recensentur, atque hoc ordine cum in hebr. textu, tum in omnibus versionibus exhibentur, 1. Samiua; 2. Sobab; 3. Nathan; 4. Salomon; 5. Ishar; 6. Elifua; 7. Nepheg; 8. Iaphia; 9. Elisama; 10. Eliada; 11. Eliphalet. At haec nomina hodie in Vaticano huius versionis exemplo viginti quatuor numerum efficiunt. Nam haec undecim omnia repetita et ex alia versione denuo inserta (quo 22. numerus conficitur) praeterea-que duo nomina etiam in hac ipsa repetitione bis expressa sunt.

Sed non solum ex Aqu. Theod. Symmachi lectionibus, variae insertiones ortae sunt, verum etiam ex pluribus versionibus graecis, quarum aliquae iam ante istorum interpretum aetatem extiterunt. Vide v. c. Ps. 22, 1. vbi graeca hodie sic habet: Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου, πρόσχες μοι ἰνατὶ ἐγκατέλιπές με. Hic verba πρόσχες μοι manifeste ex alia vers. graec. orta sunt, quae τὸ ἴην Deus mi, pro ἴην ad me accepit. Nam nec Aqu. nec Theod. nec Symm. ita reddiderunt, testibus Montefalconio et Hieronymo. — Sic Es. 9, 6. genuina versio est: καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτῆ μεγάλης βελῆς ἄγγελος

e) Sic ortum est Mal. 3, 23. כבבב et in graec. τὸν θεβήτην et in Vulg. Codicis Toletani: *Thesbytem prophetaum*. Vide Comment. nostrum ad h. l. in quo Com. et alia plura exempla varii generis deprehendes.

ἀγγελος· ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τὰς ἀρχοντας.
 Eusebius vero hunc locum ita allegat, ut inter verba ἀγγελος et ἄξω, sequentia inserat: Θεουμασός, σύμβελος, Θεὸς ἰχυρὸς, ἐξουσιάζης, ἀρχων εἰρήνης, πατήρ τῶ μέλλοντος αἰῶνος· quae reapse aliam exhibent versionem hebraei וְגַבְרִיִּל בְּרִיִּי נְלִבְדִּי וְרַחֲמֵי רַבִּי עַד וְרַבִּי אֶלֶּם a LXX interpretibus, istud paulo aliter legentibus, post priora verba graece redditi. Et tamen his interpretationibus Eusebius diuersas Aqu. Theod. et Symm. versiones subiungit. Adde quod Clemens Alexandrinus (A. 192.) et Irenaeus (A. 180.) utrasque istas interpretationes allegent; quod docet, ambos utramque interpretationem in suis exemplaribus iunctam habuisse. — Lege aliud exemplum duarum interpretationum, iam ante Origenis aetatem in graeco Codice iunctarum, Dan. 9, 27. de quo egerunt Vsserius et Vossius. Haec Grabius de Vitiis LXX p. 29. Quibus addo Ies. 9, 6. Vat. MS. unam tantum translationem habere, sed Alex. utramque; atque utramque iam A. 110. ab Ignatio fuisse citatam: Vide Schol. in Edit. Vatic.

Progredior ad *Glossas et observationes explanatorias*, quibus hodierni libri interpolati sunt. — Dari vero tales, eruditorum consentiens opinio est. Immo exempla etiam satis multa ex utroque testamento viri docti notarunt. Vnum eiusmodi glossae, textui illatae exemplum, acute a doct. VPTONO in postrema libri SPENCERI, qui *Fairy Queen* inscribitur, editione, Vol. II. p. 410. euictum est. Et vide Gen. 9, 20. ubi verba וְרַחֲמֵי רַבִּי עַד הוֹדִיעַ הוֹדִיעַ הוֹדִיעַ hodie sic translata leguntur: ἀνθρώπος γεωργὸς γῆς; nempe γεωργὸς e glossa ortum est. — Prolixiorem quandam interpolationem, 30 vocibus constantem, notauit Grabius de Vit. LXX p. 26. ex loco Gen. 46, 20.

Et

Et Græbius existimat (iam dudum ante Philonis tempora) hic in *Num.* et *Chron.* libris in margine, a quodam, qui proposuisset Iacobi genealogiam continuare, adnotata fuisse: hanc vero notam valde mature in textum fuisse receptam. Et en, quid mali indoctam hanc interpolationem secutum sit! Cum integra summa v. 27. facta hæc additione iusto esset minor, numerus 70 in 75 mutatus est; atque tunc graeca Versio ita legente, quam maxime probabile est, verum numerum 70, quo Stephanus Act. 7, 14. primum usus fuerat, mox a christiano quodam librario in 75 mutatum esse: vnde ipsa citatio Stephani ex V. T. facta, hebr. textui contraria reddita est.

His vero observationibus addere quaedam constitimus super duobus celebratissimis graecae Versionis MSs. nempe *Vaticano* et *Alexandrino*. — Vaticanum a Card. Carafa, Sixti V. iussu, editum est Romae 1557. In praef. ante millesimum ducentimum annum n, adeoque A. 387. scriptum dicitur: Blanchinus vero in Vindiciis p. 34. ab hoc calculo paucos annos detrahit. Characteris, quo ille Codex scriptus est, specimen cum eius vberiore descriptione a Zacagnio, Vat. Bibl. praefecto, ad Græbium missum, in Bodleiana Bibliotheca asseruatur. Integram epistolam, lectu dignissimam, exhibet Kennicottus Diss. II. p. 392. sq. Ex qua quidem epistola manifestum est, non tantum deesse in hoc Vatic. codice priora 46 capita, et 32 Psalmos, sed integrum etiam MS. nouo atramento litteris, quae per aetatem iam oculos fugerent et euanescerent, superinducto, fuisse reparatum, et praeterea illud non satis accurate esse editum, siquidem lectiones interdum maioris momenti ab aliis MSs. adsumtae sunt. Nemo itaque ab exemplari impresso certo asserere

asserere potest, Vaticanum MS. sic vel sic legere, cum eiusmodi lectiones vel a Veneto, vel a Graeco, vel a Florentino, vel alio quodam MS., quorum (vt Carafa in praefatione monuit) in paranda hac editione usus fuit, mutuatae esse possint. Et subiisse etiam hoc MS. mutationes quasdam a manu recentiore, duo testes oculares fidem fecerunt: Vid. Le Long. Biblioth. Sacr. C. III. Sect. 4. et Wetsten. Prol. N. T. p. 24.

Alexandrinum MS. a Grabio circa A. 396. scriptum iudicatur; (Proleg. I, 5.) sed Millius (Proleg. p. 143.) et Wetstenius (Proleg. p. 11.) centum circiter annis recentius existimarunt. Idem ille Grabius specimen huius MS. edidit, lacunam 30. Psalmorum notauit, liturasque et insertiones manus recentioris ei inesse docuit.

Vtrumque horum MSs. ab hebr. lectione et capitum ordine passim differt. Neque vero inter se ipsa consentiunt. Sic v. c. quod in Vatic. Iud. 11, 7. vertitur διὰ τῆτο, id in Alex. est: ἄχ' ἔτως, hoc e lectione לֵא כֵן, illud e lectione לֵכֵן. Ita et Cap. 13, 7. Vatic. habet ἀνθρώπος e lect. אָדָם; Alex. Σύριος e lect. אָדָם.

Si nunc, quemadmodum Grabius statuit (Proleg. I, 10.) illud MS. praestantissimum iudicandum est, quod ad hexaplar exemplar proxime accedit, Alexandrinum MS. hoc sibi meritum vindicare videtur. — Si vero contra autoritas superior ad maiorem conuenientiam cum antiqua Versione graeca metienda esse existimetur, vt non *correcta* vel non *corrupta* potius est ab Origene, hoc meritum Vaticano tribuendum videtur. — Blanchinus in suis Vindiciis pag. 256. exempla 46 ex Esaia profert,

profert, in quibus Vat. et Alex. MSs. cum famosis Marcaliano et Chifiano MSs. cum antiqua Κοινή versione et Montefalconii Hexaplis comparat: ex qua comparatione apparet, Vat. MS. plurimum continere cum antiquo graeco, Alex. vero cum Hexaplis. —

Huic disputationi addam coronidis loco inferioris cuiusdam interpolationis exemplum, quod in utroque MS. certas prodit diuersitates. Est vero Caput VI. lib. I. Samuelis, ubi versus omnes ab **XVII** usque ad 32. in ipso textu hebraeo hodierno interpolati sunt, quod quidem Kennicotus, partim ex ipso contextu, partim e Iosepho aliisque auctoritatibus, summa cum probabilitate euicit. Hanc vero interpolationem nec ipse Codex Vaticanus habet: Alexandrinus contra hoc ipso loco interpolatus atque corruptus esse videtur. Quid vero dicendum, si hoc ipsum Alex. MS. quod hodie hos versus legit, interpolatos eos esse probet? Quid, si ipsa huius ipsius MS. verba fidem faciant, ea non in priori quodam graeco MS. exstitisse? Et attende quae ego quod dicturi sumus. Vat. MS. post verba extrema 11. versus (. . . . και ἐφοβήθησαν σφόδρα) non interrupta serie pergit in sententia versus 32. και ἔστη Δαβὶδ . . . . . Quod si itaque hodie in Alex. MS. versus 12. huius Capitis iisdem, quibus 32. versus, verbis inchoatur, quibus tamen versus 12. proprie inchoari non poterat; quivis iudicandi peritus pro me iudicet, annon liquido constet: *librarium hic a MS. descripsisse, in quo versus 32. immediate 11. exciperet: atque, hoc posito, a MS. ex quo hi versus intermedii exulabant?* Rem vero ita se habere, facile apparebit, si Alex. MS. inspicatur, in quo versus 12. incipit a verbis ΚΑΙ ΕΙ-

ΠΕ

ΠΕ ΔΑΥΙΔ, quibus ipsis versus 32. incipit, 12. vero proprie incipere non poterat. — Si nunc quaeramus, unde factum sit hoc, patere videtur, librarium, cum verba, quae II. hodie versum constituunt, porro describeret, mox expressis verbis: καὶ εἶπε Δαυὶδ animaduertisse, vel hebraeum, vel aliud quoddam exemplum graecum, vel suum proprium codicem, in margine habere quosdam versus intermedios. Quo facto, non deletis verbis καὶ εἶπε Δαυὶδ, pergit additionem describere, ita felici fato evidens magnae suae interpolationis documentum nobis relinquens. Atque si haec additio in illius MS. margine exstitit, unde Alex. describatur, ab scriptore facile inseri poterat. Quod si vero ab hebraeo, aut ab alio quouis exemplo graeco inserta fuit, huius MS. librarius nimis imperitus fuisse videtur, quam qui eiusmodi quid tentare potuisset. Si porro hoc additamentum prioris illius MS. librario originem debet, tum 100. aut 150. annis Alex. MS. antiquior esse potest haec interpolatio. Et equidem ad Iosephi Saeculum eam referrem, quippe quo tempore Iudaei, sacrae suae historiae amplificandae, et (ut inepte putabant) exornandae, in primis studuisse videntur, proptereaque excogitasse orationes, preces, hymnos, quin etiam novos historiae articulos eosque satis amplos. — Caeterum si huius interpolationis magnitudo mira videatur lectori, aliam multo prolixiorum illi indicare possum, quae 230. lineis conficitur. Accidit ea in hebraico MS. hodie in Museo Britan. Harl. No. 5506. et incipit 2 Chron. 2, 7.

VI.

Saepissime etiam, praesertim libro Iudicum, *De mutationibus* in Codicibus Coisliniano, vnciali caractere descripto, et Basiliensi, variae lectiones in margine *quae ab Orig. tempore in Edit. LXX Interpretum a. duetae sunt.* scribuntur cum nota O. Θ. quia scilicet ex Theodotione in Editionem τῶν O. cum Asteriscis ab Origene inuectae fuerant. Imo etiam libro Iudicum 6, 8. tres LXX Interpretum lectiones pro vno eodemque loco observantur. Praeter eam enim, de qua egimus, varietatis causam, aliae multae haud dubie extiterunt. Nec potuit aliter euenire in libro toties descripto, cuius tot varia in diuersis regionibus exemplaria ferebantur. Nam ex alia Editione in aliam lectiones per saepe translatae sunt. Non raro etiam contingit, vt loca ex Editione τῶν O. adferrentur vel a scriptoribus, vel a scholiastis, quae iam in ea non comparent, quia nempe illa supplementa, quae cum Asteriscis addita fuerunt, in aliquot Exemplaria inuecta sunt, in alia non item f).

VII.

Inter praecipuas autem varietatum, quae in *De mutationibus* Exemplaribus τῶν O. observantur, causas, locum *quae ex similitudine litterarum* habet illa litterarum graecarum inter se similitum frequens commutatio. Nam cum Origenis tempore, et aliquot postea saeculis, omnes Biblici libri *quarundam admissae sunt.* vnciali caractere sine accentibus et spiritibus scriberentur, ac litterae plurimae inter se ita similes essent,

f) Multas etiam eiusmodi lectiones in marginibus Codicum sine interpretis nomine apparentes, e versionibus graecis, quarum aliquae iam ante Aquilae aetatem extitere, superesse certum est.

essent, vt vix distingui possent, hinc accidit, vt saepe vna pro alia substitueretur, vnde magna diuersitatum sylua exorta est. Hae vero maxime litterae inter se commutari solent Α, Δ Λ. α, δ λ. et Ε, Θ C. ε, ϑ σ. et aliquando M. et N. quarum omnium mutationum ex multis pauca hic exempla proferemus.

Α. et Δ. Huius mutationis perspicuum habet exemplum Hieronymus Commentario in Ier. 29, 17. vbi vocem שׁעריִם Theodotio σαρεῖμ expresse- rat, deinde vero librariorum errore in σαδρεῖμ, mutato Α in Δ, versum fuerat, qua de re Hiero- nyminus: *quas Theodotio interpretatus est, Sudrinas . . . . quae hebraice appellantur SVARIM, sed scriptorum vitio pro media syllaba, siue littera alpha, Graecum delta, inoleuit.* Iudicum 3, 31. vbi hebraicum habet ענח, LXX Δινάχ, mendose pro Αινάϑ, mutato Α in Δ; alius Δινάϑ, mutato Α in Α; alius, Αινάϑ, melius. Et Iudicum 1, 31. vbi legitur לבנה, LXX hodie habent Δαλαφ pro Αα- λαβ, vt alii legunt.

Α. in Λ. huius commutationis exemplum vidi- mus supra: praeterea vero Psalm. 30, 16. ad vocem Hebraicam עתתי LXX habent οἱ κληροῖμα, mu- tato Α. in Λ: nam illa vox significat, καιροῖμα, vt reliqui Interpretes et Hieronymus verterunt: et Psalmo 80, 3. ad haec verba כנור נעים Symma- chus vertit λύραν ἠδεῖαν: vbi aliquot Exemplaria mutato Λ in Α, αὔραν habent.

Ε in C. Psalm. 38, 3. in versione Aquilae Co- dex vnus habet, σιωπῆς σιγῆς ἀπὸ ἀγαϑῶ, pro σιωπῆ εἰσίγησαι ἀπὸ ἀγαϑῶ; vbi hebraica sic ha- bent, דמיר חשיתי מטרב.

Ε in

Ε in C. Psalm. 76, 7. Eusebius lectionem Symmachi sic effert, ἀνῆς συνῶν τὸ πνεῦμά μᾶ, pro ἀνηρέων τὸ πνεῦμά μᾶ, vbi hebraica sic habent וְיָהוָה שָׁמַיָּהּ.

Ε in Θ. Aquila, Symm. Theodotio et Septima, in MSS. habent Βηθσαβεθ pro Βηθσαβέε, vbi in hebraico legitur בֵּית-שָׁבַע Psalm. 50, 1.

M. pro N. LXX Interpretes quater habent ὄμων pro ὄνων, Iosuae 9, 4. 10, 1. 6. vbi in hebraico legitur וְיָהוָה.

Praeter has autem mutationum causas, aliae non paucae acciderunt propter similitudinem verborum vel soni. Sic Iob. 39, 21. in hebraico legitur רָשָׁתִים-תְּמָרִים in occursum armaturae, Vulgata: in occursum armatis, Aqu. Theod. εἰς συνάντησιν ὄπλων; Symmachus, εἰς ἀνάντησιν καταφράκτων; vbi LXX habent συναντῶν βασιλεῖ, mendose pro βέλει, ex similitudine soni et terminationis. Et sane βέλει posuerat Origenes in Tetraplis, vt ibidem annotamus; quia videlicet lectio illa vitata βασιλεῖ, nondum in exemplaria, quibus vsus est Origenes, manauerat. Psalm. 131, 15. vocem חַיָּים verterant LXX Interpretes θήρων venationem, atque ita legit Athanasius: Hieronymus quoque venationem; Aquila ἐπιστισμόν; Theodotio θήρων, vt et LXX quae lectio secundum haec ex similitudine soni mutata est in χήραν viduam, et haecenus sic legitur in vulgatis exemplaribus. Item Esa. 14, 21. vbi in hebraeo legitur חַיָּים, LXX πολέων, vt liquet: posteaque πολέων in πολέμων mutatum est. Alia longe plura his addere possemus, verum haec erunt ad praesens institutum satis.

VIII.

*De distin-
ctiōe ca-
pitum et
vers. anti-
quitas v-
surpata.* Distinctio capitum olim nec hodiernae similis, nec vna fuit. Capita longe minora hodiernis erant; cuius rei exemplum habes infra Num. 4, 25. in nota, ex omnibus catenis MSS. desumpta, quae sic habet, τὸ Σαμαρειτικὸν, ἐπίστυραρον καὶ δερματὰ ὑακίνθινά· ἄτινα καλεῖ τὸ ξ'. κεφάλαιον, ἐξ ὧδε διφθέρας. In Exodo quadraginta solum capita habentur: locusque hic citatus extat in capite 39. hodierno. In Codice illo Coisliniano vetustissimo vnciali caractere descripto, vbi Octateuchus, et libri Regum continentur, duae singulis in libris in capita diuisiones in margine notantur, quarum vnaeque longe plura capita habet, quam hodierna. Discrimina paucis accipe.

In Genesi prima diuisio, in Codice Coisliniano, CVI capita exhibet, secunda in eodem Codice XCIX, hodierna L.

In Exodo, prima diuisio in Coisliniano LXXXIV capita habet, secunda in eodem Codice CX, hodierna XL.

In Leuitico, prima in Coisliniano LIV capita habet, secunda in eodem Codice LXI, hodierna XXVII.

In Numeris prima in Coisliniano, L capita, secunda in Coislin. LI, hodierna XXXVI.

In Deuteronomio prima in Coislin. LXVIII capita, secunda in Coislin. XCI, hodierna XXXIV.

In Libro Iosuae vna capitum diuisio obseruatur in Coisliniano, et quia liber hic magna sui parte inutilis est, ibi ad caput decimum quartum duntaxat peruenitur, quod cum nouo capite hodierno concurrat.

In

In Libro Iudicum nulla capitum distinctio occurrit in Coisliniano. Sed quoties Israelitae ob praeuaricationem in seruitutem rediguntur, in margine ponitur *δελεύα α. δελεύα β.* etc. Similiter ad singulos Iudices, qui constituuntur, annotatur *κριτής α. κριτής β.*

Libro primo Regum prima diuisio in Coisliniano est LIII capitum, secunda LXXIII, hodierna XXXI,

Libro II Regum prima in Coislin. est L capitum, secunda LIII, hodierna XXIV.

In Libro III Regum diuisio in capita perplexa admodum, liber magna sui parte mutilus est, ita ut etiam totus liber quartus desideretur.

Primam in Codice Coisliniano diuisionem eam dicimus, quae cum argumentis est, secundam, eam quae sine argumentis g). Verum haec fusius in Bibliotheca Coisliniana propediem edenda.

Versiculi similiter longe breuiores olim erant hodiernis, ut plurimis locis ac exemplis probauimus in Palaeographia graeca, et infra in notis ad librum Iob passim. Sed quia in ea re viri etiam docti lapsi sunt, rati, versiculos olim hodiernis aequales fuisse; unicum hic adferam exemplum ex libro Iob 21, 28. ubi tredecim versiculi secundum antiquum morem computati, sex hodiernos versus efficiunt. Tredecim autem versiculi, *σιχοι* sic in quibusdam MSs. omnium vetustissimis *σι-
G 3 χηρώς*

g) Sic etiam in Cod. Lips. Paul. diuisionem aliam cum argumentis quae parciore est, aliam a linea, quae copiosior est, hodierna capitum distinctione,prehendimus.

χρηῶς scripti erant, ita vt ad singulos a linea inciperetur.

Ὅτι ἔρεϊτε, πῆ ἔστιν οἶκος ἀρχοντος
 Καὶ πῆ ἔστιν ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν
 Ἐρωτήσατε παραπορευομένους ὁδόν,
 Καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐν ἀπαλλοτριώσετε·
 Ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κενφίζεται ὁ πονηρός,
 Εἰς ἡμέραν ὀργῆς αὐτῆ ἀπαχθήσονται.
 Τίς ἀναγγελεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆ τὴν ὁδὸν αὐτῆ,
 Καὶ αὐτὸς ἐποίησε.
 Τίς ἀνταποδώσει αὐτῶ, καὶ αὐτὸς εἰς τάφος
 ἀπηνέχθη,
 Καὶ αὐτὸς ἐπὶ σωρῶν ἠγρεύνησεν.
 Ἐγλυκάνθησαν αὐτῶ χαλκικαὶ χειμάρρες,
 Καὶ ὀπίσω αὐτῶ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται,
 Καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆ ἀναριθμητοί.

Moneo autem in fine Catenae in Iob in Anglia editae, haberi totum librum Iob σχηῶς scriptum ad fidem veteris cuiusdam Codicis.

CAPVT

CAPVT V.

De Aquilae Editionibus.

I.

AQUILAM ait Epiphanius fuisse *πενδεκίδην*, hoc est affinem, vel ut alii vertunt, socerum, aut socii socrusue filium imperatoris Hadriani: Chronicon vero Paschale *πενδεκίδην*, sine socerum dicit. Id autem, ut plane fabulosum a viris doctis merito respuitur. Paulo melioris notae videntur alia quaedam, quae de Aquila tradit Epiphanius: at si qua sincera sint, ex ipsis Origenis scriptis desumpta putantur: nam ut iam diximus, Origenes initio singularum versionum de historia cuiusque Interpretis quaedam in Hexaplis posuerat. Verum inter illa Epiphanius dicta, non desunt quae doctis viris suspecta videantur, ut pluribus dicetur infra.

*Aquilae
historia,*

Aquila igitur, ait ille, cum Hierosolymis ageret, restaurandae urbi ab imperatore Hadriano praepositus; atque Apostolorum discipulos, nuper Hierosolymam Pella reuersos, fide florentes mirabiliaque patrans cerneret; compunctus corde Christianismum amplexus est, elapsoque tempore Christi sigillum petiit et impetrauit: neque tamen mores pristinos mutauit. Enim vero cum in vana Astronomiae arte, quam Apotelesmaticen vocabant, institutus esset, solitamque ei operam daret; increpantibus Magistris, ac rem ut Christiano viro indignam vetantibus; ille contra peruicaciter repugnans, de fato disserendi, genesinque suam obseruandi nullum finem faciebat. Quamobrem ab

his, utpote salutem nunquam consecuturus, ecclesia pellitur. Ille quasi ignominia affectus, vana ductus verecundia, Christianismum eiurat, ad Iudaeosque declinans circumciditur. Tum vehementi studio percitus, hebraicae linguae addiscendae totum se dedit: cuius perfectam adeptus notitiam, interpretationem ex affectu suo concinnavit; ita ut quaedam scripturae dicta praeter LXX Interpretum mentem ad alium sensum detorqueret, ac testimonia de Christo in divinis scripturis expressa, alio deflecteret, ignominiaeque suae absurdam apologiam pararet. Haec ex Epiphanio. Vtrum autem Aquila loca scripturae, quae Christum praenunciabant, de industria alio diuernerit, mox disquiremus.

Quod ait Epiphanius, Aquilam Hadriani tempore scripturam sacram interpretatum esse, ex ipsis Origenis scriptis mutuatus creditur. Certum enim videtur, Origenem in Hexaplis suis singularum Editionum breuem historiam posuisse, ut ex his Eusebii verbis arguitur, qui Eccl. Hist. Lib. 6. cap. 16. de Quinta, Sexta et Septima Editionibus loquens, haec habet: ἐφ' ὧν διὰ τὴν ἀδηλόγητα, τίνος ἄρ' εἶεν ἐκ εἰδῶς, αὐτὸ τέτο μόνον ἐπεσημῆνατο, ὡς ἄρα τὴν μὲν εὖροι ἐν τῇ πρὸς Ἀκτίον Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ τοιαῦδε· ἐν γὰρ μὲν τοῖς ἑξαπλοῖς τῶν ψαλμῶν κατὰ τὰς ἐπισήμους τέσσαρας ἐκδόσεις, ἢ μόνον πέμπτην, ἀλλὰ καὶ ἑκτὴν καὶ ἑβδόμην παραθεῖς ἐρμηνείαν, ἐπὶ μιᾷ αὐδῆς σημειώται, ὡς ἐν Ἱερισσοῦ εὐρημένης ἐν πύθῳ κατὰ τὰς χρόνους Ἀντωνίνου τῆς οὐκ Ἰουλιανῆς. Haec Eusebius, qui ipsa Origenis Hexapla tractabat. Vnde inferas Origenem in Hexaplis, singulorum interpretum et interpretationum breuem historiam tenuisse,

xuisse, vbi tum alia quaedam ad singulas pertinentia, tum maxime vniuscuiusque tempus annotauit. Hinc autem hausisse putandus est Epiphanius id quod ait, Aquilam nempe sub Hadriano imperatore interpretationem adornasse suam: quod etiam confirmari potest ex Iustini testimonio, qui ait in Dialogo cum Tryphone: *ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ὑμῶν τολμᾶτε λέγειν μηδὲ εἰρηθεῖν ἐν τῇ προσητεία τῆ Ἑσραίου· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, ἀλλ', ἰδοὺ ἡ νεανὶς ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱόν.* Vbi illud, *ἰδοὺ ἡ νεανὶς* etc. ex Aquilae interpretatione sumtum est: vnde inferas tempore Iustini Martyris iam euulgatam fuisse Aquilae Editionem, atque adeo antea factam, videlicet Hadriano principe, vt ait Epiphanius ex Origene, vt creditur, mutuatus.

Cetera autem, quae adiecit Epiphanius de Aquila, non ex eodem fonte hausisse putandus est: nam quod narrat eum ab Hadriano restaurandae vrbi Hierosolymorum praepositum fuisse, perinde suspicioni obnoxium videtur, atque id quod ante dixerat, ipsum Hadriani socerum fuisse. Reliqua de Apotelesmaticae, siue de genethialogiae vsu, de baptismo, de eiurato postea Christianismo, de admitta circumcissione, deque adepta demum hebraicae linguae perfecta noticia, maiorem sane postularent auctoritatem, exque *fabulosis Iudaeorum narrationibus* manare potuerunt. Siquidem Iudaei Aquilae Editionem, eam videlicet, quae κατ' ἀκριβέστατα facta fuerat, magni faciebant, auctoremque illius laudibus praedicabant. Hinc Origenes ad Africanum: *Sic enim Aquila, hebraicae lectioni seruiens edidit: quem Iudaei accuratissime omnium credunt interpretatum esse scripturam: quo maxime uti*

promotionemque et splendendam. Aut quia Hebraei non solum habent ἀεθρα, sed et προαεθρα, ille κακοζήλωσ et syllabas interpretatur et litteras, dicitque σὺν τὸν ἕραινὸν καὶ σὺν τὴν γῆν; quod graeca et latina lingua omnino non recipit. Cuius rei exemplum ex nostro sermone captare possumus. Quanta enim apud graecos bene dicuntur, quae si ad verbum transferamus, in latino non resonant: et e regione, quae apud nos placent, si vertantur iuxta ordinem, apud illos displicebunt. Illud vero χεῦμα, ἰσχυρισμὸν, σιληπνότητα, quod vndenam suntum esset ante ignorabatur, ex Deut. 7, 13. nunc primo prodit in Appendice primi Tomi ex Codice Coisliniano.

Aliquando item nulla habita generum ratione, ut Hebraeos exprimeret, singulare cum plurali copulavit, ut Gen. 5, 5. καὶ ἔζησεν Ἀδάμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἑννακόσια ἔτος, et vixit Adamus triginta annis, et nongentos annis, quia nempe vox ἔτος singularis formam habet, licet hic vim pluralis habeat, ut nemo non videt. Pari ratione nonnunquam pluralia, quae vim singularis habent, ille pluraliter expressit: Sic Gen. 6, 2. בני הילתם αὐτοὶ τῶν θεῶν, quia nimirum הילתם habet pluralis formam, ille pluraliter hic vertit: vbi Vulgata, videntur filii Dei filias hominum. Ad haec etymologias nominum verborumque ita sectatur, ut nulla habita seriei ratione, eandem vocem hebraicam ut plurimum eadem graeca exprimat, non cogitans idem verbum, si aliis diuersisque iungatur vocibus, aliud significare a).

III. Ex

a) Verum etsi Aquilae ista κατ' ἀκρίβειαν versio aurem offendat barbarie, magis tamen animum linguae hebraeae

III.

*Vtra ex
duabus in
Hexaplis
posita fue-
rit.*

Ex illa porro duplici Aquilae versione, quae-
stio exoriri potest; vtra videlicet ex duabus in He-
xaplis

hebraeae studiosi mulcet atque delectat eo magis, quo aptior ipsa est ad eruendas vocabulorum hebr. notiones proprias et antiquissimas, quarum multas in Lexicis vulgaribus frustra quaeres. Hocque FISCHERVS noster versionibus graecis in vniuersum tribuit meritum, cum aliquando sic scribit; Videbam enim, si graecas illas Versiones studiosius lectitarem, primo scientiam linguae hebraicae posse mirifice adiuuari, et longe plus augeri, quam si consulerem Lexica vulgaria, etiam ea, quae a *cupidis* quibusdam iudicibus eorumque *ἱχθυῖν*, nimio opere laudarentur; quod permagnae vocabulorumque copiae potestatem docerent atque vim: deinde lectionem locorum non paucorum, de qua saepe multumque disceptatum inter viros doctos esset, auctoritate earundem Versionum et fide facile posse constitui, vt causa controuersiae dubitationisque omnis praecideretur. Praeterea cognoueram, ipsam litterarum graecarum facultatem non parum incrementi esse capturam, quod multa verba, multos verborum significatus, ab recentioribus Lexicographis vel omnino non obseruatos, vel non munitos tamen idoneis scriptorum autoritatibus, continerent; vt in primis aditum ad intelligentiam orationis librorum N. T. aperirent, ita vt qui Versiones illas non studiose legisset, nec cum textu hebraico diligenter contulisset, sententiam scriptorum diuinorum atque mentem assequi nullo modo posse videretur. — Haec doctissimi Viri verba ideo adscripsimus, vt huic operi nostro lectorum amorem conciliaremus, atque ex eorum animis horrenda illa Doctorum quorundam placita expelleremus, qui palam iuvenes nostros a lectione Versionum graecarum auocare easque noxias homini Christiano, certe, propter irrogenitum auctorum animum, omnino malas et inutiles, vocare audent. — Exempla, quibus Vir summus egregiam suam de versionibus veterum sententiam confirmauerat, (quaeque plurimam partem ex Aquilae versione delumta erant) hoc loco

xaplis ab Origene posita fuerit, an prima, an secunda quae κατ' ἀκριβείων vocabatur: et vtrum semper eandem adhibuerit Origenes in omnibus et singulis scripturae libris; an modo vnam, modo alteram apposuerit. Non dubito eam in Hexaplis tertio loco posuisse, quae, quia nimia accuratone concinnata erat, κατ' ἀκριβείων facta dicebatur; nempe secundam. Id vero suadet particula σύν saepe posita in iis, quae supersunt Editionis Aquilae fragmentis, et alia nimiae religionis vestigia. Ex eadem etiam decerptae fuere lectiones Aquilae, quae in Editione τῶν O. Hexaplari cum Asteriscis ab Origene positae sunt. Verum quia in locis Aquilae, quae frequenter in hac Hexaplorum collectione occurrunt, haec tam scrupulosa vertendi ratio non ubique obseruatur, hinc fortasse quispiam suspicetur, ea, quae elegantius exprimuntur, nec tantam praeserunt Interpretis ἀκριβείων, ex prima eius versione, quae liberiore interpretandi genere adornata fuerat, desumpta fuisse. Verum potuit Aquila, etiam in illa κατ' ἀκριβείων interpretatione, non semper eadem religione in vertendo uti: nec insolitum est, interpretes quoslibet modo litterae haerere, modo elegantiore interpretandi genere procedere ^{b)}. Certum igitur habeo, Origenem
in

loco omisimus, tanquam in Lexicis (ad calcem operis) proferenda.

b) Aliqua vero loca, quae in hodiern. Hexaplorum fragmentis Aquilae tribuuntur, Symmachi aut alius sunt interpretis. Nam cum nomina interpretum cum litteris tantum initialibus signarentur in Cod. MS., ad quorum margines fragmenta Hexaplaria post Origenis aetatem scribi coeperunt, facile fieri poterat, ut alterius interpretis verba alteri tribuerentur. Hinc vero etiam factum esse

in tertia Hexaplorum columna Aquilae interpretationem illam posuisse, quae κατ' ἀκριβειῶν et secunda vocabatur, et lectiones Aquilae illas, quas praemisissis Asteriscis in Hexaplari τῶν Ο. Editione posuit, ex ea accepisse.

IV.

An de industria Aquila quaedam loca in alium sensum detorsit.

Vna fuit sanctorum patrum veterumque pen-
omnium mens et opinio, Aquilam ob illatam sibi
ab ecclesiae Praefectis, quam supra memorauimus,
contumeliam; (nam quod illi ex vero religionis
pietatisque studio admiserant, iniuriae loco habe-
bat;) infensum postea christianae religioni fuisse:
ac loca Veteris Testamenti, quae futurum Christi
aduentum praenunciabant, de industria in transla-
tione sua deprauasse, et in alium sensum detorsisse.
Licet autem ea, quae de Christianismo ab Aquila
eiurato Epiphanius tradidit, non suspicione vacent,
vt supra diximus; attamen siue a Christianis ad Iu-
daeos defecerit, siue Iudaeus ab ortu fuerit, ob
Christianismi odium aliqua scripturae loca detor-
sisse putabatur. Sic Irenaeus, Eusebius, Epipha-
nius, et aliquando Hieronymus; sic etiam Phila-
stius, Anastasius Sinaita, alique senserunt. Ve-
rum Hieronymus, qui parem de Aquila sententiam
alibi tulerat, in Epistola quadam ad Damasum ait;
eum non *contentiose*, vt alii arbitrabantur, sed *stu-
diosè* interpretatum esse. Ino Commentariis in
Habacuc laudat illum, quod haec verba: *Egressus
es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo,*
secundum Christianorum mentem translulerit; cum
contra

esse suspicor, vt quaedam elegantioris interpretis verba
eum Aquilae passim nomine collocarentur.

contra Symmachus et Theodotio, Christiani licet, in alium sensum declinarint. Et alibi quoque eius defensionem suscipere videtur. Quare putauerim Hieronymum, in aliis locis, ubi Aquilam quasi Christianis infensum carpere videtur, ex vulgari aliorum, qui praecesserant, sententia locutum esse; ipsumque tamen, qui plus quam ceteri omnes Aquilae versionem tractauerat, alia opinione fuisse. *Aquila, inquit in Epistola ad Damasum, qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosius verbum interpretatur ad verbum. Et in Epistola ad Marcellam: iam pridem cum voluminibus Hebraeorum Editionem Aquilae confero, ne quid propter odium Christi Synagoga mutauerit; et, ut amicae menti fatear, quae ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio.*

V.

E re autem fuerit, loca illa interpretationis *Expen-*
 Aquilae, quae a Patribus ut Christianae fidei re- *duntur lo-*
 pugnantia reprehenduntur, hic proferre; ut exqui- *ca in qui-*
 ratur, num re vera Aquila de industria haec ad aliam *bus Aqu. o-*
 mentem detorserit. Qui prior Aquilam simulque *dium Chri-*
 Theodotionem criminatur, est Irenaeus Lib. 3. *stianismi*
prodidisse
 cap. 24. ubi ait: *non vera est interpretatio, ecce ado-*
 putatur, *lescentula, ut Theodotion Ephesus, et Aquila Pon-*
 ticus sunt interpretati. Hinc Ebionaei ex Ioseph, *natum aiunt.* Agitur hic de loco Esaiiae 7, 14. *Ec-*
 ce virgo concipiet et pariet filium. An autem ut lo-
 cum detorqueret Aquila, sic versionem suam con-
 cinnauerit, nescio. Verisimile tamen est, cum a
 voce *παρθένος* consulto declinasse, quia hac maxi-
 me propheta utebantur Christiani pro sua tuenda
 fide. Imo nec vocem *ἀπένευφος*, quam alibi pro
 hebraica

hebraica עַלְמָה exprimenda adhibet, hic vsurpare voluit; quia forte haec interpretatio puellam, quae virorum adspectui occulta manserat, atque ideo virginem exprimebat.

Eusebius Caesariensis Comment. in Pf. 90, 9. Aquilam et Symmachum carpit, quod doctrinam de Altissimo et de Domino, id est, de Patre et Filio, suspectam habentes, Ἰσραηλιώτερον, siue modo ad Iudaicam sententiam accedente, haec hebraica verba: כִּי-תַתָּה יְהוָה מַחְסֵי עֲלֵינוּ כִּי-מַעֲרֹן מִמֶּנּוּ sic translulerint, Aquila nempe, ὅτι σὺ, κύριε, ἐλπίς μου, ὑψίστον ἔθνη κατοικητήριόν σε; Symmachus vero, σὺ γὰρ θεὸς ἀφειβία μου, ὑψίστην ἔθνη τὴν κατοικησίαν σε. Quid Christianis officiant huiusmodi translationes, non satis perspicio. At Eusebius vult haec verba: *quoniam tu, domine, spes mea, altissimum posuisti refugium tuum*: ut in LXX leguntur, sic intelligenda esse, ut illud, *domine*, significet filium et illud *altissimum*, quem pro refugio suo ponit filius, significet patrem: qua data interpretatione magis Arianismo fauere videtur Eusebius, cuius scopus est Deum filium longe minorem Deo Patre statuere, quam Aquila et Symmachus Iudaismo ^c).

Hieronymus in Esaiam 49, 5. in haec verba יִשְׂרָאֵל לֹא לָרַחַץ, ubi Aquila vertit. *Et Israel ei congregabitur*, haec annotat: *De Aquila autem non miror,*

c) Istaе vero Patrum criminationes maximam partem contemnendae sunt. Nam semper mos fuit *quorundam* Theologorum, ut eos qui a suis partibus non starent omni modo suspectos redderent. Immo et hodie sunt qui dicant, homines irregentos non potuisse bonas versiones concinnare.

miror, quod homo eruditissimus linguae hebraicae, in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Pharisaeorum peruersa interpretatione deceptus sit, qui interpretari voluit, et Israel ei congregabitur, hoc est, Deo: cum verbum hebraicum לו, in hoc loco non scribatur per LAMED et VAV; quod si esset, significaret ei vel illi; sed per LAMED ALEPH, quod proprie sonat non. Haec porro varietas interpretationum ex varietate lectionum haud dubie profecta est: nam alia exemplaria לו et alia לי habebant, hodieque in Bibliis Masoreticis legitur לו, et in margine לי קר. Nec quidpiam hinc in gratiam Iudaeorum colligi potest, quod non in aliis scripturae locis centies habeatur.

Philastrius Brixienfis de Haeresibus, Aquilam in crimen vocat, quod Psalmo 2, 2. vbi LXX verterunt, *aduersus dominum et aduersus Christum eius*, ipse transtulerit, *aduersus dominum et aduersus ventrum eius*. Verum Aquila non hoc loco tantum sed etiam alibi vocem תישימ הליממנון, siue ventrum interpretatus est; quia nimirum putabat χρισός et ηλειμμένος id ipsum significare. Sed tamen non videtur a voce χρισός de industria abstinuisse: nam modo vna, modo alia voce vtitur, etiam vbi de Christo agitur. Sic Ps. 88, 52. ε ανειδισαν τα οχη τα χρισος; et Habacuc 3, 13. *in salutem tuam Christo tuo*. Non improbabile tamen videtur, Aquilam in odium Christianismi, ηλειμμένον fere semper posuisse, vbi תישימ reperiebatur, vt a voce χρισός Christianis familiari, qua filium Dei compellabant, consulto declinaret.

Anastasius Serin. 9. in Hexaëmeron, impietatis Aquilam accusat, quod illud Gen. 2, 18. - תישמ

H

כננך

כנגד עור ל' verterit, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατέναντι αὐτῆ. Illud quippe κατέναντι αὐτῆ, sic intelligi vult Anastasius, ἀντίδικον καὶ πολέμιον, quasi scilicet ex Aquilae mente Deus homini mulierem quasi aduersarium et inimicum dederit. Verum vt norunt omnes graece periti, κατέναντι αὐτῆ hic significat, e regione ipsius, siue vt illi adstaret: alioquin vox βοηθὸς adiutor, quae praecedit, Anastasii interpretationem prorsus refellit. Quis enim putet Aquilam sic interpretari voluisse: faciamus ei adiutorem aduersarium?

VI.

Vtrum A- Multiplex quaestio mouetur de Onkelo; ac de
quila idem ipso statim nomine quaeritur, an Onkelos vel On-
qui Onke- kelus idem sit, quod Aquila. Sane Onkelos vox
los. est Hebraeis extranea, et peregrinae gentis, quae cum hebraice scribi coepta est, aliquam mutationem nouamque terminationem accepit. Id negari non posse videtur. Nulla autem vox propinquior τῷ Onkelos est quam Ἀκύλας, *Aquilas* vel *Aquila*. O enim et A passim permutantur et confunduntur: quare prorsus crediderim, idem esse nomen Onkelos, vel Ankelos, et Ἀκύλας. Id vero confirmat Thalmud Hierosolymitanum, vbi *Aquila* saepe hac fere nominis forma memoratur. Alia subinde quaestio oritur, num Aquila interpres ille graecus idem sit qui Onkelos, cuius nomen, vt diximus, idem videtur esse quod Aquila; an vero duo Aquilae fuerint, quorum alius Thargum in Pentateuchum, alius, scilicet is de quo nunc agitur, versionem graecam, quae in Hexaplis ferebatur, edidit. Ex Rabbinis quidam Onkelum vel Aquilam Paraphrasis chaldaicae auctorem, longe antiquiorem putant

putant Aquila illo, qui versionem graecam Hadriani tempore edidit; qua de re videndi Brianus Waltonus, et Nicolaus Serarius Prolegomen. cap. XIV. Quaestiuncula 4. Alii eundem esse putant Chaldaicum Paraphrasten et graecum Interpretem. Ut ut vero sit, certum est, Paraphrasin illam chaldaicam nihil habere cum versione graeca Aquilae affinitatis. Nam ut caetera taceam, in quibus omnes Interpretes consentiunt: vocem בראשית Gen. 1, 1. Aquila vertit, $\text{\epsilon\nu κεφαλαίω}$. Onkelos autem בְּרֵאשִׁית ; moxque וְהָרָה וְבָהָר Aquila, κένωμαι καὶ ἄδεν , Onkelos $\text{וְרִיקְנִי וְרִיקְנִי}$, v. 2. מְרַחֵם Vulgata, et spiritus Dei ferebatur; Aquila $\text{\epsilon\pi\iota\phi\epsilon\rho\acute{o}\mu\epsilon\nu\omicron\nu}$; Onkelos, מְנַשֵּׁב *insufflabat*. Genesis 2, 6. וְהָרָה Vulgata, et fons; Aquila, $\text{καὶ \epsilon\pi\iota\beta\lambda\upsilon\sigma\mu\acute{o}\varsigma}$, et scatebra vel scaturigo; Onkelos וְעַנְנִים et nubes, v. 7. וְיִצְרָח Aquila, $\text{καὶ \epsilon\pi\lambda\alpha\sigma\epsilon}$; Onkelos וְרָחַץ . Gen. 3, 16. וְרִיקְנִי Aquila, $\text{\eta\ \sigma\upsilon\nu\acute{\alpha}\phi\epsilon\iota\acute{\alpha}\ \sigma\omicron\varsigma}$, *societas tua*; Onkelos וְרִיקְנִי *desiderium tuum*. Gen. 4, 8. ait Origenes Aquilam expressisse, illud Caini dictum, $\text{\delta\iota\epsilon\lambda\theta\omega\mu\epsilon\nu \epsilon\iota\varsigma \tau\acute{o} \pi\alpha\delta\acute{\iota}\omicron\nu}$, quod tamen non legitur in Onkelo. Et Genes. 6, 2. בְּנֵי הָאֱדָמִים Aquila $\text{\alpha\iota\ \upsilon\iota\omicron\iota \tau\omicron\omega\nu \Theta\epsilon\acute{\omega}\nu}$; Onkelos, בְּנֵי רִבְוִי , *filij principum*. Innumera congerere possem, unde liquidum foret, nihil esse inter Aquilae versionem graecam, et chaldaicam Paraphrasin, affinitatis. Sed haec, ni fallor, satis erunt.

CAPUT VI.

De Symmachi interpretatione.

I.

Symmach. vertisse ante Theodotionem error Epiphani est.

EPIPHANIUS conspecto Hexaplorum ordine, ubi Symmachus ante Theodotionem positus, secundum locum in graecis Editionibus occupabat, putavit, Symmachum prius Theodotione Editionem suam concinnasse. Ideo ille narrationem, quam ex veteribus, atque partim ut videtur ex ipsis Origenis scriptis acceperat, mire perturbavit et *ἀσύντακτα* dixit. Ait igitur Severi temporibus Symmachum Samaritanum, inter sapientes gentis suae floruisse, atque ambitione et dominandi cupidine ductum, cum apud contribules voti compos esse non posset, ad Iudaeos descivisse, reductoque secundum illius temporis usum praepotio, et accepta de novo circumcissione inter Iudaeos connumeratum fuisse. Haecenus omnia quadrant. In hoc tamen differt ab Eusebio et Hieronymo; quod hi Ebionaeum, id est, Semichristianum et Semiudaeum, factum fuisse dicant: Epiphanius vero ad Iudaeos descivisse, et inter Iudaeos fuisse connumeratum narret. Sed Eusebii et Hieronymi testimoniis standum esse videtur: quippe qui librum Symmachi viderint, ubi ex Evangelio Matthaei Ebionitarum dogma asserere nitebatur. Quod sane non nisi Ebionitae convenire potest. Mox autem Epiphanius probe positam a se Chronologiae notam evertit, cum ait: *post hunc, tantillo elapso tempore, hoc est Commodi secundo, τῆ δευτέρῃ, imperante, qui post Lucium Aurelium Commodum tredecim annos imperavit.*

imperavit, Theodotio quidam genere Ponticus, ex Marcionis Haeresiarchae factione, cum haeresi suae succenseret, ad Iudaeos defecit. Quo posito calculo, interpretatio sub Seuero facta, aetate praecesserit eam, quae sub Commodio concinnata est, quae sunt ἀπεροδιόνυσα. Cum praesertim ille Commodum designet eum, qui tredecim annos imperavit, cui post Pertinacem et Didium Iulianum, qui paucis mensibus regnarunt, successit Severus. Hanc vero Chronologiae rationem, alio commento asserere nititur Auctor Epitomes libri S. Epiphani de mensuris, quam infra edemus, cum ait, Symmachum versionem suam edidisse sub Commodio Seuero; Theodotionem vero sub Commodio secundo: quae sane ruunt et consistere non possunt: nullus enim Commodus Severus Imperator fuit, nullus post eum Commodus secundus exstitit.

II.

Auctor vero Synopseos, quam falso adscriptam *Sensit errorem auctoris Synopseos Epiphani.* Anastasio putamus, ex Epiphanio quidem hausisse videtur, ut ex verborum similitudine probatur; sed siue Epiphanii errorem senserit, siue emendatiore alio exemplari sit usus, in notis et calculis suis a vera Chronologiae ratione minus recedit, quam Epiphanius: ait enim Symmachum sub Seuero, Theodotionem sub Commodio interpretatum esse, ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ; qui vera dicere comperitur, si addas, *circiter*. Immo etiam sine addito atque temperamento dici forte potest, Theodotionem et Symmachum eodem tempore vertendae scripturae sacrae insudasse, sed ita, ut Theodotio prius, Symmachus autem modico post tempore interpretationem suam in lucem emisserint.

III.

*Chronicon
Alex.erro-
rem Epiph.
emenda-
uit, ut et
Ado.*

Auctor vero Chronici Alexandrini, postquam Theodotionis Editionem in annum Commodi sextum contulerat, et postea, ordine temporis procedens, Symmachi interpretationem anno Seueri nono factam dixerat, sic claudit: *Haec Epiphanius Cyprius de tribus Interpretibus Aquila, Symmacho et Theodotione narrauit.* Hanc germanam veramque temporum rationem ab Epiphanio se accepisse testificatur ille: vnde fortasse suspicio oriat, Epiphanium ab imperito quodam homine vitiatum fuisse in Exemplaribus, quae ad nos vsque deueniunt, auctoremque Chronici Alexandrini, longe diuerso Exemplari et quidem emendatiore usum esse. Sed huic suspicioni reclamare videtur Editio Epiphanii hodierna, cuius verba latine tantum breuitatis causa proferimus.

Post Aquilam hunc, et illius interpretationem, Adriano Imperatori succedit.

Antonius cognomine Pius, et imperat annos viginti duos.

Hunc excepit Caracallus, qui et Geta, et Marcus Aurelius Varus dicebatur, annis septem.

Huius tempore imperauit, et Lucius Aurelius Commodus, annis perinde septem.

Pertinax mensibus sex.

Seuerus annis octodecim.

Huius porro Seueri temporibus, Symmachus quidam Samaritanus extitit, ex eorum numero, qui apud illos sapientes habentur etc. ut supra narrauimus: Postquam vero Symmachi historiam texuit, ita pergit.

Post

*Post hunc e vestigio subsequenti tempore, id est, circa imperium Commodi secundi, qui post praeditum Lucium Aurelium Commodum imperavit tredecim annis, Theodotio quidam Ponticus, ex successione Marcionis Haeresiarchae Sinopensis etc. Tam inmanem rectae Chronologiae euerfionem, tam praeposteram Imperatorum Romanorum enumerationem, vel a librariis, vel a temerario quopiam homine, in textum Epiphanii inductam fuisse vix crederem. Verique similius esse arbitror, Epiphanium indiligentem sane Chronologum, cum putaret Symmachi Editionem, quia ante Theodotionis versionem in Hexaplis ponebatur, esse hac antiquiorem, ut huic opinioni calculum accommodaret suum, hanc rebus et temporibus perturbationem attulisse: nam ubi postea, non multis interpositis verbis, Imperatorum seriem repetit, eos suo pene ordini restituit, quia nulla facta Symmachi mentione, nisi opinioni suae repugnans offerebatur: Sic autem habet: *Post Antoninum Pium regnavit Marcus Aurelius Antoninus, qui et Varus, annis novendecim.**

Post hunc Commodus alius imperat annis 13. cuius tempore floruisse diximus Theodotionem, qui quartam interpretationem edidit.

Commodum hunc excipit Pertinax; et imperat menses sex.

Hinc Severus cum Antonino filio, annis 18. mortuo Severo succedit Antoninus.

In hac postrema recensione Commodum non loco suo movit, quia cum nulla sub Severo Symmachi mentio fieret, nihil praconceptae a se opinioni repugnabat, quae opinio tam alte animo eius defixa erat, ut licet veterum et forte Origenis ipsius testimonio edisceret, Theodotionis editionem sub

Commodo, Symmachi sub Seuero prodiisse, mallet ipse Seuerum ante Commodum locare, quam Theodotionis Editionem Symmachi versione antiquiorem fateri. Quamobrem vbi paullo postea lectorem monet, caueat ne, quia LXX interpretes post Aquilam et Symmachum in Hexaplis locantur, existimet, Aquilam et Symmachum esse LXX Interpretibus antiquiores, neutiquam monet, ne Symmachum priorem Theodotione pari de causa putet. Chronici igitur Alexandrini Auctor, in calculis peritior Epiphonio, ex duabus supra memoratis Imperatorum recensitionibus, ab Epiphonio editis, veram vtriusque Interpretis aetatem, quasi ab Epiphonio mutuatus, assignauit: nec enim ignorare potuit eam, quae sub Commodio prodiit, Editionem, vetustiore[m] ea esse, quae sub Seuero. Ad idem in Chronico veram interpretum aetatem descripsit: nam de tempore Hadriani loquens ait: *per idem tempus Aquila Ponticus Interpres, secundus post LXX oritur. Et sub Commodio, Theodotion Ephesus, Interpres tertius apparuit. Item sub Seuero, Symmachus Interpres quartus agnoscitur.* Theodotionem igitur ante Symmachum Editionem emisisse suam, ex iis quae supra dicta sunt, liquidum est. Id ipsum credidisse videtur Hieronymus, qui ait Commentario in Esaiam cap. 58, 6. *Pro Catena, LXX σύνδεσμον, id est, colligationem, siue vinculum transfulerunt; Aquila sicut supra, errorem interpretatus est: Symmachus in Theodotionis scita concedens, torquem posuit.* Quo indicat, Symmachum in Editione sua secutum esse interpretationem Theodotionis, vtpote antiquioris; confirmatur etiam Irenaei loco: vbi carpit ille Aquilam et Theodotionem tantum, quod cap. 7. Esaiæ vocem עלמה verterint *veovis*, non *περθένος*, vt LXX Interpre-

terpretes. Si autem Symmachus iam Editionem suam publicam fecisset, cum et ipse *ῥεσῖς*, translulerit; an praetermittendus erat ab Irenaeo? At cum ex Chronico Alexandrino, anno Seueri nono Symmachus Interpretationem suam concinnauerit, non potuit ab Irenaeo reprehendi, qui anno circiter secundo eiusdem imperatoris Martyrium passus esse putatur. Hinc vero corrigas velim nostram ad synopsis scripturae sacrae notam, vbi post Dionysium Petauium diximus, Symmachum Editionem suam emisisse ante Theodotionem.

IV.

Qua vero permotus causa ad Scripturam graece interpretandam animum appulerit Symmachus, docet idem Epiphanius: quia nimirum Samaritanis infensus erat, translationem nouam aggressus est, vt Samaritanorum interpretationes euerteret. In Epitome Epiphanii de Ponderibus mox edenda legitur, *εἰς διατροφήν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἑρμηνευτῶν* ^{a)}: hasce porro Interpretationes graecas fuisse, ex coniecturis admodum probabilibus supra statimus. Duas Symmachum Editiones emisisse, certum videtur; nec mirum est Epiphanium id praeteriisse, quandoquidem nec de duplici Aquilae Editione, quae pluribus testimoniis asseritur, verbum fecit. Hieronymus vero duas etiam Symmachum emisisse testificatur Comment. in Nahum 3, l. vbi ait: *In Hebraeo habetur, PHEREC MALEA,*

An duas interpretationes ediderit Symmachus.

H 5 *quod*

a) Ἑρμηνευτῶν. Ergo hoc plus fauet meae sententiae qua supra statuendum esse docui, Symmachum Versionem scripsisse vt doctores Samaritanorum eorumque interpretationes, ea refutaret.

quod interpretatus est Aquila, ἐξουχενισμῶ πλήρης, id est, excruciatione plena; Symmachus autem, ἀποτομίας πλήρης, quod possumus dicere, credulitate vel seueritate plena. In altera eius Editione reperi, μελοκοπίας πλήρης, id est, sectionibus carnum, et frustis per membra concisis plena. Duae etiam eaeque diuersae Symmachi lectiones adferuntur Leu. 16, 8. Esa. 47, 2. Hof. 12, 11. Psalm. 109, 4. Et in Appendice Exod. 28, 14. In libris item 1. et 2. Regum binae nonnunquam Symmachi interpretationes adferuntur. Vide etiam sodes Ieremiae 20, 3. et Ier. 30, 32. in Nota. Sed quia eiusmodi exempla non ita frequentia sunt, coniectandi locus est, Symmachum non duas omnino diuersas Editiones emisisse; sed quam priorem emiserat aliquot in locis emendasse, verbaque alia identidem substituisse pro aliis. Alioquin si duas, perinde atque Aquila, prorsusque varias interpretationes concinnasset, quid causae est cur, cum longe elegantior et melior Interpres a multis habitus sit, quam Aquila, tam paucae tamen ex altera eius Editione lectiones adferantur, quando tot tantaque ex secunda Aquilae Editione supersunt? Haec coniectando solum dicta sint: res enim non ita explorata est, ut tuto possimus sententiam ferre.

V.

Quo ver-
tendi gene-
re vsus sit:
et de annis
chronolog.
I. et II. dae
aetatis ut
a Sym. nu-
meraban-
tur.

Interpretatio Symmachi clarissima et elegantissima omnium est. Res ille ut plurimum apte ac dilucide exprimit: non verba singula serupulose referre studet ut Aquila; non LXX Interpretes presso vestigio sequitur ut Theodotio; sed vel in difficillimis locis sensum ita legenti exhibet, ut statim intelligatur. Hebraismos raro sectatur, summo-pereque curasse videtur, ne quidpiam in graeca serie

serie poneret, quod graecum lectorem hebraice ignarum offendere posset: ea tamen cautela, ut hebraicum Exemplar vnicum sequendum sibi proponeret, nec quidpiam ex Editione τῶν O. ubi cum hebraico non quadrabat, in interpretationem suam refunderet. Quamobrem in annis Chronologicis ab Adamo vsque ad Abrahamum, missa LXX Interpretum supputatione, hebraici semper textus annos exprimebat, ut testificatur Eusebius Emisenus in loco, quem ex Manuscriptis excerptum retulimus in notis Gen. 5, 5. *Hebraeus*, inquit ille, *et Syrus et Symmachus in Genealogiis centum annos minus semper ponunt: exempli causa, scriptum est in LXX, quod Adam anno vitae CCXXX genuerit Seth; ibi Hebraeus CXXX habet. Illos autem centum annos reliquis Adam vitae annis adiungit.* Mirum autem in recensione eorum, qui hebraicum textum in annorum calculo secuti sunt, Hebraeum, Syrum et Symmachum memorari, Aquilam vero τὸν δελείοντα τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει praetermitti, qui utique, ut hebraicum semper scrupulofius quam ceteri secutus est, in annorum calculis ipsum non deseruisse putandus est. Sed vel Aquila in recensione illa Eusebii Emiseni librariorum vitio exciderit, vel quia Hebraeum semper sequitur Aquila, ipsum non memorandum esse censuerit, quod putaret satis esse Hebraeum nominari, ut statim sequeretur Aquilam eodem modo vertisse, utpote qui Hebraei semper vestigiis haereat. Propterea non insolens est veteres illos, etiam ubi duo vel tres Interpretes eandem ipsam lectionem praeferebant, vnum tantum ex illis commemorare, ut sexcenties in decursu huius operis animaduertas. Quod ad Theodotionem vero spectat, verisimile est ipsum in Genealogiis, ut et alibi frequentissime, LXX Interpretum

tum lectionem secutum esse: nam ideo post LXX et quasi ab Aquila et Symmacho segregatas, in Hexaplis locum habebat; quia illi Hebraeum, hic LXX Interpretes sequi solebat. Symmachus itaque Hebraeum quidem sequitur ut Aquila, sed ita ut hic litteram nimia saepe religione exprimere studeat, ille vero ita hebraicis haereat, ut elegantiae et perspicuitatis rationem habere videatur.

VI.

Eius Edicio veteribus admodum laudata. Hanc stili elegantiam et claritatem passim laudant Hieronymus, Eusebius alique; quorum prior eius interpretationes frequenter admiratur et laudibus extollit, ut Comment. in Psalm. 21, 31. ταφέσερον ὁ Σύμμαχος, ut et saepe alibi: et versu sequenti σφόδρα θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος; et Psalm. 46, 10. ἔτως ἠερμήνευσε θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος. Hieronymus vero de Symmacho loquens frequenter dicit, eum apertius et manifestius interpretatum esse. Et Commentario in Amos 3, 11. ait, Symmachum non solere verborum κακοζηλίαν, sed intelligentiae ordinem sequi.

VII.

Theodoro Heracleotae non ita probatur. Verum, ut variant opiniones, Theodorus Heracleotes, vir ingenii perspicacitate, quam fidei integritate nobilior, in fragmento, quod infra edemus, animadvertit, Symmachum, dum nimiae perspicuitati studet, a vero hebraici sensu non infrequenter aberrasse. Nam cum omnia, etiam difficillima, clare reddere satageret, plerumque evenit, ut eas voces et loquendi rationes deligeret, quae maiorem quidem perspicuitatem praeferrerent, sed ad hebraicum non ita quadrarent. Ad haec autem,

tem, similitudines, quibus abundat hebraica lingua, Symmachus saepe in versione sua non expressit; sicque dictorum vim et emphasin eneruavit, ut cum verbi causa, illud Psalm. 67, 31. עֲדַת אֲבִירִים א LXX Interpretibus sic expressum, ἡ συναγωγή τῶν ταύρων, Symmachus, συνόδα παμμεγεθῶν, vertit, ut clarius rem exprimeret: et sic similitudinem illam abstulit, quae cum quandam ἐνέργειαν orationi inderet, nihil tamen sensui officiebat. Haec Theodorus Heracleotes, qui aliud simileque exemplum affert ex eodem Psalmo v. 34. ubi illa verba, לָרֶכֶב בְּשֵׁמִי שְׁמִי-קֹדֶם, LXX verterunt, τῶ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν ἄρανόν τῆ ἄρανῶ κατ' ἀνατολάς. Symmachus vero, τῶ ἐποχυσμένῳ ἐπὶ τὸν ἄρανόν τῆ ἄρανῶ ἐκ πρώτης.

Quod ad primum autem exemplum attinet, non dubito multos fore, qui Symmachi partes suscipiant: nam אֲבִירִים saepe ἰσχυρὸς fortis, vel δυνατός potens, etiam a LXX Interpretibus vertitur; rarius, ταύρος taurus; hoc autem loco Hieronymus fortium interpretatur, Aquilam forte secutus, uti solet in Psalmis. Quod ad secundum vero exemplum, fateor mihi etiam, perinde atque Theodoro, accuratiorem videri τῶν O., quam Symmachi, interpretationem. Verum non desunt alia exempla ex quibus arguatur, Symmachum, dum perspicuitati et elegantiae studet, a vero scripturae scopo aberrasse.

Attamen vere dici potest, Symmachum optimi interpretis munere functum esse: etsi enim, dum claram exprimere sententiam nititur, a vero sensu nonnunquam deflectat; quid mirum, in re maxime tam ardua? Quis adeo lynceus, in tanta seriei peregrinitate, tanta obscuritate verborum, quan-

tam

tam innumeris in locis praefert hebraicus textus, ut omnia semper accurate et sine sphalmate possit interpretari? Id certe humanae non esse facultatis videtur. Ceterum Symmachus ideo fortasse liberiores elegantioresque interpretandi morem sectatus est, quia videbat Aquilam, propter nimiam *αἰνεῖσθαι* et religionem, ipso hebraico textu saepe obscuriorem esse.

CAPUT VII.

De Theodotionis Editione.

I.

Quis fuerit Theodotio.

THEODOTIO Sinope in Ponto oriundus Marcionita erat, ut ait Epiphanius: sed cum haeresi suae ignota nobis de causa succenseret, ad Iudaeos confugit, circumcissusque est. Postquam vero hebraicam linguam edidicisset, interpretationem et ipse suam aggressus est. Haec Epiphanius. Alii vero nempe Eusebius et Hieronymus aiunt Ebionitam fuisse; siue ex Iudaeis ad Ebionitas confugerit, siue, quia Ebionitae pro Iudaeis habebantur et circumcidebantur, ad Iudaeos confugisse crediderit Epiphanius, quia ad Ebionitas se receperat. Hieronymus tamen, qui eum alibi Ebionitam appellat, Praefatione in Comment. Danielis, rem in dubio relinquere videtur, cum ait: *Sed iuxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit, licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Iudaeus est.* Ille vero non semel a Graecis, qui in scripturam Commentaria ediderunt, *Θεόδοτος*, *Theodotus*, etiam vocatur.

vocatur, vt. videas Psalm. 63. in Notis, et Psalm. 65. siue id librarii mendo acciderit; siue vtraque terminatio in eius nomine admissa fuerit, ita vt modo Θεόδωτος, modo Θεοδοτίων vocaretur; vt Ἀσκλήπιος etiam Ἀσκληπιός; Ἰχθύρας, Ἰχθύριος et Ἰχθυρίων appellabantur. Illum autem incredulum fuisse, non autem Christianum Ebionitam, suadere videtur interpretatio loci illius celeberrimi in Daniele, cap. 9, 26. vbi hebraica verba sunt: *תשע ותשע ויבשה ויבשה ויבשה ויבשה*, Aquila vero sic interpretatur, *καὶ μετὰ τὰς ἐπὶ αὐτῶν ἑβδομάδας, καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται ἡλειμμένος*. Symmachus Ebionita Christianus, *καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας ἐπὶ αὐτῶν καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐκκοπήσεται Χριστός*. At Theodotio insignem illam de Christo prophetiam interpretatione sua quantum potuit labefactauit, et Iudaeorum more interpretatus est his verbis: *καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἐξήκοντα δύο ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα*, vbi Christi et vncti et Messiae mentionem sustulit, licet תשע clearly in hebraico exprimat. At Ebionitae etsi Iesum non crederent esse Deum, ipsum tamen pro Christo, atque Messia habebant: quae res suspicionem maximam inducit ipsum non Ebionitam sed vere incredulum et Iudaeum fuisse.

II.

Theodotio, vt iam probauimus, post Aquilam *Qua usus* et ante Symmachum, interpretationem suam im- *fuerit im-*perante Commodio, in lucem emisit, et in verten- *terpretan-*di modo a LXX Interpretibus minus, quam alii, *di ratione.* deflexit; imo etiam LXX saepissime secutus est: quae causa fuit, vt cum LXX deficerent, quod frequenter accidit, praesertim in libris Iosuae, Iudicum, Regum, Iob, Ieremiae et Ezechielis, def-

ctus

ctus huiusmodi ex Theodotione, qui stili et orationis genere similiar LXX Interpretibus erat, supplerentur, asteriscis initio semper a latereque positus, donec adiectitia illa absoluerentur. In Libro autem Danielis, quia in LXX Interpretibus tota series praepostere posita erat, licet ei medicam ad-mouere manum tentauerit Origenes, illa tamen Editione remota, Theodotionem eius loco substituit Ecclesia: vnde factum est, vt Theodotionis Editio in Daniele hodieque sola in Ecclesiis graecis legatur, et Editio τῶν O. paulatim interierit. Alia item minora additamenta, quae praemissis asteriscis Editioni τῶν O. inseruit Origenes, vt plurimum ex Theodotione, ob memoratam stili affinitatem, mutuatus est; non infrequenter tamen ex Aquila, rarius ex Symmacho, desumpsit.

Licet autem Theodotio LXX Interpretum vestigio fere semper haereat, non parum tamen vbi-que et in omnibus scripturae libris interpretandi rationem sectatus est: Aquilae enim non raro interpretationem adoptat, vt in decursu huius operis videbis, quando notatur A. Θ. atque etiam vbi A. Σ. Θ. Etsi enim Theodotio Symmachum aetate praecedat, posterior tamen ob causam initio memoratam locatur. Itaque vbi A. Σ. Θ. praemittitur, intelligenas oportet Symmachum, vbi Aquilam et Theodotionem in vertendo conuenire vidit, eosdem in Editione sua saepe secutum esse.

III.

Ceteris interpretibus indolior habetur.

Non infrequenter etiam Theodotio, peculiaris sibi, ab aliisque omnibus diuersam interpretationem adornat: in iisque locis longe minore, quam Aquila vel Symmachus, hebraicae linguae peritia

peritia instructus deprehenditur. Nam praeter alia minus docti interpretis signa, quae erudito lectori exploranda remittimus, per saepe ille verba hebraica, quorum interpretatio non ita difficilis erat, ut vertendi molestiam declinaret, graecis litteris expressit, exempli causa Leuit. 7, 13. פגיל יהרה, ipse vertit Φεγγῶλ ἔσαι, vel ut alius codex habet, Φεγγῶλ ἔσαι; vbi Aquila et Symmachus, פגיל אִבְלֵהוֹן, abiiciendum; LXX μίασμα, inquinatio; Symmachus alibi ἀργὸν, inutile; alii foetidum, vel corruptum vel abominatio, interpretantur. Et Leuit. 13, 6. תפסמ Theodotio, μασφία; vbi Aquila, ἐξανάδοσις, eruptio; Symmachus, ἐκβρασμα, ebullitio; vel eiectamentum; alibi vero ἐκφουμα, pustula; Vulgata scabies: eiusdem etiam puto esse eodem capite, שהפ positum pro תפש, quod est tumor vel cicatrix. Et Leuit. 18, 23. לבת Theodotio θάβελ, ut legitur in Appendice; Aquila vero ἀπειρημένον, prohibitum; Symmachus ἀρρητον, infandum; Vulgata, scelus. Et Deut. 22, 9. כלאי Theodotio vertit κάλυμα, impedimentum, quia haec vox graeca, hebraicam pene lectionem refert; magisque respexisse videtur Theodotio ad soni affinitatem, quam ad significationem, Aquila vero ἀνομοιογενές, id est, genere dissimile; alii mixtum vel mixturam interpretantur. Esaiiae 64, 6. ערים Theodotio vertit, ἑδδμ; vbi Aquila μαρτυριῶν, testimoniorum; Symmachus, κοισῶν, parientium; Vulgata menstruatae; alii centonum. Dicet fortasse quispiam Theodotionem has voces perraras, et quas alii interpretes, nempe LXX et Aquila quasi diuinando transulisse videbantur, consulto ἀνεσημεύτης praetermisisse, quia earum significationem priscis illis perinde atque sibi, ignotam esse putabat: poterat enim

enim ex aliis mutuari, si bene translatas ab eis putauisset. Praeterea multa verba fuisse, quorum licet significatio non ignoraretur, ex usu tamen Iudaeorum ἀνερμηνεύετα remanebant, et litteris solum graecis, ut hebraice sonabant, exprimebantur; cuius rei exempla multa in LXX Interpretibus occurrunt. Haec obiectio non verisimilitudine caret: at etsi aliquando in quibusdam ex allatis locis et in aliis bene multis quae consulto praetermissimus, valere possit: in aliquot tamen exemplis Theodotionis vel indiligentiam, vel imperitiam vix excusare possumus. ^a).

CAPVT

a) Nunc, postquam haec tria capita perlegisti Lector! accipe, quomodo veluti in compendio Kennicotus Diff. II. p. 351. v. l. suam de his tribus interpretibus proposuerit sententiam; nam iudicium penes te esto! — Observandum est, ait, Iudaeos a primo statim secundi Saeculi initio graecam versionem, quod minus exacta sit, et plurimum ab hebraeo textu recedat, reprehendere coepisse. Duae in promptu sunt rationes, cur haec versio, quam maiores eorum tantis laudibus extulerant, hoc tempore apud eos tam male audiebat. Etenim primum, si graecam versionem amplius pro exacta approbare et sequi voluissent, coacti fuissent hebr. suum textum reiicere, qui plurimas iam tum mutationes subierat. Deinde, cum Christiani ex hac graeca versione, qua plurimum utebantur, sua aduersus Iudaeos argumenta promerent, suis rebus optime consulere arbitrabantur, si omnino hanc versionem condemnarent, quasi vel a primis suis initiis adeo negligenter et imperite confectam, vel ex eo inde tempore tanta vitiorum labe contaminatam, ut se cure illi confidere non liceret. Ut adeo efficacius hunc suum contentum vel detestationem potius, celeberrimae huius antiquae versionis graecae, proderent, nouam aliquam moliebantur; et quidem ut numero saltem praevalerent, tres alias in locum prioris substituere tentabant. Harum prima circa annum 130. ab *Aquila* perficiebatur, qui e Christiana ecclesia eiectus adeoque ad Iudaeos transiens,

C A P V T VIII.

De reliquis Editionibus.

I.

Quo tempore Quinta, Sexta et Septima Editio-
 nes emissae fuerint; an alia aliam aetate longe
 praecedat, quae prior, quae posterior concinnata
 fuerit, quibus auctoribus singulae, haec, inquam,
 omnia aequae ignota sunt, nec potest iis de rebus
 vel coniectando quidpiam proferri. Perindeque
 ignoratur an Aquilae, Theodotionis et Symmachi
 Editionibus illae vel antiquiores sint, vel aetate po-
 sterioribus. Si tamen Quinta, quae anno Caracallae
 Septimo in doliis reperta est, et Sexta, quae tem-
 pore

*Quinta,
 Sexta, Se-
 ptima Edi-
 tiones
 quando-
 nam fa-
 ctae sint.*

transiens, eo acriori aduersus Christianos odio ferebatur.
 Secunda circa annum 175. confecta est a *Theodotione* qui
 tum Iudaeus tum Christianus fuit, in iis vixit, qui *fidem*
in Christum cum legis caeremonialis Mosaicae obseruantia
coniungebant. Tertia tandem a *Symmacho* circa an-
 num 200. elaborata, qui a Samaritanis ad Iudaeos defe-
 cerat. — Symmachum hic Theodotioni postponimus,
 quoniam Hieronymus (Com. ad Ef. 58. T. III. col. 431.)
 ait, *Symmachus in Theodotionis scita concedens:* quibus
 verbis, Theodotionem fuisse priorem, aperte indicatur.
 Montefalconius Symmachi versionem ad nonum Seueri
 annum refert, qui circiter est annus 200. i. e. 30. post
 Theodotionis versionem. Atque obseruari meretur, Ire-
 maeum, qui circa annum 180. floruit, quando de aliqua
 voce loquitur, quam omnes tres eodem modo interpre-
 tati sunt, nulla Symmachi mentione facta, Aquilam tan-
 tum et Theodotionem nominare. Ita vero ille: (ed.
 Grab. p. 253.) *αλλ' οχι εις οι φασι των νυν μεθερμηνευσα*
το λικωντων την γραφην (ιδου η νεαυις εν γαυρι εξει) ως Θεοδο-
τιων ηρμηνησα και Ακυλας. —

pore Alexandri Seueri in doliis pariter rephensa fuit; si ambae, inquam, illae in doliis huiusmodi diu latuerint, Theodotionis sane et Symmachi Editiones, quae paullo ante emissae fuerant, aetate praecesserint. Sane verosimile videtur, vel ex ipso narrandi modo, Editiones illas, quae casu in doliis latentes deprehensae sunt, non nuperrime occultatas fuisse; sed non paucis latuisse annis. Ex hac porro Editionum collectione animaduertas, illo aeuo multos fuisse, qui hebraicis libris sacrae scripturae graece vertendis infudarent: ^{a)} nam praeter LXX. Interpretes, sex alias Editiones nactus est Origenes, qui fortasse non omnes, quae ante prodierunt, reperire potuit.

II.

*Quando-
nam re-
pertae fue-
runt.*

Quintam Editionem repertam fuisse Hierichunte in doliis, ἐν πίθοις, referebat Origenes, teste Eusebio Hist. Eccl. Lib. 6. cap. 16. et quidem, vt narrat Epiphanius, anno Caracallae septimo ^{b)}. Sexta pariter Editio in doliis inuenta fuit ^{c)} Nicopoli ad Actium (Promontorium) tempore Alexandri Seueri. Septimam item Editionem nactus Origenem in Hexaplis posuisse narrat Eusebius Lib. 6. cap. 16. ἐν γε μὴν τοῖς ἑξαπλοῖς τῶν ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισημὰς τέσσαρας ἐκδόσεις, ἢ μόνον πέμπτην, ἀλλὰ καὶ ἕκτην καὶ ἑβδόμην παραθεῖς ἑρμηνείαν κ. τ. λ. Haec in transcurso narrans Eusebius,

a) Idque supra e Kennicoto docuimus, fuisse plures ante Origenis aetatem versiones Graecas.

b) A. 217.

c) Waltonus Proleg. 9, 20. Inuentas legimus circa idem tempus, quo Symmachus suam confecit, quas, quia auctores incerti essent, quintam et sextam appellarunt.

sebius, in Psalmis tantum, Septimam Editionem fuisse in memorat. Sed ipso teste Eusebio, in minoribus etiam Prophetis habebatur, locum enim Septimae ex Habacuc II. ipse profert in Demonstratione Evangelica; utrum in aliis etiam libris fuerit iam capite primo Praeliminarium expensum fuit. Eusebio accinit Hieronymus de Scriptoribus Ecclesiasticis: *Praeterea, inquit, Quintam et Sextam et Septimam Editionem, quas etiam nos de eius Bibliotheca habemus, miro labore reperit, (Origenes) et cum caeteris Editionibus comparavit.* Igitur ex Eusebii et Hieronymi testimoniis, quibus non licet refragari, certum est, Septimam etiam Editionem in quibusdam Scripturae libris ab ipso Origene positam fuisse. Id certe ignorare non potuit Eusebius, qui ipsum Origenis autographum, una cum Pamphilo Martyre, tractavit, correxit, Scholiisque illustravit. Attamen Septimam nusquam memorat Epiphanius, qui ut in aliis minus accurati Scriptoris conspicua signa dedit, hoc item indiligenter tractasse existimandus est. Sed quod mirum videatur, Auctor Synopses inter Athanasiana opera editae, de Septima Editione ita loquitur: *Septima et postrema interpretatio sancti Luciani magni Ascetae et Martyris est, qui et ipse cum in praedictas Editiones cum hebraicis coniunctas incidisset, et diligenter quae vel deerant, vel superflua erant, inspexisset, ac suis quibusque scripturarum locis correxisset, versionem hanc christianis fratribus edidit, quae interpretatio, siue ipsius manu descriptus liber, post eius certamen et martyrium, quod sub Diocletiano et Maximiano tyrannis sustinuit, repertus est Nicomediae sub Constantino magno Imperatore apud Iudaeos, in pariete turrito calce circumlito, in quo custodiae gratia positus fuerat.* Sic ille decantatam

illam Luciani Martyris Editionem, cum Septima Hexapla confudit, exque duabus vnam fecit. Quod commentum, Eusebii atque Hieronymi testimoniis exploditur, quorum prior Luciano Martyri aequalis, in ipso autographo vidit Septimam ab Origene ante annos plus quinquaginta in Hexaplis positam. Ad haec vero Auctoris Synopseos narratio respicitur ex ipsis Septimae fragmentis, quae ut testificabantur Eusebius et Hieronymus, in paucis scripturae libris aderat: contra vero Luciani Editio totam scripturam complectebatur; nihilque aliud erat, quam interpretatio τῶν O. ^{d)} plurimis in locis ab eodem Sancto Martyre emendata, quae multis post concinnata Hexapla annis prodierat. Hinc vero corrigendus Brianus Waltonus, qui ab Auctore Synopseos deceptus, opinatur Septimam eandem esse, quam Luciani Martyris Editionem. Prolegom. IX, 20.

III.

De quinta Editione. Christianusne, an Iudaeus, Samaritanusue fuerit, qui Editionem Quintam adornavit, nec ex Veterum testimonio, nec ex eius interpretatione colligi posse videtur. Quisquis vero fuerit, multo liberiore, quam Symmachus, interpretandi genere usus est; ita ut paraphrasten quandoque sapiat, ut videre praesertim est in duodecim Prophetis minoribus, ubi frequentiora eiusdem fragmenta habentur. Sic Hof. 6, 2. vocem יחבשנו quam caeteri, *curabit nos*, vel *alligabit nos*, interpretantur, ipse vertit, ὑγιαῖς ἀποδείξει, *sanos exhibebit*. Et Hof. 7, 14. haec hebraica verba, על-רגן ותירוש יתגוררו יסורו בי, quorum sensus est, *super triticum et vinum*

con-

d) Vide supra pag. 89. 90.

*congregati sunt, recesserunt a me, ipse vertit, ὑπὸ
 τρυφῆς καὶ πλησμονῆς σίτε καὶ οἴνε ἀπέστησάν με.*
 Sic ille fere semper liberam nec litterae adstrictam
 interpretationem effert, ita tamen ut a vera scriptu-
 rae mente non recedat: quae causa fuit ut Vulga-
 tus Interpres in his Prophetarum libris non infre-
 quenter ipsum sequi videatur.

IV.

Sextam vero Editionem a Christiano viro con- *De sexta*
 cinnatam fuisse vel ex hoc vno eius fragmento *Editione.*
 liquidum est, Habacuc 3, 13. vbi illud hebraicum:
 תָּרַמְתִּי - תָּרַמְתִּי עַל־יָדַי תָּרַמְתִּי תָּרַמְתִּי sic interpre-
 tatur ipse, ἐξῆλθες τῆ σῶσαι τὸν λαόν σε διὰ Ἰησοῦ
 τῆ Χριστοῦ σε. Cuius versiculi graeca ex Manufscri-
 ptis eruuntur; latina ex Hieronymo, qui addit
 Sextam Editionem prodere manifestissime Sacra-
 mentum. Hic autem Interpres, perinde atque prae-
 cedens, paraphrasi gaudebat, ut in loco iam allato
 deprehenditur, licet nihil ibi efferat nisi mentem
 hebraicae scripturae. Verum in altero eius loco
 longe maiorem exspatiandi licentiam animaduertas.
 Psalm. 36, 35. hebraea sic habent: עַל־יָדַי תָּרַמְתִּי
 תָּרַמְתִּי כְּאֹרֶךְ כַּאֲרֵץ מִיָּדַי תָּרַמְתִּי, *vidi impium terrificum*
diffundentem se sicut laurus viridis, siue ut Hiero-
nymus habet, sicut indigeneam virentem, vbi Vul-
gata. vidi impium super exaltatum et eleuatum sicut
cedros Libani; Sexta vero sic: εἶδον ἀσεβῆ καὶ
ἀναιδῆ ἀντιποιέμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα,
εἰμι ὡς αὐτόχθων περιπατῶν ἐν δικαιοσύνῃ: quae
 sane paraphrasin non modo sapiunt, sed etiam su-
 perare videntur.

V.

Septima Editio Christianae an Iudaei Interpre- *De septi-*
 tis sit ex vno Habacuci Cantico diiudicari potest; si *ma Edi-*
taimen tione.

tamen Septimae sit interpretatio Cantici totius, ibidem Editioni τῶν O. subiuncta, quod sane plus quam verosimile arbitror. In nota quippe Codicis Barberini, ubi ea integra describitur, annotatur, eam versionem nec Aquilae, nec Symmachi, nec Theodotionis esse, disquirendumque num ad Quintam vel ad Sextam Editionem pertineat. Cum ergo aliunde etiam, nempe ex fragmentis quae supersunt certum exploratumque sit, nullius eorum esse, qui supra memorantur; sequitur haud dubie esse Septimae, quae in Habacuc Propheta suo ordine posita erat, ut liquet ex eius fragmento cap. 2, 4 et ex nota Hieronymi ibidem v. 11. Hic autem Interpres locum supra allatum v. 13. quem Hieronymus queritur a Symmacho et Theodotione Ebionaeo more versum fuisse hoc pacto; *Egressus es ut saluares populum tuum: ut saluares Christum tuum*; Iudaico prorsus more conuertit, his verbis: ἀνεφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶ λαῶ σου, ῥύσασθαι τὰς ἐκλεκτὰς σου: apparuisti super salute populi tui, ad liberandum electos tuos, ubi nomen Christi in hebraico expressum חַיִּים in electos vertitur: quod sane vir Christianus non fecerit. Ex hoc item capite deprehenditur hunc Interpretem admodum παραφραστικῶς vertisse, ut quisquis videre possit.

His itaque perspectis, dicendum restat, tres illas superadditas Editiones, longe liberiori interpretandi genere concinnatas fuisse, quam Editionem Symmachi, qui tamen magis, quam Aquila et Theodotio, ab Hebraica littera deflectit.

Erit forte qui reclamet iis, quae supra diximus; nempe tres illas superadditas Editiones, Quintam, Sextam et Septimam, ab Origene positas fuisse in mino-

minoribus Prophetis, et haec obiiciat: in Codice Barberino adfertur locus Hof. II, I. eodem columnarum ordine, quo in Hexaplis erat, vbi tamen nec Quinta, nec Sexta, nec Septima comparent, vnde sequi videtur, illas Editiones in Prophetis minoribus non adfuisse. Reponam ego ex eodem Codice Barberino, palam esse, in minoribus Prophetis illas Editiones cum aliis adfuisse, quandoquidem ibi multa passim loca ex tribus illis postremis Editionibus adferuntur: cum autem librarius in illo Hexaplorum specimine quatuor solum Editiones, nempe Aquilae, Symmachi, τῶν Ο. et Theodotionis, posuit; id arbitrato suo fecit; siue quia tres illae postremae Editiones, cum prioribus concordabant, siue alia de causa. Certe in specimine illo columnam hebraicam, hebraicis litteris descriptam, praetermisit ille, etsi verosimile sit eam in exemplari suo adfuisse cum aliis.

VI.

Iam vbi de veterum Editionibus singulis, quae *De Vulgata Latina* in Hexaplis locum habebant, disseruimus, restat *ta latina*. ut de Vulgata Latina nostra pauca dicamus, quam D. Hieronymus harum omnium Editionum adminiculo, summo labore et accuracione concinnauit. Etsi porro cum interpretaretur Hexapla ipsa praemanibus habuerit, non ille fortuito lectiones interpretationesque quaslibet amplexabatur, sed cum delectu et consilio doctissimorum ex Hebraeis eas, quae meliores et ad veram hebraici exemplaris lectionem accommodatiores erant, latine exprimere satagebat. Aquilam et Symmachum interpretum omnium praestantissimos caeteris anteferre solebat; in Psalmis autem et Prophetis maioribus frequentius Aquila quam Symmacho, vsus esse deprehenditur;

ditur; in Prophetis vero minoribus non raro Quintam adhibuit Editionem. Aliquando etiam missis caeteris Interpretibus, LXX Editionem, utpote hebraico textui propinquiorē, sequebatur: nec infrequenter nouam ille et a caeteris diuersam interpretationem efferebat, quando scilicet, consultis Hebraeorum Magistris, nullam ex editis penitus quadrare animaduertebat. Pari in variis dubiisque hebraici exemplaris lectionibus, quae frequenter ut supra dictum est, occurrebant, diligentia solertiaque usus semper est Hieronymus; qui ut optimam diligeret, non modo scripturae sacrae seriem, sed etiam Hebraeorum peritissimos adibat. Quare nihil mirum si tanto studio, tanque solerti opera emissam Editionem, utpote omnium praestantissimam, Ecclesia Romana ab omnibus sequendam esse edixerit^e).

CAPVT

e) Huic ieiunae, cupidae et adeo intempestiuae de Vulgata lat. disputatiunculae sequentia substituamus. — Non obscurum est, Hieronymum, nisi tres, duas certe latinas Veteris T. versiones confecisse. Ante eius aetatem plures quidem (ex graeco) iam factae erant versiones latinae; in quibus una extabat, *antiqua Itala vel vulgata latina* appellata, et in usum Latinorum mox post eorum ad christianam religionem conuersionem confecta. Haec antiqua versio Italica caeteris omnibus de communi consensu praestabat, tanquam, ut Augustinus eam appellat, *tenacior verborum cum perspicuitate sententiae*. Ea vero cum successu temporis corrumpere, Hieronymus annum inter 370. et 380. nouam versionem latinam ab hexaplari graeco, asteriscis quoque et aliis signis Origenianis insertis, transtulit, quae tamen signa paulo post in secunda editione omissa esse, constat, (vid. Epistol. ad Augustinum, T. IV. col. 626.) an et ipsa *asterisco notata loca* forte non aequae certum. Sed idem circa annum 390. nouam Veteris T. versionem ex Hebraeo instituebat, variis graecae versioni illatis corruptionibus motus. Ipse frequenter hanc su-

390. v. ieiunae scripti
dis. 2. p. 410.

CAPVT IX.

In singulos Scripturae libros, ut in Hexaplis erant, hic quaedam annotantur.

OPERAE pretium erit hic singulos Scripturae sacrae libros obiter percurrere, et quaedam annotare, quae tum de ipso Hexaplorum statu et ordine, tum de iis quae nos in vnoquoque libro praestitimus, obseruanda supersunt.

In

septi operis causam reddit, inprimis in Praef. ad libros Chron. vbi, *si LXX. inquit, interpretum pura, et ut ab eis in Gracum versa est, editio permaneret, superflue me, mi Chromati, impelleres, ut hebr. volumina lat. sermone transferrem.* Edidit vero ita ex Hebraeo versos, primum Samuelis et Regum libros, vltimo Pentateuchum, Iosuae et Estheris; vniuerso opere circa annum circiter 407. absoluto. Et vna quidem ex iis, quam Hieronymus Latinae huius versionis reddit, ratio (a priore tamen pendens) mirum in modum cum ea conuenit, quae Originem ad interpolandam antiquam graecam adducebat, *ut Christiani nossent, quid in hebr. textu apud Iudaeos recepto, haberetur.* Nam Hieronymi quoque aetate solenne fuit Iudaeis, eludere christianorum argumenta, dicendo, *ita non esse in Hebraeo.* Conf. Hier. ad Sophr. Tom. I. c. 835. et ep. ad Augustinum T. IV. col. 627. — Itaque Hieronymus studiose conquirebat Codices hebraeos (Tom. II. col. 563.) quibus suam versionem consentientem redderet; ita, vt quaecunque corruptiones in iis codicibus obtinuerunt, in Hieronymis quoque versione obtinuisse dubium non sit. Nam, vt Lutherus noster dicere solebat; *textum hebr. Rabini varie deprauarunt, itaque Hieronymum quoque deceperunt, quippe quos ille quotidie fere consulebat.* — Sed obseruandum hic est, eam, cui *hodie* Vulgatae nomine, *auderitas* autoritas tributa est, non esse hanc ipsam Hieronymi versionem: sed ex antiqua Itala et versione Hieronymiana mixtam; vnde

In Genesi et in Leuitico, atque ut videtur in aliis Pentateuchi libris, praeter sex illas columnas, quibus Hexapla constituebantur, Quinta etiam Editio, si fides est fragmentis quae supersunt, suum tenebat locum: Sextam etiam adfuisse superius probatum est. Praeterea interdum aderant in marginibus, ut quidem opinamur, lectiones Samaritani Interpretis, atque etiam hebraei cuiusdam et Syri Interpretis, de quibus fuse cap. I. Etsi autem tantam ex Manuscriptis et ex editis libris lectionum accessionem fecerimus, ut iis comparatae illae, quae a Drusio collectae sunt, paucissimae videantur; longe maiorem haud dubie facturi eramus, nisi basilienfis Codex tota pene Genesi temporum iniuria multatus fuisset. Hunc tamen defectum abunde compensant, fragmenta veterum Interpretum bene multa ex Coisliniano illo perantiquo Codice decerpta, quae quia post editum Pentateuchum accesserunt, in appendice posita sunt.

In Exodo par diligentia ab Origene adhibita fuerat. Hic perinde atque in Genesi Samaritani, Syri et Hebraei lectiones obseruantur. Ex Quinta Editione nihil: nec inde tamen inferas non adfuisse in Exodo: nam qui tam paucas ex aliis Pentateuchi libris exhibent Manuscripti Codices, non mirum si nullam in Exodo attulerint. Lectiones porro
inter-

de *tertia* quaedam ab vtraque priore diuersa enata est. Vid. Waltoni Proleg. X, 9. Obseruari quoque oportet, huius versionis MSS. quibusdam in locis, ab impressis codicibus diuersa, reperiri — impressam eam esse a Pontificibus Rom. Sixto et Clemente, cum multis magnisque variationibus — et tamen pro ipsa sua hodierna indole multas veras lectiones in ea contineri, quae in recentioribus hebr. Codicibus corruptae sunt, vid. Capelli Crit. S. p. 351-371. — Kennicot. Diss. II. C. IV.

interpretum, si annumeres eas quae in appendice ponuntur, vices saltem auctiores proferimus, quam apud Drusium habentur. In postremis capitibus, ubi ea, quae in Editione τῶν Ο. praepostere posita erant, suo ordini restituit Origenes, non pauca ex editione illa Hexaplari sic restituta, cum Asteriscis et Obelis proferimus ex Codice Colbertino antiquissimo, cuius specimen dedimus Palaeographiae Graecae lib. 3. cap. 1.

In Leuitico eadem obseruantur, quae in Exodo. Lectio Quintae editionis in appendice habetur ad cap. 2. Leuitici. Hic Colbertinus longe plura sup-
 peditat, quam in Exodo; ex editione τῶν Ο. Origeniana siue Hexaplari. Lectiones autem veterum interpretum, quas magno numero, tum suo loco, tum in appendice proferimus, omnes pene nouae, nec dum obseruatae sunt.

De Numerorum libro paria dicimus. Hic tamen nihil ex Quinta editione comparet. Aliquot in locis inserta conspiciuntur, et quidem ab ipso, ut putatur, Origene, loca illa, quae in Samaritano textu ex Deuteronomio in Numeros translata fuerant. Quaedam similiter ex Editione τῶν Ο. Origeniana ad fidem Codicis Colbertini cum Asteriscis et Obelis referuntur: lectionesque interpretum multae, quarum paucissimae obseruatae fuerant a Drusio.

In libro Deuteronomii, nihil ex Origeniana illa Hexaplari habetur. Caetera vero eadem fere, quae in libro Numerorum, conspiciuntur. Veterum interpretationes, nouas pene omnes, adferimus, et in appendice plures, quam in aliis libris.

In libro Iosuae eadem praestitit Origenes, quae in toto Pentateucho. Editionem tamen Quintam
 ibi

ibi non adiecisse videtur. Loca plurima mutila in editione τῶν O. ex aliis interpretibus restituit, appositis asteriscis, quae nos, ut erant in Codice Basilienfi, sine asteriscis nimirum, edidimus, et non pauca in appendice ex Coisliniano codice adiecimus, Drusus vero paucissima attulerat. Quid vero causae sit, cur lectiones a nobis allatae, cum illis, quas Masius cum Asteriscis edidit, per saepe non consentiant, haud difficile est intelligere. Cum enim Masius, ut ipse testificatur, ad haec restituenda Codice Syriaco sit usus; ut lectionem graecam Syriacae ope assequeretur, saepe diuinarit oportet. Quamobrem lectiones nostrae longe sinceriores sunt, quam Masianae.

In libro Iudicum longe plura, quam in libro Iosuae, in editione Hexaplari ab Origene restituta deprehenduntur, quae ex Theodotione ut plurimum mutuatus est Origenes. Ea vero nunc primum in lucem edimus, Drusus enim fere nihil habuit. Capite autem nono ac decimo, quaedam Hexaplaris τῶν O. Editionis ex vetustissimo folio nostro Manuscripto proferuntur.

In libro Ruth, etsi paria praestiterit Origenes, nihil pene eorum superest.

In libris Samuelis et Regum solita industria usus Origenes deprehenditur. Ibi etiam Syri lectiones non raro adferuntur. Monetur autem in fine primi, unum olim fuisse librum Samuelis, qui duos hodiernos complectebatur, nec Aquilam diuissse primum a secundo. Magna porro veterum interpretationum sylua, quam edimus, nunc primo prodit in lucem: Drusus vero nihil pene collegerat.

In libris Paralipomenon non pauca Hexaplorum fragmenta exhibemus, quia rarissima in hos

Com-

Commentaria a priscis scriptoribus edita sunt: et in Manuscriptis, veterum interpretum lectiones infrequenter proferuntur.

In libros Esdrae, Nehemiae, Estheris nihil Hexaplorum superest: licet Origenes, ut existimo, in iis eandem, quam in caeteris, operam navauerit. Verum in Codicibus, qui in manus inciderunt, nihil marginalium notarum, nihil commentariorum adest.

In libro autem Iob quid praestiterit Origenes, ipse declarat in epistola ad Africanum: cuius hic verba subiicimus. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰωβ τὰ ἀπὸ τῆς, γέγραπται, δὲ αὐτὸν πάλιν ἀναστήσει, μεθ' ὧν ὁ κύριος ἀνίστησιν ἄχρι τέλους, ἢ καὶ. αὐτὰ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις· διότι παρὰ τῷ Ἀκύλα, παρὰ δὲ τοῖς Ο. καὶ Θεοδοτίωνι τὰ ἰσοδυναμῆντα ἀπὸ τῶν, καὶ ἄλλα δὲ μυρία εὗρομεν ἐν τῷ Ἰωβ, καὶ κατ' ὀλίγον, καὶ ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις, παρὰ τὰ Ἰουδαίους· κατ' ὀλίγον μὲν, ὅτι ἀνιστάμενος τὸ πρῶτον προσέφερε περὶ αὐτῶν θυσίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· μόχθον ἕνα περὶ ἁμαρτίας περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν. καὶ ὅτι ἦλθον οἱ ἄγγελοι τῷ Θεῷ παραστήσαι ἐνώπιον τῷ Θεῷ, καὶ ὁ διάβολος ἦλθε μετ' αὐτῶν, τὸ, περιελθὼν τὴν γῆν, καὶ ἐμπεριπατήσας ἐν αὐτῇ· ἔτι δὲ ἐκ τῆς παρὰ Ἑβραίοις μετὰ τὸ, ὁ κύριος ἔδωκεν, ὁ κύριος κἀφείλετο· ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν ἕτως καὶ ἐγένετο.

Πλείονα δὲ ἐν τοῖς ἡμετέροις παρὰ τὰ Ἑβραϊκά, ὅτι εἶπε τῷ Ἰωβ ἡ γυνὴ αὐτῆς ἀπὸ τῆς, μέχρι τίνος κατετήρησας λέγων, ἰδοὺ ἀναμένω χρόνον ἐτι μικρὸν προσδεχόμενος τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας με, ἕως τῆς, ἵνα ἀναπαύσωμαι τῶν μόχθων με καὶ τῶν ὀδυῶν, αἳ με νῦν συνέχουσι, μόνον γὰρ τὰ ἔτι τὰ

ῥητὰ τῆς γυναικὸς ἀναγέγραπται, τὸ, ἀλλ' ἐπὶ
τι ῥῆμα πρὸς κύριον, καὶ τελεύτα.

Πάλιν τε αὖ πλείω τε ὅσα διὰ μέσθ' ὄλε τῷ
Ἰωβ παρ' Εβραίοις μὲν κείται, παρ' ἡμῖν δὲ ἔχει,
καὶ πολλάκις μὲν ἐπὶ τέσσαρα ἢ τρία· ἐδὲ ὅτε
δὲ καὶ δεκατέσσαρα καὶ δεκαεννέα καὶ ἕξ, καὶ τί
με δεῖ καταλέγειν, ἃ μετὰ πολλῶν καμάτων ἀνε-
λεξάμεθα, ὑπὲρ τῶν μὴ λανθάνην ἡμᾶς τὴν δια-
φορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίους καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων;

In libro igitur Iob, praeter solitam sex co-
lumnarum operam, Origenes in editione τῶν O.
plurima mutila ex Theodotione, et aliquando ex
aliis editionibus, Asteriscis praepositis restauravit,
et hiatus magnos refarciuit, vt ipse supra memo-
rat. Septingentos vel octingentos versiculos ab
Origene, praedicto modo, in locis vbi decrant, repo-
sitos fuisse testatur Hieronymus, qui librum Iob
sic restitutum latine transtulit, vt habetur primo
Tomo editionis Ioannis Martianaevi nostri. Haec
supplementa ex Codice quodam Colbertino, et ex
editione Hieronymi mutuamur. Praeterea lectio-
nes veterum interpretum longe auctiores et emen-
dationes datus, quam Drusus ediderat. Hic fre-
quentes adferuntur lectiones, hac praevia nota ὁ
Εβραῖος: qua de re actum est capite primo.

In libro Psalmorum praeter sex solitas co-
lumnas, tres alias superaddidit Origenes, quae quin-
tam, sextam et septimam Editionem exhibebant:
quarum omnium lectiones multis partibus auctiores
dedimus, quam Drusus ediderat.

In Prouerbiis solitum sex columnarum opus
edidit Origenes. Multas vero earum lectiones ex
editione romana protulit Drusus quibus nos aliquot
adiecimus, et non paucas emendauimus.

In Ecclesiaste paria praestitit Hexaplorum auctor; ibi vero lectiones bene multas Drusianis adiecimus.

In Canticis item praeter Hexapla, duae saltem columnae adiectae fuerant, nempe Quintae et Sextae: an Septima item editio adfuerit, incertum: Quintam vero et Sextam adfuisse probant eorundem loca quae supersunt. Hieronymus tamen praefatione in Canticum, Quintam solum editionem memorat, atque ita loquitur: *Origenes cum in caeteris libris omnes vicerit, in Cantico Canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quae ad viginti usque versuum millia pene perueniunt; primum LXX Interpretes; deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Aethiopia littore inuenisse se scribit &c.* De Sexta vero editione, quae tamen in Canticis Hexaplis erat, ne verbum quidem Hieronymus; siue illam editionem neglexerit Origenes in commentariis suis; siue illam Hieronymus praeterni-ferit: quod verifimilius est; nam ut iam saepe vidimus, ex silentio huiusmodi, nihil potest concludi. In Canticis vero praeter Drusianas, alias bene multas adiecimus veterum interpretum lectiones.

In Esaia praeter Hexaplae opus, non paucae Syri lectiones obseruabantur. Ibi vero interpretationes Aquilae, Symmachi et Theodotionis longe auctiores damus, quam apud Drusium habeantur.

In Ieremia praeter illam sex columnarum operam, multa ex Theodotione cum Asteriscis restituit Origenes, quae LXX Interpretes consulto praeterni-ferant, ut ait saepissime Hieronymus Commentario in Ieremiam. Ibi multa cum asteriscis addita sunt, multaeque transpositiones erant, ut ait

Origenes Epist. ad Africanum: *πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἐν τῷ Ιερεμιά κατενοήσαμεν, ἐν ᾧ καὶ πολλὰν μεταθέσιν καὶ ἐναλλαγὴν τῆς λέξεως τῶν προφητευομένων εὕρομεν. i. Similia multa deprehendimus quoque in Ieremia, in quo frequentes transpositiones et permutationes vaticiniorum inuenimus. Horum omnium peramplam collectionem ope Manuscriptorum fecimus: Drusus paucissima adfert.*

In Threnis Ieremiae solius Symmachi editionem cum LXX posuit Origenes, ut ipse in quadam nota testificatur. Cur autem hic non solitam operam praestiterit, sed Aquilam et Theodotionem omiserit, coniectando solum dicere possumus: quia nimirum videbat LXX Interpretes non deficere pro more suo, sed cum Aquila et Theodotione conuenire, asteriscos rarissimos posuit, imo neque editiones illas, ad quarum fidem quae deficiebant cum Asteriscis supplebat, quae redundabant Obelo notare solebat, e regione locauit. Hic autem longe plures Symmachi lectiones damus, quam Drusus adtulerat.

In Ezechiele pro more Hexapla concinnauit Origenes, ac praeterea quamplurima, quae in τῶν O. deficiebant, ex Theodotione, praemissis asteriscis, restituit. Horum porro tot tantaque ex MSS. collegimus, ut iis comparata ea, quae Drusus edidit, nihil pene esse videantur.

Quid in Daniele praestiterit Origenes docet Hieronymus praefatione in Danielem: *Leſtorem admoneo, inquit, Danielem non iuxta LXX Interpretes, sed iuxta Theodotionem ecclesias legere, qui utique post aduentum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Iudaeus est. Sed et Origenes de Theodotionis opere in editione*
Vul.

*Vulgata Asteriscos posuit, docens defuisse quae addita sunt, et rursus quosdam versus Obelis praenotavit, superflua quaeque designans. Cumque omnes Christi ecclesiae tam Graecorum, quam Latinorum, Syrorumque et Aegyptiorum, hanc sub Asteriscis et Obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui habere nostros, quod Graeci in Aquilae et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant. Et si illi in tantis diuitiis doctrinarum non continentur studia hominum Iudaeorum: cur latina paupertas despiciat hominem Christianum? cuius si opus displiceat, certe voluntas recipienda est. Hoc autem loco Hieronymus prima fronte sibi ipsi repugnare videtur. Postquam enim dixerat, Danielelem non iuxta LXX, sed iuxta Theodotionem ecclesias legere, statim subiicit omnes, Christi ecclesias tam Graecorum, quam Latinorum Syrorumque et Aegyptiorum editionem Vulgatam legere, scilicet τὸν O. quae ab Origene ex editione Theodotionis aucta et emendata fuerat cum Asteriscis et Obelis. In eo autem sita est difficultas, quod, cum ait ecclesias legere Theodotionis editionem, et postea easdem legere editionem τὸν O. Hexaplarem, indicare videatur, utramque editionem in publicis ecclesiae conuentibus legi, quod utique vix credi possit: neque enim verosimile est, duas eiusdem prophetae editiones indiscriminatim in omnibus ecclesiis lectas fuisse. Certum quidem est, ecclesiam graecam Theodotionis editionem solam legisse, ut ait postea Hieronymus Commentario in Danielelem cap. 4, 5. *Exceptis LXX translatoribus, qui haec omnia nescio qua ratione praeterierunt, tres reliqui, collegam interpretati sunt. Unde iudicio magistrorum ecclesiae editio eorum in hoc volumine repudiata est, et Theodotionis vulgo legitur, quae et Hebraso, et caeteris**

translatoribus congruit. SS. quoque Patres graeci Chrysoſtomus, Theodoretus et alii, ſolam Theodotionis editionem ſemper adferunt, vnde accidit vt LXX interpretum editio Danielis, tam κοινή illa, quam Hexaplaris, ab Origene emendata, prorfus interiret, exceptis quibusdam laciniis, quae infra in collectione noſtra obſeruantur. Cum ait igitur Hieronymus, editionem Hexaplarem in omnibus eccleſiis etiam graecorum legi, intelligas oportet, eam prae manibus omnium habitam et priuatim lectam fuiſſe, non autem in publicis conuentibus, vbi Theodotionis editio vna legebatur, ſaltem apud Graecos. De differentia porro hebraicorum Exemplarium ab editione τῶν O. et Theodotionis, haec habet Origenes Epift. ad Africanum.

Ἰδι τοίνυν πρὸς ταῦτα, τὴν χρῆσιν ἡμᾶς πράττειν ἔστι περὶ τῶν κατὰ Σωσάνναν μόνον, ἐν μὲν τῷ κατὰ Ἑλλήνων ἑλληνικῷ φερομένων ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ Χριστῷ, παρὰ δὲ Ἑβραίοις μὴ κειμένων· ἐδὲ περὶ τῶν ὡς Ἐφασκες ἄλλων δύο περικοπῶν, τῶν ἐπὶ τέλει τῆς βιβλίου· περὶ τε τῶν κατὰ τὸν Βῆλ καὶ τὸν δράκοντα, ἀναγεγραμμένων, ἐδὲ αὐτῶν ἐν τῷ Δανιὴλ τῶν Ἑβραίων γεγραμμένων· ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλων μυρίων, ἃ κατὰ τὴν μετριότητα ἡμῶν τοῖς Ἑβραϊκοῖς συγκρίναντες ἀντιγράφοις τὰ ἡμέτερα, πολλαχῶς εὑρομεν· ἐν μὲν γὰρ αὐτῷ τῷ Δανιὴλ περὶ τῆς καμίνης τῆς καιομένης τὸ, πεπεδημένοι, εὑρομεν· ἐν δὲ τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις, περισσεύοντα παρὰ τὰ ἐν τοῖς Ἑβραϊκοῖς ἐπιθήκη ὀλίγα· ὧν ἀρχὴ κατὰ μὲν τινὰ τῶν φερομένων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἦν ἕτως· προσηύξατο Ἀνανίας, καὶ Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ, καὶ ὑμνησαν τὸν κύριον· ἕως τῆς· εὐλογεῖτε πάντες οἱ σεβόμενοι κύριον τὸν Θεὸν τῶν θεῶν· ὑμνεῖτε καὶ ἑξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτῶν, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰῶνων.

νων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκῆσαι τὸν βασιλέα ὑμνούντων αὐτῶν, καὶ ἐθεώρει αὐτὸς ζῶντας· κατὰ δὲ ἕτερα· καὶ περιεπάτην ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ὑμνούντες τὸν Θεόν, καὶ εὐλογούντες τὸν κύριον· ἕως τῆ· εὐλογεῖτε πάντες οἱ σεβόμενοι τὸν κύριον τὸν Θεὸν τῶν Θεῶν. Ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς πάντας τὰς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτῆ. Συνῆπτο δὲ ἐν τοῖς Εβραϊκοῖς τὸ, καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι οἱ τρεῖς Σεφάχ, Μεσαχ, Αβδνεγῶ, ἔπεσον εἰς μέσον τῆ πύρος πεπεδημένοι· τότε ὁ βασιλεὺς ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἐθαύμασε, καὶ ἀνέστη ἐν σπυρῇ, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτῆ· ἔγω γὰρ Ἀκύλας δελεύων τῇ Εβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπών· Φιλοτιμότερον πεπιτευμένος παρὰ Ἰουδαίους ἡρμηνεύεσθαι τὴν γραφὴν, ἢ μάλιστα εἰώθασιν οἱ ἀγνοῦντες τὴν Εβραϊκὴν διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετευγμένῳ· τὰ δὲ παρ' ἡμῖν ἀντίγραφα, ὧν καὶ τὰς λέξεις ἐξεθέμην· τὸ μὲν ἦν κατὰ τῆς Ο. τὸ δὲ ἕτερον κατὰ Θεοδοτίονα· καὶ ὡς παρ' ἀμφοτέροις ἔκειτο τὸ περὶ τὴν Σωσάνναν, ὡς σὺ φῆς, πλάσμα, καὶ αἱ τελευταῖαι ἐν τῷ Δανιὴλ περικοπαί, ἔγω καὶ ταῦτα ἐπέπεσον, ὡς σοχασμῶ ἐπιεῖν τυγχάνοντα, διακοσίου καὶ πρὸς.

In duodecim Prophetis, non modo sex columnarum opus adornavit Origenes, sed etiam tres alias editiones, Quintam, Sextam, Septimam adiecit, ut ex eorum fragmentis sparsim positis liquidum est. Ex his porro omnibus Editionibus, omnia pene noua proferimus.

CAPVT X.

*De notis ad Hexapla vel Tetrapla
spectantibus.*

I.

*De notis
cognitis.*

IN MANUSCRIPTIS codicibus peruetustis, qui Hexaplorum lectiones praefereunt, notae quaedam occurrunt; ab iis, ut videtur, excogitatae, qui illas lectiones interpretationesque Veterum in marginibus Bibliorum exscribebant; idque compendii causa, ne easdem voces integras saepius repetere cogerentur. Earum porro notarum interpretationem, nusquam reperimus descriptam; sed diuturna tractatione, exercitationeque pene omnium explicationem assequuti sumus: aliquot tamen supersunt, quas interpretari frustra tentauimus. E re autem fore putauimus, eas omnes hic proferre: primo positas iis, quorum sensus in notitiam venit, postremo aliis, quae haecenus ignotae nobis sunt.

Ἑξαπλᾶ, Hexapla, haec vox sic sine compendio semper scribitur: aliquando tamen Ἑξαπλ. per omnes casus, qui, ut plurimum, per praemissum articulum indicantur, τὰ Ἑξαπλ. τοῖς Ἑξαπλ.

Δπ. τετραπλᾶ Tetrapla, hac per saepe nota per omnes casus significantur. Exempla non pauca vide in libro Iob. Aliquando etiam solam litteram Δ significare puto τετραπλᾶ: sed res non vsque adeo explorata est. Vide quae ea de re diximus Ezech. 16, 4. et 30. in notis.

Ο. οἱ ἐβδομήκοντα, Septuaginta interpretes.

Α. Ἀκύλας, Aquila.

Σ. Σύμμαχος, Symmachus.

Θ. Θεοδοτίων, Theodotion.

Ε'. πέμπτοι ἔκδοσις, Quinta editio.

Ϛ. ἕκτη ἔκδοσις, Sexta editio.

Ζ'. ἑβδόμη ἔκδοσις, Septima editio.

Α et Λθ. λοιποὶ, reliqui interpretes. Vbi aduertendum est, hanc notam apponi aliquando cum omnes alii interpretes in versione sua conueniunt, et a LXX differunt: similiterque post allatam Aquilae, Symmachi vel Theodotionis lectionem; si reliqui interpretes pari modo cum LXX interpretentur, tunc apponitur nota Α; nec raro etiam, cum vnus omnino differt ab aliis, caeteri autem paruam exhibent vocum discrepantiam, tunc enim neglecta illa tenui lectionum varietate, vnus lectio adfertur, praecedente nota Α vel Λθ quod non semel experti sumus: nonnunquam etiam quando duo solum consentiunt; vel etiam cum tenue inter ipsos discrimen interuenit, vna pro duobus lectio ponitur, cum nota οἱ λοιποί. Interdum item οἱ λοιποὶ dicitur, quando vnus tantum interpres allatam versionem habet, vt exemplis saepe probauimus in huius operis decursu.

Οἱ Γ. tres interpretes, scilicet Aquila, Symmachus et Theodotio. Rarissime etiam, vbi vel Aquila vel vnus ex tribus, interpretationem habet a LXX diuersam, et LXX cum aliis duobus conueniunt, tunc οἱ Γ. significare possunt LXX et duos alios eandem lectionem habentes; quod postremum tamen exploratum adhuc non est. Brianus Waltonus putat notam οἱ Γ. alios tres interpretes

indicare, non Aquilam, Symm. et Theodot. sed ne probabili quidem ratione ductus, vt infra probabitur.

Οί Δ. Quatuor interpretes. Haec nota aliquoties occurrit in Iesaja, vt cap. 9, 14. vbi ad haec hebraica verba $\psi\eta\eta\eta \ \eta\eta\eta$ legitur apud Curterium *οί Δ, αὐτὸς κεφαλῆ*, vbi in LXX editionis romanae *αὕτη ἢ ἀρχή*. Hic autem *οί Δ*, non dubito quin significant quatuor graecos interpretes; qui in Hexaplis erant nempe A. Σ. Ο. Θ. Altera vero lectio *αὕτη ἢ ἀρχή* erat *τῆς κοινῆς*, seu Vulgatae editionis. Nam vt dictum est capite 3. editio Hexaplaris *τῶν Ο*. longe diuersa erat ab illa *κοινῆ*; ita vt etiam in manuscriptis, *τῶν Ο*. editionem referentibus, in margine *οί Ο*. quasi diuersam omnino interpretationem habentes a fronte variae lectionis saepe apponantur, nonnunquam soli, sed frequentius cum aliis interpretibus sic, Ο. Θ. vel Σ. Ο. Θ. vel A. Σ. Ο. Θ. vbi litera Ο. editionem Hexaplarem *τῶν Ο*. significat; *οί Δ*. autem non significare Tetrapla, vt suspicatur Brianus Waltonus in Appendice p. 123. ipse articulus probat. Nunquam enim dicitur *οί τετραπλοῖ, οί ἑξαπλοῖ*, sed *τὰ τετραπλᾶ, τὰ ἑξαπλᾶ*. Igitur quemadmodum *οί Γ. οί τρεῖς*, i. e. *tres interpretes*, sic nota, *οί Δ. οί τέσσαρες*, *quatuor interpretes* significat, et quidem, vt certum videtur, eo quo supra diximus modo.

Π. Haec litera significat *πάντες*, id est, omnes interpretes: qua de re nulla iam potest esse difficultas; siquidem vbi Codex Basiliensis Π. habet, Coislinianus passim *πάντες* expresse refert. Ioannes Curterius praefatione in Procopium putat legendum *Πάμφιλος*, Pamphilus; nempe Martyr ille qui cum Eusebio Hexaplis emendandis et illustrandis

strandis vacavit. Et quidem negare non ausim hanc litteram Pamphilo indicando nonnunquam deputari, vt Ωρ. Origenem significat; sed nullum adhuc ea de re perspicuum exemplum occurrit mihi, quainobrem res in dubio versatur.

Π χω vel χ^ω δω ου, saepius vero legitur πων^τ pro Π. Hae notae persaepe occurrunt in Lib. Iudic. ad marg. Cod. Basil. et aliquando sic δωρθ. ου. Π. χω: quae interdum coniunctim positae sunt, non infrequenter etiam separantur. Earum porro interpretationem coniectando dedimus in nota ad

Iud. 1, 14. ita vt δωρ. significet διώρθωσα, emendauit, quo pacto legitur in margine Codicis RR. PP. Iesuitarum Ezech. 45, 12. ita vt nulla circa notam hanc difficultas superesse videatur, ου significet οὕτως, sic. Vbi notes δωρθ. nonnunquam poni, sine subiuncto ου: perspectum vero mihi videtur δωρθ. ου. significare διώρθωσα οὕτως, emendauit sic, et cap. 2, 34. δωρθ. ἀγαπητή, emendauit, ἀγαπητή, dilecta, quia prius legebatur, μονογενής, unigenita. Nota vero Π. significat haud dubie πάντες, Omnes interpretes: vt ex supradictis liquidum est: χω. id est, vt prorsus existimo; χωρῖς, separ-

ratim. Ita vt hae notae δωρ ου Π. χω, siue coniunctim, siue separatim positae, significant, emendauit sic, Omnes separatim; id est, omnes interpretes separatim spectati sic habent. Dixi in nota Iud. cap. 1, 14. Editiones separatim vel seorsim positae, non eas significare quae in Hexaplis positae erant, vbi aliquot fortasse mutationes inuectae fuerant, sed eas quae separatim in libris descriptae erant; verum re diligentius examinata, verosimilius esse

puto, eas ipsas quae in Hexaplis descriptae erant hic indicari. Vix enim crederem Librarios et Scholiasistas, qui notas illas marginales inuexerunt, praeter Hexapla, ad manum etiam habuisse editiones separatas distinctasque Aquilae, Symmachi et Theodotionis. Vocem autem χωρῖς, *separatim*, ideo apposuisse videntur, ut Editiones illas interpretum distinguerent a lectionibus eorum, quae in editione τῶν O. Hexaplarum cum Asteriscis insertae fuerant, quae lectiones non iam separatim sed coniunctim cum illa LXX Interpretum editione spectabantur: illud vero iam quasi pro certo et explorato habeo. Ut ad supradictas notas redeam Iud. 1, 21. vbi in textu legitur ἐκκληρονόμησαν, in margine codicis Basiliensis legitur, ἐξῆσαν, et mox adiicitur

παν, id est, omnes sic habent, ἐξῆσαν videlicet,

et sic saepe παν solum ponitur. Et v. 27. vbi in textu Basiliensis legitur ἐξῆσε, in margin. habetur, ἐκκληρονόμησε, cum subiuncta nota, παντ χω, πάντες χωρῖς, qua significatur omnes interpretes separatim in columnis suis spectatos, ἐκκληρονόμησεν habere, et sic identidem eadem nota παντ. χω. ponitur. Et cap. 2, 9. in textu eiusdem Codicis legitur, ἐν Θαμναθαρῆς, vbi ad marginem habetur, παντ. ου. ἐν Θαμναθαρῆς, quae certe nihil aliud significare possunt, quam omnes sic habere ἐν Θαμναθαρῆς. Longe difficiliore explicatu sunt aliae notae eod. cap. v. 13. vbi ad illud, τῶ Βααίλ, legitur hac forma.

θ. τῶ. ό. τῆ.
 ό. χω. θ. ου.

Vbi prior nota haud dubie significat Theodotionem legere, τῶ Βααίλ, LXX. vero τῆ Βααίλ.

Nota

Nota vero sequens quae sic exponitur O. χωρῖς, θ. οὐτως, quid sibi velit, non satis intelligo. Haec vero nota passim repetitur: forte significat *Septuaginta separatim*, et *Theodotionem similiter*. Altera nota saepissime occurrit, nempe O. θ. χω, id est, LXX et Theodotio separatim sic habent. Et cap. 4, 5. ubi legitur, τῆς Βαυθῆλ, in margine scriptum est.

τῆς ὁ ἄ ου
ὁ θ χω

Primam vero notam sic lego O. O. οὐτως, id est, utraque editio τῶν O. nempe, κοινή, et Hexaplaris sic habent τῆς. Altera vero nota O. θ. χωρῖς, significat ni fallor, LXX separatim, id est, κοινήν, et Theodotionem in sua columna, separatim item, sic habere. Aliquando sic ordinantur huiusmodi notae, ut Oedipo prorsus egeant, ut cap. 4, 12. in textu Basiliensis legitur εἰς, in margine vero ἐπὶ et postea subiunguntur notae hoc situ.

θ. χω. O. ου
ὁ. θ. ἀπὸ
θ. ου.

Ut autem concludatur, haec vno verbo dicam,

nota ^{εθ} διο haud dubie significare videtur διώρθωσαι *correxi, emendaui*, ut exemplo comprobatur; ου οὐτως, sibi velle, vix est quod dubitetur ex supra

dictis, παν id est, certissime πάντες, ut exemplis frequentibus arguitur. χω non videtur aliud, quam χωρῖς significare posse. Harum vero notarum usus omnes explicare, donec quid clarius emergat, humanae non videtur esse facultatis.

Τὸ ἔσω, huius notae usus conspicuus est in Codice Coisliniano egregiae notae X. Seculi, ubi quando Aquila vel Symmachus, vel Theodotio cum LXX consonant et lectionem habent eandem quae in textu τῶν O. legitur, in margine scribitur A. τὸ ἔσω, Σ. τὸ ἔσω, id est Aquila vel Symmachus id ipsum habet, quod intus siue in textu legitur. Peculiari autem modo notatur 1 Reg. 25, 31. ubi Coislin. in textu τῶν O. βδέλυγμός ita punctis notatum habet; in margine vero A. Θ. τὸ ἔσω, id est, Aquila et Theodotio habent ea quae *intus*; siue *in textu* sunt, non notata punctis, nempe λυγμός. Et vere alii MSs habent A. Θ. λυγμός, *singultus*.

ϕ Esaiæ 14, 6. et alibi saepe significat Origenes, ut diximus Palaeographiae graecae p. 225. Ioannes Curterius illam siglam expressit per litteram ϕ, quod notam Codicis Marchaliani, nunc RR. PP. Iesuitarum, non intelligeret. Nam ibi sic notata depingitur ut eam hic expressimus.

^{στ}
 ἄν ἀνεπίγραφος. Hanc notam apponendam duximus, quia Nobilius, ac post eum Drusius, existimarunt, hic ἀνέσπερον significari, esseque nomen cuiusdam Interpretis vel Scholiastae, quem Anesperum vocant. Significat autem *Anonymus*, vel ad litteram, *Anepigraphus*, siue *sine auctoris epigraphæ*. Vide Numer. 29, 16. Ut autem scias quantam errorum syluam haec nota sic posita pepererit, pauca exscribam ex annotatione quadam nostra in Codice Coisliniano numero 5. Eodem in Codice, qui est catena in Leuiticum, Numeros etc. imperitus Librarius qui Codicem scripsit, illam notam in Antigrafo suo videns, saepissime legit Ἀνε-
 σίς,

σις, aliquando Ἀνέμπε, item Ἀναπέμπη, alibi Ἄνοσις, semel Ἀθανασίς, aliquando etiam recte ἀνεπιγράφε, semel item Συνεσίς. Haec porro nota nostra asseritur ex collatione alterius catenaë eiusdem Bibliothecae, ubi ad singula supra memorata nomina legitur ἀνεπ- i. e. ἀνεπιγράφε.

ΔΥΝ διάλειψις, ΔΥΝ ἀνάπαυσις sic legitur in margine codicis Coisliniani Leuit. 25, 6. quae respiciunt vocem שַׁבַּת in LXX. expressa, σαββατα, *Sabbata*. Vix potest deprehendi an legendum sit ΔΥΝ vel ΔΥΗ, sed non dubito quin legendum sit ΔΥΝ, et significetur δύναται. Ita ut haec nota, quae respicit vocem שַׁבַּת sic legatur, δύναται, διάλειψις, δύναται, ἀνάπαυσις, i. e. Vox σαββατον, valet siue significat, cessatio, et significat, requies.

II.

μ ς ϩ̄ Haec nota reperitur Iob. cap. 17, 3. in *De notis* Codice Colbertino Num. 1952. ubi ad hos quatuor *incognitis* versiculos.

Τίς ἐστὶν ἔτος τῇ χειρὶ με συνδεθήτω,
 Ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἐκρυψαν ἀπὸ φρονήσεως.
 Διὰ τῆτο ε̄ μὴ ὑψώσης αὐτῆς.
 Τῇ μερίδι ἀναγγέλλει κακίας.

Haec annotantur ✕ ἐκ θ. οἱ δ'. id est hi quatuor σίχοι seu versiculi ex Theodotione: deinde adicitur μ ς ϩ̄ ✕ c. ✕ ✕ haec autem significare prorsus videntur μόνος πρὸς πρῶτον, *solus ad primum*, id est primum versiculum ex Theodotione solo desumptum esse; deinde, secundum, tertium et quartum Symmachi pariter et Theodotionis esse: idemque usus huiusmodi notarum alibi etiam reperitur. Haec porro vix quidpiam difficultatis habere

habere viderentur, si constaret semperque idem esset harumce notarum usus: verum non ita res est; nam Job. 20, 23. in haec verba, *εἶπας πληρῶσαι γαστέρα*, notatur in eodem codice θ. ✕ μ ϩ ἀντι τῆ ὄπως, quo significari quidem videtur, solum Theodotionem habere *εἶπας*, et inde in LXX inuectum fuisse; alios autem *ὄπως* legere: sed nota μ ϩ quid sibi velit non ita facile est diuinare. Plus etiam negotii facessit alia nota Job cap. 21, 21. in hosce duos versiculos.

Ὅτι τὸ θῆλημα αὐτῆ ἐν οἴκῳ αὐτῆ μετ' αὐτῆ.
Καὶ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτῆ διηρέθησαν.

Vbi legitur in eodem Codice ✕ ἐκ θ. οἱ β. ἔτω τῆ Θεῆ μ ϩ ἐκ τῆ Εβραϊκῆ· τὶ γὰρ χηρίζεις τῆς οἰκίας αὐτῆ μεθ' ἑαυτῆ, quae omnia quasi hariolando ibi explicare conati sumus; sed haec ad specimen sufficient.

Οἱ Γ. χῶς. Haec nota habetur in Codice RR. PP. Iesuitarum Colleg. Ludouici Magni, qui Codex prophetas minores et postea maiores complectitur. In hanc igitur vocem תַּנִּיחַ Thren. 1, 8. quam LXX. *eis σάλον* vertunt, sic notatur C. οἱ Γ. χῶς ἀνάστατον. Si stet illa lectio χῶς, *eis ἀμνηχανίαν* agor: verum puto hic χῶς pro χῶς, legi, et hac voce significari *χωρίς*, atque ita sensus erit, Symmachum, qui solus in Threnis cum LXX in Hexaplis ab Origene locatus fuerat, vt supra diximus, habere ἀνάστατον, et tres interpretes *separatim*, et extra Hexapla, nempe Aquilam, et Symmachum, et Theodotionem, eandem praeferre lectionem.

ΟΜΩC τ O. Haec vel similis ipsi nota significat *ὁμοίως τοῖς O.* quam cum non intelligeret

ret Ioannes Curterius ὁμῶς τε O. fere semper legit.

III.

Brianus Waltonus in appendice Polyglot. An- *Probatum*
glican. p. 123. exemplis probare nititur, οἱ Γ. quae *contra Br.*
frequentissime in codice Marchaliano, nunc RR. *Walton.*
PP. Iesuitarum, occurrit, non significare Aquilam, *οἱ Γ. nota-*
Symmachum, et Theodotionem: eius verba re- *re tres in-*
ferre ne grauemur: *terpret. Δ.*
Σ. et Θ.

„Οἱ Γ. qui toties occurrunt in margine codicis
„Marchaliani, non videntur fuisse Aquila, Sym-
„machus et Theodotio, (quod nonnullis visum:)
„idque primo, quia Esaiæ 10, 29. ad vocem Ἀγ-
„γαι, separatim hi omnes et distincte adducuntur,
„imo et diuersimode interpretantes. Θ. vero si-
„gnanter eo loco κατὰδύμας vertisse dicitur, (quod
„κατὰλύμας legendum potius,) cui mox apponitur
„ὁμῶς οἱ Γ. At vero si dicti modo Interpretes ii-
„dem essent qui οἱ Γ., certe quod subiungitur ὁμῶς
„οἱ Γ. non minus nugaciter et inepte adderetur,
„quam si quis diceret, Clotho, Lachesis et Atro-
„pon imminere stamini vitae humanae, quin et-
„iam et tres Parcas hoc ipsum facere: fuerunt ergo
„alii et alii, non minus a τοῖς Γ. quam a se inui-
„cem diuersi. Dein cap. 42, 9. ad vocem ἀνατεῖ-
„λαι, cum — sic se habet margo; οἱ Γ. ἀναγγεῖ-
„λαι, Θ. βλασῆσαι, Α. ἀναφυῆσαι: nonne haec
„tanta tamque distincta interpretationum varietas,
„varietatem arguit autorum? Denique cap. 66, 8.
„ad voces εἰ καὶ sub ÷ margo sic habet, ὁμῶς
„οἱ Γ, οἱ O. ἢ, ὁμῶς τε Α. Θ. vnde constat Aquila-
„lam saltem et Theodotionem non minus diuersos
„esse a τοῖς Γ. quam οἱ O. sunt: (forte per οἱ Γ.
„tres

„tres editiones, Origenis vel Eusebii, Luciani, et Hesychii denotantur.)

Haecenus Brianus Waltonus. Sed cum perspicuis ac bene multis exemplis probauerimus *οι Γ.* nihil aliud significare, quam Aquilam, Symmachum et Theodotionem, dicit haud dubie eruditus Lector, aliam Waltonō quaerendam fuisse difficultatum suarum solutionem, et frustra pugnasse doctum virum, notam *οι Γ.* alios a memoratis interpretes vel auctores significare.

Illa vero nota *οι Γ.* non in Codice Marchaliano tantum occurrit, sed etiam in aliis vetustissimis codicibus, ad libros maxime Iudicum, Regum, Psalmorum et Prophetarum omnium. Ex his porro libris exempla mutuabimur, quae nihil dubii, ut arbitror, relinquunt.

Iud. 1, 31. ubi hebraicum habet לְהִנָּח , Editio Romana $\Delta\omega\mu\alpha\iota\acute{\alpha}$, Coislinianus vetustissimus codex septimi circiter Saeculi in margine habet *οι Γ. και το Εβραϊκον; Νααλάλ.* Et versu sequenti hebr. בְּהַגִּיב LXX. $\Delta\alpha\lambda\acute{\alpha}\phi$, Coislin. in margine *οι Γ. και το Εβραϊκον Ααλάβ.* Quinam illi *οι Γ.* nisi Aquila, Symmachus et Theodotio? Quomodo hi tres legere potuerint has voces hebraicas, nisi ut supra leguntur post notam *οι Γ.*? Cur vero Scholiastes ille Codicis Coislin. tres illos claros interpretes omiserit, quos saepe separatim in medium adducit, ut tres alias editiones, quae nusquam aut separatim, aut coniunctim memorantur, adduceret? Quod autem magis vrget eodem cap. v. 35. ad has voces hebraicas $\text{בְּהַגִּיב וְבַלְשָׁן}$ notat Coislinianus *οι Γ. και το Εβραϊκον, εν Αιλων και εν Σαλαβεην;* Basilienfis vero codex peruetustus, *οι λοιποι, εν Αιλων και εν Σαλαβεην.* Nemo ambigere potest *οι Γ.*
et

et *οἱ λοιποὶ* idipsum esse: *οἱ λοιποὶ* autem, seu reliqui interpretes ut liquidum est, iidem semper sunt, qui in Hexaplis locum habebant. Et Iud. 12, 1. ad vocem *חַרְכַּרְכַּר* *οἱ Γ. βορβόαν*: At secundum Hieronymum, A. Σ. hic *βορβόαν* habent, atque etiam Theodotio in textu *τῶν Ο.* qui ad Theodotionem correctus fuerat. Vbi notes Eusebium et Hieronymum, Aquilam et Symmachum tantum, Theodotionem vero rarissime commemorare in libro de locis hebraicis. Sed en exemplum adeo perspicuum, ut ne mutire quidem contra liceat, cap. 15. Iud. v. 9. Hebr. *חַרְכַּרְכַּר* LXX *ἐν Δεχ'*, Coislin. vero in margine *οἱ Γ. ἐν σιάγονι*, Basilienfis, *οἱ λοιποὶ ἐν σιάγονι*, Eusebius, A. Σ. *ἐν σιάγονι*, Hieronymus, *Aquila et Theodotio interpretantur maxillam*: Ipsa luce clarius est, hic *οἱ Γ. οἱ λοιποὶ*, et A. Σ. *Θ.* idipsum esse.

Eiusdem perspicuitatis est locus ille 3 Reg. 17, 6. vbi codex regius habet A. Σ. Θ. *ἄρτον καὶ κρέας τὸ πρῶτον*, et Coislinianus alter codex eandem lectionem adfert, praemissa nota *οἱ Γ.* Quid ergo sunt *οἱ Γ.* aliud, quam A. Σ. Θ? Et 4 Reg. 22, 20. *עֲנָה* *οἱ Γ. ἐν εἰρήνῃ*: quid aliud vertere poterunt A. Σ. Θ. quam *ἐν εἰρήνῃ*? Moneo tamen aliam ibi Symmachi lectionem afferri, nempe, *ἐν ἱερουσαλήμ*: sed illud nihil negotii facessit, nam saepe duae Symmachi lectiones proferuntur, ut supra diximus, ex duabus nempe eius editionibus desumptae.

Psal. 49, 1. Eusebius et Manuscripti habent A. Σ. Θ. *ἰσχυρὸς ὁ Θεός*, Theodoretus vero *οἱ Γ. ἰσχυρὸς ὁ Θεός*, iam ergo a multis retro saeculis obtinuit vsus ut A. Σ. Θ. dicerentur *οἱ Γ.* vel *οἱ τρεῖς*. Evidentissime autem Psalmo 93. vbi LXX titulum habent

habent ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, Codex vnus habet, ἀνεπιγραφὸς παρὰ τοῖς Γ. καὶ Ε. καὶ Σ. Id est, Psalmus caret inscriptione apud tres interpretes et apud Quintam et Sextam. An quis negauerit hic τοῖς Γ. significari Aquilam et Symmachum et Theodotionem? Eadem vero ipsa nota reperitur ad initium Psalmi 95.

Iesaiæ vero cap. 1, 4. Codex Marchalianus habet οἱ Γ. πονηρευομένων, licet notam οἱ Γ. Curterius non exscriptit. Ibi vero Hieronymus: *caeteri sequentes hebraicum MEREIM interpretati sunt, pessimorum.* Quinam illi caeteri, nisi A. Σ. Θ. qui et οἱ Γ? Et Iesai. 6, 6. Cod. Marchal. οἱ Γ. ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ; Hieronymus vero, *Aquila, Sym. et Theodotio*, in manu eius: quid clarius? sed quod nihil relinquat dubii ipse Curterius, ex MSS. Iesaiæ 8, 21. διὸ δὴ καὶ οἱ τρεῖς, *Ακύλας, καὶ Συμμ. καὶ Θεοδοτίων ἕτως ἠερμήνευσαν*, i. qua propter tres interpretes *Aquila, Symmachus et Theodotio, sic transtulerunt.* Si haec aduertisset Waltonus, nunquam negasset οἱ Γ. siue οἱ τρεῖς esse A. Σ. Θ. Aequè perspicuum est illud Iesaiæ 11, 15. vbi Eusebius ait: οἱ τρεῖς συμφώνως ἕτως ἠερμήνευσαν, καὶ ἀναθεματίσει κύριος τὴν γλῶσσαν θαλάσσης Αἰγύπτου. Ibi vero Hieronymus: *Desolabit igitur siue interficiet*, hoc est, ἀναθεματίσει, vt *Theodotio, Aquila et Symmachus transtulerunt, linguam maris Aegypti.* Et Iesaiæ 54, 16. שׁנב Cod. Marchal. οἱ Γ. ἐν πυρὶ quinam illi tres, nisi A. Σ. Θ. nam quomodo A. Σ. Θ. שׁנב vertere poterint, nisi ἐν πυρὶ? Idem dicas cap. 55, 1. vbi ἰϛ οἱ Γ. οἶνον et ibid. v. 5. ἰϛ οἱ Γ. ἰδὲ, et cap. 56, 10. ἡϛ ἡλ οἱ Γ. ἔκ ἔγνωσαν. et 58, 4. ἰϛ οἱ Γ. ἰδὲ. Quinam alii possint in his exemplis intelligi, οἱ γ' nisi Aquila, Symmachus et Theodotio?

Idipsum

Idipsum autem dixeris Ezech. 4, 13. *נמטו דמחל* vbi Codex Marchal. ✕ *οι Γ. τὸν ἀρτον αὐτῶν ἀκάλυπτον*: vbi notandum est hic et in allatis exemplis saepe, notam *οι Γ.* praemissum Asteriscum habere, quia lectiones trium interpretum cum Asterisco in editionem τῶν O. Hexaplarum ab ipso Origene inuectae fuerant, quod certissimum est; id vero quibusnam aliis, quam Aquilae, Symmacho et Theodotioni conuenire possit? et quomodo quadrare valeat ad editiones Eusebii, Luciani et Helychii, quae multis post Origenem annis primo prodire. Nota *οι Γ.* Asterisco praemisso habetur etiam Ezech. 11, 15. vbi non nisi ad A. Σ. Θ. pertinere potest, vt liquet tum ex Asterisco, tum ex vertendi more. Et Ezech. 20, 44. *נני דנס* Cod. Marchal. ✕ *οι Γ. λέγει κύριος*, et 44, 4. *היה* ✕ *οι Γ. κυριος*. similiaque multa adiciere possemus. Verum haec plus quam satis erunt.

His perspectis nemo non dicat, Brianum Waltonum, in quantamcunque se ἀμνηχανίαν ex praemissis difficultatibus deductum putaret, non satis consulto fecisse, cum vt iis se expediret, affirmavit *οι γ.* non significare Aquilam, Sym. et Theodotionem: nam quiduis potius dicere oportuit, quam rem certissimam negare.

Iam ad Briani Waltoni argumenta veniamus Eesai 10, 20. ad vocem ἀγγαί, inquit, *separatim et distincte adducuntur (Aquila, Symm. et Theodotio) imo et diuersimode interpretantes. Θ. vero signanter eo loci κατὰ δύμω vertisse dicitur, (quod κατάλυμα legendum potius,) cui mox opponitur ὁμῶς οι Γ.* At vero si dicti modo interpretes iidem essent qui *οι Γ.* certe quod subiungitur ὁμῶς οι Γ, non nimis nugaciter et inepte adderetur, quam si quis diceret, Clotho,

Lachesis et Atropen, imminere flammis vitae humanae; quin etiam et tres Parcae hoc ipsum facere: fuerunt ergo alii et alii, non minus a τοῖς Γ. quam a se invicem diuersi.

Vt propositam difficultatem facilius intelligas, obserues oportet, hic in textu codicis Marchaliani a Curterio editi legi, καὶ ἤξει εἰς Ἀγγαί· φόβος λήψεται Ραμὰ πόλιν Σαελ. Φεύζεται θυγάτηρ &c. In margine vero ad vocem Ἀγγαί, has notas consequenter legi.

Α. ΑΥΔΙΣΤΗΡΙΟΝ.

Σ. ΑΥΔΙΣΜΟΣ.

Θ. ΚΑΤΑΛΥΜΑ ΟΜΩΣ.

ΟΙ Γ.

✕ ΧΡΕΜΕΤΙΣΟΝ ΦΩ.

ΝΗΝ ΣΟΥ.

Hic si ὁμῶς οἱ Γ. (lege ὁμοίως οἱ Γ.) necessario coniungatur cum Α. Σ. Θ. interpretationibus praepositis, ita vt post datam singulorum lectionem, quae respicit vocem hebraicam חַלַּם, huic adiungatur ὁμοίως οἱ Γ. recte haeret Waltonus, cum dicitur tres similiter vertisse, postquam diuersae trium lectiones allatae sunt. Verum facilis erit difficultatis solutio, si dicamus ὁμοίως οἱ Γ. respicere quandam ex sequentibus vocibus, vel clausulis, et male coniungi hanc notam cum praecedenti, quod sexcenties accidit. Itaque opinor, ὁμοίως οἱ Γ. coniungendum esse cum sequenti lectione marginali ✕ χρεμέτισον φωνήν σου; חַלַּם חַלַּח: nam sic has voces vertere solent Α. Σ. Θ. vt videre est infra in Lexico hebraico. Itaque sensus erit *similiter tres interpretes*, nempe Α. Σ. Θ. χρεμέτισον φωνήν σου. Haec omnino verosimilia sunt. Si tamen alio modo te expedire velis, caue dicas vnquam, οἱ Γ. non signi-

significare A. Σ. Θ. id quippe non licet post tot al-
 lata testimonia. Caeterum ὁμως male a Curterio
 lectum fuisse pro ὁμοίως, saepe ostendimus. Hic
 etiam male κατάδυμα, pro κατάλυμα legitur, vt
 obseruat Waltonus.

Alterum Waltoni argumentum huiusmodi est:
 Dein cap. 42, 7. ad vocem ἀνατεῖλαι cum — sic se
 habet margo; οἱ Γ. ἀναγγεῖλαι Θ. βλασῆσαι Α.
 ἀναφῆσαι: *nomine haec tanta tamque distincta inter-
 pretationum varietas, varietatem arguit autorum?*

Haec si accuratius examinasset Waltonus, ma-
 nifesta vel Librarii vel Curterii menda duo depre-
 hendisset. Primum est, quod οἱ Γ. legatur pro
 O. C. i. LXX. et Symmachus, quae mutatio faci-
 lis; id vero docet eadem Curteriana editio, vbi ad
 haec verba legitur in Commentario Procopii, ὁ
 Σύμμαχος εἶπεν, πρὸ τῆ ἀναγγεῖλαι &c. Secun-
 dum mendum est, quod vtrouque legatur ἀναγ-
 γεῖλαι, pro ἀνατεῖλαι, nunquam enim vocem
 ἀναγγεῖλαι vertisset Symmachus ἀναγγεῖλαι. Itaque
 notam sic legas O. Σ. ἀνατεῖλαι Θ. βλασῆσαι Α.
 ἀναφῆσαι. Nam LXX vt Symmachus ἀνατεῖλαι
 primitus habuere.

Tertium argumentum profert Waltonus: *De-
 nique, ait, cap. 66, 8. ad voces εἰ καὶ sub — mar-
 go sic habet, ὁμως οἱ O. ἢ, ὁμως τε Α. Θ. unde
 constat Aquilam saltem et Theodotionem non minus
 diuersos esse a τοῖς Γ. quam οἱ O. sunt, (forte per
 οἱ Γ. tres Editiones, Origenis vel Eusebii, Luciani
 et Hesychii denotantur.)* Haec tenus Waltonus; po-
 sterius vero commentum de tribus editionibus iam
 exsufflatum est.

Quod ad notam vero attinet, dico ita legen-
 dum esse, ὁμοίως οἱ Γ, οἱ O. ἢ ὁμοίως τοῖς Α. Θ. vt
 passim

passim probatur in Notis ad Iesaiam: nam in Marchaliano codice, ubi ὁμῶς legitur, post M. supra scribitur lineola quae significat οἰ: quamobrem legendum ὁμοίως: ubi Curterius legit τε, T solum habetur, supra posita recurua lineae, quae efficit articulum, τοῖς vt ipsis oculis inspexi. Hac posita lectione dico primam notam ὁμοίως οἰ Γ, vel pertinere ad aliquam vocem prius positam, vel significare, tres interpretes εἰ καὶ, habere, ita tamen vt οἰ O. ἢ ὁμοίως τοῖς A. Θ. Id est, LXX et Aquila et Theodotio, ἢ pro εἰ habent. Vt vt vero sit, errorem Librarii his in casibus potius suspicaris, quam rem luce clariorem neges, videlicet τὸς Γ. esse Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

Certe Librarios in huiusmodi notis non infrequenter errareprehendimus, vt Coislin: eximius codex 3 Reg. 15, 12. O. Γ. τὰς τελετὰς, ὁμοίως οἰ Γ. ubi illa repetitio τὸς Γ. vitio inducta fuit. Et Vaticanus Ps. 16, 2. in haec verba οἰ ὀφθαλμοὶ σε sic notat A. Σ. Θ. ὁμοίως οἰ Γ. quanquam hic recte explicari possit, *Aquila, Symmachus, et Theodotio, tres similiter habent*, quod ita gallice exprimi valeat, *Aquila, Symmaque et Theodotion ont tous trois de même.* Haec pluribus persequi necesse duximus, ne Eruditissimi et de republica literaria bene meriti viri conatu, a vera sententia quidam abducerentur.

C A P V T XI.

Hexaplorum fata post Origenem.

I.

QUANTAE fuerit operae Hexapla Origenis integra describere, et res ipsa per se clamat, et Hieronymus testificatur, qui ait praefatione in librum Iosuae, Hexapla sumtu et labore maximo indigere. Sane quiuis conicere valet quanti laboris fuerit graecis Calligraphis, Biblia sacra primum hebraica lingua, quam vt plurimum ignorabant, depingere; Hebraica deinde graecis literis e regione procribere, postea vero quatuor vt minimum; aliquando sex vel septem interpretum editiones, vno conspectu, et e regione ponere, ea scilicet accurate, vt vna aliam non excederet. Id sane praestare pauci ex Calligraphis poterant. Ad haec, cum illo aeuo, in libris saltem huiusmodi, non nisi vncialis character vsurparetur, qui longe maius spatium occupabat, ac praeter illas hebraici textus, interpretumque columnas, multa in marginibus Origenes apposuerit, monita scilicet, nominum propriorum, aliorumque interpretationes, quae latos margines desiderabant; perquam minimam sane textus biblici partem singulis in paginis haberi necesse fuit: quibus perpensis, vix quinquaginta amplae molis voluminibus comprehendi Hexapla omnia potuisse putauerim. Cumque ipse Origenes, qui primus Hexaplorum opus, sumtum suppeditante vt putatur Ambrosio, concinnauit, etsi Tachygraphos septem et totidem Calligraphos ad manum semper haberet, iis tamen adornandis multos con-

*Per pauca
facta sunt
Hexaplo-
rum apo-
grapha.*

sumferit annos; probabile sane est perpaucos post Origenem fuisse, qui huiusmodi commoda, vna cum adipiscendi desiderio, et pecunias et Calligraphos et membranas pro voto habuerint.

II.

*Variae
Hexaplo-
rum le-
ctiones in
margg.
Bibliorum
collectae.*

Hinc autem euenit vt plerique a tam ardua re suscipienda deterriti, quo minoribus impensis quae praecipua in Hexaplis erant nanciscerentur, lectiones Aquilae, Symmachi, Theodotionis, atque alias, quae maioris esse momenti videbantur, in marginibus exemplarium τῶν O. exscribi curarent. Et quia in delectu opinionum plerumque diuortia fieri solent, dum alius aliud annotandum putat: inde accidit, vt in varijs Bibliorum codicibus lectiones interpretum variae descriptae sint; ita vt pauci reperiantur Manuscripti, qui easdem repraesentent: inde vero factum est, vt longe plures veterum lectiones varijs in libris sese obtulerint. Inter hos autem codices, longe caeteros superant Coisliniani duo; quorum vnus vnciali quadro caractere descriptus sexto circiter vel septimo saeculo, complectitur Octateuchum et libros Regum, cum quibusdam hinc et inde hiatibus, qui temporum iniuria acciderunt; alter vero decimi saeculi, libros Regum, Paralipomenon, Esdram, Estherem, Iudith, et Maccabaeos, cum magna in libros Regum interpretationum marginalium copia: sed hic, vt et alii omnes Manuscripti, in libris Paralipomenon pauca; in caeteris nihil habet. His accedit Regius decimi tertii circiter saeculi, qui multas in libros Regum lectiones veterum adfert. Magno item vsui fuit codex RR. PP. Sancti Basilii Romae, decimi saec. quem Basilianum vocamus, hac supellectile marginali onustus, qui Heptateuchum continet,

inet, sed tota pene Genesi truncatus est. Nec praetermittendus Regius alter num. 1871. decimi saeculi, ex cuius marginibus multa excerptimus. Inter praestantissimos computandus codex Prophetarum RR. PP. Iesuitarum Collegii Ludouici Magni, vnde multa in Ieremiam et Ezechielem mutuati sumus: nam Iesaias iam editus a Ioanne Curterio fuerat, et in caeteris Prophetis fere nihil marginalium interpretationum habetur. Praeter veterum interpretum lectiones, hic Asterisci et Obeli passim, nonnunquam in textu, saepius in marginibus adnotantur. Ex hoc Codice plura excerptere poteramus, nisi praecipitem ei operam dare coacti essemus: nam ad quatuor tantum dies, rogante Maecenate nostro Em. Card. d' Etrées, eius nobis copia facta est. Memorandus item codex Colbertinus in Iobum, recens quidem, sed ex veteri, vt creditur, descriptus, vnde multa ad institutum nostrum spectantia mutuati sumus. Non tacendus item Barberinus in Prophetas, cuius varias lectiones in appendice Polyglottorum edidit Brianus Waltonus. De aliis Manuscriptis minoris pretii, quorum magnam copiam nacti sumus, in fronte singulorum librorum actum est. Hae nobis Hexaplarium interpretationum reliquiae supersunt in Manuscriptis. Nam Hexapla ipsa, vt ab Origene concinnata fuerant, ita funditus perierunt, vt ne particulam quidem eorum vlli vsquam conspiceri licuerit.

III.

Praeter Codices Manuscriptos, vnde veterum interpretationum pars magna prodit, amplam nobis segetem obtulerunt scriptorum veterum Commentarii, qui pro litterae sensu assequendo plerumque Aquilae, Symmachi, Theodotionis aliorumque

*Quinam
ex scripto-
ribus eccle-
siasticis
Hexaplo-
rum libris
sint vsi?*

que interpretum lectiones vsurparunt. De singulis porro iis, qui Hexaplis sunt vfi, si quaedam hic paucis proferamus, non ingratum Lectori erit.

PAMPHILVS Martyr ideo prior numeratur, quia antequam vllus scriptorum qui supersunt Hexaplis vteretur, Codices Hexaplorum cum Eusebio emendasse fertur, in nota Codicis RR. PP. Iesuitarum, exscripti ad fidem Hexaplorum, quae penes Apolinarium Coenobiarcham asseruabantur, vt in eadem nota dicitur.

EUSEBIVS Pamphili, praeter eam Hexapla emendandi operam, quam cum Pamphilo suscepit, scholia insuper adiecit, vt in eadem nota fertur. Ad haec autem innumeras pene veterum interpretum A. S. Th. lectiones attulit, Commentariis in Psalmos et in Iesaiam, in libro de locis hebraicis, in praeparatione et demonstratione euangelica, et in fragmentis Commentariorum in alias scripturae partes. Quare magno nobis in his edendis subsidio fuit.

ATHANASIVS, Hexaplis non ita frequenter vsus, binas tamen Aquilae lectiones suppeditauit: alteram in libro, cui titulus, *omnia mihi tradita sunt a Patre*: alteram in Commentariis in Psalmos.

CHALCIDIVS, qui an Christianus, an Gentilis fuerit, incertum est, eodem circiter tempore, Hexaplorum locum adtulit, vt videas in principio Genesis. Alii eum aetate longe posteriorem esse putant: sed id disquirere non est praesentis instituti.

ASTERIVS Sophista, qui eodem pene tempore Commentaria in Psalmos adornauit, an Hexaplis sit vsus, necue, nondum ita perspectum est.

IN HEXAPLA ORIGENIS. 373

DIDYMVS caecus Alexandrinus Hexaplorum lectiones in Commentariis suis adtulit, sed non ita frequenter.

THEODORVS Heracleota Arianus, Hexapla passim adhibuit, eaque docte tractavit, ut multis in locis videre est. Eius Commentariorum fragmenta bene multa exstant in Catenis variis.

EVSEBIVS Emisenus in Commentariis, quorum fragmenta catenae exhibent, Hexaplis est usus; sed raro ut videtur.

HILARIVS semel Hexapla vsurpasseprehenditur Commentario in Psalmos.

EVSEBIVS Vercellensis Commentarios Eusebii in Psalmos latine transtulit, lectionibus Hexaplorum respersis.

DIODORVS Tarsensis, in sacra scriptura apprime versatus, Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur, ut ex eius fragmentis, quae in Catenis superest,prehenditur.

EPIPHANIVS Cypri, lectiones veterum interpretum non semel adtulit, et historiam Hexaplorum partim ex Origene, ut videtur, mutuatus, fuisse descripsit.

BASILIVS Caesariensis Hexaplares interpretationes parum tractavit.

GREGORIVS item Nyssenus, eius frater, Hexaplis raro usus est.

APOLINARIVS Laodicenus in Commentariis suis Hexaplorum lectiones parcissime adtulit.

AMBROSIVS Mediolanensis modicum Hexaplorum usum habuisseprehenditur, similiterque
AVGVSTINVS et **PHILASTRIVS**.

RUFINVS, qui magnam Origenis operum partem latine interpretatus est, Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur: quibus tamen raro est usus, ut ex eius, quae supersunt, scriptisprehenditur.

IOANNES CHRYSOSTOMVS, lectiones veterum interpretum frequentissime profert, maxime autem Commentariis in Psalmos, ubi raro Interpretes nomine suo exprimit, sed voce, *ἄλλος*, utitur.

HIERONYMVS plus quam caeteri omnes, vno fortassis Eusebio excepto, Hexaplis est usus: de Hexaplorum ordine saepe disseruit, de singulis interpretibus multa dixit: eorum interpretationes in Commentariis suis et in aliis opusculis saepe adtulit. Editionem latinam veterem adiunctis Asteriscis et Obelis publicavit. Praeterea interpretationem latinam novam adornavit, quae hodierna Vulgata est, ubi Aquila, Symmacho, et non semel sexta editione, quando ea aderat, usus est. Et in aliis quidem libris Symmachum frequenter sequitur, Aquilam item non raro; in Psalmis vero, Aquilae ut plurimum haeret, Symmacho infrequentius, aliquando etiam LXX latine exprimit. Haec sparsim annotauimus in huius operis decursu.

HESYCHIVS Salonitanus, qui a nonnullis cum Hierosolymitano confunditur, Commentarium edidit in Leuiticum, quem latine primitus scriptum fuisse prorsus existimo; neque enim vllatenus olet interpretationem ex graeco factam. Ibi vero veterum interpretum Aquilae, Symmachi et Theodotionis lectiones frequenter adhibet. Commentaria illum sua non graece sed latine edidisse vel hinc euincitur, quod in Catenis graecis in Leuiticum,
 quae

quae magno numero variis in Bibliothecis habentur, nihil ex Hesychio graece vsquam compareat.

THEODORVS Mopsuestenus cuius et Commentariorum fragmenta in Catenis exstant, et Commentaria in Prophetas integra in Bibliothecis servantur, LXX semper sequitur, Hexaplorum vero interpretationes varias parum adiisse videtur.

VICTOR Antiochenus, in fragmentis Commentariorum, quae in Catenis supersunt, interpretes Hexaplorum raro adhibuisse deprehenditur.

POLYCHRONIVS, ut ex fragmentis eius in Cantica, in Iob, in Ezechielem et in Daniele, quae in Catenis exstant, arguitur, hebraice doctus fuit, Hexapla penes se habuit, iisque frequenter usus est in expositionibus suis.

CYRILLVS Alexandrinus Hexaplorum lectiones rarissime adtulit.

THEODORETVS in Commentariis suis veterum interpretum lectiones, ut in Hexaplis erant, saepissime adfert, iisque sagaciter utitur, operaque magnam tulit in hac edenda collectione.

IOANNES PHILOPONVS Commentario in Hexaëmeron, Genesis primum fere caput integrum secundum interpretationes Aquilae, Symmachi et Theodotionis nobis conseruauit.

PROCOPIVS Gazaecus in Oclateuchum, in libros Regum et Paralipomenon, et in Iesaiam, Commentaria edidit, ac per saepe interpretationes veterum, quae in Hexaplis erant, in medium adduxit, maximeque Commentario in Iesaiam, quem ita mutilum ad nos deuenisse dolemus.

ANASTASIVS secundus Antiochenus non infrequenter in suo in Hexaëmeron opere veterum interpretum fragmenta adtulit.

ANASTASIVS Nicaenus Metropolita, Commentario in Psalmos graece, qui integer seruatur in Bibliotheca Coisliniana, veterum interpretum lectiones raro adhibet.

MESYCHIVS Hierosolymitanus Commentarium in Psalmos emisit, qui hodieque in aliquot Bibliothecis graece asseruatur, cuius et fragmenta in Catenis edita sunt, veterum interpretum lectiones infrequenter adtulit.

OLYMPIODORVS Episcopus Trices in Thessalia, vt in Codice quodam Coisliniano decimi circiter vel vndecimi saeculi dicitur, Commentariis in Ecclesiasten, in Iob et in Ieremiam, nobilitatur: vbi Hexaplis frequentissime, maxime in Iob, vsus est.

EUTHYMIVS Zygabenus Commentaria in Psalmos emisit, vbi Hexaplarium editionum lectionibus aliquando vtitur, ex marginibus scilicet Bibliorum et ex aliorum Commentariis mutuatus: vix enim putauerim Hexapla ad eius tempus deuenisse: nam vixit vndecimo saeculo.

IV.

*Quando
nam Hexa-
pla perie-
runt.*

Iam restat vt disquiramus, quo tempore tam nobile tanto labore partum opus funditus interierit. Id ex raritate Exemplarium accidisse, vt supra dictum est, certum habemus: Initio enim satis habebant, si eas, quas meliores existimabant veterum interpretum lectiones, in marginibus Bibliorum describerent. Infimis vero saeculis etiam ab hac margi-

marginalium lectionum annotatione cessatum est: unde contigit, ut lectiones illae et interpretationes in antiquissimis codicibus saepius reperiantur, secus autem in recentioribus. Cum priora igitur Hexaplorum exemplaria vetustate consumta fuissent, exscribendi negligentia totum opus in perniciem iuit. Id vero quandonam acciderit, nullo scriptorum testimonio indicatur. Certum quidem videtur, primigenium Tetraplorum et Hexaplorum Origenis Exemplar in celebri illa Caesariensi Martyris Pamphili Bibliotheca remansisse; eam Bibliothecam commemorat Codex Epistolarum S. Pauli Coislinianus, quo antiquior alter non superest, ut quidem arbitror. In nota quippe ad calcem posita dicitur, illum ipsum Codicem collatum fuisse Caesareae in Bibliotheca S. Pamphili, ad Exemplar ipsius Pamphili manu descriptum; *ἀντεβλήθη δὲ πρὸς τὸ ἐν Καισαρίᾳ (sic) ἀντίγραφον τῆς βιβλιοθήκης τῆς αἰγῆς Παμφίλου χειρὶ γεγραμμένον τῷ αὐτῷ.* In eadem Bibliotheca descriptus fuerat Exemplar Abbatris Apolinarii Coenobiarchae, qui in vicinis Caesareae locis degisse videtur: nam exemplar illius, quod ad Prophetiam Iesaiæ spectat, ab Hexaplis ipsis desumptum fuerat, et cum altero Hexaplorum volumine collatum; quod ad Ezechielem vero pertinet, exemplar Apolinarii exscriptum ab Hexaplis correctum fuerat ad fidem Tetraplorum, quae Origenis ipsius manu emendata et Scholiis illustrata fuerant: quibus Scholiis alia Scholia in eodem exemplari adiecerat Eusebius Caesariensis, atque id ipsum Exemplar Pamphilus et Eusebius correxerant. Hoc autem exemplar in Bibliotheca Pamphili, cuius manu emendatum fuerat, extitisse non dubium. Haec porro omnia ediscimus ex notis Codicis Marchaliani, nunc RR. PP. Iesui-

Iesuitarum Collegii Ludouici Magni, quas adtulimus supra p. 14. Ille vero Codex saeculo circiter VIII. vt ex characteris forma existimatur, ad fidem Exemplaris Apolinarii exscriptus est.

Tetrapla igitur et Hexapla ipsa Origenis in Bibliotheca Pamphili Caesareae seruabantur, vbi cum ipsa Bibliotheca perierunt, aut cum vrbs a Persis sub Chosroe capta fuit, aut non diu postea, cum in Arabum potestatem post diuturnam obsidionem delapsa, hisce aliisque omnibus ornamentis spoliata fuit. Quia vero paucissima, vt supra diximus, eorum apographa facta fuerant, haec ipsa diuturnitate iniuriaque temporum ita perierunt, vt ne vestigium quidem eorum, vt ab Origene fuerant concinnata, remanserit.

ANECDOTON.
CIRCA VETERES SCRIPTURAE
INTERPRETATIONES. *)

Τῆς αἰγίε Επιφανίε περι τῶν Ο. ἐρμηνευτῶν,
καὶ τῶν παρερμηνευσάντων.

Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελ-
φος, βιβλιοθήκας καταστήσας ἐπὶ τῆς πό-
λεως, Ἀλεξανδρείας ἐν τῷ ἀρχαίῳ (ἢ Βρυχίῳ)
καλεσμένῳ κλίματι δὲ ἐστὶ τῆς αὐτῆς πόλεως
ἐνεχείρισε Δημητρίῳ τινὶ Φαληρεῖ τὴν αὐτὴν βι-
βλιοθήκην, συντάξας συναγορευθῆναι τὰς πάντα χεῖ-
ρα βιβλῆς ποιητῶν τε καὶ λογογράφων· συναγομένων
δὲ τῶν βιβλίων ἕως μυριάδων ἑ καὶ δὲ χιλιάδων,
τότε ἀποσέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς ἐν Ἱερουσαλὺ-
μοις

*) Plura hoc loco Montefalconius exhibet anecdota.
Nos, cum molesta videretur fore Praeliminarium mo-
les, tria priora ad suum locum nempe ad Psalmos rele-
gauimus. Hoc quartum, opusculum est Epiphánii de
LXX interpretibus et iis qui perperam interpretari sunt,
s. de iis, qui interpretando, scripturam adulterant.
Estque Epitome eorum, quae Epiphanius Libro de pond.
et mens. de variis interpretibus narrat; ac non semel a
narratione illa fusiore differt, qua de re superius actum
est, vbi de Symmacho. Vtrum autem ab ipso Epiphánio
haec Epitome concinnata fuerit, an ab alio, non ita fa-
cile est statuere. Vt ut vero sit, prodit hoc opusculum
ex duobus Codicibus, Regio nempe 1807. et Vaticano,
qui ambo decimo saeculo, et eadem, ut videtur, manu
descripti sunt, ut supra diximus.

μοις ἐπιστολὴν καὶ τράπεζαν χρυσοῦν ταλάντων ῥ' (αἰ. φ.) διάχρυσον ἕσαν, ἀντὶ τῆς τραπέζης τῆς ληφθείσης ἀπὸ τῆς αἰγῆς τῶν Ἱεροσολύμων, αἰτησάμενος ἀποσαλῆναι αὐτῶ πᾶσαν γραφὴν τῶν Ἑβραίων· οἱ δὲ μετὰ χαρᾶς ἀμελλητί χρυσεῖς γραμμασίαν Ἑβραϊκοῖς ταῖς βίβλους μεταγραψάμενοι ἀπέστειλαν· καὶ μὲν ἕσας, κβ' δὲ παρ' αὐτοῖς ἀριθμημένας ταῖς ἐνδιαθέτας· οβ' δὲ ταῖς ἀποκρύφους· ὁ δὲ βασιλεὺς κομισάμενος καὶ ἐντυχῶν, καὶ μὴ δυνάμενος ἀναγνῶναι, δευτέραν αὐτοῖς ἐπιστολὴν γράψαι ἠναγκάσθη, ὥστε ἀποσαλῆναι αὐτῶ ἑρμηνευτάς, τὰς δυναμένους αὐτῶ ἐκφράσαι εἰς τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον τὰ τῆς Ἑβραϊδος, τότε τὰς οβ' ἑρμηνευτάς ἐκλεξάμενοι οἱ τῶν Ἑβραίων διδασκαλοὶ, καὶ ἄνδρες κατὰ φύλην ἀποσέλασι κατὰ τὸν τύπον ὃν ποτε ἐποίησε Μωϋσῆς, ἠνίκα ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος διὰ προσάγματος κυρίας, ἀκέσας, ὅτι λάβε μετὰ σεαυτῆ ἄνδρας ὁ καὶ ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος· ἐκεῖνος δὲ ἔλαβε κατὰ φύλην ἕξ, ὅμῃ οβ' ἕτως καὶ ἕτοι ἐποίησαν, καὶ ἀπέστειλαν οβ'· οἱ τινες * μετὰ τῆ βασιλείας κατὰ ζυγὴν ἐν κοιτῶσι λς' συγκαθεύδοντες εἰς τὸ μὴ συνδοῖσασιν μετ' ἀλλήλων, ἕτως διέτελεν· τὰς γὰρ προειρημένους οἰκίσκους ὁ Πτολεμαῖος κατασκευάσας, διπλῆς αὐτὰς ποιήσας, δύο δύο ἀπέκλεισεν ἀπ' ἑωθεν ἕως ἑσπέρας, καὶ παῖδας δύο ὑπηρετεῖν αὐτοῖς ἅμα ἀπέκλεισεν ἕνεκεν ὀψοποιίας μετὰ καὶ ταχυγράφων. ἀλλ' ἕτε θυρίδας τοῖς οἰκίσκοις ἐκείνοις ἐκ τῶν τοίχων ἐποίησεν, ἀλλ' ἀνώθεν ἐκ τῶν δωματίων ἀναφωτίδας ταῖς καλεσμένας ἀνέωξεν. οἱ δὲ ἕτως ἀπὸ πρωῆ ἕως ἑσπέρας ὑπὸ κλεῖδα συγκαλειόμενοι, ἕτως ἠρμήνευσαν. ἐκάστη δὲ ζυγὴ βίβλος μία ἐπεδίδοτο, ὡς εἰπεῖν ἡ βίβλος τῆς γενέσεως μιᾶ ζυγῆ· ἡ ἕξδος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῆ ἄλλῃ ζυγῆ· Λευιτικὸν τῆ ἄλλῃ, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.

καὶ

καὶ ἕτω τριάκοντα καὶ ἑξάκις ἐρμηνευθεῖσα ἢ γραφὴ ὠφθη. ὅτε δὲ ἐτελειώθησαν αἱ βίβλοι, ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ θρόνον ὑψηλῶν, καὶ λήσ' ἀναγνώσασθαι ἐκάθισαν χαμαιζήλως, ἔχοντες τὰς βίβλους καθ' ἑαυτῶν, καὶ ἀναγινώσκοντες ἐνός ἔχ' εὐρέθη διαφωρία, ἀλλὰ Θεῶ θαυμάσιον ἔργον εἰς τὸ γινῶναι ὅτι πνεύματος ἁγίου ἔχον δωρεάν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι. ὅπως δὲ ἀφείλοντο, ἅπαντες ὁμῶς ἀφείλοντο, καὶ ὧν μὲν ἔκ' ἔτι χρεία, ὧν δὲ προσέθησαν χρεία. ἕτως αἱ βίβλοι εἰς τὴν ἑλληνίδα διάλεκτον μεταβληθεῖσαι ἀπετέθησαν ἐν τῇ πρώτῃ βιβλιαθήκῃ. Καὶ ἑτέραν μετ' αὐτὴν θησαυρῶσα αὐτῆς ἐπικληθεῖσαν, ἀνωθεν ἐν τῷ Σεραπείῳ.

Καὶ παρήλθεν ὁ χρόνος Πτολεμαίῳ καὶ Κλεοπάτρῃ, ἔτ. . . . . ἐβασίλευσαντο οἱ Λαγῶ βασιλεῖς.

Εἶτα Ῥωμαίων βασιλεῖς.

Αὐγύστου ἔτη νς'. ἕτινος τῷ μβ' ἔτει ὁ Χριστὸς ἐγενήθη. Τιβέριος ἔτη κγ'. ἔ τῷ ιη' ἔτει ὁ κύριος ἐσαυρώθη. ἀπὸ τῆς σαυρῆ ἕως τῆς ἐρημώσεως Ἰερουσαλὴμ ἔτη μ'. καὶ ἡμέρας τινάς. ἀπὸ Αὐγύστου ἕως Ἀδριανῶ ἔτη ρπ'. ιβ' ἔτει Ἀδριανῶ Ἀκύλας ἐγνωρίζετο. ὥστε εἶναι ἀπὸ χρόνου τῆς ἐρμηνείας τῶν οβ' ἕως Ἀκύλα τῶ ἐρμηνευτῶ, καὶ ιβ' ἔτει Ἀδριανῶ, ἔτη υλ', μῆνας δ', παρ' ἡμέρας θ'. ἕτος ὁ Ἀδριανὸς ἀνελθὼν εἰς Ἰερουσόλυμα καὶ βεβλόμενος αὐτὴν κλίσαι, λαβὼν τὸν προεξημένον Ἀκύλαν, ὄντα ἔλληνα, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀδριανὸς ἔλληνας ὑπέσχετο. ἦν δὲ αὐτὸς ὁ Ἀκύλας τῶ μὲν βασιλείῳ πενθηριδῆς, ἀπὸ Σινώπης δὲ τῶ Πόντου ὀρμώμενος, καθίστησιν αὐτὸν ἐκεῖσε ἐν Ἰερουσόλυμας ἐπιστάτην ταῖς ἔργοις, ἐπιτεθεικῶς τῇ πόλει τὸ ἴδιον ὄνομα, καὶ τῶ βασιλικῶ ὀνόματος τὸν χρηματισμόν. ὡς γὰρ ἐχρημάτιζεν Αἰλῖος Ἀδριανὸς, ἕτως ἐπωνόμασεν Διλίαν τὴν πόλιν.

Ο τοίνυν Ακύλας διάγων ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ ὄρων τὸς μαθητὰς τῶν ἀποστόλων, ἀνθρῶντας τῇ πίσει, καὶ σημεῖα μεγάλα ἐργαζομένους ἰάσεων καὶ θαυμάτων. ἦσαν γὰρ ὑποσρέφαντες ἀπὸ Πέλλης τῆς πόλεως εἰς αὐτὴν τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν αὐτῇ διατρίβοντες. ἤνικα γὰρ ἤμελλεν ἡ πόλις ἀλίσκεσθαι ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐρημεῖσθαι, προεχρηματίσθησαν ὑπὸ ἀγγέλων πάντες οἱ μαθηταὶ μεταστῆναι ἐκ τῆς πόλεως, οἵτινες μετανάσαι γενόμενοι, ἄκησαν ἐν Πέλλῃ τῇ πόλει πέραν τῆ Ἰουδαίας. ὁ ἔν Ακύλας κατανοοῦν τὴν διάνοισιν τῷ Χριστιανισμῷ ἐπίστευσε· καὶ μετὰ χρόνον αἰτήσας τὴν ἐν Χριστῷ σφραγίδα, ἐκομίσαστο· ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης αὐτῆ ἕξεως, ὅτε τὰ Ἑλλήνων ἐφρόνει, ἔμετέπεσε· τὴν γὰρ ματαίαν ἀστρονομίαν ἀκριβῶς ἐπαυδέυετο· ὅς καὶ Χριστιανὸς γενόμενος ἀπὸ τῆς τοιαύτης πλάνης ἐκ ἀπέχετο· ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὡς δῆθεν τῆ αὐτῆ γενεσεϊδὸς τὸ θέμα κατεσκεπτετο· ἀπὸ δὲ τῶν διδασκάλων ἠλέγχετο, οἵτινες ἐπιτιμῶντες αὐτῷ καθ' ἑκάστην ἑδὲν ὄντων· ἀλλ' ἀντέλεγε περὶ εἰρμαρμένης διηγόμενος· οἱ δὲ μὴ δυναμένους αὐτῆ σωθῆναι, ἐξέωσαν αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας. ὁ δὲ ὡς ἠτιμωμένος εἰς ζῆλον ματαίων αἵρεται καὶ τὸν Χριστιανισμὸν ἀναθερατίσας, περιτέμνεται Ἰουδαῖος. καὶ ἐπιπόνως φιλοτιμησάμενος, ἐξέδωκεν ἑαυτὸν μαθεῖν τὴν τῶν Ἑβραίων διάλεκτον, καὶ τὰ αὐτὰ σοχηῖα, ταύτην δὲ ἀκριβέστατα παιδευθεὶς, ἐρμηνείαν ἑαυτῷ ἠρμήνευσεν· ἐκ ὁρθῶ λογισμῷ χρησάμενος· ἀλλ' ὅπως διασρέφη τινὰ τῶν ξητῶν ἐν σκήψει τῆς τῶν οὐβ' ἐρμηνευτῶν, ἵνα δόξη τὰ περὶ Χριστοῦ ταῖς θείαις γραφαῖς μεμαρτυρημένα ἄλλως ἐκδῆναι, δι' ἣν ἔρχεν αἰδῶ εἰς ἀλογον αὐτῆ ἀπολογίαν.

Καὶ γίνεται αὕτη ἡ ἐρμηνεία τῆ Ακύλα δευτέρα μετὰ τοσῶτον χρόνον, ἦγεν ὑλ' ἔτη· μετὰ δὲ ταῦτα

ταῦτα ἐν τοῖς χρόνοις Κομόδου Σεύηρος Σύμμαχος τις Σαμαρείτης τοῖς παρ' αὐτῶν σοφοῖς (sic) μὴ τιμηθεῖς ὑπὸ τῆ ἰδίᾳ ἔθνης, νοσῆ φιλαρχίαν, καὶ ἀγανακτίσας κατὰ τῆς ἰδίας φυλῆς, προσέρχεται Ἰθαίοις καὶ προσηλυτεύει, καὶ περιτέμνεται δευτέρην περιτομήν· ὅσοι γὰρ ἀπὸ Ἰθαίων Σαμαρείταις προσφύγασιν ἀντιπεριτέμνονται· ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Σαμαρειτῶν πρὸς Ἰθαίους ἐρχόμενοι· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς περιτομῆς ἀκρόβυτοι ἐγένοντο τινὶ τέχνῃ ἰατρικῇ διὰ βραφῆς καὶ Φαρμακῶν, καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· περιλείμημένος τις ἐκλήθη, μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίατις ὑπάρχει, μὴ περιτεμένεθω. Φασὶ δὲ τὴν τοιαύτην κακοδαίμονα πλάνην πρῶτον τὸν Ησαῦ εὐρηκέναι· ἔτος τοίνυν ὁ Σύμμαχος πρὸς διαστροφὴν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἑρμηνευτῶν ἐρμηνεύσας, τὴν τρίτην ἐξέδωκεν ἑρμηνείαν.

Μετὰ τῆτον κατὰ πόδας ἐπὶ Κομόδου βασιλέως τῆ δευτέρου Θεοδοτίωντις Ποντικός ἀπὸ τῆς διαδοχῆς Μαρκιῶνος τῆ αἰρεσιάρχου, τῆ ἀπὸ αὐτῆς τῆς Σινώπης ὀρμώμενος, καὶ αὐτὸς μηνιῶν τῇ αὐτῆ αἰρέσει, εἰς Ἰθαισμόν κλίνας καὶ περιτμηθεῖς, καὶ τὴν τῶν Εβραίων φωνὴν καὶ τὰ αὐτῶν σοχεῖα παιδευθεῖς, ἰδικῶς καὶ αὐτὸς ἐξέδωκε, διὸ τὰ πλείους τῶν οὐβ' συναδόντων ἐξέδωκε, τριβαῖς γὰρ αὐτὸς εἶχε τὰς πλείους ἀπὸ τῆς συνηθείας τῶν οὐβ' ἑρμηνευτῶν.

Περὶ δὲ τῆς ε' καὶ ε' ἐκδόσεως ἐκ ἔχω εἰπεῖν πόθεν, ἢ τίνες οἱ ἑρμηνεύσαντες· ἢ μόνον ὅτι μετὰ τὸν διαγμὸν τῆ βασιλέως Σεύηρος, εὐρέθη ἡ ε', ἐν πίθοις ἐν Ἱερύχω κεκρυμμένη ἐν χρόνοις Αντωνίνου, τῆ υἱῶ Σεύηρος τῆ Καρακάλλου, μετὰ ἄλλων βιβλίων Εβραϊκῶν· ἐπὶ δὲ Ἀλεξάνδρου Μαιμεία τῆ βασιλέως, εὐρέθη ἡ ε' ἐκδοσις, καὶ αὐτὴ ἐν πίθοις κεκρυμμένη ἐν Νικοπόλει πρὸς ἀκτίας. (sic).

Επί δὲ Δεκίῃ βασιλείῳ Ωργγένῃς ἐγνωρίζετο, ὅσις Ωργγένῃς, ὡς καὶ περὶ ἀφερίσκου ἐποίησεν καθὼς προέφημεν, ἕτως καὶ περὶ τῆς ὀβελῆ τὴν σημεῖωσιν ἐποίησε. ταῖς γὰρ ἐξ ἐρμηνείας καὶ τὴν Εβραϊκὴν Φωνὴν ἐβραϊκοῖς λόγοις καὶ ῥήμασιν αὐτοῖς ἐν σελίδι μιᾷ συντεθεικῶς, ἄλλην σελίδα ἀντεξέθετο, καὶ ἐλληνικῶν μὲν γραμμάτων, ἐβραϊκῶν δὲ λέξεων πρὸς κατὰληψιν τῶν μὴ εἰδόντων ἐβραϊκὰ σοιχεῖα, εἰς τὸ διὰ τῶν ἐλληνικῶν εἰδέναι τῶν ἐβραϊκῶν λογίων τὴν δύναμιν. καὶ ἕτως τοῖς λεγομένοις ὑπὲρ αὐτῆς ἑξαπλοῖς ἢ ὀκταπλοῖς ταῖς μὲν δύο ἐβραϊκὰς σελίδας, καὶ ταῖς ἐξ τῶν ἐρμηνευτῶν ἐκ παραλλήλου ἀντιπαραθεῖς, μεγάλην ὠφέλειαν δέδωκε γνώσεως τοῖς φιλοκάλοις. εἶθε δὲ ἐν τοῖς αὐτῆς γραμμασιν ἐπαρέπεσε καὶ τὸν κόσμον καὶ ἑαυτὸν ἠδίκησε, κακῶς δογματίσας τὰ περὶ πίστεως, καὶ τὰ πλείστα τῶν γραφῶν κακῶς φράσας.

Οὗτος εὐρῶν τῆ ἐ καὶ ε' ἐκδοσιν, καὶ μὴ εἰδὼς τίνες εἰσὶν οἱ ταῦτα συντάξαντες, ἐπέγραψε τὴν μὲν πέμπτην διὰ τῆς ἐ, τὴν δὲ ἕκτην διὰ τῆς ε'. τινὲς ἔν εὐρόντες τὴν Εβραϊκὴν πρώτην ἐκδοσιν καὶ δευτέραν τῆς Ἀκύλα, εἶτα τῆς Συμμάχου, εἶτα τῶν οβ', εἶτα τῆς Θεοδοτίωνος· ἔπειτα τὴν ἐ καὶ τὴν ε', νομίζουσι πρὸ τῶν οβ' εἶναι τὸν Ἀκύλαν καὶ τὸν Σύμμαχον· διασφάλλονται δὲ· ὁ γὰρ Ωργγένῃς ἕτως ταῦτα συνέταξε, τῆ μέσῃ τάξει δὲς τὴν ἐρμηνείαν τῶν οβ', καλῶς τῆτο ποιησάμενος· μέσῃ γὰρ αὐτὴν τέθεικεν, ὅπως τὰ ἐνθεν καὶ ἐνθεν ἐλέγχοι.

TESTIMONIA
IN VETERES INTERPRETES.

Irenaeus Lib. 3. Cap. 24.

Non vera est interpretatio, *Ecce adolescentula;* ut Theodotio Ephesius et Aquila Ponticus sunt interpretati. Hinc Ebionaei ex Ioseph natum aiunt.

*Origenes Comment. in Matthaeum Huet. p. 381.
Tom. I.*

Νυνὶ δὲ δηλονότι πολλὰ γέγονεν ἡ τῶν ἀντιγράφων διαφορὰ, ἢτε ἀπὸ ῥαθυμίας τινῶν γραφῶν, ἢτε ἀπὸ τόλμης τινῶν μοχθηρῶς τε διορθώσεως τῶν γραφομένων, ἢτε καὶ ἀπὸ τῶν τὰ ἑαυτοῖς δοκῶντα ἐν τῇ διορθώσει προσιδέντων, ἢ ἀφαιρέντων. τὴν μὲν ἐν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς παλαιᾶς διαθήκης διαφωρίαν, θεῶ διδόντος εὖρομεν ἰασαδαί, κριτηρίῳ χρησάμενοι ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν. τῶν γὰρ ἀμφιβαλλομένων παρὰ τοῖς ἐβδομήκοντα διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφωρίαν, τὴν κρίσιν ποιησάμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων, τὸ συναῖδον ἐκείναις ἐφυλάξαμεν, καὶ τινὰ μὲν ὠβελίσσαμεν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μὴ κείμενα, ἢ τολμήσαντες αὐτὰ πάντη περιελεῖν, τινὰ δὲ μετ' ἀσερισκῶν προσθήκαμεν, ἵνα δῆλον ᾖ, ὅτι μὴ κείμενα παρὰ τοῖς ἐβδομήκοντα ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων συμφώνως τῷ Ἑβραϊκῷ προσεθήκαμεν.

Ibid. p. 439.

Εἰ δὲ τὸ ἀκριβὲς βάλει μαθεῖν τῆς λέξεως ἅκε Ἀκύλα ἐρμηνεύσαντος.

M 4

Orig.

Orig. Comment. in Ioan. Huet. T. II. p. 131.

Notat Γέργεσα lapsu graphico mutatum fuisse in Γέρασα. Aitque Γέργεσα hebraice significare, παροικία ἐκβεβληκότων, id est, incolatus eiicientium. Deinde sic pergit: τὸ δὲ ὅμοιον περὶ τὰ ὀνόματα σφάλμα πολλαχῶς τῷ νόμῳ καὶ τῶν περιφωτῶν ἐστὶν ἰδεῖν, ὡς ἠκριβώσαμεν ἀπὸ Εβραίων μαθόντες, καὶ τοῖς ἀντιγράφοις αὐτῶν τὰ ἡμέτερος συγκρίναντες, μαρτυρηθεῖσιν ὑπὸ τῶν μηδέπω διασραφειῶν ἐκδόσεων Ἀκύλας, καὶ Θεοδοτίωνος καὶ Συμμάχου.

Orig. in Cantica Edit. Genebrardi.

Aquila hebraicam exprimens veritatem.

Origenes Epistolae ad Africanum edit. Wetstenii

p. 224.

Οὕτω γὰρ Ἀκύλας δελεύων τῇ Εβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπῶν· Φιλοτιμότερον πεπισηυμένος παρὰ Ἰουδαίοις ἠερμηνευκέναι τὴν γραφὴν, ᾧ μάλιστα εἰώθασιν οἱ ἀγνοῶντες τὴν Εβραίων διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετευγμένῳ.

Orig. ad Africanum p. 226.

Πάλω τε αὖ πλείω ὅσα διὰ μέσθ' ὅλης τῆς Ἰαῦβ παρ' Εβραίοις μὲν κεῖται· παρ' ἡμῖν δὲ ἔχει· καὶ πολλαίς μὲν ἐπὶ τέσσαρα ἢ τρία· ἐθ' ὅτε δὲ καὶ δεκατέσσαρα, καὶ δεκαεννέα καὶ ἕξ. καὶ τί με δεῖ καταλέγειν ἢ μετὰ πολλῶν καμᾶτε ἀνελεξάμεθα, ὑπὲρ τῶν μὴ λανθάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίοις καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων.

Euseb. Histor. Eccles. Lib. VI. cap. 16. p. 217.

Edit. Vales.

Τοιαύτη δὲ εἰσήγετο τῷ Ωριγένη τῶν θείων λόγων ἀπηκριβωμένη ἐξέτασις, ὡς καὶ τὴν Εβραϊ-
δα

ἐκ γλωττίων ἐκμαθεῖν, τὰς τε παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις
 ἐμφερομένας πρωτοτύπας αὐτοῖς Ἑβραίων σοφείαις
 γραφαῖς, κῆμα ἴδιον ποιήσασθαι· ἀνιχνεύσαι δὲ
 τὰς τῶν ἐτέρων παρὰ τῆς Ο. τὰς ἱεραῖς γραφαῖς
 ἡρμηνευκώτων ἐκδόσεις· καί τινας ἐτέρας παρὰ
 τὰς κατημαξευμένας ἐρμηνείας ἐναλλατίζσας, τὴν
 Ἀκύλῃ, καὶ Συμμάχῃ, καὶ Θεοδοτίωνος, ἐφευρεῖν,
 ὡς ἐκ οἷο' ὅθεν ἐκ τινῶν μυθῶν τὸν πάλαι λαοθρα-
 νήσας χρόνον ἀνιχνεύσας, εἰς Φῶς προήγαγεν·
 ἐφ' ᾧ διὰ τὴν ἀδηλόγητα, τίνος ἂρ' εἴεν ἐκ εἰδῶς,
 αὐτὸ τῆτο μόνον ἐπεσημαίνετο, ὡς ἄρα τὴν μὲν
 εὔροι ἐν τῇ πρὸς Ἀκτίον Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρῳ
 τόπῳ τοιῶδε· ἐν γε μὴν τοῖς Ἑξαπλοῖς τῶν ψαλ-
 μῶν μετὰ τὰς ἐπισήμους τέσσαρας ἐκδόσεις, ἢ μό-
 νον πέμπτην, ἀλλὰ καὶ ἕκτην καὶ ἑβδόμην παρα-
 θεῖς ἐρμηνείαν, ἐπὶ μιᾷ αὐδῆσι σεσημειώται, ὡς
 ἐν ἱερῶν εὐσημῆς ἐν πύθῳ κατὰ τῆς χρόνης Αν-
 τωνίῃ τῆ ἡ' Σεβήρῃ. ταύτας δὲ ἀπάσας ἐπὶ ταυ-
 τὸν συναγαγῶν· διελὼν τε πρὸς κῶλον· καὶ ἀντι-
 παραθεῖς ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων
 σημειώσεως, τὰ τῶν λεγομένων Ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀν-
 τίγραφα καλαλέλοιπεν· ἰδίως τὴν Ἀκύλῃ καὶ Συμ-
 μάχῃ, καὶ Θεοδοτίωνος ἐκδοσὶν ἅμα τῇ τῶν Ο.
 τοῖς τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας.

Euseb. Hist. Eccl. Lib. VI. cap. 17. p. 218.

Τῶν γε μὴν ἐρμηνευτῶν αὐτῶν δὴ τέτων ἰσέον,
 Ἑβρωνάϊον τὸν Σύμμαχον γεγονέναι. αἴρεσις δὲ ἔστιν
 ἢ τῶν Ἑβρωνάϊων, ἔτω καλεσμένη, τῶν τὸν Χρι-
 στὸν ἐξ Ἰωσήφ καὶ Μαρίας γεγονέναι φασκόντων,
 φιλόν τε ἄνθρωπον ὑπειληφῶτων αὐτὸν, καὶ τὸν
 νόμον χρεῖναι Ἰουδαϊκώτερον φυλάττειν ἀπιχρηζομέ-
 νων, ὡς περ καὶ ἐκ τῆς πρόθεν ἱστορίας ἐγνωμεν,
 καὶ ὑπομνήματα δὲ τῆ Συμμάχῃ εἰσέτι νῦν φέρε-
 ται· ἐν οἷς δοκεῖ πρὸς τὸ κατὰ Μασθθαῖον ἀποτε-

νόμος εὐαγγέλιον, τὴν δὲ δηλωμένην αἵρεσιν κρα-
τύνειν. ταῦτα δὲ ὁ Ωριγένης μετὰ καὶ ἄλλων εἰς
τὰς γραφὰς ἐρμηνειῶν τῆ Συμμάχου σημαίνει πα-
ρὰ Ἰβλιανῆς τινος εἰληφέναι· ἦν καὶ Φησὶ παρ' αὐ-
τῆ Συμμάχου τὰς βίβλους διαδέξασθαι.

Euseb. Demonst. Euang. Lib. 4. p. 181.

Λευκότερον δὲ τῶν ἢ Εβραίων περίησι γρα-
φῆ, ἦν πρὸς ἀκριβείαν ἐρμηνεύων ὁ Ἀκύλας, ὡδὲ
πῶς ἐξέδωκεν.

Ibid. Lib. 6. p. 316.

Προσήλυτος δὲ ὁ Ἀκύλας ἦν, ἐ φύσει Ἰουδαῖος.

Et paulo post.

Λέγεται δὲ ὁ Σύμμαχος Εβριωνάϊος εἶναι· αἵρε-
σις δὲ ἦν ἔτι καλεσμένων τινῶν Ἰουδαίων εἰς Χριστὸν
πιτεύειν λεγομένων, ἐξ ὧν ὁ Σύμμαχος ἦν.

*Eusebius Comment. in Psalmos pag. 139. et 171.
190. 468.*

Ἀκύλας δὲ λυῶν τῇ Εβραϊκῇ λέξει.

Ibid. p. 596. de Psalmo 90. v. 9. agens.

Ἰουδαϊκώτερον ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος τὴν
ἐρμηνείαν ἐκτεθείκασι, ὑφορώμενοι τὸ περὶ τῆ ὑψί-
της καὶ περὶ τῆ κυριότητος ἀποδοδομένον ἡμῖν δόγμα.

Ibid. p. 86.

Σφόδρα θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid. p. 199.

Ἡρμήνευσεν θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid.

Καὶ ὁ Θεοδοτίων δὲ, εἰς καὶ αὐτὸς τῶν ἐπιμη-
λῶς ἐρμηνευσάντων τυγχάνων.

Hiero-

*Hieronymus Prologo in Genesim.
Initio primi Tomi.*

Quod ut auferrem, Origenis me studium pro-
uocauit, qui editioni antiquae translationem Theo-
dotionis miscuit, Asterisco ✕ et Obelo ÷, id est,
stella et veru opus omne distinguens: dum aut illu-
cescere facit quae minus ante fuerant; aut super-
flua quaeque iugulat et confodit, maxime quae
Euangelistarum et Apostolorum auctoritas promul-
gavit: in quibus multa de veteri Testamento legi-
mus, quae in nostris codicibus non habentur; ut
est illud: ex Aegypto vocavi filium meum, et:
quoniam Nazaraeus vocabitur, & Videbunt in
quem compunxerunt, et: Flumina de ventre eius
fluent aquae viuae, et: quae nec oculus vidit, nec
auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt, quae
praeparauit Deus diligentibus se, etc.

Et infra,

Et nescio quis primus auctor Septuaginta cellu-
las Alexandriae mendacio suo extruxerit, quibus
diuisi eadem scriptitarent, cum Aristaeus eiusdem
Ptolemaei ὑπερασπιστής, et multo post tempore Io-
sephus, nihil tale retulerint: sed in vna basilica
congregatos, contulisse scribant, non prophetasse.
Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem. Ibi
Spiritus ventura praedicit; hic eruditio et verbo-
rum copia ea quae intelligit, transfert. Nisi forte
putandus est Tullius oeconomicum Xenophontis,
et Platonis Protagoram, et Demosthenis pro Ctesio-
phonte, afflatus rhetorico spiritu trantulisse. Aut
aliter de eisdem libris per Septuaginta, aliter per
Apostolos Spiritus Sanctus testimonia texuit; ut
quod illi tacuerunt, hi scriptum esse inuenti sint.

Hierò-

*Hieronymus praefatione in librum Iosuae
col. 247. Tom. I.*

Et ut in primis, quod saepe testatus sum, sciat me non in reprehensionem veterum noua cudere, sicut amici mei criminantur: sed pro virili, partem offerre linguae meae hominibus, (quos tamen nostra delectant) ut pro Graecorum ἐξοπλοῖς, quae et sumtu et labore maximo indigent, editionem nostram habeant.

Ibid.

Quare Danielis iuxta Theodotionis translationem ecclesiae susceperunt.

*Idem in praefatione de omnibus libris veteris
Testamenti p. 317. Tom. I.*

Samaritani etiam Pentateuchum Mosi totidem litteris scriptitant, figuris tantum et apicibus discrepantes. Certumque est Esdram scribam, legisque doctorem, post captam Hierosolyinam, et instaurationem templi sub Zorobabel, alias litteras reperisse quibus nunc utimur, cum ad illud vsque tempus iisdem Samaritanorum et Hebraeorum characteres fuerint. In libro quoque Numerorum haec eadem supputatis, sub Leuitarum et Sacerdotum sensu, mystice ostenditur. Et nomen domini tetragrammaton in quibusdam graecis voluminibus, vsque hodie antiquis expressum litteris inuenimus.

*Item praefatione in librum Iesaiiae col. 474
Tom. I.*

Ut quomodo Graeci post LXX translatores, Aquilam et Symmachum et Theodotionem legunt, vel ob studium doctrinae suae, vel ut LXX magis
ex

et collatione eorum intelligant: sic et isti saltem unum post priores habere dignentur interpretem.

Hieronymus praefat. in Iob. col. 395. Tom. I.

Cogor per singulos scripturae diuinae libros ad uersariorum respondere maledictis: qui interpretationem meam, reprehensionem Septuaginta interpretationem criminantur: quasi non et apud Graecos Aquila, Symmachus et Theodotio, vel verbum e verbo vel sensum e sensu, vel ex utroque commixtum, et medie temperatum genus translationis expresserint, et omnia veteris instrumenti volumina Origenes obelis asteriscisque distinxerit, quos vel additos vel de Theodotione sumtos, translationi antiquae inseruit, probans defuisse quod additum est. Discant igitur obtrectatores mei recipere in toto, quod in partibus susceperunt, aut interpretationem meam cum asteriscis suis radere. Neque enim fieri potest, ut quos plura intermisisse susceperint, non eosdem etiam in quibusdam errasse fateantur, praecipue in Iob: cui si ea quae sub asteriscis addita sunt subtraxeris, pars maxima voluminis detruncabitur, et hoc duntaxat apud Graecos. Caeterum apud Latinos, ante eam translationem, quam sub asteriscis et obelis nuper edidimus, septingenti ferme aut octingenti versus defunt; ut decurtatus et laceratus corrosusque liber, foeditatem sui publice legentibus praebat.

Id. repetit, Apol. aduersus Ruf. Lib. 2. col. 429.

Et infra.

Memini me ob intelligentiam huius voluminis, Lyddaeum quendam praecceptorem, qui apud Hebraeos primus haberi putabatur, non paruis redemisse nummis: cuius doctrina an aliquid profecerim, nescio.

Et

Et infra.

Quodsi apud Graecos, post LXX editionem, iam Christi Euangelio coruscante Iudaeus Aquila, Syminachus et Theodotio, Iudaizantes haeretici, sunt recepti, qui multa mysteria Saluatoris subdola interpretatione celarunt, et tamen in ἐξαπλοῖς habentur apud ecclesias, et explanantur ab ecclesiasticis viris: quando magis ego Christianus, et de parentibus Christianis natus, et vexillum crucis in mea fronte portans, cuius studium fuit omnia repetere etc.

Hieronymus praefatione in librum Psalmorum iuxta hebraicam veritatem Tom. I. col. 835.

Quia igitur nuper cum Hebraeo disputans, quaedam pro domino Salvatore de Psalmis testimonia protulisti, volensque ille te illudere, per sermones pene singulos asseribat non ita haberi in Hebraeo, ut tu de LXX interpretibus opponeres, studiosissime postulasti, ut post Aquilam et Symmachum et Theodotionem novam editionem latino sermone transferrem etc.

Idem praefat. in Daniele I. Tom. col. 987.

Danielem Prophetam iuxta LXX interpretes, Domini Saluatoris nostri ecclesiae non legunt, videntes Theodotionis editione: et hoc cur acciderit nescio.

Idem Praefat. in Paralip. Tom. I. col. 1002.

Si LXX interpretum, pura et ut ab eis in graecum versa est, editio permaneret, superflue mi Chromati Episcoporum sanctissime atque doctissime, impelleres, ut hebraea volumina latino sermone

sermone transferrem. Quod enim semel aures hominum occupauerat, et nascentis ecclesiae roborauerat fidem, iustum erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc vero cum germana illa antiquaque translatio corrupta sit, atque violata; nostri arbitrii putas, aut e pluribus iudicare quid verum sit, aut nouum opus in veteri opere cadere; illudentibusque Iudaeis, cornicum, vt dicitur, oculos configere. Alexandria et Aegyptus in LXX suis Hesychium laudat auctorem; Constantino- polis vsque Antiochiam Luciani Martyris exemplaria probat; mediae inter has prouinciae palaestinis codices legunt: quos ab Origene elaboratos Eusebius et Pamphilus vulgauerunt: totusque orbis hac inter se contraria varietate compugnat. Et certe Origenes non solum exemplaria composuit quatuor editionum, e regione singula verba describens, vt vnus dissentiens, statim caeteris inter se consentientibus arguatur; sed quod maioris audaciae est, in editione LXX Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans quae minus ante fuerant, et virgulis quae ex superfluo videbantur apposita.

Hieronymi praefat. in Ezram Tom. I.

col. 1107.

Porro aliud est si clausis, quod dicunt, oculis mihi volunt maledicere, et non imitantur Graecorum studium ac benevolentiam, qui post LXX translatores, iam Christi Euangelio coruscante, Iudaeos et Ebionitas legis veteris interpretes, Aquilam videlicet, et Symmachum, et Theodotionem, et curiose legunt, et per Origenis laborem in ἐξερ-
πλοῖς ecclesiis dedicarunt.

Idem

Idem praefat. in librum Psalmorum Tom. I.

col. 1222.

Notet sibi vnusquisque vel iacentem lineam, vel signa radiantia, id est obelos $\div$ vel asteriscos $\times$ Et vbicumque viderit virgulam praecedentem $\div$ ab ea vsque ad duo puncta : quae impressimus, sciat in LXX translatoribus plus haberi. Vbi autem stellae $\times$ similitudinem perspexerit, de hebraeis voluminibus additum nouerit, atque vsque ad duo puncta, iuxta Theodotionis duntaxat editionem, qui simplicitate sermonis a LXX interpretibus non discordat.

Idem praefat. in librum Paralipom. iuxta LXX

Interpretes Tom. I. col. 1418.

Denique cum litteris a me nuper flagitassetis, vt vobis Paralipomenon latino sermone transferrem, de Tiberiade legis quendam doctorem, qui apud Hebraeos admirationi habebatur, assumpsi: et contuli cum eo a vertice, vt aiunt, vsque ad extremum vnguem.

Ibid. col. 1419.

Vbicumque ergo asteriscos, id est stellas $\times$ radiare in hoc volumine videritis, ibi sciatis de Hebraeis additum, quod in latinis codicibus non habetur. Vbi vero obelus, transuersa scilicet virga $\div$ praeposita est, illic signatur, quid LXX interpretes addiderint, vel ob decoris gratiam, vel ob Spiritus Sancti auctoritatem, licet in hebraeis voluminibus non legatur.

Hierop.

Hieron. Praefat. in libros Salom. Tom. I. col. 1419.

Tres libros Salomonis, id est, Proverbia, Ecclesiasten, Canticum Canticorum veteri LXX interpretum auctoritati reddidi; vel antepositis lineis ÷ superflua quaeque designans; vel stellis ✕ titulo praenotatis, ea quae minus habebantur interferens: quo plenius, O Paula et Eustochium, cognoscatis quid in libris nostris minus sit, quid redundet.

Idem Praefat. in quatuor Evangelia T. I. col. 1426.

Non quaero quid Aquila, quid Symmachus sapiant, quare Theodotion inter novos et veteres medius incedat. Sit illa vera interpretatio, quam Apostoli probauerunt.

Idem Praefat. in librum hebr. Quaest. T. II. col. 505.

Neque vero LXX interpretum, ut invidi latent, errores arguimus: nec nostrum laborem illorum reprehensionem putamus, cum illi Ptolemaeo regi Alexandriae, mystica quaeque in scripturis sanctis prodere noluerint: et maxime ea quae Christi aduentum pollicebantur, ne viderentur Iudaei et alterum Deum colere: quos ille Platonis sectator, magni idcirco faciebat, quia vnum Deum colere dicerentur. Sed et Euangelistae, et Dominus quoque noster atque Saluator, nec non et Paulus Apostolus, multa quasi de veteri Testamento proferunt, quae in nostris codicibus non habentur. Super quibus in suis locis plenius disseremus. Ex quo perspicuum est, illa magis vera esse Exemplaria, quae cum noui Testamenti auctoritate concordant. Accedit ad hoc quoque quod Iosephus, qui LXX interpretum ponit historiam, quinque tantum ab eis libros Mosi translatos refert:

N

quos

quos nos quoque confitemur plus quam caeteros cum hebraicis consonare. Sed et ii qui postea interpretes exsiterunt, Aquilam loquor, et Symmachum, et Theodotionem, longe aliter habent, quam nos legimus.

Ibid. col. 542. ad Gen. 40, 16.

Symmachus more suo apertius transtulit.

In Epist. ad Damasum Tom. II. col. 567.

Aquila namque qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosius verbum interpretatur ad verbum.

Et infra.

Aquilam vero ut in caeteris, et in hoc maxime loco proprie transtulisse omnis Iudaea conclamat.

Epist. ad Euangelum col. 574. Tom. II.

Nec refert, utrum Salem an Salim nominetur, eum vocalibus in medio litteris perraro utantur Hebraei, et pro voluntate lectorum, ac varietate regionum, eadem verba diuersis sonis atque accentibus proferantur.

Epistola ad Suniam et Fretelam Tom. II. p. 627.

In quo illud breuiter admoneo, ut sciatis aliam esse editionem, quam Origenes, et Caesariensis Eusebius, omnesque Graeciae tractatores κοινήν, id est, communem, appellant atque vulgatam, et a plerisque nunc Δεκιανός dicitur; aliam LXX interpretum, quae et in ἐξαπλοῖς codicibus reperitur, et a nobis in latinum sermonem fideliter versa est, et Hierosolymae atque in Orientis ecclesiis decantatur. . . κοινή autem ista, hoc est communis editio, ipsa est quae et LXX. Sed hoc interest inter
vtram-

utramque, quod κοινή pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta editio est; ea autem quae habetur in ἐξαπλοῖς, et quam nos vertimus, ipsa est quae in eruditorum libris incorrupta et immaculata LXX interpretum translatio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est, quin ita et ab Hebraeorum auctoritate discordet.

Hieron. Epist. ad Marcellam Tom. II. col. 707.

Aquila, qui verborum hebraeorum diligentissimus explicator est.

Hieron. Epist. ad Marcellam Tom. II. col. 711.

Theodotion, qui in caeteris cum Septuaginta translatoribus facit.

Hieron. Comment. in Ecclesiasten Tom. II. col. 740.

Hebraeus meus cuius saepe facio mentionem, cum Ecclesiasten mecum legeret, hac Baracibam, quem vnum vel maxime admirantur.

De Symmacho passim dicit Hieronymus ipsum apertius et manifestius interpretatum esse.

Hieron. Praefatione in Homilias Origenis in Canticum Tom. II. col. 87.

Origenes cum in caeteris libris omnes vicerit; in Cantica Canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quae ad viginti vsque versuum millia pene perueniunt; primum LXX Interpretes; deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Actio littore inuenisse se scribit &c.

Hieron. Comm. in III. Tom. Iesaiam. col. 24.

P litteram sermo hebraicus non habet; sed pro ea PHI Graeco vtitur.

Hieron. Comm. in Iesai 8. Tom. III. col. 79.

Duas domus Nazaraei, (qui ita Christum recipiunt, vt obseruationes legis veteris non amittant) duas familias interpretantur, Sammai et Hillel: ex quibus orti sunt Scribae et Pharisei; quorum suscepit scholam Akibas, quem magistrum Aquilae profelyti autumant: et post eum Meir, cui successit Iohanan filius Zachai: et post eum Eliezar, et per ordinem Delphon; et rursus Ioseph Galilaeus: et vsque ad captiuitatem Ierusalem Iosue. Sammai igitur et Hillel non multo prius quam Dominus nasceretur, orti sunt in Iudaea, quorum prior *dissipator* interpretatur, sequens *prophanus*: eo quod per traditiones et *δευτερώσεις* suas legis praecepta dissipauerit atque maculauerit.

Hieron. Comment. in Iesaiam col. 352.

De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguae hebraicae, et verbum de verbo exprimens, in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Phariseorum peruersa expositione deceptus sit, qui interpretari voluit, et *Israel ei congregabitur*.

Hieron. Comm. in Ezech. Tom. III. col. 716.

Aquilae vero secunda editio, quam Hebraei κατὰ ἀνείθεσαν nominant, transtulit *ἠεμάζων*, id est, *quiescens*, et *seorsim positus*.

Hieron. Praefat. in Comm. Danielis T. III. col. 1073.

Illud quoque Lectorem admoneo, Danielem non iuxta LXX Interpretes, sed iuxta Theodotionem

nem

nem ecclesias legere, qui utique post aduentum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Iudaeus est. Sed et Origenes de Theodotionis opere in editione vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quae addita sunt, et rursus quosdam versus obelis praenotauit, superflua quaeque designans. Cumque omnes Christi ecclesiae tam Graecorum quam Latinorum, Syrorumque et Aegyptiorum hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant inuidi labori meo, qui volui habere nostros, quod Graeci in Aquilae et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant.

Hieron. Comment. in Daniel cap. 1. col. 1075.

Quod nos iuxta editionem Hebraeorum quae *κατ' ἀρχιβερσέων* legitur, in tyrannos, vertimus.

Idem Comment. in Hoseam cap. 2. Tom. III. col. 1252.

Aquila diligens et curiosus interpres.

Hieron. Comment. in Habacuc Tom. III. col. 1633.

Sciendum autem, ut supra diximus, quod ubi posuerunt LXX, plurali numero, *ut saluares Christos tuos*, ibi esse in hebraico *LAIESVA ETH MESSIACH*, quod Aquila transtulit, *in salutem cum Christo tuo*: non quod Deus egressus sit, ut saluaret populum, et saluaret Christum suum; sed quod in salutem populi venerit cum Christo suo, iuxta illud euangelii: *Pater in me*, et *ego in Patre*; et *Pater in me manens ipse facit opera sua*. Sed et Quinta editio similiter transtulit: *Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo*. Theodotio autem vere quasi pauper et Ebionita: Sed et Symmachus eiusdem dogmatis, pauperem

senfum sequuti, iudaice transtulerunt: *Egressus es in salutem populi tui, ut saluares Christum tuum; et, egressus es saluare populum tuum, saluare Christum tuum.* Rem incredibilem dicturus sum, sed tamen veram. Isti Semichristiani iudaice transtulerunt: et Iudaeus Aquila interpretatus est vt Christianus. Sexta editio prodens manifestissime Sacramentum, ita vertit ex Hebraeo: *Egressus es vt saluares populum tuum per Iesum Christum tuum:* quod graece dicitur, ἐξῆλθες τῆ σωσαι τὸν λαόν σου δια Ἰησοῦν Χριστόν σου.

Hieron. Comment. in Epist. ad Titum Tom. IV. col. 437.

Vnde et nobis curae fuit omnes veteris legis libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digesserat, de Caesariensi Bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus et ipsa hebraea propriis sunt characteribus verba descripta, et graecis litteris tramite expressa vicino. Aquila etiam et Symmachus, Septuaginta quoque et Theodotio suum ordinem tenent. Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebraeos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent; quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consequutas. Haec immortale illud ingenium suo nobis labore donauit, vt non magnopere pertimescamus supercilium Iudaeorum, solutis labiis, et stridente saliuā, et rafa fauce gaudentium.

Idem Epist. XXIV, ad Marcellam Tom. II. col. 61.

Iam pridem cum voluminibus Hebraeorum editionem Aquilae confero; ne quid forsitan propter odium Christi Synagoga mutauerit; et vt amicae menti

menti fatear, quae ad nostram fidem pertinent
roborandam plura reperio.

Idem Epist. XXIX. ad Paulam Tom. IV. col. 68.

Quorsum Varronis et Chalcenteri mentio facta
fit, quaeritis? Videlicet ut ad Adamantium no-
strumque Chalcenterum veniamus: qui tanto stu-
dio in sanctarum Scripturarum labore sudavit, ut
iuste Adamantii nomen acceperit.

*Idem in Catalogo Scriptorum Eccles. de Origene
Tom. IV. col. 116.*

Quis ignorat, quod tantum in scripturis diuinis
habuerit studii, ut etiam hebraeam linguam contra
aetatis gentisque suae naturam edisceret: et acce-
ptis LXX interpretibus, alias quoque editiones in
vnum volumen congregaret: Aquilae scilicet Pon-
tici Profelyti, et Theodotionis Ebionaei, et Sym-
machi eiusdem dogmatis: qui in euangelium quo-
que κατὰ Ματθαῖον scripsit Commentarios, de
quo et suum dogma confirmare conatur. Praeterea
Quintam et Sextam et Septimam editionem, quas
etiam nos de eius Bibliotheca habemus, miro la-
bore reperit, et cum caeteris editionibus comparauit.

*Hieron. Epist. XXXIII. ad Pammachium
Tom. III. col. 255.*

Sed quid faciemus ad authenticos libros, in
quibus haec non feruntur adscripta, et caetera his
similia, quae si proferre nitamur, infinitis libris
opus est? Porro quanta dimiserint, vel asterisci te-
stes, ut dixi, sunt, vel nostra interpretatio, si a
diligenti lectore translationi veteri conferatur: et
tamen iure LXX Editio obtinuit in ecclesiis, vel
N 4 quia

quia prima est, et ante Christi facta aduentum; vel quia ab Apostolis (in quibus tamen ab hebraico non discrepat) vsurpata. Aquila autem Profelytus et contentiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est, iure proicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo possit, vel legere, vel intelligere, χεῦμα, ὀπωρισμὸν, σιλπνότητα, quod nos possumus dicere, *fusionem, pomationemque, et splendentiam.* Aut quia Hebraei non solum habent ἀεθερα, sed et πρῶταεθερα, ille κακοζήλωσ, et Syllabas interpretatur et litteras, dicitque σὺν τὸν ἄρανὸν, καὶ σὺν τὴν γῆν, quod graeca et latina lingua omnino non recipit.

Hieron. Apologia aduers. Rufinum Tom. IV. col. 363.

Certe etiam Origenes Patriarchen Huillum, qui temporibus eius fuit, nominat: et tricesimum Tomum in Iesaiam, in cuius fine edisserit: *Vae tibi, ciuitas Ariel, quam expugnauit Dauid,* illius expositione concludit, et cum aliter prius sensisse se dicat, doctum ab illo id quod est verius, confitetur. Octogesimum quoque nonum Psalmum, qui scribitur: *Oratio Moysi hominis Dei;* et reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, eiusdem Moysi putat: nec dedignatur hebraeam Scripturam interpretans, per singula loca quid Hebraeis videatur inferere.

Idem adu. Rufinum L. II. Tom. IV. col. 423.

Quod vt auderem, Origenis me studium prouocauit, qui editioni antiquae translationem Theodotionis miscuit, asterisco ✕ et obelisco ÷ id est, stella et veru, opus omne distinguens: dum aut
illu-

illucescere facit quae minus ante fuerant; aut superflua quaeque iugulat et confodit: maximeque quae Euangelistarum et Apostolorum auctoritas promulgauit.

*Hieron. Epist. XLV. ad Marcellam Tom. II.
col. 552.*

Ambrosius, quo chartas, sumtus, notarios ministrante, tam innumerabiles libros vere Adamantius, et Chalcenterus noster explicauit, in quadam epistola, quam ad eundem de Athenis scripserat, refert, nunquam se cibum Origene praesente sine lectione sumsisse, nunquam iniisse somnum, nisi vnus e fratribus sacris litteris personaret.

*Hieron. Epist. LXXIV. ad Augustinum
Tom. IV. col. 626.*

Quod autem in aliis quaeris epistolis, cur prior mea in libris canonicis interpretatio asteriscos habeat et virgulas praenotatas; et postea aliam translationem absque his signis ediderim, pace tua dixerim, videris mihi non intelligere quod quaesisti. Illa enim interpretatio LXX interpretum est: et vbiunque virgulae, id est, obeli, sunt, significatur, quod LXX plus dixerint, quam habetur in hebraeo: vbi autem asterisci, id est, stellulae praelucens, ex Theodotionis editione ab Origene additum est: et ibi graeca transtulimus, hic de ipso hebraico quod intelligebamus expressimus, sensuum potius veritatem, quam verborum ordinem interdum conseruantes. Et miror quomodo LXX interpretum libros legas, non puros, vt ab eis editi sunt, sed ab Origene emendatos, siue corruptos per obelos et asteriscos; et Christiani hominis interpretatiunculam non sequaris; praesertim cum ea,

quae addita sunt, ex hominis Iudaei atque blasphemii post passionem Christi editione, transtulerit. Vis amator esse verus Septuaginta interpretum? Non legas ea quae sub asteriscis sunt, inmo rade de voluminibus, ut veterum te fautorem probes. Quod si feceris, omnium ecclesiarum Bibliothecas damnare cogeris. Vix enim vnus aut alter inuenietur liber, qui ista non habeat.

*Hieron. Epist. ad Vincentium et Gallienum
Tom. IV. col. 805.*

Quamobrem Aquila, et Symmachus et Theodotio incitati, diuersum pene opus in eodem prodiderunt, alio nitente verbum de verbo exprimere, alio sensum potius sequi, tertio non multum a veteribus discrepare. Quinta autem et Sexta et Septima editio, licet quibus censeantur autoribus ignoretur, tamen ita probabilem sui diuersitatem tenent, ut auctoritatem sine nominibus meruerint.

Ex Rufino Hist. Eccl. lib. 6. cap. 13.

Famosissimos illos Codices primus composuit Origenes, in quibus per singulas columnulas e regione separatim opus interpretis vnus cuiusque descripsit, ita ut primo omnium ipsa hebraea verba hebraicis litteris poneret, secundo in loco per ordinem graecis litteris.

Philastrius Brixienfis de haeresibus num. 90.

Sunt haeretici, qui sicuti Septuaginta duorum sanctorum sapientissimorumque virorum interpretationem respuentes, Aquilae cuiusdam hominis vnus Pontici, qui post annos multos interpretatus est, aedificationem suscipiunt. Qui cum quaedam
prae-

praetermittere, necessitate urgente, tunc temporis cogere, dissonantia putantur dictasse. Is veluti plus a quibusdam Iudaeis maxime intellexisse laudatur, cum de Patre et Filio, non sicuti illi priores de lege, dictauerit: *Septuaginta enim duo dixerunt: aduersus Dominum, et aduersus Christum eius; Aquila autem: aduersus Dominum, et aduersus unctum eius.* Et iterum *Septuaginta duo dixerunt: Ecce Virgo concipiet, et pariet filium; et nomen eius, potens cum hominibus.* Quae quidem si pio sensu lectionis accepta fuerint, quod fortis et potens nemo nisi Christus Deus Dei sit filius, recte intelligit; si autem de eo dubitat, abiicienda et spernenda est talis editio. Vnde Iudaei non Septuaginta duorum interpretationes habent, qui de Patre et Filio et Spiritu Sancto bene sentientes, vnam substantiam, diuinitatem, maiestatem enuntiarunt; sed illius Aquilae, qui non ita recte sentit de Filio Dei, sed quasi de propheta nuntiauerit. Vnde interpretationes eius in medio librorum nunquam ponuntur, sed dextrae laevaeque assignantur: et ut contrariae et non plenae veritatis, ita leguntur a plurimis &c.

Mox num. 91.

Est haeresis, quae iterum post Aquilam triginta hominum interpretationem accipit, non illorum beatissimorum Septuaginta duorum, qui integre inuiolateque de Trinitate sentientes, ecclesiae catholicae firmamenta certissima tradiderunt interpretantes Scripturas. Isti triginta in multis Aquilam sunt secuti, vnde ab ecclesia catholica et istorum non suscipitur interpretatio, quae continetur in libris authenticis.

Ibid.

Ibid. num. 92.

Est haeresis, quae iterum sex virorum interpretationem postea editam vult sequi, non illorum priorum Sanctorum, qui septuaginta duorum aliis modis interpretari desiderant; et non paruum errorem incurrit, diuersa itidem sentiens de fide catholica.

Ibid. num. 93.

Sunt haeretici alii, qui Theodotionis et Symmachi itidem interpretationem diuerso modo expositam sequuntur, non illam beatissimorum priorum, quam ecclesia catholica colit et praedicat.

*Augustinus de Ciuitate Dei Tom. VII. lib. 15.
cap. 23. p. 408.*

Aquila autem, quem interpretem Iudaei caeteris anteponunt, non angelos Dei, nec filios Dei, sed filios Deorum interpretatus est.

Aug. de Ciuitate Dei l. 18. cap. 48. p. 526.

Nam cum fuerint et alii interpretes, qui ex hebraea lingua in graecam sacra illa eloquia transtulerunt, sicut Aquila, Symmachus, Theodotion; sicut etiam illa est interpretatio, cuius auctor non apparet, et ob hoc sine nomine interpretis Quinta editio nuncupatur: hanc tamen quae LXX est, tanquam sola esset, sic recepit ecclesia, eaque vtuntur graeci populi Christiani, quorum plerique vtrum alia sit aliqua ignorant.

Ex Chronico Paschali Edit. Caspii p. 255.

Ἰς. Ἰνδ. δ. Υπ. Αὐγερῆς, καὶ Σεργιανῆ, Ἀκύλας ἐγνωρίζετο, ὅς ἦν πενθερὸς Ἀδριανῆ τῆ βασιλείως. ἦν δὲ Ἑλλην, ὡς Ἀδριανὸς ἀπὸ Σινώπης τῆ Πόντος

Πόντῃ ὠρμωμένος. ὕστερον δὲ ἐβαπτίσθη, πειθεὶς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων. ἦν δὲ καὶ ἀσεβὴς, καὶ ἐγκαλέμενος περὶ τῆς ἀπὸ τῶν τῆς ἐκκλησίας, καὶ μὴ πειθεὶς, μετέπειτα τὰ τῶν Χριστιανῶν ἀθετήσας, προσήλυτός τε Ἰουδαίους, περιτέμνεται Ἰουδαῖος, καὶ ἐμπόγως μαθῶν τὴν αὐτῶν διάλεκτον, κατὰ σοιχεῖα ἐρμηνείαν ἑαυτῷ ἠρμήνευσεν ἐκ ὀρθῶ λογισμῶ, ἀλλ' ὅπως διασρέψῃ τινὰ τῶν ῥητῶν ταῦτα ἰσορεῖ Ἐπιφάνιος Κύπριος εἰς τὸν λόγον αὐτῶ τὸν περὶ σαδμῶν, καὶ μέτρων.

Ex eodem Chronico p. 263.

5. Ἰνδ. Γ'. ὑπ. Μαρκέλλῃ καὶ Λιλίανῶ. Ἐπὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων, Θεοδοτίων τις τῶ Πόντῃ ἀπὸ τῆς διαδοχῆς Μαρκίωνος τῶ αἰρεσιάρχῃ, τῶ ἀπ' αὐτῆς Σινώπῃς ὠρμωμένος, καὶ αὐτὸς μνησιῶν τῇ αὐτῇ αἰρέσει, καὶ εἰς Ἰουδαϊσμόν ἐκκλίνας, καὶ τὰ αὐτῶν σοιχεῖα καὶ γλῶσσαν μαθῶν, ἰδίως καὶ αὐτὸς ἐξέδωκεν τὰ πλεῖστα τοῖς ὀβ' ἐρμηνευταῖς συναρόντα, ὡς καὶ ἰσορεῖ περὶ τῆς Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος.

Ex eodem Chronico p. 266.

9. Ἰνδ. η'. ὑπ. Σεβήρῃ Ἀνύγῃς τὸ γ' καὶ Ἀντανίνῃ. ἐν τέτοις χρόνοις, Σύμμαχος τις Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν, μὴ τιμηθεὶς ὑπὸ τῶ ἰδίου ἔθνους, νοσήσας Φιλαρχίαν, καὶ ἀγανακτήσας κατὰ τῆς ἰδίας Φυλῆς, προσέρχεται Ἰουδαίους, καὶ προσηλυτεύει, καὶ περιτέμνεται δευτέραν περιτομήν. Οὗτος ἔν πρὸς διασροφὴν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἐρμηνειῶν ἐρμηνεύτας, τὴν τρίτην ἐξέδωκεν ἐρμηνείαν. ταῦτα Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος περὶ τῶν τριῶν ἐρμηνευτῶν, Ἀκύλα, καὶ Συμμάχῃ καὶ Θεοδοτίωνος ἔθηκεν.

Ex

Ex Synopsi Scripturae Sacrae, quae inter Athanasiana opera habetur Tom. II. p. 103.

Ποῖαι καὶ πόσαι παραδόσεις εἰσὶ τῆς Θείας γραφῆς· ἢτε ἔν ἀπὸ Εβραϊκῆ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἑρμηνεύσαι, καὶ τινες οἱ ταύτην ἑρμηνεύσαντες, καὶ πότε.

Πρώτη ἐστὶν &c. Haec utpote ex Epiphanio desumpta et longiuscula praetermittuntur.

Ado in Chronico de tempore Hadriani.

Per idem tempus Aquila Ponticus interpres secundus post LXX oritur.

Idem in Chronico sub Commodio.

Theodotion Ephesius interpres tertius apparuit.

Idem in Chronico ad Seuerum Imp. p. 790.

Symmachus interpres quartus agnoscitur.

HEXAPLORVM

QVAE SVPER SVNT.

GENESIS.

MANUEL DE

LA VIE DE LA VILLE

DE LA VILLE DE LA VILLE

IN GENESIN MONITVM.

Tametſi multam dedimus operam, vt veterum interpretum lectiones in Genesin vndequaue colligeremus; eximii tamen codicis Coisliniani, qui omnibus praeit vetustate, et marginalium notarum praestantia, vsum assequi statim non potuimus. Vnde accidit vt Genesin, qualem aliorum ope Manuscriptorum adornaueramus, illo destituti edere coacti simus. Sub haec autem cum in eius Bibliothecae possessionem venisset illustrissimus Episcopus Metensis Coislinianae familiae decus, nobisque omnium pro voto Manuscriptorum copiam fecisset, Heptateuchi totius lectiones, nondum editas, quas ex illo praestantissimo codice mutuati sumus, Appendicis more ad calcem primi Tomi locauimus *). Quia porro illae bene multae sunt, et non raro siace riores iis, quas principio posueramus, auctores sumus studioso Lectori, vt cum Heptateuchi interpretationes consulere voluerit, illas in appendice positas nunquam negligat. Primo autem Genesin edidimus vſi codicibus manuscriptis et libris, quorum Catalogus sequitur.

Codex RR. PP. Sancti Basilii Romae pro vltimis tantum Geneſeos capitibus.

Codex Regius 1825. membranaceus XI vel XII Saeculi, in quo est Heptateuchus et liber Ruth.

Codex Reg. 1871. membranaceus egregiae notae X Saeculi.

Codex

*) Nos vero in hac editione singula, suis locis restituta, lectori coniunctim exhibemus.

Codex Reg. 1888. Bombycinus XII Saeculi.

Codex Reg. alius cuius numerus excidit.

Codex Reg. 2911. XII. circiter Saeculi.

Codex Colbertinus, quem vnum in Genesin reperi
in illa Bibliotheca.

Schedae clarissimi viri Francisci Combefisii ex Or-
dine Praedicatorum, quas mutuo accepi a Reuerendo
et Doctissimo Patre Michaeli Lequien.

Schedae et folia aliquot edita, quae misit vir clarif-
simus Ernestus Grabe.

Basilii in Hexaëmeron.

Ambrosii in Hexaëmeron.

Hieronymi Quaestiones in Genesin, et alia quae-
dam eius opera.

Theodoretii Quaestiones in Genesin.

Anastasio Quaestiones.

Ioannes Philoponus in Hexaëmeron, editus a Bal-
thazare Corderio Viennae 1630. in 4. vnde pene totum
primum Geneseos caput secundum Aquilae, Symmachi
et Theodotionis interpretationes excerpimus.

Procopius in Heptateuchum.

Aliquot etiam in locis sequentes auctores nobis sub-
sidio fuerunt.

Iustini Dialogus cum Tryphone.

Origenes illustrissimi et doctissimi Huetii, et eius-
dem Philocalia a Spencero edita.

Cyprianus libro primo Testimonior. ad Quirinum.

Eusebii Caesariensis demonstratio euangelica.

Ioannis Chrysostomi Homiliae.

Augustini opera aliquoties.

Chalcidius in Timaeum Platonis.

Editio Complutensis.

Saepe vero Editionis Romanae et Drusii lectiones.

GENESES.

CAPUT I. a)

1. $\text{בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים$ — — — — — $\text{בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים}$
 A. ἐν κεφαλῷ b) ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἕρῶν καὶ σὺν τὴν γῆν. Σ. ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἕρῶν καὶ τὴν γῆν. Ο. ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἕρῶν καὶ τὴν γῆν. Θ. ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἕρῶν καὶ τὴν γῆν.

2. $\text{וְהָאֲדָמָה הָיְתָה רֵיקָה}$ — — — — — $\text{וְהָאֲדָמָה הָיְתָה רֵיקָה}$ A. ἡ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ ἔδεν. καὶ σκότος ἐπὶ πρόσωπον ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεῶ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων. Σ. ἡ δὲ γῆ ἐγένετο ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον c), καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπὶ πρόσωπον τῆ ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεῶ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων. Ο. ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύα-
 Ο 2 σκεύα-

a) Huiusce Capituli interpretationes vet. ex Philopone in Hexaëmeron, pene totae desumptae sunt.

b) Hanc veram lectionem Basilii, Philopones, Ambrosii, et omnes, quos vidi Codices tuentur. In schedis Drusii erat ἐν κεφαλῷ, sed in additamentis ad Genesin fatetur errorem. Hieronymus, LXX interpret. inquit, et Symmachus et Theodotio in principio transtulerunt, quod Aquila interpretatur in capitulo. —

c) In schedis Combesianis lectio Symm. sic habet: ἀργὸν καὶ ἀδιακρίτον. Sed praestat lectio Philoponi et al. quam sequimur.

σκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆ ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεῶ ἐπεφέρετο ἐπάνω τῆ ὕδατος. Θ. ἢ δὲ γῆ ἦν κενόν καὶ ἕδεν, (ἄλλος, ἕδεν καὶ ἕδεν.) καὶ σκότος ἐπὶ προσώπῃ ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεῶ ἐπιφερόμενον ἐπὶ προσώπῃ τῆ ὕδατος.

3. וַיִּבְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַמַּיִם. Α. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, γενέσθω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς. Σ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἔστω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς. Ο. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς. Θ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γειηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. וַיִּבְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַמַּיִם. Α. Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεός σὺν τῷ φῶς ὅτι καλόν, καὶ διεχώρισεν ὁ Θεός μεταξὺ τῆ φωτός, καὶ μεταξὺ τῆ σκοτίας. Σ. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὸ φῶς ὅτι καλόν, καὶ διέσειλεν ὁ Θεός μεταξὺ τῆ φωτός καὶ μεταξὺ τῆ σκοτίας. Ο. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὸ φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ Θεός ἀνά μέσον τῆ φωτός καὶ ἀνά μέσον τῆ σκοτίας. Θ. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὸ φῶς ὅτι καλόν. καὶ διεχώρισεν ὁ Θεός ἀνά μέσον τῆ φωτός καὶ ἀνά μέσον τῆ σκοτίας.

5. וַיִּבְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַמַּיִם. Α. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φωτὶ ἡμέρας d), καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα μία. Σ. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὴν σκοτίαν ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί ἡμέρα μία. Ο. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τὸ φῶς, ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα μία. Θ. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα μία.

6. וַיִּבְרָא

d) Alii ἡμέραν. Sie autem infra v. 8. ἄρανός vertit, vbi reliqui ἄρονόν.

6. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ. Α. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φερέωμα ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων, καὶ ἔσω διαχωρίζον μεταξὺ ὑδάτων εἰς ὕδατα. Σ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φερέωμα ἐν μέσῳ ὑδάτων, καὶ ἔσω διαχωρίζον ἐν μέσῳ ὕδατος καὶ εἰς ὕδωρ. Ο. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φερέωμα ἐν μέσῳ τῶ ὕδατος, καὶ ἔσω διαχωρίζον ἀναμέσον ὕδατος, καὶ ὕδατος· καὶ ἐγένετο ἔτως. Θ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γενηθήτω φερέωμα ἐν μέσῳ τῶ ὕδατος, καὶ ἔσα διαχωρίζον ἀμέσον ὕδατος εἰς ὕδατα.

8. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ. Α. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φερέωματι ἔρανόσ· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα δευτέρα. Σ. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φερέωματι ἔρανόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα δευτέρα. Ο. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τὸ φερέωμα ἔρανόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα δευτέρα. Θ. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φερέωματι ἔρανόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα δευτέρα.

9. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ. Α. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῶ ἔρανεῖ εἰς τόπον ἓνα, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο ἔτως. Σ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῶ ἔρανεῖ εἰς τόπον ἓνα· καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο ἔτως. Ο. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ, τὸ ὑποκάτω τῶ ἔρανεῖ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο ἔτως. ÷ e). καὶ συήθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῶ ἔρανεῖ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὀφθη ἡ ξηρά· Θ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τῶ ἔρανεῖ

O 3

ἐρανεῖ

e) Haec, quae sequuntur, in accuratioribus exemplaribus Obelo notata fuisse docet Basilius, utpote quae in Hebraeo non habeantur.

ἔραν ἔ̄ εἰς τόπον ἕνα· καὶ ὄφθῆτω ἡ ξηρὰ. καὶ ἐγένετο ἔ̄τως.

10. 210 21 — — 211 211. Α. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, καὶ τοῖς συστήμασι τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσης. καὶ συνείδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Σ. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσης. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Ο. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσης· καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Θ. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσης, καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. 212 212 213 213 — — 214 214. Α. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· βλασησάτω ἡ γῆ βλάστημα χόρτου σπειρόμενον σπέρμα, ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν σπέρματιζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἔ̄τως. Σ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ. Ο. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· βλασησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπείρον σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, ἔ̄ τὸ σπέρμα αὐτῶ ἐν αὐτῶ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐγένετο ἔ̄τως. Θ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς· ἐξενεγκάτω γῆ βοτάνην χόρτου.

12. 214 214 215 215 — — 216 216. Α. — σπέρματιζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν — καὶ συνείδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Ο. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπείρον σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιῶν καρπὸν, ἔ̄ τὸ σπέρμα αὐτῶ ἐν αὐτῶ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Σ. Θ. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. 216 216 217 217 — — 218 218. Α. Σ. Ο. Θ. Καὶ ἐγένετο ἔ̄σπερα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα τρίτη.

14. 218 218

14. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַמַּיִם — — אֶת-הַיָּמִים. Α. Καὶ ἔπειν ὁ Θεός· γενέσθωσαν Φωστῆρες ἐν τῷ σερρώματι τῆ ἔρανε τῷ διαχωρίζεν μεταξὺ τῆς ἡμέρας καὶ μεταξὺ τῆς νυκτός, καὶ ἔσωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρὸς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτός. Ο. Καὶ ἔπειν ὁ Θεός· γενηθήτωσαν Φωστῆρες ἐν τῷ σερρώματι τῆ ἔρανε εἰς Φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τῆ διαχωρίζεν ἀνά μέσον τῆς ἡμέρας, καὶ ἀνά μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔσωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρὸς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτός.

15. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַמַּיִם — — אֶת-הַיָּמִים. Α. Καὶ ἔσωσαν εἰς Φωστῆρας ἐν τῷ σερρώματι τῆ ἔρανε, τῷ φαίνεν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἔτως. Ο. Καὶ ἔσωσαν εἰς Φαῦσιν ἐν τῷ σερρώματι τῆ ἔρανε, ὡς φαίνεν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἔτως.

16. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַמַּיִם — — אֶת-הַיָּמִים. Α. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τῆς δύο Φωστῆρας τῆς μεγάλης, σὺν τὸν Φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἔξισίαν f) τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν τὸν Φωστῆρα μικρὸν εἰς ἔξισίαν τῆς νυκτός. Σ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τῆς δύο Φωστῆρας τῆς μεγάλης, τὸν Φωστῆρα τὸν μείζω εἰς τὸ ἡγεῖσθαι τῆς ἡμέρας, τὸν δὲ Φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἡγεμονίαν τῆς νυκτός. Ο. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τῆς δύο Φωστῆρας τῆς μεγάλης· τὸν Φωστῆρα, τὸν μέγαν εἰς ἀρχαῖς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχαῖς τῆς νυκτός, καὶ τῆς ἀστέρων. Θ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τῆς δύο Φωστῆρας τῆς μεγάλης· τὸν Φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἔξισίαν τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν Φωστῆρα τὸν μικρὸν εἰς ἔξισίαν τῆς νυκτός.

17. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַמַּיִם — — אֶת-הַיָּמִים. Α. Καὶ ἔθετο αὐτῆς ὁ Θεός ἐν τῷ σερρώματι τῆ ἔρανε, τῷ φαίνεν ἐπὶ

Ο 4

f) Origenes in Philocalia Spencer. p. 44. et in Genes. in Huet. p. 15. legit ἐξισιάν τῆς ἡμέρας.

- ἐπὶ τῆς γῆς. Ο. Καὶ εἶθετο αὐτὸς ὁ Θεὸς τῷ σε-
ρεώματι τῆς ἕρανθ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.
18. כו-כז — — כו-כז. Α. Καὶ ἐξασιά-
ζεν τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειεν
μεταξὺ τῆς φωτός καὶ μεταξὺ τῆς σκότους. καὶ συνεί-
δεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν. Ο. Καὶ ἄρχεν τῆς ἡμέρας,
καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειεν ἀνά μέσον τῆς φω-
τός, καὶ ἀνά μέσον τῆς σκότους. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς
ὅτι καλόν.
19. כז-כח — — כז-כח. Α. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα
καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα τετάρτη. Ο. Καὶ ἐγένε-
το ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα τετάρτη.
20. כח-כט — — כח-כט. Α. Καὶ
εἶπεν ὁ Θεός· ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῆς
ζώσης, καὶ πετηνὸν ἰπλάμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρό-
σωπον τῆς σερεώματος τῆς ἕρανθ. Σ. Καὶ εἶπεν ὁ
Θεός· ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἐρπετὸν ψυχὴν ζῶσαν,
καὶ πετηνὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον
σερεώματος ἕρανθ. καὶ ἐγένετο ἕτως. Ο. Καὶ εἶ-
πεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν
ζῶσων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ
τὸ σερέωμα τῆς ἕρανθ, ἢ καὶ ἐγένετο ἕτως : Θ.
Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξερψάτωσαν τὰ ὕδατα ἐρπετὰ
ψυχῆς ζώσας, καὶ πετηνὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς,
κατὰ πρόσωπον σερεώματος ἕρανθ. καὶ ἐγένετο
ἕτως g).
26. לה-לז — — לה-לז. Α. Καὶ
εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν,
καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. καὶ ἐπικρατείτωσαν ἐν ἰχ-
θύϊ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν πετεινῷ τῆς ἕρανθ, καὶ
ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ καὶ ζῶα κινεμένῳ ἐπὶ
τῆς

g) Iam Versus 21 — 25. omisimus. Nam ex A. Σ. Θ.
h. l. nihil habebat noster, quod afferret, et Verba τῶν Ο. a
Vulg. libris nihil discrepant.

τῆς γῆς. Σ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον, ὡς εἰκόνα ἡμῶν, κατ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. Ο. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ κατ' ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῆ ἕρανῆ καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἔρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. Θ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἐν ὁμοιώσει ἡμῶν.

27. קַהֵן נִרְבָּ — — קִיְהִי־נִרְבִּי. Α. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτῆ· ἐν εἰκόνι Θεῶ ἔκτισεν αὐτῆς· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτῆς. Σ. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι διαφόρῳ, ὁρθιον ὁ Θεὸς ἔκτισεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτῆς. Ο. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεῶ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς. Θ. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτῆ, ἐν εἰκόνι Θεῶ ἔκτισεν αὐτῆς· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτῆς.

28. בְּרָכִיתִּי-לָם — — קִיְהִי־נִרְבִּי. Α. Καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς ὁ Θεός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ ἐπικρατεῖτε ἐν ἰχθύι τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν πετεινῶ τῆ ἕρανῆ, καὶ ἐν παντὶ ζῶῳ κινημένῳ ἐπὶ γῆς. Σ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς ὁ Θεός. εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Θεός· αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ χειρῶδε τῆς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ πετεινά τῆ ἕρανῆ, καὶ τὰ ζῶα τὰ ἔρποντα ἐπὶ τῆς γῆς. Ο. Καὶ εὐλόγησεν αὐτῆς ὁ Θεός, λέγων· αὐξάνετε καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἀρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πετεινῶν τῆ ἕρανῆ, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἔρπετῶν τῶν ἐρπόντων

ἐπὶ τῆς γῆς. Θ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰς ὁ Θεός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· αὐξάνετε, καὶ πληθύνετε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ παιδεύετε ἐν τοῖς ἰχθύσι τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς τῶ ἔρανῶ, καὶ ἐν παντὶ ζῳῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς.

29. הָרִבְיָה הַיְהוּדִי — — הַיְהוּדִי הַיְהוּדִי. Α. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν σὺν πάσῃ χλόῃ σπερμαίνουσαν σπέρμα ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· καὶ σὺν πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ καρπὸς ξύλου ἐσπαρμένον σπέρμα h) ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν. Σ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον τὸν σπερματίζοντα σπέρμα, τὸν ἐπὶ πρόσωπε πάσης τῆς γῆς, καὶ πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ ἐστὶ καρπὸς ξύλου σπερματίζοντος σπέρμα, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν. Ο. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπείρον σπέρμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς. καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν. Θ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἰδὲ δέδωκα ὑμῖν τὸν πάντα χόρτον σπερμαίνοντα σπέρμα τὸν ἐπὶ πρόσωπε πάσης τῆς γῆς· καὶ τὸ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν ξύλου σπερμαίνοντος σπέρμα, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν.

30. הַיְהוּדִי הַיְהוּדִי הַיְהוּדִי הַיְהוּדִי — — הַיְהוּדִי הַיְהוּדִי. Α. Καὶ παντὶ ζῳῷ τῆς γῆς, καὶ παντὶ πετεινῷ τῶ ἔρανῶ, καὶ παντὶ κινεμένῳ ἐπὶ γῆς, ᾧ ἐν αὐτῷ ψυχὴ ζῶσα, σὺν πᾶν λάχανον εἰς βρώσιν. καὶ ἐγένετο ἔσως. Σ. Πᾶσίτε τοῖς ζῳοῖς τῆς γῆς, καὶ πᾶσίτε τοῖς πετεινοῖς τῶ ἔρανῶ, καὶ παντὶ κινεμένῳ ἐπὶ

h) Sed in editis Theodoreti Quæst. 51. in Genes. σπερμαίνον σπέρμα. Drusus in additam: legit σπαρόμενον mendose. dubitatque an altera versio ex altera Aquilae editione defunta sit. Puto variam esse eiusdem versionis lectionem. Ultra vera sit incertum. Certe Theodoreti non spernenda.

ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾗ ἔστι ψυχὴ ζῶσα· πᾶν χλωρὸν χόρ-
 τει εἰς βρῶσιν, τὸν πάντα χόρτον σπόριμον, ὃ ἔστι
 ἐπάνω πάσης τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἕτως. Ο. Καὶ
 πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς
 τῶ ἕρανῶ, καὶ παντὶ ἔρπετῶ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς,
 ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζῶσιν, πάντα 1) χόρτον
 χλωρὸν εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο ἕτως. Θ. Καὶ πᾶ-
 σι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τῶ
 ἕρανῶ, καὶ παντὶ ἔρπετῶ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
 ἔχοντι ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζῶσιν, τὸν πάντα χλωρὸν εἰς
 βρῶσιν. καὶ ἐγένετο ἕτως.

31. וַיַּשְׁקֵה יְיָ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל — — וַיִּהְיֶה אֵלֶּיךָ. Α.
 Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σύμπαν ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδὲ ἀγα-
 θὸν σφόδρα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ,
 ἡμέρα ἕκτη. Σ. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίη-
 σε, καὶ ἦν καλὰ σφόδρα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ
 ἐγένετο πρωΐ ἡμέρα ἕκτη. Ο. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ
 πάντα ὅσα ἐποίησε· καὶ ἰδὲ καλὰ λίαν. καὶ
 ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.
 Θ. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ
 ἰδὲ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο
 πρωΐ ἡμέρα ἕκτη.

C A P V T II.

1. וַיַּשְׁקֵה. Α. Σ. Οἱ ἕρανοί. Ο. Ὁ ἕρανόσ.
  2. וַיַּשְׁקֵה בְיָוֵם. Ἑβρ. (τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ). Ο.
 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ a).
- וַיַּשְׁקֵה. Οἱ λοιποὶ, τῇ ἑβδόμῃ. Ο. Τῇ ἕκτῃ.

הבשה

1) Procop. legisse videtur καὶ πάντα — Nam notat abundare τὸ καὶ apud LXX et in Σ. non haberi. Et certe nec in Hebraeo nec in aliis interpretibus illud et legitur.

a) Hieronymus in Gen. pro die sexto, ait, in hebraeo habet, diem septimum. Arctabimus igitur Iudaeos qui de otio Sabbathi gloriantur.

קבשי: א. Διέλειπεν. Ο. Κατέπαυσεν.

4. γρηתי סימשי קיטתי הן. Α. και Σ. Αὐται αἱ γενέσεις b) (τῷ ἕρανεῖ καὶ τῆς γῆς). Ο. Αὐτὴ ἡ βίβλος c) γενέσεως ἕρανεῖ καὶ γῆς.
6. קמתי — — קמי קמי. Α. Καὶ ἐπιφλυγμός (al. ἐπιβλυσμὸς) ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότισε (al. ἐπότιζε) πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς χθονός. Ο. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.
7. קמי קמי — — קמי קמי. Α. Καὶ ἔπλασε Κύριος ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον χῆν ἀπὸ τῆς χθονός, καὶ ἐνεφύσησεν ἐν μυκτῆρσιν αὐτῷ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Σ. καὶ Θ. Καὶ ἔπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ χῆν ἀπὸ τῆς ἀδάμα, καὶ ἐπνευτεν εἰς τὰς μυκτῆρας αὐτῷ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἀδάμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Ο. Καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χῆν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῷ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.
8. קמי קמי-קמי קמי קמי קמי. Α. Καὶ ἐφύτευσε Κύριος ὁ Θεὸς κῆπον ἐν Εδέμ ἀπὸ ἀρχῆς. Σ. Παράδεισον (ἀνθηρὸν) ἐκ πρώτης. Ο. Καὶ ἐφύτευσεν

b) Coislin. Aquilae tribuit hanc versionem, sed Catenae omnes Symmacho.

c) In haec verba huiusmodi nota legitur in omnibus, quas vidi Catenis MSS sine auctoris nomine: Το, βίβλος, ἐν τῷ τόπῳ τέτρω καθολικὴ καὶ κείται παρ' Ἑβραίοις, ἀλλ' ἐπὶ πλάνῃ Ἑβραϊκῆ γραφῆσι, πλανηθέντος ἐν τῇ πλάνῃ ἐκείνῃ, ἐν ᾧ κείται παρὰ μὲν Ἀκύλα, τῆτο βιβλίον γεννημάτων ἀδάμ· παρὰ δὲ τοῖς Ο. αὐτὴ ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων· ὡς δὲ καὶ ἐν τέτρω τῷ τόπῳ βιβλίον παρελειφθῆται καὶ ἄνω αὐτὸ προσέθηκε. Quibus verbis Origenes indicat, vocem קמי ab hebraeo scriba aduersam fuisse in quaedam exemplaria.

τευσεν ὁ Θεὸς παραδείσον ἐν Εδέμ κατ' ἀνατολάς.
Θ. Ἐν πρώτοις. Σύρας, καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παραδείσον ἐν Εδέμ.

11. 1171. Εβρ. Φεισών. Ο. Φισών d).

12. 1172. Ο. Ἄνδραξ, Ἄλλοι, βδέλλιον.

13. 1173. Α. Σαρδόνυξ. Σ. Θ. Ὀνυξ. Ο. Ὁ λίθος ὁ πράσινος.

14. 1174. Εβρ. Γαιών. Ο. Γεών.

15. 1175. Εβρ. Χῆτ. Ο. Αἰθιοπίας.

16. 1176. Εβρ. Εδδκελ. Ο. Τίγρις.

17. 1177. Εβρ. Φοραδ. Ο. Εὐφράτης.

18. 1178. Α. Ἐξ ἀνατολῆς. Ο. Κατέναντι.

19. 1179. Σ. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἄλσος e).

Ο. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς.

20. 1180. Α. — Ὅτι ἐν

ἡμέρᾳ βρώσεως σε — Σ. Οὐ μὴ φάγη ἀπ' αὐτῆ.

ἢ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγη ἀπὸ τῆ ξύλας, θνητὸς ἔσῃ.

Ο. Οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτῆ, ἢ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε

ἀπ' αὐτῆ θανατῶ ἀποθανεῖσθε.

21. 1181. Οἱ λοιποὶ, θνητὸς ἔσῃ f).

Ο. Θ. Θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.

22. 1182. Α. Ποίησωμεν αὐτῷ βοηθόν

θὸν κατέναντι αὐτῆ. Ο. Ποίησωμεν αὐτῷ βοηθόν

κατ' αὐτόν.

1177.

d) Acacius in Catt. regg. MSs. Ταῦ τῶν τεσσάρων ποταμῶν ὀνόματα κατὰ μὲν Ἑβραϊκῶς ἄτω καλεῖται, ὁ μὲν πρῶτος Φεισών, ὁ δὲ δεύτερος Γαιών, ὁ τρίτος Φοραδ, ὁ τέταρτος Εδδκελ. παρα δὲ Ἑλλῆσι, Γάγγης, Νῆλος, Εὐφράτης, Τίγρις.

e) Drufius legi vult ἀλοσύνης quia ἄλσος ἰρῆ suspectum videtur, tanquam vocabulum a Lexicis alienum. Verum multa sunt eiusmodi vocabula apud vet. interpretes, quae in Lexicis nondum notata sunt. Vide Praelim. pag. 107. not. a.

f) Hanc lectionem Hieron. et Ambrosius vni Symmacho tribuunt. Et non infrequenter observatur notam οἱ λοιποὶ usurpari etiam, cum unus tantum interpres versionem aliquam exhibet.

- וְכָל. Οἱ λοιποὶ, μοναχόν. Ο. μόνον.
 וְכָל. Α. Ὡς κατέναντι αὐτῆ. Σ. Ἐναντίας αὐτῆ.
 Ο. Κατ' αὐτόν.
 19. תַּח. Σ. Ζῶα. Ο. Θηρία.
 20. תַּח. Α. Σ. Ζώαις. Ο. Θηρίοις.
 21. וְכָל הַחַיָּוִת אֲשֶׁר בָּרָא יְהוָה. Α. Καταφορὰν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.
 Σ. Κάρον ἐπὶ τὸν Ἀδάμ. Ο. Ἐκτασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.
 ἕτερος, ὕπνον.
 וְכָל. Α. Καὶ ἐπέκλεισεν. Σ. Συνέκλεισεν. Ο. Καὶ
 ἀνεπλήρωσε.
 22. וְהָיוּ אֵלֶיךָ אֶרֶץ וְיָם. Ο. Θ. Καὶ
 ἀποδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν,
 εἰς γυναῖκα.
 23. וְהָיוּ אֵלֶיךָ אֶרֶץ וְיָם. Ο. Θ. Καὶ
 ἀποδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν,
 εἰς γυναῖκα.
 23. תַּח הַקֶּרֶן שֶׁבַח — — — וְכָל הַחַיָּוִת אֲשֶׁר בָּרָא יְהוָה.
 Σ. Τῆτο ἀπαξ ὅσῃν ἐκ τῶν ὁσῶν με· αὕτη κληθή-
 σεται ἀνδρῖς, ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὐτή.
 Ο. Τῆτο νῦν ὅσῃν ἐκ τῶν ὁσέων με, καὶ σαρκὲ ἐκ
 τῆς σαρκὸς με. αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τῆ
 ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη. Θ. Τῆτο ἀπαξ ὅσῃν ἐκ τῶν
 ὁσῶν με (αὕτη κληθήσεται λῆμμα, vel λῆψις) g)
 ὅτι ἐκ τῆ ἀνδρὸς ἐλήφθη.

CAPUT III.

1. וְהָיוּ אֵלֶיךָ אֶרֶץ וְיָם. Α. Καὶ ὁ ὄφις
 ἦν πανουργὸς ἀπὸ παντὸς ζώου (Coisl. ζώων) τῆς χώ-
 ρας, ἧ ἐποίησε κύριος ὁ Θεός. Ο. Ὁ δὲ ὄφις ἦν
 φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς,
 οὐκ

g) Λῆψις verior lectio. Nam in marg. Codicis Coisl. legitur: Ἐσσα, Ἑβραϊκῶς λῆψις ἢ ἀνδρῖς. Et Theodorus Heracleotes in Cat. haec habet: ἐπισημαντόν μὲν τοι κεκῆνο, ὅτι ἐπὶ μὲν τῷ Ἀδάμ διηρημένως ἔπεν, τῆς τε σαρκὸς τὴν ποιήσεν καὶ τῆς ψυχῆς· ἐπὶ δὲ τῆς γυναικὸς μόνον τὴν ΛΗΨΙΝ ἔπεν τῆς πλευρῆς. Hieronymus autem, Theodotio, ait, aliam etymologiam suspicatus est, dicens: Haec vocabitur assumptio.

- ὃν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός. Εβρ. ἀρωμ. Σ. Πεν-
νεργότερος. Θ. Πανῆργος.
 10 ηκ. Σ. Πρὸς τὶ. Ο. Τὶ ὅτι.
 μη. Ο. Παραδείσος. Θ. Κήπος.
 5. כוכבי וקרחו. Σ. Συνετιδιθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ
 ὑμῶν. Ο. Διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
 6. לבנה. Ἄλλοι, καὶ ἔφαγε. Ο. Καὶ ἔφαγον.
 7. ויני כקרחו. Σ. Συνετιδήσαν οἱ ὀφθαλμοί.
 Ο. διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί.
 8. ויה רוח. Λαρευη αρωμ. Α. Ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς
 ἡμέρας. Σ. Διὰ πνεύματος ἡμέρας. Ο. Τὸ δειλινόν.
 Θ. Ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατάψυξιν τῆς ἡμέρας.
 12. ויני כקרחו. Σ. συνάκησάς μοι. Ο. ἔδωκας
 μετ' ἐμῶ.
 13. ויני כקרחו. Ἄλλοι, ἐπηγάγετέ με h). Ο. Ἠπά-
 τησέ με.
 14. רע. Α. Χῆν. Ο. γῆν.
 15. שנה כדשי ניה. Ο. Αὐτός σε τηρήσει κεφα-
 λίν. Αλλ. αὐτή σε τηρήσει i) κεφαλὴν.
 16. כנה. Α. Ταῖς συλλήψεις σε. Σ. Θ. Ταῖς κη-
 σεις σε. Ο. Τὸν σεναγμὸν σε.
 ηρωη. Α. Συνάφειά σε. Σ. Ἡ ὄρμή σε. Ο. Πρὸς
 τὸν ἄνδρα ἢ ἀποσροφή σε.
 17. כלכלה כבצב — — הרה. Α. Ἐπικατά-
 ρατος ἢ χθῶν ἐνεκά σε. — — Σ. Ἐπικατάρατος
 ἢ γῆ ἐν τῇ ἐργασίᾳ σε, ἐκ κακοπάθειας (f. κακο-
 παθεία) φάγη αὐτήν. Ο. Ἐπικατάρατος ἢ γῆ ἐν
 τοῖς ἔργοις σε ἐν λύπαις φάγη αὐτήν. Ο. Ἐπι-
 κατάρατος ἢ γῆ ἀδάμα ἐν τῇ παραβάσει σε, μετὰ
 μόχθου φάγη αὐτήν.

19. כדשי.

h) Sic Drusus ex Augustino Eugubino Steuchio. Quid vero, si suspicemur legendum ἀπηγάγετό με?

i) Coisl. pro voce τηρήσει habet τρίψω crasso interpre-
 tis nomine.

19. רָבִי־שׁ. A. Ἐπιστρέψαι σε. O. Ἀποστρέψαι σε.
 20. הַחַיָּה. A. Ἄσα. Σ. Ζωογόνος. O. Ζωή.
 22. וַיִּרְוּ חַיֵּי הַחַדָּשִׁים — — דְּחַיֵּי הַחַדָּשִׁים. Σ. Ἴδες
 Ἀδάμ γέγονεν ὁμῶς ἀφ' (ἡμῶν) ἐν τῷ γινώσκεν κα-
 λὸν ἢ πονηρόν· νῦν ἔν μηδαμῶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα
 αὐτῶ. O. Ἴδες Ἀδάμ γέγονεν ὡς εἰς ἐξ ἡμῶν, τῶ
 γινώσκεν καλὸν καὶ πονηρόν: καὶ νῦν μήποτε ἐκτεί-
 νῃ τὴν χεῖρα αὐτῶ.

CAPUT IV.

1. וַיְהִי-תַחַד שְׁמַיִם וְתַחַד אֲרָצוֹת. O. Ἐβραῖος καὶ ὁ Σύρος, ἐκ-
 θεσάμην ἀνθρώπων ἐν Θεῷ. O. Ἐκθεσάμην ἀν-
 θρώπων διὰ τῶ Θεῶ.
 2. וַיְהִי-תַחַד שְׁמַיִם. Σ. Καὶ πάλιν ἔτεκεν. O. Καὶ προσέ-
 θεκε τεκεῖν.
 4. וַיְהִי עַשְׂרִים. A. Καὶ ἀπεκλήθη (al. ἀπεκλήθη) k)
 ὁ Θεός. Σ. Καὶ ἐτέρφθη ὁ Θεός. O. Καὶ ἐπέειπεν
 ὁ Θεός. Θ. Καὶ ἐνεπύρτισεν ὁ Θεός super Abel, et su-
 per sacrificium eius, l) ὁ Σύρος, καὶ εὐδόκησεν ὁ Θεός.
 5. וַיְהִי כֵן. O. Οὐ προσέχε. Θ. Οὐκ ἐνεπύρτισε.
 6. וַיִּלֶּן τῷ Κάϊν σφόδρα, καὶ ἔπεσε τὸ πρόσωπον
 αὐτῶ, καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Κάϊν εἰς τί τὸ ὀργί-
 λον σοι. m) O. Καὶ ἐλυπήθη Κάϊν λίαν, καὶ συνέ-
 πεσε τῷ προσώπῳ αὐτῶ. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς τῷ
 Κάϊν, ἵνα τί περίλυπος ἐγένε. Ἀλλ. Καὶ ἐλύπησε.
 7. וַיְהִי-כֵן וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֱלֹהִים. O. Ἴδες
 Σ. Ἀλλ' εἰάν ἀγαθύνης, ἀφήσω· εἰάν δὲ μὴ ἀγα-
 θύνης,

k) Cod. Coisl. ἐπεκλήθη melius ut videtur.

l) Verba latina prodeunt ex Hieronymo. Caeterum
 ἐνεπύρτισεν melius quam ἐπύρτισε quod Coisl. habet.

m) Hanc A. versionem habemus a Theodoro. Drusus
 male legerat, καὶ ὀργίλον τὸν Κάϊν. Melius τῷ Κάϊν, ut esse-
 runt Theodoretii editi et Schedae Comb. quae postremae
 σφόδρα omittunt.

θύνης, παρὰ θύραν αἰμαρτία ἐγκείται. Ο. Οὐκ εἰάν ὀρθῶς προσενέγκης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλθης, ἡμαρ-
τες; ἡσύχασον· πρὸς σέ ἡ ἀποτροφή αὐτῆ, καὶ
σύ ἀρξῆς αὐτῆ. Θ. Οὐκ εἰάν ἀγαθῶς ποιῆς δεκτὸν,
καὶ εἰάν μὴ ἀγαθῶς ποιῆς, ἐπὶ θύρας αἰμαρτία ἐγ-
κάθηται. πρὸς σέ ὀρμὴ αὐτῆ, καὶ ἀρξῆς αὐτῆ.

8. A. O. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. In haec verba
Scholion, παρ' ἔδενι τῶν λοιπῶν κεῖται τὰ ῥήματα
τῆς Καινῆ πρὸς Ἀβελ· ἀλλ' ἐδὲ παρ' Ἑβραίοις·
ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ Φασίν. παρὰ δὲ τοῖς ὀ. κεῖται·
ἔχει δὲ αὐτὰ καὶ τὸ Σαμαρειτικόν. Alii vero Co-
dices ex Origene, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τῆς
Καινῆ πρὸς τὸν Ἀβελ, εἰ γέγραπται· καὶ οἱ περὶ
Ἀκύλαν ἔδειξαν· ὅτι ἐν τῷ ἀποκρύφῳ Φασίν οἱ
Ἑβραῖοι κεῖσθαι τῆτο ἐνταῦθα κατὰ τὴν τῶν ὀ.
ἐκδοχὴν. n)

12. 777 23. Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, σαλευόμενος
καὶ ἀκαταστατῶν. Ο. Στένων καὶ τρέμων. ο).

15. 571

n) Haec notatu digna ignoti cuiusdam et Origenis loca,
quae ex MSS. nostris excerptimus, in serie reponenda duxi-
mus: vt, vnde prodeat illud διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον, quod A.
et O. expresserunt, statim deprehendatur. Observandum est
autem, priorem notam a Nobilio et Drusio Cyrilli nomine cir-
cumferri, sed perperam, vt monet Combesius in Schedis:
Ex reglis Codic. et Codice Mazarini, (sic ille) Sixtina ha-
bet Cyrilli nomine, cum Cyrillus non habeat. Quia forte
inuenit Nobilius in Catena istis simili subiectum superioris
scholio, cui nec ipsum bene inscriptum Cyrilli nomen. Mo-
nent autem haec duo scholia, verba διελθ. ε. τ. π. quae in
Hebraeo non exstant, ex Apocrypho sumta esse ab O. et A.
ipsosque Hebraeos in Apocrypho quodam agnoscere. — No-
tat Nobilius ea ipsa verba, in Targum Hierosol. qui Ro-
mae est, haberi.

o) Sic Catenae regiae. Sed Ed. Rom. loco τῆς, ὁ Ἑβρ.
καὶ ὁ Σύρος, habet οἱ ἄλλοι, similiterque Theodoretus. Hinc
recte

15. קרי סיהגבש — — יל רמיה. A. (Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ Κύριος, διότι πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, δίκηθ δώσει ἑπταχθ.) Σ. (Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ Κύριος, ἐχ ἔτως, ἀλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, ἑβδομος ἐκδίκησθ λήψεται.) Ο. Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ Κύριος, ἐχ ἔτως, πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, ἑπτὰ ἐκδικέμενα παραλύσει. Θ. (Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ Κύριος, ἐχ ἔτω, πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, τὴν ἑβδομάδα ἐκδικέμενα παραλύσει.) ρ)
24. קרי סיהגבש כי. Σ. — — Ο. Ἑπτάκις ἐκδεδίκηται. Θ. — — ρ)
25. קה נרי — — נרהי. A. (Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Σήθ λέγασα, ὅτι ἔθηκε Θεὸς μοι σπέρμα ἕτερον.) ρ) Ο. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆ Σήθ λέγασα, ἐξανέστησε γάρ μοι ὁ Θεὸς σπέρμα.
26. קיה קשב נרהל להיה יח. A. Τότε ἤρχθη τῆ καλεῖσθαι ἐν ὀνόματι Κυρίθ. s) ὁ Εβραῖος, ἔτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῶ ὀνόματι Κυρίθ τῆ Θεῆ. Ο. Οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα Κυρίθ τῆ Θεῆ.

CAPVT

recte suspicatur Drusus illos *alios* intt. esse A. Σ. Θ. Itaque haec lectio non modo Hebraei et Syri sed et illorum esse videtur.

ρ) Graeca trium intt. verba a quodam nupero allata vncinis inclusimus: quia nusquam reperimus. Lege in h. l. Hier. Quaest. in Gen. et Epist. ad Damasum. Nec non Procop. in Gen. pag. 86.

ρ) Proc. in Gen. p. 90. — *Theodotion, praesentem locum transferens, per septenarium viciscatur. Symmachus sic vertit: septimus poenas dabit.*

ρ) Latine haec exhibet Hieronymus. Nos graece reddidimus, vncinisque inclusimus.

s) Sic omnes Catenaе regiae et Sch. Comb. Drusus legerat Ακ. τότε ἤρχθη τῆ καλεῖσθαι ἐν ὀνόματι Κυρίθ. Theodoretī editi, Ακ. τότε ἤρχθη τῆ καλεῖσθαι τῶ ο. κ.

C A P V T V.

1. וְהָיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר יָרַד אֱלֹהִים בְּרֵישִׁית. Α. Τῆτο τὸ βιβλίον γεννημάτων Ἀδάμ. Ο. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.
2. וְהָיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר יָרַד אֱלֹהִים בְּרֵישִׁית. Α. Τῆτο τὸ βιβλίον γεννημάτων Ἀδάμ. Ο. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.
2. וְהָיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר יָרַד אֱלֹהִים בְּרֵישִׁית. Α. Τῆτο τὸ βιβλίον γεννημάτων Ἀδάμ. Ο. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.
5. וְהָיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר יָרַד אֱלֹהִים בְּרֵישִׁית. Α. Καὶ ἔζησεν Ἀδὰμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἑννακόσια ἔτος. 1) Ο. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἀδάμ, αἷς ἔζησε, τριάκοντα καὶ ἑννακόσια ἔτη.
25. וְהָיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר יָרַד אֱלֹהִים בְּרֵישִׁית. Τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὸ Σαμαρειτικὸν, καὶ ἔζησε Μαθυσάλα 11) ἔτη ρπζ. καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. Ο. Καὶ ἔζησε Μαθυσάλα ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.
26. וְהָיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר יָרַד אֱלֹהִים בְּרֵישִׁית. Ἑβρ. καὶ Σαμαρ. καὶ ἔζησε Μαθυσάλα μετὰ τὸ γεννησάμ αὐτὸν Λάμεχ, δύο καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτακόσια ἔτη. Ο. Καὶ ἔζησε Μαθυσάλα μετὰ τὸ γεννησάμ αὐτὸν τὸν Λάμεχ δύο καὶ ὀκτακόσια ἔτη.

C A P V T VI.

2. וְהָיוּ הַיָּמִים אֲשֶׁר יָרַד אֱלֹהִים בְּרֵישִׁית. Α. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶν Θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Σ. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τῶν δυναστευόντων τὰς θυγατέρας τῶν

P 2

τῶν

t) Sic Epiph. in de mens. et pond. p. 159. verba Aquilae, mutilata refert. — In annos autem generationum insignem Eusebii Emiseni locum adferunt Sch. Comb. ὅτι ἡ Ἑβραϊκὴ καὶ ἡ Σύρος, καὶ ἡ Συμ. παρὰ 9' ἔτη αἰ γενεαλογαῖ, καὶ ὑποδείγματος ἵκεν, ἐκ αὐτῆ τῆ Ἀδάμ γέγραπται σλ' γεννησάν τὸν Σήθ. ἡ Ἑβραϊκὴ ρλ' προσέθησι δὲ αὐτῆ εἰς ὑπόλοιπον ζήσῃ τῆ Ἀδάμ.

u) Notabilis exstat locus Hier. Quaest. In Gen. super Quaestione: anne Mathusalah iuxta diligentem supputationem 14 annos post diluuium vixisse censendus esset? quem vide.

- τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ. υἱοὶ τῶν δυναστῶν. Ο. Ἰδόν-
τες δὲ υἱοὶ τῆ Θεῷ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων.
Θ. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τῆ Θεῷ.
3. וְיָלַד — — יָוֵי נָל. Σ. Οὐ κρινεῖ τὸ πνεῦμά
μα τὴς ἀνθρώπου αἰωνίως. ν) Ο. Οὐ μὴ κοστα-
μείνη τὸ πνεῦμά μα ἐν ταῖς ἀνθρώποις τέτοις εἰς
τὸν αἰῶνα.
4. וְיָרַח הַיּוֹם בְּיָלְדָהּ. Α. Οἱ ἐπιπίπτοντες ἦσαν ἐπὶ
τῆς γῆς. ψ) Σ. Οἱ βίαιοι ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς. α).
δυσίατοι. Ο. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.
Θ. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.
9. וְבָרָא לָהֶן בְּצַוָּתוֹ — — הַיְהִי עֲקָוָה. Α. Καὶ μετ-
εμελήθη ὁ Θεὸς ὅτι ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ διεπονήθη πρὸς καρδίαν αὐτῆ. Σ. Καὶ
αἰπέσρεψεν. Ο. Καὶ ἐνεθυμήθη ὁ Θεὸς, ὅτι ἐποίησε
τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διανοήθη.
7. וַיַּחַסַּב כִּי. Α. Ὅτι μετεμελήθη. Ο. Ὅτι ἐνε-
θυμήθη. Ἀλλ. ἐθυμάθη.
9. כִּי-רָחַלְתָּה עִיָּהֲלָה-תָּה. Α. Σὺν τῷ Θεῷ πε-
ριεπάται. Σ. Τῷ Θεῷ ἐπηκολέθησε. Ο. Τῷ Θεῷ
εὐηρέτησε Νῶε.
13. וְגַר. Α. Τέλος. Σ. Πέρασ. Ο. Καιρός.
14. וְרָג-יָצַב. Ο. Ἐκ ξύλων τετραγώνων. Ἀλλ. ἐκ
ξύλων ἀσήπτων, ἢ κεδρίων. Ἀλλ. ἐπὶ πλακῶν
πυξίνων. x)
- וְהָבִיתָ-תָּה הַשָּׁמַיִם עֲבָר. Σ. Καλιὰς ποιήσεις. Ο. Νοσ-
σιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτόν. Ἀλλ. κατὰ τὴν κιβωτόν.

רַבָּב

ν) In vno Codice legitur αἰωνίως.

ψ) Vide quae Drusus in h. l. scite disputat.

x) Sic Ed. Rom. Tres autem interpretes, quorum alius
ἐκ ξύλων ἀσήπτων, alius ἐκ ξύλων κεδρίων, alius ἐπὶ πλακῶν
πυξίνων reddit, suspicor esse Α. Σ. Θ. Et ista quidem, v. n. πυξί-
videntur Theodotionis esse.

- וכפרו בכפר. Α. Ἀλοιφήσεις γ) ἀλοιφή. Σ. Ἰλαση-
 ρία. 2) Ο. Ἀσφαλτώσεις.
 16. וקח חיה הטהרה. Α. Μεσημβρινὸν ποιήσεις τῆ
 κιβωτῶ. Σ. Διαφανὲς ποιήσεις. Ο. Ἐπισυνάγων
 ποιήσεις τὴν κιβωτόν. Θ. Θύραν ποιήσεις.
 וקח חיה הטהרה. Σ. Κατὰ δίσεγα καὶ τρίσεγα
 ποιήσεις αὐτήν. Ο. Κατάγαια διώροφα, καὶ τριώ-
 ροφα ποιήσεις αὐτήν.
 18. וקח חיה הטהרה. Σ. Συνθήκην μετὰ σῶ. Ο. Τὴν
 διαθήκην μετὰ σῶ.
 19. וקח חיה הטהרה. Α. Σ. Ἀπὸ πάντων τῶν ζώων. Ο. Ἀπὸ
 πάντων τῶν κτηνῶν.

C A P V T VII.

4. וקח חיה הטהרה. Ο. Πᾶν τὸ ἀνάση-
 μα ὃ ἐποίησα. Ἀλλ. ἐπανάσημα. Ἀλλ. πᾶσαν τὴν
 ἀνάσασιν ἣν ἐποίησα.
 11. וקח חיה הטהרה. Α. Σ. Αἱ θυρίδες τῶ θρανῶ. Ο. Οἱ
 καταρξάκται τῶ θρανῶ.
 14. וקח חיה הטהרה. Ο. Πετεινόν. Ἀλλ. πτερωτόν.
 15. וקח חיה הטהרה. (Σ. Ἀπὸ πά-
 σης σαρκὸς ἐν ἣ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς.) a) Ο. Ἀπὸ
 πάσης σαρκὸς ἐν ᾧ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς.
 20. וקח חיה הטהרה. Α. Ἐνεδυναμώθη. Σ. Ἐπεκράτησεν. Ο. Ὑψώ-
 θη ὕδαρ.
 22. וקח חיה הטהרה. Ο. Πᾶν ὃ ἦν. Ἄλλοι, πᾶς ὃς ἦν.
 24. וקח חיה הטהרה. Α. Ἐνεδυναμώθη. Σ. Ἐπεκράτησεν. Ο.
 Ὑψώθη ὕδαρ.

P 3

CAPVT

y) In Cod. Reg. 1871. legitur ἀλοιφώσεις, quasi ab ἀλοι-
 φία; quae lectio non spernenda.

z) Scriba omisit verbum ἰλάσας.

a) Nos, ducti loco Augustini (in locut. num. 20.) verba
 Σ. graece reddidimus adeoque vncinis inclusimus.

CAPUT VIII.

1. וַיַּבֵּר אֱלֹהִים. A. Σ. Καὶ παρήγαγεν. O. Καὶ ἐπήγαγεν.
 וַיַּבֵּר אֱלֹהִים. A. Καὶ ἐξάλησαν (τὰ ὕδατα.) Σ. Καὶ
 ἐλώφθησαν (τὰ ὕδατα.) O. Καὶ ἐκόπαστε τὸ ὕδωρ.
 2. וַיִּכְרַח אֱלֹהִים. A. Καὶ ἐνεφράγησαν b) αἱ πηγαί.
 Σ. Καὶ ἐκλείθησαν αἱ πηγαί. O. (Θ.) Καὶ ἐπεκα-
 λύφθησαν αἱ πηγαί.
 4. וַיִּרְא אֱלֹהִים. O. Λοιποὶ, Ἀρμενίας. O. Ἀραράτ.
 6. וַיִּלֶּךְ-תָּה. O. Τὴν Θυρίδα. Ἀλλ. τὴν Θύραν. c)
 7. וַיִּבֶן. O. Σύρος καὶ ὁ Εἰβρ. ὑπέσρεψεν. d) O. Οὐκ
 ἀνέσρεψεν.
 11. וַיִּלֶּךְ. Σ. Θάλλον. e) O. Φύλλον.
 13. וַיִּבְרַח הַכַּבֹּד-תָּה. A. Σ. Τὸ κάλυμμα τῆς κι-
 βωτῆ. O. Τὴν σέγην τῆς κιβωτῆ.
 20. וַיִּלֶּךְ. Σ. Ἀναφοράς. f) O. Ὀλοκάρπασιν. Ἀλ-
 λος, ὀλοκάντωσιν.
 21. וַיִּבְרַח-לֵן הַיָּהוָה יְהוָה. A. Θ. Εἶπε Κύριος πρὸς
 τὴν καρδίαν ἑαυτῆ. g) Σ. Εἶπε Κύριος πρὸς ἑαυτόν.
 O. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς διανοηθεὶς.

מנערי

b) Sic C. R. 1871. quod praeferimus τῆ ἐνεφράγησαν, quod Scholiastes Romanus habet. Nam ἐμφράττω saepius legitur, ἐπιφράττω nusquam.

c) Videtur esse Σ.

d) Sic Catt. MSS. et Sch. Comb. ex Didymo. Itaque O. et Vulg. particulam negativam habent quae nec in hebraeo hodierno est, nec tempore Didymi in Hebr. et Syro exstabat.

e) Θάλλον γαμμη. Sic C. R. 1871. Cum autem pro more extrema foliorum exciderent operae, ut auro linirent, nomen aut notam interpretis saepe absciderunt. Quod et h. l. factum est. Sed tribuimus hanc lectionem Symmacho, quia is eod. voc. utitur Prou. 11, 28, et quia in Cod. Coisl. cum nota Σ, legitur.

f) Coisl. ἀναφοράν.

g) Hic variant Codices. Nam Scholiastes Rom. hanc lectionem Theodotioni tribuit. At Codd. nostri et Sch. Comb. A. adscribunt, ut videtur, recte. Nam A. hic et alibi litteram sequitur,

מנעו — — לב יצ. 'Ο Εβραῖος, τὸ πλάσμα τῆς καρδίας τῆ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτῆ. Ο. Ἡ διάνοια τῆ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐτῆ.

22. γרה יהי כל. Ο. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς. Ἀλλ. πάντα τὸν χρόνον τῆς γῆς.

יהי א. Ἡμέρα καὶ νύξ. Ο. Ἡμέραν καὶ νύκτα.

C A P V T I X.

2. היה כל לו. Σ. Κατὰ πάντων τῶν θηρίων. Ο. Ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις. Ἀλλ. ἐπὶ πᾶσι τοῖς κτήνεσι.

4. רמו ושו בנב. Α. Ἐν ψυχῇ αὐτῆ αἷμα αὐτῆ. Σ. Οὐ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτῆ. h) Ο. Ἐν αἵματι ψυχῆς.

5. היה. Σ. Ζώων. Ο. Θηρίων.

14. γרה לו ענ בעני. Ο. Ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν. Ἀλλ. ἐν τῷ συναόγειν με νεφέλας ὑπεράνω τῆς γῆς.

22. יהי ערוה הו. Α. Σ. Τὴν ἀσχημοσύνην τῆ πατρὸς αὐτῆ. Ο. Τὴν γύμνωσιν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

24. יהי. Ο. Ἐξένηψε δέ. Ἀλλ. ἐξυπνίωθη. i)

26. רמל עבד כנען יהי. Α. Δῆλος δέλων ἕστω Χανααν παῖς. Ο. Καὶ ἕστω Χανααν παῖς οἰκέτης αὐτῆ.

27. יהי ב. Ο. Ἐν τοῖς οἴκοις. Ἀλλ. ἐν ταῖς σκηνώμασι.

C A P V T X.

9. יהי גבר. Ο. Γίγας κυνηγός. Ἄλλος, βίαιος. k)

14. יהי פלשתים. Ο. Ὄθεν ἐξῆλθε Φυλιστιείμ. Ἀλλ. ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιείμ.

P 4

21. יהי

h) Cum Σ. non soleat Hebraismus sectari, suspicor, lectionem Σ. Aquilae, et lect. A. Symmacho esse tribuendam.

i) Videtur esse Σ. qui sic reddere solet τὸ γרה, v. c. Pl. 43, 16. 72, 20.

k) Suspicatur Drusus esse Σ. qui sic vertit יהי גבר Gen. 6, 4. Sed idem Num. 33. vertit τερασίας.

21. הוהוה. Σ. Τῶ πρεσβύτε. Ο. Τῶ μείζονος.
25. ובל. Ο. Φαλέγ.

C A P V T XI.

2. הוהוה. Α. Ἄρα. Σ. ἀπαῖρα. Ο. Ἐν τῷ κινή-
σαι αὐτῶς.
3. הוהוה הוהוה הוהוה. Ὁ Εβρ. καὶ ὁ Σύρ. καὶ
ἄσβεστος ἦν αὐτῶν ὁ πηλός. Ο. Καὶ ἄσφαλτος ἦν
αὐτῶν ὁ πηλός.
6. הוהוה הוהוה. Α. Ὁ ἐνοσηθήσονται. 1) Σ. Ὁ εἰν λο-
γίσωνται. Ο. Ὅσα ἂν ἐπιθῶνται.
7. הוהוה. Α. Ἀναμίξωμεν. Ο. Συγχέωμεν.
9. בבל. Α. Βάβελ. Ο. Σύγχυσις.
11. בבל. Α. Ἀνέμιξε. Ο. Συνέχεε.

C A P V T XII.

6. הוהוה הוהוה. Σ. (Ἔως) τῆς δευῆς Μαιμβεῆ.
Ο. Ἐπὶ τὴν δευῆν τὴν ὑψηλὴν.
8. הוהוה. Α. Καὶ μετῆρεν. Σ. Καὶ ἀπῆρεν. Ο. Καὶ
ἀπέστη.
10. הוהוה. Α. Ἀπὸ θαλάσσης. Σ. Ἀπὸ δυσμῶν. Ο. Κατὰ
θάλασσαν.
9. הוהוה. Α. Νότονδε. Σ. Εἰς νότον. Ο. Ἐν τῇ ἐρήμῳ.
10. הוהוה הוהוה. Α. Ὅτι ἐβαρύνθη ὁ λιμός. Ο.
Ὅτι ἐνίχυσεν ὁ λιμός.
12. הוהוה. Α. Ζωώσασιν. Ο. Περιποιήσονται.
17. הוהוה הוהוה הוהוה. Α. ἤπτετο —
ἀφ᾽ αἰς ἐβασάνισεν. m) Ο. Καὶ ἤτασεν ὁ Θεὸς τὸν
Φαραὼ ἐτασμοῖς.

C A P V T

1) Drusus sic profert, Αλ. ὅθεν ἐνοσηθήσονται.

m) Sic Coisl. Verum haec Aquilae versio mutila est,
voxque ἐβασάνισεν videtur addita explicationis causa.

C A P V T XIII.

1. הַנָּבָה. Σ. *Eis τὸν νότον.* Ο. *Eis τὴν ἔρημον.*
 3. בְּבַר מִן, Εβρ. *βαρὺς σφόδρα.* Ο. *Ἦν πλάσιος σφόδρα.*
 נַגַּב. Σ. *Eis τὸν νότον.* Ο. *Eis τὴν ἔρημον.*
 5. וְיִלְקַח רֶבֶק וְיָנֹחַ. Ο. *Βόες καὶ σκηναί.* Αλλ. *βόες καὶ κτήνη.*
 6. וְיָקַח לְבָשֵׁל יֶלֶד יִלְיָן. Ο. *Καὶ ἐκ ἐχώρες αὐτῆς ἡ γῆ κατοικεῖν ἄμα.* Αλλ. *καὶ ἐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἄμα.* η)
 12. וַיֵּב, Α. *Ἐκάθισεν.* Σ. *Ἐμεκεν.* Ο. *Παρώκησεν.* Ed. Rom. *κατώκησεν.* ο)
 17. וְהָנִיחַ לְבִי. Ο. *Ὅτι σοι δώσω αὐτήν — καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα;* haec desunt in alijs libris.
 18. וַיֵּב. Ο. *Κατώκησε.* Αλλ. *Παρώκησε.*
 וַיֵּב מִן בְּנֵי. Ο. *Παρεὰ τὴν δεῦν τὴν Μαμβρεῖ.* Αλλ. *ἀπὸ ὀρέσεως.*

C A P V T XIV.

1. וְהָיָה לְמֶלֶךְ. Σ. *Βασιλέως Πόντος.* Ο. *Βασιλέως Ελλασάε.*
 וְהָיָה לְמֶלֶךְ. Σ. *Βασιλέως Σκυθῶν.* ρ) Ο. *Βασιλέως Ελάμ.*
 וְהָיָה לְמֶלֶךְ. Σ. *Βασιλέως Παμφυλίας.* Ο. *Βασιλέως ἔθνων.*
 3. וַיִּשְׁבּוּ רַמְעַל וְרַבְקָה. Α. *Συνέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν περιπεδίνων,* Σ. Θ. *Συνῆλθον ἐν τῇ κοιλάδι*
 P 5

η) Hanc lectionem exhibent Codd. MSS. non pauci et Ed. Compl. Estque illa veteris cuiusdam interpretis, atque in multis Codd; in textum τῶν Ο. irrepfit.

ο) Lectio κατώκησεν videtur vera esse lectio τῶν Ο. et alteram παρώκησεν Theodotioni tribuerem, collato v. 18.

ρ) Sic infra v. 9, in Coisl.

- λαῖδι τῶν αἰλσῶν. Ο. Συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φαίραγγα τὴν αἰλυκὴν.
5. חִינֹדָי. Α. Φαφαείμ. Ο. Τὸς γίγαντας.
חִינֹדָי - תְּחִי. Ο. Καὶ τὸς Ομμαίεσ, Αλλ. καὶ τὸς Εμμαίεσ.
6. לֵינָה נָו. οἱ λοιποὶ, ἕως θρυός. Ο. ἕως τῆσ τερεβίνθα.
8. חִינֹדָי. Α. Τῶν περιπεδίνων. Σ. Θ. Τῶν αἰλσῶν. Ο. Τῆ αἰλυκῆ.
9. חִינֹדָי. Σ. Παμφυλίεσ. Ο. Ἐθνῶν.
תְּחִי נָו. Σ. Βασιλέα Πόντεσ. Ο. Βασιλέα Ελασαε.
13. חִינֹדָי. Σ. Τῶν διαφυγόντων τισ. Ο. Τῶν ἀνασθεντων τισ.
- חִינֹדָי. Α. Τῶ περαίτη. Αλλ. Εβραία. Σ. Εβραία. Ο. Τῶ περαίτη.
- וְנָו לֵי - תְּחִי בְּיָדָי קָוָו — — קָוָו קָוָו - חִינֹדָי
לֵינָה. Ουμελχισεδεχ μελεχ σαλημ ωσι λεεμ ειαν,
וְנָו חֹרֶן לֵעֵל עֵלִינָה : εἰβαρχεσ εἰωμερ βαρεχ
αβραμ λεελ ελιεν κονε σαμαιμ εααρεσ : εἰβαρεχ
ελ ελιεν εσερ μαγγεν σαραχ βιαδαχ εαιθεν λο
μαασερ μεχολ.
21. חִינֹדָי. Α. Τὴν ψυχὴν. Σ. Τὰσ ψυχὰσ. Ο. Τὸσ ἀνδρασ.
23. חִינֹדָי. Α. Ἀπὸ εῶμματοσ. Σ. Ἀπὸ νήματοσ. Ο. Ἀπὸ σπαρτίεσ.
- לֵינָה - קָוָו. Σ. Τῆ ἱμάντοσ τῆ ὑποδήματοσ. Ο. Σφουρωτήεσ τῆ ὑποδήματοσ.

C A P V T XV.

3. חִינֹדָי רָוָו - בְּנָו. Α. Υἱὸσ τῆ ποτίζοντοσ οἰκίαν με.
Σ. Ὁ δὲ συγγενὴσ τῆ οἰκῆ με. Ο. Ὁ δὲ υἱὸσ Μασέκ.
Θ. Καὶ ὁ υἱὸσ τῆ ἐπὶ τῆσ οἰκίασ με.
- רָוָו. Εβ. Δαμασκηνοσ. Ο. Δαμασκοσ.
- חִינֹדָי קָוָו. Α. Ἀπέρχομαι ἄγονοσ. Σ. Πορεύομαι.
Ο. Ἀπολύομαι ἄτεκνοσ.

9. גוה. Α. Ο. Πεξίσεράν. Θ. Νεοσσόν περίσεράν.
 11. על-הפגרים. Ο. Ἐπὶ τὰ σώματα ἐπὶ τὰ διχο-
 τομήματα αὐτῶν. Ἀλλ. ἐπὶ τὰ σώματα τὰ
 διχοτομηθέντα.
 וישב אהרן. Α. Ἀπεσόβησεν αὐτούς. Ο. Συνεκαί-
 θισεν αὐτοῖς.
 12. והחרמך כלה. Α. Καταφορὰ ἐπέπεσε. Σ. Κάρες
 ἐπέπεσε. Ο. Θ. Ἐκασασις ἐπέπεσε.
 15. ובר טובה בשובה. Α. Σ. Ταφείς ἐν πολιά
 ἀγαθῇ. Ο. Τραφείς ς) ἐν γήρα καλῷ.

C A P V T XVI.

2. מבנה. Ο. Τεκνοποιήσομαι. Ἀλλ. τεκνοποίησής μοι.
 עב. Α. Ἐπέχε. Ο. Συνέκλεισε.
 מבנה ורלו. Α. ἕπως οἰκοδομηθήσομαι. Σ. εἶπως
 τεκνωθῶ. Ο. Ἴνα τεκνοποιήσωμαι.
 6. וחרב. Α. Μετὰ φυγῆς ὑπανεχώρησεν. ς)
 Ο. Ἀπέδρα.
 7. ויש. Ο. Σάρ. Ἄλλοι, τείχος 8) ἢ εὐθυμίας.
 11. ושמעו. Σ. Θ. Ἰσμαήλ εἰς ἀκοὴν Θεῶ. Ο. Ἰσμαήλ.
 12. ודן דר. Α. Ἄγριος. Σ. Κεχωρισμένος ἀνθρώ-
 πων. Ο. Ἄγρωτος ἀνθρώπος. Θ. Ἐρημος ἀνθρώπος.

C A P V T XVII.

1. ומים. Ο. Ἄμεμπτος. Ἄλλοι, τέλειος.
 2. בריחי. Ο. Τὴν διαθήκην με. Ἄλλοι, τὴν συνθήκην με.
 8. ונתתי לך. Σ. Καὶ δίδωμί σοι. Ο. Καὶ δώσω σοι.
 14. ונכרתה — — וכן רש. Ὁ Εβρ. πᾶς ὁ
 μὴ περιτέμων, ἐξολοθρευθήσεται, ὁ Σύρος, πᾶς ὃς
 ἔπε-

q) Legendum puto ταφεί.

r) At vix crederem Aquilam tanta usum esse paraphrasi.

s) Sic A. et Σ. infra c. 46, 6. γω vertunt.

ἔ περιτέμνεται, ἐξολοθρευθήσεται. Ο. καὶ ἀπεριτμη-
τος ἄρσην, ὅς ἐ περιτμηθήσεται, ἐξολοθρευθή-
σεται. Ἄλλος, ἀφανισθήσεται.

CAPVT XVIII.

6. םינר ןלש. Α. Σ. τρία σάτα. ι) Ο. τρία μέτρα.
12. הנה יל - הנה — — — הנה רבקה.
Α. ἐγέλασε κατ' αὐτῆς (λέγασα) μετὰ τὸ κατα-
τριβῆναί με, ἐγένετό μοι τρυφεία. Σ. μετὰ τὸ
παλαιωθῆναί με ἐγένετό μοι αἰκμή. Ο. ἐγέλασε δὲ
Σάρρα ἐν ἑαυτῇ, λέγασα, ἔγω μὲν μοι γέγονεν
ἕως τῆ νῦν.
14. רבבה. Α. ἐγκατάω αὐτῆς. Ο. ἐν ἑαυτῇ.
18. םיצנ. Α. ὀσείνον. υ) Σ. ἰχυρόν. Ο. πολύ.
20. רבה. Α. Σ. ἐβαρύνθησαν. Ο. μεγάλα σφόδρα.
21. הלא ןשנ. Σ. ἐπετέλεσαν τὸ ἔργον. Ο. συντελῆνται.
25. השנמ ךל הלה. Σ. ἔχι σόν. Ο. μηδαμῶς σὺ
ποίησας.
26. השנמ ןל ןרנה - כל ןשנ. Σ. ὁ πάντα ἀν-
θρώπων ἀπαγμάτων δικαιοπραγεῖν, ἀκρίτως μὴ ποιή-
σης τῆτο. Ο. ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, ἔ ποιή-
σεις κρίσιν.
26. םרין ציומק םרוב נחמן - םנ. Ο. εἰάν ὦσιν
ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα. Ἄλλ. εἰάν εὗρω ἐν Σοδόμοις
πεντήκοντα δικαίους. ψ)
30. הנה יל קה נג - לה. Α. μὴ δὴ ὀργίλον τῷ κυρίῳ.
Ο. μήτι κύριε.

CAPVT

ι) Similiter Α. i Reg. 25, 18.

υ) Sic saepius vertitur vox םיצנ. Sed quaedam MSS.
et quidem optimae notae, nonnunquam habent ὀσείνον.

ψ) Videtur esse Σ.

C A P V T XIX.

10. ויבאו. Ο. εἰσεσπάσαντο. Ἄλλος ἐπίασαν. x)
 16. הויתמה. Α. ἐμέλλησεν. Ο. ἐταράχθησαν. Ἄλλος, ἐσρατεύσατο. y)
 17. והיה כהוציא ה' את סודום. Σ. καὶ ἐξήγαγε κύριος αὐτὸν, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως. Ο. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτὰς ἔξω.
 19. הויהוה. Ο. τῶ ζῆν τὴν ψυχὴν μσ. Ἄλλ. τὸ ζῶσαμ.
 21. ויהי כן. Α. ἦρα τὸ πρόσωπόν σου. Σ. οὐρασε z) ἐδυσωπήθην τὸ πρόσωπόν σου. Ο. ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον.
 23. ויעז. Σύρος, Ζααρι. Ο. Σηγαίρ.
 28. ויק. Εβραῖος, ἀναπνεύμασις. Ο. ἀτμίς.
 31. כל-הדרך. Α. (καθ' ὁδὸν πάσης τῆς γῆς.) Ο. ὡς καθήκει πάση τῇ γῆ.

C A P V T XX.

2. ויהי וישא — — ויק. (Α. καὶ εἶπεν Ἀβραάμ πρὸς Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτῆς, ἀδελφή μσ.) Ο. εἶπε δὲ Ἀβραάμ περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτῆς, ὅτι ἀδελφή μσ ἐστίν.
 4. ויהי ויק. Ο. ἔθνος ÷ ἀγνοῶν; καὶ δίκαιον ἀπολεῖς.
 5. לבבו — — ב. Α. ἐν ἀθωότητι (καρδίας.) Σ. ἐν ἀπλότητι καρδίας. Ο. ἐν καθαροῦ καρδία.
 10. והיה כן. Α. Τί εἶδες, ὅτι ἐποίησας σὺ τὸ ῥῆμα τῆτο; Σ. τί ἰδὼν ἐποίησας τὸ

x) Haec lectio videtur esse τῶν Ο. Nam vox εἰσεσπάσαντο, vel similis, a verbo εἰσπάω, nusquam alias legitur apud LXX. Quare crediderim τὸ εἰσεσπάσαντο esse alius interpretis lectionem, quae in LXX irrepserit, ut et innumerae aliae.

y) Coisl. Σ. ἐσρατεύετο.

z) Drusus legi vult ὄρα σοι. Si error est, sane vetustissimus sit oportet, quandoquidem Catenae fere omnes ita habent ut Hieronymus.

- τὸ πρῶγμα τέτο; Ο. τί ἐνιδῶν ἐποίησας τέτο;
 Θ. τί ἐώρακας, ὅτι ἐποίησας τὸν λόγον τέτον;
 16. קכ חלמ. Α. χιλιάδα ἀργυρίου. Ο. χίλια
 δίδραχμα.
 קח חלמ. Α. Ο. ταῖς μετὰ σῶ.

CAPVT XXI.

8. חלמ חלמ. Αἱμοί, πότον μέγαν. a) Ο. δαχὴν
 μεγάλην.
 14. שבע בנר. Σ. Βηρσαβεέ. Ο. Φρέαρ τῆ ὄρεα.
 18. בו ירך חלמ חלמ. Ο. κράτησον τῆ χειρὶ σε
 αὐτό. Αἱ. κράτησον τῆς χειρὸς αὐτῶ.
 31. שבע בנר. Σ. Βηρσαβεέ. Ο. Φρέαρ ὄρεισμῶ.
 33. חלמ. Α. δεινδρῶνα. Σ. φυτεῖαν. Ο. ἄρβραν. b)

CAPVT XXII.

1. חלמ. Σ. ἐδόξασεν. c). Ο. ἐπέερασε.
 2. חלמ חלמ. Α. τὸς μονογενῆ. Σ. τὸν μόνον σε.
 Ο. τὸν ἀγαπητόν. d)
 חלמ חלמ חלמ. Α. εἰς τὴν γῆν τὴν καταφανῆ.
 Σ. γῆν τῆς ὀπτασίας. Ο. εἰς τὴν γῆν ὀψηλήν.
 12. חלמ חלמ. Σ. μονογενῆς. Ο. ἀγαπητῶ.
 13. חלמ חלמ. ὁ Σύρος καὶ ὁ Εβραῖος, κριὸς κρεμά-
 μένος. Ο. κριὸς κατεχόμενος.
 חלמ חלמ חלמ. Α. — ἐν συχνεῶνι ἐν κέρασιν
 αὐτῶ. Σ. κρατῆμενον ἐν δικτύῳ τοῖς κέρασιν αὐτῶ.
 Ο. κατεχόμενος ἐν φυτῶ Σαβέκ τῶν κερᾶτων.
 Θ. — ἐν φυτῶ Σαβέκ τῶν κερᾶτων αὐτῶ.

CAPVT

- a) Sic autem solent vertere A. et Σ.
 b) Vide 1 Reg. 31, 13.
 c) Forte mendum pro ἐδοκίμασεν.
 d) Variant in voce חלמ interpretes. Vide Ps. 24, 16,
 Proverb. 4, 3.

C A P V T XXIII.

9. כבכב. A. ἐν μέσῳ ὑμῶν. O. ἐν ὑμῖν.
 11. וני-נל. A. Οὐχὶ κύριέ μἐ. O. Παρ' ἐμοὶ γε-
 νῆ, Κύριε.
 13. ממי. O. Παρ' ἐμῆ. Ἀλλ. παρ' ἐμοί.
 15. לרש. O. Διδραχμῶν. Ἀλλ. σατήρων e).
 17. קרי. A. Καὶ ἐκυράθη. O. Καὶ ἔση.

C A P V T XXIV.

2. וני-נל. O. Θὲς τὴν χειρὰ σε
 ἐπὶ τὸν μηρόν μἐ. f) Φασὶ τὸν Σύρον καὶ τὸν
 Εβραῖον μὴ ἔτως ἔχειν, ἀλλ' εἰς τὸ παιδογόνον ὄρ-
 γανον. Εβραῖος, ἐπὶ τὴν ὄσφύν.
 11. ויבר. A. Ἐγονάτισε. O. καὶ ἐκοίμισε.
 14. תהכ. A. Ἦλεγξας. Σ. Ἀπέδειξας. O. Ἠτοί-
 μασας.
 15. לדבר. O. Λαλῶντα ÷ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆ; g).
 17. וני-נל. A. Βρόχθισόν με. O. Πότισόν με.
 22. בק. O. Δραχμὴν. Ἀλλ. διδραχμὴν h).
 31. יהוה ברוך. A. Σ. εὐλογημένος Κύριος i). O. εὐλο-
 γητὸς Κυρία. O. Ἀλλ. εὐλογητὸς Κύριος.
 32. תהו. Ἀλλ. ἀπέσρωσε. O. Ἀπέσαξε.
 43. מהלע. A. Ἀπόκρυφος. O. Παρθένος.
 47. קרי-לע. A. Ἐπὶ μυκτῆρας αὐτῆς. In O. vacat.
 50. נל

e) Nota in omnibus ferme Codicibus talis habetur: σα-
 τήρων, ὡς φασὶν Οριγένης, τὸ ἥμισυ τῆς ἀγγλίας, ἔχει δὲ δραχ-
 μὰς δύο. Id autem forte dixerit Origenes respiciens ad Aqu.
 vel Symm. qui 1 Reg. 13. לרש vertunt σατήρα, et hoc item
 loco fortasse ita posuerint.

f) Verbis sequentibus aliam profert versionem Diodorus
 in Catenis.

g) Sic Colb.

h) Infra Exod. 38. διδραχμον; vti et hic legit Hieronymus.

i) Ex nota quam adfert Coislin. apparere videtur Σ.
 habuisse Κυρία.

50. וְיֹאמֶר אֵלָיו רַע רַב לֵךְ דַּבֵּר לְרַבְרָב נָלִי. Ὁ Σύρος, εἰ δυνασόμεθα εἰπεῖν τὸ ἢ καλὸν ἢ κακόν. Ο. Οὐ δυνασόμεθά σοι ἀντεπεῖν κακόν ἢ καλόν.
59. וְהָרַגוּ אֹתָהּ. Α. Καὶ τὴν τιτθὴν αὐτῆς. Σ. Καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς. Ο. Καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς.
61. וְהָרַגוּ. Α. Παιδίσκα. Σ. Κοράσια. Ο. Ἀβραμ.
63. וְהָרַגוּ אֶת רַבְשֵׁק. Α. Ὀμιλήσαι ἐν χώρῃ. Σ. Παλήσαι ἐν τῷ ἀγρῷ. Ο. Ἀδελφῆσαι εἰς τὸ πεδίον.
67. וְיָבֵן אֶת רַבְשֵׁק — — וְהָרַגוּ. Α. Εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτῆς. Ο. Εἰσήλαθε δὲ Ἰσαακ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς.
- ἘΠΗ. Σ. Παρηγορήθη. Ο. Παρεκλήθη.

CAPVT XXV.

8. וְיָבֵן אֶת רַבְשֵׁק. Α. Σ. Ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. Ο. Ἐν γῆρᾷ καλῷ.
11. וְיָבֵן — —. Α. Πρὸς τὸς περάτας. Ο. Πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆς.
22. וְיָבֵן אֶת רַבְשֵׁק. Α. Συνεθλάθησαν υἱοί. Σ. Διπάλαιον k). Ο. Ἐσκίρων δὲ τὰ παιδία.
23. וְיָבֵן. Σ. Ὑπεριχύσει. Ο. Ὑπερέξει.
25. וְיָבֵן. Σ. Τετριχωμένος. Ο. Δασύς.
27. וְיָבֵן. Α. Ἀπλῆς l). Σ. Ἀμωμος. Ο. Ἀπλασος.
29. וְיָבֵן. Ο. Ἐκλείπων. Θ. Πενῶν.
30. וְיָבֵן — —. Σ. Ἀπὸ ἐδάμ. Ο. Ἀπὸ τῆς ἐψήματος πυρῆς.
31. וְיָבֵן. Α. Πώλησον. Ο. Ἀπέδε.
34. וְיָבֵן — —. Α. Ἐξεδένωσεν Ἡσαῦ τὴν πρωτοτοκίαν. Ο. Καὶ ἐφάυλισεν Ἡσαῦ τὰ πρωτοτέκια.

CAPVT

k) Hieronymus e vitiato exemplari *διεπλεον*.l) Sed Coislin. Α. Θ. *ἀπλῆς*.

CAPUT XXVI.

5. וְהָיָה. A. Σ. Θ. Καὶ τὰς νόμους μὲ. O. Καὶ τὰ νόμιμά μὲ.
 10. וַיִּשְׂא. A. Σ. Πλημμύλημα. O. Ἄγνοιαν.
 12. וַיִּשְׂא וַיִּשְׂא. A. Ἐκατὸν εἰκασμένον. O. Ἐκατο-
 σεύσσαν κριθὴν.
 20. וַיִּבֹר. A. ἐδικάσαντο. O. καὶ ἐμαχέσαντο.
 פָּשָׁע. A. Συκοφαντία. O. Ἀδικία.
 וַיִּשְׂא וַיִּשְׂא. A. Ἐσυκοφάντησαν. O. Ἠδίκησαν.
 21. וַיִּשְׂא וַיִּשְׂא. A. Τὸ ὄνομα αὐτῶ, ἀντίκειμένη.
 Σ. Τὸ ὄνομα αὐτῶ, ἐναντίωσις. O. Τὸ ὄνομα αὐ-
 τῶ, ἐχθρία.
 26. וַיִּרְעַ. Σ. ὁ συνέταμος. O. ὁ νυμφαγωγὸς αὐτῶ.
 30. וַיִּשְׂא. O. Δοχὴν. Ἀλλ. πότον. Ἀλλ. ἐσίασιν.
 31. וַיִּשְׂא. O. Οἱ λοιποὶ, μετ' εἰρήνης. O. Μετὰ σω-
 τηρίας.
 33. וַיִּשְׂא. A. Σ. (πλησμονή.) O. ὄρκος.
 וַיִּשְׂא. A. Σ. (Φρέαρ πλησμονῆς.) O. Φρέαρ ὄρκου.
 35. וַיִּשְׂא. O. Σύρος, ἔκ εὐαρεσῶσαι ὁ Ἑβραῖος, πα-
 ρρηγίζουσαι. O. Ἐρίζουσαι, Coislin. ad marg. μα-
 χόμεναι, φλονεικῶσαι, ἀνθιστάμεναι m).

CAPUT XXVII.

1. וַיִּשְׂא. A. ἡμαυρώθησαν. (Σ.) ἡθύνθησαν n). O.
 Ἠμβλύθησαν.
 3. וַיִּשְׂא. O. Τὴν φαρέτραν. Ἀλλ. βελοθήκη.

7. וַיִּשְׂא

m) Vel Scholion est, vel trium interpretum transla-
 tiones exhibet.

n) Coislin. sic habet A. ἀλμυρώθησαν, ἡθύνθησαν. Sed si-
 ne dubio recte rescripsimus ἡμαυρώθησαν, cum A. וַיִּשְׂא vertat
 ἀμυρωῶσαι 1 Reg. 3, 13. et וַיִּשְׂא ἀμαυρὸς Ef. 42, 3. Alteram
 vero lectionem coniectando Symmacho tribuimus.

Q

7. יִצְחָק לֵי חַבְדָּה. Ο. Ἐνεγκόν μοι θήσαν. Ἀλλ. Θήρευσόν μοι θήσαν.
12. וַתַּעֲבֹד. Α. Καταμωκώμενος. Σ. Καταπαίζων ο). Ο. Καταφρονῶν.
15. בְּגֵדֵי-תָמָר. Α. Τὰ ἱμάτια. Ο. Τὴν σολήν.
16. וַיִּבְרָא. Ο. Ἐρίφω. Ἀλλ. Αἰγῶν.
17. וַיִּבְרָא. Α. Σ. Δεῖα. Ο. Γυμνά.
27. וַיִּבְרָא. Ο. Σύρος, ἀρέρας ρ). Α. Χώρας. Ο. Ἄγρε πλῆρες.
33. וַיִּבְרָא. Α. Σ. Ἐξεπλάγη. Ο. Ἐξέση.
35. וַיִּבְרָא. Α. Δι' ἐνέδρας. Σ. Ἐν ἐπιθέσει. Ο. Μετὰ δόλα.
37. וַיִּבְרָא מִן-מַדְבָּר. Σ. Σοὶ πρὸς ταῦτα τί ποιήσω, υἱέ μου. Ο. Σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον.
40. וַיִּבְרָא וַיִּבְרָא וַיִּבְרָא. Σ. Ἔσαι δὲ ὅταν καμφοθῆς, ἐκλύσεις τὸν ζυγὸν αὐτῶ. Ο. ἔσαι δὲ ἡνίκα εἶάν καθέλης, καὶ ἐκλύσης τὸν ζυγὸν αὐτῶ. Ἀλλ. ἔσαι δὲ εἶάν καμφοθῆς. Ἀλλ. καὶ ἔσαι κατὰ καταβιβάσης.
42. וַיִּבְרָא. Ο. ἀπειλεῖ σοι. Ἀλλ. διανοεῖται κατὰ σῶ.
46. וַיִּבְרָא. Α. ἐσέχαινα. Σ. ἐνεκάκησα. Ο. προσώχθικα.

CAPUT XXVIII.

16. וַיִּבְרָא. Α. ἄρα. Σ. ὄντως. Ο. ὅτι.
19. וַיִּבְרָא. Α. Βαιθήλ. Ο. οἶκος Θεῶ.
- וַיִּבְרָא וַיִּבְרָא. Εβρ. ἔλλ. θαλαμ λβζ σεμ αειρ.
Α. πρὸ-

ο) In MSS. omnibus sic legitur, ὁ Σ. τὸ καταφρονῶν, ἀντὶ τῶ καταπαίζων. ὁ δὲ Α. καταμωκώμενος.

ρ) Vnus regius habet ἄρασαν.

Α. πρότερον λέξ q) ὄνομα τῆ πόλεως. Ο. ἐλαμ-
λέξ ἦν ὄνομα τῆ πόλεως τὸ πρότερον.

21. ׀ׁשׁב. Α. Σ. ἐν εἰρήνῃ. Ο. μετὰ σωτηρίας.

C A P V T XXIX.

17. ׀ׁכׁל. Α. Σ. ἀπαλοί. Ο. ἀδμενεῖς.

22. ׀ׁקשׁמ. Α. Σ. πότον. Ο. γάμον.

25. ׀ׁקשׁמ. Α. ἐπέθε μοι. Σ. ἐνήδρευσάς με γ). Ο.
παρελογίσω μοι.

34. ׀ׁלן ׀ׁשׁן ׀ׁקשׁמ. (Α. συναψεταιί μοι ὁ ἀνήρ μου.)
Ο. πρὸς ἐμῶ ἔσαί ὁ ἀνήρ μου.

C A P V T XXX.

8. ׀ׁלׁתנן ׀ׁקשׁמ ׀ׁלן ׀ׁקשׁמ. Α. συνανέσρεψέν με ὁ Θεός,
καὶ συνανεστράφην. Ο. συναντελάβετό μου ὁ Θεός,
καὶ συνανεστράφην.

11. בׁג. Α. ἦλθεν ἡ ζῶσις δ). Σ. ἦλθεν Γαδ πειρα-
τήριον. Ο. ἐν τύχῃ.

15. ׀ׁל. Α. διὰ τῆτο. Ο. ἐχ ἔτως.

20. ׀ׁלן. Α. συνοικήσει μοι. Ο. αἰσεταιί με.

28. בׁקב. Α. ἐπονόμασον. Σ. ὄρισον. Ο. διάσειλον.

32. ׀ׁקשׁמ ׀ׁלן ׀ׁקשׁמ. Ο. Φαιόν. Ἄλλοι, ποικίλον, πέρκον.

35. ׀ׁלן ׀ׁקשׁמ ׀ׁקשׁמ. Σ. λευκόποδας. Ο. φαντῆς
καὶ διαλεύκεις. Ἄλλ. λαιόποδας t).

36. ׀ׁשׁן. Ο. ἀπέσησεν. Ἄλλ. διώρισεν.

37. ׀ׁל. Ο. χλωρόν. Ἄλλ. λευκόν u).

Q 2

175

q) Coislin. Α. Σ. λέξι. Sed crederem notae Theodori,
quae Aquilam λέξ vertisse perhibet.

r) Edit. Rom. μοι habet, et sine interpretis nomine.

s) Coislin. Α. ἦλθεν εὐζῶσα. Praestare videtur ζῶσις, cum
Hieronimus dicat Aquilam habere accinētio.

t) Sic vnus e Codd. nostris. Suspicio mendum esse.

u) Sic vnus Codex, sed mendose vt puto. Nam illud
λευκόν ad vocem ׀ׁלן spectare videtur.

17. Σ. ἀμυγδαλίην. Ο. καρυίνην.

38. 7777 — — 7777 7777. Σ. ὅπως ἐρ-
χομένων τῶν βοσκημάτων πιεῖν, ἀντικρυς ὡσιν τῶν
βοσκημάτων, καὶ ἐγκισσῆσθαι ἐλθόντα πιεῖν. Ο. ἵνα
ὡς ἂν ἐλθῶσι τὰ πρόβατα πιεῖν, ἐνώπιον τῶν
ράβδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισσῆσθαι
τὰ πρόβατα.

51. 77777777 — — 77777777 7777. Σ. πάν-
τοτε ὅταν ἐνεκίσσων τὰ βοσκήματα πρῶίμα, (Α,
συνδεδεμένοις.) ἐτίθει Ιακώβ τὰς ράβδους. Ο. ἐγένε-
το δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γα-
σφρί λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ιακώβ τὰς ράβδους.

42. 7777 7777 77777777. Σ. ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα
τὰ βοσκήματα, ἐκ ἔθηκεν. Ο. ἠνίκα δ' ἂν ἔτεκε
τὰ πρόβατα, ἐκ ἐτίθει.

77777777. Α. ὄψιμα. Σ. δευτερόγονα. Ο. ἄσημα w).

CAPUT XXXI.

7. 7777 7777 — — 7777 7777. Α. παρελογίσα-
τό με x), καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δέκα ἀριθμοῦς.
Σ. παρελογίσατό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δε-
κάκις ἀριθμῶ. Ο. παρεκρέσατό με, καὶ ἤλλαξε
τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμνῶν. ὁ Σύρος, καὶ ἤλλα-
ξε τὸν μισθόν μου δεκάκις.

18. 7777 7777 77777777 77777777. Ο. καὶ πᾶσαν τὴν ἀπο-
σκευὴν αὐτῆ, ἦν περιεποιήσατο. Αλλ. κτήσιν κτή-
σεως ἦν περιεποιήσατο y).

19. 7777.

w) Haec prodeunt ex Edit. Rom. Sed illud ὄψιμα bis
Symmacho tribuitur in Coisliniano, vbi haec Symmachi le-
ctio repetitur: et aliunde, qui supra vertit πρῶίμα, hic ver-
tisse videtur ὄψιμα: nam haec sunt opposita. (Ego δευτερόγον-
α Aquilae, ὄψιμα Symm. tribuerem.)

x) Coislin. Α. Σ. παρελογίσατό με, ἠπάτησέ με, καὶ παρέ-
ταξεν συνθήκας ἠδίκησεν. Vbi illud, ἠπάτησέ με κ. π. τ. σ. η. est
Scholion explicationis causa additum. y) Videtur esse Α.

19. גִּלְגַּל. O. ἄχετο. Ἄλλος, ἐπορεύθη.
 םיִרְהֵה - תּה. A. μορφώματα. Σ. Θ. θεραφείν.
 O. εἶδωλα.
24. גַּר. O. πονηρά. Ἄλλος, σκληρά.
26. בְּבִי - תּה בְּגִי. O. ἵνατὶ κρυφῆ ἀπέθρας καὶ
 ἐκλοποφόρησάς με. Ἄλλος, ἵνατὶ ἐκρύβης τῆ ἀπο-
 θραῖνα, καὶ ἐκλεψάς με.
30. תּה לְהֵל - תּה. A. μορφώματα. Σ. Θ. εἶδωλα. O.
 τὰς θεάς.
39. תּה רֵט. O. θηριάλωτον. Ἄλλος, θηρόβρωτον.
41. םיִמְנִי תּה ע - - תּה לְהֵל. Aί δύο ἐκδόσεις,
 καὶ παρελογίσω τὸν μισθὸν με δέκα ἀμνάδας. O. καὶ
 παρελογίσω τὸν μισθὸν με δέκα ἀμνάσιν z).
50. תּה עַנְי. O. ταπεινώσεις. Ἄλλ. ἀδικήσεις.
52. תּה לְהֵל - תּה. X. A. σὺν τὸν σωρὸν τῆτον.
54. תּה לְהֵל. Ἄλλ. φαγεῖν ἄρτον. In O. vacat.
 Sed additum ex aliis fuisse videtur.

C A P V T XXXII.

7. וְיִצְחָק. O. ἠπορεύετο. Ἄλλος, θλιβῶδες αὐτῶ.
11. תּה מְנִי - לְמִנִּי - - תּה עַנְי. A. (ἐσμεκρύνθη
 ὑπὲρ πάντας ἐλέω, καὶ πάση ἀληθείᾳ.) a) O. ἱκα-
 νῶσθαι μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης
 ἀληθείας. Ἄλλ. ἱκανῶσθαι μοι b). Ἄλλ. ἱκανός εἰμι.
20. נִי עַנְי נְשִׂי יִלְיִן. O. ἴσως γὰρ προσδέξεται. Ἄλλ.
 εἴάν πως ἐντραπῆ.
22. רַבִּי. Ιαβώκ c).

Q 3

24. רַבִּי.

z) Coislin. sic habet h. l. A. δεκάκις ἀριθμόν. Sed haec
 versio Symmacho tribuitur v. 7. in omnibus aliis MSS.

a) Sic necessario restituenda Aquilae lectio. Interpres
 Procopii male legerat, ἐμακρύνθη, quod omnino distat ab
 hebraeo תּה עַנְי.

b) In Schedis Comb. legitur ἱκανῶσθαι μοι.

c) Combefisius legit Ιαμβίνης.

24. וַיִּנּוּ שׁוֹן רַבְנִי. Α. Σ. ἐκυλίετο ἀνήρ μετ' αὐτῆ. Ο. ἐπάλαμεν ἄνθρωπος μετ' αὐτῆ. Αἰ. ἐκονίζετο ἀνήρ d).
28. וַיִּתְּנֶנּוּ לְוַיָּשׁוּב. Α. ὅτι ἤρξας μετὰ Θεῶ. Σ. ὅτι ἤρξω ἰχύϊ πρὸς Θεόν. Ο. Θ. ὅτι ἐνίχυσας μετὰ Θεῶ.
29. Σχόλ. τὸ, καὶ τῆτό ἐστι θαυμαστόν, παρ' ἕδενι κεί-
ται ἐν τῷ ἕξαπλῶ.
30. וַיִּנְס. Α. πρὸσωπον ἰχυρῆ. Σ. Φαιεήλ. Ο. εἶ-
δος Θεῶ.
31. וָלֶךְ. ἐπέσκαζεν e). Αἰ. ἐνεκυλίετο.

C A P V T XXXIII.

1. וַיִּבֶן יַעֲקֹב בֵּית לָלוֹחַ — — בְּרַגְלֵי נַשִּׁי. Α. καὶ ἤσεν Ιακώβ τὸς ὀφθαλμοὺς f) αὐτῆ. Σ. ἐπάρας δὲ Ιακώβ τὸς ὀφθαλμοὺς αὐτῆ, εἶδε φανέντα Ησαῦ ἐρχόμενον. Ο. ἀναβλέψας δὲ Ιακώβ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆ, εἶδε καὶ ἰδὲ Ησαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆ ἐρχόμενος.
- γρη. Α. καὶ ἠμίσευσεν. Ο. καὶ διεΐλε. Αἰ. ἐπιδιεΐλε.
4. וַיִּקְרָא. Εβρ. γεσσακη. Ο. κατεφίλησεν αὐτόν.
5. וַיִּבְרַח — הַן וַיִּתְּנֶנּוּ לְוַיָּשׁוּב. Α. αἰ ἐχαρίσατο (ὁ Θεὸς τῷ δέλωσθ.) Σ. αἰ ἐδώρησατο (ὁ Θεὸς τῷ δέλωσθ.) Ο. οἷς ἐλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σου.
12. וַיִּנְס לְכַלְכַּלְתָּ לְכַלְכַּלְתָּ לְכַלְכַּלְתָּ. Σ. ἀπάρωμεν καὶ πορευθῶμεν, ἵνα συνοδεύσωσι g). Ο. ἀπάρωντες πορευσώμεθα ἐπ' εὐθειᾶν. Αἰ. πορευσομαι εἰς κατεναντίον σου.
13. הָלַךְ.

d) Sic Coislin. eraso interpretis nomine.

e) Hic Coislin. in marg. notat : ἐπεχώλευεν, ἐπέκλινε τῆ κοδί. Forfan Scholion.

f) Vnus Cod. MS. ὀφθαλμόν.

g) MSS. et Drufius Symmacho tribuunt. Coisl. Aquilae.

13. תולע. Α. τίκτεσι. Σ. κύσει. Ο. λοχεύοντα.
 17. תכו. Σ. σοχχάθ. Ο. σκηναί.

C A P V T XXXIV.

2. כנש. Α. συχέμ. Ο. συχέμ.
 וקה. Α. Ο. εὐαῖος. Ἀλλ. χορβαῖος h).
 12. מהר. Σ. τὸ ἔδνον. Ο. τὴν φέρην.
 הנע-תה. Σ. τὴν παιδίσκην. Ο. τὴν παῖδα.
 15. תנה. Ο. ὁμοιωθήσομεθα. Ε. εὐνοήσομεν.
 17. ועושה נל. Ο. μὴ εἰσακήσητε. Ἀλλ. μὴ ὑπα-
 κέσητε.
 19. תבב פה כי. Σ. ἐπεθύμει γὰρ τὴν παιδίσκην.
 Ο. ἐνέκετο γὰρ τῇ θυγατρὶ.
 21. מלש. Α. ἀπηρτισμένοι. Ο. εἰρηνικοί.
 22. ותו. Σ. παιδθήσονται. Ο. ὁμοιωθήσονται.
 25. בטב. Ο. ἀσφαλῶς. Ἀλλ. πεποιθότως.
 30. ככר. Ο. ἐν ἀριθμῶ. Ἀλλ. ἐν βραχεῖ.

C A P V T XXXV.

4. הלה. Α. Σ. Θ. τὴν δρυῖν. Ο. τὴν τερέβινθον.
 8. דברה. Ο. Δεβόρρα. Ἀλλ. μέλισσα. Ἀλλ. λαλιά.
 Ἀλλ. λαλαμένη.
 12. ותה. Ο. ἔδωκα. Ἀλλ. ἄμωσα.
 16. נבל. Ο. ἠνίκα ἤγγισεν. Ἀλλ. ἐν τῷ ἐλθεῖν.
 תנה-תה. Α. καθ' ὁδὸν τῆς γῆς i). Ο. χαβραθά.
 18. בנימן. Σ. υἱὸς δεξιάς. Ο. βενιαμίν.
 19. בתלתיהו הרהרה. Ο. Ἐφραθα αὕτη ἐστὶ
 Βηθλεέμ. Ε. Ἐφραθα, αὕτη ἐστὶ οἰκία ἀρετε.

Q 4 C A P V T

h) In MS. Coislin. legitur ad marg. Α. εὐαῖος, in textu vero χορβαῖος, quemadmodum et in Alex. Codice.

i) Secundum Hieron. totus Aquilae locus sic expressus fuisse videtur: καὶ ἐγένετο καθ' ὁδὸν τῆς γῆς, εἰσερχόμενος εἰς Ἐφραθά.

CAPUT XXXVI.

19. לְהַנִּיחַ בְּנֵי-שׁוּר — — לְהַנִּיחַ בְּנֵי-שׁוּר. Ο. ἔσται υἱοὶ Ησαῦ, καὶ ἔσται ἡγέμενες αὐτῶν· ἔσται εἰσιν υἱοὶ Εδῶμ. ἔσται δὲ υἱοὶ Σηείρ. Ἀλλ. ἔσται υἱοὶ Ησαῦ· ἔστος ἐσιν Εδῶμ, καὶ ἔσται υἱοὶ Σηείρ.
24. מִן הַר הַרְשֵׁן — — מִן הַר הַרְשֵׁן. Α. αὐτὸς Αἰνὰς ὃς εὔρε σὺν τῆς Ιαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῷ βόσκειν αὐτὸν τὰς ὄνθες τῆ Σεβεγῶν. Σ. ἔστος ἐσιν ὁ Αἰνὰν, ὃς εὔρε τῆς Ιαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβαγῶν τῆ πατὴρ αὐτῆ. Ο. ἔστος ἐσιν Ἀνα, ὃς εὔρε τὸν Ιαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγῶν τῆ πατὴρ αὐτῆ. Θ. ἔστος ἐσιν ὁ Αἰνὰν ὃς εὔρε τὸν Ιαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ βεκόλια Σεβαγῶν τῆ πατὴρ αὐτῆ. ὁ Σύρος λέγει πηγὴν αὐτὸν εὔρηκέναι.
35. הַמַּכָּה. Α. ὁ πατάξας. Ο. ὁ ἐκκόψας.
36. מִשְׁרָקָא. Ο. Μασσεκάς. Θ. Μασσηφαίς k).
40. בְּשֵׁם. Α. ἐν τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν. Ο. ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.

CAPUT XXXVII.

2. נָשִׁים. Ο. τῶν γυναικῶν. Ἄλλος, τῶν παλλακῶν.
 וְיָבֵן — — וְיָבֵן. Α. καὶ ἠνεγκε (al. κατήνεγκε δὲ) Ἰωσήφ ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆ. Σ. καὶ ἔφερεν Ἰωσήφ διαβολὴν κατ' αὐτῶν πονηρὰν πρὸς πατέρα αὐτῶν. Ο. κατήνεγκαν δὲ Ἰωσήφ ψόγον πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν. ὁ Σύρος καὶ ὁ Εβραῖος, κατήνεγκεν.
3. חִטָּוִים. Α. χιτῶνα ἀτραγάλειον. Σ. χιτῶνα χειριδωτόν. Ο. χιτῶνα ποικίλον.
9. חֲלֵמֶת. Ο. ἐνυπνιασάμην. Ἀλλ. ἐνυπνιαόθην.

14. - ΓΝ

k) Hae lectiones corruptae esse videntur.

14. יָנַח עֹלֶנּוּ-תָנִי רִגְלֵי עֹלֶנּוּ-תָנִי. Ο. εἰ ὑγιαίνουσιν οἱ ἀδελφοί σε, καὶ τὰ πρόβατα. Ἀλλ. τὴν εἰρήνην τῶν ἀδελφῶν σε, καὶ τὴν εἰρήνην τῶν βοσκημάτων 1).
18. וְלֹכְלֹךְ. Ο. ἐπονηρεύοντο. Ἀλλ. ἐδολιεύσαντο.
25. קָנַח עֵינָיו עֲפִלְמָנִי. Α. καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον σύρακος. Ο. καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων.
26. בַּצַּב-הָ. Α. τί πλεονέκτημα. Σ. τί κέρδος. Ο. τί χρήσιμον.
27. וַיִּמְנֹעַ. Ο. ἤκασαν. Ἀλλ. ἐπέειθυσαν.
28. עֲנִיָּה. Ο. Μαδιναῖοι. Ἀλλ. Ἰσμαηλίται.
36. פֶּטֶפֶזָה. Α. Σ. φετιφάρ. al. φερεφάρ. Ο. πετεφεζή.

C A P V T XXXVIII.

5. וְהָיָה בְלֶדְהָ — — וַיִּשְׁמַע-הָ נִרְהָה. Α. Et vocavit nomen eius Selom: et factum est, ut mentiretur in partu, postquam genuit eum. m) Ο. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς, Σηλώμ. αὕτη δὲ ἦν ἐν Χασβί, ἥνικα ἔτεκεν αὐτὴς.
9. קָנַח. Ο. ἐξέχεεν. Ἀλλ. διέφθειρεν.
14. הַיָּצֵב. Ο. θέρισρον. Ἀλλος, σπαθαρίσκον. al. σπαθαρίσκω.
17. יָנַח-הָ. Ο. ἐκ τῶν προβάτων. Ἀλλ. ἐκ τῶν ποιμνίων.
18. וַיִּמְנֹעַ לְהַתְּנֵהוּ קָנַח. Α. τὴν σφραγίδα σε, καὶ τὸν σρεπίον σε. Σ. σρεπίον, ἐγχειρίδιον. ὁ Σύρος, ὠράριον. Ο. τὸν δακτύλιόν σε καὶ τὸν ὀρμισκον. Ἀλλ. τὸν ἐπιτράχηλον.

Q 5

21. וַיִּשְׁמַע.

1) Vnus Regius pro βοσκημάτων habet προβάτων. Ipsa versio Aquilae esse videtur.

m) Aquilae locum latine tantum habemus apud Hieron.

21. הַשְׂרֵה. A. ἐνδηλαγμένη. O. πόρνη.
 הַשְׂרֵה בַּז הַתְּהֵא לָא. A. ἔκ ἦν ἐν τῷ δηλαγμένη.
 O. ἔκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη.
23. לְבוּ גַּהֵה. A. Σ. γενώμεθα εἰς ἐξεδένωσιν.
 O. καταγελασῶμεν.
25. הַיִּחַ. O. πενθερόν αὐτῆς. A. ἔκυρον. A. κύριον. n)
- וְיִלְכֹד. Σ. περιτραχήλιον. O. ὀρμίσκος.
29. פָּרַח לְעַד פָּרַח-מִו. A. τί διεκοψας ἐπὶ σέ διακοπήν. A. ἄλλος (forte Symmachus) διαίρεσιν. ὁ Σύρος καὶ ὁ Εβραῖος, τί διεκόπη ἐπὶ σέ διακοπή. O. τί διεκόπη διὰ σέ φραγμός. A. ἄλλος, τί ἀπλωσας καὶ ἡμῶν ἀπλωμα.

CAPVT XXXIX.

2. הַיִּצְחָר וְיִצְחָר. A. κατευθυνόμενος. Σ. εὐοδόμενος. O. ἀνὴρ ἐπιτυχεῖων. Σύρος, καὶ ἦν ἀνὴρ κατευοδόμενος.
7. מִשְׁתָּה. A. ἤρεν. O. ἐπέβαλεν.
9. תְּהִי הַלְלָהּ הַרְעָה. A. τὴν κακίαν τὴν μεγάλην ταῦτην. O. τὸ βῆμα τὸ πονηρὸν τῷ.
20. הָרַחַב בֵּית-לֵּן וְהָרַחַב. A. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν πρὸς οἶκον τῷ δεσποτῆρι. O. καὶ ἐπέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὄχυρωμα.
22. הָרַחַב-בֵּית-רַשׁ. O. ἀρχιδεσμοφύλαξ. A. ἀρχιδεσμώτης.
- וְהָרַחַב-לְכָל-תְּהֵא. A. πάντας τὰς ἐγκεκλεισμένας. Σ. πάντας τὰς δεδεμένας. O. πάντας τὰς ἀπηγμένους.

CAPVT

n) Videtur hoc mendum esse, ortum ex alterius interpretis lectione, ἔκυρον.

CAPUT XL.

1. פנהיה עירגו - תלם הרשג. A. ὁ ποτιστῆς τῆ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ πέσων. O. ὁ ἀρχιοινοχός τῆ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός.
4. הרשי. A. ἐλετήργει. O. παρέση.
5. פנהיה הרשג. A. ὁ ποτιστῆς καὶ ὁ πέσων. O. τῆ ἀρχιοινοχός, καὶ ἀρχισιτοποιῶ. Coisl. O. ἐν μιᾷ νυκτὶ ὄρασις τῆ ἐνυπνίᾳ αὐτῆ. ὁ ἀρχιοινοχός, καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός. vt et Mf. Alex.
6. עירגי. A. ἐμβρασσόμενος. Σ. σκυθραποί. O. τεταραγμένοι.
8. הרש. A. ἐπιλύόμενος. Σ. διακρίνων. O. συγκρίνων.
- עירגה. A. ἐπίλυσις. Σ. διάκρισις. O. διασάφησις.
10. עירגי. A. Σ. κληματίδες. O. πυθμένες.
- הרש. A. Σ. βλασῶσα. O. θάλασσα.
16. יהלשלו השלש. A. τρεῖς κοφίνες ο) γύρεως. Σ. τρεῖς κανᾶ βαινᾶ. O. τρεῖς κανᾶ χονδριτῶν.

CAPUT XLI.

2. ורשעו ורשעו. A. σερέμνιοι κρέες. Σ. παχῆσαι σαρκί. O. ἐκλεκταὶ ταῖς σαρκί. p)
- והש. A. Σ. ἐν τῷ ἔλει. O. ἐν τῷ Ἄχει. Ἀλλ. ἐν τῇ ὄχθη.
5. הרש. A. Σ. καλάμω. O. πυθμένοι.
6. עירק השלש. A. ἐφθαρμένοι τῷ καύσανι. O. ἀνεμόφθοροι. Ἀλλ. πεφρυγμένοι ἀνέμω.
8. עירק

o) Sic MSS. omnes. Drusius, κόφινος. Sed Accusatiuum series postulat, vt Codices habent.

p) Sic distribuendas esse lectiones, Montefalconius disputat, qui etiam recte iudicat, legi debere σερέμνιοι pro σερέμνα quod Coisl. habet.

8. וְיָחַד עִמָּךְ. Ο. ἐταραάχθη ἡ ψυχὴ αὐτῆ. Αἱ. κατεπαίρη. q)
9. וְיָחַד עִמָּךְ. Α. κρυφιασάς. Σ. μάγας. Ο. ἐξηγητάς. Αἱ. σοφάς.
12. וְיָחַד עִמָּךְ - תָּמָּךְ - לְךָ - רַחֲמֶיךָ. Ο. συνέκρινεν ἡμῖν. Alii addunt, τὰ ἐνύπνια ἡμῶν.
14. וְיָחַד עִמָּךְ. Ο. ἐξήγαγον. Αἱ. δρομῆ ἤγαγον.
16. וְיָחַד עִמָּךְ - תָּמָּךְ - לְךָ - רַחֲמֶיךָ. Α. ἀνεὺ ἐμῆ ἐκ ἀποκριθήσεται ὁ θεὸς σωτηρίαν. Σ. (ἐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ θεὸς ἀποκριθήσεται εἰρήνην Φαραώ.) Σύρος, (ἐκ ἀποκριθῆσόμεθα.) Ο. ἀνεὺ τῆ Θεῆ ἐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ. r)
22. וְיָחַד עִמָּךְ. Α. Σ. καλάμα. Ο. πυθμένι.
24. וְיָחַד עִמָּךְ - לְךָ. Α. κρυφιασάς. Σ. μάγοις. Ο. ἐξηγητάς. Θ. σοφισαίς.
31. וְיָחַד עִמָּךְ. Α. Σ. βαρύς. Ο. ἰχυρός. Αἱ. σφοδρός.
32. וְיָחַד עִמָּךְ - לְךָ. Α. ἔτοιμον s) τὸ ῥῆμα. Σ. βέβαιος ὁ λόγος. Ο. ἀληθὲς ἔσαι τὸ ῥῆμα.
34. וְיָחַד עִמָּךְ. Σ. ἐπισκόπος. Ο. τοπάρχας.
35. וְיָחַד עִמָּךְ - לְךָ - תָּמָּךְ. Ο. βρώματα. Αἱ. πάντα τὰ γεννήματα.
36. וְיָחַד עִמָּךְ - לְךָ. Α. εἰς παραθήκην. Σ. εἰς ἐνθήκην. Ο. φυλαγμένα.
37. וְיָחַד עִמָּךְ - לְךָ. Α. ἐκ ὀλοθρευθήσεται. Ο. ἐκ ἐκτριβήσεται.
40. וְיָחַד עִמָּךְ - לְךָ. Σ. μείζων σε ἔσομαι. Ο. ὑπερέξω σε.
42. וְיָחַד עִמָּךְ. Α. Σ. τὴν μανιὰκην. Ο. κλοῖον.
43. וְיָחַד עִמָּךְ - לְךָ - תָּמָּךְ - לְךָ - רַחֲמֶיךָ. Α. (καὶ ἐβόησεν ἔμπροσθεν αὐτῆ γονατίζει.) Σ. (καὶ ἐβόησεν ἔμπροσθεν αὐτῆ, Ἀβρέχ.) Ο. καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτῆ κήρυξ.

44. נָל

q) Α. καταπαίρω *transfigo*: melius quam *κατηπόρω* quod Drusus vult.

r) Hae lectiones ex Procopii Versione prodeunt latine: ad cuius fidem graeca concinnauimus; sed vncinis inclusimus.

s) Vnus Cod. habet *ἔτοιμότατον*.

44. ויח ירי - נל. Α. ὑψώσας εἰδείς. Ο. ἐκ ἐξαρῶ
εἰδείς.
45. פנעס פנעס, Α. σαμφανή. Σ. σαφαθφανή. ὁ Σύ-
ρος, ὁ εἰδώς τὰ κρυπτά. Ο. ψονθομφανήχ. Ἄλλος,
ὡ ἀπεκαλύφθη τὸ μέλλον. Ἀλλ. ὡ κεκρυμμένον
ἐκάλυψεν.
49. לך כו - ער. Α. Σ. ἐκ ἐπαύσατο. Ο. ἕως ἐκ
ἠδύνατο.
51. ולי. Ο. τῶν πόνων με. Ἀλλ. τῶν λυπῶν.

C A P V T XLII.

2. וי - ורשי. Ο. καὶ πρίασθε ἡμῖν. Ἀλλ. καὶ ἀγο-
ράσαίτε ἡμῖν.
4. וסן. Α. σύμπτωμα. Σ. κίνδυνος. Ο. μαλακία.
7. ויח ירי. Ο. ἠλλοτριῆτο. Ἀλλ. ἀπεξενῆτο. ι).
9. ויגמר. Α. ἐφοδευταί. Ο. κατὰσκοποι.
γρη η γρη - ην. Α. Σ. τὰ κρυπτά τῆς χώρας.
Ο. τὰ ἴχνη τῆς χώρας.
11. וסן. Α. ὄρθοί. Σ. ἀπλοί. Ο. εἰρηνικοί.
12. γρη η γρη. Α. Σ. τὰ κρυπτά τῆς γῆς. Ο. τὰ
ἴχνη τῆς γῆς.
15. ויח ירי. Α. Σ. ἐν τέτῳ δοκιμασθήσεσθε. Ο. ἐν
τέτῳ φανεῖσθε.
פנעס יח. Α. ζῆ Φαρααί. Ο. νή τὴν ὑγίειαν Φαρααί.
Ἀλλ. μὰ τὴν ὑγίειαν.
16. ויח ירי. Α. Σ. δεθήσεσθε. Ο. ἀπάχθητε.
21. ויח ירי. Α. μάλισα ἐν πλημμελεία. Σ. μάλ-
λα, ἢ ὄντως. Ο. ναὶ ἐν ἀμαρτίαις.
27. ויח ירי. Α. θυλακον. Σ. σάκκον. Ο. τὸν
μαρσίππον.
יח ירי. Α. θυλάκω. Ο. μαρσίππω.

28. ויח ירי.

ι) Coisl. in marg. addit, ἀποπροσπειῶτο τῷ ἄδα specie
similabas, quod forte Scholion est.

254 GENESIS XLII. XLIII. XLIV.

28. בשה. Α. ἀπεσφράφη μοι. Ο. ἀπεδόθη μοι.
 בתקתתי. (Σ.) ἐν τῷ σάκκῳ μου. u). Ο. ἐν τῷ
 μαρσίππῳ μου.
 30. ויהי. Σ. ἐλογίσατο. Ο. ἔθετο.
 36. לו. Ο. ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ. κατ' ἐμέ.
 38. ויון. Ο. μαλακισθῆναι. Ἀλλ. ἀβρωσθῆναι.

C A P V T XLIII.

8. וטו. Α. νηπία ἡμῶν. Ο. ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν.
 9. ורבו. Α. ἐγγυῶμαι. Ο. ἐκδέχομαι αὐτόν.
 11. נכנ. Α. σύρακα. Ο. θυμίαμα.
 ויקח. Α. Σ. τὰ ἀμύγδαλα. Ο. κάρνα.
 23. לכם ולו. Α. Σ. εἰρήνη ὑμῖν. Ο. ἰλασῶ ὑμῖν.
 30. ויון. Α. Σ. σπλάγχνα. Ο. ἔγκατα. Ἀλλ.
 τὰ ἔντερα.
 ויקח. Ο. ταμεῖον. Ἀλλ. κοιτῶνα.

C A P V T XLIV.

1. וישך ויהי. Ο. ὅσα εἰάν δύνωνται ἄραι.
 Ἀλλ. ὅσα ἀν' ἄρωσιν. w)
 2. ויביעו. Α. σκύφον. Σ. φιάλην. Ο. Θ. κόνδυ.
 11. ויקחו. Ο. ἠνοιξαν. Ἀλλ. ἔλυσαν.
 12. כל. Ἀλλ. συντελέσας. In O. vacat ante καὶ εὔρε.
 15. וכמו וישך ויהי — — ויהי. τὸ Σαμαρειτικόν,
 καὶ αὐτὸς πειρασμῷ πειράζει ἐν αὐτῷ. Ἄλλος, καὶ
 γὰρ ἔγνωτε ὅτι πειρασμῷ πειράζεται (sic) ὁμοίως
 ἐμοί. Ο. ἐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῷ οἰωνιέται ὁ ἀνθρώπος,
 οἷος ἐγώ.

30. ויקח.

u) Sic Cod. Reg. sine interpretis nomine; sed Symmachii esse suadet similis interpretatio v. 27.

w) Haec lectio quae habetur in textu LXX interpretum, in aliquot Exemplaribus quasi lectio alterius interpretis adfertur.

30. קרר. Α. συνδεδεμένη. Σ. ἐνδέδεταμ. Ο. ἐκ-
κρέμαται.
31. קרר. Α. λύπης. Ο. ὀδύνης.
32. קרר. Σ. ἐνεγυήσατο. Ο. ἐκδέδεκταμ.

C A P V T XLV.

5. קרר. Α. εἰς ζῶωσιν. Σ. εἰς σωτηρίαν. Ο. εἰς ζῶήν.
6. קרר. Α. θερσιμός. Ο. ἀμητός.
7. קרר — — קרר. Α. καὶ τῷ ζῶῶσαι ὑμῶν εἰς
ἀνασπασμὸν μέγαν. Ο. καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατὰ-
λεψιν μεγάλην.
11. קרר-ק. Α. ἀναλαθῆς. Ο. ἵνα μὴ ἐκτρίβης.
16. קרר. Α. δῆλοι. Ο. θραπεία.
17. קרר-ק. Α. Σ. τὰ κτήνη ὑμῶν. Ο. Θ. τὰ
φορεῖα x) ὑμῶν.
18. קרר-ק. Α. σέαρ. Ο. μυελόν.
21. קרר. Α. Σ. Ο. Θ. ἐπισιτισμὸν ἢ σιταρκίαν.
22. קרר — — קרר קרר. ὁ Σύρος, πέντε ζυγαῖς
σολῶν καὶ διακοσίαις χρυσίναις. Ο. τριακοσίαις χρυ-
σῆς, καὶ πέντε ἑξαλλασσέσαις σολαῖς.
24. קרר. Α. κλονεῖσθε. Σ. μάχεσθε. Ο. ὀργίζεσθε.
26. קרר קרר. Α. ἐξένηψε. Σ. ἐλειποψύχησε. Ο. ἐξέστη
τῇ διανοίᾳ.

C A P V T XLVI.

8. קרר. Ο. εἰσελθόντων. Αλλ. εἰσπορευομένων.
21. קרר. Ο. Αραῖδ ÷ ὄθεν Αραῖδιος : γ)

28. קרר

x) Sic Ed. Rom. quae notat in aliis libris legi πορεῖα
in aliis φορεῖα.

γ) In Cod. Reg. 1888. legitur miniatis litteris Αραῖδ ὄθεν
Αραῖδιος, et postea ponitur consequenter οἱ Ο. διὰ τὰς ὀβελισ-
μῆς, i. e. LXX obelis notant. At haec voces ὄθεν Αραῖδιος
non extant hodie in textu τῶν Ο. Verum in illam τῶν Ο. edi-
tionem infinitae pene mutationes inuectae sunt.

28. וַיִּבְרָךְ יְהוָה אֱלֹהִים. Α. φωτίζειν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶ.
 Σ. δηλώσαι αὐτῶ. Ο. συναντήσαι αὐτῶ.
 29. וַיֹּדַע. Ο. πῖονι. Ἄλλος, πλείονι.
 30. וַיִּתְּנֵם. Α. ἀποθάνοιμι. Ο. ἀποθανῶμαι.

C A P V T XLVII.

6. וַיִּבְרָךְ יְהוָה אֱלֹהִים. Α. ἡμέραι ἐτῶν τῆς προσηλυτεύσεως μου. Ο. ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου.
 9. וַיִּבְרָךְ יְהוָה אֱלֹהִים. Α. ἡμέραι ἐτῶν τῆς προσηλυτεύσεως μου. Ο. ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου.
 12. וַיִּבְרָךְ יְהוָה אֱלֹהִים. Α. κατὰ σῶμα νηπίων. (Σ) τροφήν κατάλογον (Γ. κατάλληλον) τῶ ὄχλου. α)
 Ο. σίτον κατὰ σῶμα.
 22. וַיִּבְרָךְ יְהוָה אֱלֹהִים. Α. ὅτι ἀκριβασμός γάρ τοῖς ἱερεῦσιν. Σ. σύνταξις γάρ ἦν τοῖς ἱερεῦσιν. Ο. ἐν δόσει γάρ ἔδωκε δόμας τοῖς ἱερεῦσι Φαραῶν. Ἄλλος, καὶ γάρ μερίς ἦν τοῖς ἱερεῦσιν ἐκ συγχωρήσεως Φαραῶν.

24. וַיִּבְרָךְ

2) v. 5. 6. ÷ ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰακώβ ÷ καὶ υἱοὶ αὐτῶ, καὶ ἤκειον Φαραῶ βασιλεὺς Αἴγυπτου. ✕ καὶ ἔειπε Φαραῶ πρὸς Ἰωσήφ λέγων· ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἤκειον πρὸς σέ. ἰδὲ ἡ γῆ Αἴγυπτου ἐναντίον σου ἐστίν. ἐν τῇ κρητίστῃ γῆ κατόικισον τὸν πατέρα σου καὶ τὰς ἀδελφάς σου. Haec in Coisl. notantur primo obelis, deinde asteriscis, quia haec olim alio praepostere translata fuerant. Qua de re vide notam Origenis, in editione Hexaplorum maiori.

a) Hanc equidem versionem Symmacho tribuerem, cum illa, κατὰ σῶμα νηπίων, Aquilam originum sectatorem satis prodat.

24. וַיִּשְׁלַח לְבָנָיו. Αλλ. καὶ εἰς βρωσιν τοῖς νηπίοις ὑμῶν. In O. vacat.
27. וַיִּמְרוּ בְּיַד יוֹסֵף. Α. κατεχέθησαν καὶ ἠυξήθησαν. Ο. ἐκληρονόμησαν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἠυξήθησαν. Αλλ. ἐκληρονομήθησαν.
31. וַיִּשְׁתַּחֲוֶה — — יוֹסֵף. Α. προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς κλίνης. Σ. καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης. Ο. καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς θράβου αὐτῆ.

C A P V T XLVIII.

1. הָלַךְ. Α. ἀρβῶσῃ. Σ. νοσῃ. Ο. ἐνοχλεῖται.
10. וַיִּבְרַח. Ο. ἐβαρυνθήσαν. Αλλος, ἐβαρύνθησαν.
15. וַיִּמְרוּ. Σ. ἀφ' ἑ ἐμῖ. Ο. ἐκ νεότητος.
16. הָלַךְ. Α. ὁ ἀγχιστεύων. Ο. ὁ θυόμενος. Αλλ. ὁ ἀγχιστεύς.
17. וַיִּבְרַח וַיִּרָץ. Α. ἐκακώθη. Σ. ἀηδῆς αὐτῶ. Ο. βαρὺ αὐτῶ κατεφάνη.
21. וַיִּשְׁלַח. Ο. ἀποσρέψει. Αλλ. ἀνάξει.
22. וַיִּקַּח וַיִּשְׁלַח. Α. ὄνον ἓνα. Ο. Σίκιμα ἐξάιρετον.

C A P V T XLIX.

2. וַיִּבְרַח. Ο. συνάχθητε. Αλλ. ἀθροίδητε.
3. וַיִּבְרַח — — וַיִּבְרַח — — וַיִּבְרַח — — וַיִּבְרַח — —
Α. Ρεβὴν b) πρωτότοκός με, σὺ ἰχὺς με καὶ κεφάλαιον λύπης με, περισσὸς ἄρσει, καὶ περισσὸς κρέται. ἐθάμβευσας ὡς ὕδωρ, μὴ περισεύσης. Σ. Ρεβὴν πρωτότοκός με, καὶ ἀρχὴ ὀδύνης, περισσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περισσῶ ὑπερξέσας ὡς ὕδωρ, ἐκ ἑσῆ περισσότερος. ὁ Σύρος, Ρεβὴν πρωτότοκός με,

b) Plerique MSS. legunt Ρεβὴμ, scb. Comb. Ρεβὴν, quae lectio cum hebraeo consonat. (Eiusmodi scriptiones in veteribus MSS. inconstantes sunt, nec inferuire possunt obseruationi.)

με, ἡ δύναμις με, καὶ ἀρχὴ τῆς ἰχθύος, ἐπλανήθη ὡς ὕδωρ, μὴ παραμείνης. Ο. Ραββὴν πρωτότοκος με, σὺ ἰχθύς με, καὶ ἀρχὴ τέκνων με, σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης· ἐξύβρισαι ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.

5. עֲקִיבְךָ מִכַּחַד יָדְךָ. Α. σκευὴ ἀδικίας * ἀνάσκαφε. c) Ο. συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξαίρεσεως αὐτῶν.

6. כְּבֹרֵךְ יְהִי שֵׁם יְהוָה מִבְּרֵךְ. Α. μὴ μονωθῆτω δόξα με. Ο. μὴ ἐρίσαι τὰ ἥπατά με.

7. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁבֹּעַ. Α. Σ. ἐξεβρίζωσαν τείχος. Ο. ἐνευροκόπησαν ταῦρον.

8. וְיִבְרָכְךָ בְּעֵינֶיךָ — — הָיָה הַיְהוּדִי. ὁ Εβραῖος, Ἰάδα, σοὶ ἐξομολογήσονται οἱ ἀδελφοί σε. αἱ χεῖρές σε ἐπὶ τὰ μετὰφρενα τῶν ἐχθρῶν σε. Α. — σοὶ ἐξομολογησάδωσαν. — Ο. Ἰάδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σε· αἱ χεῖρές σε ἐπὶ νότῃ τῶν ἐχθρῶν σε.

9. וְיָבִיבְךָ עַד לְעֵץ — — הָיָה הַיְהוּדִי. Α. σκύλαξ λέοντος Ἰάδα, ἀπὸ αἰλώσεως υἱέ με ἀνέβης, κάμψας κατεκλίθη. Σ. σκύμνος λέοντος Ἰάδα, ἐκ θηριαλώσεως υἱέ με ἀνέβης, ὀκλάσας ἠδραάδης. Ο. σκύμνος λέοντος Ἰάδα· ἐκ βλαστῆ, υἱέ με, ἀνέβης· ἀναπεσῶν ἐκοιμήθη.

10. אֲנִי יָבִיבְךָ. Α. ἀναστήσει. Ο. ἐγερεῖ. Coisl. ἐξεγερεῖ.

10. אֲנִי יָבִיבְךָ יְהוָה יְהוּדִי — — וְיָבִיבְךָ יְהוּדִי. Α. ἐκ ἀναστήσεται σκῆπτρον ἀπὸ Ἰάδα, καὶ ἀκριβαζόμενος ἀπὸ μετὰξὺ ποδῶν αὐτῆ· ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται. καὶ αὐτῷ σύσημα λαῶν. Σ. ἐπειραιρεθήσεται ἐξουσία ἀπὸ Ἰάδα — (ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται.) d) Ο. ἐκ ἐκλείψει ἀρχῶν ἐξ Ἰάδα, καὶ

c) Sic Coisl. Sed vox postrema prorsus vitiata esse videtur, nam, etsi ἀνασκάπτειν quadret ad hebr. הַרְבָּה, tamen ἀνάσκαφε non potest convenire cum הַרְבָּה.

d) Vincinis inclusi quia, cum in schedis meis reperirem, non videbam unde prodierit.

καὶ ἠγόμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτῆ, ἕως εἰάν ἔλθῃ τὸ ἀποκείμενος αὐτῶ. καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.

12. יללכק. Α. κατάκοροι. ε). Ο. χαροποιοί. Αλλ. καθάκοροι, θερμοί, διαπυροί, φοβεροί.

13. ימי יהף. Ο. παράλιος. Αλλ. παράλιος θαλασσῶν.

יכרר. Α. μηρὸς αὐτῆ. Ο. παρατενεῖ.

14. יתדווק רב. Α. αἰὲ μέσον τῶν κλήρων. Σ. ἀνά μέσον (τῶν γειτονιῶν.) Γ) Ο. ἀνά μέσον τῶν κλήρων.

רב רוק. Α. ὄνος δσώδης. Ο. τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν.

15. רב שרף יהף. Α. — ἄνθρωπος εἰς φόρον δαλεύων. Σ. καὶ ἔστι γεωργὸς ὑπηρετεῖν. γ) Ο. καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός.

19. רורר ררר. Α. εὐζωνος εὐζωνεῖ. Σ. λόχος. — Ο. πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν.

רר רר. (Α.) εὐζωνιθήτεια πτέρειαν. Ο. πειρατεύσει αὐτόν κατὰ πόδας.

20. ררר. Α. τρυφάσι. Ο. τρυφήν. Αλλ. τροφήν. h)

21. ררררר — — ררר. Α. ελαφος ἀπεσαλμένος ὁ διδὸς καλλονίν. Ο. σέλεχος ἀνειμένος, ἐπισιδὸς ἐν τῷ γεννήματι κάλλος.

23. ררר ררר רררר. τὸ Σαμαρειτικόν, καὶ ἐμίσησαν αὐτόν κάτοχοι μερίδων. Ο. καὶ ἐνεῖχον αὐτῶ κύριοι τοξευμάτων.

R 2

26. ררר.

e) Coisl. Legitur in alio cod. sine interpretis nomine κατάκοροι, quam lectionem suspectam habui et pro καθάκοροι positam existimaui. Nunc autem haerere me fateor et circa vocis γησιότητι, et circa eiusdem significationem.

f) Sic Drusus. Viciniarum i. γειτονιῶν, ut posuimus inter duos vicinos.

g) Ed. Rom. et Drusus sic: Α. Σ. καὶ ἔστι γεωργὸς ὑπηρετεῖν. Αλλ. ἄνθρωπος εἰς φόρον δαλεύων. Sed cum Coislinianus Aquilae tribuat hanc: Α. ἄνθρωπος εἰς φόρον δαλεύων, iure prope meo suspicor, illam καὶ ἔστι γ. υ: Symmachii esse. — Et videtur illud, δαλεύων pro θαλεύων, scribae deberi.

h) Sine dubio vitioso pro τρυφήν.

26. גבע. A. βενῶν. O. θινῶν.

27. ללש קלח. A. διαμεριεῖ λάφυρα. Σ. μεριεῖ σκῦλα.
O. δίδωσι τροφήν.

ללש קלח וקלח עד ולערב בבקרה ויכר. O. Σύρος, ἐσπέρας
ἀρπάσσει, καὶ τὸ πρῶτον μεριεῖ σκῦλα.

33. ηקניו. A. συνέλεξεν. Σ. συναγαγών. O. ἐξάρας.

CAPUT L.

1. בני - על. O. ἐπὶ πρόσωπον. Aλλ. ἐπὶ τὸν τράχηλον.

3. ויטקו. A. τῶν ἀρωματιζομένων. O. τῆς ταφῆς.

16. ומל. Σ. παρακαλῶν. O. λέγων.

17. ויקח עש נח נח. A. ἄρον δὴ ἀδεσίαν ἀδελφῶν
ש. O. ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν.

וילך נח. A. κακία ἠμείψαντό σε. O. ὅτι πονηρά
σοι ἐνεδείξαντο.

18. וילך וילך ויקח - גם * * * * * * * * * *
*
* * * * * * * * * * * * * * * * * * * *

19. ונח ויהי חהה כי ויקח - לה. A. ὅτι μὴ ἀντὶ
θεῶ ἐγώ; Σ. μὴ γὰρ ἀντὶ θεῶ εἰμι ἐγώ; τὸ Σαμα-
ρειτικόν, μὴ φοβεῖσθε, καὶ γὰρ φοβέμενος θεὸν
εἰμι ἐγώ. i) O. μὴ φοβεῖσθε τῶ γὰρ θεῶ ἐγώ.

21. לכלל. A. διοικήσω. O. διαθρέψω.

25. ויהל. O. συνανοίσετε. Aλλ. συναναβιβάσετε.

26. ויקחו. A. ἠρωμάτισαν. O. ἔθαψαν.

וירח. A. ἐν γλωσσοκόμῳ. O. ἐν σωρῶ.

EXODVS

i) Duas A. et Σ. lectiones adferunt Ed. Rom. et Drufius. Primam nempe, quam supra posuimus, alteram quae sic habet: A. ὅτι μὴ θεός ἐγώ; Σ. μὴ γὰρ ἀντὶ θεῶ ἐγώ; Et Drufius hanc duplicem versionem e duplici Aquilae et Sym. editione manasse putat, de quo in Praelim. egimus. Verum discrimen harum versionum eiusmodi est, vt facilius lectionis varietatem quam Editionum diuersitatem suspiceris.

E X O D V S.

ADMONITIO.

In Exodo bene multas veterum interpret. lectiones variis ex Manuscriptis collegimus, quarum maxima pars nondum obseruata fuerat. Caeterae autem a Drutio allatae, si cum aliis nunc primum editis conferantur, numero paucissimae sunt ac plerisque in locis ope Manuscriptorum vel emendantur vel pleniores adferuntur. Hi porro Codices, cum MSs. tum editi, nobis ad haec adornanda subsidio fuerunt.

Codex Regius 1825. XI. et XII. Saeculi, membranaceus.

Codex Regius 1871. egregiae notae X. Saeculi membranaceus.

Codex Regius 1888. bombycinus X. Saeculi.

Codex Regius 1889. recens, continet ab initio Exodi ad caput 12.

Codex Basiliensis X. Saeculi, membranaceus, eximia notae quem supra descripsimus. Is, vt iam dictum est, tota pene Genesi truncatus, reliquos Heptateuchi libros integros exhibet, demtis tantum duobus postremis libri Iudicum capitibus.

Codex Colbert. 3084. IV. et V. Saeculi: vbi aliquot Capita Exodi, Leuitici et Numerorum, cum obelis et asteriscis: estque vnciali caractere descriptus sine accentibus et spiritibus.

Codex Colbert. 1599. recens.

Schedae Combefisianae in Exodum: vbi vir doctus Franciscus Combefisius ex variis Catenis MSs. ad singula Exodi loca variorum Patrum interpretationes collegat. Earum vero mihi copiam fecit vir amicissimus P. Michael Lequien.

Theodoretus editus an. 1642.

Chronicon Alexandrinum.

Procopius in Heptateuchum.

Editiones Romanae et Dr. Lectiones.

Ex his qui maiorem copiam lectionum suppeditauerunt, sunt Basiliensis, cuius formam descripsimus in Monito ad Genesim, et Regius 1871. paris circiter aetatis. Praeter illas autem veterum interpretum lectiones, haec notatu digna variis in locis exhibemus; nimirum ad Cap. 28. ubi magna Editionum varietas, ex Basiliensi Codice sex versus adferimus asteriscis notatos, qui in Editione τὸν O. desiderabantur antiquitus: cuius autem interpretis sint hi versus a Basiliensi cum asteriscis allati, nondum satis compertum habemus. Ad Cap. 36, 8. ex eodem Codice Basil. proluxa Adnotatio exhibetur, circa praeposterum ordinem, qui ἐν τῇ κοινῇ LXX Interpret. Editione observatur in postremis Exodi capitibus: qui praeposterus ordo iam Origenis tempore inuectus deprehendebatur. A capite autem 36. usque ad finem ex vetustissimo Codice Colbert. 3084. Editionis LXX interpretum omnia, quae in eodem Codice habentur, obelis et asteriscis notata adferimus. Haec monenda duximus: caetera quis observabit.

Huic vero nouae editioni addita sunt quaedam fragmenta Veterum Interpretum e Codice Lipsiensi Paulino, a Cap. 32. Exodi, usque ad finem,

E X O D V S.

C A P V T I.

5. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. O. *πάσαι αἱ ψυχαὶ* ✕
ἐξελεῖσθαι : a) *ἐξ* Ιακώβ. A. Θ. *ἐκ μηρῶν* Ιακώβ.
7. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. A. Θ. *ἐξήρποσαν*. Σ. *ἐξήρσαν*. O. *χυδαῖοι*
ἐγένοντο. Aλλ. *ἐπληθύνθησαν*.
8. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. A. Θ. *ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν*.
O. *ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτῆς*.
9. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. O. *τῶ ἔθνεσιν αὐτῆ*. Aλλ. *τῶ γένεσιν αὐτῆ*.
O. *ἰσχυροί*. O. *ἰσχυροί*.
11. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. Σύμ. *ἐργοδιώκτας* b). O. *ἐπιτά-*
τας τῶν ἔργων.
12. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. A. Σ. *ἐν τοῖς βασιλείαισιν*. O. *ἐν τοῖς ἔργοις*.
O. *πόλεις σκηνοματῶν*. O. *πόλεις*
ἰσχυροί.
13. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד — — וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. A. *ἐσικχαί-*
νοντο. ὁ Σύρος καὶ ὁ Εβραῖος, *ἐθλίβοντο ὄραντες*
αὐτῆς πληθυνομένους, καὶ ἐκάκην αὐτῆς. O. *καὶ*
ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ισραήλ. *καὶ*
κατεδυνάσεον οἱ Αἰγύπτιοι τῆς υἱῆς Ισραήλ *βία*.
14. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. A. *ἐντροφήματι*. Σ. Θ. *ἐμπαίγματι*. O. *βία*.
15. וְכָל-נַפְשׁוֹ יִיחַד. O. *κατωδύνων*. Aλλ. *παρεπίκραινον* c).

R 5

15. 1775.

a) Sic C. R. 1871. — Vox *ἐξελεῖσθαι* a LXX. praetermissa fuerat, ut et *μηρῶν*, nisi haec fortasse exciderit.

b) Edit. Rom. tanquam Scholion exhibet, sed Basileensis Σ. tribuit.

c) Suspicio esse Σ.

15. קרש. Ο. Σεπφάρα. Αλλ. ορνίθιον d).
 קרש. Ο. Φέα. Αλλ. έρυθρόν e).
 16. ויהי. Ο. και ᾶσι. Αλλ. και ᾠψεθε f).
 17. ויהי-תה. Θ. τὰ παιδάρια. Ο. τὰ ἄρσενα.
 19. ויהי-תה — — תה-בי. Σ. μαίαι γάρ
 είσι, και πρὶν εισελθεῖν τὰς μαίας τίκτεσιν. Ο. τί-
 κτεσι γάρ πρὶν ἢ εισελθεῖν πρὸς αὐτὰς μαίας.
 Θ. ὅτι ζωογονῶσιν, διότι πρὶν εισελθεῖν πρὸς αὐ-
 τὰς τίκτεσι.
 21. יהי-תה — — יהי-תה. Α. ἐπεὶ ἔν
 ἔφοβῆντο αἱ μαίαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἴ-
 κες. Σ. ἐπειδὴ ἔφοβῆντο αἱ μαίαι τὸν Θεόν, ἐποίη-
 σαν ἑαυταῖς οἰκίας. Ο. ἐπεὶ δὲ ἔφοβῆντο αἱ μαίαι
 τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας. Θ. ἐποίησεν
 αὐταῖς οἴκας.

CAPVT II.

1. יהי-תה. Ο. θυγατέρων Λευι, alii adiiciunt, και
 ἔχεν αὐτήν g).
 2. יהי-תה — — תה-תה. Α. — — ὅτι
 ἀγαθός h). — — τρεῖς μῆνας. Σ. ἰδὼν δὲ i)
 ὅτι καλός, ἐσκέπασεν αὐτὸν τρεῖς μῆνας. Ο. ἰδόν-
 τες δὲ αὐτὸ ἀσείον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς.
 3. יהי-תה. Α. Σ. κιβωτὸν παπύρου. Ο. θίβου.
 Αλλ. θήκην.
 יהי-תה. Α. ἐν τῷ παπυρεῶνι k). Ο. εἰς τὸ ἔλος.
 5. יהי-תה. Α. παιδίσκαι. Σ. κοράσια. Ο. ἄβραι.
 יהי-תה. Α. ἐν μέσῳ τῶ παπυρεῶνος. Ο. ἐν τῷ
 ἔλει.
 8. — — יהי-תה.

d) e) Videntur Σ. esse. f) Puto esse A.
 g) Hoc additamentum videtur olim obelo notatum fuisse.
 h) Sic A. Σ. in C. Basil. Sed Edit. Rom. A. ἀγαθόν,
 Σ. καλόν. i) Sic C. R. 1871. melius ἰδῶσα.
 k) Basil. male habet ἐν παπυρεῶνι.

8. פרעה-כהן-ה' אלה-ה' אלה. O. η δὲ εἶπεν ἡ θυγάτηρ
 Φαραώ. Αλλ. η δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραώ 1).
 9. אלה-ה' אלה. O. ἐλθῆσα. Αλλ. ἀπελθῆσα.
 11. עבד-יהוה, O. τινὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Αλλ. τινὰ
 τῶν Εβραίων.
 13. נצים. Α. Σ. διαμαχομένους. O. διαπληκίζομένους.
 14. רשעו-ל-עמו. O. κατέστησεν ✕ εἰς ἄνδρας :
 ἄρχοντα.
 15. אלה. Α. λέγεις. O. θέλεις.
 16. מדין. O. Μαδιάμ. Αλλ. ἐκκρίσεως m).
 17. שמים-ה' אלה. O. δεξαμενάς. Αλλ. ποτίστρας.
 18. אלה. O. ἐξέβαλλον. Αλλοι, ἐξέβαλον.
 19. אלה-ה' אלה. O. ἀπὸ τῶν ποιμένων ✕
 ἀντλῶν : n) καὶ ἤντησεν.
 20. אלה-ה' אלה. Σ. ὤρκισε δὲ Μαυῦσῃ ὡς
 οἰκῆσαι. O. κατωκίδη δὲ Μουῦσῃς. Θ. ἤρξατο
 Μαυῦσῃς κατοικεῖν o).
 21. אלה-ה' אלה. O. Σεπφώραν. Αλλ. ὀρνίθιον.
 22. אלה. Α. προσήλυτον. O. Γηρσαίμ. Αλλ. πά-
 ροικος. ✕ τὸ δὲ ὄνομα τῆ δευτέρῃ ἐκάλεσεν Ελι-
 ✕ ζέρ. ὁ γὰρ Θεὸς τῆ πατρός μου, βοηθός μου, καὶ
 ✕ ἐρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραώ p).
 23. אלה-ה' אלה. Α. ἐν γῆ ξένη. O. ἐν γῆ ἀλλοτρία.
 24. אלה-ה' אלה. Α. Σ. τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν. O. τὸν σε-
 ναγμὸν αὐτῶν.

CAPVT

1) Haec, etsi in multis exemplaribus extant, male ta-
 men se habere videntur. Legendum : καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυ-
 γάτηρ Φαραώ.

m) Est vel interpretatio Σ. vel Origenis.

n) Omissum a LXX asterisco notatur in C. R. 1871.

o) Ibid. Σ. ἤρξατο ab ἤρξα, Θ. a ἤρξα deduxit.

p) Sic Coislin. Sed haec non sunt in hebraeo nec in
 LXX. unde suspicio oriatur, asteriscos vitio librariorum ad-
 iectos fuisse.

CAPVT III.

1. ונה. A. νυμφευτῶ αὐτῶ q). Σ. πενθερῶ αὐτῶ.
O. γαμβρῶ αὐτῶ.
נבוי. A. ἤλασεν. O. ἤλθεν.
2. וב. A. ἀναπτόμενος. Σ. φλεγόμενος r). al. ἐ-
φλέγετο. O. καίεται.
3. הנהמה-הנה. (A.) θαῦμα s). Σ. τὸ θεῖαμα. O.
τὸ ὄραμα.
4. ונה. A. Θ. ἰδὲ ἐγώ. O. τί ἐσιν.
5. ופ. A. ἔκσπασον. Σ. ὑπόλυσαι t). O. λῦσαι.
6. והו. A. ἐπέκρυσεν u). O. ἀπέκρυσεν.
8. ויבנהכח-הנה. Αλλ. τὰς καταπονήσεις x). O. τὴν
ἐδύνην.
9. והנה ויציף — — וינהר-וה. A. καί γε ἐώ-
ρακα σὺν τὸν ἀποθλιμμένον, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι ἀποθλί-
βουσιν αὐτῆς. Σ. καὶ ἐώρακα τὴν θλίψιν αὐτῶν,
ἣν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτῆς. O. Θ. καί γὰρ ἐώρα-
κα τὸν θλιμμένον ὃν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτῆς.
12. ויציף. Σ. ὅταν ἐξαγάγης. O. ἐν τῷ ἐξα-
γαγεῖν σε.
- וה וה והו. O. ἐν τῷ ὄρει τέτω. Αλλ. ἐν χωρήβ y).
13. והנה והנה והנה. A. Θ. ἔσομαι z), ἔσομαι. O.
ἐγώ εἰμι ὁ ὢν.

15. ונה.

q) Lectio Aquilae fucifā erat, sed restituimus eam ex
Cap. 17, 1.

r) Ed. Rom. φλεγόμενος, melius C. Basil. ἐφλέγετο.

s) Sic C. R. 1871. Est sine dubio A. Nam alteram Sym-
machi exhibet Coislin.

t) Ita C. Basil. et Edit. Rom. in qua legitur Σ. ὑπόλυσαι.

u) Sic C. Basil. Sed Coislin. ἀπέκρυσεν cum nota κα-
τὰ Σαμμορατῶν.

x) Haec lectio videtur A. aut Σ. aut vtriusque esse; sed
exciso margine nomen excidit in C. R. 1871. vnde prodit.

y) Incertum an Scholion, an alia Interpretatio.

z) Videtur ὁ excidisse.

15. וְזָכַר. Σ. ἀνάμνησίς μου. Ο. μνημόσυνον.
 16. לָמַדְתִּי יִשְׂרָאֵל יְרֵמְיָהּ. Α. τὴς πρεσβύτας a) Ἰσραήλ.
 Ο. τὴν γερασίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
 18. קָרָנִי. Ο. προσκέκληται. Ἀλλ. ἐπικέκληται.
 20. וַרְבֹּב. Α. ἐν ἐγκάτω αὐτῶ. Ο. ἐν αὐτοῖς.
 21. וַיִּבֶן. Ο. ἐναντίον. Ἀλλ. ἐνώπιον.
 וַיִּבֶן נָח. Ο. ἐκ ἀπελεύσεσθε. Ἀλλ. ἐκ ἐξελεύσεσθε.
 22. בִּיהַר פָּרָג. Σ. σαθμέχσ αὐτῆς. Ο. συσκή-
 νσ αὐτῆς.
 וַיִּשְׁמַר-הַמֶּלֶךְ מִלְּבַנְיָהּ. Α. σκυλεύσατε. Σ. καὶ συλεύ-
 σετε τὴς Αἰγυπτίσς. Ο. σκυλεύσατε b) τὴς Αἰγυ-
 πτίσς. Sed in Coisl. et Alex. συσκεύασατε. Ἀλλ.
 καὶ συνεπάγετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐ-
 τῶν δύναμιν.

CAPVT IV.

4. וַיִּבֶן. Ο. τῆς κέρκσ. Ἀλλ. τῆς ἐρῶσ.
 6. וַיִּשָׁךְ פָּרָג וַיִּדְרֹךְ. Α. Θ. καὶ ἰδὲ ἡ χεὶρ αὐ-
 τῶ λεπρωῶσα ὡσεὶ χιῶν. Σ. καὶ ἐφάνη ἡ χεὶρ αὐτῶ
 λελεπρωμένη c) ὡσεὶ χιῶν. Ο. καὶ ἐγενήθη ἡ χεὶρ
 αὐτῶ ὡσεὶ χιῶν.
 8. וַיִּרְאֵהוּ פָּרָה. Α. τῶ σημεῖσ τῶ ἐχάτσ. Σ. τῶ
 σημεῖσ τῶ ἐπομένσ. Ο. τῶ σημεῖσ τῶ δευτέρσ.
 10. וַיִּבְרָךְ שֵׁן נָח. Α. ἐκ ἀνῆρ ῥημάτων. Σ. Θ.
 μογγιλάλος. Ο. ἐχ' ἰκανός. Ἀλλ. ἐκ εὐλογος. ὁ
 Σύρος, ἐκ εὐλαλος d).

□

a) Sic Ed. Rom. melius quam Coisl. qui πρεσβυτέρσς.

b) Hanc lectionem habent LXX in Edit. Rom.

c) Bas. λεπρωμένη.

d) Sic omnes Catenae versum repraesentant. Sed Coisl.
 lin. Σ. ἐκ εὐλαλος, ἐχ' ἰκανός. Α. ἐκ ἀνῆρ ῥημάτων. Ο. ἐκ
 εὐλογος. Sic illam cum Edit. Rom. Symmacho adscribit lectio-
 nem quam omnes alii Codices Syro tribuunt. Error ex lit-
 tera Σ. oriri potuit. Res in dubio relinquitur.

יבנן יושל רבתי — — רבתי יומו כי. Α. καί γε
 από τότε λαλήσαντός σε πρὸς δῆλόν σε ὅτι βαρὺς
 σώματι, καὶ βαρὺς γλώσση ἐγώ εἰμι. Ο. ἐδὲ ἀφ'
 ᾧ ἤρξω λαλεῖν τῷ θρασίποντίσε· ἰχνόφωνος καὶ
 βραδύγλωστος ἐγώ εἰμι.

11. כלן. Α. Σ. Θ. μογιλάλον. Ο. δύσκωφον.
 12. רתתתת. Α. φωτίσω σε. Σ. ὑποδείξω σοι. Ο.
 συμβιβάσω σε.
 13. יבני בני. Α. Θ. ἐν ἐμοὶ Κύριε. Ο. δέομαι Κύριε.
 15. ככה תתתת. Α. φωτίσω ὑμᾶς. Σ. ὑποδείξω
 ὑμῖν. Ο. συμβιβάσω ὑμᾶς.
 18. יושל רל. Α. Σ. Θ. βιάδιζε ἐν εἰρήνη e). Ο.
 βιάδιζε ὑγιαίνων.
 21. רתת. Α. ἐνιχύσω. Σ. θρασυῶ. Ο. σκληρυνῶ.
 23. בני - תת. Α. Σ. Θ. υἱόν μου. Ο. λαόν μου.
 תתת. Α. ἀνένευσας. Σ. ἠπέιθηςας. Ο. μὴ βέλει.
 24. תת. Α. ὁ Θεός. Σ. Θ. Κύριος. Ο. ἄγγελος.
 25. ר. Α. πέτρον αὐτὸν πέτραν. Σ. ψῆφον πετρίνην.
 Ο. ψῆφον. Θ. ἀκρότομον.
 26. תתתל תתת תת — — תתתל תתת. Α. καὶ
 εἶπεν, νυμφίον αἱμάτων ἔχω εἰς περιτομᾶς. Σ. καὶ
 ἀψαμένη τῶν ποδῶν αὐτῆ εἶπεν· ὅτι νυμφίος αἱμά-
 των σύ μοι. ἀφῆκεν δὲ αὐτὸν ὅτι εἶπεν· νυμφίος
 αἱμάτων τῆς περιτομῆς. Ο. καὶ προσέπεσε πρὸς
 τῆς πόδας αὐτῆ, καὶ εἶπεν· ἔση τὸ αἷμα τῆς περι-
 τομῆς τῆ παιδῆς μου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆ, διότι
 εἶπεν, ἔση τὸ αἷμα περιτομῆς τῆ παιδῆς μου. Θ. καὶ
 ἤψατο τῶν ποδῶν αὐτῆ, καὶ εἶπεν· ὅτι νυμφίος
 αἱμάτων σύ μοι. καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ὅτι εἶπεν· νυμ-
 φίος αἱμάτων εἰς περιτομᾶς. ὁ δὲ Εβραῖός, ἐσφρά-
 γισε τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς f).
 Ο. ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆ, in aliis additur ἄγγελος.

27. -רש"י

e) Coislín. Οί. Α. εἰς εἰρήνην.

f) Coislín. Λεῖποι· ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι.

27. וָרֵשִׁית. Ο. καὶ κατεφίλησαν ἀλλήλους. Αλλ. καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
 28. ΠΠΠΠ. ξήματα. Αλλ. σημεῖα.

CAPVT V.

3. וַיִּזְעַק מִרְיָם. Ο. προσκέκληται ἡμεῖς. Αλλ. ἐπικέκληται ἡμῖν.
 וַיִּבְרַח יְהוָה בְּדַבְרֵי. Α. Σ. λοιμός ἢ μάχαιρα. Ο. θάνατος ἢ φόνος.
 4. וַיִּזְרַח. Α. ἀποπετάζετε. Σ. ἀποσρέφετε g). Ο. διασρέφετε. Θ. διασκεδάζετε.
 6. וַיִּשְׁלַח - תַּח. Α. τὰς εἰσπράκτας. Ο. τοῖς ἐργασιαῖς.
 7. בַּח אֶחָד יוֹשְׁרֵי וְלִי אֶחָד שְׁלֹשׁ יָמֵי. Α. κατὰ ἑχθρὸς τρίτην, αὐτοὶ πορευέδωσαν. Σ. καθάπερ καὶ πρότερον αὐτοὶ ἀπαρχόμενοι καλαμάδωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρον. Ο. καθάπερ χθρὸς καὶ τρίτην ἡμέραν· ἀλλ' αὐτοὶ πορευέδωσαν, καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα. Θ. καθάπερ ἑχθρὸς καὶ τῆς τρίτης αὐτοὶ πορευέδωσαν, καὶ καλαμάδωσαν h) ἑαυτοῖς ἄχυρον.
 Ibid. καθάπερ. Αλλος, καί.
 Ibid. καὶ τρίτην ἡμέραν. Αλλ. καὶ τῆς σήμερον.
 13. וַיִּשְׁלַח. Α. καὶ οἱ εἰσπράκται. Ο. οἱ δὲ ἐργασιαῖς.
 וַיִּשְׁמַע. Ο. κατέσπευδον. Αλλ. ἐσπέδαζον.
 16. וְגַם הַמִּצְרִיִּם מֵיָמֵינוּ וְגַם הַיְהוּדִים. Α. καὶ ἰδὲ οἱ δέλοί σε πεπληγμένοι, καὶ ἀμαρτία λαῶ σε. Σ. καὶ οἱ δέλοί σε μεμαστιγμένοι, καὶ ἀμαρτίαν ἔχεις. Ο. καὶ ἰδὲ οἱ παῖδες σε μεμασίγωνται· ἀδικήσεις ἐν τὸν λαόν τε. Θ. καὶ ἰδὲ οἱ δέλοί σε μεμασίγωνται, καὶ ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν λαόν σε.
 18. וְלִי.

g) Coislin. ἀποτρέπετε.

h) Coislin. Α. Σ. Θ. καλαμάδωσαν.

18. וכו. Ο. πορευθέντες. Αλλ. ἀπελθόντες.
 19. וקח - נל קחל. Α. λέγοντες, ἔχ ὑφελείτε.
 Ο. λέγοντες, ἐκ ἀπολείψετε.
 21. וקח. Α. Σ. ἐσαπρίσατε. Ο. ἐβδελύξατε.

CAPVT VI.

1. וקח. Σαμαρ. Ιαβέ. Εβρ. αιά i). Ο. Κύριος.
 3. וקח לך ברכי - לך - לך. Α. καὶ ὠρά-
 θην πρὸς Ἀβραάμ, πρὸς Ισαάκ, καὶ πρὸς Ιακώβ
 ἐν τῷ Θεῷ ἰκανῶ. Ο. καὶ ὠφθην Ἀβραάμ, καὶ
 Ισαάκ, καὶ Ιακώβ, Θεὸς ὧν αὐτῶν.
 וקח וקח. Ο. ἀπὸ τῆς δυναστείας. Αλλ. ἐκ τῆς
 κακώσεως.
 8. וקח. Ο. εἰς ἦν. Ἄλλος, ἐφ' ἦν.
 9. וקח וקח. Α. ἀπὸ κολοβότητος πνεύματος. Ο.
 ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας.
 12. וקח וקח. Α. ἀκρόβυτος χεῖλεσι. Σ. ἐκ εἰμὶ
 καθαρὸς τῷ φθέγματι. Ο. ἐγὼ δὲ ἄλογός εἰμι.
 Θ. ἀπερίτμητος τοῖς χεῖλεσιν. Αλλ. ἐκ εἰμὶ κα-
 θαρὸς χεῖλεσι.
 13. וקח וקח וקח וקח - וקח וקח. Ο. ὥστε
 ἐξαποστεῖλαι τὰς υἱὰς Ισραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Αλλ.
 ἵνα ἐξαγαγῆ τὰς υἱὰς Ισραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
 16. וקח. Ο. γεσσών. Αλλ. γεδσών. bis k).
 20. וקח. Ο. ἐγέννησεν. Αλλ. καὶ ἔτεκεν.
 27. וקח וקח וקח וקח - וקח וקח. Ο. καὶ ἐξήγα-
 γον τὰς υἱὰς Ισραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Αλλ. ὥστε
 ἐξαγαγεῖν τὰς υἱὰς Ισραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.
 30. וקח וקח וקח. Σ. ἐκ εἰμὶ καθαρὸς φθέγ-
 ματι. Ο. ἰδὲ ἐγὼ ἰχνόφωνός εἰμι. Αλλ. ἐκ εἰμὶ
 καθαρὸς χεῖλεσι.

CAPVT

1) Nomen וקח ab aliis græcis legitur sic, *יא*, vel, *יא*; alii *יא*. k) Est frequens commutatio *ק* et *כ*.

CAPVT VII.

1. הַעֲרֹב לַחֲלֵהן קָהָתן קַהֵן. Α. ἴδε, δέδωκά σε Θεὸν τῷ Φαραῶ 1). Σ. ἴδε, κατέστησά σε Θεὸν Φαραῶ. Ο. ἴδε δέδωκά σε Θεὸν Φαραῶ. Θ. Θεὸν Φαραῶ.
7. בַּדְּבַר. Ο. ἠνίκα ἐλάλησεν. Αλλ. ἐλάλησαν.
9. קִנְיָהּ. Α. κῆτος. Ο. δράκων.
11. כֵּן סִפְּיִתְּהֶלֶב מִיִּצְחָר מִיִּצְרָה סִפְּ-וֹ. Α. καί γε αὐτοὶ οἱ κρυφιασαὶ Αἰγύπτου ἐν ἡρεμαίαις αὐτῶν ἔτως. Σ. καὶ αὐτοὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀπεκρύφω αὐτῶν ὡσαύτως. Ο. καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως. Θ. καί γε αὐτοὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.
13. דָּבַר. Ο. ἐνετείλατο. Αλλ. ἐλάλησεν. קִיָּהּ. Σ. ἀντέση. Ο. κατίχυσεν.
14. כָּבַד. Σ. ἀνένευσε. Ο. βεβάρηται.
19. מִיִּמִּי-לֵעַ. Α. ἐπὶ τὰ ρεῖθρα. Ο. ἐπὶ τὰ ὕδατα. סִפְּיִתְּהֶלֶב. Ο. ἐπὶ τὰ ἔλη αὐτῶν. Αλλ. ἐπὶ τὰς λίμνας αὐτῶν.
22. סִפְּיִתְּהֶלֶב מִיִּצְחָר מִיִּצְרָה כֵּן-יִשְׁעֵיהֶן. Α. καί γε αὐτοὶ οἱ κρυφιασαὶ Αἰγύπτου καὶ ἐν ἡρεμαίαις ἔτως. Σ. καὶ αὐτοὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀπεκρύφω αὐτῶν ὡσαύτως. Ο. ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν. Θ. καί γε αὐτοὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.
- מִיִּשְׁ-נִהֵר. Σ. ἔ προσέχεν. Ο. ἔκ εἰσήκασεν.
24. קַהֵן מִיִּמִּי מִיִּצְרָה לְבַי נִלְ — — יִרְדְּהֵן. Α. καὶ ἄρξεν πᾶσα ἡ Αἰγύπτου κυκλόθεν τῶν ρεῖθρα ὕδωρ τῶν πιεῖν, ὅτι ἔκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τῶν ὕδατος τῶν ποταμῶν. Σ. ἄρξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ

1) Alii omnes et Drusius θεὸν Φαραῶ. Sed praestat le-
tio Basilienfis.

κύκλω τῆ ποταμῆ εἰς ὕδωρ ὥστε πιεῖν, ὅτι ἐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τῆ ὕδατος τῆ ποταμῆ. Ο. ὤρυξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγυπῆιοι κύκλω τῆ ποταμῆ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ· καὶ ἐκ ἠδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τῆ ποταμῆ. Θ. καὶ ὤρυξαν πάντες οἱ Αἰγυπῆιοι οἱ κύκλω τῆ ποταμῆ ὕδωρ εἰς τὸ πιεῖν, ὅτι ἐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τῆ ὕδατος τῆ ποταμῆ.

CAPVT VIII.

3. קְרַחְרַחַשׁמַב. Ο. ἐν τοῖς Φυράμασι σα. Ἀλλ. ἐν τοῖς Φρέασι σα m).
7. וְהַיְטִיבְלִים מִמִּטְרָה. Α. οἱ κρυφιασαὶ ἐν ἡνεμαίαις αὐτῶν. Σ. οἱ ἐπαιδοὶ διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν. Ο. οἱ ἐπαιδοὶ ÷ τῶν Αἰγυπῆίων ἐν ταῖς ἐπαιδοῖς ÷ η) καὶ ἐν ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν. Θ. οἱ ἐπαιδοὶ ἐν ταῖς Φαρμακείαις αὐτῶν.
8. וְהָיָה הַחֶלְשִׁים. Ο. ἐξαποσελῶ αὐτές. Ἀλλ. ἐξαποσελῶ τὸν λαόν ο).
14. וַיִּצְבְּרוּ. Α. συνέχωσαν. Ο. συνήγαγον.
- וְהָיוּ מִמִּרְיָהוּ. Α. σωρῆς, σωρῆς. Σ. κόρως, κόρως p). Ο. θημωνίας, θημωνίας.
15. וְהָיוּ. Ἀλλ. ἀνάπνευσις q). Σ. ἀνεσις. Ο. ἀνάψυξις.
16. וְלָכֵן. Ο. σκνίφες. Ἀλλ. σκνίπες. Ἀλλ. φθῆρες.

-לכ

m) Legit forte קְרַחְרַחַשׁמַב.

n) Haec C. R. 1871. Obelo notat, quia non exstant in Hebraeo. Cod. Coislin. sic: Ο. Φαρμακείαις, ad marginem vero, ἐπαιδαῖς.

o) Haec lectio habetur in MSs. nostris, et in Ed. Rom. notatur ut varia lectio LXX. interpretum.

p) Sed Chronicon. Alex. Α. Σ. κόρως, κόρως: quae lectio confirmatur ex Cap. 45. Ezech, ubi eadem vox hebr. κόρως vertitur a tribus Interpret.

q) Coislin. ἀνάπνευσις minus bene.

םכניס היה הרהר כל-עפר. Αλλ. καὶ ὁ χεὶρ τῆς γῆς ἐγένετο εἰς σκνίφας r). Ο. καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίφες.

21. הרב הרב. Α. παμμυῖαν. Ο. κυνόμυϊαν. Αλλ. κοινόμυϊαν. τὸ Σαμαρ. κόρακα. s)

הרהר. Ο. εἰς τὴν γῆν. Αλλ. ἐπὶ τῆς γῆς.

22. נג. Ο. Γεσέμ. Αλλ. εἰσαγωγή αὐτῶν.

היה להי. Ο. ἔκ ἔσαμ. Θ. ὥστε μὴ γενέσθαι.

24. תשת. Σ. ἐφθάση. Ο. ἐξωλοθρεύθη.

29. הנה. Ο. ὁ δέ. Αλλ. ἰδὲ.

לה. Α. Σ. παραλογίσασθαι. Ο. ἐξαπατήσασθαι.

CAPVT IX.

2. תהי נה. Σ. ἀπειθεῖς. Ο. μὴ βέλει.

קח. Α. ἐπιλαμβάνη. Σ. κατέχεις. Ο. ἐγκρατεῖς.

3. כבד. Α. Σ. λοιμὸς βαρὺς. Ο. θάνατος μέγας.

4. דבר. Ο. ξητόν. Αλλ. ἔδεν ὅτιεν.

9. בעבע. Α. Φλυκτίδες πεταζόμεναι. Σ. Φλυκτίδες ἐξανθῆσαι. t) Ο. Φλυκτίδες ἀναζέσσαι. Αλλ. Φλυκτίδες ζέσσαι.

14. כל-הנהגה-ל-הנהגה-ל-הנהגה. Α. ἐγὼ ἀποσέλλω σὺν πάσαις ταῖς θράυσεσι με πρὸς καρδίαν σε. Σ. ἀποσελῶ πάσαις ταῖς πληγαῖς με ἐπὶ καρδίαν σε. Ο. ἐγὼ ἐξαποσέλλω πάντα τὰ συναντήματά με εἰς τὴν καρδίαν σε.

15. ברבר. Α. Σ. ἐν λοιμῶ. Ο. θανατώσω.

16. תתקח. Ο. διετηρήθης. Αλλ. διετήρησά σε.

מש. Ο. ὄνομά με. Αλλ. δύναμίν με.

17. להנהגה. Α. ἀντιποιῆ. Σ. κατέχεις. Ο. ἐμποῆ. u)

S 2

18. רב.

r) Videtur A. aut Σ. esse, aut vtriusque.

s) Ac si leg. רע cum Cholem.

t) Coisl. Σ. ἐξανθῆντα, quam lectionem credo esse sinceriores.

u) Coisl. in textu habet ἐγκρατεῖς et in marg. ἐμποῆ.

18. ברך כבד. Α. Σ. χάλαιζαν βαρρείαν. Ο. χάλαιζαν πολλήν.
 הוסיף. Α. Σ. ἐθμελιώθη. Ο. ἔκτισα.
 20. סנה. Σ. διέσωσεν. Ο. συνήγαγεν.
 22. גרר-כל. Ο. ἐπὶ τῆς γῆς. Αλλ. ἐν τῇ χαλαίῳ.
 23. חלק. Ο. φωνάς. Αλλ. ἀνέμων ἤχους. Αλ. βροντάς.
 24. תקר-תמ. Α. συναναλαμβανόμενον. Σ. ἐνελέμενον. Ο. φλογίζον.
 25. בדה בשר כל-תמ. Αλλ. πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ. In O. vacat.
 27. הפכה תהוה. Ο. ἡμάρτηκα τὸ νῦν. Αλλ. ἡμάρτηκα ἐν καιρῷ ἕως τῆ νῦν.
 32. חמסה. Α. ζέα. Ο. Θ. ὄλυρα.
 33. פרה מעם. Ο. ἀπὸ Φαραώ. Αλλ. παρὰ Φαραώ.
 יהוה-ל-כפוי ויפרי. Α. καὶ ἐξεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτῆ πρὸς κύριον. Ο. καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς κύριον.
 35. בני-תמ. Ο. τὸς υἱούς. Αλλ. τὸν λαόν.

CAPVT X.

1. הכבדת. Ο. ἐσκλήρυνα. Αλλ. ἐβάρυνα.
 5. יהר-תמ. Α. λεῖπον. Ο. καταλαφθέν. x)
 6. נצר ויפן. Α. Ο. καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.
 7. שרף. Α. Σ. πρόσπτασμα. τὸ Σαμαρ. εἰς αἵτας. Ο. σκῶλον.
 והיה לה יהוה-תמ ויעברו. Ο. ὅπως λατρεύσωσι τῷ θεῷ αὐτῶν. Αλλ. ὅπως θύσωσι κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν.

קרי.

x) In hoc versu, vbi LXX habent τὸ περισσόν, Coislin. in marg. τὸ λοιπόν. Basiliensis vero, Α. τὸ λαῖπον, quae vox respondere potest etiam sequenti τῶν Ο. καταλαφθέν: ad utramque enim, περισσόν et καταλαφθέν, perinde quadrat.

- םיחמ כיהר הרה. A. Σ. ἄρα ἔπω
οἶδας. — γ) τὸ Σαμαρ. πρὶν γνῶς ὅτι ἀπόλλυται
Αἴγυπτος. O. ἢ εἰδέναι βέλει, ὅτι ἀπόλωλεν
Αἴγυπτος;
8. סרע - למ. O. πρὸς Φαραώ. Αλλ. εἰς πρόσω-
πον Φαραώ.
9. וברקנו נלך. O. καὶ βεσὶν ἡμῶν ✕ πορευσό-
μεθα: z)
10. תמכס - תמ. A. τὰ νήπια ὑμῶν. Σ. τὸν ὄχλον
ὑμῶν. O. τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν.
- יהר הרה. Σ. ἄρα ἔπω οἶδας; O. ἢ εἰδέναι βέλει;
11. יהוה - תמ ועברו הגברים נלכו. O. πορευέσω-
σαν δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρευσάτωσαν τῷ θεῷ.
Αλλ. πορεύεσθε δὴ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε
τῷ κυρίῳ. a)
13. ירם. A. Σ. κάυσωνα. O. νότον.
- ירקה. A. Σ. ὁ κάυσων. O. ὁ νότος.
14. ויני. A. ἀνέπαυσεν. O. κατέπαυσεν.
15. וכי. A. Σ. ἐσκοτάθη. O. ἐκάλυψε.
16. וקרל. O. καλέσαι. Αλλ. καὶ ἐκάλεσεν.
- והטה. Σ. ἐσφάλην. O. ἠμάρτηκα.
22. הלמן - תשק. Σ. γνώφος. O. σκότος, γνώφος.

CAPVT XI.

1. ויהי נגד עיניו. A. Σ. ἔτι μίαν ἀφὴν. O. ἔτι μίαν
πληγὴν.
- והלש. O. ἐξαποσέλλα. Αλλ. ἀποσείλη.
2. והיה תנוח פניהו. O. παρὰ τῆς πλησίον. ✕ καὶ
γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς: b)

S 3

79.

y) Colb. et Ed. R. hanc lectionem Aquilae, et Coisl. Σ. tribuit. Ergo nos utriusque nomen praefiximus.

z) Sic Colb. notat hanc vocem, tanquam quae in LXX non compareat, et tamen sit in Hebraeo.

a) Sic MSS. quidam, cum Hebraico consonantes.

b) Vide notam z.

5. חַדְשֵׁי בַכֹּר עַד. Ο. ἕως πρωτοτόκου τῆς Θερραπαί-
νης. Ἀλλ. ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος.
7. לְכָל. καὶ ἐν πᾶσι. Ἀλλ. ἐν δὲ πᾶσι.
בְּכָל יָרֵחַ נָל. Ο. ἔ γρύζει κύων. Ἀλλ. ἐκ ἀποφθέγ-
ζεται κύων.
10. וְצִוָּה. Ο. ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἀλλ. ἐκ τῆς γῆς
αὐτῆ. c)

C A P V T XII.

5. וְכֹר מִיָּמָה. Ο. τέλειον ἄρσεν. Ἀλλ. ἄμωμον ἄρσεν.
7. הִרְשַׁמְתָּ. Α. τὸ ὑπέρθερον. Ο. τὴν Φλιάν.
10. וַיְהִי נָל. Ο. ἐκ ἀπολείψεται. Ἀλλ. ἔ κατα-
λείψετε. Ἀλλ. ἔχ ὑπολείψετε.
Ο. ÷ ἔ συντρίψετε; d) Ἄλλος, ἔχ ὑπολείψετε.
11. מִיָּה פֶּסַח וְיֶסֶד. Α. ἐν θάμβῳ ὑπέρβασις ἐσι.
Σ. ἐν ἐπέιξει ὑπερμάχησις ἐσι. Ο. μετὰ σπυδῆς,
πάχα ἐσί. Θ. φασέχ.
13. הָנָה. Α. θραῦσμα. Ο. πληγή.
14. תִּקַּח. Α. ἀκρίβειαν. Σ. πρόσταγμα. Ο. νόμιμον.
15. וַיְהִי. Α. διαλείψετε. Σ. πάυσετε. Ο.
ἀφανιεῖτε.
19. נֶחֱמָה נָל. Ο. ἔχ εὐρεθήσεται. Ἀλλ. ἐκ ὀφθήσεται.
לְהַרְוֶה מִדַּעַם. Ο. ἐκ συναγωγῆς Ἰσραήλ. Ἀλλ. ἐκ γῆς
υἴων Ἰσραήλ.
בְּנֵה. Α. Σ. τῶ προσηλύτω. Ο. ἐν τοῖς γεωύραις.
20. מִיָּה בְּכָל. Ο. ἐν παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν.
Ἀλλ. ἐν παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν. Ἀλλ. ἐν πάντι
ὑμῶν οἰκήματι.
27. וַיְהִי מִיָּה. Ο. τῆτο κυρίῳ. Ἀλλ. τῆτο κυρίῳ.
28. וְשָׁמַר.

e) Haec lectio videtur fuisse aliorum omnium intt.

d) Sic Basil. Haec clausula ὅσαν ἔ συντρίψετε ἀπ' αὐτῆ,
in Hebr. exstat v. 46. tantum; in LXX vero bis adest, v. sci-
licet 10. quo a librariis translata videtur; et v. 46. qui est
proprius eius locus.

28. כנשר צוה. O. καθὰ ἐνετείλατο. Αλλ. καθὰ συνέταξεν.
 בבית הבור. Σ. δεσμοτηρίω. O. λάκκω.
29. והמה בכור בהמה. O. καὶ ἕως πρωτοτόκου παντός κτήνης. Αλλ. καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνης.
36. ויחצלו. Σ. σκευάσασθαι. O. ἐσκύλευσαν.
37. ומרעמם סוכתם. O. ἐκ Ραμεσσή εἰς Σοκχώθ. Αλλ. ἰασις κρίσεων σκηναί. e)
- המבור. A. χωρὶς ἀπὸ νηπίε. f) Σ. (χωρὶς) τῷ ὄχλῳ. O. πλὴν τῆς ἀποσκευῆς.
40. וישבו. O. κατοίκησις. Αλλ. παροίκησις.
 וישבו. O. κατώκησαν. Αλλ. παρώκησαν.
41. ויהיו מרגלים מן הים - כל ימי. O. ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις κυρίε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Αλλ. ἐξῆλθε πᾶσα ἡ στρατιὰ κυρίε ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
42. והיה ליה מרגלים. A. (νύξ) παρατηρήσεων. g) Σ. (νύξ) παρατηρημένη. τὸ Σαμαρ. (νύξ) φυλάξεώς ἐσι τῷ κυρίῳ. O. νυκτί προφυλακῆ ἐσι τῷ κυρίῳ.
46. Post haec verba. O. ἔ συντρίψετε ἀπ' αὐτῶ. Αλλ. ἔ καταλείψετε ἕως πρωί. Αλλ. ἀπὸ τῶν κρεῶν ἕως τὸ πρωί.

CAPVT XIII.

3. וימח להם נל. O. ἔ βρωθήσεσθαι ζύμη. Αλλ. ἔ φάγεσθε ζύμην.
4. ויבנה שבת. O. ἐν μηνὶ τῶν νέων. Αλλ. ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν.

S 4

5. יב.

e) Est vel lectio cuiusdam int. vel glossēma nominum propriorum.

f) Sic Basil. melius et Aquilae indoli accommodatius, quam Ed. Rom. quae sic: χωρὶς νηπίων.

g) Ed. R. minus bene παρατηρήσεως.

5. כ. O. ἡνίκα. A. ὡς ἂν.
 10. קרקה - קח. A. ἀκριβασμόν. Σ. πρόσαγμα.
 O. νόμον.
 13. קרקה. A. τενοντώσεις, h) al. τεναντώσεις. Σ.
 ἀποκτενεῖς. Σαμαρ. παραδόσεις. O. λυτρώση.
 Θ. νατοκοπήσεις.
 16. קרקה. A. καὶ εἰς ἀτίνακτα, i) Σ. O. Θ. καὶ
 ἀσάλευτον.
 17. קרקה. O. Φυλιζιέμ. Αλλ. πτώσεως δισση.
 18. קרקה קרקה קרקה קרקה קרקה קרקה. A. καὶ
 ἐνοπλισμένοι al. ἐνωπλισμένοι, k) ἀνέβησαν οἱ
 υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς Αἰγύπτου. Σ. καὶ καθω-
 πλισμένοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου.
 O. πέμπτη δὲ γενεᾷ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς
 Αἰγύπτου. Θ. πεμπταίζοντες δὲ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ
 Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
 20. קרקה קרקה קרקה קרקה. A. Σ. Θ. εἰς Ηθὼν τὴν
 ἐρηματάτην. O. ἐν Οἰθὸμ παρὰ τὴν ἔρημον.

C A P V T XIV.

2. קרקה כ. A. Σ. Θ. Φιεθρώ l) (incl. Φιερώθ.)
 O. τῆς ἐπαύλεως.

קרקה.

h) Hanc lectionem habet Drusius et Coisl. quae quidem praestare videtur.

i) Ed. Rom. A. καὶ εἰς ἐνεκτά. Basil. hic, καὶ ἀσιναντά, infra, Deut. 6, 8. ἀνακτά. Has omnes lectiones vitiatas puto, legendumque opinor καὶ εἰς ἀτίνακτα in *ιστητοα*.

k) Notandum est Diodorum ad A. legere ἐνωπλισμένοι ad Sym. vero ὀπλίται; Ed. vero Romanam et Basiliensem A. Σ. καθωπλισμένοι. Puto melius legi ad Aquilam, ἐνωπλισμένοι, ut et Coisl. habet.

l) Hanc lectionem prorsus corruptam dicerem nisi v. 9. repeteretur, cum v in fine.

λημ. Ο. Μαγδώλ. m)

3. לַמִּצְרַיִם וְלִבְנֵי מִצְרָיִם. Ο. καὶ ἔρεϊ Φαραώ τῶ λαῶ αὐτῶ, οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Ἀλλ. καὶ ἔρεϊ Φαραώ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
7. וַיִּשְׁלַח. Ο. τρισαΐτας. Ἀλλ. ἀνά τρεῖς.
8. רִיחַו. Ο. καὶ ἐσκλήρυνε. Ἀλλ. καὶ ἐβάρυνε.
9. תַּרְחֶה יו - לו. Α. Θ. ἐπὶ Φιεθρών. Σ. ἐπὶ τῶ σώματος τῶ Ἰερώθ. Ο. ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως.
11. תָּמַל. Ο. θανατώσαι. Ἀλλ. ἀποκτεῖναι.
15. וַיִּצַו. τὸ Σαμαρ. ἵνα ἀπάρωσιν. Ο. καὶ ἀναξενζάτωσαν.
16. בַּיַּבֵּשׁ. Α. εἰς χέρσον. Σ. εἰς ξηράν. Ο. κατὰ τὸ ξηρόν.
17. רִיחַו וַיִּשְׁלַח. Ο. καὶ ἰδὲ ἐγὼ σκληρυνῶ. Ἀλλ. ἰδὲ ἐγὼ σερεῶ.
20. הָלַלְהָ - כָּל הַיָּם הַיָּם — — יַנְּחֶה יַרְחֶה. Α. καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη καὶ τὸ σκότος, καὶ ἐφώτισε σὺν τὴν νύκτα, καὶ ἐκ ἠγγεσεν ἔτος πρὸς τῆταν. Σ. καὶ ἦν ἡ νεφέλη σκότος μὲν ἐκεῖθεν, φαίνουσα δὲ ἐντεῦθεν. τὸ Σαμαρειτικόν, καὶ ἦν τὸ νέφος, καὶ τὸ σκότος, καὶ ἐφαινε τῆ νυκτί. Ο. καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνόφος· καὶ διήλθεν ἡ νύξ· καὶ ἐ συνέμειξαν ἀλλήλοις ὅλην τὴν νύκτα.
21. בַּיַּבֵּשׁ. Α. εἰς χέρσον. Σ. εἰς ξηράν. Ο. ξηράν.
25. וַיִּצַו. Σ. καὶ μετέστησεν. Ο. καὶ συνέδησεν.
- וַיִּשְׁלַח. Ο. καὶ εἶπαν. Ἀλλ. καὶ εἶπαν τῶ λέγειν.
27. וַיִּנְחֶה. Α. εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῶ. Σ. εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς. Ο. ἐπὶ χώρας.
- וַיִּצַו. Α. ἀνέβρασεν. Ο. ἐξετίναξε.

S 5

CAPVT

m) Ad hanc vocem in Basil. haec nota habetur, quae videtur Origenis esse: ἐν τοῖς ἀριθμοῖς κατὰ, ἀπὸ Βαθάν ἐπὶ τῷμα Εἰρώθ. ὃ ἐστὶν ἀπέναντι Βελλεσπεφών, παρεμβεβλημένης τῆς υἱῆς Ἰσραήλ.

CAPVT XV.

2. יה תרו. O. σκεπασής. Αλλ. ὑπερασπιστής. n)
 4. ובעו בשלש. O. τριτάτας κατεπόθησαν. Αλλ. τριτάτας κατεπόντισεν. o)
 7. קמך. O. ὑπεναντίας. Αλλ. ἐχθρός σθ.
 8. נערמו. A. Σ. Θ. ἐσωρέυθη. O. διέση.
 11. וקר בקר — — כמכ — מי. Σ. ἔτε ἐν δυνα-
 ζείαις, ἔτε ἐν ἀγιασμῶ ἐξιωθῆναι τις δυνήσηται,
 ἢ κατὰ τι γῶν ὠμοιωθῆναι. O. τίς ὁμοίός σοι ἐν θεοῖς
 κύριε; τίς ὁμοίός σοι, δεδοξασμένος ἐν ἀγίοις.
 13. וקר בכ. A. ἐν τῷ ἐλέει σθ. al. ἐν τῇ ἐλεημοσύνη
 σθ. O. ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σθ. p)
 קהלך. Σ. διεβάσασας. O. παρεκάλεσας.
 14. ורגו. A. ἐκλονήθησαν. O. ἀργιόθησαν. Αλλ.
 ἐφοβήθησαν. Αλλ. ἐταράχθησαν. q)
 15. וכלך. O. ἔσπευσαν. Αλλ. ἐθορυβήθησαν.
 16. קרך. Σ. ἐκτίσω (al. ἐκτίσω.) r) Θ. O. ἐλυτρώσω.
 17. כינו. A. ἠδρασαν. O. ὁ ἠτοίμασαν.
 וקרבן מכון. A. ἔδρασμα εἰς καθέδραν σθ. s) O. ἔτοι-
 μον κατοικητήριόν σθ.

21. קרה.

n) Codex membranaceus Monasterii S. Michaëlis Diocœsis Viridunensis in Lotharingia, descriptus a Sedulio Scotto Hiberniensi, qui floruit Saec. IX. in ipso textu τῶν O. hoc ὑπερασπιστής exhibet.

o) Hanc lectionem etiam ipsis LXX tribuit cum Codex mox commemoratus, tum Codex Veronensis graeco latinus, qui sic: *catepontisen*. Sed Vaticanus κατεπόθησαν legit.

p) Cod. Veron. *te diceosyne su sine en* legit.

q) Sic solet Σ. vertere.

r) Cod. Veron. in textu *εεεεε*. Vides quam confusae sint Versiones Veteres. Scilicet τοῖς O. saepe immixta sunt verba reliquorum intt. et contra reliquis interpretibus adscripta saepe sunt verba τῶν O.

s) Psalm. 33, 14. וקרבן מכון A. ἀπὸ ἰδράσματος κα-
 θέδρας αὐτῆ. — Hinc licet colligere, ἔδρασμα εἰς καθέδραν,
 Aquilae esse. Est nota Drusii.

21. וַיִּשְׁרְחוּ. A. καὶ κατέλεγεν αὐταῖς. O. ἐξῆρχεν δὲ αὐταῖς. t)
 23. וַיִּשְׁתְּ מִיַּם הַיָּם. O. πιεῖν ἐκ Μερβῶς. Ἀλλ. πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερβῶς.
 25. וַיִּרְוּ. (A.) ἐφώτησεν. u) O. ἔδειξεν.

C A P V T XVI.

1. וַיִּשְׁוּ. A. et inclinauerunt, vel, respexerunt. x)
 O. ἀπῆσαν δέ.
 4. וַיִּשְׁוּ. O. ὕω. Ἀλλ. βρέχω.
 14. כַּפַּר. O. πάγος. Ἀλλ. πάχνη.
 16. וְלֹכְנֵי כְּפֵי שֵׁנִים. Σ. (ὅσον ἑκάστοις καθήκει ἰμεμε-
 τρημένον.) γ) O. ἑκάστος εἰς τὰς καθήκοντας.
 20. וַיִּרְוּ. O. ἐξέζεσε. Ἀλλ. ἀνέβρασεν. z)
 21. וְלֹכְנֵי כְּפֵי שֵׁנִים. O. ἑκάστος τὸ καθήκην αὐτῶ.
 Ἀλλ. ἑκάστος τὸ ἀρκῆν. a)
 22. וַיִּגְדְּרוּ. O. ἀνήγγειλαν. Ἀλλ. ἀνήγαγον.
 29. וַיִּתְּקוּ. O. εἰς τὰς οἴκας ὑμῶν. Ἀλλ. παρ' ἑαυτῶ. b)
 31. וַיִּרְוּ. τὸ Σαμαρ. ὡς σπέρμα ὀρύξης. O. ὡς
 σπέρμα κορίθ.
 וַיִּשְׁוּ בְּדַבַּר הַזֶּה. A. ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ μελικηρίθ. Σ. ὡς
 ἄμυλος ἐν μέλιτι. c) O. ὡς ἔγκρις ἐν μέλιτι.
 35. -לֵן.

t) Cod. Veron. *exerchen de auton.*

u) Basil. sine interpretis nomine profert. Sed Aquilae profecto est, qui sic vertere solet: v. c. Ex. 14, 20. 24, 12. Iob 12, 7.

x) Sic Procopius,

y) Ex eodem graece transtulimus.

z) Sic supra Aquila, c. 14, 27.

a) Videtur Σ. esse, qui magis sensum respicit.

b) Videtur A. et Σ. esse.

c) Mira hic varietas. Coisl. A. ἄμυλος Σ. ἐξ ἐλαίθ. Ed. Rom. A. ἄμυλος ἐξ ἐλαίθ Σ. ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι. Incertus μελικηρίθ. Regius vnus, A. φησίν, ἄμυλος ἐξ ἐλαίθ μελικηρίθ. R. 1888. ἰάμυλος ἐν ἐλαίθ; atque ita legisse videtur Procopius. Nos, quae nobis videbantur vera esse, supra posuimus.

35. כנען גרן קרן - לנ. Σ. ἕως τὰ πέρατα τῆς γῆς
 χανααίν. Ο. εἰς μέρος τῆς Φοινίκης.
 חמנה תרשע. Ο. τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Ἀλλ.
 τὸ δέκατον τῆ οἴφι.

C A P V T XVII.

1. עמק תהשל מים ירדו. Ο. καὶ ἐκ τῆν ὕδωρ τῶ λαῶ
 πιεῖν. Ἀλλ. καὶ ἐκ τῆν ὕδωρ ὡσε πιεῖν τὸν λαόν.
 3. משה - לע עמק ירדו. Ο. διεγόγγυσεν ἐκεῖ ὁ λαός
 πρὸς Μωϋσῆν. Ἀλλ. καὶ ἐγόγγυσεν ὁ λαός ἐπὶ
 Μωϋσῆ. d)
 5. גרמ. Ο. καὶ τὴν βράβδον. Ἀλλ. καὶ τὴν βακτη-
 ρίαν σα. e)
 9. הגבע. Α. Σ. Ο. Θ. τῆ βενῆ.
 12. ידיו מונח. Α. αἱ χεῖρες αὐτῆ πίσις. f) Ο. αἱ
 χεῖρες Μωϋσῆ ἐσηρηγμένα.

C A P V T XVIII.

1. תהק. Α. νυμφευτής. g) Σ. πενθερός. Ο. γαμβρός.
 2. תהק תהק. Ο. μετὰ τὴν ἀφῆσιν αὐτῆς. Ἀλλ. ἐξ
 ἀποστολῆς αὐτῆς.
 5. משה תהק ירדו יבנה. Α. καὶ ἦλθεν Ιεθρῶ h)
 νυμφευτής Μωϋσῆ. Σ. ἦλθεν ἐν Ιοθὸρ ὁ πενθερός
 Μωϋσῆ. Ο. καὶ ἐξῆλθεν Ιοθὸρ ὁ γαμβρός Μωϋσῆ.
 7. תהק. Σ. πενθερῶ αὐτῆ. Ο. γαμβρῶ.
 11. ורו. οἱ λοιποὶ, ὑπερηφανεύσαντο. Ο. ἐπέθεντο.
 14. מה תהק תהק. Ο. τί τῆτο; Ἀλλ. τί τὸ ῥῆμα
 τῆτο; Ἀλλ. τίς ὁ λόγος ἔτος ὄν, i)

72.

d) Videtur esse A.

e) Sic vertit A. 1 Reg. 14, 27.

f) Coisl. ἐσηρηγμένα. Forte defumtum ex altera Aquilae versione.

g) Sic Basil. Drusius νυμφευτή perperam. Vide supra not. 31.

h) Cod. Reg. Ιοθὸρ. Minus bene.

i) Prior A. Posterior Σ. esse videtur.

- כג עג. Ο. ἕως δαίλης. Αλλ. ἕως ἐσπέρας. k)
 20. החרתה. Α. διασελῆ, Basil. διασέλλε. Ο. δια-
 μαρτύρη.
 21. ויהי לה ירי. οἱ λοιποὶ, φοβημένους τὸν θεόν.
 Ο. θεοσεβεῖς.
 עב יחש. Οἱ Δ. μισῶντας πλεονεξίαν. Ο. μισῶντας
 ὑπερηφάνιαν.
 22. להגה. οἱ λοιποὶ, τὸ μέγα. Ο. τὸ ὑπέρογκον.
 חמש להרה. Σ. Θ. καὶ συμβασάσμοί σοι. Ο. καὶ
 συναντιλήψοντά σοι.
 24. וישו. Ο. ἤκασε δέ. Αλλ. καὶ ὑπήκασε.
 26. ושרה. Α. Σ. σκληρόν. Ο. τὸ ὑπέρογκον. Θ. τὸ
 θυχερές. Αλλ. τὸ μέγα.
 27. ונהק-נה. Σ. τὸν πενθερόν αὐτῆ. Ο. τὸν ἑαυτῆ
 γαμβρόν.

C A P V T XIX.

5. וימנה-להגו הלו יל ויהיה. Σ. ἔσεθέ μοι ἐξαί-
 ρετον l) ἐκ πάντων τῶν λαῶν. Ο. ἔσεθέ μοι λαὸς
 περιέσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἔθνῶν.
 7. ונה ונה יל ונה. Ο. ἐκάλεσε τὰς πρεσβυτέρους
 τῆ λαῆ. Αλλ. ἐλαλήσε πρὸς τὰς πρεσβυτέρους
 τῆ λαῆ.
 10. ושרה. οἱ λοιποὶ, ἀγίασον αὐτές. Ο. ἀγνι-
 σον αὐτές.
 12. ונה-נה הלבנה. Οἱ Δ. ὀριοθετήσεις τῷ λαῷ.
 Ο. ἀφοριεῖ τὸν λαόν.
 13. ויה יה. Α. ροιζήσεις m) (ροιζηθήσεται.) Σ. βέλε-
 σιν — Ο. βολίδι κατατοξευθήσεται. Θ. τοξευόμε-
 νος κατατοξευθήσεται.

18. וישב.

k) Trium, puto, interpretum versio.

l) Coisl. et Theodoretus ἐξαίρετος. Caeterum hanc ver-
 sionem Symmachi, non Theodotionis esse, vt Ed. Rom.
 vult, id suadent cum MSS. et Theodoretus, tum etiam lo-
 cus Pf. 134, 4. vt Σ. הלו vertit ἐξαίρετος.

m) Est Dativus h. l. a ροιζήσεις.

18. ןכשכ. Ο. ὡσεὶ καπνός. Ἀλλ. ὡσεὶ ἀτμὶς.
 22. יהוה יהוה ברהוה - ןכ. Α. μήποτε διακόψη ἐν αὐτοῖς κύριος. Σ. μήποτε διαφθείρη. — Ο. μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος.
 24. ןכ. Ο. ἀπ' αὐτῶν. Ἀλλ. ἐξ αὐτῶν.

C A P V T XX.

2. ךיהנהוה רשנ. Ο. ὅστις ἐξήγαγέν σε. Ἀλλ. ὁ ἐξαγαγὼν σε.
 4. לרס. οἱ λοιποὶ, γλυπτόν. Ο. εἶδωλον.
 7. נישל. Α. εἰς εἰκῆ. Ο. ἐπὶ ματαίῳ.
 21. לרעה. Α. Ο. Θ. ἀραφέλ. Σ. ὁμίχλην. Ο. ἄλλως, τὸν γνώφον. η)
 25. הילע רנה ךך רבך כו. Α. ὅτι μάχαιράν σε ἐξήρες ἐπ' αὐτό. Σ. τὴν γὰρ μάχαιράν σε ἐκίνησας ἐπ' αὐτό. Ο. τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σε ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτές. Θ. ὅτι τὴν ῥομφαῖάν σε ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτό. ο)
 תללהו. Ο. καὶ μεμίανται. Ἀλλ. καὶ ἐβεβίλωσας αὐτό.

C A P V T XXI.

2. ושהל נחי. Ο. ἀπελεύσεται ἐλεύθερος. Ἀλλ. ἐξαποσελεύς αὐτὸν ἐλεύθερον. ρ)
 3. עמו ותשנ הנהו. Ο. ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ αὐτῆ. Ἀλλ. καὶ ἡ γυνὴ συνεξελεύσεται μετ' αὐτῆ.
 6. ןהלה - לה ןרנה ושהו. Α. Σ. καὶ ἄξις αὐτὸν πρὸς τῆς θεῆς. Ο. προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτῆ πρὸς τὸ κριτήριον τῆ θεῆ.

8. - כו.

η) Quod hodie est in LXX.

ο) Vnus Regius, ἐπ' αὐτόν.

ρ) Videtur esse liberioris interpretis, Symmachi.

8. הַיּוֹם הַזֶּה — רַב־יָמִים. Α. καὶ ὅταν πωλήσῃ ἀνὴρ q) τὴν θυγατέρα εἰς οἰκέτιν· ἐκ ἐξελεύσεται ὡς ἐξοδος τῶν δούλων, εἰάν κακιδῆ ἢ ἐν ὀφθαλμοῖς τῆ κυρία αὐτῆς, ὅς ἔκαθωμολογήσατο αὐτήν. Σ. ἔπροελεύσεται προέλευσιν δελικὴν, εἰ μὴ ἀρέσκη ἐν ὀφθαλμοῖς τῷ κυρίῳ αὐτῆς, εἰ μὴ καθωμολογημένη. Ο. εἰάν δέ τις ἀποδώται τὴν ἑαυτῆ θυγατέρα οἰκέτιν, ἐκ ἀπελεύσεται, ὡσπερ ἀποτρέχουσιν ἀπὸ δούλου, εἰάν μὴ εὐαρεσῆσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢ αὐτῷ καθωμολογήσατο. Θ. ἐκ ἐξελεύσεται, ὡσπερ ἐκπορεύοντα οἱ δούλοι, εἰ πονηρά ἐσιν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρία αὐτῆς, ἢν ἔκαθωμολογήσατο αὐτήν.
9. הַיּוֹם הַזֶּה. Σ. (κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν εὐγενῶν.) γ) Ο. κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων.
11. הָיָה — שָׁלוֹם. Ο. τὰ τρία ταῦτα. Αλλ. πάντα ταῦτα.
12. יָמִים יָמִים. Ο. θανάτω θανατέω. Αλλ. θανατωθήσεται. Αλλ. τελευτήσῃ θανάτω.
13. הַיּוֹם הַזֶּה. Α. καὶ ὅς ἔμεθώδευσεν. Ο. ὁ δὲ ἔχ' ἐκῶν.
14. Α. Σ. ἀφῆκεν. s) Ο. παρέδωκεν.
17. יָמִים יָמִים. Ο. θανάτω τελευτάτω. Αλλ. θανατέω.
18. יָמִים יָמִים. Α. Σ. εἰάν δὲ διαμάχωνται. t). Ο. εἰάν δὲ λειδορῶνται.
19. הַיּוֹם הַזֶּה. Ο. πατάξωσι τὸν πλησίον. Αλλ. καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον.
22. הַיּוֹם. Ο. ἐν γαστρὶ ἔχουσαν. Αλλ. ἔμβρυον ἔχουσαν.
32. הַיּוֹם. Α. Σ. σατήρας. Ο. δίδραχμα.

CAPVT

q) Vnus R. πωλήσῃ πατήρ.

r) E latinis Procopii.

s) Ed. Rom. Aquilae, Basil. Symmacho tribuit. t) Item.

C A P V T XXII.

10. הנה יין. Ο. καὶ μηδεὶς γινῶ. Ἀλλ. καὶ μηδεὶς ἴδη.
 11. ירר הלש נל - סנ. Ο. μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦδαι.
 Ἀλλ. μὴ μετεχηκέναι αὐτῶν.
 12. לבעל. Ο. τῶ κυρίῳ ✕ αὐτῶ.
 19. תומת מות בהמה עם כבב - כמ. Ο. πᾶν κοιμώ-
 μενον μετὰ κτήνης θανάτω ἀποκτενεῖτε αὐτές.
 ☉. πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνης ἀναθεματιθήσεται.
 20. יחרם יחיהל נל חב. Α. ὁ θυσιάζων θεοῖς ἀναθε-
 ματιθήσεται u) αὐτός. Ο. ὁ θυσιάζων θεοῖς θά-
 νάτω ἐξολοθρευθήσεται.
 21. יחרם יחרם - נל נל. Ο. καὶ προσήλυ-
 τον ἔκακώσετε, ἐδὲ μὴ θλίψετε αὐτόν ἥτε γὰρ
 προσήλυτοι ἐν γῆ Αἰγύπτω. Ἀλλ. προσήλυτον ἔ-
 ταπεινώσεις, καὶ ἔκακώσεις αὐτόν ὅτι προσή-
 λυτοι ἥτε ἐν γῆ Αἰγύπτω.
 22. נל נל. Α. ἔκακώσετε. Ο. ἔκακώσετε.
 28. ללך נל. Α. Σ. ☉. ἔκ ἀτιμάσεις. Ο. ἔ-
 κακολογήσεις.

C A P V T XXIII.

2. חלה. Ο. ὡσεὶ ἐκκλεῖσαι κρίσιν. Ἀλλ. ὡσεὶ ἐν-
 κλῖναι κρίσιν.
 3. ירר ברר נל. Σ. ἔτιμήσεις ἐν δίκη αὐτῶ.
 Ο. ἔκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει.
 4. ירר ברר. Ο. ἀποσρέψας ἀποδώσεις. Ἀλλ.
 ἀποσροφῆ ἀποσρέψεις.
 5. חלה. Ο. συναρεῖς. Ἀλλ. συνεγερεῖς.
 7. מרר. Ο. ἀπὸ παντὸς ῥήματος. Ἀλλ. κρίματος.
 8. יחרם. Α. σοφῶν. Ο. βλεπόντων.
 10. תרר. Ο. συνάξεις. Ἀλλ. εἰσάξεις.

11. חלה.

u) Coisl. οἱ Α. ἀναθεματιθήσεται. Et sic etiam videbitis
 1 Reg. 15, 8. Eccl. 11, 15. Mich. 4, 13.

11. הַשָּׁמַיִם הַשָּׁמַיִם. Α. ζῶα τῆς χώρας. Ο. ἀγριαί θηρία.
 15. רָקִי. Ο. κενός. Αλλ. κῆφος.
 16. הַרְחֵק. Α. συλλογῆς. Σ. συγκομιδῆς. τὸ Σαμαρ. συνεχφορᾶς. Ο. συντελείας.
 18. יְבוּי. Ο. θυμιάματος. Αλλ. θυσιάσματος. Αλλ. ἀγιάσματος. Αλλ. θυμιάσματος w).
 19. וְיָמֵן בְּלֶחֶם יָדָא לְשֶׁבֶת־נָל. Σ. ἔσκευάσεις ἔριπον διὰ γάλακτος μητρὸς αὐτῆ. Ο. ἔχ' ἐψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτῆ.
 20. תִּשְׁלֵ. Σ. προάγοντά σε. Ο. πρὸ προσώπου σε.
 21. מִן הַלֵּן. Α. μὴ προσερίσης. Σ. μὴ παραπικραίνης x). Ο. μὴ ἀπείθει.
 22. וְיָרֵחַ הַיָּמִין יִתְרָח. Α. καὶ ἐνδύσω τὰς ἐνδυσμῆντάς σε. Ο. καὶ ἀντικείμεθα τοῖς ἀντικειμένοις σοι.
 23. וְיִתְרָח הַיָּמִין. Ο. καὶ ἐκλείψω αὐτῆς. Αλλ. καὶ συντρίβω αὐτῆς.
 26. הַיָּמִין. Ο. ἄγονος. Αλλ. ἀτεκνός y).
 תִּשְׁלֵ. Ο. ἡμερῶν σε. Αλλ. ἐτῶν σε.
 27. וְיִתְרָח הַיָּמִין. Α. Σ. τὴν κατάπληξιν. Ο. τὸν φόβον.
 28. הַיָּמִין. Ο. ἐκβαλεῖς z). Αλλ. ἐκβαλῶ. Αλλ. ἐκβαλεῖ.

C A P V T XXIV.

6. הַיָּמִין הַיָּמִין. Α. ἔθηκεν ἐν προθύμασιν. Ο. ἐπέχεεν εἰς κρατῆρας. Αλλ. κρατῆρα.
 7. הַיָּמִין. Ο. προσέχεε. Αλλ. προσέχυσε.
 9. הַיָּמִין הַיָּמִין. Ο. τῆς γενεσίας Ισραήλ. Αλλ. τῶν πρεσβυτέρων Ισραήλ.

10. וְיִתְרָח

w) Eadem lectionum varietas reperitur infra 34, 25.

x) Coislin. μὴ παραπικραίνε.

y) Sic Aquila Pf. 34, 12.

z) Leg. תִּשְׁלֵ, alter qui ἐκβαλῶ, ἡשג.

10. לַמַּדְבָּר וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. καὶ εἶδον τὸν Θεὸν
 Ἰσραήλ. Σ. καὶ εἶδον ὄραματι τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.
 Ο. καὶ εἶδον τὸν τόπον, ἃ εἰσήκει ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραήλ.
12. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. καὶ δώσω
 σοι τὰς πλάκας τὰς λίθιναις. Ο. καὶ δώσω σοι τὰ
 πυξία τὰ λίθιναις.
- וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. φωτίσω αὐτὰς. Σ. ὑποδείξω αὐτοῖς.
 Ο. νομοθετήσω αὐτοῖς.
13. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. λειτεργὸς αὐτῶ. Ο. παρετη-
 κὼς αὐτῶ.
14. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. καθίσατε. Σ. προσμένετε a). Ο. ἡ-
 συχάζετε.
16. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. ἐσκηνώσεν. Σ. ἐπανεπαύσατο. Ο.
 κατέβη.

C A P V T XXV.

2. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. ἀφαίρεμα b). Ο. ἀπαρχάς.
4. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. σκάληκος διάφορον. Οἱ λογποὶ, δι-
 βαφέες. Ο. κόκκινον διπλῶν.
5. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. δέρματα κριῶν πε-
 πυρωμένα. Ο. δέρματα κριῶν ἡρυθρωδανωμένα.
- וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. δέρματα ἰάνθιναις. Ο. δέρμα-
 τα ὑακίνθιναις.
7. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. λίθες ὄνυχος. Ο. λίθες
 σαρδίς.
- וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. πληρώσεως. Ο. εἰς τὴν γλυφὴν.
- וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. ἐπένδυμα. Ο. ἐπαμίαια.
- וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. λόγιον c). Θ. Ο. ποδήρη.
8. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. σκηνώσω. Ο. ἐφθήσομαι.
10. וְהָיָה לְךָ יְיָ. Α. Σ. Θ. γλωσσόκομον. Ο. κιβωτόν.
- וְהָיָה לְךָ יְיָ. Ο. πλάτος. Αλλ. εὖρος.

11. γ.

a) Coislin. περιμένετε.

b) Coislin. Α. ἀφαίρεματα minus bene.

c) Coislin. Α. Θ. εἰς τὸ λόγιον.

11. וי. Σ. σεφάνην. Ο. κυμάτια.
 12. וי. מעב. Σ. πλευράς. Ο. κλίτη. Θ. μέρη.
 13. וי. ש. וי. עב. Ο. ξύλα ἀσηπία. Αλλ. ἐκ ξύλων
 ἀσήπιων.
 17. וי. וי. וי. וי. Ο. χρυσία καθαρά. Αλλος, χρυ-
 σία χυτῶ.
 18. וי. וי. Σ. τῶν ἄκρων. Ο. τῶν κλιτῶν.
 20. וי. וי. Α. ἐκπετάζοντες. Ο. ἐκτείνοντες.
 וי. וי. Α. σκεπάζοντες. Ο. συσκιάζοντες.
 22. וי. וי. Α. Σ. Θ. συντάξομαι. Ο. γνωθήσομαι.
 24. וי. וי. Ο. σρεπία κυμάτια χρυσᾶ. Αλλ. σρε-
 πίων κυμάτιον χρυσῶν.
 30. וי. וי. Α. ἄρτες προσώπων. Σ. ἄρτες προ-
 θέσεως d). Ο. ἄρτες ἐνωπίας.
 31. וי. וי. Α. Σ. Θ. ὁ μῆρος αὐτῆς. Ο. ὁ καυλὸς αὐτῆς.
 וי. וי. Α. σκύφοι. Ο. κρατῆρες.
 וי. וי. Α. βλασοί. Σ. ἄνθη. Ο. κρίνα.
 33. וי. וי. Α. ἐξημυγδαλισμένοι. Σ. ἐντετορνευμέ-
 νοι. Ο. ἐκτετυπωμένοι καρυίσκος.
 34. וי. וי. Α. βλασοί. Σ. ἄνθη. Ο. κρίνα.
 36. וי. וי. Α. ἐξημυγδαλωμένη. Σ. ἐκτετορνευμένη.
 Ο. τορευτή.
 38. וי. וי. Οἱ λοιποὶ, λαβίδες. Ο. ἐπαρυτῆρα.
 וי. וי. Οἱ λοιποὶ, πυριατά. Ο. ὑποδέματα.

CAPVT XXVI.

1. וי. וי. וי. וי. Ο. καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις.
 Αλλ. καὶ τῆ σκηνῆ ποιήσεις.
 וי. וי. Α. δέρβεις. Ο. αὐλαίαις.
 וי. Ο. ὑφάντα. Αλλ. ποικιλτῶ.

T 2

5. וי. וי. וי.

d) Coislin. Α. Σ. προσώπα, Θ. προθέσεως. Credo Σ. cum
 Θ. permutatum esse. Nam Symmacho προθέσεως magis conue-
 nit, et tribuitur etiam a Basil. et vno Regio.

5. הַתְּנִיחַ-לָּהּ הַשָּׁמַרִיטִים הַלְּבָבִים. Τὸ Σαμαρειτικόν, διαδεχόμενα συμβολαί μία πρὸς μίαν ἀντιπροσώπως, κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις. Ο. κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι ἀλλήλαις εἰς ἐκάστην.
6. וְיִסְרָק. Ο. κρίκας. Ἀλλ. δακτύλους.
וְהָיָה יָדָהּ יְהִי. Α. καὶ ἕσται ἡ σκηνὴ ἐν τῇ σκηνῇ.
Ο. καὶ ἕσται ἡ σκηνὴ μία.
7. וְיִסְרָק. Α. Σ. καλυπτῆρας τριχίνες. Ο. δέξ-
εις τριχίνας. Ἀλλ. τρίχινοι καλυπτῆρες.
15. וְיִסְרָק. Α. Σ. Θ. σανίδας. Ο. φύλας.
17. וְיִסְרָק. Α. Θ. δύο χεῖρας. Σ. κατοχεῖς. Ο.
δύο ἀγκωνίσκας.
18. וְיִסְרָק. Ο. πρὸς βορρᾶν. Ἀλλ. πρὸς νότον.
20. וְיִסְרָק. Ο. πρὸς νότον. Ἀλλ. πρὸς βορρᾶν.
24. וְיִסְרָק. Ο. ἐκ κεφαλῶν. Ἀλλ. φιλάδων.
36. וְיִסְרָק-וְהָיָה יְהִי. Α. παρατανισμόν e). Ο.
ἐπίσπαστρον τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς. Ἀλλ. παρακά-
λυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς.
וְיִסְרָק. Α. παρατανυσμόν. Ο. ἐπίσπαστρον.

C A P V T XXVII.

4. וְיִסְרָק לֹא יְהִי. Ο. καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐχάραν.
Οἱ λοιποὶ, κοσκίνωμα δικτυωτόν.
5. וְיִסְרָק. Ο. ἐχάραν. Ἀλλ. σύνθεσιν.
7. וְיִסְרָק. Ο. τὰς ἀναφορεῖς. Ἀλλ. τὰς φορεῖς.
וְיִסְרָק. Ο. ἐν τῷ αἶρειν αὐτό. Ἄλλος, ἕως αἶ-
ρειν αὐτό.
9. וְיִסְרָק. Ο. πρὸς λίβα. Ἀλλ. πρὸς νότον.
וְיִסְרָק. Ο. κλίτες. Ἀλλ. γωνία f).

10. וְיִסְרָק.

e) Mallem παρατάνισμα vt Cap. seq. v. 16.

f) Sic Edit. Roman. vbi ad margin. scriptum erat ca-
lamo inquit Drusus, ἡμίξ pro γωνία. Videlicet in exem-
plari

10. וידעו. Οἱ λοιποὶ, σανίδες. Ο. καὶ φύλοι.
 11. וידעו. Ο. πρὸς ἀπηλιώτην. Ἀλλ. πρὸς βορέαν.
 וידעו. Ο. ἰσία. Ἀλλ. πλεκτόν.
 13. וידעו. Ο. πρὸς νότον. Ἀλλ. πρὸς ἀνατολάς.
 14. וידעו. Α. Σ. ὠμία. Ο. κλίτες.
 16. וידעו. Α. Σ. παρατάϊνισμα. Ο. κάλυμμα.
 וידעו. Ο. κεκλωσμένην. Ἀλλ. διανενησμένα (sic). Ἀλλ.
 νενισμένης g).
 20. וידעו. Ο. ἔλαιον ἐξ ἐλαίων. Ἀλλ. ἔλαιον ἐκ
 σπερμάτων.

CAPVT XXVIII.

1. וידעו-וידעו. Α. τῶ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐμοί. Σ. ἱερα-
 τεύσαι αὐτὸν ἐμοί. Ο. ἱερατεύειν μοι. Θ. εἰς τὸ
 ἱερατεύειν αὐτὸν μοι.
 4. וידעו. Α. τὸ λόγιον h). Σ. περιβόλαιον. Ο. τὸ
 περισηθιον.
 וידעו. Α. ἐπένδυμα. Ο. τὴν ἐπωμίδα.
 וידעו. Α. Σ. σύσφγκλον. Ο. κοσυμβωτόν.
 וידעו. Τὸ Σαμαρειτικὸν, πῆλιον, ἦτοι, μίτραν.
 Ο. κίδαριν.
 5. וידעו וידעו-וידעו. Ο. καὶ τὸ κόκκινον. Ἀλλ. καὶ
 τὸ κόκκινον κεκλωσμένον. Ἀλλ. τὸ κόκκινον τὸ διά-
 φορον. Ἀλλ. σὺν σκάληκος τὸ διάφορον. Ἀλλ. τὸ
 κόκκινον τὸ δίβαφον i).

T 3

6. וידעו

plari Drusii. Sed ὠμία pertinet ad v. 14. quod ignora-
 bat Drusius, quia lectio illa ὠμία in hoc Capite nondum ob-
 seruata fuerat.

g) Coislin. in textu τῶν Ο. habet διανενησμένα; in mar-
 gin. vero κεκλωσμένα.

h) Sic Coislin. Et sic supra 25, 7.

i) Sic Cod. Basil. qui, cum Romae agerem, denuo com-
 pactus, extremis foliis mutilatus est, quo pleraque interpret.
 nomina interierunt. Dicam igitur diuinando. Prima versio
 est

6. וַיַּשְׂמֵנוּ שְׁשֵׁי יָנֹכַח — — יָדוּהָה־תְּהֵן יִשְׁמֵנוּ. O. καὶ ποιήσῃσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσε κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλτῆ. Θ. καὶ ποιήσῃσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίῃ καὶ ὑακίνθῃ καὶ πορφύρῃς, καὶ κοκκίῃς νετισμένῃς, καὶ βύσσε κεκλωσμένης.
7. תַּבְּרָב יִשָּׁה. O. δύο ἐπωμίδες.
8. יָנֹכַח. A. διάφορον. Σ. δίβαφον. O. διανενησμένῃς. Αλλ. κεκλωσμένῃς.
9. תַּבְּרָב. A. Σ. Θ. ὄνυχος. O. σμαράγδῃς.
11. תַּבְּרָב־הַ יָדוּהָה־תְּהֵן תַּבְּרָב־הַ — — דִּבְרֵה־תְּהֵן יִשְׁמֵנוּ — — דִּבְרֵה־תְּהֵן. O. τῆς δύο λίθες ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Αλλ. τῆς δύο λίθες ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, περικεκυκλωμένῃς, καὶ συνεσφραγισμένῃς χρυσίῳ ποιήσῃσι αὐτῆς. Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, περικεκλωσμένῃς, καὶ συνεσφραγισμένῃς χρυσίῳ ποιήσῃσι αὐτῆς.
- תַּבְּרָב־הַ. A. μετεσφραμμένῃς. Θ. καὶ συνεσφραμμένῃς.
13. תַּבְּרָב־הַ. A. Σ. σφραγιστῆρας. O. ἀσπίδισκας.
14. תַּבְּרָב־הַ. A. Σ. ἀλύσεις. O. κρυσσωτά. Θ. χαλασά. ἐν ἄλλῳ βιβλίῳ εὔρον. A. Σ. σύσφραγμα k).
- תַּבְּרָב־הַ תַּבְּרָב־הַ. A. Σ. ἔργον βροχωτῶν. O. ἔργον πλοκῆς l).
15. תַּבְּרָב־הַ תַּבְּרָב־הַ. A. Σ. ἔργον βροχωτῶν. O. ἔργον ποικιλτῆ m).
- תַּבְּרָב־הַ. A. κατὰ τὸ ποίημα. O. κατὰ τὸν ῥυθμόν.
17. תַּבְּרָב־הַ

est varia lectio τῶν O. Secunda Θ. Tertia A. qui infra c. 35, 23. et 35. eodem modo vertit. Drusius male legit διάφανῃ. Ultima Σ. est. Cacterum notes velim, Codices MSs., vbi interpretationes afferunt, sæpe ordinem interpretum negligere.

k) Coislin. — Basil. Σ. σύσφραγμα. Sed lectio Coislin. A. Σ. ἀλύσεις germana est.

l) Huc puto pertinere lectiones A. Σ. vt habet Coislin. nempe ad תַּבְּרָב־הַ תַּבְּרָב־הַ, non autem ad תַּבְּרָב־הַ תַּבְּרָב־הַ v. seq. vt habent Basiliensis et alii omnes MSs.

m) Addit Colb. ὁ Ἑβραῖος, Ἐσσήβ.

17. וְיָרִיב הַבְּרִיחַ וְיָרִיב הַבְּרִיחַ וְיָרִיב הַבְּרִיחַ. Α. Σ. Θ.
καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πληρώματα λίθων τεσσά-
ρων ταγμαίων. Ο. καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕφασ-
μα κατὰ λίθον τετρασίχον.

קרב. Σ. κεραύνιος. Ο. σμάραγδος.

20. וְיָרִיב הַבְּרִיחַ. Α. Ο. χρυσόλιθος. Σ. υάκινθος.

22. וְיָרִיב הַבְּרִיחַ. Α. Σ. Θ. αλύσεις. Ο. κρωσσός.

קרב וְיָרִיב הַבְּרִיחַ. Σ. ἔργον βροχωτόν. Ο. ἔργον ἀλυσιδωτόν.

23. n) וְיָרִיב הַבְּרִיחַ וְיָרִיב הַבְּרִיחַ — — וְיָרִיב הַבְּרִיחַ וְיָרִיב הַבְּרִיחַ.

✠ καὶ ποιήσεις ἐπὶ τῷ λογίῳ δύο δακτυλίους χρυσοῦς·

✠ καὶ δώσεις τῆς δύο δακτυλίους ἐπὶ τῶν ἄκρων τῷ

✠ λογίῳ· Ο. καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογιεῖον κρωσσός

συμπεπλεγμένους ἔργον ἀλυσιδωτόν ἐκ χρυσίου κα-

θαροῦ. καὶ λήψεται Ααρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν

Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ λογίῳ τῆς κρίσεως, ἐπὶ τῷ στήθεσ,

εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον, μνημόσηνον ἐναντίον τῷ Θεῷ.

Αλλ. καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογιεῖον δύο δακτυλίους χρυ-

σοῦς· καὶ ἐπιθήσεις τῆς δύο δακτυλίους τῆς χρυσοῦς

ἐπὶ ἀμφωτέραις ταῖς ἀρχαῖς τῷ λογίῳ.

23. וְיָרִיב הַבְּרִיחַ וְיָרִיב הַבְּרִיחַ — — וְיָרִיב הַבְּרִיחַ וְיָרִיב הַבְּרִיחַ. ✠ καὶ

✠ δώσεις τὰ δύο ἀλυσιδωτὰ τὰ χρυσοῦς ἐπὶ τοῖς δυ-

✠ σὶ δακτυλίοις, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῷ λογίῳ· Ο. καὶ

θήσεις ἐπὶ τὸ λογιεῖον τῆς κρίσεως τῆς κρωσσός· τὰ

ἀλυσιδωτὰ ἐπὶ ἀμφωτέρων τῶν κλιτῶν τῷ λογίῳ

T 4

ἐπιθή-

n) Hic et 24 versus habentur in Edit. Rom. sed multum variant a Basiliensi, et alia horum interpretatione, quae in Complut. habetur: pars autem viges. quinti quae sequitur abest ab illa Editione; sed in C. Basil. quasi LXX interpretum legitur. Abhinc autem vsque ad v. 30. desiderantur in Edit. Rom. versus quinque, quae in Edit. Compl. habentur ut nos exhibemus post interpretationem Basiliensis, incipientes a v. 29. qui multum variat ab Edit. Rom. ut et vigesimus quartus. In C. Basil. versus a viges. tertio ad viges. octavum inclusive, ex alia nescio qua Editione substituuntur, et asteriscis notantur, de more, ut erant in Hexaplis, et ut nos repraesentamus.

ἐπιθήσεις. Ἀλλ. καὶ ἐπιθήσεις τὰς κρωσσάς, καὶ τὰ ἀλύσιδωτά χρυσίς ἐπὶ τὰς δύο δακτυλίους, ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τῆ λογίης.

25. וַיַּעַשׂ הַיְהוָה לְהַנִּיחַ — — הַיַּצֵּר יְהוָה הַנִּיחַ.
 ✕ καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο ἀλύσεων δώσεις ἐπὶ τῶν
 ✕ δύο συσφραγικῶν, καὶ δώσεις ἐπὶ τὰς ὤμους τῆς
 ✕ ἐπωμίδος, ἐπὶ τὸ μέτωπον τῆ προσώπου αὐτῆ;
 Ο, καὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέ-
 ρας τὰς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον. Ἀλλ.
 καὶ δύο κλίτη τῶν δύο κρωσσῶν ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο
 ἐμπλόκια· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰς ὤμους τῆς ἐπωμι-
 δος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον.

26. וַיַּעַשׂ לְהַנִּיחַ הַיַּצֵּר — — הַיְהוָה. ✕ καὶ
 ✕ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσῆς, καὶ θήσεις (Ο,
 ✕ Θ. δώσεις) αὐτὰς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα τῆ λογίης ἐπὶ
 ✕ τῆ χειλέος αὐτῆ; Ο) Ἀλλος, καὶ ποιήσεις δύο
 δακτυλίους χρυσῆς καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο πτερύ-
 για τῆ λογίης ἐπὶ τὸ ἄκρον.

הַיְהוָה הַנִּיחַ הַיַּצֵּר — — הַיְהוָה. Α, ὁ πρὸς πέραν τῆ
 ἐπενδύματος οἰκονδε. Σ, ὁ ἔστιν εἰς τὸ ἀντικρυς τῆ
 ἐπενδύματος. ✕ ὁ ἔστιν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος
 ✕ ἔσωθεν; Θ. ὁ ἔστιν εἰς τὸ ἀντικρυς τῆς ἐπωμίδος.
 Ἀλλ. ἀπ' ἄκρου τῆ ὀπίθης τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν.

27. הַיְהוָה הַנִּיחַ הַיַּצֵּר — — הַיְהוָה הַנִּיחַ הַיַּצֵּר.
 ✕ καὶ ποιήσεις δακτυλίους χρυσῆς καὶ δώσεις αὐτὰς
 ✕ ἐπὶ τὰς δύο ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν ἐκ τῆ
 ✕ κατὰ πρόσωπον, κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν,
 ✕ ἐπάνω τῆ μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος; Ἀλλ.
 καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσῆς, καὶ ἐπιθήσεις
 ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐ-
 τῆ,

ο) Sic C. Basil. qui versionem LXX hic adfert: etsi illa versio hic deficiat, quemadmodum et ipse testificatur, qua de re fufé in praeliminaribus.

τῆ, κατὰ πρόσωπον, κατὰ συμβολήν ἀνώθεν τῆς
συνουφῆς τῆς ἐπωμίδος.

יחבמ גמזל, Ἀλλ. συμφώνως. Bas. excisis nomi.
גמזל, A. διαζώσματος, Ἀλλ. κατασκευάσματος.

28. ידנה לגמ יחקה — — יחקה-תח יכרתי.

✕ καὶ συσφίγξῃσι τὸ λόγιον ἐκ τῆ δακτυλίδος αὐτῆ
✕ εἰς τὸν δακτύλιον τῆς ἐπωμίδος ἐν κλώσματι ὑα-
✕ κινθίνω, ἵνα (ἦ) ἐπὶ τῆ μηχανώματος τῆς ἐπω-
✕ μίδος· καὶ ἢ μὴ ἀποσπάσης τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς
✕ ἐπωμίδος· Ἀλλ. καὶ σφίγξῃς τὸ λογιεῖον ἀπὸ
τῶν δακτυλίων τῶν ἐπὶ αὐτῆ εἰς τὰς δακτυλίδας τῆς
ἐπωμίδος συνεχομένως, ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγ-
μένως εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλαῖται
τὸ λογιεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.

יח-תח. Ἀλλ. καὶ ἢ σαλευθήσεται. Ἀλλ. καὶ μὴ
ἀποκλίνητε p).

30. ידנה-תח ידנה-תח. Οἱ λοιποὶ, τὰς φω-
τισμὸς καὶ τὰς τελειότητας. Ο. τὴν δήλωσιν καὶ
τὴν ἀλήθειαν.

יד-לג. Ο. ἐπὶ τῆ σήθους αὐτῆ. Ἀλλ. ἐπὶ τῆς καρ-
δίας αὐτῆ q).

32. יכרתי יחקה-תח. Ο. τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτῆ μέ-
σον. Ἀλλ. τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτῆ μέσον αὐτῆ. Ἀλλ.
τῆς κεφαλῆς αὐτῆ ἐν μέσῳ αὐτῆ.

יחקה יכר, A. προσπλοκήν. Σ. Θ. σειρωτόν r). Ο.
συμβολήν.

33. יחקה-לג. A. ἀπόληγμα s). Σ. πρὸς ποδῶν.
Ο. ὑπὸ τὸ λῶμα.

יחקה-לג. Ο. ὑπὸ τῆ λώματος. Ἀλλ. ἐπὶ τῆ λώματος.

35. יחקה-לג. A. Σ. ἐπὶ τῆ Λαζών. Ο. Θ. ἐπὶ
Λαζών.

T 5

36. יחקה

p) Sic Basfl. excisis vt supra interpretum nominibus.

q) Videtur A. esse.

r) Coisl. Σ. σειρωτήν.

s) Coisl. A. ἀπόπληγμα.

36. יהיה שרד. O. *ἀγίασμα Κυρίε*. Aλλ. *ἀγίασμα Κυρίω t*).
37. מנצח-לע. A. Θ. *ἐπὶ τῆς κιδάρεως*. O. *ἐπὶ τῆς μίτρας*.
39. שרד. A. Σ. Θ. *αἱ συσφίγγεις*. O. *οἱ κοσσυμβοτοί*. Aλλ. *οἱ κόσσυμβοι*.
- מנצח. A. Σ. O. *κίδαριν*. Θ. *ὑψωμα u*).
43. שרד. O. *ἢ ὅταν*. Aλλ. *καὶ ὅταν*.
- לע. O. *αἰώνιον*. Aλλ. *εἰς τὸν αἰῶνα*.

CAPVT XXIX.

1. שרד. O. *ἀγιάσεις αὐτές*. Aλλ. *ἀγίαση αὐτές*.
2. שרד מוצו קרר. A. *κολλύρας ἀζύμας ἀναμειγμέναις ἐν ἐλαίῳ*. O. *λάγανα ἀζύμας κεχρησμένα ἐν ἐλαίῳ*. Θ. *ἀναπεποιημέναις*.
5. יהיה שרד מוצו קרר. Σ. *τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἐπένδυμα τῶ ἐπενδύματος*. O. *τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη, καὶ τὴν ἐπωμίδα*. Θ. *τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ἐπενδύτην τῆς ἐπωμίδος*. Aλλ. *καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὴν ποδήρη τῶ ἐπενδύματος w*).
6. שרד שרד קרר. A. *τὸ πέταλον τὸ ἅγιον x*). Σ. *ἀφόρισμα*. O. *τὸ πέταλον τὸ ἀγίασμα*.
9. שרד שרד. A. *διαζωνή Λαζών y*). Σ. *ζωναῖς Λαζών*. O. *ταῖς ζωναῖς Λαζών*. Θ. *ζωνή Λαζών*.

13. שרד

t) Ad hunc versum notat Coisl. A. Σ. *ἀφόρισμα*, O. *πίτλον*. Quod non videtur ad vocem שרד pertinere posse. Forte translatum est scribae oscitantia a pagina sequenti, vbi ad 29, 6. collocari debuisset. Nam respondent haec voc. hebr. שרד.

u) Sed Θ. supra v. 37. vertit *κίδαριν*; vnde crederem Θ. pro Σ. substitutum fuisse supra. Nam Θ. amat *ὑψωμα* vettere. Et testis h. l. est Coisl. niamus.

w) Hanc lectionem Basil. ipsis LXX. tribuit.

x) Item hanc. y) Ed. R. minus recte *διὰ ζωνὴν Λαζών*.

13. הרהה. א. Θ. τὸ περιτόν. Ο. τὸν λόβον.
14. מה הנהפ. א. Θ. περὶ ἀμαρτίας. Ο. ἀμαρτίας γάρ ἐσιν. Ἀλλ. ἀμαρτία γάρ ἐσιν.
18. מה הנה ליה הנה הנהה. א. Θ. ὁσμή εὐαρεσ-
σήσεως πύρρον Κυρία αὐτό. Σ. ὁσμή εὐαρεσθήσεως.
Ο. εἰς ὁσμήν εὐωδίας θυμίαμα Κυρία ἐσιν.
20. הנהה יד הנה. א. τὸν ἀντιδάκτυλον. Ο. τὸ
ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρός.
21. הנהה-לע הנה הנה-מן הנהה. Ο. καὶ λήψη
ἀπὸ τῆ ἀίματος τῆ θυσιασθής. Ἀλλ. καὶ προσχεῖς
τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιασθῆριον κύκλω 2).
22. הנהה הנה. Ο. τὸ σέας αὐτῆ. Ἀλλ. τὸ σέας
καὶ τὴν κέσκον.
- הנה. Οἱ λοιποὶ, τὴν κνήμην. Ο. βραχιόνας.
24. הנה. Ο. αὐτά. Ἀλλ. αὐτές.
36. הנהה הנהה-לע. א. Σ. Θ. ἐξίλασμη περὶ
ἀμαρτίας 2). Ο. καθαρισμη, καὶ καθαρεις.
- הנהה. Οἱ λοιποὶ, περιμαρτιεις. Ο. καθαρεις.
37. הנהה. Ἀλλ. ἐξίλαση. Ο. καθαρεις.
- הנהה הנה. Ἀλλοι, ἅγιον τῶν ἁγίων. Ο. ἅγιον
τῆ ἁγία.
40. הנהה. Ο. τῆ εἶν. Ἀλλ. αἶν.

C A P V T XXX.

3. הנה-הנה. Ο. ἐχάσαν. Ἀλλ. ἐχαρίδα.
4. הנהה הנהה הנהה. א. εἰς κείκας τοῖς διωσθῆσι.
Σ. εἰσοδοι. Ο. ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις. Θ. εἰς
θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι.
6. הנהה. Ο. καταπετάσματος. Ἀλλ. βλήματος.
- הנהה-לע — — הנהה. Ο. τῶν μαρτυριῶν: Post
hane

2) Sic Basf. Sed videtur haec versio aliunde translata esse.

3) Melius postea Coisl. Οἱ Α. περιμαρτιεις.

hanc vocem addunt alii, κατὰ πρόσωπον ἰλασηεῖς, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων b).

7. םימי ןקור. A. Σ. θυμίαμα ἡδυσμάτων. O. θυμίαμα σύνθετον. Θ. θυμίαμα ἀρωμάτων.

10. םירכה ןקור — — ןקור ןקור, O. καὶ ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτῆς Ἀαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτῆς ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ· ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ καθαρισμῆ καθαριεῖ αὐτό. Ἀλλ. καὶ ἐξιλιάσεται Ἀαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτῆ ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ καθαρισμῆ τῶν ἀμαρτιῶν. Ἀλλ. ἀπὸ τῆ αἱματος τῶν ἀμαρτιῶν τῆ καθαρισμῆ τῆ ἐξίλασμῆ, ἅπαξ τῆ ἐνιαυτῆ καθαριεῖς αὐτό. Ἀλλ. τῆ περὶ τῆς ἀμαρτίας καθαρισμῆ.

םירכה. A. τῆ ἐξίλασμῆ. O. καθαρισμῆ.

12. ןקור. A. Σ. Θ. ἐξίλασμα. O. λύτρα.

13. םירכה ןקור — — ןקור ןקור. Σ. τῆτο δώσθσι πᾶς ὁ παρεσχόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκέψεις. O. καὶ τῆτό ἐστιν ὁ δώσθσιν ὅσοι ἀν παραπορεύωνται τὴν ἐπισκεψιν. Θ. καὶ τῆτο δώσθσι πᾶς ὁ παραπορεύόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκοπὰς. Ἀλλ. πᾶς πορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς.

םקור. A. Σ. σατῆρος. O. διδράχμῆ.

20. ןקור, A. Θ. πύργον. O. ὀλοκαυτώματα. Ἀλλ. ὀλοκαρπώματα.

23. םקורב. A. ἀρώματα c). O. ἡδύσματα.

32. ןקורב. A. συμμετρίαν d). O. σύνθεσιν.

37. ןקור, נל. Oὶ λοιποὶ, ἔ ποιηθήσεται. O. ἔ ποιήσετε.

38. ןקור — — ןקור ןקור. O. ὅς ἀν ποιήσῃ. Ἀλλ. ἀνήρ ὅς ἀν ποιήσῃ.

CAPVT

b) Quae videntur excidisse. ex LXX propter ὁμοιοτέλετον.

c) Vnus Regius habet βρώματα male.

d) Eandem lectionem Coisl. v. 37. profert.

C A P V T XXXI.

2. יתקרב. Ο. ἀνακέκλημαι. Ἀλλ. ἀνακέκληκα.
 יהוה-בן. Οἱ λοιποὶ, υἱὸν Οὐρί. Ο. Οὐρεΐθ.
 4. Ο. Καὶ τὸ κόκκινον τὸ νησόν. e) Alius addit, καὶ
 τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην.
 8. וְלִי כֹהֵן — כַּבֹּד-תְּהִי. Post versum 8.
 additur in alio, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶ θυμαμάμα-
 τος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὀλοκαυτάσεως, καὶ
 πάντα τὰ σκéné αὐτῆς. f)
 יבד. Ο. σύνταξον. Ἀλλ. λάλησον. g)
 17. שפניו רבש. Α. διέλιπεν καὶ ἀνέψυξεν. Ο. κατέ-
 παυσε καὶ ἐπαύσατο.

C A P V T XXXII.

1. להקרי. Ο. συνέση. Ἀλλ. συνθροίσθη, ἢ ἐπανέση. h)
 שנה פשוה. Οἱ λοιποὶ, ἔτος ὁ Μωϋσῆς ἀνήρ.
 Ο. Μωϋσῆς ἔτος ὁ ἀνθρώπος.
 4. וְהָב. Ο. γραφίδι. Ἀλλ. ἐν τέχνῃ.
 9. וְהָבָה — וְהָבָה רַבִּי. Σ. Θ. καὶ
 εἶπεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν· εἰράκα τὸν λαὸν τῶ-
 τον· καὶ ἰδὲ λαὸς σληροτραχίλος. ἐσιν. i)
 13. וְדָוָה לָּהֶם. Α. δώσω τῶ σπέρματι ὑμῶν.
 Ο. δῶναί αὐτοῖς.
 18. וְשָׂמַע לָהֶם — וְשָׂמַע לָהֶם. τὸ Σαμαρει-
 τικόν, ἐκέτι Φωνὴ ἀποκρίσεως ἀνδρείας, καὶ ἐκέτι
 Φωνὴ ἀποκρίσεως ἡττης, ἀλλὰ Φωνῆς ἀμαρτιῶν ἐγὼ
 ἀκείω.

e) Haec et alia quae in Basil. adduntur non exstant in hebraeo, et haud dubie Obelo notata erant in Hexaplis.

f) Haec desunt in LXX et in Basil. suppleuntur ad marg. ex alio interprete.

g) Sic forte caeteri interpretes.

h) Sunt sine dubio interpretationes duae diuersorum.

i) Hic versus a LXX praetermissus in Basil. ad marginem adfertur ex versione Sym. et Theodotionis.

ἀκέω. κ) Ο. ἐκ ἑς Φωνή ἐξαρχόντων κατ' ἰχύν, ἔδὲ Φωνή ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ Φωνὴν ἐξαρχόντων οἶνε ἐγὼ ἀκέω.

25. םקמרב קצמול — קשמ נקק. Αλ. εἶδεν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι ἀποπετασμένος αὐτός. ὅτι ἀπεπέτασεν αὐτὸν Ααρῶν εἰς ὄνομα ῥύπε ἐν ἀνθεσηκόσῃ αὐτῶν. Σ. εἶδεν δὲ Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι γεγύμνωται, προέδωκεν γὰρ αὐτὸν Ααρῶν εἰς κακωνυμίαν τοῖς ἀνθεσηκόσῃ αὐτοῖς. Ο. καὶ ἰδὼν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασαι, διεσκέδασε γὰρ αὐτὸς Ααρῶν ἐπίχαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν. Θ. καὶ εἶδε Μωϋσῆς τὸν λαὸν, ὅτι διασκεδασμένος ἐστίν· ὅτι διεσκέδασεν αὐτὸν Ααρῶν, ἐπίχαρμα τοῖς ἀνθεσηκόσῃ αὐτῶν.

31. בשק. Ο. ὑπέστρεψε δέ. Αλ. ἐπέστρεψε δέ. Αλ. καὶ ἀπεστράφη.

C A P V T XXXIII.

2. Ο. πρὸ προσώπε σε. Αλ. πρότερόν σε. 1)
3. Ο. εἰσάξω. Αλ. εἰσάξει. m)
4. וילע ויוע שין קשו - נלי. ✕ καὶ ἐκ ἐπέθηκε ✕ ἀνήρ κόσμον αὐτῶ ἐπ' αὐτῶ· n)
5. קהלכו. Ο. καὶ ἐξαναλώσω. ο) Αλ. καὶ ὄξολοθρεύσω.

13. ונעקק.

k) Hic variant MSS. Colb. enim et duo Regii bis habent ἐκ ἑς pro ἐπεί. Colb. idem legit ἐκ ἑς Φωνῆς. Alius bis ἀπὸ κρίσεως. Colb. κρίσεως tantum. Ed. Rom. habet, Φωνὴν ἀμαρτίων, alii Φωνῆς ἀμαρτίων. Vocem ἀμαρτίων Duglius suspexit: sed MSS. omnes sic habent.

1) Neutra lectio est in Hebraeo. Prodit ex MSS. m) Item.

n) Haec verba etiam C. L. P. in marg. habet, quavis sine asteriscis.

ο) C. L. P. addit in marg. ὀλέθρου. Et ad ἀφέλετε addit ἀφ' ὑμῶν, hebr. קלעו.

13. יהודעני נח תהדרוך. Ο. ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν.
 Αλλ. δείζόν μοι σεαυτῶ ὄδόν.
 18. יהדעני נח תהדרוך. Αλλοι, δείζόν μοι τήν σεαυτῶ
 δόξαν. Ο. ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν.
 19. יהני עביר כל-טובי על-פניך. Ο. ἐγὼ παρε-
 λύσομαι πρότερός σε. Αλλ. ἐγὼ προπορεύσομαι
 πρὸ προσώπῃ σε.

C A P V T XXXIV.

5. p) יהוה בשם יהוה. Ο. καὶ ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι
 κυρίου. Αλλ. καὶ ἐκάλεσε ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου.
 6. יהוה יהוה. Ο. κύριος ὁ Θεός. Αλλ. κύριε, κύριε.
 7. נצר סוד. Ο. διατηρῶν καὶ ἔλεος. Αλλ. καὶ
 ποιῶν ἔλεος.
 12. שמרל. Ο. πρόσκομμα. Αλλ. ἔγκομμα.
 16. בנותיו. Ο. αἱ θυγατέρες σε. Αλλ. τὰς θυ-
 γατέρας σε.
 בנך. Ο. οἱ υἱοί σε. Αλλ. τὰς υἱὸς σε.
 20. וערפתו. Α. τενοντοκοπήσεις αὐτό. Σ. τραχηλο-
 κοπήσεις αὐτό. q) Ο. τιμὴν δώσεις.
 22. בבורי קציר חטים. Α. Σ. Θ. ἀρχὴ πρωτογεννη-
 μάτων. r) Ο. ἀρχὴν θερισμῶ πυρῶν.
 23. שמעם. Α. καθόδες. Ο. καιρές. s)
 24. גוים. Ο. τὰ ἔθνη. Αλλ. τὰ γλυπτὰ. t)
 שמעם שלש. Α. τρεῖς καθόδες. Ο. τρεῖς καιρές.
 25. דם ובחי. Ο. αἷμα θυμαμαίων. Αλλ. θυσιασμαί-
 των. Αλλ. θυμάτων.

29. וישי.

p) Lectiones v. 5. 6. 7. prodeunt partim ex Ed. Rom. partim ex Catenis; atque ex aliis intt. in aliquot Exemplaria τῶν Ο. irrepsisse prorsus videntur.

q) Vtramque A. et Σ. lectionem sic exhibet C. L. P.

r) Sic et C. L. P. s) Sic idem.

t) Sic idem. Γλυπτὰ est forte lectio Symmachi aut alius, qui legit πτο גוים, גויליבס aut גויליבס; sensu non mutato.

29. תפלו וכו'. O. καὶ οἱ λοιποὶ, αἱ δύο πλάκες. Αλλ.
αἱ πλάκες.

וַיֵּדַע מֹשֶׁה כִּי קָרְנָהּ לִפְנֵי ה' א. Et Moyses nesciebat, quia cornuta erat species vultus eius. u) O. Μωϋσῆς ἐκ ἡδου ὅτι δεδοξασαμ ἡ ὄψις τῆ χρωμάτος τῆ προσώπη αὐτῆ. Αλλ. τῆ χρωτός.

CAPVT XXXV.

5. וכו' וכו'. A. ἐκθσιαζόμενος. Σ. αὐθαίρετος. O. καταδεχόμενος τῆ καρδία.

7. מִיֹּצֵא הַיַּיִן — מִיֹּצֵא הַיַּיִן. Σ. καὶ ξύλα ἀκάνθινα καὶ ἔλαιον εἰς Φαῦσιν, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῶν ἡδυσμάτων. O. In Basiliensi Codice, καὶ ξύλα ἄσηπλα, καὶ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ λίθου σαρδίου. &c. w) Θ. καὶ ξύλα ἄσηπλα, καὶ ἔλαιον εἰς τὸ Φῶς, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως.

9. וכו'. A. Σ. Θ. ὄνυχος. O. σαρδίου. x)

וְכָל הַיְּהוּדִים. O. εἰς τὴν γλυφὴν. y)

וְכָל הַיְּהוּדִים. A. Θ. τὸ λόγιον. z) O. τὸν ποδήρη.

11. וְכָל הַיְּהוּדִים. A. Σ. Θ. καὶ τὴν σκέπην αὐτῆ. a)

O. καὶ τὰ παραρύματα.

וְכָל הַיְּהוּדִים. A. κρίκας. Σ. περώνιας. b) O. διατόνια.

וְכָל הַיְּהוּדִים. O. τὰς μοχλὰς. Αλλ. τὰς σανίδας.

12. In

u) Prodit latine ex Hieron. in Amos cap. 6.

w) Haec ex Basil. excerpsumus, quippe quae in Editione mutila habentur.

x) Haec et C. L. P. nisi quod in O. legat σαρδίου.

y) Sic idem cum Coisl. z) Sic C. L. P.

a) C. L. P. Oί Α. καὶ τὴν σκέπην αὐτῆς.

b) C. L. P. περώνιας, rectius.

12. In Basiliensi Codice post, τὸ θυσιαστήριον, haec adduntur ad marginem, τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ τὸ κοσκίνωμα, (sic) τὸ χαλκὸν τὸ αὐτὸ καὶ τὰς ἀναφορεῖς αὐτῆ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆ, καὶ τὸν λετήρα, καὶ τὴν βίασιν αὐτῆ, καὶ τὰ ἴσια τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς σὺλκας αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης, καὶ τὰς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ περιστά αὐτῶν. O. καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆ, καὶ τὰς σολὰς ἀγίας Ἀαρῶν τῆ ἱερέως.
21. וְהָיָה כִּי יִבְרָךְ רַחֵם. A. Ἐὰν ἐκσιόσαιο πνεῦμα αὐτῆ. c) O. καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν. Ἀλλ. καὶ οἷς ἐν ἐκσίῳ τὸ πνεῦμα αὐτῶν.
22. בְּלִבְיָבָב. A. ὁ ἐκσίος καρδία. d) O. πᾶς ὃ ἔδοξε.
23. וְהָיָה כִּי יִבְרָךְ רַחֵם — רַחֵם רַחֵם-לְבָב. A. καὶ πᾶς ἀνὴρ παρ' ὧ εὐρέθη σὺν αὐτῶ ὑάκινθος καὶ πορφύρα καὶ σκώληκος τὸ διάφορον καὶ βύσσος καὶ αἶγεια καὶ δέρματα. e) Σ. καὶ πᾶς ἀνὴρ παρ' ὧ εὐρέθη παρ' αὐτῶ ὑάκινθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον δίβαφον, καὶ βύσσος, καὶ τρίχες καὶ δέρματα κριῶν. O. καὶ παρ' ὧ εὐρέθη βύσσος, καὶ δέρματα ὑακίνθια, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδαινωμένα ἠνεγκαν. Θ. καὶ πᾶς ἀνὴρ ὃ εὐρέθη παρ' αὐτῶ, ὑάκινθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον ἀλλοιοῦμενον, καὶ βύσσος, καὶ αἶγεια, καὶ δέρματα κριῶν.
Ἀλλ.

c) Sic et C. L. P. qui vero in textu τῶν O. ἀφαίρεμα non habet, quod post αὐτῶν Basil. et Ed. Rom. proferunt. Certe aliunde irrepsit. Neque enim in hebraeo est, neque sensum habet. Forfan e tali Codice qualis est C. L. P. ortum est hoc vitium. Nam is postea ad σφραγίδας in marg. notat ἀφαίρεμα, quod neque istuc pertinet. Itaque forte, cum in vetustis Codd. idem ad σφραγίδας notaretur, alii huc transtulerunt, imperitiam imperitia compensantes.

d) Sic et C. L. P.

e) Sine dubio addendum κριῶν.

Αλλ. καὶ πᾶς ὧ εὐρέθη βύσσος παρ' αὐτῶ, καὶ δέρματα κριῶν ἠεὺθροδανωμένα, ἠνεγκαν, καὶ δέρματα ὑακίνθινα.

24. וְהָיָה נֶחְמַנְךָ וְהָיָה לְךָ. Ο. καὶ παρ' οἷς εὐρέθη. Αλλ. καὶ παντὶ ὅσοις εὐρέθη.

34. תְּהִי־לָךְ. Σ. ὑποδείξαμ. Ο. προβιβάσαμ.

53. וְשָׁבַר וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִלְחַב וְנִלְחַב וְנִלְחַב. Α. ἐν ὑακίνθῳ, καὶ πορφύρᾳ, ἐν σκώληκος τῶ διαφόρῳ, καὶ ἐν βύσσῳ. Σ. διὰ τῆς ὑακίνθου καὶ τῆς πορφύρας καὶ τῆς κοκκίνου τῆς διβάφου, καὶ τῆς βύσσου. Ο. καὶ τὰ ποικιλτὰ ὑφάναι τῶ κοκκίνῳ καὶ τῆ βύσσῳ. Θ. καὶ ποικιλτὰ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῶ κοκκίνῳ τῶ ἀλλοιωμένῳ, καὶ τῇ βύσσῳ.

C A P V T XXXVI.

8. καὶ ἐποίησε πᾶς σοφός, &c. in margine Basiliensis Cod. haec notantur. Ἐνταῦθά σοι γενομένα, πάρεσιν ὄραν πολλὴν τὴν διαφωρίαν τῆς τε προκειμένης γραφῆς, καὶ τῆς ἐν ἐξαπλοῖς ἀναφερομένης εἰς τὴς Ο. καὶ ἐ τῆτο φημί ὡς τοῖς κατησερισμένοις ταύτης ἐκείνη διαφέρει· πολλαχῆ γὰρ ταύτης τέτοις παραλλάσσει. ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν τέτοις, μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς γραφῆς ἔδαφος, ἐνταῦθα πλεονάζει. Καὶ ἂ μὴ οἱ ἀσερίσκοι * ἐ δὴ ἔσι παριδεῖν τὴς Ο. καὶ ἐ τέτοις ἔδεν ἔλαττον τὸ τῆς παραλλαγῆς εἶδος οἰκειῖται. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα ἔκδοσις μὲν ἢ παρῆσα διήγησιν ποιεῖται τῶν ἀγίων σολῶν· ἐκείνη δὲ τῆς προκειμένης συνεχείας παρεξίῃσα, περὶ τῆς σκηνῆς διαλαμβάνει, καὶ περὶ τῶν αὐλαίων αὐτῆς, περὶ τε τῶν δέρξεων, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ τῆ χεῖρες τῆς δέρξεως ἀγκυλῶν, καὶ περὶ τῶν συναπλόντων κρικῶν τὰς αὐλαίας εἰς ἀπαρτισμὸν τῆς σκηνῆς, καὶ περὶ τῶν δερματινῶν αὐτῆς κατακαλυμμάτων, περὶ τε τῶν ἐξ ἀσήπλων ξύλων φύλων αὐτῆς, καὶ τῶν ἀγκωνίσκων, καὶ τῶν βάσεων καὶ τῶν
μοχλῶν

μαχλῶν. ὧν ἕδεν ἐσιν ὄραϊν ἐνταῦθα. εἶτα ταῦτα ἐξω-
 δειν ἐπεισαγαγῆσαι, ἐφεξῆς περὶ τῆ καταπετάσματος
 ἀπαγγέλλει. καὶ πρόεισι μὲν συμφώνως τῇ προκειμένη
 ἐκδόσει· ἀλλ' ἐκ ἐπὶ πολὺ. μέχρι γάρ τῆ· καὶ τὰς
 κεφαλίδας καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν κατεχρύσωσε
 χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκῶν συμ-
 προῖσται. πάλιν ὑπερβαίνει καὶ διηγῆται ὡς Βεσελεὴλ
 κατασκεύασε τὴν κιβωτὸν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, καὶ τὸ
 ἱλατήριον τὸ ἐκ χρυσοῦ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ χρυσοῦ, καὶ τὴν
 τράπεζαν καὶ τὰ σκευὴ αὐτῆς, καὶ τὴν
 λυχνίαν καὶ τὸ ἔλαιον τῆ χρίσματος τῆ ἀγίας, καὶ
 τὴν σύνθεσιν τῆ θυμιάματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ
 χαλκῶν, καὶ τὰς Φιάλας, καὶ τὰς κρεαύγας, καὶ
 τὸ πυρεῖον, καὶ τὸν λητῆρα τὸν χαλκῶν, καὶ τὰς
 βάσεις αὐτῆ. ταῦτα πάντα, τὰ μὲν ὑπερόπρωτα,
 τὰ δὲ τῇ φράσει παρελλαγμένα ὅμως τρόπῳ τινὶ συν-
 διέξουσιν. ἐκ δὲ τῆς περικοπῆς ταύτης συνάπτεται πάλ-
 λιν τῇ προκειμένη ἐκδόσει, πλὴν ἐπ' ὀλίγον κἀνταῦθα
 παραλλάττεται, συνδιέξουσιν ὅμως μέχρι τῆ, καὶ αἱ
 κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμένα, ἐντεῦθεν λοιπὸν
 καὶ τὸ ἀπαράλλακτον φυλάσσει μέχρι τῆ· ὅς ἀρχι-
 τεκτόνησεν τὰ ἴφαντά, καὶ τὰ ῥαφιδευτικά, καὶ
 ποικιλτικά, ἐν τῇ ὑακίνθῳ καὶ ἐν τῇ πορφύρῳ, καὶ
 τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ· μετὰ ταῦτα ἀνακαμπτεῖ
 πάλιν πρὸς τὰ ἐνταῦθα, τὰς τῶν ἀγίων ὑψηθεμένη
 σολαῖς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν συμπροσελθῆσαι μέχρι τῆ· καὶ
 εἰσήνεγκαν ἐπ' αὐτὸ λῶμα ὑακίνθινον, ὅτε ἐπικεῖσθαι
 τὴν μίτραν ἀνώθεν, ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ
 Μωϋσῆ. ἐκεῖθεν δὲ μικρῶ φάναι μέχρι τέλους καὶ
 πολλαῖς πολλαῖς ῥημάτων προδήκται, καὶ * μηνῶν
 καὶ τῇ τέτων ἀλλοιώσει τῆς τάξεως, παρελλαγμένον
 ἔχουσα περιφανῶς ἐπιδείκνυται. f)

V 2

Ex

f) Haec insignis annotatio Codicis Basilienfis docet, quan-
 tum discriminis intercederet inter textum Septuaginta Inter-
 pretum,

Ex versione LXX Interpretum cum asteriscis et obelis ex Cod. Colb. 3084.

✱ 5. Ὑφαντῆ ✱ ἐποίησεν αὐτό: χερσβεῖμ. 6. καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας σύλῃς ἀσήπτῃς κατακεχρυσωμένῃς χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ. — 37. καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς: τῆ μαρτυρίῃ: ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νηησμένῃς καὶ βύσση κεκλωσμένης, ἔργον ὕφαντῆ: χερσβεῖμ: 38. καὶ τὰς σύλῃς αὐτῆ πέντε, καὶ τὰς κρίκας αὐτῶν, καὶ κατεχρύσωσαν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ. g)

35. ηκρηη-ηη. Α. παραπέτασμα. Ο. καταπέτασμα. Δλ. παραπάνυσμα, κάλυμμα.

36. ρση

pretum, qualis in vulgatis exemplaribus ferebatur, et cum qui nomine LXX Interpretum in Hexaplis Origenianis locum habebat. Quia enim iam ante Origenis tempus, postrema Exodi capita a 36. hodierno ad finem; (nam hae capitum distinctiones non huiusmodi erant illo tempore,) confusa omnino, praepostere posita, et non paucis in locis vitiatæ erant; neque cum hebraico quadrabant; is ipse Origenes e regione posito responderet: additis obelis et asteriscis sicubi opus esset. Quia autem ratione id egerit, tum in decursu operis quisque deprehendere valeat; tum maxime in Preliminaribus, vbi hac de re pluribus. Caeterum hanc Basilienfis Codicis notam in textu reponendam duximus; quia tota textum ipsum respicit.

g) Adiciamus fragmentum ex illa Hexapli LXX Interpretum versione, qualis habetur in Codice Colbertino num. 3084. remotissimæ vetustatis: ante annos circiter 1200. exarato, caractere quadro et rotundo, sine accentibus et spiritibus: cuius exemplum dedimus in Palaeographia graeca, p. 188. Hic autem Codex sequentia capita exhibet, vt paulo post videbis.

36. הַכֹּסֶם וְהַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְהַחֶמֶר. Ο. καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμένα ἀργυρίῳ. Ἀλλ. καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυρεῖ. Ο. ἄλλως, καὶ αἱ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυρεῖ. h)
37. הַכֶּסֶף. Α. παρατάξιμα. Ο. κατακάλυμμα. Ἀλλ. καταπέτασμα. i)
38. הַחֶמֶר הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף. Α. Ο. Θ. καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαί. Σ. καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκάς.

C A P I T U M XXXVII.

1. Καὶ ἐποίησεν Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν ✠ ἐκ ξύλων ✠ ἀσήπιων, δύο πηχέων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος αὐτῆς, ✠ καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ ✠ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος αὐτῆς: καὶ κατεχρυσώσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν.
2. καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσῶν κύκλω. 3. καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίδας χρυσῶς ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς: δύο δακτυλίδας ἐπὶ τὸ κλίτος αὐτῆς τὸ δεύτερον ÷ εὐρεῖς τοῖς ζωσῆσιν. 4. ✠ καὶ ✠ ἐποίησεν ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπιων, καὶ κατεχρυσώσεν αὐτὰς χρυσίῳ: 5. Καὶ εἰσήνεγκεν τὰς ἀναφορεῖς εἰς τὰς δακτυλίδας ἐπὶ τοῖς πλευροῖς τῆς κιβωτῆ ὡς ἄρειν αὐτὴν ÷ ἐν αὐτοῖς:
6. Καὶ ἐποίησεν ἰλαστήριον ÷ ἄνωθεν τῆς κιβωτῆ: ἐκ χρυσοῦ καθαρῆ ✠ δύο πηχέων καὶ ἡμίσεος μήκος αὐτῆ ✠ καὶ

V 3

h) Sic Basiliensis. Vbi aduertat' versionem LXX, quae prima fertur ἐκ τῆς κοινῆς, siue ex vulgari desumpta esse, et nullatenus quadrare cum hebraico, vt supra diximus, imo etiam vitiatam videri. Sequens item lectio, καὶ αἱ ἀγκύλαι, suspecta mihi videtur et aliunde huc translata. Tertia est versionis LXX. quae erat in Hexaplis et cum hebraico consentit.

i) Has lectiones profert C. L. P. Ultima hodie in Ed. Rom. habetur in ipso textu τῶν Ο. Hinc et Coisl. Α. παρατάξιμα Ο. καταπέτασμα.

✠ καὶ πήχεος καὶ ἡμισθε το πλάτος αὐτῆ : 7. καὶ ἐποίησεν δύο ✠ χερσβεῖμ χρυσᾶ, τορευτὰ ἐποίησεν αὐ-
 ✠ τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῆ ἱλατηρίε. 3. χερσβ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ἱλατηρίε τὸ ἐν· καὶ χερσβ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ ἱλατηρίε τὸ δεύτερον ✠ ἐκ τῆ ἱλατη-
 ✠ ρίε ἐποίησεν τῆς χερσβεῖμ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν με-
 ρῶν (ad marg. ἄκρων) αὐτῆ : 9. καὶ ἐγένοντο οἱ χερσβεῖμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας, ἐπάνωθεν συσκιάζοντες ταῖς πτέρυξιν αὐτῆ ἐπὶ τὸ ἱλατήριον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, ἀνῆρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ ἐπὶ τὸ ἱλατήριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χερσβεῖμ.

10. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν ÷ τὴν προκειμένην ÷ ἐκ χρυσίε καθαρῆ, καὶ ἐχώρευσε αὐτῇ τέσσαρας ÷ δακτυλίε χρυσῆς. δύο ἐπὶ τῆ κλίθε τῆ ἐνός, καὶ ÷ δύο ἐπὶ τῆ δευτέρη, εὐρεῖε ὡσε ἀρειν τοῖς ζωῆρησιν ÷ ἑαυτοῖς, καὶ τῆς ζωῆρησ τῆς κιβωτῆ καὶ τῆς ÷ τραπέζηε ἐποίησεν καὶ κατεχρῦσασεν αὐτῆ χρυσίῳ ÷ ἐκ ξύλων ἀσῆπτων : ✠ δύο πηχέων τὸ μήκος αὐτῆε, ✠ καὶ πήχεος τὸ εὖρος αὐτῆε, καὶ πήχεος καὶ ἡμισθε ✠ τὸ ὕψος αὐτῆε. 11. καὶ κατεχρῦσασεν αὐτῇ ✠ χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυ- ✠ ἓν κύκλω. 12. καὶ ἐποίησεν αὐτῇ σεφάνην πα- ✠ λατῆ κύκλω, καὶ ἐποίησεν κυμάτιον χρυσῆν τῆ ✠ σεφάνη αὐτῆε κύκλω. 13. καὶ ἐποίησεν αὐτῇ ✠ τέσσαρας δακτυλίε χρυσῆε, καὶ ἐπέθηκεν τῆς ✠ δακτυλίε ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη, ἃ ἔσιν τῶν τεσ- ✠ σάρων ποδῶν αὐτῆε ὑπὸ τὴν σεφάνην : 14. καὶ ✠ ἐγένοντο οἱ δακτύλιοι εἰς θήκαε τοῖς ἀναφορεῦσιν, ✠ ὡσε ἀρειν τὴν τράπεζαν. 15. καὶ ἐποίησεν τῆς ἀναφορεῖε ἐκ ξύλων ἀσῆπτων, καὶ κατεχρῦσασεν αὐτῆε χρυσίῳ ὡσε ἀρειν τὴν τράπεζαν. 16. καὶ ἐποίησεν τὰ σκέυη τῆε τραπέζηε, τὰ τρύβλια αὐτῆε, καὶ τὰε θυίσκαε αὐτῆε, καὶ τῆε κυάθηε αὐτῆε, καὶ τὰ σπονδεῖα αὐτῆε, ἐν οἷσ σπέσει ἐν αὐτοῖε, χρυσίε καθαρῆ.

17. Καὶ

17. Καὶ ἐποίησεν τὴν λυχναίαν ÷ ἢ φωτίζει,
 ÷ χρυσῆν, σερεάν, τὸν καῦλον καὶ τὰς καλαμίσκους
 ÷ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς, ἐκ τῶν καλα-
 ÷ μίσκων αὐτῆς οἱ βλαστοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τέττα,
 ÷ καὶ τρεῖς ἐκ τέττα, ἐξισόμενοι ἀλλήλοις, καὶ τὰ
 ÷ λαμπάδεια αὐτῶν ἃ ἔσιν ἐπὶ τῶν ἄκρων· καρυωτὰ
 ÷ ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ ἀνθήμια ἐν αὐτοῖς, ἵνα ὡσιν ἐπ'
 ÷ αὐτῶν οἱ λύχνοι· καὶ τὸ ἀνθήμιον τὸ ἔβδομον, τὸ
 ÷ ἐπ' ἄκρη τῆ λαμπάδεις ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀνωθεν
 ÷ σερεόν, ὅλον χρυσῆν· καὶ ἐπὶ τὰ λύχνης αὐτῆς ἐπ'
 ÷ αὐτῆς, χρυσῆς, καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς χρυσῆς,
 ÷ καὶ τὰς ἐπαρυσφίδας αὐτῆς χρυσῆς ἐκ χρυσῆς κα-
 ÷ θαρῆ· ✕ τρευτὴν ἐποίησε τὴν λυχναίαν, τὸν
 ✕ καῦλον αὐτῆς καὶ τὰς καλαμίσκους αὐτῆς, καὶ
 ✕ τὰς κρατῆρας αὐτῆς, καὶ τὰς σφαιρωτῆρας αὐτῆς,
 ✕ καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς ἦσαν. 18. ἐξ δὲ
 ✕ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ πλαγίων αὐτῆς· τρεῖς
 ✕ καλαμίσκοι τῆς λυχναίας ἐκ τῆ κλίτης αὐτῆς τῆ
 ✕ ἐνός, καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχναίας ἐκ τῆ
 ✕ κλίτης αὐτῆς τῆ δευτέρας. 19. τρεῖς κρατῆρες
 ✕ ἐκτετυπωμένοι καρυσκῆς ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ
 ✕ σφαιρωτῆ καὶ κρίνον, καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυ-
 ✕ πωμένοι καρυσκῆς ἐν τῷ καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ σφαι-
 ✕ ρωτῆ καὶ κρίνον· ἕτως τοῖς ἐξ καλαμίσκοις τοῖς
 ✕ ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχναίας. 20. καὶ ἐν τῇ
 ✕ λυχναίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυσ-
 ✕ κῆς· οἱ σφαιρωτῆρες αὐτῆς καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς.
 ✕ ὁ σφαιρωτῆρ ὑπὸ τὰς — — k)

V 4

I. - ΠΝ.

k) Totum pene Cap. 37. e Cod. Colb. supra memorato exhibemus. Sic autem concinnatum fuerat ab Origene, vt, exceptis iis quae Obelis notantur, graeca hebraicis semper responderent, secus quam in illa alia τῶν O. editione, quae vocabatur κοινή, vbi omnia confusa et praepostere posita sunt.

1. 𐤅𐤏𐤏𐤏-𐤅𐤏. Α. γλωσσόκομον. Ο. κιβωτόν.
 2. 𐤏. Σαμαρ. σέφανον. Ο. κυμάτιον. Αλλ. χείλωμα.
 6. 𐤏𐤏𐤏. Ο. ἰλαστήριον. Αλλ. θυσιαστήριον.
 18. 𐤏𐤏𐤏. Α. ἐκ τῆς μέρης αὐτῆς. Ο. ἐκ τῆς κλί-
 τῆς αὐτῆς.

CAPVT XXXVIII.

Fragmentum ex Cod. Colb.

24. Πᾶν τὸ χρυσίον ὃ κατεργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων ἐγένετο χρυσίον τῆς ἀπαρχῆς ἑννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ τριάκοντα καὶ ἑπτακόσιοι σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἁγιον· καὶ ἀργυρεῖς ÷ ἀφαίρεμα : 25. παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων ÷ ἀνδρῶν : τῆς συναγωγῆς, ἑκατὸν τάλαντα, καὶ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ χίλια καὶ ἑπτακόσιοι σίκλοι ✕ ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ· δριάχημ μία τῇ κεφαλῇ, τὸ ἥμισυ τῆς σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἁγιον· πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετῆς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐξήκοντα μυριάδας, καὶ τριχιλίς καὶ πεντακοσίς, καὶ πενήκοντα. 26. καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τῆς ἀργυρεῖς εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τῆς καταπετάσματος. 27. Ἐκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ κεφαλίδι. 28. καὶ τῆς πέντε καὶ ἑβδομήκοντα χιλίς καὶ ἑπτακοσίς σίκλος ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς φύλοις, καὶ κατεχρύσωσεν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ κατεκόσμησεν αὐτῆς. 29. καὶ ὁ χαλκὸς τῆς ἀφαίρεματος ἑβδομήκοντα τάλαντα καὶ διχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι. 30. Καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτῆς τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρεῖς ✕ καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκῆν : καὶ τὸ παράστημα τὸ χαλκῆν τῆς θυσιαστῆρις, καὶ πάντα τὰ σκεύη θυσιαστῆρις, 31. καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς ✕ καὶ ✕ πᾶν

✕ πάντας τὰς πασσάλους τῆς σκηνῆς : καὶ πάντας τὰς πασσάλους τῆς αὐτῆς κύκλω. 1)

8. יבצ גזח. Α. Σ. φραγευσσαμένων. Ο. νηφευσασῶν.
 24. לרשב. Α. κατὰ τὸν σατῆρα. Ο. κατὰ τὸν σίκλον.
 25. גרב. Α. δίδραχμον. ιη) Ο. δράχμη.
 29. סידלני — — נשקני. Ο. χαλκὸς ἐβδομήκοντα
 τάλαντα, καὶ διχίλιοι. Αλλ. τετρακόσια καὶ ἐβδο-
 μήκοντα τάλαντα, καὶ διχίλιοι. Αλλ. τριακόσια η).

C A P V T XXXIX.

Ex Cod. Colbert. 3084.

1. ✕ Καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον καὶ πορ-
 ✕ Φύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νενησμένον ἐποίησαν
 ✕ σολαὺς λιθουργικὰς, ὥστε λιθουργεῖν ἐν τῷ ἀγίῳ : καὶ
 ἐποίησεν τὰς σολαὺς τῶν ἀγίων, αἳ εἰσιν Λαζων ÷ τῷ
 ÷ ἱερεῖ : καθάπερ συνέταξεν ὁ κύριος τῷ Μωσῆ.

2. Καὶ ἐποίησεν τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίς, καὶ
 ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ χρυσίς
 νενησμένον, καὶ βύσσε κεκλωσμένης. 3. καὶ ἐτμήθη
 τὰ πέταλα τῆς χρυσίς, τρίχες, ὥστε συνυφάναι σὺν
 τῇ πορφύρᾳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ,
 καὶ σὺν τῇ βύσσῳ ÷ τῇ κεκλωσμένῃ : ἔργον ὑφαν-
 τόν, 4. ἐπωμίδας ἐποίησαν αὐτὸ, συνεχύσας ἐξ
 ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆ, συμπεπλεγμένα, ἔργον
 ὑφαντὸν εἰς ἄλληλα. 5. καθ' ἑαυτὸ ἐξ αὐτῆ ἐποίη-
 σαν κατὰ τὴν ποιήσιν αὐτῆ ἐκ χρυσίς, καὶ ὑάκινθου,
 καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένον, καὶ βύσσε
 κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ Μωσῆ.

V 5

6. καὶ

1) Postremam tantum huius capituli partem praefert Co-
 dex Colb. secundum vers. LXX hexaplaem. Caetera vero hu-
 ius capituli amissa sunt. m) Sic C. L. P. et Coisl.

n) Has varias supputationes profert Basil. Una vero
 τῶν O. hexaplaris editio cum hebraico consentit.

6. καὶ ἐποίησαν ἀμφοτέρους τὰς λίθους σμαραγδῶς συμπεπορημένους, καὶ περισεσιαλωμένους χρυσίῳ, γεγλυμμένους ἐκκόλαμμα σφραγίδος ἐκ τῶν ὀνομάτων υἱῶν Ἰσραὴλ. 7. ἐπέθηκεν αὐτὰς ἐπὶ τὰς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, λίθους μνημοσύνης τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωσῆ. 8. καὶ ἐποίησεν ✠ τὸ λογεῖον, ἔργον ὑφάντων ποικιλία κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος, ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνας διαννησμένους, καὶ βύσσου κεκλωτμένης, 9. τετράγωνον ✠ ἦν: διπλῆν ἐποίησεν τὸ λογεῖον σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆ, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτῆ, διπλῆν. 10. καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ἡ ὑφασμα κατὰ λίθον: τετράσυχον: λίθων σίχου, σάβδου καὶ τοπάξιου καὶ σμαραγδῶς, ὁ σίχος ὁ εἶς. 11. καὶ ὁ σίχος ὁ δεύτερος, ἀνθραξ, καὶ σάπφειρος καὶ ἰάσπις. 12. καὶ ὁ σίχος ὁ τρίτος, λιγύριον, καὶ ἀχάτης, καὶ ἀμέθυσος. 13. καὶ ὁ σίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ ὀνύχιον, καὶ βηρύλλιον, περικεκλωτμένα καὶ συνδεδεμένα χρυσίῳ, ἐν τῷ χρυσίῳ αὐτῶν. 14. καὶ οἱ λίθοι ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἦσαν, δώδεκα ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἐγγεγλυμμένοι εἰς σφραγίδας, ἕκαστος ἐκ τῆς ὀνόματος αὐτῆ εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. 15. καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λογεῖον κρωσσῶς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἐμπλοκῆς, ἐκ χρυσίου καθαρῆ. 16. καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπιδίσκας χρυσῶς καὶ δύο δακτυλῆς χρυσῶς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο δακτυλῆς ἡ τὰς χρυσῶς: ἐπὶ ἀμφοτέρας τὰς ἀρχαῖς τῆς λογίης. 17. καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσίου ἐπὶ τὰς δύο δακτυλῆς ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν μέρων τῆς λογίης, καὶ εἰς τὰς δύο συμβολαῖς τὰ δύο ἐμπλόκια. 18. καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας: καὶ ἔθηκαν αὐτὰς ἐπὶ τὰς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον αὐτῆ. 19. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλῆς χρυσῶς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἡ ἐπὶ ἄκρῃ τῆς λογίης, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ὀπίσθου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν.

θεν. καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίδες χρυσοῦς, καὶ ἔθηκαν αὐ-
 τὰς ἐπ' ἀμφοτέρους τὰς ὤμους τῆς ἐπωμίδος καί τωθεν κα-
 τὰ πρόσωπον αὐτῆ κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῆ ἀνωθεν
 τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος. καὶ συνέσφιγγεν τὸ λογιεῖον
 ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτῆ εἰς τὰς δακτυλίδας τῆς
 ἐπωμίδος συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους
 εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλαῖται τὸ λο-
 γεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μω-
 σῆ. 36. σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς φωτός. 37.
 καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν: καὶ τὸ ἔλαιον τῆς
 χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. 38. καὶ τὸ
 ἐπίσπαστρον τῆς θύρας καὶ τῆς σκηνῆς: 39. καὶ τὸ θυ-
 σιαστήριον τὸ χαλκῆν, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκῆν τὸ
 ἐπὶ τὰς ἀναφορεῖς. καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆ, τὸν λε-
 τῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτῆ: καὶ τὰ ἴσια τῆς αὐλῆς,
 καὶ τὰς σύλκας αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις τῆς — —

2. 𐤅𐤏𐤍𐤇 - 𐤅𐤏𐤍. Α. Σ. καὶ ἐποίησε τὸ ἐπένδυμα ο).

Θ. καὶ ἐποίησεν ἐφώδ. Ο. καὶ ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα.

6. 𐤏𐤓𐤕𐤏 - 𐤏𐤓𐤕𐤏. Α. Σ. Θ. τὰς λίθους ὄνυχος ρ).

Ο. τὰς λίθους σμαραγδῶν.

𐤇𐤓𐤕𐤏. Οἱ λοιπαί, συνεχοσφιγγόμενοι. Ο. συμπεπορη-
 μένοι ς).

8. 𐤏𐤓. Α. διάφορον. Σ. δίβαφον. Ο. διανενησμένοι.

16. 𐤏𐤓𐤕𐤏𐤓. Α. Σ. σφιγγετῆρας γ). Ο. ἀσπίδίσκας.

17. 𐤏𐤓𐤕𐤏. Α. Σ. ἀλύσεις. Ο. ἐμπλόκια. Θ. χαλασάς).

35. 𐤏𐤓 - 𐤏𐤓. Α. Σ. Θ. ἀναφορεῖς ι). Ο. διωτῆρας.

36. - 𐤏𐤓

ο) Martianaeus noster ad Sym. posuit καὶ ἐποίησεν ἐφώδ.

ρ) Martian. Σ. ὄνυχας.

ς) Sic Basil. Sed C. L. P. et Coislin. ad 𐤇𐤓𐤕𐤏 sic:

Οἱ Α. συνεχοσφιγγόμενοι. Ο. περισσισαλωμένοι. Vitiose. Nam illa
 lectio τῶν Α. pertinet ad 𐤇𐤓𐤕𐤏, adeoque ad συμπεπορημένοι.
 Alias statendum esset τὰς Α. utrumque hebr. vocabulum eo-
 dem verbo graeco expressisse.

γ) Sic C. L. P. distincte quae Coislin. vage.

ι) Item.

ι) Sic idem C. L. P.

36. ⲟⲩⲛⲃⲧ ⲟⲩⲧ - ⲛⲛ. Ⲑ. ἄρτους τῆς προκειμένους.

Ἀλλ. ἄρτους τῆς προθέσεως υ).

39. ⲓⲃ-ⲛⲛ. Ⲑ. βάσιν. Ἀλλ. γήσιον.

C A P V T XL.

Ex eodem Codice.

— — Κυρίῳ κύκλω. 7. ✕ καὶ θῆσεις τὸν λα-
τῆρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ ἀναμέσον
τῆ θυσιαστηρίας, καὶ δώσεις ἐκεῖ ὕδωρ. 8. καὶ θῆσεις
τὴν αὐλὴν κύκλω. καὶ δώσεις τὸ ἐπίσπασρον τῆς πύ-
λης τῆς αὐλῆς. 9. καὶ λήμψη (sic) τὸ ἔλαιον τῆ
χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν
αὐτῇ. καὶ ἀγιάσεις αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐ-
τῆς, καὶ ἕσαυ ἅγια. 10. καὶ ἄρεις εἰς τὸ θυσιαστή-
ριον τῶν καρπωμάτων — — τον. 12. καὶ προσά-
ξεις ✕ τὸν : Ἀαρὼν καὶ τῆς υἱὲς αὐτῆ ἐπὶ τὰς θύ-
ρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, καὶ λῶσεις αὐτῆς ὕδατι.
13. καὶ ἐνδύσεις ✕ τὸν : Ἀαρὼν τὰς στολὰς τὰς
ἀγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἀγιάσεις αὐτὸν καὶ ἱε-
ρατεύσει μοι. 14. καὶ προσάξῃς τῆς υἱὲς αὐτῆ, καὶ
ἐνδύσεις αὐτῆς χιτῶνας. 15. καὶ ἀλείψεις αὐτῆς ἐν
τρόπον ἡλείψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ ἱερατεύσει μοι.
16. καὶ ἕσαυ ὥσε εἶναυ αὐτοῖς χρίσμα αὐτῶν ἱε-
ρατείας εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. καὶ
ἐποίησεν Μωσῆς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ
Κύριος, ἕτως ἐποίησεν.

17. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, ἕτεῖ τῷ
δευτέρῳ ÷ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου: νεμη-
νίας ἐσάθη ἡ σκηνή. 18. καὶ ἔστησεν Μωσῆς τὴν σκη-
νὴν ✕ καὶ ἔθηκεν τὰς βάσεις αὐτῆς: καὶ ἐπέθηκεν
τὰς κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ ἐπέβαλεν τῆς μόχλης αὐ-
τῆς

υ) C. L. P. τῆς προθ. in ipso textu habet, alterum vero
τῆς προκ. in margine.

τῆς, καὶ ἔθηκεν τὰς σύλας αὐτῆς. 19. καὶ ἐξέτεινεν
 τὰς αὐλαίας ἐπὶ σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα
 τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἀνωθεν, καθὰ συνέταξε Κύριος
 τῷ Μωσῆ. 20. καὶ λαβὼν ἐπέβαλεν τὰ μαρτύρια εἰς
 τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑπέθηκεν τὰς διαζωτῆρας ὑπὸ τὴν
 κιβωτὸν, ✠ καὶ ἔθηκεν τὸ ἰλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτῆς
 ἐπάνωθεν. 21. καὶ εἰσήνεγκεν τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν
 σκηνὴν. καὶ ἐπέθηκεν τὸ κατακάλυμμα τῆς καταπε-
 τάσματος, καὶ ἐσκίασεν τὴν κιβωτὸν τῆς μαρτυρίας,
 ὃν τρόπον συνέταξεν Κύριος τῷ Μωσῆ. 22. καὶ ἔθε-
 κεν τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας ἐπὶ τὸ
 κλίτος τῆς σκηνῆς ÷ τῆς μαρτυρίας. τὸ πρὸς βορρᾶν
 ἔωθεν τῆς καταπετάσματος τῆς σκηνῆς. 23. καὶ
 προσέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτους τῆς προθέσεως ἄρτους
 ἑναντι Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ.
 24. καὶ ἔθηκεν τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυ-
 ρίας ✠ ἀπέναντι τῆς τραπέζης. εἰς τὸ κλίτος τῆς σκη-
 νῆς τὸ πρὸς νότον. 25. καὶ ἐπέθηκεν τὰς λύχνους ÷
 αὐτῆς. ἑναντι Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξεν Κύριος τῷ
 Μωσῆ. 26. καὶ ἔθηκεν τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐν
 τῇ σκηνῇ τῆς μαρτυρίας ἀπέναντι τῆς καταπετάσμα-
 τος. 27. καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτῆς τὸ θυμίαμα τῆς
 συνθέσεως, καθάπερ συνέταξεν Κύριος τῷ Μωσῆ.
 28. ✠ καὶ ἔθηκεν τὸ ἐπίσπασρον τῆς θύρας τῆς σκη-
 νῆς. καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκεν πα-
 ρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς ✠ τῆς μαρτυρίας. 29. καὶ
 ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτῆς τὴν ὀλοκαύτωςιν, καὶ τὴν θυσίαν,
 καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωσῆ. 30. καὶ ἐποίησεν
 τὸν λετῆρα ✠ ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας, καὶ
 ἀναμέσον τῆς θυσιασθῆς. 31. καὶ ἔδωκεν ἐκεῖ ὕδωρ
 ἵνα νίπλωνται ἐξ αὐτῆς Μωσῆς καὶ Ααρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
 τῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τὰς πόδας. 32. εἰσπορευο-
 μένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μαρτυρίας, ἢ ὅταν προσ-
 πορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον ÷ λειτουργεῖν. ἐνί-
 πλοντο ἐξ αὐτῆς, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ.

33. καὶ

33. καὶ ἔστησεν τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ θυσιαστήρια * καὶ ἔθηκεν τὸ ἐπίσπασρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς. 34. καὶ συνετέλεσεν Μωσῆς ὅ- πάντα τὰ ἔργα. καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τῶ μαρτυρίαι, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήθη ἡ σκηνή. 35. καὶ ἐκ ἐδυναδάθη Μωσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τῶ μαρτυρίαι, ὅτι ἐπέσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήθη ἡ σκηνή. 36. ἡνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεξεύγνυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. 37. εἰ δὲ μὴ ἀνέβη, ἐκ ἀνεξεύγνυσαν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνέβη. 38. νεφέλη γὰρ Κυρίου ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν νυκτὸς ἐπ' αὐτῆς ἐνώπιον παντὸς οἴκου Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ἀναξυγίαις αὐτῶν w).

3. ⲡⲱ ⲡⲙⲱⲓ. Α. Σ. Θ. καὶ θήσεις ἐκεῖ. Ο. καὶ θήσεις.

5. ⲡⲓⲣⲱⲣⲓ ⲃⲡⲓⲧⲏ ⲡⲃⲓⲙⲟ-ⲡⲏ. Ο. θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιᾶν. Ἀλλ. θυμιατήριον τὸ χρυσοῦν εἰς τὸ θυμίαμα.

ⲡⲏⲣⲏⲧ. Ο. εἰς τὴν θύραν. Θ. ἐπὶ παρα (sic) τὴν θύραν.

16. ⲡⲓⲨ. Α. Σ. Ο. Θ. ἐνετείλατο. Ἀλλ. συνέταξεν x).

22. ⲡⲓⲣⲱⲨ. Ο. τὸ πρὸς βορρᾶν. Ἀλλ. ἀπὸ βορρᾶν.

25. Ⲛⲱⲓ. Ο. ἐπέθηκεν. Ἀλλ. ἔθηκεν, ἐνετείλατο.

26. Ⲛⲡⲏⲃ. Α. ἐν σκέπη. Σ. Ο. Θ. ἐν τῇ σκηνῇ.

Ἀλλ. εἰς τὴν σκηνήν.

27. ⲡⲓⲨ. Ο. συνέταξε. Ἀλλ. ἐνετείλατο.

LEVI.

w) Hoc vlt. cap. ex cod. Colb. aliquot tamen versibus mulctatum edi curauimus, cum obelis et asteriscis, vt extat in illo exemplari.

x) Sic contra infra v. 23. in C. L. P. O. συνέταξεν. Ἄλλος, ἐνετείλατο.

LEVITICVS.

* * *

Origenes in Catenis Regiis MSS.

Λευιτικὸν ἀνόμασαι, ἐπειδὴ τὸ τῆς ἱερωσύνης καὶ τὰ τῶν θυσιῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξεν ὁ Θεὸς, ἐν τῷ τῷ φέρεται. ἔχει μὲν ἔν καὶ ἡ ἔξοδος τῆς Θεῶ νομοθεσίας, ὅπως δὲ ἐτελέσθησαν οἱ ἱερεῖς χριθέντες, καὶ ὅπως κατεσκευάσθη ἡ σκηνή, καὶ σύμπηξιν ἔλαβεν ἑναρμόνιον. καὶ ἄλλα πλείονα ἰσορεῖ τὸ Λευιτικόν. εἰ δὲ καὶ ἕτεραί τινα περιέχει, ἢ θουμασὸν, ἐπιγραφὴ γάρ ἐστιν ἐκάσθε βιβλίε τῆ ἐν αὐτῷ καιριωτέρη δηλωτικῆ.

IN
L E V I T I C V M
A D M O N I T I O.

Lectiones Leuitici multis partibus auctiores preferimus, quam a Drusio allatae fuerant. His porro Codicibus et libris editis vsi sumus:

Codice Regio 1825. vndecimi vel duodecimi Saeculi, membranaceo.

Codice Regio 1871. eximiae notae decimi Saeculi, membranaceo.

Codice Regio 1888. Bombycino duodecimi Saeculi.

Codice Basiliensi decimi Saeculi, egregie notae.

Codice Colbertino 3084. quarti quintive Saeculi: vnde multa capita cum Obelis et Asteriscis decerpimus.

Theodoreto edito a. 1642.

Hesychio in Leuiticum.

Procopio in Heptateuchum.

Editionis Romanae et Drusii lectionibus.

Ex his autem magis subsidio fuerunt, Codex Basiliensis, vnde ingentem lectionum copiam, nondum obseruatam, mutuati sumus; Hesychius in Leuiticum

cum; Codex Colbertinus 3084. qui multas Levitici partes, Asteriscis et Obelis notatas, nobis suppeditavit.

Ad hanc vero novam editionem adhibuimus Codicem Lipsiensem Paulinum, qui non contemnendam fragmentorum graecorum copiam in hoc Levitici libro nobis suppeditavit: a Coisliniani tamen lectionibus, quas ex Appendice Editionis Montefalconianae reuocauimus, parum discrepantem.

LEVITICVS.

CAPVT I.

Ex Codice Colbertino 3084.

1. **Κ**αὶ ἀνεκάλεσεν Μωσῆν, καὶ ἐλάλησεν Κύριος αὐ-
τῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας λέγων. 2. Λά-
λησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρω-
πος εἰάν προτάγῃ ἐξ ὑμῶν δῶρα τῷ Κυρίῳ ἀπὸ τῶν
κηνῶν, ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσά-
σετε τὰ δῶρα ὑμῶν· 3. εἰάν ὀλοκαύτωμα τὸ δῶρον
αὐτῆ ἐκ τῶν βοῶν, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει, πρὸς
τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας προσοίσει αὐτὸ,
δεκτὸν ✕ αὐτῷ· ἐναντι Κυρίου. 4. καὶ ἐπιθήσει τὴν
χειρὰ ✕ αὐτῆ· ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ καρπώματος·
δεκτὸν αὐτὸ ἐξειλάσασθαι περὶ αὐτῆ. 5. καὶ σφά-
ξουσιν τὸν μόχον ἐναντι Κυρίου. καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ
Λαβῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προχεύουσιν τὸ αἷμα ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ, τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς
τῆ μαρτυρίας. 6. καὶ δείραντες τὸ ὀλοκαύτωμα, με-
λίουσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ✕ αὐτῆ· 7. καὶ ἐπιθήσουσιν
οἱ υἱοὶ Λαβῶν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ σπ-
βάσουσιν ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ. 8. καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ
Λαβῶν οἱ ἱερεῖς τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν κεφαλὴν
καὶ τὸ σῆμα ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τῆ πυρὸς, τὰ ἐπὶ
τῆ θυσιαστηρίας. 9. τὰ δὲ ἰγχοίλια ✕ αὐτῆ· καὶ τῆς
πόδας ✕ αὐτῆ· πλυθῶσιν ὕδατι· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱε-
ρεὺς τὰ πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καρπωμαὶ ἔσιν
θυσίας, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

10. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτῆ
 τῷ Κυρίῳ: ἀπὸ τε τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων εἰς
 ὀλοκαύτωμα, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτό. 11.
 καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ:
 καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐκ πλαγίων τῆ θυσιαστηρίε πρὸς
 βορρᾶν ἔναντι Κυρίου, καὶ προσχεῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ
 ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτῆ, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. 12.
 καὶ διελῶσιν αὐτό· κατὰ μέλη ἄ αὐτῆ: καὶ τὴν κε-
 φαλήν ἄ αὐτῆ: καὶ τὸ σῆαρ, καὶ ἐπισοιβάσασιν οἱ
 ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τῆ πυρός, τὰ ἐπὶ
 τῆ θυσιαστηρίε. 13. καὶ τὰ ἐγκοίλια καὶ τὰς πόδας
 πλυνῶσιν ὕδατι. καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα,
 καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. κάρπωμά ἐστιν θυ-
 σία, ὁσμὴ εὐωδίας Κυρίῳ.

14. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα προσφέ-
 ρῃ δῶρον τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων,
 ἢ ἀπὸ τῶν περισεριδέων τὸ δῶρον αὐτῆ.

15. Καὶ προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστή-
 ριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ ἐπιθήσει
 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τραγγίσει τὸ αἷμα αὐτῆ
 πρὸς τὴν βάσιν θυσιαστηρίε. 16. καὶ ἀφελῆ τὸν
 πρόλοβον αὐτῆ σὺν τοῖς πτεροῖς αὐτῆ, καὶ ἐκβαλεῖ
 αὐτὸν παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολὰς εἰς τὸν
 τόπον τῆ σποδῆ. 17. καὶ ἐκκλάσει αὐτὸν ἐκ τῶν πτε-
 ρύγων, καὶ ἔ διελῆ. καὶ ἐπιθήσει αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἐπὶ
 τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τῆ πυρός. κάρ-
 πωμά ἐστιν θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ a).

1. η̄ρηγ. Εβρ. εἰρηά. Ο. καὶ ἀνεκάλεσεν.

2. η̄ρηγ. Α. Σ. Οἱ Λ. προσφορᾶν b). Ο. δῶρα.

3. η̄γ.

a) Haec ex eod. Colb. 3084. Hic vero Obeli et Asterisci pauciores habentur, quam in postremis Exodi capitibus, quia textus Levitici longe sincerior erat illa post. Exodi parte.

b) Sic C. L. P. cum Coislin.

3. הָלַע. O. ὀλοκαύτωμα. Aλλ. ὀλοκαυτώματα.
 4. הָלַע. O. καρπώματος. Aλλ. ὀλοκαυτώματος c).
 5. וְהָרַק בֶּן־תַּח. O. τὸν μόχον. Aλλ. υἱὸν τῆ βε-
 κολίε d).
 וְהָרַק. O. προσχεῖσι. Aλλ. ἀκοντιῶσι e).
 6. וְהָרַק. O. ἐκδείραντες. Aλλ. δείραντες. Aλλ.
 ἐκδύσει.
 7. וְהָרַק. O. ἐπιδοῦσιν. Aλλ. ἐπιθήσιν f).
 Aλλ. σοιβάσιν οἱ ἱερεῖς.
 8. וְהָרַק. O. διχοτομήματα. Aλλ. μέλη g).
 וְהָרַק. O. σῆμα. Aλλ. σῶμα h).
 9. וְהָרַק. O. τὰ ἐγκοιλία. Aλλ. τὰς κοιλίας. Aλλ.
 ἐγκατα i).
 וְהָרַק. A. Σ. δῶρον. O. θυσία k).
 הָלַע. A. Σ. δῶρον. O. κάρπωμα. Aλλ. ὀλοκαύτωμα.
 וְהָרַק. A. Σ. ἀναπαύσεως. O. εὐωδίας. Θ. εὐαρε-
 σήσεως.
 10. וְהָרַק. O. προβάτων. Alius addit, τῆ ποιμνίε l).
 11. O. ÷ Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 αὐτῆ: m).
 וְהָרַק. A. ἐπὶ μηρόν n). O. ἐκ πλαγίων.
 12. וְהָרַק. O. διελῶσιν. Aλλ. μελιῶσιν o).
 13. וְהָרַק. O. τὰς πόδας. Aλλ. τὰ σκέλη p).

X 3

14. הָלַע

c) Item. d) C. L. P. υἱοὶ τῆ βεκολίε. Suspicio esse A.

e) Sic idem Codex, cum Coisl. Lectio vero altera videtur Σ. esse, nam is solus utitur vocabulis, ἀκοντία, ἀκοντιζῶ, ἀκοντισαί.

f) C. L. P. ad וְהָרַק habet O. ἐπιθήσιν. Aλλ. σοιβάσιν. Sed credo scribam oscitanter huc posuisse et imuertisse.

g) Sic C. L. P. cum Coisl. h) Item. i) Item.

k) Prodit e C. L. P. Sed suspicio scribam illud A. Σ. δῶρον ad κάρπωμα adeoque ad וְהָרַק referre debuisse. Iudicium esto penes lectorem.

l) Sic et C. L. P.

m) Sic idem cum Colb.

n) Sic idem.

o) Sic idem.

p) Sic idem cum Coisl.

14. הָלַע. Ο. κάρπωμα. Ἀλλ. ὀλοκαύτωμα.
 פֶּרֶזֶרֶת בְּנֵי-גֵר. Ο. περισερῶν q). Ἀλλ. νεοσσῶν περισερῶν. Ἀλλ. υἱῶν τῆς περισεραῖς.
 15. רָמָה. Ο. ἀποκνίσει. τὸ Σαμαρ. ἀνακλάσει r). Ἀλλ. λεπίζει. Ἀλλ. μαδίσει.
 וְיָרָה לָעַד. Ο. πρὸς τὴν βάσιν. Ἀλλ. παρὰ τὸν τοῖχον s).
 16. תְּהַצֵּינָה וְתַהַרְגֵנָה. Σ. Θ. τὴν φύσαν αὐτῆς σὺν τοῖς πηλοῖς. Α. σιτίζεσαν t). Ο. τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς πλεροῖς u).
 תְּלַוְהָה. Ο. ἐκβαλεῖ. Ἀλλ. ἐμβαλεῖ.
 17. וְשָׂרָה. Ο. ἐκκλάσει. Ἀλλ. διχάσει.
 הָלַע. Ο. κάρπωμα. Ἀλλ. ὀλοκαύτωμα.

CAPVT II.

1. Ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ Κυρίῳ, σμιδάλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτῆς, καὶ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτῷ ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον.

2. Καὶ οἶσει ✕ αὐτὸ: πρὸς τὰς υἷας Ααρῶν τὰς ἱερεῖς. καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δρακά ✕ αὐτῆς: ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως ✕ αὐτῆς: σὺν τῷ ἔλαιῳ ✕ αὐτῆς: καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, θυσία ὁσμῆς εὐωδείας Κυρίῳ.

3. Καὶ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς θυσίας Ααρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν Κυρίου.

4. Ἐὰν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμμένην, ἐν κλιβάνῳ ἐκ σεμιδάλεως ἄρτους ἄζυμας πεφυραμένους ἐν ἔλαιῳ, καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἔλαιῳ.

5. Ἐὰν

q) C. L. P. hic notat sequentia: ὃ δὲ λέγειν περισεριδάν, δηλοῖ Σύμμαχος τῶν περισερῶν τὰς νεοτῆς.

r) Sic C. L. P. sine interpretis nomine. s) Item.

t) Sed C. L. C. sic habet: Α. Σ. τὴν σιτίζεσαν. Θ. τὴν ὀσφὺν ἣν ἡμεῖς καλεῖμεν φύσαν, vt Coislin.

u) Hic idem addit in marg. ἅμα τῇ σωρῶ αὐτῆς, vt Coisl.

5. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου, σιμιθάλις πεφουραμένη ἐν ἐλαίῳ, ἄζυμα ἔσαι.

6. Καὶ διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα, καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον, θυσία ἴ- ἐστίν· Κυρία.

7. Ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρου τὸ δῶρόν σου, σιμιθάλις ἐν ἐλαίῳ ποιθήσεται. 8. καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν ἣν ἂν ποιήσῃ ἐκ τῶν τῶ Κυρία, καὶ προσοίσεις X αὐτό· πρὸς τὸν ἱερέα.

9. Καὶ προσεγγίσας πρὸς τὸ θυσιαστήριον, ἀφελῆς ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς. καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, (κάρπωμα) ὄσμη εὐωδίας Κυρία. 10. τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Λατρῶν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρία.

11. Πᾶσαν θυσίαν ἣν ἂν προσφέρητε Κυρία, ἔποιήσετε ζυμωτόν. πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι ἔπροσοίσετε ἀπ' αὐτῆς, καρπῶσαι Κυρία δῶρον. 12. ἀπ' ἀρχῆς προσοίσετε αὐτὰ Κυρία. ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον ἐκ ἀναβιβάσετε (al. ἐκ ἀναβήσεται) εἰς ὄσμην εὐωδίας Κυρία.

13. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἀλὶ ἀλισθήσεται· ἔδιαπαύσετε ἅλα διαθήκης Θεῆ ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν· ἐπὶ παντὸς δῶρου ὑμῶν προσοίσετε ἅλα.

14. Ἐὰν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογενημάτων τῶ Κυρία, νέα πεφρυγμένα χίθραι ἔρικτὰ τῶ Κυρία· καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογενημάτων σου.

15. Καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτῆς ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον· θυσία ἔστιν. 16. καὶ ἀνοίσεις ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χίδρων σὺν τῶ ἐλαίῳ, καὶ πάντας τὸν λίβανον αὐτῆς, κάρπωμα τῶ Κυρία.

1. וברך. O. δῶρον αὐτῆς. Ἀλλ. προσφορὰ αὐτῆς w).
O. θυσία ἔστιν. Ἀλλ. κάρπωσις x).

X 4

2. נלה

w) Sic Coisl. et C. L. P.

x) Sic idem C. L. Nil est in hebr.

2. וצמר נלמ. Οἱ λοιποὶ, πλήρης τὴν δράκα. Ο. πλήρη τὴν δράκα. Ἀλλ. πλήσει. Ἀλλ. πληρώσει.
3. קוקה ושממ. Α. ἀπὸ τῶν πυρῶν Κυρίε. Σ. Ε. (sic) ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίε. Ο. ἀπὸ τῶν θυσιῶν Κυρίε. Θ. ἀπὸ τῶν τῆ πυρὸς τῆ Κυρίε γ).
4. קוקה. Ο. ἐκ κλιβάνου. Ἀλλ. ἐν κλιβάνου.
- קללה בלמ קוקה. Α. Σ. Θ. κολλύρας ζ) ἀναπεφυγμένας. Ο. ἄρτες, ἀζύμους πεφυγμένους α).
- קוקה. Ο. λάχανα. Ἀλλ. ἀπαλαί.
6. קוקה. Α. Σ. Θ. ψωμὸς β).
9. קוקה. Α. Θ. πύρρον γ).
14. קוקה. Α. Σ. ἀπαλαί. Ο. νέαι δ).
- קוקה וקוקה. Α. Σ. πεφυγμένα πυρὶ ε).
- קוקה קוקה. Α. Σ. ἀπαλαί λάχανα ὀσπριάδη. Ο. χίδρα ἐρικτά. Θ. πίονα ἄλφιτα.
16. קוקה. Ο. ἀνοίσει. Ἀλλ. ἐπιθήσει f).
- קוקה. Ο. τῶν χίδρων. Ἀλλ. τῆ ἐρύματος (lege φρύγματος) αὐτῆς. Ἀλλ. ἀλφιδῶν g).
- קוקה. Α. Θ. πύρρον. Ο. κάρπωμα.

CAPVT III.

1. Ἐὰν δὲ θυσία σωτηρία τὸ δῶρον αὐτῆ ἰ- τῶ Κυρίῳ: εἴαν μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτῆ προσάγη, εἴαν τε ἄρσεν, εἴαν τε θῆλυ, ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἐναντι Κυρίε. 2. καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλήν τῆ δῶρον X αὐτῆ: καὶ σφάξει X αὐτό: παρὰ τὰς θυίας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. καὶ προσχεῖσιν
 οἱ

y) Has lectiones profert idem cum Coislin.

z) Idem κολλυρίδας ἀπαλαίς sine interpret. nom.

a) Idem πεφυγμένας.

b) Idem Οἱ Α. ψωμὸς.

c) Idem Α. Θ. πυρῶν.

d) Sic idem C. L.

e) Item.

f) Item.

g) Hanc lectionem idem Codex exhibet, cum Coislin.

οἱ υἱοὶ Ααρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
 ἰσχυρῶν ὀλοκαυτωμάτων : κύκλω. 3. καὶ προσάξουσιν
 ἀπὸ τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας κάρπωμα κυρίῳ, τὸ σέαρ
 τὸ κατακαλύπτει τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σέαρ τὸ
 ἐπὶ τὴν κοιλίαν, 4. καὶ τὰς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ
 τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον τὸν
 ἐπὶ τῆς ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ. 5. καὶ ἀνοί-
 σουσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ααρῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ
 ὀλοκαυτώματα, ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τῆς πυλῆος· καρ-
 πωμα ὁσμῆς εὐωδίας κυρίῳ.

6. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτῆς θυ-
 σίαν σωτηρίας τῷ κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ ἄμωμον προσοί-
 σαι αὐτό. 7. εἰάν ἄρνα προσάγῃ τὸ δῶρον αὐτῆς,
 προσοίσει αὐτὸ ἔναντι κυρίου. 8. καὶ ἐπιθήσει τὴν
 χεῖρα ἅ αὐτῆς : ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς δώρου αὐτῆς. καὶ
 σφάξαι παρά τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυρίας.
 9. καὶ προσχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ααρῶν ἰσχυρῶν ὀλοκαυτωμάτων : οἱ ἱερεῖς : τὸ
 αἷμα ἅ αὐτῆς : ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. καὶ προσοί-
 σαι ἀπὸ τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας κάρπωμα τῷ κυ-
 ρίῳ, τὸ σέαρ καὶ τὴν ὀσφύν ἄμωμον σὺν ταῖς ψόαις
 περιελεῖ αὐτό, καὶ τὸ σέαρ τὸ κατακαλύπτει τὴν
 κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας,
 10. καὶ ἀμφοτέρους τὰς νεφροὺς, καὶ τὸ σέαρ τὸ ἐπ'
 αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον, τὸν ἐπὶ
 τῆς ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ, 11. ἀνοίσει ὁ
 ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὁσμῆς εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ.
 12. εἰάν δὲ ἀπὸ τῶν ἀγῶν τὸ δῶρον αὐτῆς, καὶ προσά-
 ξαι ἅ αὐτό : ἔναντι κυρίου. 13. καὶ ἐπιθήσει τὰς
 χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. καὶ σφάξουσιν
 αὐτὸ ἔναντι κυρίου παρά τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς
 μαρτυρίας καὶ προσχεῖσιν οἱ υἱοὶ Ααρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα
 ἅ αὐτῆς : ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. καὶ ἀνοίσει ἀπ'
 αὐτῆς ἅ δῶρον αὐτῆς : κάρπωμα κυρίῳ, τὸ σέαρ τὸ
 κατακαλύπτει τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ σέαρ τὸ ἐπὶ
 τῆς κοιλίας, 15. καὶ ἀμφοτέρους τὰς νεφροὺς, καὶ
 τὸ σέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν
 λόβον, τὸν ἐπὶ τῆς ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ.

πάν τὸ ζέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον τῆ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ.
 16. καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
 ✕ ἄρτον: κάρπωμα, ὀσμὴ εὐωδίας κυρία. 17. πάν
 ζέαρ τῶ κυρίῳ, νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς
 ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν· πάν ζέαρ καὶ πάν
 αἷμα ἐκ ἔδεθε. Haec ex Cod. Colb. supra memorato.

1. םלש. A. Σ. Θ. εἰρηνικῶν. h) O. σωτηρίε.
3. םלש. O. τῆ σωτηρίε. Ἀλλ. τῆς τελείότητος. i)
 שח. A. Θ. πύργον. O. κάρπωμα.
4. םלש. O. μηρίων. Ἀλλ. λαγόνων. k)
6. םלש חבול. A. Σ. Θ. εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν. l)
 O. θυσία σωτηρίε.
7. כש. A. ἀμνόν. Σ. πρόβατον. O. ἄρνα.
8. ושל. O. παρὰ τὰς θύρας. Ἀλλ. κατὰ πρόσωπον.
9. שח םלש חבול. Oἱ λοιποὶ, ἀπὸ τῆς θυσίας
 τῶν εἰρηνικῶν πύργον. O. ἀπὸ τῆς θυσίας τῆ σωτη-
 ρίε κάρπωμα. Ἀλλ. τῆς τελείότητος. m)
- תמי. O. ἄμωμον. Ἀλλ. ὀλόκληρον.
- תלה. O. εἰς τὴν ὄσφύν. Ἀλλος, καὶ τὸ κέρκιον. n)
10. ושו. O. ἀμφοτέρως. Ἀλλος, τὸς δύο.
- םלש. O. μηρίων. Ἀλλ. ὄσφύων. o)
11. שח םל. Ἀλλ. ἄρτον πύργον. O. κάρπωμα.
12. ושל. Ἀλλ. κατὰ πρόσωπον. O. ἑναντι.
14. וקרר. O. ἀνοίσει. Ἀλλ. προσάξει. p)
- שח. Ἀλλοι, πύργον. O. κάρπωμα.
15. ושו. O. τὸς δύο. Ἀλλ. ἀμφοτέρως. q)

16. םל.

- b) C. L. P. Oἱ A. εἰρηνικῶν. i) Sic idem cum Coisl.
 k) Item. Sic vertit Aquila חבול Pl. 37, 8.
 l) Sic C. L. Oἱ A. εἰς θ. ε.
 m) Sic idem, qui praeterea vt Coisl. in LXX pro ψάσ
 legit ψάσ et in marg. notat: ἐν ἰσότητι τῶν ψύων.
 n) Sic Basil. qui infra 7, 3. τοῖς A. tribuit.
 o) C. L. P. cum Coisl. p) Sic C. L. q) Sic idem.

16. πυν οπή. Αλλ. ἄρτον πύργον. Ο. κάρπωμα.
πηλ. Ο. ὄσμή. Αλλ. ὄσμήν.

C A P V T IV.

1. Καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων.
2. λάλησον πρὸς τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ λέγων· ψυχὴ ἐὰν
ἀμάρτη ÷ ἔναντι κυρίου· ἀκεστίας ἀπὸ πάντων τῶν
προσαγμάτων κυρίῳ, ὧν ἔδει ποιῆν, καὶ ποιήσῃ ἐν
τι ἀπ' αὐτῶν. 3. ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμέ-
νος ἀμάρτη τῷ τὸν λαὸν ἀμαρτεῖν· καὶ προσάξῃ
περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ ἡς ἡμαρτεν, μόχον ἐκ βοῶν
ἁμωμον τῷ κυρίῳ περὶ τῆς ἀμαρτίας. 4. καὶ προσά-
ξῃ τὸν μόχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρ-
τυρίας ἔναντι κυρίου, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν τῆ μόχου ÷ ἔναντι κυρίου· καὶ σφάζει
τὸν μόχον ἐνώπιον κυρίου. 5. καὶ λαβῶν ὁ ἱερεὺς ὁ
χριστός ÷ ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας· ἀπὸ τῆς αἵμα-
τος τῆς μόχου, καὶ εἰσίοισι αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τῆ
μαρτυρίας. 6. καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτῆ
εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσρρανεῖ ἀπὸ τῆς αἵματος ἐπτάκις
τῷ δακτύλῳ ἔναντι κυρίου κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ
ἅγιον. 7. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς αἵματος
÷ τῆς μόχου· ἐπὶ τὰ κέρατα τῆ θυσιαστηρίου τῆ θυ-
μιάματος τῆς συνθέσεως ἔναντι κυρίου, ὃ ἔστι ἐν τῇ
σκηνῇ τῆ μαρτυρίας· καὶ πᾶν τὸ αἷμα τῆς μόχου ἐκχεῖ
παρὰ τὴν βᾶσιν τῆ θυσιαστηρίου τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὃ
ἔστι παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. 8. καὶ
πᾶν τὸ σῆμα τῆς μόχου τῆς τῆς ἀμαρτίας περιελῆ ἀπ'
αὐτῆ, τὸ σῆμα τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόδια, καὶ
πᾶν τὸ σῆμα τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοδίων, 9. καὶ τὸς δύο
νεφροὺς, καὶ τὸ σῆμα τὸ ἐπ' αὐτῶν, ὃ ἔστι ἐπὶ τῶν
μηρίων, καὶ τὸν λόβον τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος, σὺν τῶν
νεφροῖς περιελῆ αὐτὸ, 10. ὃν τρόπον ἀπαιρεῖται
ἀπὸ τῆς μόχου τῆς θυσίας τῆς σωτηρίας· καὶ ἀνοίσει
αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως.

11. καὶ

11. καὶ τὸ δῆμα τῆ μόχε, καὶ πᾶσαν αὐτῆ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ αὐτῆ, καὶ τοῖς ἀκροτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ κόπρῳ. 12. καὶ ἐξοίσουσιν ὅλον τὸν μόχον ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, ἃ ἔκχεῖσιν τὴν σποδιὰν, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρὶ· ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιᾶς καυθήσεται. 13. εἰάν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσωσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου ἢ ἃ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσωσι, 14. καὶ ἐγνώσθῃ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία ἢ ἡμαρτον ἐν αὐτῇ· καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόχον ἐκ βοῶν ÷ ἁμῶμον· περὶ τῆς ἁμαρτίας· καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. 15. καὶ ἐπιθήσωσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ μόχε ἑναντι κυρίου, καὶ σφάξουσι τὸν μόχον ἑναντι κυρίου. 16. καὶ εἰσίοισι ὁ ἱερεὺς — — — — —

17. αἷματος τῆ μόχε· καὶ ῥανεῖ ἐπὶ ἅκεις ἑναντι κυρίου κατ' ἐνώπιον τῆ καταπετάσματος ÷ τῆ ἀγίας· 18. καὶ ἀπὸ τῆ αἵματος ἐπιθήσει ÷ ὁ ἱερεὺς· ἐπὶ τὰ κέρατα τῆ θυσιασθῆς τῶν θυμιαμάτων ÷ τῆς ÷ συνθέσεως· ὃ ἐστὶν ἐνώπιον κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας· καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεῖ πρὸς τὴν βοῶσιν τῆ θυσιασθῆς τῶν καρπωμάτων, τὸ ἂν πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. 19. καὶ τὸ πᾶν σῆμα αὐτῆ περιελεῖ ἀπ' αὐτῆ. καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 20. καὶ ποιήσει τὸν μόχον — — — — —
— — ✕ τῶ· καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ÷ ἡ ἁμαρτία· 21. καὶ ἐξοίσουσιν τὸν μόχον ÷ ὅλον· ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσιν τὸν μόχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόχον τὸν πρότερον· ἁμαρτίας συναγωγῆς ἐστίν. 22. εἰάν δὲ ὁ ἄρχων ἁμαρτήσῃ καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου τῆ Θεῶ αὐτῆ, ἢ ἃ ποιηθήσεται,

σεται, ἀκυσίως, καὶ πλημμεληθῆ. 23. καὶ γνωθῆ
αὐτῷ ἡ ἀμαρτία ἦν ἡμαρτεν ἐν αὐτῇ· καὶ προσοίσει
τὸ δῶρον αὐτῆ χίμαρον — — — — —

24. τῆ χιμάρη, καὶ σφάζουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ ἔ
σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίε· ἀμαρ-
τίας ἐσιν· 25. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆ αἵματος
τῆ τῆς ἀμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτῆ, καὶ ὀώσει·
ἐπὶ τὰ κέρατα τῆ θυσιασθῆς τῶν ὀλοκαυτωμάτων,
καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτῆ ἐκχεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τῆ
θυσιασθῆς τῶν ὀλοκαυτωμάτων, 26. καὶ πᾶν τὸ
σῆαρ αὐτῆ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιασθῆριον, ὡσπερ τὸ σῆαρ
θυσίας σωθῆς, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ — — —
Ex eodem Colb.

- 2. πωψβ. Α. Σ. ἐν ἀγνοίᾳ. γ) Ο. ἀκυσίως.
- ηικμ. Ο. προσαγμαμάτων. Αλλ. ἐντολῶν. s)
- 3. ηικμη. Ο. κεχρισμένος. Αλλ. ἀλιφθῆς. t)
- ουη ηικμηνλ. Α. εἰς πλημμέλησιν τῆ λαῶ. Ο. τῆ
τὸν λαὸν ἀμαρτεῖν. Αλλ. ἐν ἀμαρτία τῆ λαῶ. u)
- ηδ. Ο. μόχον. Αλλ. μοχόταυρον. w)
- ηικμηνλ. Ο. περὶ τῆς ἀμαρτίας. Αλλ. εἰς τὴν ἀμαρ-
τίαν. x)
- 4. ηικμη. Ο. προσάξει. Αλλ. προσοίσει.
- 6. ηικμηνλ ηδ-ηικμ. Ο. κατὰ τὸ καταπέτασμα. Αλλ.
σὺν τῷ προσώπῳ τῆ καταπέτασματος.
- 7. ηικμηνλ. Ο. τῆς συνθήσεως. Αλλ. τῶν ἀρωμάτων. γ)
- ηικμηνλ. Ο. παρὰ τὴν βᾶσιν. Αλλ. ἐπὶ τὸν
θεμέλιον. z)

ηικμηνλ.

γ) Sic C. L. P.   ε) Idem vt Coisl.
 δ) C. L. P.   u) Idem.   w) Id. cum Coisl.
 x) Sic C. L. P. et Basil. sine nomine interpretis, quem
 puto esse Aquilam.   y) Sic C. L. cum Basil.
 z) Sic C. L. cum Coisl.

- הלעק. O. τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Ἀλλ. τῆς ὀλοκαυτώσεως. Ἀλλ. τῆς καρπώσεως.
8. תחטף. O. τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ. τῆς ἰλασμοῦ. a)
- יח. O. περιελεῖ. Ἀλλ. ὑψώσει.
- ברקלע. O. τὰ ἐνδόθια. Ἀλλ. τὴν κοιλίαν.
- ברקלע. O. τῶν ἐνδόθιων. Ἀλλ. τῆς κοιλίας.
9. חילסוק. O. μηρίων. Ἀλλ. λαγόνων. b)
10. יח. O. ἀφαιρεῖται. Ἀλλ. ὑψεῖται. c)
- חמלשק. Ἀλλοι, τῶν εἰρηνικῶν. O. τῆς σωτηρίας. Ἀλλ. τελειότητος. d)
11. כרעלע. O. τοῖς ἀκροτηρίαις. Ἀλλ. τοῖς πινάκιν αὐτῶν.
13. דבר ונעלע. O. καὶ λάθη ῥήμα. O. ἄλλως, καὶ παρεράθη λόγος. e)
14. לקק. O. ἡ συναγωγή. Ἀλλ. ἡ ἐκκλησία. f)
- תחטף. O. περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ. ἐξίλασμόν. g)
- יח. O. προσάξει. Ἀλλ. προσάξσιν.
15. יח. O. οἱ πρεσβύτεροι. Ἀλλ. οἱ σοφοί. h)
17. נע תח. O. κατενώπιον. Ἀλλ. κατὰ πρόσωπον.
18. O. τῶν θυμιαμάτων. Ἀλλ. τῶν ἀρωμάτων. i)
- יח. O. πρὸς τὴν βάσιν. Ἀλλ. εἰς τὸν θυμέλιον.
- הלעק. O. τῶν καρπώσεων. Ἀλλ. ὀλοκαυτώσεως.
20. רל. O. τὸν μόσχον. Ἀλλ. ὁ μόσχος.
- תחטף. O. τὸν τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ. ἐξίλασμοῦ. k)
21. לקק תחטף. O. ἁμαρτία συναγωγῆς. Ἀλλ. ἐξίλασμός ἐκκλησίας. l)
22. נגש. A. Σ. ἐν ἀγνοίᾳ. O. ἀκασίως. m)

23. יח

- a) Sic et C. L. P. saepius.   b) Idem.   c) Idem.
- d) Idem. Isti vero Ἀλλοι sunt A. Σ. Θ. vt saepe vidimus supra. Lectio est e Basil.
- e) Sic C. L. in marg.   f) Sic idem.
- g) Idem cum Coisl.   h) Item.
- i) Sic omnes MSS. et Ed. Rom. Neutram vero lectionem habet Hebraeus.
- k) Sic et C. L.   l) Item.   m) Item.

23. ׀מח ׀כז. Ο. ἄρσεν ἄμωμον. Ἀλλ. περὶ ἁμαρτίας.
 24. נח ׀נח. Ο. τὸ περὶ ἁμαρτίας ἐστίν. Ἀλλ. ἱλασμός ἐστίν. η)
26. ׀מח ׀שח. Ο. σωτηρία. Ἀλλ. τελειότητος. ο)
29. נח ׀נח. Ο. τῆ ἁμαρτήματος αὐτῆ. Ἀλλ. τῆ τῆς ἁμαρτίας αὐτῆ. ρ)
31. ׀מח ׀שח. Ἀλλοι, τῶν εἰρηνικῶν. ς) Ο. σωτηρία.
32. שכב. Ο. πρόβατον. Ἄλλος, ἀμνόν. γ)
33. פוש, ὀλοκαυτώματα. Alius addit, ἐν τόπῳ ἀγία.
34. נח ׀שח. Ο. καὶ λαβῶν. Ἀλλ. καὶ λήψεται.
- נח ׀שח. Ο. τῆς ὀλοκαυτώσεως. Ἀλλ. τῶν ὀλοκαυτωμάτων.
35. שכב. Ο. προβάτῃ. Ἀλλ. τῆ ἀμνῆ.
- ׀מח ׀שח. Ο. σωτηρία. Ἀλλ. τελειώσεων.
- נח ׀שח. Ο. ἤμαρτε. Alius addit, κυρία.

C A P V T V.

1. נח ׀שח. Ἀλλ. συνθήκης. δ) Ο. ὄρνιθῆ.
 נח ׀שח. Ο. τὴν ἁμαρτίαν. Ἀλλ. τὸ ἀνόμημα. ι)
2. כב. Ο. πράγματος. Ἀλλ. ῥήματος. ι)
- נח ׀שח. Α. Σ. ἐρπετῆ. Ο. κτηνῶν.
4. נח ׀שח. Ο. ἀμάρτη. Ἄλλος, πλημμελήση.
5. נח ׀שח ׀נח ׀נח ׀נח. Ο. καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν. Ἀλλ. μετανοήσει ἐφ' ὧν ἤμαρτε.
6. נח ׀שח ׀נח. Ο. περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ. λύτρον.
8. נח ׀שח. Ο. καὶ ἀποκνίσει. Ἄλλος, ἀνακλάσει. ιι)
- נח ׀שח. Ο. σφονδύλῃ. Ἄλλος, τένοντος. ω)

10. שכב שכב.

η) Sic id. cum Coisl.

ο) Sic idem saepius. Et velim animaduertas eundem Cod. L. P. ad v. 27. in marg. habere haec: ψυχὴ εἰάν παραβῆ παράβασι καὶ ἀμάρτη ἐν ἀγνοία quae est lectio Aquilae quam transcripserat scriba ex c. 5, 15.

ρ) Sic id. C. L.

ς) Idem.

γ) Idem sic: ἀμνόν, ἀμνάδα.

δ) Idem.

ι) Idem.   υ) Idem cum Coisl.

ω) Idem.

10. ודשכמ. Ο. ὡς καθήκει. Ἀλλ. κατὰ τὴν κρίσιν. x)
11. וישק. Ο. εὐρίσκη. Ἀλλ. καταλάβη. Ἀλλ. ἰχύ. y)
12. וישק. Ο. οἴφει. Ἄλλος, σάτθ: z)
12. וישק. Α. Σ. Θ. αὐτήν. Ο. αὐτό. a)
12. וישק. Ο. ὀλοκαυτομάτων. Ἀλλ. προσφορῶν b)
13. וישק. Ο. ἀφ' ἐνός. Ἀλλ. ἀφ' ἐνί.
13. וישק. Ο. ὡς θυσία σιμιδάλεως. Ἄλλος, ὡς θυσία ἀνέσεως.
15. וישק — וישק — וישק. Α. ψυχὴ ὅταν παραβασιν (παραβῆ) καὶ ἀμαρτη ἐν ἀγνοία. c) Ο. ἢ ἂν λάθη αὐτὸν λήθη, καὶ ἀμαρτη ἀκυσίως. Ἀλλ. ἀδικήση ἀδικίαν, ἢ ἂν παραβῆ παραβασιν.
16. וישק וישק וישק. Ο. σίκλων, τῶ σίκλω τῶν ἀγίων. Ἀλλ. σαθμόν, ἐν σαθμῶ ἀγίων. Ἀλλ. σαθμῶν ἐν σαθμῶ ἀγίω. d)
17. וישק. Ο. ἀμαρτίαν. Ἀλλ. ἀνομίαν.
18. וישק. Ο. εἰς πλημμέλειαν. Ἀλλ. εἰς λύτρωσιν. e)
19. וישק וישק וישק. Ο. ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεία. Ἀλλ. ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεία πλημμέλησιν. f)

CAPVT VI.

2. וישק ביהק וישק. Ο. παριδῶν παριδῆ τὰς ἐτολαῖς κυρίε. Ἀλλ. ἀδικήση ἀδίκημα εἰς τὸν κύριον. Ἀλλ. ἀδικήσει ἀδικίαν ἐν κυρίω. g)

ויהק.

- x) C. L. cum Basil. Videtur esse A.
- y) Vtrumque habet C. L. z) Idem.
- a) LXX. ad δέκατον, Α. Σ. Θ. ad σιμιδάλιν respiciunt.
- b) Coisl. cum C. L. P.
- c) Has lectiones exhibet C. L. P. Nos voc. παραβῆ inferuimus, ducti nota o. supra.
- d) Sic Coisl. omnium optime. Consentit C. L. P.
- e) Sic C. L. P. Sic omnes MSS. et Ed. Rom. Forte Sym. est.
- f) Videtur esse A.
- g) Sic C. L. Alteram lect. profert Basil. quae videtur esse Aquilae.

- שכב. א. ἀρνήσηται. h) Ο. ψεύσεται.
 טי תמושתה. Ο. περι κοινωνίας. Αλλ. ἐν θέματι χειρός.
 Αλλ. ἐν πιτώσει χειρός. i)
 לנב. Ο. περι ἀρπαγῆς. Αλλ. ἐν ἀναγκασμῶ. k.)
 יהנע-תמ קשע. Α. Σ. Θ. ἐσυκοφάντησε l) τὸν πλη-
 σίον αὐτῆ. Ο. ἠδίκησε τὸν πλησίον.
 4. קשע קשמ קשעה-תמ. Α. Σ. Θ. m) συκοφαντίαν
 ἢ ἐσυκοφάντησεν. Ο. ἀδίκημα ὃ ἠδίκησε.
 יהקשמ םבי. Ο. ἡ ἡμέρα ἐλεγχθῆ. Αλλ. ἐφληθῆ. n)
 5. םשנל. Ο. εἰς ὃ ἐπλημμέλησε. Αλλος, εἰς λύ-
 τρωσιν. o)
 10. בד. Ο. λινῶν. Αλλ. διπλῶν, bis p).
 בדו מו. Ο. χιτῶνα λινῶν. Αλλ. ἐπενδύτην λευκόν. q)
 בדו כנסו. Ο. περισκελές λινῶν. Αλλ. σκέπας λευκάς. r)
 יהש-לע. Ο. ἐπὶ τὸ σῶμα. Αλλ. περι ταῖς σάρκας.
 יהה-תמ. Ο. τὴν κατακάρπωσιν. Αλλ. τὴν σποδόν.
 לצמ. Ο. ἐχόμενον. Αλλ. ἐκ πλαγίε. s)
 11. בגדו-תמ. Ο. τὴν ζολήν. Αλλος, τὰ Φάρσα. t)
 םיהמ םגדו. Ο. ζολήν ἄλλην. Αλλ. Φάρσα ἕτερα. u)
 יהה-תמ. Ο. κατακάρπωσιν. Αλλ. πίοτητα. w)
 12. םיהלשה. Αλλοι, εἰρηνικῶν. x) Ο. τῆ σωτηρίε.
 Αλλ. τῶν τελειώσεων.
 14. קרב. Ο. προσάξασιν. Αλλ. προσοίσασιν.
 15. הקמה. Ο. θυσίας. Αλλ. καρπάσεως. y)
 16. ילמן.

h) Interpretis nomen profert C. L. P.

i) Sic idem. Primum A. alterum Σ. puto.

k) Sic idem. l) Sic idem fine int. nom.

m) C. L. sic: A. καὶ οἱ Α. n) Sic C. L. cum Coisl.

o) Sic et C. L. Nos restituiimus hanc et praec. lectionem suo loco. p) Sic et C. L. P. q) Sic idem cum Coisl.

r) Item. s) Item. t) Item. u) Item.

w) Sic C. L. vt Coisl. qui etiam addunt ambo in marg. τὴν σποδόν.

x) Sic semper tres intt. Habet etiam C. L. et addit aliam lectionem τελειώσεων vt Coisl.

y) Sic C. L. cum Coisl.

16. יָכַח. Ο. ἔδεταμ. Ἀλλ. βρώσεται. z)
 17. יִשְׁמַח. Ο. τῶν καρπωμάτων κυρίε. Ἀλλ. τῶ
 πυρός μς. a)
 18. וְשָׂחַ וְשָׂחַ. Ο. ὡςπερ τὸ τῆς ἀμαρτίας, καὶ
 ὡςπερ τὸ τῆς πλημμελείας. Ἀλλ. ὡς ἰλασμος καὶ
 ὡς λύτρωσις. b)
 19. יִשְׁמַח. Ο. καρπωμάτων. Ἀλλ. προσφορῶν. c)
 20. הָפַח. Ο. οἴφι. Ἀλλ. σάτε. d)
 21. וְשָׂחַ וְשָׂחַ. Ο. εἰς θυσίαν διαπαντός. Ἀλλ. καρπώ
 ματος διηνεκῶς. e)
 22. מִבְּרֵחַ. Α. ζετήν. Σ. πεπλατυμένην. f) Ο. πε
 φουραμένην.
 23. וְשָׂחַ. Ο. ἔλικτά. Ἀλλος ἐρεικτά. g)
 24. וְשָׂחַ וְשָׂחַ. Α. δῶρον ψωμόν. Ο. θυσίαν ἐκ κλασμά
 των. Θ. δῶρον κλασμάτων. h)
 25. וְשָׂחַ. Ο. χριστός. Ἀλλ. ἀλειφθεός. i)
 26. וְשָׂחַ וְשָׂחַ. Ο. ἅπαν ἐπιτελεθήσεται. Ἀλλ. ἀνάθε
 μα ἐπιτεθήσεται. k)
 27. וְשָׂחַ - לְ. Ο. πᾶσα θυσία. Ἀλλ. πᾶν μανσά. l)
 28. וְשָׂחַ. Α. (ὀλόκληρον ἔσαμ. m) Ο. ὀλόκαυτος
 ἔσαμ. Ἀλλ. ἀνάθεμα. n)
 29. וְשָׂחַ. Σ. Ο. Θ. ἀμαρτίας. Ἀλλ. τῶ ἰλασμῶ. o)
 30. וְשָׂחַ. Θ. (ἰλασκόμενος.) Ο. ὁ ἀναφέρων. Ἀλλ.
 ὁ ἰλάζων. p)

28. רָחַץ.

- z) Item. a) Videtur omnino A. esse.
 b) Prodit e Cod. L. P. c) Item. d) Item. e) Item.
 f) C. L. P. Σ. πεπλατυμένην ζεσοτέραν. Sunt duae
 interpretationes. g) Videtur varia lectio esse τῶν Ο.
 h) Has lectiones habet etiam C. L. P. i) Item.
 k) Sic C. L. Male Coisl. ὅταν pro ἅπαν.
 l) Sic C. L. Melius quam Basil. Videtur esse Θ.
 m) Ex latino Isychii efformauimus.
 n) C. L. o) Idem. p) Idem.

28. ησση קררי. Ο. ἐκτρίψει αὐτὸ καὶ ἐκκλύσει. Ἀλλ. σμυχθήσεται, καὶ βαπτισθήσεται. ρ)

C A P V T VII.

1. שנה. Ο. πλημμελείας. Ἀλλ. λυτρώσεως. ρ)
 3. קרה-הם — הלה-הם. Οἱ λοιποὶ, τὸ κέρκιον s) τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν. Ο. τὴν ὄσφυν καὶ πᾶν τὸ σέας τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόθια.
 4. מים. Ο. μηρίων. Ἀλλ. λαγόνων. ι)
 6. יבש. Ο. ἔδεσται. Ἀλλ. βρωθήσεται.
 7. יהי לו — וכן יהיה. Ο. ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλιάσεται ἐν αὐτῷ, αὐτῷ ἔσαι. Ἀλλ. τῷ ἱερέως τῷ ἰλάζοντος αὐτὸ, αὐτῷ ἔσαι. η)
 8. ויש. Ο. ἀνθρώπου. Ἀλλ. ἀνδρός. ω)
 קרה. Ο. προσφέρει. Ἀλλ. φέρε. Ἀλλ. προσάγει. Ἀλλ. ἄγει. χ)
 9. מנח. Ο. θυσία. Ἀλλ. κάρπωσις. γ)
 השע. Ο. ποτηθήσεται. Ἀλλ. πεφθήσεται. ζ)
 השמר במ. Ο. ἐπ' ἐχάρας. Ἀλλ. καυσή. α)
 10. קרה. Ο. μὴ ἀναπεποιημένη. Ἀλλ. ξηρά. β)
 וכן יש. Ο. τὸ ἴσον. Ἀλλ. ἀνὴρ ὡς ἀδελφῷ αὐτῷ. c)

Y 2

II. קב.

ρ) Idem. ρ) Sic C. L. et similiter v. 5. et 32. vt Coisl.

s) C. L. P. sic: Οἱ Λ. τὸ κέρκιον, τὴν ἔραν. Quae posterior vox, alius interpretis est. Et fere suspicor Aquilae esse, et τὰς Λ. h. l. Σ. Θ. modo indicare. Nam sic illud Οἱ Λ. vsurpari constat, e Praeliminaribus. Etenim Leu. 8, 25. Aquilae τὸ κέρκιον tribui, id dubito an recte.

t) Sic et C. L. P. u) Item. w) Sic idem C. L. P.

x) Idem. y) Idem. Simil. v. 10, vt Coisl.

z) Sic et C. L. P.

a) Supple θυσία. C. L. κάυση ἐνζέοντι. Sunt duae interpretationes. b) C. L. P. cum Coisl. c) Idem.

11. וּבַלְשָׁהּ אֲלוֹי. *Θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. Ο. Θυσίας σωτηρίαι.*
12. וְהָיָה לָעֹלָם. *Α. ἐπὶ εὐχαριστίας. d) Ο. περὶ αἰδέσεως. תוצו תלת. Ο. ἄρτες ἐκ σεμιδάλεως. Αλλ. ἄρτες ἀζύμας ἐκ σεμιδάλεως. Αλλ. κολλυρίδας. e) Αλλ. κολλύρας.*
13. מִלֶּחֶם מֵרֶבֶב. *Α. σεμιδάλιν ζεσὴν. f) Ο. σεμιδάλιν πεφουραμένην.*
14. וְעַל הַלֶּחֶם הַלֶּחֶם-לֵחֶם. *Ο. ἐπ' ἄρτοις ζυμιταῖς. Αλλ. ἐπὶ κολλύρων ἄρτων.*
15. וְרָבִי. *Οἱ Α. εἰρηνικὸν αὐτῆ. g) Ο. δῶρα αὐτῆ.*
16. וְעַל הַלֶּחֶם. *Αλλοι, εἰρηνικῶν. h) Ο. σωτηρίαι.*
17. וְעַל הַלֶּחֶם. *Ο. ἀφάιρμα. Σχόλιον, ἀφόρισμα, ἐπίθεμα, καρπώματα.*
18. וְרָבִי. *Ο. δῶρεται. Αλλ. προσφέρει. i.*
19. וְעַל הַלֶּחֶם. *Ο. εὐχὴν. Αλλ. ἐπὶ ὄρκω. k)*
20. וְעַל הַלֶּחֶם. *Ο. ὃ δεχθήσεται. Αλλ. ἐκ εὐδοκίαι.*
21. וְעַל הַלֶּחֶם. *Α. Σ. ἀπόβλητον. Ο. μίασμά ἐστίν. l) Θ. φεγγαὶ ἐστίν.*
22. וּבַלְשָׁהּ. *Αλλ. τῶν εἰρηνικῶν. Ο. τῆ σωτηρίαι.*

24. וְעַל הַלֶּחֶם.

d) Coisl. et C. L. P. bis, postea vero sine int. nomine affert.

e) Sic C. L. qui et aliam lectionem exhibet ἐπὶ κολλύρων ἄρτων ἀζύματων v. v. 13.

f) C. L. P. ζεσὴν sine int. nom.

g) De hac lectione Montefalconius in Appendice sic statuit: *referenda ad extremam versiculi vocem וְעַל הַלֶּחֶם. Et fateor, versionem τὸ εἰρηνικὸν hic non bene quadrare. Sed cum C. L. P. et Coisl. id huc collocent, cumque deinde ad וְעַל הַלֶּחֶם in cod. C. L. P. denuo legatur in margine εἰρηνικῶν, dubito an sit omnino abiicienda proque vitio scribae, male collocantis, habenda.*

h) Nam sic etiam C. L. P. i) Idem. k) Idem.

l) C. L. P. haec notat in marg. Ἐν ἄλλοις βίβλοις ἀπόβλητον εὔρον· ὃ μέντοι Θ. φησὶν φέγγα (lege φέγγαλ vt Coisl.) ἐστίν· ὃ δὲ Α. ἀπόβλητον· Οἱ Α. ἀργόν.

24. חבדו. Ο. θηριαλώτων. Αλλ. ἀπεβέημενων. m)
 25. חבדו. Α. Θ. πύβρον. Ο. κάρπωμα.
 30. חבדו חב. Αλλ. πύβρα. Ο. καρπώματα. Αλλ. προσφοράς. n)
 חבדו חב חב חב. Ο. ὡσε ἐπιτιθέναί δόμα. Αλλ. εἰς τὸ ἀφορίσαι αὐτὰ ἀφαίρεμα. o)
 31. חבדו חב חב חב. Ο. τὸ ζέαρ ἐπὶ τῷ θυσιασθεῖς. Αλλ. τὸ ζέαρ τὸ ἐπὶ τῷ θυσιασθεῖς ἐπὶ τὸ θυσιασθεῖον. p)
 32. חב חב חב. Ο. τὸν βραχίονα. Αλλ. τὴν κνήμην. q)
 33. חב חב. Ο. ἐπιθέματος. Αλλ. ἀφορίσματος. r)
 34. חב חב. Ο. νόμον. Αλλ. εἰς μερίδα. s)
 35. חב חב. Ο. ἡ χρισίς. Αλλ. ἡ μεγάλειότης. t)
 חב חב חב. Αλλ. τῷ πυρὸς θεῷ. Ο. ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τῷ κυρίῳ.
 36. חב חב. Ο. ἔχρισεν. Αλλ. ἤλειψεν. u)
 חב חב. Ο. νόμιμον. Αλλ. μερίδα. w)
 37. חב חב. Αλλ. τῶν εἰρηκῶν. Ο. τῷ σωτηρίῳ.

C A P V T VIII.

2. חב חב. Ο. σολάς. Αλλ. φάρσα. x)
 3. חב חב. Ο. ἐκκλησίασον. Αλλ. συναθροίσον. y)
 7. חב חב - חב. Α. τὸ ἐνδύμα. Ο. τὸν ὑποδύτην.
 חב חב - חב. Α. τὸ ἐπένδυμα. Ο. τὴν ἐπωμίδα.

Υ 3

חב חב.

- m) Sic idem
 n) Idem.
 o) Sic idem. Nisi quod ἐπιτιθέναί habeat.
 p) Sic paraphrastice interpres quidam.
 q) Sic C. L. P. qui mox ad ὁ βραχίων addit in marg.
 חב חב.
 r) Idem Codex L. P.
 s) Idem. Lectio sine dubio A. est.
 t) Idem cum Coisl.
 u) Idem.
 w) Idem. Qui etiam ad ὁλοκαυμάτων notat lectionem καρπώσεων; ad θυσίας lect. ἰλασμῶν; ad πλημμελείας lect. λωτρώσεως; ad ταπεινώσεως lect. πληρώσεως; quae supra saepius notata sunt.
 x) Sic C. L.
 y) Idem cum Coisl.

7. תרנה בשהב. Α. ἐν τῷ διαζώματι τῆ ἐπεנדύματος.
 Σ. Θ. τῷ μηχανώματι τῆς ἐπωμίδος. z) Ο. κατὰ
 τὴν ποιήσιν τῆς ἐπωμίδος.
 8. ושהב-תנה. Σ. τὸ δόχιον. Ο. τὸ λόγειον. a)
 ושהב-תנה ושהב-תנה. Α. Θ. τὰς φωτισμὰς καὶ
 τὰς τελειώσεις. b) Ο. τὴν δήλωσιν καὶ τὴν
 ἀλήθειαν.
 9. תרנה-תנה. Ο. μίτραν. Αλλ. μίτρας. Αλλ. κιδά-
 ρεως. c) τὸ Σαμαρ. ἐπὶ d) τῆς κιδάρεως πῆλια.
 ושהב. Ο. πέταλον. Αλλ. ζέφανον. e)
 ושהב. Σ. τὸ ἄθικτον. Ο. καθηγιασμένον. f)
 11. תרנה-לש — — ושהב. Α. ἤλεψεν σὺν τὴν
 σκηνήν, καὶ σὺν πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγίασεν
 αὐτά· καὶ ἔρράντισεν ἐξ αὐτῆ εἰς τὸ θυσιαστήριον.
 Σ. Θ. καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνήν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ
 καὶ ἔρράνευ. Ο. καὶ ἔρράνευ ἀπ' αὐτῆ ἐπὶ τὸ θυ-
 σιαστήριον ἐπτάκις· καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ
 ἡγίασεν αὐτό.
 13. תרנה. Α. Σ. Θ. ὑποδύτας. Ο. χιτῶνας.
 ושהב. Ο. κιδάρεως. Αλλ. πῆλια. g)
 15. ושהב. Οἱ λοιποὶ, περιημάρτησεν. τὸ Σαμαρ.
 καὶ ἰλάτευσε. Ο. καὶ ἐκαθάρισε. h)
 16. ושהב-לש. Ο. ἐπὶ τῶν ἐνδοθίων. Αλλος, ἐπὶ
 τῆς κοιλίας. i)

17. -תנה.

- z) Idem. Et addit aliam lectionem τῆ ὑφῆ a) Idem.
 b) Idem sine int. nom. Basil. legit τὰς φωτισμὰς καὶ τὰς
 τελείας et Ez. 28, 30. τὰς τελειότητας habetur.
 c) C. L. P. Οἱ Α. κιδάρεως.
 d) Lege ἀντί, Samaritanus pro Cidari pileus reddidit.
 e) Sic C. L. P. Idem addit, νερ ὑψος ἀγιάσματος quae
 respiciunt hebr. ושהב ושהב.
 f) Sic idem. Symmachus ita vertit infra 21, 12.
 g) Sic C. L. P.
 h) C. L. P. in marg. ἰλάτευσεν, περιημάρτησεν sine intt.
 nom. vide 9, 15. i) Idem.

17. 17c - תני. Αλλ. τὸ δέρμα. k) Ο. καὶ τὴν βύρσαν.
 ηρω. Α. Σ. Ο. (sic) ἐνέπρησεν. l) Ο. κατέκαυσεν.
 20. 17c תני תני. Ο. ἐκρεανόμησεν κατὰ μέλη αὐτῆ.
 Αλλ. διέλεν κατὰ μέλη αὐτῆ. m)
 17c תני. Οἱ λοιποὶ, ἐθυμίασε. n) In O. vacat.
 21. תני. Αλλοι, πύργον. Ο. κάρπωμα.
 23. תני. Σ. ἔλικα. Ο. λοβόν. Αλλ. ὕψος. ο)
 24. תני. Ο. τὲς λόβες. Αλλ. τὰ ὑψηλά. ρ)
 25. תני תני. Α. τὴν κέρκον. Σ. Θ. τὸ κέρκιον. q)
 Ο. τὴν ὄσφύν.
 תני תני תני. Α. τὴν περισσείαν τῆ ἥπατος. r)
 Ο. τὸν λοβὸν τῆ ἥπατος.
 תני תני תני. Οἱ λοιποὶ, τὴν κνημίδα τὴν δεξιάν. s)
 Ο. τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Αλλ. κνήμην. t)
 26. תני. Ο. τῆς τελειώσεως. Αλλ. τῶν ἀζύμων. u)
 תני. Ο. ἔναντι. Αλλ. ἀπέναντι.
 תני תני. Οἱ Α. κολλύραν, ψωμὸν ἠλημμένον. w)
 Ο. ἄρτον ἄζυμον.
 תני תני תני. Ο. ἄρτον ἐξ ἐλαίε. Αλλ. κολλύραν.
 Αλλ. λάγανον.
 תני. Ο. λάγανον. Αλλ. ἀπαλόν. x)
 27. תני. Ο. ἀνήνεγκεν. Αλλ. ἀφώρισεν. y)
 תני. Ο. ἀφάρισμα. Αλλ. ἐπίθεμα. z)

Y 4

33. 7c.

k) C. L. P. l) Ita Basil. qui alteram Ed. τῶν Ο. memorat. m) C. L.

n) Sic et C. L. qui in LXX habet ἀνήνεγκεν. Montefalconius eandem lectionem ἐθυμίασε ex Coisl. adduxit, in quo, ut ait, nihil habebat textus τῶν Ο.

o) Has lectiones Coisl. exhibet vt et C. L. P.

p) Idem C. L. q) Idem. r) Idem.

s) Idem. t) Basiliensis. u) C. L. P.

w) Sic idem. Sunt duae interpretationes.

x) Idem. y) Idem.

z) Contra v. 29. C. L. habet Ο. ἐπίθεμα. Αλλ. ἀφάρισμα.

33. םכניל מ ומי תהל מ םוי ג. Ο. ἕως ἡμέρας πληρωθῆ, ἡμέρας τελειώσεως ὑμῶν. Αλλ. ἕως ἡμέρας πληρωθῆ ἡμέρων τελειώσεως ὑμῶν.

CAPVT IX.

2. לנג. Ο. μοχάριον. Αλλ. δάμαλιν. a)
 3. םמינת. Ο. ἄμωμα. Αλλ. τέλεια.
 4. ממש בלהל. Ο. πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ. Αλλ. ἀναπεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ.
 8. ול-רשנ. Ο. τὸ αὐτῆ. Αλλ. ὃ ἐσιν αὐτῶ. b)
 10. הכבד-מן תרתה-תנ. Ο. τὸν λοβὸν τῆ ἥπατος. Αλλ. τὸ περισσὸν ἀπὸ τῆ ἥπατος. c)
 14. ברקה-תנ. Ο. τὴν κοιλίαν. Αλλ. τὰ ἐνδόθια. d)
 15. וקחתי. Α. περιημάρτησεν αὐτόν. Ο. ἐκαθάρισεν αὐτόν. Αλλ. ἴλασεν. e)
 17. קרב. Ο. τῆ πρωϊνῆ. Αλλ. τῆ πρώτῃ.
 18. םמלשה כבי. Α. Σ. Θ. τῆς θυσίας τῶν εἰρηניκῶν. f) Ο. τῆς θυσίας τῆ σωτηρίῃ.
 וקחתי. Ο. προσήνεγκαν. Αλλ. ἐπέδωκαν. g)
 19. הכבד תרתי. Ο. καὶ λοβὸν τὸν ἐπὶ τῆ ἥπατος. Αλλ. καὶ τὸ περισσὸν τῆ ἥπατος.
 21. מניח קיש תנ. Ο. τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Αλλ. τὴν κνήμην h) τὴν δεξιάν.
 24. וקח. Ο. ἐξέση. Αλλ. ἠλάλαξεν.

CAPVT X.

1. תתקח. Ο. τὸ πυρεϊον αὐτῆ. Αλλ. θυμιατήριον. i)
 3. כבד. Ο. δοξαθήσομαι. Αλλ. ἐνδοξαθήσομαι.

םוי.

a) Sic idem. Nos deleuimus ea quae Montefalconius habebat ad verba למי תתקח tanquam manifeste vitiosa.

b) Idem C. L. c) Idem. Est Aqu. d) Idem.

e) Has lectiones idem profert. Ultimam puto Θ. esse.

f) Sic et C. L. Sed sine intt. nom.

g) Idem. h) Idem. i) Idem.

- קח ם ידי. Ο. καὶ κατενύχθη Ααζών. Αλλ. ἐσιώπη-
 σεν Ααζών. Αλλ. παρεμυθήθη k).
 4. לנשו. Ο. μισαδαή. Αλλ. μισαήλ l).
 6. ופרעו - לנ. Ο. ἐκ ἀποκιδαρώσετε. Αλλοι, κα-
 λύψετε m).
 ומרס. Ο. διαρρήξετε. Αλλ. παραλύσετε n).
 ויהי הו. Ο. ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ Κυρίε. Αλλ. ἐνε-
 πύρισε Κύριος.
 9. כר. Αλλ. μέθυσμα. Ο. σίκεραν.
 ÷ ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον? o).
 11. וררה. Ο. συμβιβάζειν. Αλλ. φωτίζειν.
 וקרה. Αλλ. ἠκριβασμένα. Ο. νόμιμα.
 12. וישניו קרתהו קנהה - תה. Α. τὸ δῶρον τὸ κα-
 ταλειφθὲν ἀπὸ τῆ πύρες. Ο. τὴν θυσίαν τὴν κα-
 λειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων.
 14. וקו. Ο. ἀγίω. Αλλ. καθαρω.
 וקו. Ο. τῆ σωτηρίε. Αλλ. τῶν σωτηρίων. Αλλ.
 τῶν εἰρηνικῶν.
 16. קנה. Α. Θ. ἰδέ. Ο. ὄδε.
 וקו. Ο. ἐνεπεπύρισο. Αλλ. ἐκέκαυτο p).
 17. קנה. Ο. ἵνα ἀφέλητε. Αλλ. ἀναδέξαθε.
 19. ונו בנב. Ο. μὴ ἀρεζόν. Αλλ. εἰ ἀρεζόν,

C A P V T XI.

2. קה. Ο. τὰ κτήνη. Αλλ. ζῶα q).
 5. ופש - תה. Α. λαγών r). Ο. δασύποδα.
 Y 5 8. ונבב

k) Idem. l) Idem μισαηλ, μισαδαή, ψηλαφομένη
 κρίς. Est Scholion, qualia postea plura adfert v. c. ἐλισα-
 φάν, Θεῶ σκοπίαν· ὄσιήλ, ἰχθὺς ἀντῆ· ἐλεάζαρ, πατρὸς βοηθόν·
 ἰδάμαρ, νήσος Φοινίκων· δυν. νῆστον ἀλλαζάντων (nempe δυν. est
 δυνατὰ valet). m) C. L. n) Idem.
 o) Haec idem C. L. quae Obelo notata fuisse docet Pro-
 copius. p) Haec et sequentia profert idem C. L.
 q) Idem. r) Idem.

8. ונגעו כל הנבלות. O. τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἔχ
ἄψεθε. Αἰ. τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξαθε ε).
9. פשרפר. O. λεπίδες. Αἰ. Φολῖς.
15. עדב למיני. O. κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. Αἰ.
κόρακα εἰς τὸ γένος αὐτῶ τ).
16. וענה. O. φρεθόν. Αἰ. φρεθοκάμηλον υ).
17. הכוס. A. O. Θ. Ε'. νυκτικόραξ ψ). Σ. (Επόψ)
5'. γλαύξ.
- ךלשה. O. καταεράκην. Αἰ. τὸν τηρέα.
18. חרחרתח. O. κύκνον. Αἰ. τάον γ).
19. חסידהתח. A. O. Θ. ἐρώδιον.
21. כל שר. O. ἐρπετῶν, alius addit, πάντων.
22. חרחרתח. A. Θ. πολύν z). O. βεῖχον.
- חצב. O. ὄφιομόχην. Αἰ. ἀτλακίδα. Αἰ. γόβα a).
26. מנה מנה. O. ἔμμηρυκάται. Αἰ. ἔμκατάγει.
Αἰ. ἔμ ἀνάγει b).
31. במתח. O. Θ. Ε. αὐτῶν τεθνηκότων. Αἰ. τῶν
θνησιμαίων.
32. מהם מלכה מנה וענה. O. ὃ εἰάν ποιηθῆ ἔρ-
γον ἐν αὐτῶ. Αἰ. ἐν ὃ γίνεται ἔργον c).
33. כל. O. σκεῦος. Αἰ. ἄγγος.
30. חנה. O. ἐθίων. Αἰ. ἐκβυρσεύων.
42. חנה. A. σῆθος. O. κοιλίας.
44. חנה. O. κινεμένοις. Αἰ. ἔρπεσιν.
47. חנה. O. διατείλαμ. Αἰ. ἀφορίσαμ.
- O. τῶν καθαρῶν ÷ καὶ συμβιβάζειν τὰς υἱὰς Ισ-
ραήλ : d).

47. חנה.

s) Idem.
collocauerat.t) Idem, vbi scriba male ad τῶνα
u) Idem.w) Addit C. L. καὶ ἴερακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ. Sed haec
omnia animalium nomina permixta et confusa sunt.

x) Idem C. L.

y) Idem.

z) Coislin.

a) C. L. P. haec profert.

b) Idem.

c) Lectiones v. 32. 33. 40. 42. 44. 47. prodeunt e Cod.

L. P.

d) Ita etiam C. L. habet, sed sine ÷.

47. חֲלֵכְנִהּ הַחִיָּה. O. ζωογονέντων τὰ ἐδίοντα, bis.
 Αλ. ζώντων. Αλλ. ζώνων. Αλλ. ζώνων βιβρωσκο-
 μένων.

C A P V T XII.

2. חֲלֵכְנִהּ חֲלֵכְנִהּ כִּימִי. A. (κατὰ τὰς ἡμέρας τῆ χω-
 ρισμῆ τῆς ταλαιπωρίας). Σ. (κατὰ τὰς ἡμέρας
 τῆ χωρισμῆ τῆς θλίψεως e.) O. κατὰ τὰς ἡμέ-
 ρας τῆ χωρισμῆ τῆς ἀφένδρα αὐτῆς. Θ. κατὰ τὰς
 ἡμέρας τῆ χωρισμῆ τῆς ὀδύνης αὐτῆς.
4. חֲלֵכְנִהּ חֲלֵכְנִהּ בְּרִמְיָהּ בְּרִמְיָהּ. A. Σ. Θ. καθαρίσεως καθα-
 ρισμῆ (aliter et melius) καθιεῖσα f) ἕως καθα-
 ρισμῆ. O. καθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς.
5. חֲלֵכְנִהּ. O. ἀφένδρον. Αλλ. ὀδύνην.
- חֲלֵכְנִהּ חֲלֵכְנִהּ לְעֵבֶר בְּרִמְיָהּ. A. Σ. Θ. καθαρίσεως καθα-
 ρισμῆ. (aliter et melius) καθιεῖσα ἕως καθαρισ-
 μῆ g). O. καθιεθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐ-
 τῆς. Αλλ. καθαρά.
6. בֵּן. O. νεοσσόν. Αλλ. υἷόν h).

Ex Capite XIII. Levitici, vt habetur in Codice

Colbert. 3084.

49. — — ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ
 σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκη, ἢ ἐν παντὶ σκεύει ÷ ἐργασί-
 μῳ: δερματος ἀφὴ λέπρας ἐστίν. καὶ δείξει τῷ ἱερεῖ.
 50. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν. καὶ ἀφοριεῖ ÷ ὁ
 ἱερεὺς: τὴν ἀφὴν ἐπὶ τὰς ἡμέρας. 51. καὶ ὄψεται ÷ ὁ
 ἱερεὺς: τὴν ἀφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ. εἰάν δὲ δια-
 χέηται ἢ ἀφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ
 κρόκη, ἢ ἐν τῷ δέρματι, κατὰ πάντα ὅσα ἂν ποιηθῇ
 δερματος

e) Haec sunt ex latinis Hesychii.

f) Forte melius καθίσασα.

g) C. L. καθάρσεως καθαρισμῆ.

h) Idem.

δέρματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ, λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἢ ἀφή, ἀκάθαρτός ἐστιν. 52. κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν σῆμονα, ἢ τὴν κρόκην ἐν τοῖς ἐρείοις, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, ἐν ᾧ ἂν ᾖ αὐτῶ ἢ ἀφή, ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 53. εἰάν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ διαχέηται ἢ ἀφή ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῷ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ. 54. καὶ συντάξει ὁ ἱερεὺς καὶ πλυνεῖ ἐφ' ἃ ἂν ᾖ ἐπ' αὐτῶ ἢ ἀφή· καὶ ἀφοριεῖ ÷ ὁ ἱερεὺς· αὐτὸ ἐπὶ αἱ ἡμέρας τὸ δεύτερον. 55. καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, μετὰ τὸ πλυθῆναι τὴν ἀφήν· καὶ ἴδε μὴ μετέβαλεν τὴν ὄψιν αὐτῆς, καὶ ἢ ἀφή εἰ διαχεῖται, ἀκάθαρτόν ἐστι, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐσήρισαι (sic) ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ. 56. καὶ εἰάν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ ᾖ ἀμαυρὰ ἢ ἀφή μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτὸ, ἀπορρήξει αὐτὸ ἀπὸ τῶ ἱματίου, ἢ ἀπὸ τῶ δέρματος, ἢ ἀπὸ τῆς σήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκης. 57. εἰάν δὲ ὀφθῇ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ σήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, ÷ λέπρα· ἐξανθῶσα ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ἐν ᾧ ἐστιν ἢ ἀφή. 58. καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ σῆμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος δερματίνον ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποσήσεται ἀπ' αὐτῆς ἀφή. καὶ πλυθήσεται τὸ δεύτερον καὶ καθαρὸν ἔσται. 59. ἔτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας ἱματίου ἐρέε, ἢ σιππυίνε, ἢ σῆμονος, ἢ κρόκης, ἢ παντός σκεύους δερματίνου εἰς τὸ καθαρῆσαι αὐτὸ, ἢ μιᾶναι αὐτό.

C A P V T XIII.

2. ΓΝΩ. Ο. ἐλή. Ἀλλ. λεπὶς.
 נבדק. Ο. ἀχθήσεται. Ἀλλ. ἀχθῆ. Ἀλλ. ἐλεύσεται.
 3. רבב. Ο. τῆ χρωτός. Ἀλλ. τῆς σαρκός.
 רגז. Α. Θ. κοιλῆ. Σ. βαθυτέρον i). Ο. ταπεινή.

4. גררר.

i) Idem cum Basil.

4. כְּנַבֵּל הַחֵטֶה. Α. αὐγασμα λευκόν. Σ. ἔκλαμπρον.
 Ο. τηλαυγῆς λευκή. Θ. τηλαύγημα k).
 וַיִּגְדֵּהוּ. Θ. συγκλείσει l). Ο. ἀφοριεῖ.
 5. הַשֹּׁמֵר. Ο. μετέπεσεν. Θ. διακέχυται m). Αλλ.
 ἐκκέχυται. Αλλ. μετέβαλεν n).
 6. הַחֵטֶה. Α. ἐξανάδοσις. Σ. ἐκβρασμα. Ο. ση-
 μασία. Θ. μασφάα ο).
 7. הַשֹּׁמֵר הַשֹּׁמֵר. Α. ἐπιδώση ἐπίδομα p). Ο. μετα-
 βαλῶσα μεταπέση. Αλλ. πλατύνησα πλατυνηθῆ.
 הַחֵטֶה. Σ. τὸ ἐκφυμα. Ο. σημασία. Αλλ. λεπὶς.
 8. הַשֹּׁמֵר. Α. ἐπέδωκεν. Σ. ὑπερέβη. τὸ Σαμαρ.
 ἐπλατύνη. Ο. μετέπεσεν. Θ. διακέχυται.
 10. הַשֹּׁמֵר. Ο. ἔλή. Αλλ. σήθ q).
 וְהָיָה בְּהַחֵטֶה. Ο. ἀπὸ τῆς ὑγιᾶς τῆς σαρκὸς ζώσης.
 Αλλ. ὡς ὁμοίωμα σαρκὸς ζώσης r).
 11. וַיִּגְדֵּהוּ. Α. ἐκ ἀποκλείσει. Σ. ἐχ ὑπερθήσε-
 ται s). Ο. καὶ ἀφοριεῖ.

13. 727

k) Sic lectioes e locorum et Codd. comparatione resti-
 tuimus. Nempe Coislin. h. l. Οἱ Α. αὐγασμα λευκόν quam le-
 ctionem C. L. P. infra A. diferte tribuit. Iam in lectioe Σ.
 Codices conueniunt. Ergo certum est, τηλαύγημα quod infra
 v. 28. a Basil. Symmacho adscribitur, competere Theodo-
 tioni, cui etiam adsignat Cod. L. P.

l) Sic idem C. L. m) Idem. n) Idem.

o) Has lectioes idem exhibet, nisi quod male legat
 μασφαλε cum Coislin.

p) C. L. cum Edit. Rom. ἐπιδώση ἐπιδῶ male. Quae
 vterque addit permixta sunt. Sed facilius patet error in C. L.
 ubi sic Α. ἐπιδῶσα ἐπιδῶ. Σ. τὸ ἐκφυμα. πλατύνησα πλατυνηθῆ
 ἢ λεπὶς: quae verba videntur exscripta esse e Codice, in cuius
 margine sic iacebant, vt suspicor:

* Α. ἐπιδώση ἐπίδομα * Σ. ἐκφυμα.
 Αλλ. πλατύνησα πλατυνηθῆ. Αλλ. λεπὶς.

q) Sic C. L. cum Coisl. Est forte Θ. r) Sic iidem.

s) Has lectioes C. L. P. exhibet eodem modo, nisi quod
 habeat Σ. ὑπερτεθήσεται.

13. 7DΠ. Α. ἔσρεψεν. Σ. μετεχρώσθη t). Ο. μετέβαλε.
15. 7ΠΠ 7ΩΒΠ. Ο. τὸν χροῶτα τὸν ὑγιῆ. Αλλ. τὴν σάρκα τὴν ζῶσαν.
18. 7ΠΠΩ. Α. ἐξανάδοσις. Σ. ἔκβρασμα υ). Ο. ἔλκος.
19. 7ΠΠΩ. Ο. ἐλή. Αλλ. σήθ.
20. 7ΩΩ. Ο. ταπεινότερα. Αλλ. κοιλοτέρα w).
21. 7ΠΠΠ. Ο. ἀφοριεῖ. Αλλ. χωρίσει x).
22. 7ΠΩΠΠ 7ΠΩΩ. Ο. διαχύσει διαχέηται. Αλλ. πλατύνουσα πλατυνθή y).
26. 7ΠΠΠΠ. Σ. τῆ ἐκλάμψει z). Ο. ἐν τῷ αὐγάζοντι.
- 7ΠΠΠΠ. Α. τηρήσει. Σ. συγκλείσει a). Ο. ἀφοριεῖ.
- 7ΠΠΠΠ. Ο. κατὰ χώραν. Αλλ. ἐν τόπῳ αὐτῆ b).
28. 7ΠΠΠΠ. Θ. τὸ τηλαύγημα c). Ο. τὸ αὐγάζον.
30. 7ΠΠΠ. Ο. κοιλότερα. Αλλ. βαθυτέρα d).
- 7Π. Ο. λεπίη. Αλλ. λευκή e).
- 7ΠΠ. Α. ἀπόσπασμα f). Ο. θραῦσμα.
31. 7ΠΠΠ. Α. συγκλείσει. Ο. ἀφοριεῖ.
33. 7ΠΠΠΠ-7ΠΠ. Α. ἀπόσπασμα. Ο. θραῦσμα. Αλλ. τὸ πέριξ.
36. 7ΠΠΠ. Α. ζητήσει g). Ο. ἐπισκέψεται.
- 7ΠΠΠ 7ΠΠΠ. Α. εἰς τρίχωμα τὸ ξανθόν. Σ. σιλβῆς. Ο. Θ. περὶ τῆς τριχὸς ξανθῆς. Αλλ. ξανθίζέσης.
38. 7ΩΩ. Ο. τῆς σαρκός. Αλλ. τῆ χρωτός h).
39. 7ΠΠΠ. Ο. ἄλφος.

42. 7ΠΠΠ

t) Sic et C. L. qui idem habet O. ἐκάλυψεν. Σ. ἐκκαμπρον, quod huc non pertinet, sed forte ad v. 4.

u) Sic idem cum Coislin. w) Item.

x) Idem C. L. y) Idem. z) Idem cum Basil.

a) C. L. sic: Σ. τηρίσει. (legerem τηρήσει.) Θ. συγκλίσσεται ut supra v. 4. Iudicium esto penes Lectorem.

b) Sic idem. c) Sic vult C. L. P. d) Idem.

e) Idem. f) Idem. g) Idem. h) Idem.

42. תהיה בך — — חוצה. O. λέπρα ἐσιν ἐν τῷ φα-
λαικρώματι. Aλλ. λέπρα ἐξανθισά ἐσιν ἐν τῷ φα-
λαικρώματι.
46. בשר בך. O. κεχωρισμένος καθήσεται. Aλλ. κα-
ταμόνας οἰκήσει.
47. ויהי. O. συμπύνω. Aλλ. λινῶ i).
48. ויהי. O. ἢ ἐν τοῖς λανοῖς, ἢ ἐν τοῖς
ἐρίοις. Aλλ. ἢ εἰς τὸ σίππυον, ἢ εἰς τὸ ἔριον.
51. ויהי. O. ἢ ἀφή. Aλλ. ἢ πληγή k).
- קרח. Το Σαμαρ. Φιλόνεκος. O. ἔμμονος. Aλλ.
σπανίζεσα.
52. קרח. O. ἔμμονος. Aλλ. σπανίζεσα.
55. קרח. O. ἐσήρικται. Aλλ. σπανίζεσαν l).
57. בו - רח - תח. O. ἐν ᾧ ἐσιν. Aλλ. ἐν ᾧ ἐσιν
ἐν αὐτῷ.

Ex Capite XIV. Levitici, vt exstat in Codice
Colbert. 3084.

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων.
2. ἔτος ἕνα ὁ νόμος τῆ λεπρῆ, ἢ ἂν ἡμέρα καθαρῆ.
καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα. 3. καὶ
ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς. καὶ ὄψε-
ται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδὲ ἰάται ἢ ἀφή τῆς λέπρας ἀπὸ τῆ
λεπρῆ. 4. καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήμψονται τῷ
κεκαθαρισμένῳ δύο ὀρνέθια ζῶντα καθαρά, καὶ ξύ-
λον

i) Idem.

k) Idem,

l) Sic Edit. Rom. male huc collocat. Ita Montefalconius.
Dicam quid mihi videatur. Vocabulum σπανίζεσα quod in his
modo Capitibus 13. et 14. quod scio, legitur, mutandum est in
σπαδίζεσα ἢ σπαδίζαν, scalpere, radere, tunc cum קרח et
cum קרח, satis conuenit, et fere Aquilam prodit. Error
facilis erat, praesertim si exscriptum esse sumis ex codice vn-
ciali caractere exarato. Nam in vetustioribus eiusmodi
Codibibus ῥ sic Ϡ et ν, N pingebatur. Quam coniecturam
lectoris iudicio submitto.

λον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὑσωπον.
 5. καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάξουσιν τὸ ὀρνείδιον
 τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι. 6. καὶ τὸ
 ὀρνείδιον τὸ ζῶν λήμψεται αὐτὸ — — — — —

33. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν καὶ πρὸς Ααρων λέγων. 34. ὡς ἂν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναναίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κλήσει, καὶ δώσω ἀφὴν λέπρας ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐκλήτε ὑμῖν. 35. καὶ ὕξει τινὸς αὐτῆς ἡ οἰκία, καὶ ἀναγγελεῖ τῷ ἱερεῖ λέγων, ὡς περ ἀφὴ ἐώρατά μοι ἐν τῇ οἰκίᾳ. 36. καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευάσασθαι τὴν οἰκίαν πρὸ τοῦ εἰσελθόντος τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἀφὴν, καὶ ἔμὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα εἴαν ἐν τῇ οἰκίᾳ. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν. 37. καὶ ὄψεται τὴν ἀφὴν, καὶ ἰδὲ ἡ ἀφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλάδας χλωρίζουσας ἢ πυρρίζουσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα τῶν τοίχων. 38. καὶ ἐξελεθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν ἐπὶ ἡμέρας. 39. καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, καὶ ὄψεται τὴν οἰκίαν: καὶ ἰδὲ διεχύθη ἡ ἀφὴ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας. 40. καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελεῖσθαι τὰς λίθους ἐν οἷς ἔστιν ἡ ἀφὴ, καὶ ἐκβαλεῖσθαι αὐτὰς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 41. καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύουσιν ἔξωθεν κύκλῳ. καὶ ἐκχεῖσθαι τὸν χεῖν ἧ ὄν ἀπέξυσαν: ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 42. καὶ λήμψονται λίθους ἀπέξυσμένους: ἑτέρας καὶ ἀντιθήουσιν ἀντὶ τῶν λίθων, καὶ χεῖν ἕτερον λήμψονται καὶ ἐξαλειψέτω τὴν οἰκίαν. 43. εἴαν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἀφὴ, καὶ ἀνατείλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξαλεῖν τὰς λίθους, καὶ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι. 44. καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται εἰ διακένυται ἡ ἀφὴ ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἑμμονός ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἀκάθαρτός ἐστιν. 45. καὶ καθελεῖσθαι τὴν οἰκίαν
 καὶ

καὶ τὰς λίθους αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χθὲν τῆς οἰκίας ἐξοίσωσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 46. καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ὡς ἀφωρισμένη ἔστιν, ἀκάθαρτός ἐστιν ἕως ἑσπέρας. 47. καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ÷ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ ἐσθίων ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ÷ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· 48. εἰάν δὲ παραγενόμενος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἴδῃ, καὶ ἴδῃ ἔ διαχύσει διαχέεται ἢ ἀφῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαρῶς ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάθη ἢ ἀφῆ. 49. καὶ λήμψεται ἀφαγνί-

C A P V T XIV.

3. נדבג. O. ἰᾶται. Aλλ. ἤσται.
 4. ׀רדצ. O. ὀρνίθια. Aλλ. σραθία π).
 7ק. O. κέδριον. Aλλ. κυπαρίστος η).
 7קלל הניו. A. διάφορον σκόληκος. Σ. δίβαφον κόκκινον. O. κεκλωσμένον κόκκινον. Θ. κόκκινον ἀλλοιόμενον.
 7ע. O. ὕσωπον. Aλλ. ὄργανον ο).
 6. 7קק. O. τὸ ζῶν. Aλλ. τὸ ἔξω ρ).
 7. 7קש הניו - לו. O. εἰς τὸ πεδίον. Aλλ. ἐπὶ πρόσωπον τῶ ἀγρῶ ρ).
 10. 7קנב. O. θυσίαν. Aλλ. κατὰπαυσιν.
 11. O. κοτύλην. Aλλ. ζέσην γ).
 12. ׀שנל. O. τῆς πλημμελείας. Aλλ. περὶ τῆς πλημμελείας. Aλλ. περὶ λυτρώσεως δ).
 11-7ק. O. κοτύλην. Aλλ. λόγγην.

13. נקק

m) Sic C. L. P.

n) Idem.

o) Idem.

p) Suspicio mendacium esse.

q) C. L. habet genit. προσώπου.

r) Sic idem.

s) Idem.

Z

13. נרה. Ο. ἔσι τῶ. Ἀλλ. καὶ ἔσαι τῶ.
 24. ηגה. Ο. ἐπιθήσει. Ἀλλος, ἀφορίσει. Ἀλλος, ἀφορίει t).
 תנפה. Ο. ἐπίθεμα. Ἀλλ. ἀφορίσμοι u).
 33. וןהה-להו. Καὶ Λααράων deest in textu Codicis Basil. sed ad marg. legitur, οἱ λοιποὶ καὶ οἱ Ο. καὶ Λααράων.
 34. וקנהל. Ο. ἐν κλήσει. Ἀλλ. ἐν κληρῶ. Ἀλλ. εἰς κατάχεσιν.
 36. ויהה-תח — — ויהו. Ο. καὶ προστάζει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευάσαι τὴν οἰκίαν. Ἀλλ. καὶ ἐντελεῖται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐκφορήσῃσι τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ w).
 נמיו. Ο. ἀκάθαρτα γένηται. Ἀλλ. ἀκαθαρτιδι. Ἀλλ. μιανθήσεται x).
 37. לפו וקיהוה. Ο. καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα. Ἀλλ. καὶ ἡ ἰδέα αὐτῶν κοιλότερα. Ἀλλ. δισειδής y).
 38. ויהה-מן. Ο. ἐκ τῆς οἰκίας. Ἀλλ. ἀπὸ τῆς οἰκίας.
 42. ויו. Ο. καὶ ἐξαλείψῃσι. Ἀλλ. χρίσῃσι z).
 44. ויהה-מיו. Ο. ἔμμονος. Ἀλλ. σπανίζῃσα. Ἀλλ. Φιλόνεικος a).
 49. ויהל וקיהו. Ο. λήψεται ἀφαγνίσαι. Ἀλλ. καὶ λήψεται περὶ ἀμαρτίας.
 ויהל. Οἱ λοιποὶ, περιμαρτίσαι b). Ο. ἀφαγνίσαι.
 ויו. Ο. κεκλωσμένον. Ἀλλ. ἀλλοιόμενον c).
 52. ויו. Ο. κεκλωσμένον. Ἀλλ. ἀλλοιόμενον.
 56. ויההלו וקיהו ויהו. Ο. ἐλῆς, καὶ σημασίας,

t) Idem.

u) Idem.

w) Sic Idem.

x) Idem.

y) Idem utramque lectionem exhibet.

z) Ita Cod. L. etiam v. 43. Ο. ἐξαλειφθήσεται Ἀλλ. κρησθήσεται.

a) Idem.

b) Sic et C. L. qui male οἶα pro οἱ λ.

c) Idem.

σίας, καὶ τῆ ἀυγάζοντες. Αλλ. τῆ σήθ καὶ τῆ ἐνδεδακόςος d). Αλλ. τῆ ἀυγάσματος.

57. ΓΟΥΗ. Ο. ἐξηγήσαθαι. Αλλ. φωτίσαι e).

Ex Capite XV. Leuitici, vt habetur in Codice Colbertino 3084.

24. κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρτός ἐστιν. 25. καὶ γυνὴ εἰάν ῥέῃ ῥύσιν αἵματος αὐτῆς ἡμέρας πλείους, ἢ ἐν καιρῷ τῆς ἀφόδου αὐτῆς, εἰάν καὶ ῥέῃ μετὰ τὴν ἀφόδου αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι ἀφόδου αὐτῆς, ἔσαι ἀκάθαρτος. 26. πᾶσα ἡ κίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς κατὰ τὴν κίτην τῆς ἀφόδου αὐτῆς ἔσαι αὐτῆ· καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ᾧ ἂν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσαι κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφόδου αὐτῆς. 27. πᾶς ὁ ἀπίόμενος αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσαι, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆ, καὶ λήσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσαι ἕως ἑσπέρας. 28. εἰάν δὲ καθαρῶθῆ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαρῶθῃ αὐτῆ ἐπὶ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶθῃ. 29. καὶ τῆ ἡμέρᾳ τῆ ὀγδόῃ λήμψεται ἑαυτῆ δύο τρύγους, ἢ δύο νοσῆς περισερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. 30. καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ ἐξελάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἐναντι Κυρίου ἀπὸ ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς. 31. καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν, καὶ ἢ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μαινέειν αὐτῆς τὴν σκηνὴν μετὰ τὴν ἐν αὐτοῖς. 32. ἔτος ὁ νόμος τῆ γενούου, καὶ εἰάν τινὶ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆ κίτη ἀπέρματος, ὡσε μαινθῆναι ἐν αὐτῆ. 33. καὶ τῆ αἰμορ-

Z 2

d) Idem; est sine dubio Θ.

e) Idem.

αἰμορροΐση ἐν τῇ ἀφόδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορροΐης τῇ
 ῥύσει αὐτῆ, τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, καὶ τῷ ἀνδρὶ,
 ὅς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἀποκαθιμένης.

CAPVT XV.

2. ׀לֵהִן ׀תִּמְנוּ — — וְבָרַךְ. Οἱ λοιποὶ, καὶ οἱ
 Ο. λαλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς.
 Ο. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς f).
 21. Ο. ׀ εἰ ἂν γένηται ῥύσις αὐτῆ. Ἀλλ. ὁ ῥέων.
 3. ׀תִּתְּךָ. Α. ἐσφραγίσθη. Σ. περιπήγνυται. Ο. συνέ-
 σηκε. Θ. ἐσφράγιεν. Σαμαρ. ἐσπῆλωσεν g).
 4. et 6. הוּב. Οἱ λοιποὶ, ῥέων. Ο. γονορροΐης.
 7. בְּבֶשֶׁת. Ο. τῆ χρωτός. Ἀλλ. τῆς σαρκός.
 8. רַק בְּיָדֶיךָ. Α. (εἰ ἂν ἐπιπίϋση) h). Ο. εἰ ἂν δὲ προσε-
 λίσῃ. Τὸ Σαμαρ. πίϋση i).
 9. מִכַּב. Ο. ἐπίσαγμα. Ἀλλ. κάθισμα.
 יִתְּךָ יִהְיֶה יָרֵךְ כְּלִבְּךָ כְּלִבְּךָ : מִכַּב. Ο. ἀκά-
 θαρτον ἕσα ἕως ἐσπέρας· καὶ πᾶς ὁ ἀπίομενος ἀπὸ
 πάντων, ὅσα ἂν ἢ ὑποκάτω αὐτῆ. Ἀλλ. μιανθή-
 σεῖα· καὶ πᾶς ὁ ἀπίομενος ἀπὸ πάντων τῶν ἐντῶν
 ἐπ' αὐτόν k).
 13. ׀יִתְּךָ בְּמִים בְּשֶׁבַע. Ο. σῶμα ὕδατι. Ἀλλ. τὸ
 σῶμα αὐτῆ ὕδατι ζῶντι.
 19. תִּתְּךָ. Ο. ἀφόδρω. Ἀλλ. μετακινήσει l). Ἀλλ. (ἐν
 τῷ χωρισμῷ τῆς ἀδικίας). Ἀλλ. (ταλαιπωρίας).
 20. כִּשְׁתֵּי

f) Sic Basil. qui testificatur, versionem LXX, ut in Hexa-
 plis erat, cum aliis interpretibus concordare: quia videlicet
 ex aliis versionibus emendata fuerat, ut cum hebraico qua-
 draret. Secus autem ἢ κοινή, siue Vulgata graeca, quae et-
 iam hodie ab illis differt ut vides.

g) Has lectiones ita exhibet C. L. P. nisi quod ad Σ. le-
 gat περιπήγνυται, male. Theodotionis vero lectionem rectius
 habet quam Basil. qui ἐσφράγιεν.

h) Expressimus ex lat. Isyehii.

i) Sic C. L.

k) Idem. l) Idem. Reliquae lect. sunt ex lat. Isyehii.

20. ככּוּה. Ο. κοιτάζεται. Αλλ. καθευδήσει m).
 21. חקוּה. Ο. ἀφένδρω. Αλλ. τῆ χωρισμῆ.
 24. חקוּה. Ο. ἀκαθαρσία. Αλλ. ὁ χωρισμός n).
 25. חקוּה. Ο. ἀφένδρα. Αλλ. τῆ χωρισμῆ.
 27. כבּ. Ο. αὐτῆς. Αλλ. αὐτῶν.
 33. חקוּה. Ο. αἰμορροΐση. Αλλ. ὀδυνηραῖ.
 37. חקוּה. Ο. ὁ γονορροΐης. Αλλ. τῶ γονορροΐη.

Caput XVI. Leuitici, ex eodem Codice
 Colbertino 3084.

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν μετὰ τὸ τελευτῆσαι τὰς δύο υἱὲς Ααρῶν ἐν τῷ προσαναγαγεῖν αὐτὰς πῦρ ἀλλότριον ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐτελεύτησαν.
 2. καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωσῆν· λάλησον πρὸς Ααρῶν τὸν ἀδελφόν σε, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος εἰς πρόσωπον τῆ ἰλασηρίας, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῆς κιβωτῆ ÷ τῆ μαρτυρίας· καὶ ἐκ ἀποθανεῖται. ἐγὼ γὰρ νεφέλη ὀφθήσομαι ἐπὶ τῆ ἰλασηρίας. 3. ἕτως εἰσελεύσεται Ααρῶν εἰς τὸ ἅγιον ἐν μόχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἀμαρτίας, καὶ κρείον εἰς ὀλοκαύτωμα. 4. καὶ χιτῶνα λινῆν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελῆς λινῆν ἔσται ἐπὶ τῆ χρωτὸς αὐτῆ, καὶ ζώνη λινῆ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἁγιά ἐσι· καὶ λῆσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτῆ, καὶ ἐνδύσεται αὐτά. 5. καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λύμφεται δύο χιμάρεις ἐξ αἰγῶν περὶ ἀμαρτίας, καὶ κρείον ἕνα εἰς ὀλοκαύτωμα. 6. καὶ προσάξει Ααρῶν τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ, καὶ ἐξελάσεται περὶ αὐτῆ, καὶ τῆ οἴκη αὐτῆ.
 7. καὶ λήμφεται ταῖς δύο χιμάρεις, καὶ θήσει αὐτὰς ἔναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας.
 8. καὶ ἐπιθήσει Ααρῶν ἐπὶ τὰς δύο χιμάρεις κλήρας. κλήρον ἕνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ.

Z 3

9. καὶ

m) C. L. P.

n) Idem.

9. καὶ προσάξει Λααζών τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας. 10. καὶ τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῆ ἀποπομπαίῃ, σῆσει ζῶντα ἔναντι Κυρίου, τῆ ἐξειλάσασαδε ἐπ' αὐτῆ· ὥστε ἐξαποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν ἃ ἀθήσει αὐτὸν· εἰς τὴν ἔρημον. 11. καὶ προσάξει Λααζών τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτῆ, καὶ ἐξειλάσεται περὶ αὐτῆ καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ, καὶ σφάζει τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτῆ. 12. καὶ λήμψεται πλήρες τὸ πυρεῖον ἀνδραίων πυρὸς ἀπὸ τῆ θυσιαστήριῃ τῆ ἀπέναντι Κυρίου. καὶ πλήσει τὰς χεῖρας αὐτῆ θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς, καὶ εἰσοίσει ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος. 13. καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμιάμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἔναντι Κυρίου, καὶ καλύψει ἡ ἀτμίς τῆ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ ἐκ ἀποθανεῖται. 14. καὶ λήμψεται ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόχῃ, καὶ θάψει τῷ δακτύλῳ αὐτῆ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ ἀνατολάς, κατὰ πρόσωπον τῆ ἱλαστήριῃ· καὶ θάψει ἐπὶ αἰκίς ἀπὸ τῆ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτῆ. 15. καὶ σφάζει τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τῆ λαῆ ἃ ἔναντι Κυρίου· καὶ εἰσοίσει τῆ αἵματος αὐτῆ ἐσώτερον τῆ καταπετίσματος. καὶ ποιήσει τὸ αἶμα αὐτῆ ὃν τρόπον ἐποίησεν τὸ αἶμα τῆ μόχῃ, καὶ θάψει τὸ αἶμα αὐτῆ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον, κατὰ πρόσωπον τῆ ἱλαστήριῃ. 16. καὶ ἐξειλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. καὶ ἔως ποιήσει τῆ σκηνῆ τῆ μαρτυρίῃ τῆ ἐκτισμένη ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. 17. καὶ πᾶς ἀνδραπος ἐκ ἔσῃ ἐν τῆ σκηνῆ τῆ μαρτυρίῃ, εἰσπορευομένη αὐτῆ ἐξειλάσασαδε ἐν τῷ ἁγίῳ, ἔως ἀν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξειλάσεται περὶ αὐτῆ καὶ τῆ οἴκῃ αὐτῆ καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς τῆς Ἰσραὴλ. 18. καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὃν ἀπέναντι Κυρίου,

καὶ

καὶ ἐξελάσεται ἐπ' αὐτῆ, καὶ λήμψεται ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ μόχε, καὶ ἀπὸ τῆ αἵματος τῆ χιμάρε· καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τῆ θυσιαστηρίε κύκλω. 19. καὶ θάψει ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τῆ αἵματος τῶ δακτύλου αὐτῆ ἐπὶ ἅκισ· καὶ καθαρῶν αὐτὸ καὶ ἀγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 20. καὶ συντελέσει ἐξελασκόμενος τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίε καὶ τὸ θυσιαστήριον ÷ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καθαρῶν· καὶ προσάξει τὸν χιμαρον τὸν ζῶντα. 21. καὶ ἐπιθήσει Ααρὼν τὰς δύο χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ χιμάρε τῆ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτῆ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆ χιμάρε ÷ τῆ ζῶντος· καὶ ἐξαποσελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. 22. καὶ λήμψεται ὁ χιμαρος ἐφ' αὐτῶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν ἄβατον· καὶ ἐξαποσελεῖ τὸν χιμαρον εἰς τὴν ἔρημον. 23. καὶ εἰσελεύσεται Ααρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίε, καὶ ἐκδύσεται τὴν σολὴν τὴν λιγὴν ἣν ἐνδεδύκει εἰσπορευομένε αὐτῆ εἰς τὸ ἅγιον· καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ. 24. καὶ λήσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ· καὶ ἐνδύσεται τὴν σολὴν αὐτῆ, καὶ ἐξελθὼν ποιήσει τὸ ὀλοκαύτωμα αὐτῆ, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα τῆ λαῖ, καὶ ἐξελάσεται περὶ αὐτῆ καὶ τῆ οἴκε αὐτῆ, καὶ περὶ τῆ λαῖ. 25. καὶ τὸ γέαρ τὸ περὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 26. καὶ ὁ ἐξαποσέλλων τὸν χιμαρον τὸν διεσαλμένον εἰς ἄφρον, πλυνεῖ τὰ ἱματία αὐτῆ, καὶ λήσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι· μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν. 27. καὶ τὸν μόχον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, καὶ τὸν χιμαρον τὸν περὶ τῆς ἀμαρτίας, ὧν εἰσηνέχθη τὸ αἷμα αὐτῶν ἐξελάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσει αὐτὰ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσασιν ἐν πυρὶ τὰ δέρματα αὐτῶν, καὶ τὰ κρέα αὐτῶν, καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν. 28. ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ πλυνεῖ τὰ ἱματία αὐτῆ

αὐτῆ, καὶ λήσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ὕδατι· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. 29. — καὶ ἔσται τῆτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, δεκάτῃ τῆ μηνός, ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον ἔποιήσετε, ὁ αὐτόχθων καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν. 30. ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξελεύσεται περὶ ὑμῶν καθαρῖσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν ὑμῶν, ἔναντι Κυρίου καθαρῖθήσθε. 31. σαββάτα σαββάτων ἔσται ὑμῖν, καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον. 32. ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν χρεῖσῶσιν αὐτὸν, καὶ ὃν ἂν τελειώσῶσι τὰς χεῖρας αὐτῆ ἱεραλεύειν μετὰ τὸν πατέρα αὐτῆ. καὶ ἐνδύσεται τὴν φολὴν τὴν λιπὴν, φολὴν ἁγίαν. 33. καὶ ἐξελεύσεται τὸ ἅγιον τῆ ἁγίᾳ, καὶ τὴν σκηνὴν τῆ μαρτυρίας, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξελεύσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καὶ περὶ πάσης τῆς συναγωγῆς ἐξελεύσεται. 34. καὶ ἔσται τῆτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον ἐξελεύσεται περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν, ἅπαξ τῆ ἑνιαυτῆ ποιθήσεται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ.

C A P V T XVI.

2. גע-לבב. O. πᾶσαν ὥραν. Αἰ. παντὶ καιρῷ ο).
 3. לין. O. κριόν. Αἰ. κριῶ.
 4. בר. O. λινῆν, bis. Αἰ. διπλῆν. Αἰ. λευκόν ρ).
 4ב. O. λινῆ. Αἰ. διπλῆ ρ).
 5. ירעש. O. χιμάρεσ. Αἰ. τράγες ρ).
 7. et 8. ירעשק. O. χιμάρεσ. Αἰ. τράγες.
 8. ליהוה ליהוה ליהוה ליהוה ליהוה ליהוה. A. — καὶ κληρον ἕνα εἰς κεκραταιωμένον καὶ εἰς ἀπερχόμενον.
 Σ. κληρον ἕνα εἰς Κύριον, καὶ κληρον ἕνα εἰς τράγον ἀπερχό-

ο) Idem C. L.
 ρ) Idem vt Basil.

ρ) Haec idem bis.
 ρ) Sic C. L. bis.

ἀπερχόμενον. Ο. καὶ κλῆρον ἕνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλῆρον ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ s).

10. חִינִיּוֹל. Ο. τῷ ἀποπομπαίῳ. Ἀλλ. εἰς τράγον ἀφιέμενον. t)

הַרְבַּחְתָּ חִינִיּוֹל — — יִקְרַחְתָּ. A. accipies hircum viuum coram domino, vt expiatio per eum fiat, et relegetur in desertum. u) Ο. σήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου, τῷ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῷ, ὥστε ἀποσεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον. Ἀλλ. ἀζαζήλ εἰς τὴν ἔρημον. w)

Z 5

13. יָנַח.

s) Nos locum feliciter, vt speramus, restituiimus. Primum nixi autoritate Codicis Lips. P. qui sic: Σ. κλῆρον ἕνα εἰς κύριον, καὶ κλῆρον ἕνα εἰς τράγον ἀπερχόμενον. A. εἰς κεκρατημένον. Σ. εἰς ἀπερχόμενον: vbi certus sum pro Σ. altero, legi debere καὶ; nam Symmachi versio iam allata erat, qui quidem ita hebr. חִינִיּוֹל satis expressit, tanquam compositum ex יו τράγος et חִינִי ἀπερχόμενος. Et facile etiam pro Abbreviatura quaedam τῷ καὶ, imperitus librarius C vel Σ. scribere poterat. Alterum argumentum quo nititur coniectura mea petiitum est e Basiliensi qui sic, A. κλῆρος εἰς κεκρατημένος, καὶ εἰς ἀπερχόμενος: vbi facile vides, e Codice vnciali (qui fere omnes sine accentibus scribebantur, vt contra Codices scriptura minore exarati nulli sine accentibus visuntur) pro εἰς imperite εἰς et ἀπερχόμενος pro ἀπερχόμενον describi potuisse. Respondet vero huic sententiae, tertio loco, ipse textus. Nam חִינִיּוֹל Aquila more suo reddere debebat tanquam compositum ex חִינִי abiit et יו יוביל. Ex quo apparet, lectiones supra positas et hebraeo textui accommodatas et in tanta librorum dissensione vnice veras esse. Itaque hoc tantum addimus, illud εἰς τὴν ἔρημον quod habet Theodoretus, Ed. Rom. et Catenae Regiae, plane irreptitium esse et e v. 10. translatum.

t) C. L. tribuit Symmacho; sed Montefalconius rectius, Theodotionis esse, suspicatur.

u) Aquilae versionem latine mutuanur ex Procopio.

w) Sic C. L. Caeterum totum versum 10. sic habet Coislilianus: καὶ τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ ἀποπομπαίῳ, σήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου, ὥστε ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτῷ.

13. קע. O. *ατμίσ*. Αλλ. *νεφέλη*.
 15. ויער-תח. O. *χιμαρον*. Αλλ. *τραύγον*.
 16. וקרקה-לע. O. *τὸ ἅγιον*. Αλλ. *περὶ τῶν ἁγίων*. x)
 17. לקר. O. *συναγωγῆς*. Αλλ. *ἐκκλησίας*.
 18. ויערשק. O. *χιμάρες*. Αλλ. *τραύγες*. y)
 20. ויערשק-תח. O. *χιμαρον*. Αλλ. *τραύγον*.
 21. z) כל-תח וילע קרקה. O. *ἐξαγορεύσεις ἐπ' αὐτῆ
 πάσας*. Αλλ. *ἐπενεχθήσονται αὐτῶ πάσαι*.
 קיערשק. O. *ἀδικίας αὐτῶν*. Αλλ. *αἰτοπίας*.
 ויער. O. *ἐτοίμους*. Αλλ. *καιρίμους*.
 תרברת. O. *εἰς τὴν ἔρημον*. Αλλ. *πλανητεύοντος*.
 22. קוד. O. *ἄβατον*. Αλλ. *συγκεκριμένην*.
 23. וברו בבר. O. *τὴν σολὴν τὴν λιμὴν*. Αλλ. *τὰ
 Φάρεα τὰ λευκά*. a)
 26. ויועל — ולעווקר. O. *καὶ ὁ ἐξαποσέλλων τὸν
 χιμαρον τὸν διεσαλμένον εἰς ἄφεςιν*. Αλλ. *καὶ ὁ
 ἐξαποσελλόμενος ἅμα τῷ χιμάρεξω ἐν (αἰ. εἰς)
 Αζαζήλ*. Αλλ. *εἰς ἀποπομπήν*. b)
 27. ויער-תח. O. *χιμαρον*. Αλλ. *τραύγον*.
 29. ונוע. O. *ταπεινώσετε*. Αλλ. *κακώσετε*.
 וברו בקר וברו בקר. O. *καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκει-
 μένος ἐν ὑμῖν. ἔνια δὲ τῶν ἀντιγράφων, ἢ τῶν προ-
 σηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν*. c)
 31. וברו ברש. O. *σαίββαται σαββάτων*. Αλλ.
ἀνάπαυσις αὐτή.
 ונוע. O. *ταπεινώσετε*. Αλλ. *κακώσετε*.

32. ויער.

ἐπ' αὐτῆ, ὡστε ἐξαποσᾶλον αὐτὸν εἰς ἀζαζήλ εἰς τὴν ἔρημον
 ✕ τὴν ἀποπομπήν. καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον. καὶ λήψεται
 ✕ ὁ χιμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐν γῆ ἄβατω. Sic
 ibid. verum haec, quae cum Asteriscis adduntur, non ha-
 bentur h. l. in Hebraeo. Caetera autem discrepant ab Editio.

x) C. L.

y) Sic idem saepius.

z) Lectiones commatis 21. profert idem C. L. P.

a) Haec Coisl. et C. L.

b) C. L.

c) Sic Basiliensis.

32. וְהָיָה יָדוֹ-תְהֵן נִלְמַד רָשָׁן. Ο. ὄν ἂν τελειώσωσιν τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἱερατεύειν. ΑΛΛ. ἔ πληρωθῆ ὁ τόπος, ἱερατεύειν. d)

וְיָבֵן קִהָּ. Ο. μετὰ τὸν πατέρας αὐτῶ. ΑΛΛ. ἀντὶ τῶ πατρὸς αὐτῶ.

וְיָבֵן. Ο. λινῆν. ΑΛΛ. διπλῆν.

33. וְיָרִיק וְיָרִיקוּ-תְהֵן. Ο. ἅγιον τῶ ἁγίω. ΑΛΛ. ἁγίασμα τὸν ἅγιον.

Ex Capite XVII. Leuitici, vt est in Codice

Colbert. 3084.

1. Καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. λάλησον πρὸς Ααρῶν καὶ τὰς υἱὰς αὐτῶ, καὶ πρὸς πάντας υἱὰς Ἰσραὴλ, καὶ εἰρεῖς πρὸς αὐτῶ· τῆτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο κύριος λέγων· 3. ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὅς ἂν σφάξῃ μόχον ἢ πρόβατον, ἢ ἄγρῳ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὅς ἂν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, 4. καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρεῖς μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ ÷ ὥτε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὀλοκαυτωμα, ἢ εἰς σωτήριον κυρίῳ, δεκτὸν εἰς ὄσμήν εὐω÷δίας· καὶ ὅς ἂν σφάξῃ ἔξω, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν ÷ τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρεῖς μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ ÷ ὥτε προσενέγκαι αὐτὸ δῶρον τῶ κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς κυρίῳ, αἷμα λογιθήσεται τῶ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· αἷμα ἐξέχεεν, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῶ λαῶ αὐτῆς. 5. ὅπως ἀναφέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ὅσας ἂν αὐτοὶ σφάζωσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ οἴσθωσιν αὐτὰ τῶ κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρεῖς πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσθωσιν θυσίαν σωτηρεῖς τῶ κυρίῳ αὐτά. 6. καὶ προσχεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ÷ κύκλῳ ἀπέναντι ÷ κυρίῳ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρεῖς. καὶ ἀνοίσει τὰ

5εαρ

d) Sic C. L.

φέαρ εἰς ὄσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ. 7. καὶ ἐθύσεσθαι
 ἐπι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις, οἷς αὐτοὶ ἐκπορ-
 νέυσθαι ὀπίσω αὐτῶν, νόμιμον αἰῶνων τῷτο ἔσται ὑμῖν
 εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. 8. καὶ πρὸς αὐτὰς ἔρεῖς· ἄν-
 θρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ
 τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἂν
 ποιήσῃ ὀλοκαύτωμα, ἢ θυσίαν, 9. καὶ ἐπὶ τὴν θύ-
 ραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας μὴ ἐνέγκῃ, ποιῆσαι αὐτὸ
 τῷ κυρίῳ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ
 αὐτῆς. 10. καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐκ τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ, ἢ τῶν πρὸς — —

CAPVT XVII.

5. וּבְזֵבֶל. O. σφάζωσιν. Αλλ. θυσιάζωσιν. e)
 וּבְזֵבֶל. O. σωτηρίας. Αλλοι, εἰρηνικῶν.
 7. וּבְזֵבֶל. A. Σ. τοῖς τριχιῶσι. f) Θ. τοῖς σσειρέμ.
 O. ματαίοις.
 9. וְאִם אָדָם אֲנָשׁוֹ. O. ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος ἐκ τῆ
 λαῖ αὐτῆ. Αλλ. ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τῆ λαῖ αὐτῆς.
 10. וְאִם אָדָם אֲנָשׁוֹ. O. καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου. Αλλ.
 καὶ εἴσω τὴν ψυχὴν μου. Αλλ. δώσω. g)
 11. וְאִם אָדָם אֲנָשׁוֹ. O. ἡ γὰρ ψυχὴ πά-
 σης σαρκὸς, αἷμα αὐτῆ ἐστὶ. Αλλ. ὅτι ἡ ψυχὴ πά-
 σης σαρκὸς ἐν τῷ αἵματι ἐστὶν.
 13. וְאִם אָדָם אֲנָשׁוֹ. O. θηρίον. h)
 וְאִם אָדָם אֲנָשׁוֹ. A. Σ. χοί. Θ. χώματι. O. γῆ. i)
 14. וְאִם אָדָם אֲנָשׁוֹ. Σ. τῷ αἵματι αὐτῆς ἤνωται. k) O. αἷμα
 αὐτῆ ἐστὶ.

Ex

e) C. L. θυσιάζωσιν.

f) Haec idem. Addit vero vt Coisl. τριχιῶσι, δαίμοσι
 ἄπω Ακ. ἐπὶ καὶ τοιαύτης ἐστὶ τινος φύσεως αὐτῶν.

g) Idem.

h) Idem.

i) Idem et haec habet.

k) Idem.

Ex Capite XVIII. Leuitici.

28. — Ἐθνεσιν τοῖς πρὸ ὑμῶν. 29. ὅτι πᾶς ὃς εἰὼν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμαίων τέτων, ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιῶσαι, ἐκ μέσθ τῶ λαῷ αὐτῶν. 30. καὶ φυλάξεσθε τὰ προσάγματά μου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων, αἱ γέγονεν πρὸ τῶ ὑμῶν, καὶ ἐμιανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς· ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.

C A P V T XVIII.

3. השגמ. O. ἐπιτηδεύματα. Αἰ. ἔργα. l)
 סתיהקב. O. καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν. Αἰ. ἡκριβωμένοι. m)
 4. יהק - הן. O. προσάγματα. Αἰ. ἡκριβωμένα.
 5. שגמ - הן. O. κρίματα. Αἰ. ἅγια, Αἰ. δικαιοματά. Αἰ. ἀκριβάσματα.
 6. ורש ב רש - כל - לה שר שר. O. ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖα σαρκὸς αὐτῶ. Αἰ. ἀνὴρ ἀνὴρ πρὸς πᾶν λίμμα, (sic) σύνεγγυς γένεσ αὐτῶ. n)
 7. תרש. O. αἰχημοσύνην. Αἰ. αἰδῶ. o)
 9. קר תרש — תרש. O. ἐνδογενῆς ἢ γεγεννημένης ἔξω. Αἰ. γέννημα οἴκ, ἢ γέννημα ἔξω.
 11. תרש. O. ὁμοπατρία ἀδελφὴ σε. Αἰ. ὁμομητρία. p)
 12. הרש ברש רש. O. οἰκεῖα γὰρ τῶ πατρός σε. Αἰ. αἶμα τῶ πατρός σε.
 14. הרש תרש. O. συγγενὴς γὰρ σε εἰσίν. Αἰ. ὡς ἀδελφὴ πατρός σε εἰσίν. q)

15. השן.

l) Sic idem. m) Idem cum Coisl. ἡκριβασμένοι. Est A.
 n) Sic plene Coisl. cum C. L. P. o) Idem.
 p) Idem. Sed duae lectiones irrepserunt in τὰς O.
 Rescribe sic: O. ἀδελφὴ σε. Αἰ. ὁμοπατρία. Αἰ. ὁμομητρία.
 q) Idem cum Coisl.

15. ניה כב פהנ. Ο. γυνή γάρ υἷσ σα. Αλλ. οἰκίον σαρκός σα. ι)
17. ניה כמי. Α. μύσος λίμμα αὐτῆς ἔσιν. Σ. Ζέμμα s) ἔσιν. Ο. ἀσέβημά ἔσιν.
19. פהשנש כבב. Ο. ἐν χωρισμῶ ἀκαθαρσίας. Αλλ. ἐν μιάσμασι. ι)
21. לךמל כורכהל. Α. Σ. Θ. παραβιβάσαι τῷ Μολόχ. ιι) Ο. λατρεύειν ἄρχοντι.
23. כמה כנהל כמענהל. Σ. succumbet. ψ) Ο. ἔσῃσεται πρὸς πᾶν τετράπεν. Αλλ. ἐνώπιον κτήνης. Αλλ. ἐν πάντι κτηνες. χ)
- לכה. Α. ἀπειρημένον. Σ. ἄρξητον. Ο. μυσαρᾶν. Θ. θάβελ. γ)
25. כרסנ. Ο. ἀνταπέδωκα. Αλλ. ἐπεσκεψάμην. ζ)
- כבישי-כה כרנה כרנה. Θ. ἀνέβαλεν ἢ γῆ τὸς ἐνοικῆντας. α) Ο. προσώχθισεν ἢ γῆ τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπ' αὐτῆς.
26. כרקה-כה. Ο. νόμιμα. Αλλ. ἠκριβασμένα. β)
- כרנה. Ο. ὁ ἐγχώριος. Αλλ. ὁ αὐτόχθων.
28. כרקה-נהל. Ο. ἵνα τῆ προσοχθίση. Αλλ. ἔ μη ἀπεβάλη.
- כנה. Α. ἐξήρασεν. Σ. ἐξήμεσεν. Ο. προσώχθισε. Θ. ἀνεβαλεν. c)
30. כרנהש כנה. Ο. προσάγματα. Αλλ. φυλάγματα.
- כרנה. Ο. νομίμων. Αλλ. ἠκριβασμένων.

Leuitici

ε) Videtur Montefalconio ad alium locum pertinere.

ς) Haec etiam C. L. Ego Ζέμμα Θ. tribuerem.

τ) C. L. ἐν μιάσματι. ιι) Idem.

ψ) Isychius sic: Coire ergo, succumbere, edidit Symmachus. x) C. L.

γ) Idem cum Coisl. ι) Idem.

α) Idem sine int. nom. nisi quod legat ἀπέβαλεν.

β) Idem. c) Coisl. et C. L. sic Α. ἀπέβαλεν.

Σ. ἐξήρασεν. Θ. ἐξήμεσεν. Dicam quid mihi videatur Cod. Lipf. videtur a Codice descriptus esse: cuius in margine cum,

cum

Leuitici Cap. XIX. ex Cod. Colb. 3084.

1. Καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων.
 2. Λάλησον πάση τῇ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 3. ἕκαστος μητέρα αὐτῆ φοβείσθω, καὶ τὰ σάββατά με φυλάσσεσθε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.
 4. Ἐκ ἐπακολοθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεῶς χωρευτῆς ἔποιήσετε ὑμῖν· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 5. καὶ εἰάν θύσητε θυσίαν σωτηρίας τῷ κυρίῳ, δεκτὴν ὑμῶν θύσετε. 6. ἢ ἂν ἡμέρας θύσητε βρωθήσεται, καὶ τῇ αὐρίῳ, καὶ εἰάν καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 7. εἰάν δὲ βρώσει βρωθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἄθυτόν ἐστιν, ἔδεχθήσεται. 8. ὁ δὲ εἶδαν αὐτὸ ἀμαρτίαν λήμψεται, ὅτι τὰ ἅγια κυρίῳ ἐβεβήλωσεν καὶ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ εἶδασαί ἐκ τῆ λαῶ αὐτῶν.

9. Καὶ ἐκθερίζοντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, ἔσυντελήσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τῆ ἀγρῆ σε ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπέπτοντα τῆ θερισμῆ σε ἔσυνλλέξεις. 10. καὶ τὸν ἀμπελωνά σε ἐκ ἐπανατρυγήσεις, ἐδὲ τὰς ῥώγας τῆ ἀμπελωνός σε συλλέξεις. τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 11. ἔκλέψετε, καὶ ἔψεύσεσθε, ἐδὲ συκοφαντήσετε ἕκαστος τὸν πλησίον, 12. καὶ ἐκ ὀμείδετε τῷ ὀνόματί με ἐπ' ἀδίκῳ, καὶ ἔβεβηλώσετε τὸ ὄνομα τῆ Θεῶ ὑμῶν ἐγὼ ÷ εἰμι· κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 13. ἐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον σε, καὶ ἐχ ἀρπάσεις, καὶ ἔκοιμηθήσεται ὁ μισθὸς τῆ
 μισθω-

cum *trinitum* interpretum lectiones commemorarentur, is plerumque ordo cerneretur, Θ. Α. Σ. vide Editum Fischeri p. 82. et 97. Iam si sumis, alium qui forte in istum Codicem incideret, et h. l. Θ. Α. Σ. interpretationes videret, vitium suspicatus, correxisse, atque Α. Σ. Θ. praefixisse, tum erroris originem aeque ac medelam perspicies.

μιῶν τῶν παρὰ σοὶ ἕως πρῶν. 14. ἔκκακῶς ἔρεῖς κωφόν, καὶ ἀπέναντι τυφλῶν ἔπροθήσεις σκάνδαλον, καὶ φοβηθήσῃ τὸν θεόν σε. ἐγὼ κύριος ÷ ὁ θεὸς ÷ ὑμῶν. 15. ἔποιήσετε ἀδικον ἐν κρίσει· ἔλήμψῃ πρόσωπον πτωχῶν, ἐδὲ θαυμάσεις πρόσωπον δυνάσε, ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σε. 16. ἔπαρεύσῃ δόλω ἐν τῷ ἔθνει σε, ἐκ ἐπισυσήσῃ ἐφ' αἷμα τῶν πλησίων σε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ÷ ὑμῶν. 17. ἔμεισήσεις τὸν ἀδελφόν σε τῇ διανοίᾳ σε. ἐλεγμῶν ἐλέγξεις τὸν πλησίον σε, καὶ ἔλήμψῃ δι' αὐτὸν ἀμαρτίαν, 18. καὶ ἐκ ἐνδικαῖτάς σε ἡ χεὶρ, καὶ ἔμηνιεις τοῖς υἱοῖς τῶν λαῶν σε, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε ὡς σεαυτὸν, ἐγὼ κύριος. 19. τὸν νόμον με φυλάξεσθε, τὰ κτήνη σε ἔκατοχετεύσεις ἑτεροζύγω, καὶ τὸν ἀμπελωνά σας ἔκατασπερεῖς δίφορον, ἢ τὸ ἰμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον ÷ κίβδηλον. ἐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῶ.

20. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς κίτην σπέρματος, καὶ αὐτὴ οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνδρώπῳ, καὶ λύτρωσις ἔλελύτρωται, ἢ ἐλευθερία ἐκ ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπῆ ἔσται ÷ αὐτοῖς. ἐκ ἀπαθάνονται, ὅτι ἐκ ἠλευθερώθη. 21. καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτῆ τῷ κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῶν μαρτυρίων κρεῖον πλειμμελείας, 22. καὶ ἐξελάσεται περὶ αὐτῆ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κρείῳ τῆς πλημμελείας ἐναντι κυρίου περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτῆ ἧς ἤμαρτεν, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἀμαρτία αὐτῆ ἣν ἤμαρτεν.

23. Ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν ÷ ἣν κύριος ὁ ÷ θεὸς δίδωσιν ὑμῖν. καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆ. ὁ καρπὸς αὐτῆ τρεῖς ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικαθάριστος, ἔβρωθήσεται. 24. καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ, ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτῆ ἅγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ. 25. ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῆ, πρόσδεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτῆ. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 26. μὴ ἔσθε ἐπὶ τῶν ὄρεων, καὶ ἐκ οἰωνισθε,

θλωνισειθε, εδδ ορνειδοσκοπησεθε. 27. ε ποιησετε
 σισον εκ της κομης της κεφαλης υμων, εδε φθερετε
 την οψιν τε παγωνος υμων. 28. και εκτομιδας επι
 ψυχη ε ποιησετε εν τω σωματι υμων, και γραμματω
 σικτα ε ποιησετε εν υμιν, εγω κυριος ο θεος υμων.
 29. ε βεβηλωσεις την θυγατερα σε εκπορευουσα αυ-
 την εκ εκπορευουσε η γη, και πληθησεται η γη ανο-
 μίας. 30. τα σαββατα με φυλαξεθε, και απο
 των αγιων με φοβηθησεθε. εγω κυριος. 31. εκ
 επακολεθησετε εγγαστριμυθιοις, και τοις επαοιδοις ε
 προσκολληθησεθε εκμιανθηνα εν αυτοις. εγω κυριος
 ο θεος υμων. 32. απο προσωπε πολιε εξανασηση,
 και τιμησεις προσωπον πρεσβυτερη. και φοβηθηση
 τον θεον σε, εγω κυριος ο θεος υμων. 33. εαν δε τις
 προσελθη υμιν προσηλυτος εν τη γη υμων, ε θλειψετε
 αυτον. 34. ως ο αυτοχθων εν υμιν εσα ο προση-
 λυτος ο προσπορευομενος προς υμας, και αγαπησεις
 αυτον ως σεαυτον, οτι προσηλυτοι εγενηθητε εν γη
 αιγυπτου. εγω κυριος ο θεος υμων. 35. ε ποιησετε
 αδικον εν κρισει, εν μετροις, και εν σαθμιοις, και
 εν ζυγοις. 36. ζυγα δικαια, και σαθμια δικαιο
 και οι (φι) — —

C A P V T XIX.

- 3. ψη. Ο. εκατος. Αλ. ανηρ.
- 4. ολινη. Ο. ειδωλοισ. Αλ. ελειλειμ.
- 7. ηχι ηλ ηη ηηη. Α. αποβλητον — Σ. αργον
 εστιν, εκ ευδοκηθησεται. Ο. αυτον εστιν, ε δεχθη-
 σεται. Θ. φεγγελ. — d)
- 9. ηη ηηη. Ο. θερισμον υμων τε αργε. Αλ. το
 φααθ τε αργε σε. e)
- 10. ηηη ηη. Ο. εκ επανατρυγησεις. Αλ εκ επι-
 φυλλεις. f)

13. - ηη.

d) Haec C. L. P. cum Coisl. e) C. L. f) Idem.

13. רשעה-נל. Ο. ἐκ ἀδικήσεως. Ἀλλ. ἐ συκοφαν-
τήσεως. g)
- לוגה. Ο. ἀρπάσεις. Ἀλλ. ἀποσερήσεις. h)
14. לרקה-נל. Ο. ἐ κακῶς ἐρεῖς. Ἀλλ. ἐ καταράση.
Ἀλλ. ἐ λοιδορήσεις. i)
15. לרדג נני ררקה נל. Ο. ἐδὲ μὴ θαυμάσης πρόσω-
πον δυνάεω. Ἀλλ. ἐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλη. k)
16. רכי. Ο. δόλω. Ἀλλ. ὑπέλω. l)
- רמח. Ο. ἐπισήση. Ἀλλ. ἐπισυσήση.
17. רבבב. Ο. τῇ διανοίᾳ σε. Ἀλλ. ἐν τῇ καρδίᾳ σε.
18. רשה-הל רקה-נל. Ο. καὶ ἐκ ἐκδικαῖτάί σε ἡ
χεῖρ καὶ ἐ μνηστῆς. Ἀλλ. ἐ τήση ἐδὲ παρρατηρήση.
Ἀλλ. τηρήσεις. m)
19. רקה-נה. Ο. τὸν νόμον. Ἀλλ. τὰ ἠκριβασμένα.
ונשנ םינל. Ο. ἐκ δύο ὑφασμένον κίβδηλον. Ἀλλ.
κάλυμα ἀσατάνη. n)
20. שניל תפרק נהפשו. Ο. οἰκέτης διαπεφυλαγμένη
ἀνθρώπων. Ἀλλ. δέλη ἐπηγγελμένη ἀνδρεί. o)
- רקה ררר. Ο. ἐπισκοπὴ ἔσαι αὐτοῖς. Ἀλλ. ἐπισκε-
ψις — Ἀλλ. ὄνειδος ἔσαι αὐτῶ. p)
23. רלה ררקה. Οἱ λοιποὶ, ἀκροβυστεῖτε ἀκρο-
βυσίαν αὐτῶν. q) Ο. περικαθαριεῖτε τὴν ἀκα-
θαρσίαν αὐτῶ.
- רלה. Ο. ἀπερικαθαρτος. Ἀλλ. ἀκρόβυτος. r)
25. רנהוה םל ריוהל. Ο. πρόσθεμα ὑμῖν τὰ
γεννήματα αὐτῶ. Ἀλλ. καὶ συναΐξετε ὑμῖν τὴν
πρόσοδον αὐτῶ. s)

26. נל.

g) Idem.

h) Idem.

i) Idem.

k) Idem.

l) Idem.

m) Idem.

n) Idem ἀσατάνη. Exprimuntur litterae hebr.

o) C. L. cum Coisl.

p) Idem.

q) C. L. ἀκροβυστεῖτε τὴν ἀκροβυσίαν αὐτῶ sine int. nomine.

r) Idem.

s) Idem.

26. ׀קח - לו ילכנה נל. Ο. μὴ ἔθετε ἐπὶ τῶν ὄρεων.
 Αλλ. ἔ φάγεθε ἐπὶ τῆ αἵματος. Αλλ. ἐπὶ τῆ
 δάματος. ι)

ישהנה נל. Α. ἔ κληδονιάθησεθε. υ) Ο. ἐκ οἰωνεῖθε.

27. קרי קנה קח — קרה נל. Α. ἔ περικυκλώσεις
 τὸ κλῆμα (αλ. κλίμα) τῆς κεφαλῆς σε. — Σ. ἔ
 περιζυρήσετε κύκλω τὴν ὄψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν,
 τὸ φαλέ τῆ πάγωνός σε. Ο. ἔ ποιήσετε σισήν
 ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, ἐδ' φθερεῖτε τὴν
 ὄψιν τῆ πάγωνος ὑμῶν. Θ. ἔ ποιήσετε τὸ φαάθ
 τῆς κεφαλῆς. ψ)

30. ישרמק. Ο. ἀπὸ τῶν ἀγίων με. Αλλ. τὸ ἀκρί-
 βασμά με. χ)

31. ׀ננךה - להי — קנה - לה. Ο. ἐκ ἐπακολα-
 θήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς. Αλλ.
 μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τὰς θελητάς, καὶ πρὸς τὰς
 γνώσας. γ)

32. יביש. Ο. πολιῆ. Αλλ. πρεσβυτέρη. ζ)

קרי. Ο. πρεσβυτέρη. Αλλ. σοφῆ. α)

33. יוני נל. Ο. ἔ θλίψετε. Αλλ. ἔ κακώσετε.

34. קה. Ο. προσπορευόμενος. Αλλ. προσηλυτεύων. β)

קרי. Ο. προσήλυτοι. Αλλ. γείωρα, πάροικοι. ε)

35. קרושב. Ο. ζυγοῖς. Αλλ. ὑγροῖς. δ)

A a 2

36. - יבנה.

ε) Drusus putat pro δάματος legendum esse αἵματος, nihil enim affine habere קח cum נל. — LXX. legerunt ׀קח *excelsum*, quae lectio non est contemnenda.

υ) Sic C. L. P.

ψ) Idem sic Θ. ἔ κυκλώσετε τὸ φαάθ τῆς κεφαλῆς. Σ. ἔ περιζυρήσετε κύκλω τὴν πρόσοψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Ita et Coisl.

χ) Videtur A. esse.

γ) Sic A. cap. seq. v. 6.

ζ) C. L.

α) Idem.

β) Idem.

ε) Idem.

δ) Idem.

36. קצח-בני. O. μέτρα δίκαια. Αλλ. σάθμα
δίκαια. e) Αλλ. λίθες δίκαιες.
קצח תנין. O. χῆς δίκαιος. Αλλ. οἴφι δίκαιον. f)

CAPVT XX.

2. תלמי. Αλλοι, τῆ Μολόχ. O. ἄρχοντι.
3. תלמי. Αλλοι, τῆ Μολόχ. g) O. ἄρχοντι.
4. קנה ענ ומיני ענקה עני. O. εἰάν ὑπερέψαι
ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς. Αλλ. εἰάν ὑπερέ-
ψαι κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. Αλλ. εἰάν κρύψαι
κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς.
5. ויקח עניק. O. ὁμονοῦντας αὐτῶ. Αλλ. παρενύον-
τας ὀπίσω αὐτῆ.
תלמי קנה. Αλλ. ὀπίσω τῆ Μολόχ. O. εἰς τὰς ἀρ-
χοντας. Αλλ. εἰς τὸν ἄρχοντα.
6. עניקיה-לני — קנה. A. ἐκκλίνει πρὸς τὰς
θελητάς, καὶ πρὸς τὰς γνώσας. O. ἐπακολοθήση
ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς.
8. קנה-תני. O. προσάγματα. Αλλ. ἠκριβασμένα. h)
9. ללני. O. κακῶς ἐπέη. Αλλ. καταράσσηται.
10. דמי. O. ἔνοχος ἔσαι. Αλλ. αἷμα αὐτῆ ἐν αὐτῶ. i)
11. וישן רחני. O. εἰάν τις κοιμηθῆ. Αλλ. ὅς
ἀν κοιμηθῆ.
בני תשן-תני. τὸ Σαμαρ. μετὰ γυναικὸς ἀδελφῆ
τῆ πατρὸς αὐτῆ. O. μετὰ γυναικὸς τῆ πατρὸς
αὐτῆ. Αλλ. μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆ.
12. דמיה. O. ἀμφοτέρω ἐνοχοί εἰσιν. Αλλ. αἷματα
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. k)

12. לני.

e) Sic LXX. et Θ. Prou. 16, 11.

f) Haec interpretatio in ed. LXX Hexaplaem translata fuerat, vt supra videas. C. L. P. sic: λίθες δίκαιες καὶ οἴφι δίκαιον.

g) C. L. τῆ μολόχ.

h) A. esse videtur.

i) Idem C. L.

k) Idem exhibet C. L. et Basil.

12. עשׂו לבת. Ο. ἠσεβήκασι. Ἀλλ. θάβελ ἔποίησαν. l)
 14. חמז. Ο. ἀνόμημα. Ἀλλ. ζέμμα. Ἀλλ. πορνεία. m)
 16. הרבעל. Ο. βίβαδῆναί. Ἀλλ. συγγενέσθαι. n)
 17. נשׂו עונו. Ο. ἀμαρτίαν κοιμῶνται. Ἀλλ. ἀμαρ-
 τίαν αὐτῶ λήψεται. o)
 18. תרד. Ο. ἀποκαθήμενοις. Ἀλλ. ἐν αἰμορροΐα.
 מקח - תח. Ο. πηγῆν. Ἀλλ. ῥύσιν. p)
 19. וישׂו — - תח כי. Α. ὅτι τὴν σάρκα αὐτῶν
 ἠχρημόνησεν, ἀνομίαν αὐτῶν ἀρῶσιν, (Coisl. ad-
 adiicit) ὅτι τὸ λείμμα αὐτῶ. Ο. τὴν γὰρ οἰκειότητά
 ἀπεκάλυψεν, ἀμαρτίαν ἀποίονται.
 20. תדד - תח. Ο. συγγενῶς αὐτῶ. Ἀλλ. δωδαδῶ.
 ויהו ירורים. Σ. Θ. ἀτεκνοὶ ἔσονται. Ο. ἀτεκνοὶ
 ἀποθανῶνται.
 21. תדד. Ο. ἀκαθαρσία. Ἀλλ. νεδδά. q)
 ויהו ירורים. Σ. Θ. ἀτεκνοὶ ἔσονται. Ο. ἀτεκνοὶ
 ἀποθανῶνται.
 22. וטשׂו. Ο. κρίματά με. Ἀλλ. ἠκριβωμένα.
 כחח תקח. Σ. Θ. ἀποβάλλη ὑμῶς. Ο. προσωχ-
 θίση ὑμῶν.
 23. ויהו תקח. Ο. τοῖς νομίμοις τῶν ἔθνῶν. Ἀλλ. ἐν
 τοῖς ἠκριβασμένοις τῶ ἔθνεσ. r)
 ויהו. Ο. ἐβδελυξάμην. Ἀλλ. ὠργίθην. s)
 25. ויהו יהו יהו יהו. Ο. ἐρπετοῖς τῆς γῆς. Ἀλλ.
 οἷς ἐξέρπει Ἀδαμά. t)
 27. בהם. Ο. αὐτῶν. Ἀλλ. ἐν αὐτῶ.
 ויהו יהו יהו. Ο. ἐγγασφίμουθς, ἢ ἐπαιδοῦς. Ἀλλ.
 θελητής u) ἢ γνώσης.

Λ α 3

CAPVT

l) C. L. P. et Coisl. ἀπαρημένον θάβελ ἔποίησαν; prius A. postorius Theodotionis est. m) C. L. n) Idem.
 o) Idem sic, Ο. λήψεται. Ἀλλ. κοιμῶνται. p) Idem.
 q) C. L. sic: νεδδά ἐστὶν μίασμα. Videtur esse Theodo-
 tionis vti et illud δωδαδῶ. r) Idem. s) Idem.
 t) Forte Σ. et Θ. vide Gen. 2, 7. Habet etiam C. L.
 u) Videtur esse A. vt supra v. 6.

CAPVT XXI.

6. ׀היהלמ ׀הל יהוה ישנ-תנ כי. Ο. τὰς γὰρ
 θυσίας κυρίῃ δῶρα τῷ Θεῷ αὐτῶν. Ἀλλ. ὅτι τὰ
 πύργα κυρίῃ ἄρτους Θεῷ αὐτῶν. w)
7. תני. Ο. πόρνην. Ἀλλ. ἐνδιηλλαγμένην.
10. ׀בגדי. ׀ל. ׀מאתי. Ο. ἁγία. x)
- יבד נל. Ο. ἐκ ἀποκιδαρῶσαι. Ἀλλ. ἐκ ἀπομιτρώσαι.
 Ἀλλ. ἐκ ἀποκαλύψει. y)
- יבד. Ο. διαβράζει. Ἀλλ. παραλύσει.
11. תמ תשנ-כל לו. Ο. ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευ-
 τηκυία. Ἀλλ. πάσαις ψυχαῖς νεκραῖς. z)
12. שררןק-תני. Ο. καὶ ἐκ τῶν ἁγίων. Ἀλλ. ἐκ τῷ
 ἁγιάσματος.
- ילו יהיהלמ תשמ תמ נו כי. Α. ὅτι ἀφόρισμα
 ἔλαιον ἀλείμματος Θεῷ αὐτῷ ἐπ' αὐτῶ. Σ. ὅτι
 ἄθικτον ἔλαιον τῷ χρίσματος τῷ Θεῷ αὐτῷ ἐπ'
 αὐτῶ. Ο. ὅτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χριστὸν τῷ Θεῷ ἐπ'
 αὐτῶ. Θ. ὅτι τὸ ναζερ ἔλαιον τὸ χριστὸν παρὰ Θεῷ
 αὐτῷ ἐπ' αὐτῶ.
17. ׀ל. ׀לויים, תס ἄρτους. Ο. τὰ δῶρα.
20. קל. Ο. ἔφηλος. Ἀλλ. νάνος. a)
- תשנ תמ. Ο. μονόρχις. Ἀλλ. ὑπερῶν πνεῦμα. b)
- תני הלל. Α. (ὑπόχυσις.) ׀ל. λευκωμα. Ο. πῖλ-
 λος τῶν ὀφθαλμῶν. Ἀλλ. σρεβλός. c)
22. ׀ל. Ο. τὰ δῶρα. Ἀλλ. τῶν ἄρτους.
23. תני נל. Ο. ἐκ ἐγγιῶν. Ἀλλ. ἐ προσελεύσεται.

CAPVT

- w) Est A. qui semper ita vertit תשמ.
 x) Sic C. L. P. y) Idem.
 z) Idem. a) Idem.
 b) Idem quasi leg. תמ תשנ.
 c) Lectio A. est ex lat. Isychii. C. L. sic: ׀ל. λευ-
 κωμα. Ἀλλ. σρεβλός. Lectio autem νάνος, quam huc affert
 Coisl. male collocata est, nec respicit hebr. הלל.

C A P V T XXII.

2. ויזי. Ο προσεχέτωσαν. Αλλ. φυλασσεδωσαν. d)
 4. ורוע ויח ויח. Ο. άνθρωπος εκ τῆ σπέρματος.
 Αλλ. ἀνήρ ἀπό σπέρματος.
 21. ויח ורוע. Ο. λεπρᾶ ἢ γονορροεῖ. Αλλ. λεπρὸς
 ἢ ῥέων. e)
 6. ויח ויח. Ο. ἐκ ἔδετα. Αλλ. ἐ φάγετα. Αλλ.
 ἐχ ἄψετα. f)
 7. ויח. Ο. ἄρτος αὐτῆ. Αλλ. τροφή. g)
 8. ויח. Ο. θηριάλωτον. Αλλ. ἀπερξίμμενον. h)
 10. וי. Ο. ἀλλογενής. Αλλ. ἀλλότριος. i)
 11. ויח. Ο. φάγετα. Αλλ. ἔδετα.
 13. ויח - ויח. Ο. ἐ φάγετα. Αλλ. ἐκ ἔδετα.
 14. ויח - ויח. Ο. ἄγιον. Αλλ. ἀργύριον. k)
 15. ויח. Ο. ἀφαιρῆσι. Αλλ. ἀναφέρουσιν. Αλλ.
 προσφέρουσιν.
 18. ויח. Ο. ὁμολογίαν αὐτῶν. Αλλ. εὐχῶν αὐτῶν.
 Αλλ. ἐξωμοσιῶν. l)
 21. ויח - ויח. Ο. διασειλας εὐχήν. Αλλ. τῆ θαυμα-
 σωσαι ὄρκον. m)
 ויח ויח. Ο. ἢ κατὰ αἵρεσιν. Αλλ. ἢ εἰς ἐκῆσιον. n)
 Αλλ. θέλησιν.
 ויח. Ο. εἰς δεκτόν. Αλλ. εἰς ἐκῆσιον. o)
 22. ויח. Ο. συντετριμμένον. Αλλ. ἄχρησον. p)
 23. ויח. Ο. κολοβόκερκον. Αλλ. κονδοκέρατον. q)
 ויח. Ο. σφάγια. Αλλ. ἐκῆσιον. r)

A a 4

24. ויח.

d) C. L. Forte Σ.

e) Idem ἢ λεπρὸς ἢ ῥέων. Sic tres Intt. Leu. 15.

f) Puto Σ. ita liberius vertisse. g) C. L. P.

h) Idem. i) Idem. k) Idem. Forte Σ.

l) Idem. Lectio prior A. esse videtur qui sic vertit

Pl. 60, 7.

m) C. L. P.

n) Sic Aq. Ex. 35, 22. Lectio nem θέλησιν C. L. supra
notabat ad v. 18.

o) Idem C. L.

p) Idem.

q) Idem.

r) Idem.

24. תעמ. Ο. θλαδίαν. Αλλ. σπάδοντα. s)
 תתב. Α. συγκεκολαμμένον. t) Ο. ἐκτεθλιμμένον.
 רתב. Α. κεκομμένον. u) Ο. ἐκτομίαν.
 נכ - בן. Ο. άλλογενῆς. Αλλ. υἱὸς ἀλλοτρίου. w)
 קהל - תנ. Ο. τὰ δῶρα. Αλλ. τὰς ἀρετας. Αλλ.
 τὰ ἅγια. x)
 27. פשנ. Ο. κάρπωμα. Αλλ. πύργον.
 29. קהת. Ο. χαρμωσύνης. Αλλ. αἰνέσεως. y)
 עבדך. Ο. εἰς δεκτόν. Αλλ. τῇ βελήσει ὑμῶν. z)

C A P V T XXIII.

3. תבשח תבש. Ο. σάββατα ἀνάπαυσις. Αλλ. σαβ-
 βάτων ἐτοιμασία. a)
 5. פסד. Ο. πάνα. Αλλ. ἐπίβασις. b)
 6. ולכה. Ο. ἔδεσθε. Αλλ. φάγεθε.
 8. פשנ. Ο. ὀλοκαυτώματα. Αλλ. πύργα. c)
 תבשח. Ο. λατρευτόν. Αλλ. δευτερόν. Αλλ. ἐργά-
 σιμον. d)
 11. קהת. Ο. ἀνοίσει. Αλλος, ἀναφέρει. Αλλος,
 ἀφοριῖ. e)
 תבשה תתבש. Ο. τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης. Αλλ.
 τῇ μετὰ τὸ σάββατον. f) Αλλ. — τὸ σαββάτ.
 12. כבש. Ο. πρόβατον. Αλλ. ἀμνόν. g)
 13. פשנ. Ο. θυσία. Αλλ. πύργον.
 תבשח ולכה. Οἱ λοιποὶ, ἀπαλά καὶ λεπιδία. h)
 Ο. πεφρυγμένα χίδρα νέα.

15. תבשח.

- e) Idem. t) Idem, ἐκκεκολαμμένον.
 u) Idem κεκομμένον male. w) Idem.
 x) Idem. Qui postea ad δεχθήσεται notat ἐκκισαθήσεται.
 y) Idem. z) Idem. a) Idem. b) Idem.
 c) Basil. aliquoties A. Θ. adscribit. Saep̄ sine inter-
 pretum nom. Scribitur et passim πύραν, sed mendose.
 d) Sic C. L. P. notabat v. 7. e) Idem.
 f) Idem. g) Idem. h) Idem cum Coisl.

15. הַכֹּהֵן. Ο. ἐπιθέματος. Ἀλλ. ἀφορίσματος. i)
 תמימה תהיה שבוע. Ο. ἑπτὰ ἑβδομαίδας ὀλοκλήρης.
 Ἀλλ. ἑπτὰ σάββατα ἁμωμα. k)
16. תבועה תבועה. Ο. τῆς ἐσχάτης ἑβδομαίδος. Ἀλλ.
 תעֵ סאבבאֵטע ἑβδόμη.
17. תבועה. Ο. ἐπίθεμα. Ἀλλ. ἀφαίρεμα.
18. תבועה. Ο. θυσία. Ἀλλος, πύρρον.
19. תבועה. Ο. εὐωδίας. Ἀλλ. ἀναπαύσεως. l)
20. תבועה. Ο. λατρευτόν. Ἀλλ. δελευτόν. m)
21. תבועה. Ο. ὅταν θεριζήτε. Ἀλλ. ἐκθεριζόντων ὑμῶν.
22. תבועה. Ο. τὸ λοιπόν. Ἀλλος, τὸ φαάθ. n)
23. תבועה. Ο. ἀποπίπλοντα. Ἀλλ. συλλέγματα. o)
24. תבועה. Ο. ὑπολείψη αὐτά. Ἀλλ. ἀφήσεις αὐτά. p)
25. תבועה. Ο. μιᾶ. Ἀλλ. πρώτη. q)
26. תבועה. Ο. ἀνάπαυσις. Ἀλλ. σάββατον.
27. תבועה. Ο. σαλπίγγων. Ἀλλ. σαλπισμός. r) Ἀλλ. ἡ τῆς σκηνοπηγίας. s)
28. תבועה תבועה. Ο. ἔργον λατρευτόν. Ἀλλ. ἔργον δελευτόν.
29. תבועה. Ο. ταπεινώσετε. Ἀλλ. νησεύσατε. t)
30. תבועה תבועה. Ο. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. Ἀλλ. ἐν ἑγκατεία τῆς ἡμέρας ταύτης.
31. תבועה. Ο. ταπεινώσετε. Ἀλλ. κακώσετε.
32. תבועה. Ο. ὀλοκαυτώματα. Ἀλλ. πύρρον.
33. תבועה. Ο. ἐξόδιον. Ἀλλ. ἐπίχεσις. u)

A a 5

תבועה.

i) Idem. k) Idem. l) Idem. m) Idem.

n) Vide supra 19, 27. o) Idem. p) Idem.

q) Idem. r) Idem, σαλπισμός εἰς ἀκοῖς.

s) Inepte. Vide notam Drusii ad h. l.

t) Forte Scholion, ut illud νησεύσα ἐγκατῶς, quod

v. 29. notatur ad ταπεινωθήσεσθε.

u) Sic C. L. et Coisl. pro ἐπισύχεσις quod Basil. habet.

- קרבן. Ο. λατρευτόν. Αλλ. θελευτόν.
 37. קחן. Ο, όλοκαυτώματα. Αλλ. πυύρρον.
 38. מלבר. Ο. πλήν. Αλλ. παρεκτός. ψ)
 39. כנסת. Ο. όταν συντελέσητε. Αλλ. συναγάγητε.
 קחש. Ο. ανάπαυσις. Αλλ. σάββατον.
 40. קח. Ο, ώραϊον. Αλλ. ένδοξον. χ)
 קחמח כפח. Ο. κάλλυνθρα φοινίκων. Αλλ. κάφφα.
 Αλλ. βάϊα φοινίκων.
 קח-קח קח. Ο. κλάδης ξύλου δάσεις. Αλλ. έλό-
 κομον. γ)
 41. קחקח קח — — קח-קח. Α. και ιτέας
 χειμαύρθη. και εύφρανθήσεθε εις πρόσωπον κυρίε
 θεε υμών, επτά ημέρας. και έορτάζετε αυτήν,
 έορτήν τω κυρίω ζ. ημέρας ένιαυτῶ, ακρίβεια αι-
 νος ταις γενεαίς υμών. Σ. και ιτέαν χειμαύρθη. και
 εύφρανθήσεθε εμπροθεν κυρίε τῷ θεε υμών επτά
 ημέρας· και πανηγυρίσετε αυτήν πανηγυρη τῷ
 κυρίω ζ. ημέρας τῷ ένιαυτῷ, πρόσσασμα αιώνιον εις
 τας γενεαίς υμών. Ο. Θ. και ιτέας εκ χειμαύρθη.
 και εύφρανθήσεθε εναντι κυρίε τῷ θεε υμών
 ζ. ημέρας. και έορτάσετε αυτήν έορτήν τῷ κυρίω
 επτά ημέρας τῷ ένιαυτῷ· νόμιμον αιώνιον. Ο. άλ-
 λως, και ιτέας και άγνε κλάδης εκ χειμαύρθη,
 εύφρανθήνα εναντι κυρίε τῷ θεε υμών επτά ημέρας
 τῷ ένιαυτῷ, νόμιμον αιώνιον εις τας γενεαίς υμών. ζ)

C A P V T XXIV.

3. קחמל. Ο. εις φῶς. Αλλ. φαύσιν. α)
 קחמח. Ο. ένδελεχῶς. Αλλ. δια παντός. β)

6. קחקחמח.

w) C. L. qui et h. v. nofat έξωμοσιῶν vt supra 22, 18.

x) Sic idem; et addit δένδρον κισριν.

y) C. L. όλοκόμας. lege έλοκόμας.

z) Has lectiones exhibet Basil. LXX bis adfertur primo vt in Hexaplis erat, mutuata ex Theodotione, deinde vt in ipsa κοινή habebatur. a) C. L. b) Idem.

6. תוכרמ. O. Θέματα. Αλλ. σοιβάσεις.
7. תוכרמק-לע. O. ἐπὶ τὸ θέμα. Αλλ. ἐπὶ τὴν σύνθεσιν. c)
- תכ. O. καθαρόν. Αλλ. διαφανῆ.
- תוכרמל םחלל תהיה. O. καὶ ἔσονται εἰς ἄρτες εἰς ἀνάμνησιν προκείμενα. Αλλος, καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκείμενοι.
8. תוכרמ. O. προθήσεται. Αλλ. προθήσετε. Αλλ. σοιβάσεις.
- תכב. Σ. Θήκην (incl. συνθήκην.) O. διαθήκην.
9. תכב םלע-קח — םקמב. Α. ἐν τόπῳ ἡγιασμένῳ, ὅτι ἡγιασμένον ἡγιασμένων ἐστὶν αὐτῷ, ἀπὸ πυρῶν κυρίῳ. καὶ ἐξῆλθεν. Σ. ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὅτι ἅγιον ἁγίων ἐστὶν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίῳ, σύνταξις αἰώνος. καὶ ἐξῆλθεν. O. ἐν τόπῳ ἁγίῳ. ἔσι γὰρ ἅγια τῶν ἁγίων· τῆτο αὐτῶν ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον. καὶ ἐξῆλθεν. d) Θ. ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια ἁγίων ἐστὶν αὐτῷ ἀπὸ τῶν τῆ πυρὸς κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον. O. ἄλλως, ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια γὰρ ἐστὶν τῶν ἁγίων αὐτῷ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων.
11. תכ. O. ἐπονομάσας. Αλλ. κατηράσατο. e)
- לךת. O. κατηράσατο. Αλλ. ἐβλασφήμησεν. f)
12. תהיה םלע םהל ןרמל. Oἱ λοιποὶ, διασεῖλαι αὐτὸν (l. αὐτοῖς) διὰ σώματος κυρίῳ. O. διακρίναι αὐτὸν διὰ προσώγματος κυρίῳ. Αλλ. διασεῖλαι αὐτοῖς ἐπίσώματος κυρίῳ. Αλλος, ἐπικρίναι αὐτοῖς ἐπικρίσιν κυρίῳ. g)

15. שׁנ.

c) Idem. d) Hae lectiones prodeunt e Basil. Versio prior O. ea est quae in Bibliis hod. legitur. Posterior ex vet. καὶ defumta. c) C. L. P.

f) Idem addit aliam vers. καὶ ἐνύβρισεν.

g) Haec idem, qui addit καδυβρίσαντα, quod pertinet ad καταρκτάμενον. v. seq.

15. תמני מות היתה — כי שיה שיה. A. (αἴτις ὅς ἂν βλασφημήσῃ τὸν θεὸν αὐτῶ, καὶ λήψεται ἑαυτῶ ἀνομίαν, καὶ ὁ ἐπονομάζων τὸ ὄνομα τῷ κυρίῳ θανάτῳ θανατεύσῃ) Σ. Homo qui detraxerit Deo suo. h) O. ἄνθρωπος ὅς ἂν καταράσῃ τὸν θεὸν ἀμαρτίαν λήψεται. k) ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα κυρίῳ θανάτῳ θανατεύσῃ.
16. וקני. O. ὀνομάζων δὲ. Aλλ. καὶ ὅσα ἂν λυδορίση. l)
- והו. O. λίθοις. Aλλ. λιθοβολία.
- תמני. O. τελευταίῳ. Aλλ. τελευταῖες.
18. מכח. O. ὅς ἂν πατάξῃ. Aλλ. τύπῃ.
20. ובר. O. σύντριμμα. Aλλ. κατέαγμα. m)
- תני. O. δοθήσεται. Aλλ. δώσετε. Aλλ. ποιηθήσεται.
22. ופשו. Oί λοιπ. κρίσις. n) O. δικαίωσις. Aλλ. δική.
23. וכן. O. ἐν λίθοις, in aliis additur, πᾶσαι ἢ συναγωγή, o) καὶ ἀπέθανεν.
- תח תשכ. O. κατάπερ συνέταξε. Aλλ. κατότι ἐνετείλατο.

C A P V T XXV.

2. תיה ליה תב גרה תב. A. σαββατιῶ ἢ γῆ σαββατον τῷ κυρίῳ. p) O. καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, σαββατα τῷ κυρίῳ.
3. תהוה. O. τὸν καρπὸν αὐτῆς. Aλλ. τὰ γενήματα. Aλλ. τὴν πρόσδοδον. q)
4. כרם. O. τὴν ἀμπελὸν σε. Aλλ. τὸν ἀμπελῶνά σε.
5. תיר.

- h) Vtraque versio ex Isychio est. Priorem graece redere conati sumus.
- i) C. L. marg. καθύβριση.
- k) Idem ἀσδίξεται. l) Idem. Sed male λυδορίση.
- m) Idem. n) Idem.
- o) Idem. Sed καὶ ἀπέθανεν non habet.
- p) Sic C. L. sine int. nom. q) Idem.

5. יצחק. (Σ.) τῆ ἀμνητῆ. s) O. τῆ ἀγρῆ σθ.
 יצחק. τὸ Σαμαρ. τῶν χερσῶν σθ. O. τῆ ἀγιάσματός
 σθ. Αλλ. τῆς Ναζιραίας.
 יצחק. O. ἀναπαύσεως. Αλλ. σαββαίων t).
 6. חלה. O. βρώματα. Αλλ. εἰς βρώσιν u). Αλλ.
 βρωτά.
 8. חשב. O. ἀναπαύσεις. Αλλ. σάββατα.
 9. ופר תרועה. O. διαγγελεῖτε σάλπιγγος
 φωνῆ. Αλλ. παραβιβάσεις κεραινῆ x).
 10. ורוך קרח. O. διαβόησετε ἄφροσιν. Αλλ. κα-
 λέσετε Δαδώς y).
 יובל. A. παραφύρων. O. Coislin. ἰωβήλ. O. Edit.
 Rom. ἀφέσεως z).
 יתקח - לנ. O. κλήσιν. Αλλ. κατάχρεσιν.
 יתקח - לנ. O. εἰς τὴν πατριάν. Αλλ. εἰς τὴν πα-
 τριδα. Αλλ. γενεάν a).
 11. יהל יובל. O. ἀφέσεως σημασία αὐτή. Αλλ. ἰω-
 βήλ ἔσιν.
 יהל - חנ. O. ἡγιασμένα. Αλλ. Ναζιραία b).
 12. השדה - מן. O. ἀπὸ τῶν πεδίων. Αλλος, πε-
 τεύων c).
 13. יהל יהל. O. ὅτι ἀφέσεως σημασία ἔσιν. Αλλ.
 τῆ ἰωβήλ τέττα.

14. יהל יהל

r) Idem. Est sine dubio Σ. v. Prou. 20, 4.

t) Est sine dubio reliquorum interpret. Caeterum C. L. v. seq. hoc scholion affert, fere vt Coislin. σάββατα, διά-
 λαψις δ'. (i. e. δύναται valeat) ἀνάπαυσις.

u) Idem C. L. P. x) Sic idem.

y) Sic C. L. rectius quam Basil. qui δαδώς.

z) C. L. Θ. ἰωβήλ. A. παραφύρων. Plura eiusmodi ex-
 empla forsan docerent, textum Edit. Romanae propius accede-
 re ad κοινήν veterem illam, Coislinianum vero referre edit.
 hexaplarum. Scilicet Hexaplaris interpolata erat e versione
 Theodotionis.

a) Sic C. L.

b) C. L. addit in marg. ἑλευθερία.

c) Sine dubio mendum.

50. וקח עמ בשהו. Supputabit cum eo qui possedit eum. A. O. συλλογιέται πρὸς τὸν κεκλήμενον αὐτόν. Θ. tractabit cum eo qui acquisiuit eum. — Ex Isychio.

לויב. O. τῆς ἀφέσεως. Ἀλλ. τῆ Ἰαβήλ.
 וכי מידיש. O. ὡς μισθὸς ἔτος ἐξ ἔτους. Ἀλλ. κατὰ περ ὁ μισθὸς τῆ μισθωτῆ. Ἀλλ. ὡς ἡμέρα μισθῆ. Ἀλλ. κατὰ τὰς ἡμέρας τῆ μισθῆ αὐτῆ z).
 53. כרן בפרו - נל. O. ἐ κατατενεῖς αὐτόν ἐν τῷ μόχθῳ. Ἀλλ. ἐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαύσῳ. Ἀλλ. — — κατεργάσεις — — a).

CAPVT XXVI.

1. חליל. O. χειροποίητα. Ἀλλ. ἐλειέμ. Ἀλλ. ἀπάτας b).
 4. וכימיש. O. τὸν ὑετόν. Ἀλλ. τὸς χείμωνας c).
 6. וקח. O. ἀπολῶ. Ἀλλ. καταπαύσω d).
 כרן בפרו - נל. O. γῆς ὑμῶν. Alius addit „καὶ πόλεμος, (al. ῥομφαία) ἐ διελεύσεται διὰ τῆς „γῆς ὑμῶν e).
 7. כרן. O. φόνω. Ἀλλ. εἰς ῥομφαίαν f).
 9. חליל. O. καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς. Ἀλλ. καὶ ἐνίλατεύσω ὑμῖν g).
 וקח. O. αὐξάνω. Ἀλλ. γονοποιήσω h).
 ברית. O. διαθήκην με. Ἀλλ. στήξιν i).

13. תורת

a) Idem.

a) Idem παιδεύσεις, κατεργάσεις.

b) Idem.

c) Idem.

d) Idem.

e) Sic idem. Supplentur quae deficiunt in LXX. e duobus editionibus, quarum altera πόλεμος, altera ῥομφαία habet.

Sic et in Basil. f) Sic et C. L.

g) Sic et C. L.

h) Idem.

i) Idem, sed non intelligo. Forte leg. στήξιν a στήξω transfo, vel στήξιν a στήξω seco, quo alterutro aliquis, forte Aquila, vocis כרית originem sectatus est.

13. ׀בוע ׀הל תיהמ. Ο. ὄντων ὑμῶν δέλων. Αλλ. τῆ μὴ εἶναι αὐτοῖς δέλως.
 πσμ. Ο. δεσμόν. Αλλ. κλοιόν.
 15. יסנימח יהקב-םני. Α. Θ. εἰάν τὰς ἀκριβείας με — k). Σ. εἰάν τὰ προσάγματά με ἀποδοκιμάσητε. Ο. ἀλλά ἀπειθήσητε αὐτοῖς.
 16. ׀נינח תולמ — — יהקבחי. Ο. καὶ ἐπισήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τὴν τε ψώραν, καὶ τὸν ἰκτε-
 ρα σφακελίζοντα τὰς ὀφθαλμὸς ὑμῶν. Αλλ. καὶ ἐπισκέψωμαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ἀνεμοφθορίας, καὶ τὸν συμφρυγμὸν συντελέντα ἰφθαλμὸς. Αλλ. ἐν-
 τυφλέντα.
 17. ׀תדני. Σ. offendetis. l). Ο. πεσεῖθε.
 ׀ב ׀רו. Σ. (ἐπικρατήσῃσι ὑμᾶς). Ο. διώξονται ὑμᾶς. Θ. (παιδεύσωσι m).
 20. תלה יבו-תח. Ο. ἀόρον αὐτῆς. Αλλ. τὰς προσό-
 δως n).
 23. יר. Ο. πλάγιοι. Αλλ. ἐναντίοι.
 24. ירב. Τὸ Σαμαρ. ἐμφιλονείκως o). Ο. θυμῶ
 πλαγίω. Αλλ. ἐναντιώσαι.
 26. ׀ת-תמ ׀ל ירשב. Ο. ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς
 σιτοδεία ἄρτων. Αλλ. ἐν τῷ συντρίψαι με ὑμῖν σή-
 ργμα ἄρτε.
 28. יר-תמב. Ο. ἐν θυμῷ πλαγίω. Αλλ. ἐναν-
 τιώσαι p).
 30. יהמשה. Ο. ἐρημώσω. Αλλ. ἀπαρητήσω q).
 ׀במחב. Ο. τὰς σήλας ὑμῶν. Αλλ. ὑψώματα r).
 ׀כנימח

k) Isychius A. sic exhibet: *si subtilitates meas, id est agri viam, renueritis.*

l) Sic Isychius.

m) Lectiones has Coislin. affert sine interpret. nomin. Sed Isychius ait Theodotionem vertisse, *erudient*, Symmachum vero, *in seruitutem redigent.*

n) C. L.

o) Sic idem sine interpret. nom.

p) Idem.

q) Idem.

r) Idem.

- םכנימק. Ο. ξύλα χειροποίητα. Ἀλλ. προηγμένεσ s).
 םכניגד. Ο. κῶλα ὑμῶν. Ἀλλ. μυσαρῶν ι).
 33. ןררן. Ο. διασπερῶ. Ἀλλ. λιμήσω υ).
 36. ןרמ. Ο. δελείαν. Ἀλλ. δειλίαν ψ).
 ןרד. Ο. φερομένεσ. Ἀλλ. ἐξωθόμενεσ χ).
 ןרז. Ο. φεύζονται. Ἀλλ. ἔσονται.
 37. ןרז ןרזב. Ο. καὶ ὑπερόψεται ὁ ἀδελφὸς τὸν
 ἀδελφὸν αὐτῆ. Ἀλλ. καὶ εὐφρανθήσεται — Ἀλλ.
 προσκόψουσιν ἕκαστοσ πρὸσ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ γ).
 ןרז ןררן. Ο. ἑδενὸσ κατατρέχοντοσ. Ἀλλ. καὶ ὁ δῖα-
 κων ἐκ ἑσιν z).
 39. ןרמ םרן — — םרןװרן. Α. καὶ περι-
 λειπόμενοι ἐν ὑμῖν τακῆσοντα ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν, ἐν
 γαίαισ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν, καίπερ ἐν ἀνομίαισ πα-
 τέρων αὐτῶν αὐτοὶ τακῆσοντα. Σ. οἱ δὲ περιλειφ-
 θέντεσ ὑμῶν τακῆσοντα διὰ τὰσ ἀμαρτίας ὑμῶν ἐν
 ταῖσ γαίαισ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὰσ ἀμαρ-
 τίας πατέρων αὐτῶν σὺν ταῖσ ἑαυτῶν τακῆσοντα.
 Ο. καὶ οἱ καταλειφθέντεσ ἀφ' ὑμῶν, καταφθαρή-
 σονται διὰ τὰσ ἀμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰσ ἀμαρ-
 τίας τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν τῇ γῆ τῶν ἐχθρῶν αὐ-
 τῶν τακῆσοντα. Θ. καὶ οἱ καταλειφθέντεσ ὑμῶν
 τακῆσοντα διὰ τὰσ ἀμαρτίας αὐτῶν ἐν ταῖσ γαίαισ
 (sic) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖσ ἀμαρτίαισ πα-
 τέρων αὐτῶν μετ' αὐτῶν τακῆσοντα.
 40. ןררן. Ο. ἐξαγορεύουσιν. Ἄλλοσ, μετανοήουσιν a).

41. םכנל

s) Idem. Legit iste interpres םכנימק.

t) Sic C. L. Sed lego μυσαρῶν, pro μυσερῶν quod ibi est.

Nam Hesychius μῆσά, μυσαρά, μιάρά, μεμισομένα.

u) Idem C. L.

w) Sed C. L. Ο. δαλίαν. Ἀλλ. ἐπλότητα.

x) Idem.

y) Idem.

z) Idem.

a) Idem.

41. לרעה בלבב. Τὸ Σαμαρ. ἢ καρδία αὐτῶν ἢ ἀκρόβυτος. Ο. ἢ καρδία αὐτῶν ἢ ἀπερίτμητος.
 42. Σαμαρ. ἰλάσσονται b). Ο. προσδέξονται.

C A P V T XXVII.

2. מלח. A. Θ. θαυμασώση. Σ. superauerit c). Ο. εὐζηται.
 8. מהו מן-מנה. A. καὶ εἰάν ἐκπέση. Ο. εἰάν δὲ ταπεινὸς ἦ.
 9. מהו מהו מן-מנה. A. καὶ εἰάν ἐκπέση — — Ο. εἰάν δὲ ταπεινὸς ἦ τῇ τιμῇ. Ἀλλ. ἐλάσων ἦ τῆς διατιμήσεως d).
 10. ער. Σ. (χείρονι) e). Ο. πονηρῶ.
 14. ער ער — — ער ער. Τὸ Σαμαρ. καὶ διατιμήσεται αὐτήν ὁ ἱερεὺς, εἴτε καλή, εἴτε σαπρά. Ο. καὶ τιμήσεται αὐτήν ὁ ἱερεὺς ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς.
 15. מנהו מנהו מנהו-מנהו. A. καὶ εἰάν ὁ ἀγιάζων ἐγγίση. Ο. εἰάν δὲ ἀγιάσας αὐτήν λυτρώται.
 16. ער ער ער ער ער ער. Ο. κόρη κριθῶν πενήκοντα δίδραχμα. Ἀλλ. γόμορ f) κριθῆς πενήκοντα σίκλων.
 17. מנהו. Ο. τῆς ἀφέσεως. Ἀλλ. τῆς Ἰωβήλ.
 18. מהו מהו מהו מהו-מהו. Ο. ἐπὶ τὰ ἔτη τὰ ἐπιλοιπα. Ἀλλ. κατὰ ἀναλογίαν τῶν ἐτῶν τῶν ὑπολειφθέντων g).
 21. מהו מהו מהו. Ο. ἢ γῆ ἢ ἀφωρισμένη. Ἀλλ. ὁ ἀγρός τῆς ἀναθέματος.
 23. ער. Ο. λογιέται. Ἀλλ. ψιφήσει h).
 24. מהו. Ο. τὸ τέλος. Ἀλλ. τὸ πλήρες i).

Bb a

23. מהו

b) Idem sine interprt. nomi. c) Ita Ifychius.
 d) C. L. cum Coisl. e) Ex lat. Ifychii qui Σ. deterioré.
 f) C. L. addit in marg. γόμορ κριθῆς πενήκοντα σίκλων.
 g) Idem. h) Idem. i) Idem.

23. וְהָיָה. Ο. ἀποδώσει. Αἰ. καθαγιαῖσει.
 24. וְיָשָׁו. Ο. ἀποδοθήσεται. Αἰ. λυτρωθήσεται.
 26. מִהַ הַיְהוּדִי הָשָׂה אֶת — — בְּכֹרֶתָּהּ. Α. πλὴν
 πρωτοτόκον πρωτοτοκευθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν κλήνῃ,
 ἔχ' ἀγιάσει ἀνήρ αὐτό, εἴν τε βῆς, εἴν τε βόσκη-
 μα, τῷ Κυρίῳ ἐσίν. Σ. πλὴν πρωτοτόκον ὃ εἴν
 πρωτοτόκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς κλήνεσιν, ἔχ'
 ἀγιάσει ἑδῆς, εἴν τε βῆς, εἴν τε βόσκημα, τῷ Κυ-
 ρίῳ ἐσίν. Ο. καὶ πᾶν πρωτότοκον ὃ ἂν πρωτότοκος
 γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς κλήνεσιν, ἔ καθαγιαῖσει
 (ἔχ' ἀγιάσει) ἑδῆς αὐτό· εἴν τε μόχον, εἴν τε
 πρόβατον τῷ Κυρίῳ ἐσίν k). Θ. πλὴν πρωτοτόκον
 καὶ ὃ ἂν πρωτοτόκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς κλή-
 νεσιν, ἔχ' ἀγιάσει ὃ ἀνήρ αὐτό, εἴν μόχος, εἴν
 ἐκ ποιμνίε ἐσίν.
 33. וְיָשָׁו וְיָשָׁו וְיָשָׁו וְיָשָׁו וְיָשָׁו וְיָשָׁו. Ο. ἐπισκέψεται
 ἀναμέσον καλῆ καὶ πονηρῆ, καὶ ἐκ ἀλλάξαι.
 Αἰ. παραζητήσεις ἀναμέσον καλῆ ἢ σαπρῆ, ἑδῆ
 ἐκλέξεται αὐτό l).
 וְיָשָׁו וְיָשָׁו. Α. ἐκ ἐγγιθήσεται m). Ο. ἔ λυτρω-
 θήσεται.

NVME.

k) Sic Basil. LXX. hodie in editis sic habent: καὶ πᾶν
 πρωτοτόκον, ὃ εἴν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσί σε, ἔσαι τῷ Κυρίῳ, καὶ
 ἔ καθαγιαῖσει (C. L. P. ἀλλάξαι) αὐτό ἑδῆς· (C. L. ἑδῆς αὐτό)
 εἴν τε μόχον, εἴν τε πρόβατον, τῷ Κυρίῳ ἐσίν.

l) Sic C. L.

m) Isychius: affinis non efficietur. Vide v. 15.

N V M E R I

Bb 3

IN

IN
NUMERORVM LIBRVM
ADMONTIO.

Lectiones libri Numerorum ex sequentibus Manuscriptis, librisque editis mutuati sumus.

Ex Codice Regio 1825.

Ex Codice Regio 1872.

Ex Codice Regio 1888.

Ex Codice Basiliensi X. Saeculi, egregiae notae.

Ex Codice Colbertino 3084. vnde fragmenta aliquot cum Obelis et Asteriscis decerpimus.

Ex Hieronymi libro de locis hebr.

Ex Theodoreto edito a. 1642.

Ex Procopio in Heptateuchum.

Ex Editione Romana et Drusio.

Qui plura suppeditavit est Cod. Basil. de more.

Dedit etiam in hoc libro sua symbola Codex Lipsiensis Paulinus.

NUMERI.

N V M E R I

C A P V T I

2. 77γ. Α. Θ. Ο. συναγωγῆς.
18. 77ηκ7η. Ο. ἐξεκκλησίασαν. Αλλ. συνήγαγον a).
77η77η. Ο. ἐπηξονῆσαν. Αλλ. ἐπεσκέπησαν. Αλλ.
ἐπεσκέψαντο.
19. 77χ 77ηκ. Ο. ὄν τρόπον συνέταξεν. Αλλ. κα-
θὰ ἐνετέλατο b).
20. 77η77η 77ημ77 77η77η — — 77η77η. Α. —
ἐν τῇ δυνάμει ἢ ἐπισκοπῇ αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς c)
77β77η. Σ. καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρα-
τιάν, οἱ ἐπεσκεμμένοι αὐτῶν τῆς φυλῆς 77β77η.
Ο. καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρατιάν, ἐπε-
σκεμμένοι αὐτῶν τῆς ῥάβδου 77β77η. Θ. πᾶς ὁ ἐκ-
πορευόμενος δυνάμει, αἱ ἐπισκέψεις αὐτῶν τῆς φυ-
λῆς 77β77η. Ο. ἄλλως, καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευό-
μενος ἐν τῇ δυνάμει, ἢ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυ-
λῆς 77β77η.

In Codice Basiliano haec habentur ad marg.

Τὰ ἑξαπλὰ τὴν συγγένειαν τῆ Γαδ' εὐθὺς μετὰ
τὴν συγγένειαν τῆ Συμεῶν ὑποτάττει. εἰδ' ἕτως τὴν
τῆ Γαδ' ὑποβάλλει.

Bb 4

45. 77η77η

- a) Ita C. L. et Coislin. Est vero lectio Edit. Romanae.
b) Videtur esse reliquorum interpret.
c) Suspicor legi debere ἐκ τῆς ῥάβδου. Nam sic solet Α.
vertere. Verba ἐκ τῆς φυλῆς forte ex alia vers. translata sunt.

45. םהנח בריב — — יוהי. Α. Θ. καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς οἶκον πατέρων αὐτῶν. Σ. ἦσαν δὲ πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ κατ' οἶκον πατέρων αὐτῶν. Ο. καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν Ἰσραὴλ σὺν δυνάμει αὐτῶν.
47. םבוחב — — םיהיה. Α. οἱ δὲ Λευῖται εἰς ῥάβδον πατέρων αὐτῶν ἔκ ἐπεσκέπησαν. Σ. οἱ δὲ Λευῖται κατὰ τὴν φυλὴν τῶν πατέρων αὐτῶν ἔκ ἐπεσκέπησαν ἐν αὐτοῖς. Ο. οἱ δὲ Λευῖται ἐκ τῆς φυλῆς πατριᾶς αὐτῶν ἔκ ἐπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Θ. καὶ οἱ Λευῖται εἰς φυλὴν πατέρων αὐτῶν ἔκ ἐπεσκέπησαν ἐν μέσῳ αὐτῶν.

CAPUT II.

9. םקרה. Ο. ἐπεσκεμμένοι. Αλλ. ἠρηθμημένοι d).
 יוסי. Ο. ἐξαρῆσι. Αλλ. ἀναζεύξισι e).
10. תימה. Ο. πρὸς νότον. Τινὲς, πρὸς λίβα f).
16. םקרה. Ο. ἐπεσκεμμένοι. Αλλ. ἠρηθμημένοι.
 יוסי. Ο. ἐξαρῆσι. Αλλ. ἀναζεύξισι.
17. םהיהלד יהי-לע שיה יוסי. Α. ἀπαρῆσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν εἰς τάγμα αὐτῶν. Σ. ἀπαρῆσιν ἕκαστος ἀνὰ χεῖρα τῶν ἰδίων κατὰ τάγμα (sic) αὐτῶν g). Ο. ἐξαρῆσιν ἕκαστος ἐχόμενος κατ' ἡγεμονίας. Αλλως, ἐχόμενος αὐτῶν κατ' ἡγεμονίαν h) αὐτῶν. Θ. ἐξαρῆσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν εἰς τάγμα αὐτῶν.
24. םקרה. Ο. ἐπεσκεμμένοι. Αλλ. ἠρηθμημένοι.

32. -לד

d) Sic C. L.

e) Sic idem h. l. et infra v. 16.

f) Et hoc C. L. saepius in marg. profert.

g) C. L. O. κατὰ τάγμα in marg. κατ' ἡγεμονίαν. Vides fere C. L. referre Hexapla rem editionem τῶν O. in quam h. l. Symmachi-versio illata fuerat. Sic vero et Coislinianus.

h) Sic Basil. Symmachi vero versio videtur in aliquo redundare.

32. וַיִּרְדּוּ-בָב. Ο. πᾶσα ἢ ἐπίσκεψις. Ἀλλ. πᾶς, ὁ ἀριθμός i).
33. וַיִּרְדּוּהָה נָל. Ο. ἔ συνεπεσκέπησαν. Ἀλλος, ἐκ ἠρίθμησαν.
- לְהַיָּשִׁי בְנֵי תְּרַב. Ο. ἐν αὐτοῖς. Ἀλλ. ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.
- וַיַּח רַשְׁנָב. Ο. καθὰ ἐνετείλατο. Ἀλλ. κατὰ πάν-
τα ὅσα συνέταξε.
34. וַעֲוָנ. Ο. ἐξῆρον. Ἀλλ. ἀνεζεύγνυσαν.
- וַיַּחבַּן בְּיָד-לַע וַיַּחבַּשְׁמָל. Ο. κατὰ δῆμους αὐτῶν
κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. Ἀλλ. κατὰ συγγένειαν
αὐτῶν, κατ' οἶκον πατριῶν αὐτῶν.

C A P V T III.

7. וַיִּשְׁמַח — — וַיִּרְמַשְׁב-הַיָּה. Α. καὶ τὴν φυλακὴν
πάσης τῆς συναγωγῆς εἰς πρόσωπον σκέπης συντα-
γῆς, τῆ δαλεύειν τὴν δαλίαν τῆς σκηνῆς. Σ. καὶ
τὴν φυλακὴν πάσης τῆς συναγωγῆς κατὰ πρόσω-
πον τῆς σκηνῆς τῆς συναγωγῆς λατρεύειν τὴν λα-
τρείαν τῆς σκηνῆς. Ο. καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ἐναντι τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας, ἐργάζεσθαι
τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. Θ. καὶ τὴν φυλακὴν πάσης
τῆς συναγωγῆς κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τῆ μαρ-
τυρίας, δαλεύειν τὴν δαλίαν τῆς σκηνῆς.
10. וַיִּמְרוּ בְּרַקְהָה וַיַּח. Ο. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπίόμε-
νος ἀποθανεῖται. Ἀλλ. ὁ δὲ ἀλλότριος, ὅς ἐάν
προσέλθῃ, ἀποθανέτω.
16. וַיַּח רַשְׁנָב וַיַּח וַיִּהִי יָד-לַע. Ο. διὰ φωνῆς Κυρίου ὃν
τρόπον συνέταξεν αὐτοῖς Κύριος. Ἀλλ. κατὰ τὸ ῥῆ-
μα Κυρίου k), καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ.
22. וַיִּרְדּוּ. Ο. ἐπίσκεψις. Ἀλλ. ὁ ἀριθμός.

Bb 5

23. וַיִּרְדּוּ

i) Sic sapius notat C. L. P.

k) Sic et C. L.

23. ויהי נשגה קהשם. Ο. καὶ οἱ υἱοὶ Γερσῶν ὀπίσω. Ἀλλ. καὶ ἔτοι οἱ δῆμοι Γηρσῶν ὀπίσω.
38. קמיו ברקו ויהי. Ο. καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπλόμενος 1) ἀποθανεῖται. Ἀλλ. καὶ ὁ ἀλλότριος ὁ προσερχόμενος θανατωθήσεται.
39. ויהי רב-לכ. Ο. πᾶσα ἢ ἐπίσκεψις. Ἀλλ. πᾶς ὁ ἀριθμὸς m).
47. לקשה קה וישו קה. Α. λήψη ἑκοσι ὀβολῶν τὸν σατήρα, καὶ δώσεις. Σ. λήψη ἑκοσι νομισμάτων ὁ σατήρ. καὶ δώσεις. Ο. καὶ λήψη ἑκοσι ὀβολῶν τῷ σίκλῳ, καὶ δώσεις. Θ. λήψη. ἑκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος, καὶ δώσεις.
51. קח-קח. Ο. τὰ λύτρα. Ἀλλ. τὸ ἀργύριον.
- קח. Ο. συνέταξε. Ἀλλ. ἐνετείλατο n).

CAPUT IV.

4. ויעו להבא קהררנב קבע קחי. Ο. καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Κααθ ἐν τῇ σκηνῇ τῷ μαρτυρίῳ. Ἀλλοι, καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Κααθ, ἐκ μέσε υἱῶν Δευὶ κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατρῴων αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τῷ μαρτυρίῳ.
5. קמח. Ο. τὸν σκιάζον. al. συσκιάζον. Ἀλλ. τῷ παρατανυσμῷ.
18. קהשם שבש-קח. Ο. τῆς φυλῆς τὸν δῆμον. Ἀλλ. τῇ φυλῇ τῷ δῆμῳ.
25. וקה קחמ. Τὸ Σαμαρ. ἐπίσπασρον, καὶ δέματτε υακίνθινα ο). Ο. τὸ κατακαλύμμα τὸ υακίνθινον.

26. -קח

1) Contra C. L. sic: Ο. ὁ προσπερευόμενος, marg. ὁ ἀπλόμενος.
 m) Contra C. L. sic: Ο. ἢ ἐπίσκεψις marg. ὁ ἀριθμὸς.
 n) Sic idem. Sine dubio est versio reliquorum interpr.
 o) Vt Scholion adfertur a Drusio: sed omnes catena regiae Samaritano tribuunt.

26. יבשׁוּבָה - לַעֲוֹנוֹתָם — — קָהָל יְהוּדָה - קָהָל. Α. καὶ τὸ παρατάγμα ἀνοίγματος σκέπης συνταγῆς, καὶ τὰς ἰσῆς τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ παρατάγμα ἀνοίγματος πυλῆς τῆς αὐλῆς. Σ. καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς συνταγῆς, καὶ τὰ ἰσῆα τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ παραπέτασμα τῆς θύρας τῆς αὐλῆς τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ρ). Ο. καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὰ ἰσῆα τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ ἐπίσπασρον. Ο. ἄλλως, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίαι, καὶ τὰ ἰσῆα τῆς αὐλῆς, ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῶ μαρτυρίαι.

יבשׁוּבָה. Ο. κάλυμμα. Σαμαρ. ἐπίσπασρον.

37. יִיְהוּדָה קָהָל. Ο. αὕτη ἡ ἐπίσκεψις. Αλλ. ἔτος ὁ ἀριθμός.

41. יִיְהוּדָה קָהָל. Ο. αὕτη ἡ ἐπίσκεψις. Αλλ. ἔτος ὁ ἀριθμός.

44. וְהָיוּ אֵלֶיךָ. Ο. κατὰ δῆμους αὐτῶν. Αλλ. τῆς συγγενείας αὐτῶν.

C A P V T V.

2. וְיָשָׁב - לְבָב. Σ. Ο. πάντα λεπρόν.

21. לְבָב. Οἱ λοιποὶ, καὶ πάντα βέοντα. Ο. καὶ πάντα γονορροῦν.

7. וְיָשָׁב. Ο. ἐποίησεν. Αλλ. ἤμαρτεν.

22. וְיָשָׁב וְיָשָׁב. Α. πεπισωμένως, πεπισωμένως ρ). Σ. ἀμήν, ἀμήν. Ο. γένοιτο, γένοιτο.

23. וְיָשָׁב. Οἱ λοιποὶ, πικρῶ ρ). Ο. τῶ ἐλεγμῶ ἐπικαταρωμέναι.

28. וְיָשָׁב. Ο. ἀθῶα ἔσαι. Αλλ. ἀθωαθήσεται.

29. וְיָשָׁב. Ο. ζηλοτυπίας. Αλλ. ζηλοτυπιαμένης.

C A P V T

p) Haec Basil. Versionis vero LXX priorem lectionem ex Cod. Basil. posteriorem ex Edit. Rom. mutuamur.

q) Haec et C. L.

r) Idem.

CAPUT VI.

3. רכז-הושיע נביים. Α. Σ. πᾶσαν ἀπόβρεξιν σαφυλῆς s). Ο. καὶ ὅσα κἀεργάζεται ἐκ σαφυλῆς.
 5. רגל. Α. μεγεθύνων. Σ. αὐξων. Ο. τρέφων.
 6. פוג. Ο. τετελευτηκία. Αλλ. τεθνηκία.
 18. הנוה. Α. ὁ ἀφωρισμένος. Σ. ναζηραῖος t). Ο. ἠυγμένος.
 19. הנוה כפי-לע. Α. ἐπὶ τῆς ταρσῆς τῆ ἀφωρισμένου. Σ. ἐπὶ τὰς παλάμας τῆ Ναζηραῖα. Ο. ἐπὶ τὰς χεῖρας τῆ ἠυγμένου.
 17. הנה. Ο. ξυρήσαδα. Αλλ. ξυρηθῆνα.
 17. הנה. Ο. εὐχήν. Αλλ. κεφαλὴν.

CAPUT VII.

2. הנה-לע. Ο. ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς. Αλλ. ἐπὶ ἀριθμήσεως u) τῆ λαῶ.
 3. צב הנה שש. Α. (ἐξ αἰμάξας) κατασκεπασίας. Σ. (ἐξ αἰμάξας) ὑπεργίας w). Τὸ Σαμαρ. (ἐξ αἰμάξας) δυνάμεως. Ο. ἐξ αἰμάξας λαμπηνιαίας.
 85. הנה-לע. Ο. τὸ ἐν. Alii addunt, ἀργυρῶν.
 86. Ο. πλήρεις θυμιάματος· addit C. L. P. δέκα χερσῶν ἢ θυίσκη ἐν τῷ σίκλω ἀγίῳ x).

CAPUT VIII.

13. הנה-לע. Ο. ἀπόδομα ἔναντι Κυρία. Αλλ. ἀπόδομα Κυρία.

19. η

s) Sic idem.

t) Haec Cod. L. nisi quod ναζαραῖος. Coislin. ναζαραῖος. Melius ναζαραῖος.

u) C. L. P. Est forte Σ.

w) Sic idem.

x) Sunt haec in Hebraeo, sed in Editione Romana desiderantur.

19. שרקה-לה — — קג. ✕ πληγή: γ) προσεγγιζόντων υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὰ ἅγια.
24. תגמ להק — — נבז. Α. τῷ στρατεύεσθαι στρατείαν δελείας. Σ. παρίσταθαι παράστασιν εἰς λατρείαν ζ). Ο. εἰσελεύσονται ἐνεργεῖν ἐν τῇ σκηנῇ τῷ μαρτυρίε. Ο. ἄλλως, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σκηנῇ τῷ μαρτυρίε α).
26. ויקח-קח. Α. σὺν ἀδελφοῖς. Σ. τοῖς ἀδελφοῖς Θ. μετὰ τῶν ἀδελφῶν β). Ο. ὁ ἀδελφός.

C A P V T IX.

1. דקח. Ο. ἐξελθόντων. Αλλ. ἐκπορευομένων c).
2. קסד-קח. Σ. φασέκ d). Ο. τὸ πάχος.
14. קג כב. נ קג-קב. Α. Ο. εἰάν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος.
21. קחלה קמ קח. Ο. ἡμέρας ἢ νυκτός. Αλλοι, ἡμέρας, ἢ μηνός e).
22. קסו קחלה. ✕ καὶ ἐν τῷ ἀπαχθῆναι αὐτήν, ἀπῆσαν f).

C A P V T X.

4. קקח קקב. Ο. ἐν μιᾷ σαλπίσωσι. Αλλ. μιᾷ σάλπιγγι σαλπίσωσιν.
- קקח קקב קקח קקב. Ο. ἀρχοντες ἀρχηγοί

γ) Sic Ern. Grabe cum Asterisco.

ζ) Haec etiam C. L.

α) En versionem hod. τῶν Ο. et Hexaplaem quam affert Basil. C. L. λειτουργεῖν ἐν ἔργοις.

β) Haec idem C. L. nisi quod ad Α. συναδελφοῖς.

ε) Sic Θ. supra 1, 20.

δ) Melius quam supra Exod. 12, 11. φασέκ. Nam κ per K nunquam exprimebatur.

ε) Videtur transpositum e versu seq.

φ) Sic Ern. Grabe.

- γοὶ Ἰσραήλ. Αἰ. οἱ ἄρχοντες καὶ χιλιάρχοι g)
 Ἰσραήλ.
 6. וַיִּזְכֹּר. Α. ἀλαλαγμόν h). Ο. σημασίαν.
 9. וַיִּזְכֹּר. Ο. σαλπιεῖτε. Αἰ. σημανεῖτε i).
 10. וַיִּזְכֹּר. Ο. σαλπιεῖτε. Αἰ. σημανεῖτε.
 20. בֶּן הַיְיָ. Ο. ἐλισάφ. Alius addit, υἱός.
 25. בֶּן הַיְיָ. Ο. ἀχιέζερ. Alius addit, υἱός.
 וַיִּזְכֹּר. Ο. ἀμισαδαί. Αἰ. μισαδαί.

C A P V T XI.

7. הַבְּרִי. Οἱ λοιποὶ, βδελλίε. Ο. κρυτάλλε.
 8. מִשֵּׁה הַיְיָ. Α. τῷ μαῦσῷ ἐλαίε. Σ. μαῦσῶν εἰς λί-
 πος ἐκ μέλιτος k). Ο. ἐγκριεῖς ἐξ ἐλαίε.
 11. נֶשֶׁם. Α. ἄρμα. Σ. τὸ βάρος. Ο. τὴν ὄργην.
 Θ. τὴν ὄρμην l).
 20. נֶשֶׁם. Σ. εἰς ἀπεψίαν. Ο. εἰς χολέραν.
 25. לָחַץ. Α. περιεῖλεν. Σ. ἀπεσπᾶτο. Ο. παρή-
 λατο. Θ. ἐπεσκίασεν.
 33. בָּעַם. Ο. εἰς τὸν λαόν. Αἰ. τῷ λαῷ.
 34. מִיָּדָהּ הַיְיָ. Εβραϊστὶ, καβρωθαβαῖ. Ο. μνή-
 ματα τῆς ἐπιθυμίας.

C A P V T XII.

3. וַיִּזְכֹּר. Οἱ λοιποὶ, καὶ Ο. πρᾶυς σφόδρα.
 7. וַיִּזְכֹּר. Ο. ἔχ ἔτως ὁ θεράπων με. Αἰ.
 ἔχ ἔτως ὡς ὁ θεράπων.

12. וַיִּזְכֹּר

g) C. L. m. χιλιάρχοι. h) Sic C. L. i) Sic Coisl.
 k) Sic C. L. et Basil. Sed Coislin. sic: Σ. μαῦσῷ, et po-
 stea spatio vacuo relicto, sic a linea resumit, εἰς λίπος ἐκ μέ-
 λιτος. Vnde suspicio oriatur, haec postrema verba esse Scho-
 lion, nec pertinere ad Σ.

l) Haec omnia profert etiam C. L. nisi quod ad Σ. τὸ
 βαῖ habeat, quod legi debet τὸ βαρ, i. e. abbreviate pro
 βάρος. Nam sic infra Deut. 1, 9. Edit. Rom. hic habet le-
 ctionem Theodotionis τὴν ὄρμην.

12. 1753. O. τῶν σαρκῶν αὐτῆς. Αλλ. τῆς σαρκὸς αὐτῆς.

C A P V T XIII.

1. O. Καὶ ἐλάλησε Κύριος, etc. Ad marg. Basiliensis, καὶ τέτων μνημονεύει Μωϋσῆς ἐν τοῖς πρώτοις τῆ δευτερονομίᾳ· ἃ καὶ αὐτὰ ἐκ τῆ τῶν Σαμαρειτῶν ἐβραϊκῆ μετεβάλομεν καταλλήλως τῇ τῶν O. ἐρμηνείᾳ τῇ ἐν τῷ δευτερονομίᾳ φερομένη.

Καὶ εἶπεν Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. ἦλθετε ἕως ἔσθης τῆ Ἀμορραίας, ὅπερ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. Εἶδετε ὅτι ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς σε ἔμπροσθεν σε τὴν γῆν. Αναβαῖς κληρονόμησον καθὰ ἐλάλησεν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σε. σὺ μὴ φοβῆ μηδὲ ἀκνήσης. καὶ προσῆλθον Μωϋσῆ καὶ εἶπαν. ἀποσείλωμεν ἀνδρας ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ κατασκοπήσωμεν τὴν γῆν, καὶ ὑποσρέψωμεν ἡμῖν λόγον περὶ τῆς ὁδοῦ δι' ἧς ἀνελευσώμεθα. καὶ ἤρρεσιν ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς Μωϋσῆ m).

22. 1757. A. εἰσόδος Ἐμαίθ. O. εἰσπορευομένων Αἰμαίθ.

23. 1757

m) Haec nota Origenis esse videtur: et si Codex Basiliensis, unde illam mutuamur, id non indicet. Monet autem, ea quae sequuntur, in Samaritano haberi, ex Deuteronomio, cap. 1, 20. desumpta. Et sane existant quoque in Samaritano hodierno textu, et in versione Samaritana, neque vllatenus ab hac graeca versione discrepant. Cum iis autem quae in Deuteronomio leguntur, ea solum in re differunt, quod hic Moyses in tertia persona loquatur: *Et dixit Moyses filiis Israël*; etc. illic autem in prima: *Dixi vobis*, etc. Origenes autem ait, se haec transtulisse congruenter ad versionem LXX Interpretum, quae in Deuteronomio fertur. Verum non nihil est inter utramque discriminis, ut quisque videre possit. De Samaritano textu vide in Praeliminaribus.

23. גרנה רב. Το Σαμαρ. ὄνειδος κατὰ τῆς γῆς.
 O. ἔκτασιν τῆς γῆς. Αἰ. κατὰ κρισιν.
 קנה רב בך עברנו. O. παρήλθομεν αὐτήν κατα-
 σκέψασθαι. Αἰ. παρήλθομεν ἐν αὐτῇ κατασκε-
 ψασθαι αὐτήν.
 34. מילינה-ת. Σ. τερασίς η). O. γίγαντας.
 מילינה-מן קנע בני. ✕ υἱὸς Εὐακ, ἐκ τῶν γι-
 γάντων ο).
 ונה. O. ἡμεν. Αἰ. ἐγενήθημεν ρ).
 ענינו. O. ἐνώπιον αὐτῶν. Αἰ. ἐναντίον αὐτῶν.

CAP V T XIV.

2. ונו-ל. Α. καὶ οἱ λοιποὶ, ὄφελον ἀπεθάνομεν ρ).
 O. εἰ ἀπεθάνομεν.
 6. מריה-מן. Α. Σ. ἐκ τῶν κατασκοπῶν. O. τῶν
 κατασκεψαμένων.
 7. רב בך עברנו. O. κατασκεψάμεθα. Αἰ. ἄλλοι,
 παρήλθομεν ὡσεὶ κατασκεψάσθαι.
 14. קנה קנה קנה — — קנה קנה-ני. Α.
 ὅτι σὺ εἶ Κύριε ἐν ἐγκατά τῶ λαῶ τέτθ, οἷς ὀφθαλ-
 μὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρα σὺ Κύριε. Σ. ὅτι σὺ εἶ Κύριε.
 O. ὅτι σὺ εἶ Κύριε ἐν τῶ λαῶ τέτθ, ὅσις ὀφθαλ-
 μοῖς κατ' ὀφθαλμὸς ὀπλάζη Κύριε.
 21. גרנה-לך-ת — — נלנו. Α. Σ. Θ. ὅτι ἐμ-
 πλήσει πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα Κυρίε. O. καὶ ἐμ-
 πλήσει ἡ δόξα Κυρίε πᾶσαν τὴν γῆν.
 30. כל מן כי. O. ἀλλ' ἢ χαλέβ. Αἰ. πλὴν χαλέβ.
 33. ונו. O. καὶ ἀνοίσθισι. Αἰ. βασιάζοντες.
 ענינו מן-ע. O. ἕως ἀν' ἀναλωθῇ τὰ κᾶλα ὑμῶν.
 Αἰ. ἕως ἀν' τελειωθῶσι πλώματα ὑμῶν.

36. -לנו

n) Sic et C. L. Videtur Σ. vocem מילינה terasias vet-
 tere quasi ex מלפ. Vide Pf. 39, 6. 75, 12. 87, 11.

o) Sic Grabe.

p) Sic C. L.

q) Idem, Α. καὶ οἱ Α. εἰ ὄφελον ἀπεθάνομεν.

36. γῆνη λυ. Ο. περὶ τῆς γῆς. Ἀλλ. κατὰ τῆς γῆς.
 37. חב ינחמו. Α. οἱ ἐξενέγκαντες διαβολήν. ρ) Ο. οἱ
 κατείπαντες πονηρά. s)
 43. ככמנ. Ο. ἐν ὑμῖν. Ἀλλ. μεθ' ὑμῶν.
 45. חמרה ער ויחיהו חיה. Ο. καὶ ἐτρέψαντο t)
 αὐτὰς καὶ κατέκοψαν αὐτὰς ἕως Ερμῶν. καὶ ἀπε-
 τράφησαν εἰς παρεμβολήν. Ἀλλ. εἰς συνάντησιν
 αὐτῶν, καὶ κατεδίωξαν αὐτὰς, ὡσεὶ ποιήσαισαν
 αἱ μέλισσαι. u)

C A P V T XV.

3. חיהו חיה. Ο. ὁσμὴν εὐωδίας. Ἀκλοι, ὁσμὴν
 ἀναπύσεως.
 6. מוש בלהל. Ο. ἀναπεπονημένης ἐν ἐλαίῳ. Ἀλλ.
 ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ. w)
 13. חיהו. Ο. αὐτόχθων. Ἀλλ. ὁ ἐγχώριος. x)
 28. לו חיהו חיה. Ο. ἐξιλίασαθαι περὶ αὐτῶ.
 Alii addunt, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῶ. y)

C A P V T XVI.

2. חיהו חיה. Ο. συγκλητοὶ βελῆς. Ἀλλ. καλέμενοι
 εἰς καιρόν.
 3. חיהו. Ο. ἔπαν. Ἀλλ. λέγεσιν.

חיה-בג.

r) C. L. διαβολήν.

s) Idem addit ad πονηρά in marg. ~ in τῇ πληγῇ.

t) Idem addit in marg. ~ ἀπώσαντο. Sed hoc signum ~
 in hoc Codice omnino negligendum est. Nam vsurpatur
 modo, ut mihi videtur, ad signandum locum in textu.

u) Sic Basil. Haec vero lectio cum hebr. non consonat,
 sed huc translata est ex Deut. 1, 44.

w) Videtur esse Α. Σ. Θ. ut Leu. 2, 4.

x) In Ed. Rom. legitur αὐτόχθων. In Basil. ἐγχώριος.
 C. L. ὁ ἐγχώριος in marg. habet. Alterutra certe alius inter-
 pretis est.

y) Sic et C. L.

- ככל-רב. A. Θ. πολὺ ὑμῖν. Σ. ἀρκέτω. 2) O. ἐχέτω ὑμῖν.
6. תני. O. τῆτο. Αλλ. ἔτως.
8. ככל-רב. O. ἰκανέσω. Αλλ. ἀρκέτω.
13. תב ופרח. O. εἰς γῆν βέβησαν. Αλλ. ἐκ γῆς βέβησαν. γρηשה גם עליו כו-קרי. Σ. καταστουραίνεις γὰρ ἡμῶν βιάως. O. ὅτι κατάρχεις ἡμῶν ἀρχων. a)
15. תמר. A. Σ. δῶρον. b) O. ἐπιθύμημα.
18. וכן היה — וקרו. O. καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτῶ, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ. Αλλ. λαβόντες δὲ ἕκαστος πυρεῖον ἴδιον, καὶ ἐπιθέντες εἰς αὐτὰ πῦρ.
30. תב ברוי — כתי. O. ἐν φάσματι. Αλλ. ἐν χάσματι. Αλλ. φαντάσματι.
31. היהתה. O. ὑποκάτω αὐτῶν. Αλλ. ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν.
38. פרו. O. περίθεμα. Αλλ. περιθεῖναι.
39. ושרפו. O. κατακεκαυμένοι. Αλλ. καυθέντες.
46. והרה-לן. O. εἰς τὴν παρεμβολήν. Αλλ. εἰς τὴν συναγωγήν. c)

CAPUT XVII.

5. ויעו. O. ἀπ' ἐμῶ. Αλλ. ἀπὸ σῶ.
8. וקרו. Oἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα. d) O. κάρυα

CAPUT XVIII.

2. וקרו. O. καὶ λειτουργήσάν σοι. Αλλ. καὶ ὑπεργεήσάν σοι.

5. -לן.

2) Idem. a) Sic idem melius quam Ed. Rom. quae: ὅτι κατάρχεις ἡμῶν. ἀρχων ἔ.

b) Sic C. L. Forte leg. וקרו et deriuarunt a וקרו, desiderauit.

c) Sic reliqui Leu. 3, 7.

d) Sic et C. L. P.

5. לַאֲשֵׁר בְּנֵי-לֵוִי. Ο. ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Ἀλλ. ἐπὶ τῆς υἱῆς Ἰσραήλ.
7. מִתְּחִלָּה בְּעַבְדֵּי. Ο. τὰς λειτουργίας δόμα. Ἀλλ. λειτουργίαν δόματος.
8. כַּהֲנָנִים וְכַהֲנָנִים וְכַהֲנָנִים. τὸ Σαμαρ. καὶ δόματος δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν. e) Ο. δόμα τῆς ἱερατείας ὑμῶν.
8. הַמִּשְׁכָּן. Σ. εἰς τημὴν. f) Ο. εἰς γέρας.
9. מִיִּשְׂרָאֵל מִן הַקִּדְשִׁים. Σ. ἀπὸ ἡγιασμένων τῶν ἀγίων. Ο. ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων. Ἀλλ. ἀπὸ τῶν ἀγίων τῶν ἀγίων. Ἀλλ. ἀπὸ πάντων ἡγιασμένων.

C A P V T XIX.

10. וְהָיָה בְּהֵיכַל יְהוָה. Ο. καὶ προσηλύτοι προσκειμένοις. Ἀλλ. καὶ τοῖς προσηλύτοις προσκειμένοις ἐν μέσῳ ὑμῶν.
12. וְהָיָה לְךָ. Ο. ἐ καθαρός ἔσαι. Ἀλλ. ἐ καθαροποιήσεται.
18. וְהָיָה. Ο. περιβρανῆ. Ἀλλ. ἐπιβρανῆ. Ἀλλ. περιβραντίες.

C A P V T XX.

3. וְהָיָה לְךָ. Ο. ὄφελον ἀπεθάνομεν. Ἀλλ. ὄφελον ἀπωλόμεθα. g)
4. וְהָיָה לְךָ. Ο. κτήνη. Ἀλλ. τέκνα.
6. וְהָיָה. Ο. ἦλθε. Ἀλλ. εἰσῆλθε.
10. וְהָיָה לְךָ. Ο. ἀπέναντι τῆς πέτρας. Ἀλλ. ἔναντι κυρίας.
13. וְהָיָה לְךָ. Ο. τῆτο τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας. Ἀλλ. τῆτο τὸ ὕδωρ λειδορίας. h)

C c 2

21. יְהוָה.

e) Sic tres Regil. Vnus legit δώματι δώσας.

f) Sic C. L. g) Idem. h) Idem.

21. ינני. O. καὶ ἐκ ἠθέλησεν. Ἀλλ. καὶ ἐν ἠβελήθη.
 24. O. υἱοῖς Ἰσραὴλ addit C. L. ἐν κατασχέσει. i)
 ימל. O. ἐπὶ τῷ ὕδατος. Ἀλλ. ἐν τῷ ὕδατι.

CAPUT XXI.

1. ׀יִתְּנֶה ׀ךְךְ. A. Σ. ὁδὸν κατασκόπων. O. ὁδὸν Ἀθαρείν.
 5. חצר. A. σικχαίνει. Σ. ἐνεκαίκησεν. O. προσώχθισεν.
 חררה. Oί λοιποί, κέφα. O. διακένω. Ἀλλ. ματαίω.
 Ἀλλ. ξηρῶ. k)
 8. ׀ג-לע. Σ. ἐφ' ὕψος. l) O. ἐπὶ σημείε.
 11. ייב. Σ. ἐν τοῖς βουνοῖς. O. ἐν Ἀχελγαί.
 O. ἐν Ἀχαλγαί. Sic Basil. ad marg. ἐν Ἀχελγαί ἐκ
 τῷ πέραν ὃ ἐστὶν ἐν ἐποικίαις Εβραίων. m)
 12. n) O. ἐκεῖθεν ἀπῆραν &c. ad marg. καὶ εἶπεν κύ-
 ριος πρὸς Μαῦσῆν· μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις,
 καὶ μὴ συνάψητε πρὸς αὐτούς· ἔ γάρ μὴ δῶ ὑμῖν
 ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κλήρῳ. τοῖς γάρ υἱοῖς Δαὺ
 δέδωκα τὸ ὄρος ἐν κλήρῳ.

13. Καὶ

i) Pro eis κατάχρῃσιν. Et valde aptum est hoc addita-
 mentum stylo Mosaiico.

k) Idem C. L.

l) Idem Σ. ἐπὶ ὕψος. Basil. Ἀλλ. ἐφ' ὕψος.

m) Exprimatur hebr. ׀יִתְּנֶה ייב. Neupé ἀφελγαί re-
 spondet τῷ ייב et ἐκ τῷ πέραν, τῷ ׀יִתְּנֶה. Vide Hier. de
 locis hebr. p. 389. vbi graeca Eusebii sic habent: Ἀχ, ἢ καὶ
 ἀχελυγαί, ἐν τοῖς βουνοῖς. Supple Σ. ἐν τοῖς βουνοῖς. Nam in
 lat. Hier. Sic legitur: Abie quae Achalgai, pro hac Sym.
 interpretatur, in collibus. C. L. addit in marg. ἀχελυσταί.

n) Tres versus sequentes ex Basil. desumimus, prout
 erant in hebraico textu Samaritano, quos Origenes secundum
 LXX versionem huic loco adaptavit: sunt autem excerpts
 ex Deuteronomio, qualia plura Samaritani in Numeros
 transulerunt.

13. Καὶ ἐκεῖθεν ἀπάραντες παρενέβαλον εἰς τὸ πέραν &c. Basil. καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων. σὺ παραπορέυη σήμερον τὰ ὄρια Μωαίβ τὴν Ἀρσῆ, καὶ προσάξετε ἐγγύς ὑμῶν Ἀμμάν. μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς καὶ μὴ συνάψητε πρὸς αὐτούς· ἔγὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν Ἀμμάν τοῖς ἐν κλήρῳ ὅτι τοῖς υἱοῖς Λὼτ δέδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ, καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς Φάραγγος Ζαρῆθ, καὶ παρενέβαλον.

Καὶ τῶτων μέμνηται Μωϋσῆς ἐν δευτερονομίῳ· ἃ ἐν μόνοις τῶν Σαμαρειτῶν εὑρομεν. Haec pertinent ad Numeros II. 12.

17. הָ-וּנַ. Α. Σ. καταλέξατε. ο) Ο. ἐξάραχτε.

20. הַרְוַה. Α. ἡ λαξευτή. Ο. τῆ λελαξευμένη.

C A P V T XXII.

1. בַּמִּדְבָּר בְּעַרְבֵי. Α. πρὸς ὄμαλα Μωαίβ. Σ. ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωαίβ. ρ) Ο. Θ. ἐπὶ δυσμῶν Μωαίβ.

3. וַיָּבֹאוּ. Ο. Μωαίβ ἀπὸ προσώπε. Αλλ. Βαλαίκ ἀπὸ προσώπε.

6. וַיִּמְצְאוּ. Ο. ἰχυρότερός με ἐσί. Αλλ. ἰχθύς ἔτος ἢ ἡμεῖς. ρ)

11. הָרְוַה. Ο. πατάξαμ. Αλλ. ἐκπολεμήσαμ. ρ)

Cc 3

22. הַרְוַה.

o) Sic C. L. P. qui praeterea notat haec scholia: v. 19. μινθαναῖν, δώματα αὐτῶν; νααλιήλ, ἀπὸ θεῶν; Βαμῶθ, ἔλευσις θανάτου; v. 23. ἰασσά, γεγονυῖα ἐντολή; v. 24. ἀμμῶν, λαὸς ἡμῶν; ἰαζήρ, ἰχύς; v. 26. ἀρνῶν, ἄρα αὐτῶν; v. 27. ἰσεβῶν, λογισμοί; v. 29. σηὼν, ἀκαρπον δένδρον; v. 31. ἀμοφραῖμ, παρακραιόντες; v. 35. Βαλαίκ, αἰχὺνη.

p) Prodeunt haec lectiones e loco Eusebii, quem ex Hieronymo restituiimus.

q) Sic C. L. Et lectio quidem altera in libris editis ὡς Ο. reperitur sed male. Nam Vulg. habet: fortior me est.

r) Sic idem C. L.

22. יושל. A. σάταν. O. διαβάλλεν. Θ. ἀντικειῖσθαι.
 23. יושל — — יקניק — קני. A. τὴν ὀνόμας αὐτῆ
 ἐκκλῖναι αὐτὴν τὴν ὁδόν. καὶ ἔση. O. Basil. ἐν τῇ
 ῥάβδῳ τῆ ἐκκλῖναι αὐτὴν. καὶ ἔση. O. Ed. Rom. ἐν
 τῇ ῥάβδῳ αὐτῆ τῆ εὐθύναι αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ.
 καὶ ἔση.
 31. קניק. O. κυρίε. Αλλ. Θεῖ.
 יושל. O. μάχαιρας. Αλλ. ῥομφαίαν. s)
 32. יושל. Σ. ἐναντιῖσθαι. t) O. eis διαβολήν. Θ. ἀν-
 τικειῖσθαι.
 34. קניק בער ער — קני. O. εἰ μή σοι ἀρέσκες. Αλλ. εἰ
 μή σοι ἀρέσκες. u) Αλλ. εἰ μή σοι δοκῆς.
 35. קניק יושל. O. τῶτο φυλάξῃ λαλήσαι. Αλλ.
 αὐτὸ ποιήσεις. w)

CAPVT XXIII.

10. קניק. O. ἐξηκριβάσατο. Αλλ. ἐξηγνιάσατο.
 12. יושל. O. τῶτο. Αλλ. ταῦτα.
 14. קניק. A. λαξευτήν. O. λελαξευμένε.
 19. יושל. A. διαψεύσαι. Σ. ἵνα διαψεύσηται. x)
 O. διαρτηθῆναι.
 קניק. O. ἀπειληθῆναι. Αλλ. ἵνα μετανοήσῃ.
 21. קניק יושל. Σ. σημεῖον. O. τὰ ἔνδοξα ἀρχόν-
 των. Θ. σάλπιγγ.

CAPVT

- s) Idem. t) Idem; sed Basil. ἐναντιῖσθαι in ipso
 textu τῶν O. habet.
 u) Sic et C. L. P.
 w) Idem; qui postea v. 38. ad λαλήσω in marg. addit:
 φυλάξωμαι. λαλήσω.
 x) Sic C. L. Coisl. A. καὶ διαψεύσεται forte melius, et
 ingenio Aquilae accommodatius.

CAPUT XXIV.

1. בניו. O. τὸ πρόσωπον αὐτῶ. Αλ. τὴν ὄψιν αὐτῶ.
 7. וזוהו מרדיו מים לו. Σ. (ὕδατος) aquas rigantes, et incrementum adiuuantes. O. ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τῶ σπέρματος αὐτῶ. γ)
 וזוהו מרדיו מים לו. Σ. καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ Γὼγ 2) βασιλεὺς αὐτῶ. O. καὶ ὑψωθήσεται ἢ Γὼγ βασιλεία.
 17. ורור נלי — — ונרר. Α. ὄψομα αὐτὸν καὶ ἔ νῦν, προσκοπῶ αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ ἐγγύς. Σ. ὄρω αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ ἐγγύς. O. δείξω αὐτῶ, καὶ ἐχί νῦν, μακαρίζω, καὶ ἐκ ἐγγίζει.
 ורר מרר. Σ. ἀναστήσεται σκῆπτερον. O. ἀναστήσεται ἄνθρωπος.
 ורר מרר. Σ. καὶ παύσει κλίματα Μωάβ. O. θραύσει τὰς ἀρχηγὰς Μωάβ.
 ורר. Σ. ἐξερευνήσει. O. προνομήσει.

Caput XXV. Numerorum. Ex Cod. Colb. 3084.

2. ἰ αὐτῶν : καὶ προσεκύνησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. 3. καὶ ἐτελέθη Ἰσραὴλ τῶ Βεελφεγῶρ, καὶ ἀργίδη θυμῶ κύριος τῶ Ἰσραὴλ. 4. καὶ εἶπεν κύριος τῶ Μωσῆ, λάβε πάντας τὰς ἀρχηγὰς τῶ λαῶ, καὶ παραδειγματίσον αὐτὰς ἄ τῶ : κυρίῳ ἀπέναντι τῶ ἡλίου, καὶ ἀποτραφήσεται ἡ ὀργὴ θυμῶ κυρίῳ ἀπὸ Ἰσραὴλ. 5. καὶ εἶπεν Μωσῆς ταῖς φυλαῖς Ἰσραὴλ ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτῶ τὸν τετελεσμένον τῶ Βεελφεγῶρ. 6. καὶ ἰδὲ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ

Cc. 4

Ἰσραὴλ

γ) Vix dici potest quid legerint O. et Σ. cuius verba latine exhibet Procopius.

2) C. L. et Coisl. Α. Σ. ὑπὲρ γὼγ. Caeterum C. L. haec scholia profert: v. 15. βαλκῆμα, μίτατος λαός; v. 22. βεῶρ, δερμάτινος.

Ἰσραὴλ ἐλθὼν προσήγαγεν τὸν ἀδελφὸν αὐτῆ πρὸς τὴν Μαδιανεΐτιν ἐναντίον Μωσῆ καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ. αὐτοὶ δὲ ἔκλαμον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίας. 7. καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ, υἱῶ Δαρῶν τῆ ἱερέως, ἔξανέστη ἐκ μέσε τῆς συναγωγῆς, καὶ λαβὼν σειρομάσην ἐν τῇ χειρὶ ✕ αὐτῆ : 8. εἰσῆλθεν ὀπίσω τῆ ἀνθρώπου τῆ Ἰσραηλείτε εἰς τὴν κάμεινον, καὶ ἀπεκέντησεν ἀμφοτέρους τὸν τε ἀνθρώπον τὸν Ἰσραηλείτην καὶ τὴν γυναῖκα διὰ τῆς μητέρας αὐτῆς. καὶ ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. 9. καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ Δ καὶ Κ χειλίδες.

10. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων.

11. Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ υἱῶ Δαρῶν τῆ ἱερέως κατέπαυσεν τὸν θυμὸν μου ἀπὸ τῶν Ἰσραηλετῶν ζηλώσαι ἄ αὐτὸν : τὸν ζηλῶν με ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκ ἐξαιάλωσα τῆς υἱῆς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ζήλω μου. 12. ἔτιω εἶπὼν, εἰδὲ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ ✕ διαθήκην εἰρήνης μου. 13. καὶ ἔσα αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆ μετ' αὐτὸν διαθήκη ἱερατίας αἰωνίας, ἀνθ' ὧν ἐζήλωσεν τῷ Θεῷ αὐτῆ, καὶ ἐξελάσατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

14. Τὸ δὲ ὄνομα τῆ ἀνθρώπου τῆ Ἰσραηλείτε τῆ πεπληγότος, ὃς ἐπλήγη μετὰ τῆς Μαδιανιτίδος, Ζαμβεὶ υἱὸς Σαλαὼμ ἀρχων οἴκου πατριάς Συμεῶν.

15. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ τῇ πεπληγυῖα τῇ Μαδιανιτίδει Χαοβεὶ θυγατῆρ Σερ ἀρχοντος ἔθνους Ἰσομμῶθ οἴκου πατριάς τῶν Μαδιανῶν ἔσιν. 16. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων ἄ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἄ λέγων : 17. ἐχθραίνετε τοῖς Μαδιαναίοις, καὶ πατάξατε αὐτούς. 18. ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολειότητι ✕ αὐτῶν : ὅσα δολειῶσιν ὑμᾶς διὰ Φογῶρ, καὶ διὰ Χαοβεὶ θυγατέρα ἀρχοντος Μαδιανεὶ, ἀδελφὴν αὐτῶν, τὴν πεπληγυῖαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ Φογῶρ.

CAPUT XXV.

3. וַיָּבֵי. A. Θ. ἐξευγιάθησαν. a) O. ἐτελέθησαν.
 4. וַיִּקְרָא. A. καὶ ἀνάπηξον. Σ. καὶ κρέμασον. b)
 O. καὶ παραδειγματίσων.
 5. וַיִּמְצְאוּ. A. (Σ.) μυηθέντας. c) O. τὸν τετε-
 λεσμένον.
 7. וַיִּמְר. A. κόντον. Σ. δόρυ. O. σειρομάσην. ΑΛΛ.
 ῥομφαίαν.
 8. וַיִּבְרָח־הֵן. A. εἰς τὸ τέγος. Σ. εἰς τὸ πορνείον. d)
 O. εἰς τὴν κάμνον.
 18. וַיִּכְחַד. O. πεπληγυῖαν. ΑΛΛ. πληγῆσαν.

Ex Numerorum Cap. XXVI. defumt. ex eodem
 Cod. Colb. 3084.

Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγὴν καὶ ἐλόλησεν κύριος
 πρὸς Μωσῆν καὶ πρὸς Ελέαζαρ υἱὸν Ααρὼν τὸν ἱερέα
 λέγων· λάβε τὴν ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς ἀπὸ κ'
 ἕτης καὶ ἐπάνω, κατ' οἴκους πατρῶν αὐτῶν· πᾶς
 ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐλό-
 λησε — — —

CAPUT XXVI.

3. וַיִּבְרָח־הֵן. O. ὁ ἱερεύς. Alius addit, αὐτοῖς; Alius
 μετ' αὐτῶν.
 4. וַיִּבְרָח־הֵן. A. πρὸς ὄμαλα Μωάβ. Σ. ἐπὶ τὴν
 πεδιάδα τῆς Μωάβ. O. ἐν ἀραβωῖθ Μωάβ. Θ. ἐν
 δυσμαῖς Μωάβ.

Cc 5

4. וַיִּבְרָח־הֵן.

- a) Sic C. L. et Coisl. Sed Basil. O. ἐτέλεθη (vt Ed.
 Rom.) ΑΛΛ. ἐξευγιάθη. b) Idem C. L.
 c) Idem Symmacho tribuit.
 d) Sic C. L. Alii πυρῶν et πυρίνιον, male. Nam Pro-
 copius testatur Symmachum vertisse, *prostibulum*.

410 NUMERI XXVI — XXVIII.

4. וְיָצִיאוּ. Ο. ἐξελθόντες. Ἀλλ. ἐκπορευόμενοι.
 22. וְיָסֶפֶת. Ο. κατ' ἐπίσκεψιν. Ἀλλ. κατὰ σκοπὴν.
 Ἀλλ. κατ' ἐπισκοπήν.
 57. וְיָבִיאוּ לְיָדָיו. Ο. καὶ υἱοὶ Λευί. Ἀλλ. καὶ οἱ
 ἐπεσκεμμένοι Λευί.
 62. בְּנֵי בְחֵן. Ο. ἐν ταῖς υἱοῖς. Ἀλλ. ἐν μέσῳ
 τῶν υἱῶν.
 63. בְּעַרְבוֹת מוֹאָב. Α. πρὸς ὀμαλαὶ Μωαβ. Σ. ἐπὶ
 τὴν πεδιάδα τῆς Μωαβ. Ο. ἐν Ἀραβῶθ Μωαβ.
 Θ. ἐν δυσμαῖς Μωαβ.

C A P V T XXVII.

8. וְיִשְׂרָאֵל. Ο. καὶ υἱὸς μὴ ἢ αὐτῶ. Ἀλλ.
 υἱὸς μὴ ἔχῃ.
 וְיָהֳרָג. Ο. τὴν κληρονομίαν. Ἀλλ. τὸν κληρον.
 11. וְיָהֳרָג. Ο. κληρονομήσῃ τὰ αὐτῶ. Ἀλλ. κλη-
 ρονομήσεται αὐτόν.
 14. בְּמַרְיָם. Ο. ἐν τῷ ἀντιπίπτεον. Ἀλλ. ἐν τῷ
 ἀντεπεῖν.
 21. וְיָהֳרָג. Οἱ λοιποὶ, τὴν κρίσιν τῶν Φω-
 τισμῶν. Ο. τὴν κρίσιν τῶν δῆλων.

C A P V T XXVIII.

1. Ο. καὶ ἐλάλησεν &c. ad marg. καὶ εἶπεν πρὸς
 αὐτὸν, οἱ ὀφθαλμοί σε ἴδσαν ὅσα ἐποίησεν τοῖς δυοῖ
 βασιλεῦσιν· ἔτις ποιήσει κύριος πάσαις ταῖς βασι-
 λείαις, εἰς αἷς σὺ παρελεύσῃ ἐκεῖ ἐ φοβηθήσῃ, κύριος
 ὁ θεὸς σε αὐτὸς πολεμήσει αὐτῶ μεθ' ὑμῶν.

Καὶ ταῦτα κεῖται ἐν τῷ δευτερονομίῳ. e)

2. וְיָהֳרָג.

e) Hunc locum ex Deuteronomio huc translatum mutua-
 mur ex Codice Basil. cum nota Origenis subiuncta. — Hic
 tamen locus non habetur in hodierna Samaritanorum scri-
 ptura, ut superiores.

2. ויגדו. Ο. ἐν ταῖς ἑορταῖς μβ. Αλλ. τοῖς καιροῖς μβ. f)
 5. ויקח. Ο. ἐν. Αλλ. ἐν οἴνσ. Αλλ. ἐν μέτρσ τῶ οἴνσ.
 8. וישק. Ο. ποιήσεις. Αλλ. ποιήσετε, et infra, ποιήσονται.
 11. ויקח. Ο. προσάξετε. Αλλ. προσάξεis.
 27. ויקח. Ο. καὶ προσάξετε. Αλλ. καὶ ποιήσετε.

Ex Cap. Numerorum XXIX. ut habetur in Cod.
 Colbert. 3084.

12. — ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν κυρίῳ ζ'. ἡμέρας.
 13. καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα κέρπωμα εἰς ὁσμὴν εὐωδίας X τῶ : κυρίῳ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ μόχθς ἐκ βοῶν γ. καὶ ι. κρειῶς β'. ἀμνὲς ἐνιαυσίως δ'. καὶ ι. ἀμῶμοι ἔσονται. 14. αἷ θυσίᾳ αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποτημένη ἐν ἐλαίῳ. γ. δέκατα τῶ μόχθς τῶ ἐνὶ τοῖς τρισὶν καὶ ι. μόχθς, καὶ β'. δέκατα τῶ κρειῶ τῶ ἐνὶ ἐπὶ τῆς β' κρειῶς. 15. δέκατον δέκατον τῶ ἀμνῶ τῶ ἐνὶ ἐπὶ τῆς δ'. καὶ ι. ἀμνῶς. 16. καὶ χεῖμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἷ θυσίᾳ αὐτῶν, καὶ αἷ σπονδαὶ αὐτῶν.

17. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ μόχθς X ἐκ βοῶν : ιβ'. καὶ κρειῶς β'. ἀμνὲς ἐνιαυσίως δ'. καὶ ι. ἀμῶμοι. 18. ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόχθς καὶ τοῖς κρειῶς, καὶ τοῖς ἀμνῶς κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν : 19. καὶ χεῖμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἀμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἷ θυσίᾳ αὐτῶν καὶ αἷ σπονδαὶ αὐτῶν.

20. Τῇ

f) Coisl.

20. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ γ. μόχθς ια. κρείς β. ἀμνὲς ἐνιαυσίς δ. καὶ ι. ἀμώμς. 21. ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόχθοις ÷ καὶ ἰ τοῖς κρείοις, καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν ἰ. 22. καὶ χεῖμαρρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσία αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

23. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ δ. μόχθς ι. κρείς β. ἀμνὲς ἐνιαυσίς δ. καὶ ι. ἀμώμς. 24. αἱ θυσία αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κρείοις, καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν ἰ. 25. καὶ χεῖμαρρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσία αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

26. Τῆ ἡμέρᾳ τῆ πέμπτῃ, μόχθς θ. κρείς β. ἀμνὲς ἐνιαυσίς β. ἀμώμς. 27. αἱ θυσία αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κρείοις καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν ἰ. 28. καὶ χεῖμαρρον ἐξ αἰγῶν περὶ ἀμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσία αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. 29. τῆ ἡμέρᾳ τῆ ε. μόσχοις η. κρείς β. ἀμνὲς ἐνιαυσίς δ. καὶ ι. ἀμώμς. 30. αἱ θυσία αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κρείοις καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν ÷ αὐτῶν ἰ. 31. καὶ χεῖμαρρον ÷ ἐξ αἰγῶν ἰ. περὶ ἀμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσία αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. 32. τῆ ἡμέρᾳ τῆ ς. μόχθς ς. κρείς β. ἀμνὲς ἐνιαυσίς δ. καὶ ι. ἀμώμς. 33. αἱ θυσία αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κρείοις καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν — — —

C A P V T XXIX.

1. תרתי יום. τὸ Σαμαρ. ἡμέραν ἀκυσήν. g) Ο. ἡμέρα
σημασίας.
8. חבדקתי. Ο. προσοίσετε. Ἀλλ. προσάξετε.
17. Ο. ὀλοκαύτωμα. Ἀλλ. κάρπωμα.
35. תרצו. τὸ Σαμαρ. τελείωσις ἐπιχέσεως. Ο. ἐξόδιον.

C A P V T XXX.

13. ושמעו את דבר יהוה אלהיכם. Α. εἰάν ἀκυρῶν
ἀκυρώση αὐτὰ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς. Ο. εἰάν δὲ περιελών
περιέλῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.

C A P V T XXXI.

12. ונתתם להם. Α. πρὸς ὀμαλαὶ Μωαίβ. Σ. εἰς
τὴν πεδιάδα τῆς Μωαίβ. Ο. εἰς Ἀραβιάθ Μωαίβ.
16. וישו-דבר-לע. τὸ Σαμαρ. διὰ λόγος Φογώρ. h)
Ο. ἕνεκεν Φογώρ.
17. וכו. Ο. ἄρσενος. Ἀλλ. σπέρματος.
18. ודי. Ο. οἶδε. Ἀλλ. ἔγνωσεν.
21. Ο. καὶ εἶπεν Ελεάζαρ &c. Basil. ad marg. καὶ
εἶπεν Μουσῆς πρὸς Ελεάζαρ τὸν ἱερέα. εἶπον πρὸς
τὸς ἀνδρας τῆς δυνάμεως τὸς ἐρχομένους ἐκ τῆ
πολέμου. τῆτο τὸ δικαίωμα τῆ νόμος ὃ συνέταξε
κύριος, πλὴν τῆ χρυσίς καὶ τῆ ἀργυρίς καὶ τῆ
χαλκῆ καὶ τῆ σιδήρης, καὶ κασιτέρης, καὶ μολίβης
πάν

g) Sic omnes MSS. Regii, et Ed. Rom. Drusus vero
mauult, ἡμέρα ἀκυσή.

h) Sic duo MSS. qui hanc notam habent τὸ Σαμαριτικὸν
καφίτερον φησι· διὰ λόγος Φογώρ. Scholiafies Rom. et Drusus
hanc notam adscribunt Ἀνεσπερο cuidam, quia praefixa erat

titula an de qua in Praefim. p. 156.

πάν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν πυρὶ, διάζετε ἐν πυρὶ, καὶ καθαριθήσεται· ἀλλ' ἢ τῶ ὕδατι τῆ ἀγνισμῆ ἀγνισθήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν μὴ διαπορέυηται διὰ πυρὸς, διελεύσεται δι' ὕδατος, καὶ πλυνεῖτε τὰ ἱμάτια ὑμῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ζ'. καὶ καθαριθήσεται, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. i)

26. שנה שנה שנה. τὸ Σαμαρ. λαβὲ τὸ τέλος. Ο. λαβὲ τὸ κεφάλαιον.

47. Ο. κυρίε, additur in Basil. καὶ ἐποίησαν Μουσῆ καὶ Ελεάζαρ ὁ ἱερεὺς ὃν τρόπον, &c.

C A P V T XXXII.

12. ויגזק. τὸ Σαμαρ. ὁ Κενεζαῖος. Ο. διακεχωρισμένους.

14. חרבה. Ο. σύντριμμα. Ἄλλοι, σύστριμμα.

16. וישק. Ο. ἀποσραφήσασθε. Ἄλλ. ἀποστήσασθε.

17. וישק גלגל. Ο. ἐνοπλισάμενοι προφυλακῆν. Ἄλλ. ἐνοπλισάμενοι παρελευσόμεθα προφυλακῆν. k)

38. שם חסונו. Σ. περιτετελισμένους. l) Ο. περικεκυκλωμένους. Ἄλλ. περικεκαλυμμένους.

C A P V T XXXIII.

23. שש - רהב. Οἱ λοιποὶ, ὄρος Σαφάρ. Ο. Σαφάρ. Ἄλλ. Αρσαφάρ.

31. ויקני יקני. Ο. εἰς Βαυαία. Ἄλλ. Βαυαϊκῶν. Ἄλλ. υἱοὶ Ιακῶν.

40. ויבב.

i) Hanc lectionem adfert ad marginem Codex Basil. et ad Samar. textum concinnavit Origenes, ut supra observavimus, ac in Hexaplorum margine descripsit, ut quidem opinamur.

k) Incertum an varia lectio τῶν Ο.

l) Sic C. L. et Coisl. Sed Basil. in textu habet, et seq. τῶν Ο. in margine.

40. בנגב. ✕ ἐν τῷ νότῳ. m)
44. בעיי. Σ. ἐν βενοΐς. Ο. ἐν Γαί. Ἀλλ. ἐν τοῖς ὑψηλοῖς. Ἀλλ. τοῖς ὑψίσοις. n)
45. מעיים. Σ. ἐκ βενοΐς. Ο. ἐκ Γαί.
48. בערבת מואב. Α. πρὸς ὄμαλα Μωάβ. Σ. ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. Ο. Θ. ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
49. בית הישמ. Ο. ἀναμέσον ο) Ασιμάθ. Ἀλλ. τῆς αοικήτθ.
- והשמ בל. Ο. Βελσαῖ. Ἀλλ. Βελσαετλείμ.
50. בערבת מואב. Α. πρὸς ὄμαλα Μωάβ. Σ. ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. Ο. Θ. ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.

C A P V T XXXIV.

2. ונהת הנה. Ο. αὐτὴ ἔσθαι. Ἀλλ. ἡ γῆ ἣτις ἔσθαι.
3. נג הנד. Οἱ λοιποὶ, τὸ πρὸς νότον. Ο. τὸ πρὸς λίβα.
14. p) והנה בית. Ἀλλ. κατὰ κλήρας πατριῶν αὐτῶν. Ἀλλ. κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. In O. vacat.
29. להנה. Ο. καταμερίσαι. Ἀλλ. κληρονομήσαι. q)

C A P V T XXXV.

1. בערבת מואב. Α. πρὸς ὄμαλα Μωάβ. Σ. ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. Ο. Θ. ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
5. והנה. Ο. μετρήσεις. Ἀλλ. καταμετρήσεις.

הנה.

m) Sic Ern. Grabe.

n) Sic C. L. qui Σ. tribuit, sicuti Coisl. eidem Symmacho illud, ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, tribuit. Sed Σ. iam supra βενοΐς vertit.

o) Legerunt γα pro ηζ.

p) Post ἐσθην Basil. monet adiiendum esse, κατὰ κλήρας πατριῶν αὐτῶν.

q) Sic C. L. qui paulo ante v. 22. ad Βοκκί in marg. notat μαχίρ; ad ἰακλά; σαχί; et v. 28. ad ἰαμαθ, σιλεμιελ.

- נב נב. O. τὸ πρὸς λίβα. Αλλ. τὸ πρὸς νότον.
 7. מן מן. O. προάστεια. Αλλ. ὁμορῆντα. 1)
 30. כל - מכ. O. πᾶς πατάξαις. Αλλ. πάντα
 πατάξαντα.

C A P V T XXXVI.

7. ויבחי. O. τῆς πατριᾶς αὐτῆ. Αλλ. τῆ πα-
 τρὸς αὐτῆ.
 9. ויבחי בני מן. O. οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Αλλ. αἱ φυλαί
 τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
 12. ויבחי. O. τῆ πατρὸς αὐτῶν. Bafil. addit, eis
 γυναῖκας ἐκ τῆ δῆμος υἱῶν Μανασσῆ υἱῶν Ἰωσήφ.
 31. בערב מן. Α. πρὸς ὄμαλα Μωάβ. Σ. ἐπὶ τῇ
 πεδιάδα τῆς Μωάβ. O. Θ. ἐπὶ δεσμῶν Μωάβ.

DEVTE.

ε) Coisl.

DEUTERONOMIUM.

Dd

IN

IN
DEUTERONOMIUM
ADMONITIO.

Deuteronomii paucissimas lectiones dederat Drufius, quas hic multis partibus auctiores proferimus, vti maxime Cod. Basiliensi: etsi in Pentateucho, vbi scilicet eadem plerumque repetuntur, ac saepe longa series nominum propriorum, tribuum et familiarum contextitur, multo pauciores interpretationes obseruent MSS. nostri, quam in aliis scripturae libris. Praeter Basiliensem adhibuimus.

Codicem Regium 1825.

Cod. Reg. 1872.

Cod. Reg. 1888.

Eusebium et Hieron. de locis hebr.

Theodoretum, editum an. 1642.

Procopium in Heptateuchum.

Agellium in Canticum Deuteronomii.

Editionis Romanae et Drusii lectiones.

At Codex Lips. P. iam in v. 13. capitis primi desinit, nobisque adeo parum aut nihil suppeditavit. Eo copiosiora accedunt fragmenta veterum intt. e Cod. Coisliniano.

DEVTE.

DEUTERONOMIUM.

CAPVT I.

1. יהוה יהוה בערבה. A. (Σ.) ἐν τῇ ὁμαλῇ a) τῆς ἐρυθραῖς θαλάσσης. Σ. Forte melius, ἐν τῇ πεδιάδι τῆς ἐρυθραῖς θαλάσσης. O. πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθραῖς θαλάσσης.
2. יהוה יהוה. A. ἰκανόν — b) O. καταχεύσει.
3. יהוה יהוה. O. ἐν μιᾷ. Ἀλλ. πρώτη. c)
4. יהוה יהוה בני בני — לך. A. Σ. O. Θ. πρὸς πάντας υἱὸς Ἰσραήλ. d)
5. יהוה יהוה. O. ἰκανῶθω ὑμῖν. Ἀλλ. πολὺ ὑμῖν. e)
6. יהוה יהוה. O. εἰς ὄρος. Ἀλλ. εἰς τὴν γῆν.
7. יהוה יהוה. A. γέγωνας. f) O. περιίκτες. Ἀλλ. οἰκῆντας.
8. בערבה. A. ἐν ὁμαλῇ. Σ. ἐν τῇ πεδιάδι. O. Ἀραβία. Θ. ἐν δυσμαῖς. g)
9. יהוה יהוה. O. εισπορευθέντες. Ἀλλ. εἰσελθόντες. Ἀλλ. πορευθέντες.
10. יהוה יהוה. A. ἄρουν. O. Φέρουν.
11. יהוה יהוה. O. ὡσεὶ τὰ ἄστρα. Ἀλλ. καθὼς τὰ ἄστρα.

Dd 2

12. יהוה יהוה.

a) C. L. soli A. tribuit. Et solet etiam Σ. alibi semper vertere, *πεδιάς*, aut *ἀοικήτος*. Vnde suspicor in MSS. Regius Symmachum Aquilae iungi lapsu graphico.

b) Sic idem C. L. c) Idem cum Coisl.

d) Ergo leg. בני כח-לך.

e) C. L. P. f) Idem.

g) Eusebius de locis hebr. in Ed. Hieron. p. 393. Ἀραβία. Ἀνομο αἰλίς ἐν τῇ πεδιάδι. Διὸδ ἐν δυσμαῖς πάλιν ἐν ἀοικήτω. Locum restitues syllabis apte coniunctis, et * vel OT in CT mutato.

12. ככנשמי. Α. τὸ ἄρμα ὑμῶν. Σ. τὸ βάρος ὑμῶν.
Ο. τὴν ὑπόσασιν ὑμῶν. h)
13. ריב. Α. δικασίαν. Ο. ἀντιλογίαν.
14. דברת. Ο. ἐλάλησας. Αλλ. εἶπας.
17. מכם. Ο. ἀφ' ὑμῶν. Αλλ. ὑπὲρ ὑμᾶς.
21. הלע. Ο. ἀναβάντες. Αλλ. διαβάντες.
22. נבנ. Ο. εἰσπορευσόμεθα. Αλλ. εἰσελευσόμεθα.
24. להק. Α. χειμάρξας. Ο. φάραγγος.
27. ורגנו. Α. προσηρίσατε. Ο. διεγογγύσατε. Θ.
παρεπικράναιτε τὸ σῶμα κυρίαι.
31. נשנ. Α. ἤρεν. Σ. ἐβάστασεν. Ο. ἐτροφοφόρησε.
Edit. Rom. τροφοφορήσει.
- בנו-תן שני-נשי רשכ. Α. ὡσεὶ ἄρα τροφοὸς τὸν
υἱόν. Σ. ἐβάστασεν. Ο. ὡς εἴ τις τροφοφορήσαι ἄν-
θρωπος τὸν υἱὸν αὐτῆ.
33. רור. Α. κατασκοπήσαι. Ο. ἐκλέγεσθαι.
36. יהלו. Α. παρεκτός. Ο. πλὴν.
38. עשויה. Α. Ἰησαί. Ο. Ἰησῆς.
- הנהלתי. Ο. κατακληρονομήσει αὐτήν. Αλλ. κατακληρο-
δοτήσει αὐτήν.
39. יהיה לבו — — ככנשי. ✕ Α. καὶ τὰ παιδιά
✕ ὑμῶν, ἃ εἶπετε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι. In O. vacat.
Ο. καὶ πᾶν παιδίον. Αλλος, καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν ἃ
εἶπατε εἰς διαρπαγὴν ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παιδίον. i)
40. ודברת — — חנה. Α. καὶ ὑμεῖς νέυσαιτε αὐταῖς,
καὶ ἐπάρατε τὴν ἔρημον. Σ. ἀνασρέψαντες ἐπάρατε
τὴν ἔρημον. Ο. καὶ ὑμεῖς ἐπιστραφέντες ἐστρατοπε-
δεύσατε (ΑΙ. ἀνέβητε) εἰς τὴν ἔρημον.
41. ורגנו. Α. ἐζώσαθε. Ο. ἀναλαβόντες.

רגנו.

h) Sic rescribimus e C. L. P. et Coisl.

i) Haec praetermittuntur a LXX. sed in Basil. ex altero interprete suppleuntur. Adduntur etiam in Alex. Ald. et C. (notante Reineccio in sua editione τῶν O.) hoc modo: καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν ἃ εἶπατε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι.

- וַיִּהְיוּ. Α. ὁμονοήσαντες. Ο. συναθροισθέντες.
 הללו. Ο. ἀναβαίνετε. Αλλ. ἀνέβητε.
 45. וַיִּיחַד. Ο. προσέχεν. Αλλ. ἐνωτίσατο. k)

C A P V T II.

8. הערבה. Α. τῆς ὀμαλῆς. Σ. τῆς πεδιάδος. Ο. τὴν
 Αραβία.
 מדבר. Ο. ἔρημον. Αλλ. ὄρεσ.
 13. ועברו. Ο. ἀπάρατε. Αλλ. ἀνάβητε.
 לב. Ο. φάραγγα. Αλλ. χείμαρδον. l)
 14. מה. Αλλ. ἐτελειώθη. Ο. διέπεσε.
 16. מקרב. Α. ἀπὸ ἐγκάτε. Ο. ἐκ μέσθ.
 18. ער-תה. Ο. τὴν Αρσήρ. Αλλ. τὴν γῆν Σηείρ. m)
 19. מוה תרבה. Ο. προσάξετε ἐγγύς. Αλλ. ἐγγίσεις
 ἐναντίον.
 23. כפחיו. Α. Ἄζα χαφθωρείμ. Ο. Γάζης,
 καὶ οἱ καππαδόκες.
 כפח. Α. χαφθώρ. Ο. καππαδοκίας.
 35. לה. Α. ἄρξα. Ο. ἐνάρχε.
 27. רעבר. Ο. παρελεύσομαι. Αλλ. πορεύσομαι.
 30. בו. Ο. δι' αὐτῶ. Αλλ. διὰ τῶν ὀρίων αὐτῶ.
 34. ונחרם. Α. καὶ ἀνεθεματίσαμεν. Ο. καὶ ἐξωλο-
 θρεύσαμεν.
 ויש. Α. λεῖμμα. Ο. ζωγρίαν.
 35. הלש. Ο. σκυλα. Αλλ. λάφυρα. n)

C A P V T III.

3. ונחרם. Α. ἀνεθεματίσαμεν. ο) Ο. ἐπατάξαμεν.
 ויש. Α. λεῖμμα. Ο. σπέρμα.

Dd 3

4. נחב.

k) Coisl. Solet autem Aquila sic vertere.

l) Coisl. Videtur esse A.

m) Legit forte ויש. n) Coisl.

o) Sic Ed. Rom. et Dr. sed mihi suspecta videtur haec lectio, opinorque translatum esse e versu 6. Nam omnes tres

4. ארנב. Σ. περίμετρον. Ο. Αργόβ.
 לבק. Α. χονίσματα. Ο. περίχωρα.
 תכלמ. Ο. βασιλέως. Αλλ. βασιλείας.
 5. בצב. Α. διηρημένα. Ο. ὄχυρά.
 והפרו. Α. ἀτειχίστων. Ο. Φερεζαίων.
 6. ונקח. Α. ἀνεθεματίσαμεν. Ο. ἐξωλοθρεύσαμεν.
 7. בונו. Α. διηρπάσαμεν. Ο. ἐπρονομεύσαμεν.
 8. מכח. Ο. ἀπὸ τῆ χειμάρρα. Αλλ. ἀπὸ τῆ ὄρεα.
 9. ויקח ירדני. Α. Σιδόνιοι — Σ. Θ. Σιδόνιοι ὀνομά-
 ζουσιν. Ο. οἱ Φοίνικες ἐπονομάζουσι. Αλλ. Σιδόνιοι
 ἐκάλεον. Αλλ. ἐπωνομάσαντο.
 10. מושו. Α. τῆς εὐθείας. Ο. Μισώρ.
 13. ויקח. Α. κληθήσεται. Ο. λογιθήσεται.
 14. ארנב. Σ. περίμετρον. Ο. Αργόβ.
 והמעכה. Οἱ λοιποὶ, καὶ τῆ Μαχαθί. ρ) Ο. καὶ
 Μαχαθί.
 תוק. Α. ἐπαύλει. Ο. Θαυώθ, (al. Αὐώθ.)
 17. ויהיה בהרבה. Α. καὶ ὁμαλή καὶ Ἰορδάνης.
 Σ. καὶ πεδινή, καὶ ἀοίκητος, καὶ Ἰορδάνης. Ο. καὶ
 ἡ Αραβὰ καὶ ὁ Ἰορδάνης. Θ. καὶ ἐν δυσμαῖς καὶ ὁ
 Ἰορδάνης.
 תמכ. Ο. Μαχενερέδ. Ο. ἄλλως, Μαχανααρέθ.
 Αλλ. Μαχανααράδ.
 תשנ. Α. κατὰχυστι. Ο. Ασηδώθ.
 18. ויצוה. Α. ἐξηρημένοι. Ο. ἐνοπλιστάμενοι. Coisl.
 ἐνωπλισμένοι.
 26. ויהי. Α. Θ. ὑπερέθετο. Ο. ὑπερεῖδε.
 ב. Α. πολύ. Ο. ἰκανόθω.
 27. תספה. Α. φάσγα. Ο. λελαξευμένθ.
 תמח. Ο. λίβα. Αλλ. νότον.

28. קח.

tres Regii Codd. qui ad v. 6. habent A. ἀναθ. ad hunc v. ni-
 hil habent, cum tamen, vt in præcedentibus videre est,
 cum illis fere semper conueniant, quibus vsi sunt editores
 Romani. ρ) Sic Coisl.

28. קיח. Α. κραταίωσον. Ο. κατίχυσον.
 יעבר ועבר. Ο. διαβήσεται πρὸ προσώπῃ. ΑΛΛ.
 προσπορεύσεται.

C A P V T IV.

2. ונח נל. Ο. ἐκ ἀφελείτε. Αλλ. ἐκ ἀπολείψετε.
 3. רברב. Α. ἀπὸ τῶν ἐγκαίων σθ. Σ. ἐκ μέσθσ.
 Ο. Θ. ἐκ μέσθ ὑμῶν. Ο. ἄλλως, ἐξ ὑμῶν ρ).
 4. וקרב. Α. κολλώμενοι. Ο. προσκειόμενοι.
 5. ורברב. Α. ἐν ἐγκαίω τῆς γῆς. Ο. ἐν τῇ γῆ.
 6. כח. Α. συνετός. Ο. σοφός.
 8. וקח. Ο. δικαιώματα. Αλλ. ἐντολαί.
 9. ורברב. Ο. συμβιβάσεις. Αλλ. γνωρίσεις ρ).
 11. ושמח בל-ע. Ο. ἕως ✕ καρδίας: τῆ ἕρανῆ.
 ונ. Α. ὁμίχλη. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη. Ο. γνόφος.
 12. ונח. Ο. ὁμοίωμα. Αλλ. μορφήν.
 16. ורברב. Ο. ἀνομήσητε. Αλλ. διαφθείρητε ς).
 ונח. Α. εἰδώλα. Ο. ὁμοίωμα.
 17. ונח. Α. ὑπόδειγμα. Ο. ὁμοίωμα.
 19. נח. Α. στρατιάν. Ο. κόσμον.
 ורברב. Α. ἐξωδῆς ρ). Ο. πλανηθείς.
 ושמח-כל ורברב — — רברב. Α. Θ. ἅ τινος
 διεκόσμησε Κύριος ὁ Θεός σθ πᾶσι τοῖς λαοῖς κα-
 τω u) παντός τῆ ἕρανῆ. Σ. ἅ τινος διεκόσμησε
 Κύριος ὁ Θεός σθ εἰς τὰς λαὸς ὑπὸ ὅλον τὸν ἕρανόν.
 Ο. ἅ ἀπένειμε Κύριος ὁ Θεός σθ αὐτὰ πᾶσι τοῖς
 ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τῆ ἕρανῆ.
 20. ורברב. Α. κληροδοσίας. Ο. ἔγκληρον.
 23. ורברב. Α. φυλάξασθε. Ο. προσέχετε.
 24. ורברב. Α. κατεδίωκ. Ο. καταναλίσκον.
 27. ורברב. Α. σκορπίσει. Ο. διασπερῆ.

Dd 4

28. ורברב

ρ) Nempe in Edit. Rom.

ρ) Coislin.

ς) Idem.

τ) Idem.

u) Coisl. ὑποκάτω.

28. וְלֹכְמִי. O. Φαέγωσιν. Αλλ. λαλήσωσιν w).
 34. מִרְבָּב. A. ἀπό ἐγκάτε. O. ἐκ μέσε.
 וְיִטְוֵנ. A. ἐκτεταμένω. O. ὑψηλῶ.
 וְיִמְרִימ. A. φοβήμασι. O. ὀράμασι.
 36. תְּיַמְשֶׁה. O. ἀκβτή ἐγένετο. Αλλ. ἀκβτήν σοι
 ἐποίησαν.
 49. הַגִּבּוֹהַ — — יִמְרִי. ✕ καὶ ἕως θαλάσσης
 τῶν δυσμῶν ἡλίου: ὑπὸ Ἀσηδῶθ τὴν λαξευθὴν x).

CAPUT V.

8. לְסֹפ. O. εἶδωλον. Αλλ. γλυπτόν y).
 11. וְיִרְמִי. A. ἀθώωσει. O. καθαρῖση.
 וְיִשְׁלֵ. A. εἰς εἰκῆ. O. ἐπὶ ματαίω.
 12. וְיִמְשֶׁ. O. φύλαξαι. Αλλ. μνήσθητι.
 13. מִרְבָּב. A. δβλεύσεις. O. ἐργᾶ.
 14. תְּיַמְשֶׁה בְּרַחֲמֶיךָ. O. ὁ παροικῶν ἐν σοί. Αλλ. ὁ ἐν-
 τὸς τῶν πυλῶν σε.
 וְיִמְשֶׁ. A. ὄνος. O. ὑποζύγιον.
 16. מִרְבָּב. A. δόξασαι. O. τίμα.
 23. וְיִשְׁלֵ. A. κεφαλαί. O. ἡγέμενοι.
 וְיִרְמִי. A. οἱ πρεσβύτεροι. O. ἡ γερουσία.
 26. מִרְבָּב. A. κρέας. O. σάρξ.
 31. הַסֹּפ. A. ἐνταῦθα. O. αὐτῶ.
 33. וְיִמְרִי. O. μακροημερεύσητε. Αλλ. μακροή-
 μεροι ἔσεσθε.

CAPUT VI.

5. מִרְבָּב. O. τῆς διανοίας. Αλλ. τῆς καρδίας z).
 7. וְיִמְרִי. A. δευτερώσεις. O. προβιβάσεις.

תְּיַמְשֶׁה

w) Nescio quid legerit. Forte וְיִמְרִי?

x) Sic Ern. Grabe.

y) Vide Exod. 20, 4. Basil. γλυπτόν in textu habet; ἄλω-
λον in margine.z) Coislín. qui praeterea ad O. ψυχῆς in margine notat,
διανοίας; ad O. δυνάμει, ἰσχύος.

תורה — — — תבב. Ο. καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διακινούμενος. Ἀλλ. ἐν τῷ καθῆσθαι σε ἐν οἰκίᾳ σου a), καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι σε ἐν ὁδῷ, καὶ ἐν τῷ καθεύδειν σε, καὶ ἐν τῷ ἀνίστασθαι σε.

8. תורה. Α. συνθήσεις. Ο. ἀφάψεις.

תורה. Α. ἀνάκτα, (melius ἀτίνακτα). Σ. διεσαλμένα. Ο. ἀβάλευτον. ΑΙ. ἀσάλευτα b).

9. תורה. Ο. καὶ γράψετε αὐτά. Ἀλλ. καὶ γράψετε αὐτά.

12. תורה. Α. φυλάξαι. Ο. πρόσεχε.

תורה-תורה. Ο. μὴ ἐπιλάθῃ. Ἀλλ. μὴ πλαθῆνθῆ ἢ καρδίᾳ σου, καὶ ἐπιλάθῃ.

17. תורה. Α. ἀκριβοσμάτα. Σ. προσάγματα. Ο. δικαιώματα. Ο. Coislin. κρίματα.

תורה. Ο. ὅσα ἐνετείλατό σοι. Ἀλλ. ἃ ἐντέλλομαι σοι.

20. תורה. Α. ἀκριβοσμάτα. Σ. προσάγματα. Ο. δικαιώματα.

24. תורה כל-תורה. Ο. πάντα τὰ δικαιώματα. Ἀλλ. πάσαις τὰς ἐντολαῖς καὶ τὰ κρίματα.

CAPUT VII.

1. תורה תורה תורה תורה תורה. Ο. καὶ ἔσαι ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε Κύριον τὸν Θεόν σου c). Ο. ἄλλως, εἰάν δὲ εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου.

Dd 5

רבים

a) Idem in margine habet, ἐν τῷ καθῆσθαι ἐν οἴκῳ. Ille ἄλλος videtur esse Aquila.

b) Idem Coislin. Ο. ἀσάλευτα, marg. ΗΑΚΤΑ, corrupte pro ἀτίνακτα, vt coniectamus; vide Exod. 13, 16. Caeterum ad Ο. εὐ ὑμῖν ἢ Coislin. habet in margine πολυήμεροι ὡμεν.

c) Haec prior lectio in Cod. Basil. habetur in textu, altera vero, quae nunc legitur in Ed. Rom. habetur in marg.

- םיבי. Ο. μεγάληα. Αλλ. πολλά. Αλλ. ἰχυρά.
 7m םימיצ. Α. ὀσίνά σθ. Ο. ἰχυρότερα ὑμῶν.
 2. םירק. Οἱ λοιποὶ, ἀναθεματίσεις. Ο. πατάξαι.
 Αλλ. ἀναθεματιεῖς d). Αλλ. ἀφανιεῖς.
 םנקה. Α. δωρήση. Ο. ἐλεήσητε αὐτές. Ο. Coislin.
 ἐλεήσης αὐτές.
 5. קובמ. Α. τὰ θυσιασήρια. Ο. τὰς βωμῆς.
 7. קשק. Α. προσεκολληθή. Ο. προείλετο.
 9. קניו. Ο. γνώση. Αλλ. γνώσεθε.
 13. קטב-קו. Α. καρπὸν γαστρός σθ. Ο. τὰ ἔγγονα
 τῆς κοιλίας σθ.
 קו. Α. χεῦμα e). Ο. σῖτον.
 קשי. Α. ὀπωρισμόν. Ο. οἶνον.
 קשי. Α. σιλπνότητα. Ο. ἔλαιον.
 14. קש. Α. σείρος. Ο. ἄγονος.
 15. קמ. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ προσώπθ σθ. Ο. ἀπόσθ.
 קמ. Ο. νόσθς. Αλλ. ταλαιπωρίαν f).
 17 םימי — — םימי. Α. Αἰγύπτθ τὰ πονηρά
 ὅσα ἔγνωθ, ἃ θήσει αὐτὰ ἐν σοί. Σ. Αἰγύπτθ τὰς
 πονηραῖς ἃς οἶδαθ ἃ ποιήσεις ἐν σοί. Ο. Αἰγύπτθ
 τὰ πονηρά, ἃ ἐώρακαθ, καὶ ὅσα ἔγνωθ, ἃ ἐπαίξει
 ἐπὶ σέ g). Ο. ἄλλωθ· Αἰγύπτθ τὰς πονηραῖς, ἃς
 ἐώρακαθ, καὶ ὅσα ἔγνωθ, ἃ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ.
 16. קשה. Ο. φείσεται. Αλλ. ἀφέξεται h).
 קשו. Ο. σκῶλον. Αλλ. σκάνδαλον.
 19. קו. Ο. ἴδοσαν. Αλλ. εἶδον. Αλλ. ἐώρακασιν.
 23. םקשק ק — — םקשק. Α. καὶ φαγεδαινώσει
 αὐτὰς φαγεδαίνη μεγάλη. Σ. καὶ ταραξεί αὐτὰς
 ταρασχὴν μεγάλην. Ο. καὶ ἀπολεί αὐτὰς ἀπο-
 λεία μεγάλη ἕωθ ἂν ἐξολοθρεύσητε αὐτές. Θ.
 και

d) Sic A. Exod. 22, 20. et Deut. 36.

e) Vide Praelim. p. 206.

f) Coislin.

g) Haec lectio habetur in marg. Codicis Basil. cum praefixa nota O.

h) Coislin.

καὶ ἐκθήσει αὐτὲς ἕκαστην μεγάλην, ἕως ἐκτρίψει αὐτές.

25. בו וּפְרִיחַ — — — בְּהִי. O. ἐδὲ χρυσίον ἀπ' αὐτῶν ἐ λήψη σεαυτῶ, μὴ πλείσσης δι' αὐτό. Αἰ. χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐ λήψη σεαυτῶ, μήποτε σκολωθῆς ἐν αὐτῶ. Αἰ. λαβεῖν σεαυτῶ.

C A P V T VIII.

3. וְיָרֶחַ-הַיָּם. O. τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ i). Αἰ. τὸ μάννα, χωρὶς τῆ, ἐν τῇ ἐρήμῳ. O. ἄλλως, τὸ μάννα.
 9. בַּצִּי. A. λατομήσεις. O. μεταλλεύσεις.
 14. וְבָבֶל וְרָג. A. καὶ ὑψώθεις τῇ καρδίᾳ σε. O. ὑψώθης τῇ καρδίᾳ. Θ. καὶ ὑψώθῃ ἡ καρδίᾳ σε.
 15. הָיָה. A. ἐμπρήσης. O. δάκνων.
 וּמִלְחָמָה. A. σερεῖ. O. ἀκροτόμῃ.
 17. וְהָיָה. O. μὴ εἴπης. Αἰ. καὶ ἐκ ἐρεῖς.
 18. לָקַח. A. εὐπορίαν. O. δύναμιν.

C A P V T IX.

1. וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה. O. μεγάλα καὶ ἰχυρότεραί σε k). Αἰ. μεγάλα καὶ ὁσοῖνά ὑπὲρ σέ. O. ἄλλως, μεγάλα καὶ ἰχυρότερά μαλλον ἢ ὑμεῖς.
 5. וְהָיָה. A. εὐθύτητα. O. ὀσιότητα.
 הָיָה וְהָיָה וְהָיָה. O. διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν l). O. ἄλλως, διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τέτων.
 6. וְהָיָה. A. τένων. O. σκληροτραχίλος.

12. וְהָיָה

i) Haec in textu Basil. sequens in margine. Illud autem ἐν τῇ ἐρήμῳ non pertinet ad hunc versum sed ad v. 16.

k) Sic Bas. lectionem τῶν O. habet. Sequens lectio A. esse videtur, vide Gen. 18, 18. Exod. 1, 9. Tertia lectio est LXX. Edit. Rom.

l) Sic Basil. altera vero, quae est Editionis Rom. in margine eiusdem Codicis habetur.

12. קנש. A. διάφθειρεν. O. ἠνόμησεν.
 15. קרבה. A. τῆς συνθήκης. O. τῶν μαρτυριῶν.
 17. רבונה. A. κατέαξα. O. συνέτριψα.
 19. עמ. A. καθόδα. O. καιρῶ.
 קנה. O. τέτω. Αλλ. ἐκείνω.
 25. לדונה. A. συνέπιπτον. O. ἐδεήθην.
 29. קנה. O. βασιλεῦ τῶν Θεῶν. Αλλ. βασιλεῦ
 τῶν ἐθνῶν.
 קנה. O. κληρονομίαν m). Αλλ. μερίδα.

CAPUT X.

2. קנה - לו בנה. O. καὶ γράψεις ἐπὶ ταῖς πλά-
 κας. Αλλ. καὶ γράψω ἐπὶ ταῖς δύο πλάκας n).
 3. עש. A. σετλίμ. O. ἀσήπτων.
 4. כתב. A. τὸ γράφιον. O. κατὰ τὴν γραφὴν.
 קנה עש. Αλλ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς o).
 Αλλ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας. In O. vacat.
 8. קנה. A. ἐχώρισε. O. διέσειλε. O. Coislin.
 ἐέσειλε.
 קנה. A. εὐλογεῖν. O. ἐπεύχεσθαι.
 10. קנה. O. ἐξολοθρεῦσαι. Αλλ. ἐξαναλώσαι.
 11. עש - — — עש. A. ἀνάστηθι σεαυτῶ εἰς
 ἀπαρσιν ἐναντι τῆ λαῖ. Σ. πορεύε εἰς τὸ ἀπαρσιν
 ἔμπροσθεν τῆ λαῖ τέτθ. O. βιάδιζε, ἀπαρσιν ἐναν-
 τίων τῆ λαῖ τέτθ. Θ. ἀναστὰς πορεύε εἰς ἀπαρ-
 σιν ἐναντίον τῆ λαῖ.
 16. בב קנה קנה. A. ἀκροβυστίαν καρδίας. O.
 σκληροκαρδίαν.
 17. נש. A. ἀρεῖ. O. θαυμάζει.

קנש

m) Sic Basil. Alteram Edit. Rom. in marg. habet.

n) Priorem illam Editio Rom. hanc Basilicnsis, in tex-
tu habent.o) Sic quaedam Exemplaria. Haec vero defunt in
Editione Romana.

- תש. Α. δωροκοπίαν. Ο. δῶρον.
 21. תלהת. Α. ὕμνησις. Ο. καύχημα.
 תהנהת-תה. Α. ἐπίφοβα. Ο. ἐνδοξία.

C A P V T XI.

4. תצת. Ο. ἐπέκλυσε. Ἀλλ. ἐκάλυψεν.
 תו-וי. Σ. Ο. τῆς θαλάσσης ἐρυθραῖς.
 11. תהנהת-תה — — תהנהת. Α. καὶ ἡ γῆ, ἣν
 ὑμεῖς διέρχεσθε ἐκεῖσε. Σ. ἡ δὲ γῆ, ἣν διαβαίνεις
 κληρονομήσασα αὐτήν. Ο. ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύῃ
 ἐκεῖ κληρονομήσασα αὐτήν.
 12. תהנהת. Α. ἐκζητεῖ. Ο. ἐπισκοπεῖται.
 תהנהת. Α. ἐνδελεχῶς. Ο. διαπαντός.
 14. תהנהת. Α. ἐν καιρῷ. Οἱ λοιποὶ, κατὰ καιρὸν. Ο.
 κατ' ὄραν.
 תהנהת. Ο. εἰσίσσεις. Ἀλλ. συνάξεις.
 15. תהנהת. Α. χλόην. Ο. χορτάσματα.
 16. תהנהת. Ο. ἡ καρδία σε. Ἀλλ. ἡ καρδία ὑμῶν.
 19. תהנהת. Ο. λαλεῖν ἐν αὐτοῖς. Ἄλλος, λέγειν
 αὐτά.
 תהנהת — — תהנהת. Α. Σ. Ο. Θ. καθημένους ἐν
 οἴκω, καὶ πορευομένους ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένους,
 καὶ διανισταμένους. Ο. ἄλλως, καθημένους ἐν οἴκῳ,
 καὶ πορευομένους ἐν ὁδῷ, καὶ καθεύδοντός σε, καὶ
 διανισταμένους σε p).
 20. תהנהת. Α. σαθμῆς. Ο. φλιάς.
 21. תהנהת-תה — — תהנהת. Ο. καὶ τῶν πυ-
 λῶν σε. ἵνα μακροήμερεύσητε, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν
 υἱῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀλλ. καὶ ἐν ταῖς πύλαις
 σε, ἵνα πληθυνθῶσιν αἱ ἡμέραι ὑμῶν, καὶ αἱ ἡμέ-
 ραι τῶν τέκνων ὑμῶν.
 24. תהנהת. Οἱ λοιποὶ, τῆς ἐχάτης. Ο. τῆς ἐπὶ
 δυσμῶν.

30. תהנהת

p) Basil.

30. מבו. A. εισόδε. O. δυσμῶν.
 בערבא. A. ἐν ὁμαλῇ. Σ. ἐν πεδιάδι. O. ἐπὶ δυσμῶν.
 Θ. ἐν δυσμαῖς.
 מרני מרני. Oί λοιποί, αὐλῶνος καταφανῆς. O. τῆς
 δρυὸς τῆς ὑψηλῆς.

CAPVT XH.

2. גבועה. A. Σ. Θ. βανῶν q). O. θινῶν.
 גע. A. εὐθαλῆς. O. δασείως.
 5. מכבש-כל. O. ἐν μιᾷ τῶν πόλεων r). Αλλ.
 ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν.
 7. יד הלשם בכב. A. ἐν πάσῃ ἀποστολῇ χειρός. O.
 ἐπὶ πᾶσιν ἔάν ἐπιβάλητε τὴν χεῖρα.
 8. עשע — — רח בכב. O. πάντα ὅσα ἡμεῖς
 ποιῶμεν. Αλλ. πάντα ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε.
 10. בטב. A. πεποιθότως. O. μετὰ ἀσφαλείας.
 11. מרחק. Oί λοιποί, τὰ ἐκῆσια. O. τὰς ἀπαρχάς.
 12. בשעשע. Αλλοι, ἐπὶ τῶν πόλεων. O. ἐπὶ τῶν
 πυλῶν.
 18. בשעשע. A. ἐν ταῖς πύλαις. O. ἐν ταῖς πόλεσι.
 בכב. O. ἔάν s). Αλλ. ὅσα ἄν.
 19. ימי-כל. O. πάντα τὸν χρόνον ὅσον ἂν ζῆς.
 Αλλ. ὅν ἂν ζῆς.
 20. מרחק. O. καὶ ἐρεῖς. Αλλ. καὶ εἴπης.
 21. מקום מן מקום רחוק-כי. O. ἐάν δὲ μακρὰν ἀπέ-
 χησῃς ὁ τόπος. Αλλ. ἀπόχῃ ἀπὸ σὲ ὁ τόπος.
 23. קח. Σ. ἀσφαλίζε. O. πρόσεχε ἰχυρῶς.
 כי הרם. O. τὸ γὰρ αἷμα. Αλλ. ὅτι τὸ αἷμα.
 26. ישיק. A. ἡγιασμένα. O. ἅγια.
 28. ישיק. A. εὐθές. O. ἀρετόν.

CAPVT

q) Sic A. Deut. 12, 2.

r) Sic Edit. Rom. Sed alii libri MSS. et editi, τῶν φυ-
 λῶν, quae versio cum hebr. consonat.

s) Edit. Rom. ἔάν. Basil. ὅσα ἄν.

C A P V T XIII.

5. םיבוע ןיבוע. O. ἐκ τῆς δαλείας. Aλλ. ἐξ οἴκου
δαλείας.
7. ךקוסי. A. ἀναπέεση σε. O. παρακαλέση σε.
קבלנ. O. παρέλθωμεν. Aλλ. βαδίσωμεν 1).
8. למקח נלי. Σ. ἐκ ἐπισπλαχνιοθήση. O. ἐκ ἐπι-
παθήσεις. Aλλ. ἐκασπλαγχνιοθήση.
13. םיוע. O. τὴν γῆν. Aλλ. τὴν πόλιν.
14. ןושרד. O. ἐτάσεις. Aλλ. ἐκζητήσεις 1).
15. מוקח ןיעק. O. ἐν τῇ γῆ ἐκείνη. Aλλ. ἐν τῇ
πόλει ἐκείνη.
16. לילב. A. ὀλοτελῶς. O. πανδημεί.
17. א. χῶμα. O. αἰόκητος.
17. בעבש ןושכ. O. ὃν τρόπον ὤμωσε. Aλλ. καθὼς
ἐλάλησεν. - Aλλ. ὃν τρόπον εἶπεν.

C A P V T XIV.

1. ןונוקח. A. περιτεμεῖθε. In O. vacat.
2. קב. O. ἐξελέξατο. Aλλ. προείλατο w).
- קוקח. O. γενέσθαι. Aλλ. εἶναι.
- קלנס. Σ. ἐξαιρέταν. O. περιέσιον.
5. ןומוק. O. πύγαργον. Aλλ. αἶγαργον.
6. עשו ןעשו. A. δεδωχασμένον διχασμῶ. O. ὄνω
χισῆρας ὄνυχίζον.
- קוסר. A. ὀπλῶν. O. χηλῶν.
7. קוסר. O. ταῖς ὀπλάς. Aλλ. ταῖς δύο χήλας.
- קננה-קח. A. λαγωόν. O. δασύποδα.
8. קלב. A. νεκρимаίων. O. θνησιμαίων.
9. קוקק

1) Hanc lectionem quam Editio Rom. habet in textu, Cod. Basil. ut variam interpretationem exhibet ad marg: hic autem in textu habet, παρέλθωμεν, βαδίσωμεν: videtur esse trium interpretum, ut Exod. 4, 18.

u) Coislin.

w) Forte Σ.

9. חַרְרָר. A. Φολίδες. O. λεπίδες.
 12. סַרְסָה. A. ἴζον x). O. γρύπα.
 13. חַרְרָר. ✕ καὶ τὸν ἴζον.
 14. כָּל-כָּל חַרְרָר. A. καὶ σύμπαντα κόρακα. O. καὶ πάντα κόρακα γ).
 15. חַרְרָר. A. σρεθοκάμηλον. O. σρεθόν.
 21. Post μητρός αὐτῆ, Basil. ὅς γὰρ ποιῆ τῆτο, ὡς αἰσπάλακα θύσει, ὅτι μίασμά ἐστι (Al. μήνιμα) τῷ Θεῷ Ιακώβ z).
 רָבָה. A. τῷ προσηλύτῳ. O. τῷ παροίκῳ.
 רַבְרָבָה. A. ξένῳ. O. ἀλλοτρίῳ.
 24. רַבְרָבָה מִן-רַבְרָבָה. O. μακρὰν γένηται ἢ ὁδὸς ἀπὸ σῆ. Aλλ. ἀπέχη ἀπὸ σῆ ἢ ὁδός.
 26. כָּבֵד. A. μεθύσματι. O. σίκερα.
 29. בָּעָבֹד. O. ἐμπληθήσονται. Aλλ. εὐφρανθήσονται.

CAPVT XV.

1. חַרְרָר. A. ὑποσπασμόν. O. ἄφρασι.
 3. חַרְרָר-חַרְרָר. O. ἀλλότριον. Aλλ. ἀλλογενῆ.
 7. חַרְרָר. O. ἀποσέρξεις. Aλλ. ἀποσρέψεις.
 9. חַרְרָר לִבְלִיעַב. A. ἀποσασίας τῷ λέγειν. O. ἀνόμημα, λέγων.
 18. חַרְרָר. A. δευτερέμενον. O. ἐπέτερον.
 20. חַרְרָר. O. Φάγη αὐτό. Aλλ. βρωθήσεται.
 חַרְרָר. O. ἐξ ἑνιαυτῆ. Aλλ. κατ' ἑνιαυτόν.
 22. חַרְרָר. A. ἐν πύλαις. O. ἐν πόλεσι.
 חַרְרָר. A. ὁμῶ. O. ὡσαύτως.

CAPVT

x) Sic Coislin. Sed Basil. id ad vocem חַרְרָר v. seq. videtur referre, praemisso Asterisco, sine interpretis nomine: et eo referendum suadet etiam Vulgata, quae חַרְרָר reddit, *ixion*.

y) Coislin. Id vero deest in Edit. Rom.

z) Nec in hebr. nec in aliquo Exemplari aut versione extant. Est forte varia lectio, vitio librariorum inducta.

C A P V T XVI.

1. קסד. Α. φεσέ. Ο. πάχα.
 קהל — — קניקה. Άλλοι, ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ
 Θεός σε ἐξ Αἰγύπτου νυκτός. Ο. ἐξήλαθες ἐξ Αἰγύ-
 πτου νυκτός.
3. קמק. Α. ζυμωτόν. Ο. ζύμην.
4. קמק. Α. κακῆχίτες. Ο. κακώσεως.
5. קמקב. Α. ἐν θάμβησει. Ο. ἐν σπασθῆ.
6. קמק. Α. ἐπίχεσις. Ο. ἐξόδιον.
7. קמק קמק. Α. ἔπαρσιν ἐκεσίων. Ο. καθὼς ἡ
 χεὶρ σε ἰχύει.
8. קמק. Α. καθόδες. Ο. καιρές.
9. קמק. Α. δόσιν. Ο. δύγαμιν.
10. קמק. Α. ἀκριβασάς a). Σ. παιδευτάς. Ο.
 γραμματοεισαγωγείς.

C A P V T XVII.

1. קמק-הל. Ο. ἐ θύσεις. Ἀλλ. ἐ προσοίσεις.
2. בעוני. Ο. ἐναντίον. Ἀλλ. ἐνώπιον.
3. קמק. Α. στρατιάν. Ο. κόσμιν.
4. קמק. Ο. γεγέννηται τὸ βδέλυγμα. Ἀλλ. ἐγε-
 νήθη τῆτο.
5. קמק-קמ. Ο. ἀνθρώπον. Ἀλλ. ἀνδρα.
6. קמק קמק. Α. ἐπὶ σώματος δύο μαρτύρων.
 Ο. ἐπὶ δυσὶ μάρτυσιν.
7. קמק. Α. ἐθαυμασώθη. Ο. ἀδυνατήση.
8. קמק. Ο. κατὰ τὸ ῥῆμα. Ἀλλ. κατὰ
 τὸ πρᾶγμα.
9. קמק. Α. φωτίσωσί σε. Ο. νομοθετηθῆ σοι.
10. קמק — — קמ-ל. Ο. κατὰ τὸν νόμον * ὅν
 ἀν φωτίσωσί σοι b).

13. קמק

a) Coislin. Α. ἰκριβασάς.

b) Sic Ern. Grabe.

434 DEUTER. XVII.—XIX.

13. ויוון. Α. ὑπερηφανεύσονται. Ο. ἀβεβήσει.
 16. קר. Ο. διότι. Αλλ. πλήν.
 17. ויוסי נלי. Ο. ἵνα μὴ μετασῆ. Αλλος, ἔδὲ με-
 τασήσεται.
 20. מלכמ. Α. βασιλείας. Ο. ἀρχῆς.

C A P V T XVIII.

1. ונח. Α. πύρα. Ο. καρπώματα.
 3. חובק. Ο. θυμάτα. Αλλ. θυσίας c).
 8. חכמה - לע ממכרו. Α. τῶν πράξεων αὐτῆ ἐπι-
 τὲς πατέρας. Σ. τῆς κτήσεως ἕκαστος τῆς κα-
 τὰ τὰς πατριάς. Ο. πλὴν τῆς πράξεως τῆς κα-
 τὰ πατριάν.
 10. מעביר. Α. διάγων. Ο. περικαθαίρων.
 מונח. Σ. σημειοσκοπόμενος. Ο. κληδονιζόμενος. Θ.
 θελητής.
 שכנח. Α. ἐπερωτῶν μάγον. Σ. σημειοσκοπόμενος.
 Ο. κληδονιζόμενος.
 11. ודעו. Α. γνωρίσης. Σ. γνώσης d). Ο. τερατο-
 σκόπος. Θ. θεατής.
 ויב לנחש. Α. ἐπερωτῶν μάγον. Ο. ἐπαείδων ἐπαισίδῃ.
 20. ויו. Α. ὑπερηφανεύσεται. Ο. ἀσεβήση.

C A P V T XIX.

1. יהוה יהוה. Ο. ἃ ὁ Θεός. Αλλ. ὧν Κύριος.
 וירשו. Ο. κατακληρονομήσετε. Αλλ. κατακληρο-
 νομήσεις.
 וישבו. Ο. κατοικήσετε. Αλλ. κατοικήσεις.
 2. חרביל. Α. χωρίσεις. Ο. διασελεῖς.
 3. וכן. Α. ἐτοιμάσεις. Ο. σοχάσαι.
 4. דבר. Ο. πρόσαγμα. Αλλ. πράγμα.

5. ויב

c) Basil. Ita etiam habent Editiones Ald. et Compl.
 d) Coislin. Οἱ λοιποὶ, γνώσης.

5. כּוּפָא. Α. ἔκκοψαμ. Ο. συναγαγεῖν.
 חַרְדָּה. Α. ἐξωδῆ. Ο. ἐκκρεσθῆ.
 כּוּפָא. Α. ἐν πέλυκι τῆ κόψαμ. Ο. τῆ ὠξίνῃ
 κόπτοντος.
 10. קָרָן. Α. ἀθῶον. Ο. ἀνάειτιον.
 14. גָּבַל. Α. ὀριοθέτησαν. Ο. ἔησαν.
 15. יָקוּם. Α. ἀναστήσεται. Ο. ἐμμενεῖ.
 19. מָמַד. Α. ἐνενοήθη. Ο. ἐπονηρεύσατο.

C A P V T XX.

2. חַרְדָּה - לָמָּה כּוּפָא. Ο. ὅταν ἐγγίσης τῷ πο-
 λέμῳ. Αλλ. ἐν τῷ ἐγγίσεισε πρὸς πόλεμον.
 6. לְהָלַךְ אֵל. Οἱ λοιποὶ, ἐκ ἐλαϊκῶσεν αὐτόν ε). Ο.
 ἐκ ἠυφρανθῆ ἐξ αὐτῆ.
 אֵל. Οἱ λοιποὶ, λαϊκῶσιν (legendum λαϊκῶσαι).
 Ο. ἐυφρανθήσεται ἐξ αὐτῆ.
 8. הַלֵּב. Ο. τῆ καρδία. Αλλ. ὡσπερ ἡ καρδία.
 11. וְעָבַד. Α. δελεύσασι. Ο. ὑπήκασι σοι.
 12. חָרָה. Α. ἔξεις. Ο. περικαθίεις.
 14. הַיָּם. Α. νηπίων. Ο. τῆς ἀποσκευῆς.
 חָרָה. Α. διαρπάσεις. Ο. προνομεύσεις.
 חָרָה - חָרָה. Α. λάφυρα. Ο. προνομίη.
 15. חָרָה חָרָה — — חָרָה. Ο. ἐχὶ ἐκ τῶν πό-
 λεων τῶν ἐθνῶν τέτων. Αλλ. ἀχὶ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν
 τῶν πόλεων τέτων· ἰδὲ δὴ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν
 ἐθνῶν τέτων f).
 19. חָרָה. Α. ἐν πελέκει. Ο. σίδηρον.
 חָרָה. Ο. ἐν τῷ δρυμῷ. Αλλ. ἐν τῷ ἀγρῷ.
 חָרָה. Α. ἐν τῇ περιοχῇ. Ο. εἰς τὸν χάρακα.
 20. חָרָה. Α. περιοχὴν. Ο. χαράκωσιν.

E e 2

CAPVT

e) Sic Coislin. Basil. sine interpr. nomine adferebat.

f) In LXX desiderantur haec: ἰδὲ δὴ κ. τ. λ.

3. לִהְיֶה-לֵּן. Α. ἀνηρημένω. Ο. τραυματία.
 4. וַיִּבְרַח. Α. τενοντώσασιν. Ο. νευροκοπήσασιν.
 5. כִּב. Ο. ἐπέλεξεν. Ἄλλος, ἐπελέξατο. Ἄλλος, ἐξελέξατο.
 קָרָוּל. Α. λειτουργεῖν. Ο. παρεστηκέναι.
 14. קָרָוּן. Α. ἐκακέχυσας. Ο. ἐταπείνωσας.
 17. וְנֹן. Σ. ἰχὺς αὐτῆ. Ο. τέκνων αὐτῆ.
 קָרָוּל וְשֹׁמֵר. Ο. τὰ πρωτοτοκεία. Ἄλλ. κρίσις τῆς πρωτοτοκείας.
 20. קָרָוּן. Α. ἀφίσαται. Ο. ἀπειθεῖ.
 קָרָוּן. Α. προσερίζεις. Ο. ἐρεθίζεις.
 מִבֹּ. Α. συμποσιάζεις. Ο. οἴνοφλυγῆ.
 21. וְיָרֵא וְיִשְׁמַח לְהַרְוֶה-לְכֹר. Ο. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούοντες φοβηθήσονται. Ἄλλ. καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται.
 22. et 23. קָרָוּן קָרָוּן — — — שֹׁמֵר קָרָוּן-וְנֹן קָרָוּן קָרָוּן. Α. (καὶ ὅταν ἦ ἐν ἀνδρὶ ἀμαρτία εἰς κρῖμα θανάτου, καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, ἐκ αὐλιωθήσεται τὸ νεκρῆμα αὐτῆ ἐπὶ ξύλου· ἀλλὰ θάψω θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ὅτι κατὰρὰ Θεῶ ἐστιν ὁ κρεμᾶμενος, καὶ ἔμὴ μιανεῖς τὴν γῆνά σου, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς δώσει σοι κληρονομίαν). Σ. (εἰάν δὲ γένηται ἀνθρώπῳ ἀμαρτία εἰς κρῖμα θανάτου καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου· ἐκ αὐλιωθήσεται τὸ θνησιμαῖον αὐτῆ ἐπὶ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ· ὅτι διὰ τὴν βλασφημίαν τῆ Θεῶ ἐκρεμάσθη, καὶ ἔμὴ μιανεῖς τὴν γῆν σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δώσει σοι εἰς κληρονομίαν). Ο. εἰάν δὲ γένηται ἐν τινὶ ἀμαρτία κρῖμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, ἔκοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐτῆ ἐπὶ τῆ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψετε αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεῶ

Θεὸς πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλῳ, καὶ ἔμῃ μὴ μανεῖτε τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεὸς σε δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ. Θ. (καὶ ὅτι ἔσται ἐν ἀνδρὶ ἀμαρτία εἰς κρῖμα θανάτου, καὶ ἀποθανεῖται, καὶ κρεμάσεις αὐτὸν ἐν ξύλῳ, ἔκοιμηθήσεται τὸ νεκρῖμα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ξύλῳ, ὅτι ταφῇ θάψει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ, ὅτι κατάρρα Θεὸς ἐστὶν ὁ κρεμάμενος· καὶ ἔμῃ μὴ μανεῖς τὴν ἀδამίαν σε, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς δώῃ σοι κληρονομίαν) g).

CAPVT XXII.

4. הַרְהַר-נָל. Ο. ἐκ ὄψῃ. Ἀλλ. ἐχ' ὑπερόψῃς.
 5. הַלָּשׁוּ. Α. ἱματισμόν. Ο. σολήν.
 7. מוֹמֵי הַכֹּרְהַר. Ο. καὶ πολυήμερος γίνῃ. Ἀλλ. καὶ μακροχρόνιος ἦ. Αἰ. ἔση.
 9. מִיָּלֵכַ. Α. ἀνομοιογενές h). Σ. εἰργμόν Ο. διάφορον. Θ. κώλυμα. Ἀλλ. δίφορον.
 10. הַרְהַר. Α. ὁμῆ. Ο. ἐπὶ τὸ αὐτό.
 11. מוֹמֵשׁ. Α. ἀντιδιακείμενον i). Σ. ἑτερογενές. Ο. κίβδηλον.
 14. מִרְהַר הַלָּלֵשׁ. Α. ἐνάλλακτα ῥήματα. Ο. προφασιστικὰς λόγους.
 21. הַלָּנֵב. Α. ἀπόρρησις. Ο. ἀφροσύνην.
 23. הַלָּהַר. Α. νεᾶνις. Ο. παρθένος.
 24. הַרְהַר-הַנֵּ. Α. τὴν παιδα. Ο. τὴν νεᾶνιν.
 26. הַרְהַר. Ο. τὸ πρᾶγμα. Ἀλλ. τὸ ῥῆμα.
 30. הַרְהַר. Α. πλερύγιον. Ο. συγκάλυμμα.

E e 3

CAPVT

g) Haec graece exhibemus e latinis Hieronymi, qui Comment. in Epist. ad Gal. c. 3. has omnes attulit lectiones.

h) Coislin. Σ. ἀνομοιογενές permutato, ut videtur, interpretis nomine.

i) Basil. Procopius vero ita habet: *Aqu. κίβδηλα* (sic) illud ἀντικείμενον expressit.

C A P V T XXIII.

1. נכד-עצוב. Α. τραυματίας ἐπιτρίμμα. Ο. θλαδίας.
2. מומ. Α. Μαμζήρ. Ο. ἐκ πόρνης.
4. םיהו םיהו םיהו. Α. ἀπό φαθάρ k) Συρίας ποταμῶν. Ο. ἐκ τῆς Μεσοποταμίας.
9. מנהג נחש-כי. Ο. εἰάν δὲ ἐξέλθης παρεμβαλεῖν. Ἀλλ. εἰάν ἐξέλθης εἰς πόλεμον.
10. מרה. Α. ἐκ συναντήματος. Ο. ἐκ ρύσεως.
13. חנה - תה. Α. τὸ ἐξελθόν σε. Ο. τὴν ἀχρημοσύνην σε.
14. תה תה תה תה תה. Α. τὸ δῆναί ἐχθρές σε εἰς πρόσωπόν σε· καὶ ἔσαι. Σ. καὶ δῆναί τὸν ἐχθρόν σε εἰς πρόσωπόν σε· ἔσαι ἔν. Ο. καὶ παρεδῆναί τὸν ἐχθρόν σε πρὸ προσώπου σε· καὶ ἔσαι. Θ. τὸ δῆναί ἐχθρές σε κατὰ πρόσωπόν σε.
17. תה. Α. ἐνδιηλλαγμένη. Ο. πόρνη.
23. נדב. Οἱ λοιποὶ, ἐκέσιον. Ο. δόμα.
24. כלי. Α. σκεύη. Ο. ἄγγος.

C A P V T XXIV.

1. תה תה תה. Α. βιβλίον κοπῆς. Σ. βιβλίον διακοπῆς. Ο. βιβλίον ἀποσασίς. Θ. βιβλίον ἐξολοθρεύσεως.
5. תה. Α. καινήν. Ο. προσφάτως.
7. תה. Σ. Θ. καὶ ἐπιλέξεις. Ο. καὶ ἐξαρεῖς. Ἀλλ. καὶ ἐξαρεῖτε.
9. תה. Ο. ἐξ Αἰγύπτου. Ἀλλ. ἐκ γῆς Αἰγύπτου.
11. תה. Α. χρεοδοσίαν. Ο. ἐνέχυρον.
12. תה. Ο. ἐνεχύρω. Ἀλλ. ἱματίω.

13. - תה.

k) Basil. Ἀλλ. ἀπό βυθάρ — — mendose, et fin interpr. nom.

13. וְכֹחַ-הַיָּד. Ο. ἐνέχυρον. Ἀλλ. ἰματίον.
 וְהָיָה. Ο. ἐν τῷ ἰματίῳ αὐτῆ. Ἀλλ. ἐν χρεωδο-
 σία αὐτῆ.
 וְהָיָה. Α. δίκαιον. Ο. ἐλεημοσύνη.
 14. וְשָׁרָה. Α. συκοφαντήσεις. Ο. Coislin. ἀποσερή-
 σεις. Ο. Edit. Rom. ἀπαδικήσεις.
 15. בְּיוֹם. Α. ἐν ἡμέραι αὐτῆ. Ο. αὐθήμερον.
 19. וְיָרָה וְיָרָה. Α. θείσης θεισμόν. Ο. ἀμίσγη
 ἀμπτόν.
 20. אֶלֶן. Α. ἔλον. Ο. δράγμα.
 20. וְשָׁרָה. Α. βραβδίσης. Ο. ἐλαιολογῆς.
 וְהָיָה — — וְהָיָה. Ο. ἐκ ἐπαναστρέψεις καλαμῆσα-
 θαι τὰ ὀπίσω σε. Ἀλλ. ἐλαίαν σε ἔ σεφανώσεις.
 Ἀλλ. τὴν ἐλαίαν σε ἔ τρυγήσεις.
 21. וְהָיָה לְךָ. Α. ἐκ ἐπιφυλλίσεις. Ο. ἐκ ἐπανασ-
 τρυγήσεις.

C A P V T XXV.

2. וְהָיָה. Α. πλωματίσεις. Ο. καθιεῖς.
 20. Α. πρὸς ἀρετόν. In O. vacat.
 5. וְהָיָה. Ο. μὴ ἐγγίζοντι. Ἀλλ. ἀλλοτρία I).
 וְהָיָה. Α. ἐπιγαμβρεύσεις. Ο. κατοικήσεις.
 6. וְהָיָה. Ο. τέκη. Ἀλλ. τεχθῆ. Ἀλλ. τέξεται.
 7. וְהָיָה. Α. ἐπιγαμβρευτής με. Ο. ὁ ἀδελφὸς τῆ
 ἀνδρός με.
 10. וְהָיָה. Α. ἐξαμεθέντος. Ο. ὑπολυθέντος.
 11. וְהָיָה. Ο. ἀνθρώποι. Ἀλλ. ἀνθρώποι δύο. Ἀλλ.
 ἀνδρες δύο.
 וְהָיָה. Α. ἐν αἰχύνη. Ο. τῶν διδύμων αὐτῆ.
 13. וְהָיָה. Α. λίθος. Ο. σάθμιον.
 14. וְהָיָה וְהָיָה. Α. ἡφαὶ καὶ ἡφαὶ. Ο. μέτρον καὶ
 μέτρον.

E c 4

15. וְהָיָה

I) Sic Aquila passim.

15. קמלש. Α. ἀπηρετισμένον. Ο. ἀληθινόν.
 17. ערהנצב. Ο. ἐκπορευομένους. Ἀλλ. ἐκπορευομένων ὑμῶν.

C A P V T XXVI.

2. ה' יחנ — — ניה רחמ. Α. ὅσα οἴσεις ἀπὸ τῆς γῆς σε. Σ. ἢ εἰάν εἰσενέγκης ἀπὸ τῆς γῆς σε. Ο. τῆς γῆς σε ὅσα αὖν ἐνέγκης. Ο. ἄλλως, τῆς γῆς σε, ἧς Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσί σοι.
 ננו. Α. ἀγγεῖον. Ο. κάρταλλον.
 5. רב רחי. Ο. Συρίαν ἀπέβαλεν. Ἀλλ. Συρίαν ἀπέλιπεν.
 7. עניו - תה. Α. πενίαν ἡμῶν. Ο. τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν.
 12. עבו. Ο. εὐφρανθήσονται. Ἀλλος, ἐμπληθήσονται. m).
 13. בערע. Α. ἐπέλεξα. Ο. ἐξεκάθαρα. Ἀλλος, ἐξέλεξα.
 14. בני. Α. ἐν λύπη μου. Σ. ἐν πένθει μου. Ο. ἐν ὀδύνη μου.
 ירע. Α. ἐπέλεξα. Ο. ἐκαρπωσα.
 נעב. Α. ἐν μiasmā. Ο. εἰς ἀκάθαρτον.
 תרה. Α. ἀντηλλάξω. Ο. εἶλω.

C A P V T XXVII.

1. תחנה - לה - תה רחמ. Α. Φύλασσε σύμπασαν τὴν ἐντολήν. Σ. Φυλάσσετε πᾶσαν τὴν ἐντολήν. Ο. φυλάσσεθε πάσας τὰς ἐντολάς. Θ, φυλάσσε τὴν πᾶσαν ἐντολήν.
 6. קמלש. Α. ἀπηρετισμένους. Ο. ὀλοκλήρους.
 15. מנ. Α. πεπισωμένως. Σ. Θ. ἀμήν. Ο. γένοιτο.

16. רחי

m) Forte A. qui sic Pf. 16, 4.

16. רמני. O. ἐρεῖσι. Basil. decies, ἐρεῖ.
 20. הַב. O. συγκάλυμμα. Αλλ. ἀχημοσύνην.
 23. יהנהח. A. et O. (Edit. Rom.) νύμφης. O. (Coislin, et Alex.) πενθεράς η).
 24. רתבב. A. ἐν ἀποκρύφῳ. O. δόλω.

C A P V T XXVIII.

1. ο) רמול. O. φυλάσεν. Αλλ. φυλάσεθε.
 4. רב. A. καρπός. O. ἔκγονα.
 6. ררר. O. ἐυλογημένος. Αλλ. ἐυλογητός bis.
 15. עמשח. O. εἰσακέσης. Αλλ. ἀκοῇ ἀκέσητε.
 יתקח. ✕ καὶ τὰ ἠκριβασμένα αὐτῶ ρ).
 רלע. O. ἐπὶ σέ. Αλλ. πρὸς σέ.
 20. חמרהמה-תח חרמהח-תח. A. σπάνην καὶ Φαγέδαιναν ρ). Σ. τὴν ἀχορτασίαν. O. τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν.
 חממהח-תח. A. ἐπιτίμησιν. O. ἀνάλωσιν.
 21. רהדח-תח. A. λοιμόν. O. θάνατον.
 22. ררררר. A. περιφλευσμῶ. Σ. Θ. περιφλογισμῶ.
 O. ἐρεθισμῶ.
 ררר. A. ἰκτέρω. O. ὄχρα.
 25. רג. A. θραυόμενον. Σ. Θ. τροπέμενον. O. ἐπὶ κοπήν.
 26. ררר. O. ἐκφοβῶν. Αλλ. ἀποσοβῶν.
 27. רבערל. Σ. εἰς τὰ κρυπιά. O. ἐν ταῖς ἔδραις.
 O. ἄλλως, εἰς τὴν ἔδραν. Αλλως, εἰς τὰς ἔδραις.

E e 5

רררר.

η) Basil. Αλλ. μετὰ πενθεράς αὐτῶ. Sic vero vertere solet Σ. Exod. 3, 1. 18, 1. 5.

ο) Hunc versum plane aliter exhibet Origenes in Psalmos p. 44. Edit. Huet. ρ) Ern. Grabe.

q) Sic Coislin. melius quam Basil. qui sic: A. σπάνη καὶ Φαγέδαινα.

27. וּבְחַר. Σ. ἐλεφαντιάσαι. Ο. κνήφη.
 28. וּבְעוּרֹו. Ο. αόρασία. Αλλ. ἐν πηρώσει γ).
 וּבְחַרְחַר. Ο. ἐκτάσαι. Αλλ. θάμβω.
 30. וּבְחַרְחַר. Α. συγκοιταθήσεται. Ο. ἔξει.
 וּלְחַר. Α. λαϊκώσαι. Ο. τρυγήσαι.
 32. וּבְחַר. Ο. βλέψοντα. Αλλ. ὄψοντα.
 וּבְחַרְחַר. Α. τελέμενοι. Σ. Θ. ἐκλείποντες. Ο. σφα-
 κελίζοντες.
 33. וּבְחַר. Α. καρπόν. Ο. ἐκφόρια.
 34. וּבְחַר. Σ. παράφορος. Ο. σαρραπληκτος.
 35. וּבְחַר. Α. υγιάσαι. Ο. ιαθῆναι.
 37. וּבְחַר. Α. εἰς ἀφανισμόν. Ο. ἐν ἀνίγμωτι.
 וּבְחַרְחַר. Α. ἐν δευτερώσει. Ο. διηγῆματι.
 48. וּבְחַרְחַר - וּבְחַרְחַר. Α. Σ. Θ. καὶ δαλεύσεις τῶ
 ἐχθρῶ σε. Ο. καὶ λατρεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σε.
 Ο. ἄλλως, καὶ λατρεύσεις ἐκῆ τοῖς ἐχ —
 49. וּבְחַר. Α. ζυγόν. Ο. κλοιόν.
 50. וּבְחַר. Α. γλώσσης. Ο. φωνῆς.
 51. וּבְחַר. Α. παιδί εἰς δωρήσεται. Ο. νέον ἐκ
 ἐλεήσαι.
 52. וּבְחַר. Ο. καὶ ἐκτρέψῃ σε. Αλλ. καὶ ἕως ἀν
 ἐκτρέψῃ σε.
 53. וּבְחַר. Α. ἐν τῇ περιοχῇ. Ο. ἐν τῇ σENOΧωρία.
 וּבְחַר. Α. ἐπιχύση. Ο. θλίψει.
 54. וּבְחַר. Α. τρυφητής. Σ. σπατάλος. Ο. ὁ
 ἀπαλός.
 55. וּבְחַר. Α. πονηρεύσεται. Ο. βασκανεῖ.
 56. וּבְחַר - וּבְחַר - וּבְחַר. Α. ἐκ ἐπίερασε
 τάρσος πεδὸς αὐτῆς ὑφίστασθαι ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τῆς
 τρυφῆς καὶ ἀπαλότητος, πονηρεύσεται. Ο. ἐχ
 πείραν ἔλαβεν ὁ πῆς αὐτῆς βάνειν ἐπὶ τῆς γῆς
 διὰ

γ) Coislin. Α. ἐν πυρώσει Σν, nec addit interpretationem Symmachi.

διὰ τὴν τρυφερότητα, καὶ διὰ τὴν ἀπαλότητα,
 βασκανεῖ.

57. קחילשב. Α. δευτέριον. Ο. χόριον.
 59. מלכה. Α. θαυματώσεις. Ο. παραδοξάσεις.
 סינים. Σ. ἐπιμόνες. Ο. πιναίς.
 60. קחמ. Α. ταλαιπωρίαν. Ο. ὀδύνην.
 61. חל. Α. ἀβρωσίαν. Ο. μαλακίαν.
 62. רל. Ο. τῶ πλήθει. Αλλ. εἰς πλήθος.
 64. פידה. Σ. σκορπίσει. Ο. διασπερεῖ.
 65. ונ. Α. κλονομένην. Ο. ἀπειθεῖσαν. Ο. Coislin.
 ἀθυμῆσαν.
 קחכ. Α. τελευμένως. Ο. ἐκλείποντας.
 קבח. Α. ἐκλιμάωσσαν s). Ο. τηκομένην.
 66. קחב. Σ. περὶ τῆς ζωῆς σε. Ο. τῆ ζωῆ σε.

C A P V T XXIX.

2. סינים. Α. εἰς ὀφθαλμούς. Ο. ἐνώπιον.
 3. ונ. Ο. ἐωράκασιν. Αλλοι, εἶδον.
 5. חל-נל. Ο. ἐ κατετριβη. Αλλος, ἐκ ἐπαλαιώ-
 θη t).
 6. רש. Α. μέθυσμα. Ο. σίκερα.
 8. חל. Ο. τῶ ἡμίσει. Αλλ. τοῖς ἡμίσει.
 10. ונח. Α. κεφαλή. Ο. ἀρχίφυλοι.
 11. סכס. Ο. ἔκγονα. Αλλ. τέκνα.
 קחכ בוקמ. Ο. ἀπὸ ξυλοκόπε. Αλλ. ἀπὸ ξυλοφόρε.
 17. וצרש-נה. Α. προσοχθίσματα. Ο. βδελύγ-
 ματα.
 חלנ קח. Α. καθάρματα. Ο. τὰ εἶδωλα.
 18. קחשמ. Α. συγγένεια. Ο. πατριά.
 ונח קח. Α. αὐξάνουσα κεφαλὴν. Ο. ἀνω φύεσα.
 19. חלש. Α. εἰρήνη. Ο. ὄσια.

קחח

s) Coislin. ac si legerit קבח.

t) Forte Σ. qui sic vertit Gen. 18, 12.

- תקמצי-תמ הרה. Οἱ λοιποὶ, ἢ μεθύσα τὴν διψῶσαν. Ο. ὁ ἀμαρτωλὸς τὸν ἀνομάρτητον.
 26. םת רלח נלי. Α. — ἐμέρισεν — Σ. ἐδὲ προσῆκον αὐτοῖς. Ο. ἐδὲ διένειμεν αὐτοῖς.

C A P V T XXX.

6. לול. Α. περιτεμεῖται. Ο. περικαθαριεῖ.
 9. ךתוהוה. Α. περισεύσει σε. Σ. αὐξήσει σε. Ο. εὐλογήσει σε. Αλλ. πολυωρήσει σε u).
 11. תלדנ. Α. τεθαυμασμένη. Ο. ὑπέρογκος.
 12. תה ננמשי. Α. καὶ ἀκέστην αὐτὴν ἡμῖν ποιήσει. Ο. καὶ ἀκέσαντες αὐτήν.
 13. עבר - לנ. Α. ἀντιπέραν. Σ. ἐξεναντίας. Ο. πέραν.
 19. םתוה רתה. Ο. ἔκλεξα τὴν ζωὴν. Αλλ. ἔκλεξα τὴν εὐλογίαν.
 20. בו רתה. Α. κολλᾶσθαι ἐν αὐτῷ. Ο. ἔχουσα αὐτῷ.

C A P V T XXXI.

4. רמשי. Ο. ἐξωλόθρευσεν. Αλλ. ἐξωλοθρεύσαμεν.
 6. ךע. Ο. μεθ' ὑμῶν. Αλλ. ἐν ὑμῖν.
 7. רי. Α. παρήσει. Ο. ἀνῆ.
 10. תכסה. Ο. σκηνοπηγίας. Αλλ. σκηνοποιίας.
 18. תתסה רתסה. Α. ἀποκρύβων ἀποκρύψω. Ο. ἀποσροφῆ ἀποσρέψω.
 19. עד. Ο. μαρτυρῆσα. Αλλ. εἰς μαρτύριον.
 20. ושה. Α. πλανθήσονται. Ο. κορήσασι.
 21. ונצוני. Α. διασυρῶσιν με. Ο. παροξυνῶσιν με.
 22. רה. Α. ἀκυρώσασι. Ο. διασκεδάσασι.
 21. רות רות — — כי הרה. ✕ καὶ ἔσα ὅσα ✕ εὐρῶσιν αὐτὸν καὶ πολλὰ καὶ θλίψεις.

תננ

u) Forte ②.

- קנע. Ο. ἀντικαταστήσεται. Ἀλλ. ἀποκριθήσεται. w)
 על. Α. εἰς μαρτύριον. Ο. μαρτυρῆσα.
 יחי-תח. Α. τὸ πλάσμα αὐτῆ. Ο. τὴν πονη-
 ρίαν αὐτῶν.
 24. קמח. Α. τελειώσεως αὐτῶν. Ο. εἰς τέλος.
 27. קרימ. Α. προσερίζοντες. Ο. παραπικραίνοντες.
 29. יהו יהי. Α. μετὰ τὸν θάνατόν μου. Ο. ἔχατον
 τῆς τελευτῆς μου.
 קחסי קחקח קחש. Α. διαφθορᾷ διαφθερεῖτε
 καὶ ἀποστήσαθε. Ο. ἀνομίᾳ ἀνομήσητε, καὶ ἐκ-
 κλυεῖτε.
 קחרי. Ο. συναντήσεται. Ἀλλ. ἀπαντήσεται.

C A P V T XXXII.

2. קיעש. Α. τριχιῶντα. Ο. ὄμβρος.
 רביבם. Α. ψεκάδες. Ο. νιφετός.
 4. על יחי. Ο. ἐκ ἑσιν ἀδικία. Ἀλλ. ἐκ ἑσιν ἀδικίας
 ἐν αὐτῶ. x)
 5. קמח בני נל יל קחש. Α. διέφθειραν αὐτῶ
 ἐχ οἱ υἱοὶ αὐτῆ. Σ. διέφθειραν πρὸς αὐτὸν ἐχ
 υἱοὶ τὸ σύνολον. Ο. ἠμάρτεσαν, ἐκ αὐτῶ τέκνα
 μαμητά.
 6. קיכח. Α. ἠτοίμασέ σε. Ο. Coisl. ἔκτισέ σε. Edit.
 Rom. ἔπλασέ σε.
 8. קחב. Α. ἐκληροδοτες. Ο. ἄτε διεμέριζεν.
 קח בני ברה. Α. ἐν τῶ διορίζεν αὐτὸν υἱὸς ἀν-
 θρώπου. Ο. ὡς διέσπειρεν υἱὸς Ἀδάμ.
 קח בני ברה. Α. εἰς ψῆφον υἱῶν Ἰσραήλ. Σ. Θ.
 τὸ Σαμαρ. κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ. Ο. κατὰ
 ἀριθμὸν ἀγγέλων Θεῶ.

10. קחח.

w) Coisl. x) In editis τῶν Ο. deest, ἐν αὐτῶ. Sed
 in vet. Itala legebatur: non est in eo iniquitas.

10. מרבר ברהו יתחצמי. A. Θ. εὔρεν αὐτὸν ὡς
σαφυλήν ἐν ἐρήμῳ. γ) O. αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν
τῇ ἐρήμῳ.
ימשי ללי ויהו ב. A. ἐν κενώματι ὀλολυγμῆ ἠφανισμέ-
νης. z) O. ἐν δίψει καύματος, ἐν γῆ ἀνύδρω. a)
11. יהרו. O. ἐπεπόθησ. Aλ. ἐπιφερόμενος.
שרי. A. ἐκπετάσας. O. διείς. Coisl. διῆσας.
12. ברד. A. ἐξαιρέτως. O. μόνος.
13. רנה — ורכבו. A. ἐπὶ τὸ ὑψωμα b) τῆς γῆς
αὐτὸς ἀνεβίβασε. O. ἀνεβίβασεν αὐτὸς ἐπὶ τὴν
ἰσχὺν τῆς γῆς.
14. בשן. A. βασάν. O. ταύρων.
יהרוים. A. κερειῶν. O. τραγῶν.
כר. A. αὐσηρόν. O. οἶνον.
16. יהרוני. A. ἐζήλωσαν. O. παρώξυναν.
יכעיהו. A. παρώργισαν. O. παρεπίκραναν. c) O. ἄλ-
λως, ἐξεπίκραναν. d) Aλ. ἐξεπείρασαν.
17. ׀רעש ׀ל. A. ἐκ ἐτραχιῶν αὐτῶς. e) O. ἔς
ἐκ ἡδαισαν.

18. ׀רלי.

γ) Sic tamen Regius vnus X. saeculi habet. LXX αὐτάρ-
κησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Vetus Itala habet: *sufficientem enim
sibi fecit in terra deserta*, ac si esset, ἐν γῆ ἐρήμῳ. A. vero
et Θ. legisse videntur במרבר כענב יתחצמי. Nisi forte dicatur
hanc versionem huc translata esse, ex Hof. 9, 10.

z) Sic Coisl. melius quam Ed. Rom. quae sic: A. ἐν
ἀτάκτῳ, ἀοικήτῳ, ἠφανισμένη: quae versio videtur ex aliis
translationibus confarcinata esse. Certe A. יהו vertere
solet κένωμα.

a) Cod. Veronensis graeco lat. ἐν ἀνυδρῷ.

b) Coisl. melius, ὑψώματα.

c) Cod. Veron. O. παροχυναί με ἐπὶ Θεῖς ἀλλοτρίῃς.

d) Sic Basil. in textu. Ed. Rom. παρεπίκραναν.

e) Alter Coislinianus, ἐκ ἐνετραχιῶν αὐτῶς. Aquila alias
׀רעש vertit τραχιῶντες.

18. ךלד. Α. ὠδίνοντός σε. Ο. γεννήσαντά σε. Αλλ. ποιήσαντα.
21. כעסוני. Ο. παρώξυνάιν με. f) Αλλ. παρώξυσάν με. g)
- בל. Α. ἀπορρέοντι. Ο. ἀσυνέτω.
24. רע. Α. χῆν. Ο. ἐπὶ γῆν.
35. הכיבוי. Α. ἀνδρὸς πολιᾶς. Ο. καθεστηκότος πρεσβύτα.
- 28 et 29. חתירקהל — — — קהב ירה. Α. ἐκ ἔσιν ἐν αὐτῆς φρόνησις· ὄφελον ἐσοφίωθησαν h) ἐπίστωται αὐτήν· συνετίωθησαν εἰς ἐσχάτην αὐτῶν. Ο. καὶ ἐκ ἔσιν ἐν αὐτοῖς ἐπισήμη· ἐκ ἐφρόνησαν συνιέναι· ταῦτα καταδεξάδωσαν εἰς τὸν ἐπίοντα χρόνον.
30. וינוי. Α. φυγαδεύσασι. Ο. μετακινήσασι.
31. צור — נל כי. Α. ἔχ ὡς σερεὸς ἡμῶν, σερεὸς αὐτῶν. Σ. ἔ γὰρ ὡς ὁ φύλαξ ἡμῶν, ὁ φύλαξ αὐτῶν. Ο. ὅτι ἐκ ἔσιν ὁ Θεὸς ἡμῶν ὡς οἱ Θεοὶ αὐτῶν. i) Ο. ἄλλ. ἔ γὰρ εἰσιν οἱ Θεοὶ αὐτῶν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν. Θ. ὅτι ἔχ ὡς φύλαξ ἡμῶν φύλακες αὐτῶν.
33. רוכח קניחפ שנה. Α. καὶ κεφαλή βασιλίσκων ἀσπλαγχνος. Ο. καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.
34. ומע סמכ מה נלה. Σ. μὴ ἔχὶ τῆτο (al. ταῦτα) ἀπόκεται παρ' ἐμοί. Ο. ἐκ ἰδὲ ταῦτα συνήκται παρ' ἐμοί.
35. תהנ. Α. καιρίως. Ο. ἔτοιμα.

36. - כי.

f) Cod. Veron. O. *parorgisat*.

g) Sic Σ, Eclesf. 7, 10.

h) Lektionem Aquilae Coisl. sic habet: ἐκ ἐνόησαν, φελον ἐσοφίωθησαν.

i) Sic habet C. Veronensis.

36. כִּי תִלְוּ בִי. Ο. παραλελυμένους. Άλλος, πα-
ρειμένους.
40. וְדִי. Ο. τὴν δεξιάν. Ἀλλ. τῇ δεξιᾷ.
41. וְהָו. Α. ἀκονήσω. Ο. παροξυνῶ.
42. וְרָעוּ. Α. ἀποπετασμένων. Ο. ἀρχόντων.
- בְּיָמָיו. Ο. ἐχθρῶν. k) Ἀλλ. ἐθνῶν.
43. וְהָוִי עִמָּו. Α. αἰνοποιήσατε ἔθνη λαὸς
αὐτῆ. Ο. εὐφρανθήτε ἔθνη μετὰ τῆ λαῶ αὐτῆ.
Θ. ἀγαλλιάσθε ἔθνη λαὸς αὐτῆ.
- וְיָרִי. Ο. ἐκδικεῖται. (al. ἐκδικᾶται.) l) Ἀλλ. ἐκ-
ζητᾶται.
- וְכָפַר. Α. ἐξιλέεται. Ο. ἐκκαθαριεῖ.
49. וְהָעֵבֶר. Α. τῶν πέρας. Σ. διαβάσεων. Ο.
Ἀβαρείμ.
50. וְהָוִי. Α. συλλέγηθι. Ο. προσέθητι.
51. וְהָוִי. Α. παρέβητε. Ο. ἠπειθήσατε.

C A P V T XXXIII.

2. וְהָוִי. Α. ἀνεφάνη. Σ. ἐπεφάνη. Ο. κατέσπευσεν.
- וְהָוִי. Α. ἀπὸ μυριάδων ἀγνισμῶ, ἀπὸ
δεξιᾶς αὐτῆ. Σ. ἀπὸ μυριάδος ἀγίας. Ο. σὺν
μυριάσι Κἀδης, ἐκ δεξιῶν αὐτῆ.
5. וְהָוִי. Ο. συναχθέντων ἀρχόντων. Ἀλλ.
συναχθέντες ἄρχοντες. m)
6. וְהָוִי. Ο. ἔσω. Ἀλλ. ἔσαι.
- וְהָוִי. Α. ἀνδράσιν. Ο. πολὺς.

7. -⁴α.

k) Idem Cod. Veronensis non habet, sed simpliciter
αρχοντων.

l) Sic Cod. Veronensis.

m) Sic Basil. in textu.

7. וְהָיָה יוֹם לְהָבִיחַ. Α. εἰς τὸν λαὸν Ἰσραὴλ εἰσελθοῦσαν. η) Σ. ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτῷ εἰσάξεις ο) αὐτόν. Ο. εἰς τὸν λαὸν αὐτῷ ἔλθοις ἄν.
8. אֲנִי וְאַתָּה. Σ. ἡ τελειότης σε, καὶ ἡ διδασκαλία ἀνδρὶ ἀγίῳ ρ), quem omnigenis modis explorasti: probasti eum iuxta aquas rebellionis. Ο. δήλος αὐτῷ καὶ ἀλήθειαν αὐτῷ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ, ὃν ἐπείρασαν αὐτὸν ἐν πείρᾳ, ἐλοιδορήσαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας.
10. וְיָדָע. Α. φωτίσῃ. Ο. δηλώσει.
11. וְיָדָע. Α. κρίματά σε. Ο. τὰ δικαιώματά σε.
12. וְיָדָע. Ο. ἐπιθήσει. Αλλ. ἐπιθήσει.
13. וְיָדָע. Α. εὐδοκήσει. Ο. δεῖξαι.
14. וְיָדָע. Α. ἰσχύον. Ο. ὀσφύν. Αλλ. ἰσχύον.
15. וְיָדָע. Α. πασῶτες. Ο. σκιάσει. Θ. σκεπάσει.
16. וְיָדָע. Οἱ λοιπ. σελήνης. Ο. μηνῶν.
17. וְיָדָע. Α. ἀρχῆθεν. Σ. ἀρχαίων. Ο. ἀρχῆς.
18. וְיָדָע. Α. τραγημάτων τῶν βενῶν. Σ. ὀπώρας τῶν βενῶν. Ο. καὶ ἀπὸ κορυφῆς βενῶν.
19. וְיָדָע. Α. ἀφορισμένους ἀδελφῶν. Σ. φυλάξαντες τὰς ἀδελφές αὐτῷ. Ο. ὀξυαδεις ἐπ' ἀδελφοῖς. (al. δοξαδέντος.)
20. וְיָדָע. Α. πλήμμουρα. Ο. πλῆτος.
21. וְיָדָע. Α. ἀποθέτες κεκρυμμένους ἄμους. Ο. καὶ ἐμπόρια παράλιον κατοικόντων.

23. וְיָדָע.

η) Variant Codices. Duo Regii sic, Α. ἀνδράσι τινὲς εἰς τὸν λαὸν Ἰσραὴλ εἰσελθοῦσαν. Alius R. Απ. ἄνδρες τινὲς εἰς τὸν λαόν.

ο) Basil. εἰσάξει αὐτό. Procopius vero, educes eum, quasi ἐξάξας. Sed melius εἰσάξας ut vult hebr. וְיָדָע.

ρ) Ex latinis Procopii.

23. וְשֵׁשׁ עָשָׂר. Α. — εὐδοκίας. Σ. πλησμονή εὐδοκίας.
 Ο. πλησμονή δέκτων.
 27. וְהָיָה קָדְשׁ. Ο. Θεῶ ἀρχή. Αλλ. Θεῶ ἀπὸ ἀρχῆς.

C A P V T XXXIV.

1. מַרְבֵּי מַיִם. (Α. ἐξ ὀμαλῆς Μωαίβ. Σ. ἐκ πεδιά-
 δος Μωαίβ.) ς) Ο. ἀπὸ Αραβῶν Μωαίβ.
 פֶּסַח. Α. λαζευτή. Ο. Φασγά.
 וְעַל-כֵּן. Ο. ἐπὶ προσώπῃ. Αλλ. κατὰ πρόσωπον.
 7. הָלָל. Οἱ λοιποὶ, σιαγὼν αὐτῶ. Ο. χελώνια ς)
 αὐτῶ. Ἄλλως χελύνια αὐτῶ. ὁ δὲ Εβραῖος, τὰ
 χλωρὰ αὐτῶ.
 8. מַרְבֵּי מַיִם. Α. πρὸς ὀμαλὰ Μωαίβ. Σ. ἐπὶ τὴν
 πεδιάδα τῆς Μωαίβ. Ο. Θ. ἐπὶ δυσμῶν Μωαίβ.
 10. וְעָנִי. Ο. ἔναντι. Αλλ. ἐνώπιον.

IOSVA.

ς) Vide Num. 22, 1.

ζ) Aliquot exemplaria habent, χελύνια pro χελώνια.

I O S V A.

Ff 2

IN

IN
LIBRVM IOSVAE
ADMONITIO.

Lectiones libri Iosuae magno numero nobis suppeditavit Codex Basil. ille, de quo frequenter supra: illius item ope plerumque ediscitur, ex quo vel ex quibus interpretibus prodirent ea quae in Editione τῶν Ο. hexaplari asteriscis notabantur. Nam etsi ea ut plurimum ex Theodotione desumerentur, aliquando tamen ex aliis quoque excerpta adhibebantur. Praeter Basiliensem nobis subsidio fuerunt,

Codex Regius 1825.

Cod. Reg. 1872.

Cod. Reg. 1888.

Eusebius et Hieronymus de locis hebr.

Theodoretus editus an. 1642.

Procopius in Heptateuchum.

Andreas Masius in Ios.

Io. Ern. Grabe Editio.

Notae Editionis Rom. et Drusii.

Accessit Codex Coislinianus.

Porro non modicum discrimen observabit plerumque eruditus Lector, inter ea quae Masius et Grabe asteriscis notant, et ea quae in Basil. feruntur. Quae vero sit varietatis huiusmodi causa in Praelimiribus indagatum.

I O S V A.

C A P V T I.

1. יהי יהוה — — יהי יהוה. Σ. μετὰ δὲ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ δέλα κυρίε εἶπε κύριος. Ο. καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ εἶπε κύριος. ηρωμ. Ο. ὑπεργῶ. Αλλ. λειτεργῶ. a)
2. היה יהוה — — היה יהוה. Οἱ λοιποὶ, τὸν Ιορδάνην τέτον. Ο. τὸν Ιορδάνην.
3. בו כגל. Ο. ποδῶν ὑμῶν. Θ. ἐπ' αὐτόν. b)
4. היה היה γיה לב. Αλλ. πᾶσαν τὴν γῆς τῆ Χετλαίε. c) In O. vacat.
5. היה היה. Ο. ἀνθρώπος κατενώπιον ὑμῶν. Αλλ. εἰς κατὰ πρόσωπόν σου.
6. היה היה. Ο. ἀποδιελείς. Αλλ. διελείς. Αλλ. ἀποδιεσελείς. d)

Ff 3

7. ηρωμ.

a) Sic et Coisl. vbi additur in marg. Οἱ Ο. χω. de qua nota vide Praelim. p. 153. Notandum praeterea, notas huius Codicis marginales, quas porro recensentur, vt plurimum in textu MS. Alex. reperiri.

b) Coisl. sic in marg. habet. Et puto eum, qui id scripsit, docere voluisse, Theodotionem ad ποδῶν ὑμῶν adde-
dere ἐπ' αὐτόν. Sic intelligo quod ib. v. 4. cernitur; nempe vbi in textu est τὸν ἀντιλίβανον, ibi in marg. notatur, Οἱ Λ. τέτον i. e. reliquos pro τὸν habere τέτον.

c) Coisl. huic lectioni praefigit Οἱ Λ. Sed alibi docuimus, hac nota saepe duas tantum vel vnum reliquorum intt. indicari. — Masius cum Asterisco ponit, πᾶσαν γῆν Εταίων: vt illud δέλα κυρίε v. 1. et vocem τέτον v. 2.

d) Sic habet Codex Alexandrinus.

7. מנה. O. ἀνδρίζε. Basil. ad marg. addit σφάδρα. e)
 צר שר נהרהרה - ככל. Oί λοιποί, κατὰ πάντα τὸν
 νόμον. f) O. καθότι ἐνετείλατο.
 דלה. O Θ. πράσσης. g) Αλλ. πορεύη.
 8. כל תשול תמר תנול. O. ἵνα εἰδῆς, ποιῆν
 πάντα. Αλλ. ἵνα συνῆς ἐν πᾶσιν οἷς εἰάν πράσσης.
 Αλλ. οἷς εἰάν ποιῆς. Αλλ. ὅπως φυλάσσης ποιῆν
 πάντα.
 כי הכהוב בו כי. O. γεγραμμένα. In Basil. additur ad
 marg. ἐν αὐτῷ ὅτι. h)
 9. תהת - לה. O. μηδὲ φεβηθῆς. Αλλ. μηδὲ πλοηθῆς.
 בכל. O. eis πάντα Coisl. marg. τόπον. Oί λοιποί,
 χῶρον.
 10. וטו - תמ. Α. exactoribus. Σ. praefectis. i)
 O. τῶν γραμματεῦσι.
 11. וברום. O. διαβαίνετε. k) Αλλ. διαβήσεθε.
 תהת לכם לתן. O. δίδωσιν ὑμῖν. Αλλ. δίδωσιν ὑμῖν
 κληρονομήσαι. l)
 14. כסכס. Σ. φορτίον. O. παιδία ὑμῶν.
 הירח — — נתן. O. ἔδωκεν ὑμῖν. Αλλ. ἔδωκεν ὑμῖν
 Μωυσῆς πέραν τῆ Ιορδάνε. m)

15. תהת

e) Mafius et Grabe cum Asterisco ponunt. Coisl. in m. Θ. οἱ λοιποί, σφάδρα: qui et ib. ad verba ἡ εἰς αἶρις — notat, Θ. ἔδέ.

f) Haec Mafius et Grabe cum Asterisco ponunt.

g) Coisl. h) Idem ἐν αὐτῷ ὅτι. Mafius ἐν αὐτῷ cum Asterisco ponit

i) Procop. p. 480. vid. Deut. 16, 18.

k) Coisl. in textu διαβήσεθε in m. Oί Α. διαβαίνετε: qui idem ad ἐτοιμάζεθε in m. habet Oί Α. ἑαυτοῖς: πορτο v. 12. ad Ἰησῆς, marg. Oί Α. λέγων; et v. 17. ad ἠπάσμεν Μωϋσῆ in. Oί Α. ἔτις.

l) Mafius cum Asterisco habet, κληρονομεῖν αὐτήν.

m) Hoc additamentum habent Basil. et Mafius cum Asterisco. Coisl. vero Oί Α. praefigit.

15. וירשם חמא. Αλλ. κληρονομήσετε αὐτήν. n)
In O. deest.

משה עבר יהוה. O. Μωσῆς. Θ. Μωσῆς ὁ παῖς
κυρία. Αλλ. Μωσῆς ὁ δῆλος κυρία. ο)

CAPVT II.

1. ושיים. O. νεανίσκας. Αλλ. ἄνδρας.

וישיים. O. νεανίσκων. Αλλ. ἄνδρες.

מרגלים וקח. O. κατασκοπεῦσαμ. Θ. κατασκοπεῦσαμ
κρυβῆ. p) Αλλ. κατασκοπεῦσαμ τὴν γῆν κρυβῆ.

ויככו. O. κατέλυσαν. Αλλ. κατέπαυσαν.

2. הלילה — — הנה. Oί λοιποί, ἰδὲ ἄνδρες εἰσπε-
πόρευνται ὧδε τὴν νύκτα. q) O. εἰσπεπόρευνται
ὧδε ἄνδρες.

3. ושיים. O. ἄνδρας. Αλλ. ἀνθρώπους.

לבוך — — וביים. O. εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν
οἰκίαν σε. Αλλ. εἰσπεπορευμένους πρὸς σε, οἱ εἰσῆλ-
θον εἰς τὴν οἰκίαν σε. r)

Ff 4

4. נלך.

n) Sic Basil. et Masius cum Asterisco.

o) Forte Σ. Masius et Grabe cum Asterisco habent: sed Coisl. iterum Oί Α. praefigit: quod mihi suspectum fit, adeo, ut suspicer, in hoc forte libro scribam imperitiorem hac nota Oί Α. usum esse, non eo sensu ut reliqui interpretes indicarentur, sed ut alii Codices, quos viderat ille. Iudicium esto penes Lectorem. Id Montefalconium non attendisse, nihil efficit contra me. Nam poterat et hic aliquid negligere in tanta rerum copia.

p) Sic Basil. Sed Coisl. Α. Θ. κρυβῆ: qui idem postea ad Ιεριχω̄ habet in m. Oί λοιποί, λέγοντες, quae vox deest in textu.

q) Masius habet cum Asteriscis.

r) Sic Grabe cum Asterisco. Masius vero legit: εἰσπορευόμενος πρὸς σε, τὰς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σε. Coisl. marg. Oί Α. πρὸς σε, οἱ εἰσῆλθον. Ibidem porro, γὰρ, Α. Θ. πᾶσαν.

4. קמח — — נ"ג. Θ. καὶ ἐκ ἔργων πόθεν εἰσίν. s)
In O. vacat.
5. קמח קמח. O. καταδιώξατε. Alius addit, ταχέως. t)
6. קמח קמח. O. ἐν τῇ λινοκαλάμῃ. Αἰ. ἐν τοῖς
ξύλοις u) τῆς λινοκαλάμης.
8. קמח קמח — — קמח. A. καὶ τὴν πύλην ἐκλει-
σαν ὀπίσω αὐτῶν, ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες
ὀπίσω αὐτῶν. O. καὶ ἡ πύλη ἐκλείδῃ.
9. קמח קמח — — קמח. A. Σ. ὅτι ἐκτετήκασι
πάντες οἱ κατοικῆντες τὴν γῆν ἀπὸ προσώπῃς ὑμῶν.
Θ. καὶ ὅτι κατέπλησσαν πάντες οἱ κατοικῆντες ἐν
τῇ γῆ ἀπὸ προσώπῃς ὑμῶν. w) In O. vacat.
12. בית-עם. A. Θ. μετὰ τῶ οἴκῃ. x) O. ἐν τῷ οἴκῃ.
קמח קמח ל' קמח. Θ. καὶ δότε μοι σημεῖον ἀλη-
θινόν. y) In O. vacat.
13. קמח קמח-תח. O. τὴν ψυχὴν με. Αἰ. τὰς
ψυχὰς ἡμῶν.
14. קמח קמח קמח קמח קמח קמח. Αἰ. εἰ μὴ ἀπαγγ-
γέλης τὸ ῥῆμα τῆτο. In O. vacat. z)
- קמח קמח — — קמח קמח. Αἰ. καὶ ἔσαμ ὡς ἂν
παραδῶ κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν, ποιήσομεν μετὰ σβ
(ἐλεος

s) Basil. — Masius cum Ast. legit, καὶ ἐκ οἴδα πόθεν ἦσαν.

t) Ita Basil. eodemque modo Masius cum Ast. Coisl. praefigit Oί Α.

u) Coisl. marg. Θ. τοῖς ξύλοις tantum. Idem vero porro notat v. 9. ad κύριος in marg. ὁ Θεὸς ὑμῶν, et v. 11. ad ὁ Θεὸς ὑμῶν in. Oί λοιπ. αὐτός.

w) Hanc lect. exhibet Masius cum Asterisco. Coisl. in marg. sic Oί λοιπ. καὶ ὅτι τετήκασι.

x) Sic idem Coisl.

y) Idem, οί λοιπ. δώσατέ μοι σημεῖον ἀληθινόν. Sic Grabe legit. Illud vero Masius cum Asterisco ponit.

z) Masius cum Ast. sic suppleuit: εἰ μὴ γνωρίσῃτε ὑμεῖς τὸ ῥῆμα ὑμῶν τῆτο. Grabe autem, εἰ μὴ ἀπαγγέλητε τὸ ρ. v. τ.

(ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.) a) In O. deest, sed eius loco ponitur, καὶ αὐτὴ εἶπεν· ὡς ἀνηπαρδαῶ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσατε μετ' ἐμῆ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν.

15. בבל. Θ. ἐν χοινίσματι. b) Ἀλλ. ἐν χοινίῳ. In O. vacat.

תבשה היה — — היה כי. Θ. ὅτι οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ ἐκάθητο. c) In O. vacat.

17. ויהי ויהי רח. Οἱ λοιποὶ, ᾧ ὄρκισταις ἡμῶς. In O. vacat.

21. וילכו — — וקררו. Ἀλλοι, καὶ ἔδησαν d) τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι, καὶ ἐπορεύθησαν. In O. vacat.

22. וירדו הררבים. Ἀλλ. ἕως ἐπέστρεψαν οἱ καταδιώκοντες. c) In O. vacat.

23. Post, νεανίσκοι, Ἀλλ. τέλος τριῶν ἡμερῶν. f) Post, διέβησαν. Ἀλλ. τὸν Ιορδάνειν. g)

CAPVT III.

1. ויהי ויהי רח. Ἀλλ. αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ πάντες Ἰσραήλ. In O. vacat.

4. ושלש לוחות. Ο. Θ. ἀπὸ ἐχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας. h)

Ff 5

6. ויהי.

a) Sic Basil. tacito int. Coisl. Οἱ λοιπ. ἐὰν μὴ ἀναγγείλῃς τὸ εἶμα τῆτο, καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ κύριος ὑμῶν τὴν πόλιν ποιήθε (sic) μετὰ εἶ.

b) Sic Masius legit cum Asterisco, nam in O. vacat. Coisl. marg. Οἱ λοιπ. ἐν χοινίῳ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ ἐκάθητο.

c) Masius κατόμα.

d) Masius et Grabe melius, καὶ ἔδησαν.

e) Masius et Grabe, οἱ διώκοντες. f) Basil.

g) Idem. Coisl. vero Οἱ Λ. τὸν Ιορδάνην καὶ ἤλθσαν: qui idem postea v. 24. ad κύριος addit in m. Οἱ Λ. ὁ θεὸς ὑμῶν.

h) Masius et Gr. cum Obelo ponunt ἡμέρας.

6. םהע ןלפני ןהעו. O. προπορεύεσθε τῷ λαῷ. Αλ. προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τῷ λαῷ.
 םהע ןלפני ןהעו. O. καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τῷ λαῷ. Αλ. καὶ ἀπῆλθον πρὸ τῷ λαῷ.
8. ןהע - ןהעו. O. ἐπὶ μέρους. Αλ. εἰς μέρος.
10. ןהעו ןהעו. Oὶ λοιποὶ, καὶ εἶπεν Ἰησῦς.
 In O. vacat.
- ןהעו. O. ἐν τέτρω. Αλ. ἐν τῷ νῦν.
11. ןהעו. A. κυριεύοντος. Σ. δεσπότης. O. κυρίως.
 ןהעו ןלפני ןהעו. O. διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην. Αλ. διαβαίνει ἔμπροσθεν i) ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην.
- ןהעו. Αλ. καὶ νῦν. In O. vacat.
12. ןהעו — — ןהעו. A. Ἰσραὴλ ἄνδρες ἕνα τῷ σκήπτρῳ. O. Ἰσραὴλ, ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς.
13. ןהעו. Θ. ἀνώθεν. In O. vacat.
- ןהעו ןהעו. A. Θ. εἰς σωρός. k) Σ. ἄσκιωμα ἕν. In O. vacat.
16. ןהעו. A. O. Ἀραβῶν. Σ. αἰοικήτες.
- ןהעו. O. ἀλός. Αλ. τῶν ἀλῶν.
17. ןהעו. A. Σ. ἔτοιμοι. l) In O. vacat.

CAPVT IV.

3. ןהעו - ןהעו. O. ἀνέλεσθε. Αλ. ἀνέλεσθε ἑαυτοῖς. m)
 ןהעו ןהעו. Θ. ἀπὸ τῆς ποδῶν τῶν ἱερέων. n) In O. vacat.

7. ןהעו.

i) Coisl. Oὶ A. ἔμπροσθεν ὑμῶν; qui idem antea v. 9. ad τῷ θεῷ ὑμῶν m. καὶ εἶπεν Ἰησῦς.

k) Coisl. A. Θ. σωρός εἰς. Σ. ἄσκιωμα ἕν: qui idem postea v. 14. marg. A. Θ. ἐγένετο: ibidem O. κιβωτὸν m. A. Θ. αἰ. (sic) v. 15. O. τῶν ἀερόντων τὴν κιβωτὸν, m. πάντες χω. τῆς διαθήκης vid. Prael. p. 153.

l) Coisl. post Ἰορδάνην m. Oὶ A. ἔτοιμος; quod et Basil. habet, et Masius cum Ast. ponit.

m) Coisl. Oὶ λοιπ. ἑαυτοῖς. Sed Masius et Grabe cum Αλ. ponunt.

n) Mas. et Gr. cum Ast. — Coisl. eidem lectioni Oὶ A. praefigit: qui idem antea sic: O. ἕνα marg. ἄνδρας l. ἄνδρα. Ibid.

7. נכרח מימי הירדן. O. ἐξέλιπεν ὁ Ιορδάνης. Θ. ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τῆς Ιορδάνης. ο)
10. בתוך הירדן. O. ἐν τῷ Ιορδάνη. Αλλ. ἐν μέσῳ ρ) τῷ Ιορδάνη.
- עשה - חן משה צוה שר ככל. O. πάντα ἃ ἐνετείλατο κύριος. Αλλ. κατὰ πάντα ἅσα ἐνετείλατο Μωϋσῆς τῷ Ιησῆ. q)
11. והכהנים לפני השם. O. καὶ οἱ λίθοι ἔμπροσθεν αὐτῶν. Θ. καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι. r)
12. ממשום. Α. ἐνωπλισμένοι. O. διασκευασμένοι.
13. הרבעים. O. τετρακισμύριοι. Αλλ. τετρακισχίλιοι.
- ירוח ערבות. Α. Αραβῶν Ιεριχῶ. Σ. ἀοίκητον Ιεριχῶ. O. πρὸς τὴν Ιεριχῶ πόλιν. Θ. πρὸς πόλιν Ιεριχῶ.
17. מן הירדן. O. ἐκ τῆς Ιορδάνης. Αλλ. ἐκ μέσῃ τῆς Ιορδάνης.
18. הרבה - לה. O. ἐπὶ τῆς γῆς. Αλλ. ἐπὶ τῆς ξηραῖς.
21. בני ישראל. Αλλ. καὶ εἶπε πρὸς τὰς υἱὰς Ισραήλ. δ) In O. vacat.
25. כל הימים. O. ἐν παντὶ ἔργῳ. Αλλ. ἐν παντὶ χρόνῳ. t)

CAPVT

Ibid. post σύνταξον m. Oí Α. κανῶν (pro καὶ νῶν) et postea v. 5. κυρίῃ marg. τῆς θεῆ ὑμῶν.

o) Mas. et Gr. cum Ast. — Coisl. hoc versu haec notat O. κιβωτῆ marg. O. χω. τῆς vid. Prael. p. 153. — Ibid. Ισραήλ m. Oí Α. τῆς. Et postea v. 8. κύριος marg. πάντες χω. ὁ θεός vid. Prael. c. 1.

p) Mas. et Gr. cum Ast. Coisl. Α. Θ. ΕΜΜΕΣω (sic).

q) Mas. et Gr. cum Ast. Coisl. οἱ λοιπ. κατὰ πάντα.

r) Coisl. notam Oí Α. praefigit. — LXX. leg. כהנים pro כהנים.

s) Sic Mas. et Gr. cum Ast. Coisl. Oí Α. praefigit.

t) Basil. Sic etiam legunt Masius et Gr. Ed. Rom. ἔργῳ. Coisl. O. ἐν παντὶ ἔργῳ, in textu, ἐν παντὶ χρόνῳ, et ad marg. Oí λοιποί, πάντες, quo significat alios omnes Interpretes χρόνῳ habere.

CAPVT V.

1. קמ. Θ. παρά τὴν θάλασσαν. u) In O. vacat.
4. ילמ-נל וירצומ — — למ-רשא רברת קה.
 Αλλ. καὶ ἔτος ὁ λαὸς ὃν περιέτεμεν Ἰησῆς, πᾶς ὁ
 λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ἐξ Αἰγύπτου, τὸ ἀρσενικὸν
 πάντες ἄνδρες πολέμου, οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ
 ἐν τῇ ὁδῷ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι
 περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξελθὼν, καὶ
 πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῇ
 ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἢ περιτε-
 μήθησαν. w) O. πάντας τέτρε περιέτεμεν ὁ Ἰησῆς.
 Reliqua omnia desiderantur.
7. קרד ורהא — — וילר-כי. O. διὰ τὸ αὐτὸς
 γεγενῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτμήτης. Θ. ὅτι
 ἀκρόβυτοι ἦσαν — x)
9. להלל — — ויהי ער. Αλλ. ἕως τῆς ἡμέρας
 ταύτης, καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλιλά-
 λαις. y) In O. vacat.
11. קסדק קרממ. Oἱ λοιποὶ, τῇ ἐπαύριον τῆ
 πείσχα. z) In O. vacat.
12. קלר. O. νέα. Αλλ. Φρυκτόν. a)
12. תבשי. O. ἐξέλιπεν. Αλλ. ἐπαύσατο.

יבאוי.

u) Masius et Gr. cum Ast. Coisl. Oī A. praefigit: qui
 idem postea v. 4. marg. καὶ ἔτος ὁ λόγος; v. 5. O. ἀνετρεπται
 marg. ἐνδιέτρεψεν; et v. 6. O. οἱ ἀπαθήσαντες τῶν &c. in haec
 verba notatur ad marg. ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις ὡς τῶν λοιπῶν
 ἐρμηνευτῶν ἐκδοσκότων φέρεται ταῦτα. Porro v. 13. O. φρυκτῶν
 m. Oī A. αὐτῶν. v. 15. O. ὑπόδημα m. A. σῶ.

w) Haec Basiliensis. Masius Complutensem sequitur,
 appositis asteriscis, vt et Grabe.

x) Masius et Gr. cum Asterisco.

y) Haec deficiunt in Ed. Rom: Basil. autem monet fuisse
 in Ed. Hexaplari. Masius et Gr. cum Ast. adferunt.

z) Item. a) Videtur esse A. v. 2 Reg. 7, 28.

כנן גרן תחבוהו לך. A. Σ. καὶ ἔφαγον ἀπὸ γεννήματος τῆς γῆς Χανααίν. O. ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν Φοινίκων. Θ. καὶ ἔφαγον ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τῆς γῆς Χανααίν.

15. וקהו. Oί λοιποί, καὶ προσεκύνησεν αὐτῶ.
In O. vacat.

16. כן עשו יהוה-עמם. Αλλ. καὶ ἐποίησεν Ἰησῆς ἔτως.
In O. vacat.

CAPVT VI.

1. להושי בני מדיני. Αλλ. ἀπὸ προσώπῃς b) τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. In O. vacat.

3. תחם עמם. A. μιᾷ ὁδῶ. Σ. μιᾷ περιόδῳ. In O. vacat.

3 et 4. עמם עבד עמם — — — עבדו.
Αλλ. καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλω τῆς πόλεως ἅπαξ. ἔτως ποιήσατε ἕξ ἡμέρας. καὶ ἐπὶ αἰ ἱερεῖς λήψονται ἐπὶ αἰ κερατίνας σάλπιγγας τῷ Ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτῆ. καὶ τῇ ἡμέρῃ τῇ ἐβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἐπὶ αἰ. c) In O. vacat.

4. עמם עבד עמם. A. σάλπιγγας ἀφέσεως. Σ. σάλπιγγας κερατίνας. d) In O. vacat.

5. ופשוהו לק-תחם — להושי. Αλλ. τῆ Ἰωβὴλ, ἐν τῷ ἀκῆσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης.
In O. vacat.

והיה. O. αὐτόματα. Αλλ. ὑποκάτω αὐτῶν. e)

6. ויהוה.

b) Gr. cum Ast. Masius legit πρὸ προσώπῃς. Coisl. Oί Λ. praefigit: qui idem v. 2. O. δυνατῆς marg. Θ. ὄντας; v. 3. in textu μαχητῆς, m. μαχίμους habet.

c) Sic Basil. sed Mas. et Gr. paulo aliter.

d) Basil. Mas. et Gr. cum Ast.

e) Basil. Mas. et Gr. cum Ast. Lectio autem αὐτόματα, quae est LXX intt. videtur esse altera vocis והיה interpretatio: non raro enim contingit, rei iam translatae, alteram translationem cum Asterisco adferri.

6. ויהי ויהי ויהי — — ויהי ויהי. Αλλ. και
 εἶπε πρὸς αὐτές· λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθή-
 κης κυρίας· ἐπὶ αἱ ἱερεῖς λήψονται ἐπὶ αἱ κερατίναι
 τῆς Ἰωβὴλ· κατὰ πρόσωπον κιβωτῆς κυρίας. f)
 In O. vacat.
9. ויהי ויהי ויהי. Αλλ. σαλπίζοντες ταῖς κερα-
 τίναις. g) In O. vacat.
10. ויהי ויהי ויהי. Οἱ λοιποὶ, ἔ διελεύσαται
 ἐκ τῆς σόματος ὑμῶν λόγος. In O. vacat.
11. ויהי ויהי ויהי. Αλλ. τὴν πόλιν κύκλω. In
 O. vacat.
13. ויהי. Ο. φέροντες. Αλλ. αἶροντες. Αλλ.
 ἔχοντες. h)
15. ויהי ויהי — — ויהי ויהי. Ο. τὴν πόλιν ἐν
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ αἱ κίβρις. Αλλ. τὴν πόλιν κατὰ τὸ
 κριμα τῆτο, πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν
 τὴν πόλιν ἐπὶ αἱ κίβρις. i)
16. ויהי ויהי. Αλλ. ταῖς σαλπίζουσι ταῖς κερατίναις.
 In O. vacat.

ויהי-ויהי.

f) Basil. Drusius et Gr. cum Ast. Sed Coisl. ita: Οἱ Α.
 και εἶπε πρὸς αὐτές, λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, και ἐπὶ
 ἱερεῖς λήψονται ἐπὶ αἱ κερατίναι τῆς Ἰωβὴλ, κατὰ πρόσωπον κιβωτῆς
 κυρίας, και ἀναλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλω τῆς
 πόλεως ἅπασι. ἔγω ποιήσατε ἕξ ἡμέρας, και τῇ ἑβδόμῃ οἱ ἱερεῖς
 λήψονται ἐπὶ αἱ κερατίναι τῆς Ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτῆς, και τῇ
 ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἐπὶ αἱ κίβρις, και οἱ ἱερεῖς
 σαλπίζουσιν ἐν ταῖς κερατίναις. Hic idem Codex v. 8. marg.
 Οἱ Α. και ἐγένετο, ὡς ἔπεν Ἰησὺς πρὸς τὸν λαόν. Ibid. O. ἐπα-
 κολεῖσάτω m. Οἱ λοιποὶ, αὐτοῖς.

g) Basil. Et iidem cum Ast. Sed Coisl. O. σαλπίζουσι
 marg. ταῖς κερατίναις: qui idem postea v. 13. O. τῆς κιβωτῆς
 marg. πάντες χω. τῆς διαθήκης.

h) Idem Coisl. Οἱ Α. οἱ ἔχοντες: qui idem v. 15. O. και
 τῇ ἡμέρᾳ marg. ἐγένετο. Ibid. O. ἀνέστησαν ἕρδρα m. ἐν τῇ
 ἀναβάσει τῆς ἑρδρας.

i) Basil. Mas. et Gr. cum Ast.

- עקל-לע. O. τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Αλλ. πρὸς τὸν λαόν.
 17. קיהל. O. κυρίῳ σαβαώθ. Αλλ. κυρίῳ τῶν
 δυνάμεων.
 וקלש — — קנהקח כי. Αλλ. ὅτι ἔκρυψε τὰς
 κατασκόπας, ἕς ἀπεσείλαμεν. Αλλ. τὰς ἀγγέλους
 τὰς ἀπεσαλμένους. k) In O. vacat.
 20. וקרה. O. ἐσάλπισαν. Αλλ. ἠλάλαξαν. l)
 22. קנהקח קנהקח. O. τῆς γυναικός. Αλλ. τῆς γυναικὸς
 τῆς πόρνης.
 הל עקבנש קנהקח. Αλλ. ὡς ὠμώσατε αὐτῇ. m)
 In O. vacat.
 26. וקרה. O. ὤρκεισεν. Αλλ. κατηράσατο.
 קרה. O. ἀναστήσει. In O. vacat.

CAPVT VII.

1. וקרה. Σ. κατεφρόνησαν. O. ἐπλημμέλησαν.
 2. וקרה קרה. O. εἰς Γαί. Αλλ. ἀπὸ Ἰεριχῶ εἰς Γαί.
 קנהקח. Βηθαῦν. Α. Σ. οἶκον ἀνωφελῶς. Θ. οἶκον τῆς
 ἀδικίας. In O. vacat.
 וקרה קנהקח-קנהקח. O. κατὰ Βαιθὴλ λέγων.
 Αλλ. κατ' ἀνατολὰς Βαιθὴλ, καὶ εἶπε πρὸς
 αὐτὸς. n)
 5. וקרה. Αλλ. καὶ ἐπάταξαν αὐτὸς Αλλ. καὶ
 ἐπληξαν αὐτὸς. In O. vacat.
 6. -לע.

k) Coisl. in textu ✕ ὅτι ἔκρυψεν τὰς ἀγγέλους, ἕς ἀπεσεί-
 ✕ λκμεν; quae defunt in Ed. Rom. et respondent hebr. וק
 וקלה קנהקח קנהקח-קנהקח. Ibid. O. ἐνδυμηθέντες,
 m. ἐν ἐπιθυμίᾳ γενόμενοι.

l) Coisl. καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαός. Grabe ✕ καὶ ἠλαλαξαν;
 καὶ ἐσάλπισαν. Caeterum idem Coisl. postea v. 23. O. Ἰσραήλ
 m. Oί O. καὶ τῶν υἱῶν. vid. Praef. p. 155. Porro v. 25 O. τὸν
 οἶκον m. Oί O. καὶ πάντα. Et v. 26. O. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκάνη
 marg. πάντες καὶ ἐναντίον κυρίου.

m) Grabe καθὼς ὠμώσατε αὐτῇ, cum Aferisco.

n) Basil. Mas. et Gr. cum Ast.

6. קהק — — נב-לע. O. ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσω-
πον ἐναντίως κυρίε. Aλλ. ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον
αὐτῆ ἐναντι τῆς κίβωτῆ κυρίε.
7. קהק. A. א, א, א. O. δέομαι.
בשק. O. καὶ κατωκίθημεν. Aλλ. καὶ παρωκήσαμεν.
8. רמק קמ וקנ בוי. O. καὶ τί ἐρῶ; Aλλ. ἐν ἔμοι
κύριε o) τί ἐρῶ;
11. קהק-קמ קהקל קמ. O. κλέψαντες ἀπὸ τῶ
ἀναθέματος. Aλλ. καί γε ἔλαβον ἀπὸ τῶ ἀνα-
θέματος. p)
12. נבל. O. ἐναντι. Aλλ. ἐνώπιον.
13. ק) שקק. O. ἀγίασον. Aλλ. ἀγισον.
18. קריקל — — קלל. ✕ καὶ ἀνεδέχθη ὁ οἶκος Ζαμ-
✕ βεῖ, καὶ προσήχθη γ) ὁ οἶκος αὐτῆ κατ' ἀνδρα.
In O. vacat.
21. קנש קהק. A. σολὴν Βαβυλωνικὴν. s) Σ. ἐνδυμα
συνάε. O. ψιλὴν ποικίλην.
קלרש. A. Σ. σατῆρας. O. διδραχμῶν.
קלרש. Aλλ. ὀλικὴ αὐτῆς. t) In O. vacat.
24. קהק — — קהק-קנה. Aλλ. καὶ τὸ ἀργύριον,
καὶ τὴν σολὴν, καὶ τὴν γλαῦσσαν τὴν χρυσῆν. u)
In O. vacat.
- קנש קמ. Σ. Θ. κοιλάδα Αχάρ. w) O. ἐμεκαχάρ.
25. וקנש.

o) Basil. Masius vero legit δέομαι κύριε.

p) Ex Basil. In Ed. τῶν O. hexaplati sic legebatur.

q) Coisl. O. ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν, marg. πάντες χω. ἐν
κυρίε ἐν τῷ ἀναθέματι αὐτῆ.

r) Basil. Masius legit ✕ καὶ ἀνεδέχθη ὁ ζαβεί. קמ
✕ προσήχθη ὁ οἶκος αὐτῆ κατ' ἀνδρα. Grabe item, καὶ ἀνεδέχθη.
Reliqua vt Basil.

s) Sic Drusius. Basil. vero βαβυλωνίαν. Cacterum Coisl.

h. v. O. ἐν τῇ προνομῇ marg. ἐν τοῖς λαφύροις ἱματίων. Ibid.
O. ἐνδυμηθεῖς m. ἐραδεῖς.

t) Mas. et Gr. cum Ast.

u) Item.

w) Coisl. Qui et postea post קהק,
marg. πάντες χω. τῷ ἀχάρ habet.

25. עכרתנו. A. Σ. Θ. συνταράσσεις. O. ἀλόθρευταις.
 במבנים הם — — ושרו. Αλλ. καὶ κατέκαυσαν
 αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὰ ἐν λίθοις. x)
 In O. vacat.
26. הוה היום עד. Αλλ. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.
 In O. vacat.
- עומד עומד. Σ. κοιλαὶς Αχώρ. O. ἔμεκαχώρ.

C A P V T VIII.

1. ירו-תה עו-תה. Αλλ. καὶ τὸν λαὸν αὐτῆ καὶ
 τὴν πόλιν αὐτῆ. y) In O. vacat.
2. למלכה. Αλλ. καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. z) In O. vacat.
6. a) הם נשדו. Αλλ. καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώ-
 πος αὐτῶν. In O. vacat.
7. יע-תם כשכח — — שוהיה. Αλλ. καὶ
 ἐκτρίψατε τὴν πόλιν, καὶ δώσατε αὐτὴν κύριος ὁ
 θεὸς ὑμῶν ἐν χερσὶν ὑμῶν. καὶ ἔσαι ὡς ἂν συλλά-
 βητε τὴν πόλιν. b) In O. vacat.
8. שנה יע-תם יתצח. Αλλ. ἐμπυρρίσατε αὐτὴν
 πυρὶ. In O. vacat.
- 11 — 13. קמח בן הנה — — נשדו ירו.
 11. Αλλ. καὶ παρενέβαλον ἀπὸ Βορβῶ τῆς Γαί,
 καὶ

x) Mas. et Gr. cum Ast.

y) Masius et Gr. cum Ast. Coisl. ✕ καὶ τὴν γῆν αὐτῆ καὶ
 ✕ τὸν λαὸν αὐτῆ. z) Grabe cum Ast.

a) Versus 6. — 13. in Basil. ex alio interprete supplentur, vti per totum Iosvam, vbi LXX deficiunt. — Masius et Gr. cum Ast. — Ad. v. 7. Grabe legit, ἐκτρίψετε. Ad. v. 8. Mas. et Gr. ἐμπυρρίσατε, Basil. ἐμπυρρίσατε. Ad. v. 12. Basil. βηθάνη. Mas. βηθאון. Gr. βααθνήλ.

b) Coisl. ✕ καὶ ἐκτρίψεται (sic) τὴν πόλιν, καὶ δώσα
 ✕ αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν χερσὶ ὑμῶν, καὶ ἔσαι ὡς ἂν συλ-
 ✕ λάβητε τὴν πόλιν καὶ ἐμπυρρίσατε αὐτὴν ἐν πυρὶ. — Idem
 Coisl. v. 10. ✕ καὶ ἠυλίδη Ἰησῆς τὴν νύκτα ἐκάνην ἐν
 μίση τῆ λαῶ.

- καὶ ἡ κοιλάς ἀναμέσον αὐτῆ καὶ τῆς Γαί. 12. καὶ ἔλαβεν ὡς ἑ. χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτῆς ἐνεδρον ἀναμέσον τῆς Βαιθάνη καὶ τῆς Γαί, θάλασσαν τῆς Γαί. 13. καὶ ἔθηκεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν, ἣ ἦν ἀπὸ βορρᾶ τῆ πόλεως, καὶ τὰ ἔχματα αὐτῆ θάλασσα τῆς πόλεως. καὶ ἐπορεύθη Ἰησῆς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος. c). In O. vacat.
14. הַבַּהֲרָה לְרַגְלֵי הַיָּם. Αλλ. εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον Ραβιά. d) In O. vacat.
15. הָרָחֵק הָרְחֵק — — רַחֵק יוֹנִי. Αλλ. καὶ ἔφυγεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου, καὶ ἐνίχυσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τῆ διώξαι ὀπίσω αὐτῶν. e) In O. vacat.
17. לֹא רָחַק. Αλλ. καὶ ἐν Βαιθίλ. In O. vacat.
18. בְּכִידוֹן. Α. σὺν τῷ Γεσῶ. Σ. σὺν τῇ ἀσπίδι. Ο. ἐν τῷ Γαισῶ.
20. f) הָרָחֵק לֹא — — רָחַק. Αλλ. καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἐρημον; ἐσράφησαν ἐπὶ τῆς δίοκοντας. In O. vacat.
22. הָרָחֵק. Ο. εἰς συνάντησιν. Αλλ. εἰς συνάντησιν αὐτῶν.
- הָרָחֵק — רָחַק. Ο. καταλειφθῆναι αὐτῶν. Αλλ. καταλειφθῆναι ἐξ αὐτῶν.
24. כָּלֵל כָּלֵל. Ο. καὶ ὡς ἐπαύσαντο. Αλλ. καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο.

γδρι.

c) Hi versus ad marg. Coisl. ponuntur cum Asteriscis.

d) Mas. et Gr. κατὰ πρόσωπον τῆς Αραβιά,

e) Defectus LXX intt. supplentur de more ex Basil.

Sic postea v. 17.

f) v. 20. vsque 26. omnia ex Basil. Ad 26. Drufius notat illa εἰς ἀνεπισημασμένη εἶναι alterius interpretis, et forte A. Verum potest etiam esse Θ. qui sic Ex. 22, 12. Lectiones v. 29. sunt ex Cod. Basil. Et a v. 29. vsque ad fin. cap. LXX deficiunt in Ed. Rom. quae in Basil. supplentur, etiamque in aliis MSS. et in Polyglott. angl. Sequentes autem lect. a v. 29. in Basil. ad marg. sine interpret. nomine habentur.

רמח - לפי כלם לוי. אλλ. καὶ ἔπεσον g) πάντες ἐν
 σώματι ῥομφαίας. In O. vacat.

רמח. O. ῥομφαίας. Αλλ. μαχαίρας.

26. העי ישיבו הני - כל — — עשוהו. Αλλ. καὶ Ἰησοῦς
 ἐκ ἐπέσρεψεν χεῖρας αὐτῆ, ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ
 Γαίω ἕως ἀνεθεμάτισε πάντας τὰς κατοικῆντας
 Γαί. In O. vacat.

29. הערב תע - עד. O. ἕως ἑσπέρας. Αλλ. ἕως καιρῶ
 τῆς ἑσπέρας.

רמח ער פח - למ. O. εἰς τὸν βόθρον. Αλλ. ✕ πρὸς
 ✕ τὴν πύλην τῆς πόλεως.

31. יהיה הנהגה - נל. Αλλ. ἐκ ἐπεβλήθη. Αλλ. ἐκ
 ἐβλήθη ἐπ' αὐτές. In O. vacat.

34. הורה בכפף - למ. Αλλ. τῷ νόμῳ Μωσῆ. Αλλ. τῷ
 βιβλίῳ τῆς νόμου Μωσῆ. In O. vacat.

35. משה. Αλλ. Μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ. Αλλ. κύριος
 τῷ Ἰησοῦ. In O. vacat.

C A P V T IX.

3. עשוהו. O. κύριος. Αλλ. Ἰησοῦς.

4. המורה. O. ἐπὶ τῶν ἁμῶν. Αλλ. ἐπὶ τῶν ὄνων. h)

5. הנלמד. Σ. ἐπιβλήματα ἔχοντα. O. κατα-
 πεπελματωμένα.

מרה — — מהל לה. Α. καὶ πᾶς ὁ ἄρτος ὁ ἐπι-
 σιτισμὸς αὐτῶν ξηρὸς ἐγενήθη, καὶ ἐψαθυρωμένος.
 Σ. καὶ πᾶς ὁ ἄρτος τῆς ἐπισιτισμῆς αὐτῶν ξηρὸς
 ἐγένετο καπυρός. O. καὶ ὁ ἄρτος αὐτῶν τῆς ἐπισι-
 τισμῆς ξηρὸς καὶ εὐρωτιῶν καὶ βεβρωμένος. Θ. καὶ
 οἱ ἄρτοι τῆς ἐπισιτισμῆς αὐτῶν ξηροὶ καὶ βεβρωμένοι.

G g 2

12. מבחינו.

g) Coisl. ἐπὶ ἔπεσαν — Idem Coisl. v. 31. O. ἐκ ἐπε-
 βλήθη, marg. ἐπ' αὐτές.

h) Haec est vera lectio τῶν O. Illa videtur mendose in-
 vecta, quamvis Augustinus vtramque agnoscat.

12. מבתינו. Αλλ. ἀπὸ οἴκων ἡμῶν. i) In O. vacat.
 17. וישלח — — ויבא. O. καὶ ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. Αλλ. καὶ ἐξῆλθον τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. k)
 18. למה יהיה ביהוה. O. κύριον τὸν θεὸν Ἰσραήλ. Αλλ. ἐν Κυρίῳ Θεῷ Ἰσραήλ.

CAPVT X.

1. דקד - דני. Α. Σ. Ο. Θ. Αδωνισεδέκ. l) O. ἄλλως, Αδωνιβεζέκ.
 ויהי ביהוה ויהי למה יהיה. O. πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς Ἰσραήλ. Αλλ. πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς τὰς υἱὰς Ἰσραήλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν. m)
 3. דביר. O. Δαβὶν. Αλλ. Δαβεῖρ. Αλλ. Δαιβάν. Αλλ. Δαμίν.
 5. ויעלו ויעשו. O. καὶ ἀνέβησαν. Αλλ. καὶ συνήχθησαν καὶ ἀνέβησαν.
 והמה. Α. Σ. Θ. τῶν Αμορραίων. n) O. τῶν Ἰεβουσαίων.
 ויהי. Α. Σ. Θ. Εγλάμ. O. Ὀδολλάμ.

8. - נל.

i) Mas. et Gr. ἀπὸ οἴκων ἡμῶν, cum Aft. Sic habet etiam Coisl. qui idem supra v. 8. ad παραγεγόναιε notauit in m. ἦκατε. Et infra v. 15. O. ὡμόσαι αὐτοῖς inarg. ὄρκον. Porro v. 21. ante ζήσονται, in καὶ ἅπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες. Denique v. 24. post λέγοντες m. ὅτι ἀγγελία.

k) Ita Gr. cum Aft.

l) Sic Basil. qui notat sine dubio hanc lectionem in Hexaplis haberi, etiam apud LXX secus quam ἐν τῇ κοινή, ubi legebatur, et haecenus legitur, Αδωνιβεζέκ.

m) Ita Mas. et Gr. cum Obelo ad πρὸς Ἰησοῦν καὶ, et cum Aft. ad illud, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν. Caeterum notandum Coisl. v. 2. post μετροπόλεων in m. habere, ὅτι αὐτὴ μεγάλη ὑπὲρ τῆς Γαλ, quae desunt in O. Et iam post v. 6. desunt in hoc Codice folia vsque ad fin. c. 22.

n) Verisimile est, hanc etiam lectionem in Ed. τῶν O. hexapliari fuisse, non vero Ἰεβουσαίων. Nam ibi manifesta illa errata expuncta fuerant.

8. תמני-נל. O. ἔχ ὑπολειφθήσεται. Aλ. ἐθήσεται.
10. ירתי-תי. O. Ωρωνίν. Aλλ. Ωρωνείμ. Aλλ. Βαιθωρών.
11. תלת בנין. A. λίθες μεγάλης. O. λίθες χαλάσης.
12. טו. A. σιώπα. Σ. παῦσον. O. σήτω.
13. תלת בנין. O. κατὰ Φάραγμα Αἰλῶν. Aλ. κατὰ Φάραγμα Αἰλῶν, ἕως ἐκπολεμήσω τὸν λαὸν τῆτον. o)
13. תלת בנין — — תלת-נל. Aλ. ἕχί τῆτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίε τῆ εὐθῆς. p) In O. vacat.
14. תלת בנין. O. ἐπακῆσαι θεὸν ἀνθρώπου. Aλ. ἐπακῆσαι θεὸς (1. θεὸν) φωνῆς ἀνθρώπου.
15. תלת בנין — — תלת בנין. Aλ. καὶ ἐπέσρεψεν Ἰησῆς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῆ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Γαλιλαίαν. In O. vacat.
18. תלת בנין. O. λίθες. Aλ. λίθες μεγάλης.
19. תלת בנין — — תלת בנין. A. Θ. καὶ ὑμεῖς μὴ σήκετε διώξατε ὀπίσω. Σ. ὑμεῖς δὲ μὴ ἀποσῆτε, διώξατε κατόπιν. O. ὑμεῖς δὲ μὴ ἐσήκατε καταδιώκοντες ὀπίσω.
20. תלת בנין — — תלת בנין. O. διεσώθησαν εἰς τὰς πόλεις. Aλ. διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις.
21. תלת בנין-ל. Aλ. εἰς τὴν παρεμβολὴν. In O. vacat.
26. תלת בנין תלת בנין. O. καὶ ἐκρέμασεν. Aλ. καὶ μετὰ τὸ θανατῶσαι αὐτῆς ἐκρέμασεν.
27. תלת בנין. O. λίθες. Aλ. λίθες μεγάλης.
28. תלת בנין-תלת בנין. O. ξίφους. Aλ. μαχαίρας, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς.

Gg 3

33. תלת בנין.

o) Haec, quae in hebr. non exstant, ex alio int. adferuntur a Basil.

p) Masius et Grabe cum Alf.

33. וכל-תח — — תלע יח. Α. Σ. Ο. τότε ανέβη
 Οράμ. q) (Ο. άλλ. Ελάμ) βασιλεύς Γάζερ βοηθή-
 σων τῇ Λαχεΐς. Θ. Αγάζερ βασιλεύς Λαχεΐς.
 34. תלע. Α. Ο. Αιγλάμ. Ο. άλλως, εις Οδολλάμ.
 37. וירש וירשה נל. Ο. ἐκ ἧν διαστωσμένος. Αλλ. ἔ
 κατέλειπεν στωσμένον.
 40. ורנב. Ο. καὶ τὸν Ναγέβ. Αλλ. καὶ τὸν νότον.
 Αλλ. Ναβαί.
 41. ושח ויח. Αλλ. καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸς ὁ
 Ιησῆς. In O. vacat.

C A P V T XI.

1. ורנב. Α. Σ. Ο. Θ. Ιωβάβ. Αλλ. Ιωάβ.
 ורנב. Ο. Συμοών. Αλλ. Ὑμερῶν. Αλλ. Συμερῶν.
 Αλλ. Σομερῶν.
 2. בערב. Α. τὴν ὀμαλήν. Σ. πεδινήν. r) Ο. Αραβά.
 מים דור בנסה. Σ. ἐν τῇ παραλία Δωρά. s) Αλλ.
 Ναφεθδώρ. Αλλ. Ναφεναιεδδώρ.
 3. פסחקה גרהב. Ο. εις γῆν Μασσύμα. Αλλ. εις τὴν
 Μασσεμαίθ.
 6. ויללח. Σ. occifus. Ο. τετροπωμένους. Αλλ. τετρο-
 μένους. t)
 ורנב ויח. Ο. ἐναντίον τῆς Ισραήλ. Αλλ. ἐνώπιον τῶν
 υἱῶν Ισραήλ.
 8. מים תרנב. Α. Μασραιφώθ ὕδατος. Σ. Μασραι-
 φώθ θαλάσσης. u) Ο. Μασσαιρεφώθ Μαίμ.
 Ο. άλλως, Μασερῶν.
 9. רנב.

q) In LXX. Ed. Rom. legitur Ελάμ. Lectio Theodo-
 tionis vitiosa fuit.

r) Sic Drufius. Mallem ἐν ὀμαλή, ἐν πεδινή.

s) Drufius, Σ. τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης Δώρ; nescio unde.
 Nos obsequimur Hieronymo et Eusebio. t) Forte Σ.

u) Sic Eusebius. Drufius, Α. μασραιφώθ τῶν ὑδάτων.
 Σ. μασραιφώθ ἀπὸ θαλάσσης. Ed. Rom. μασερῶν.

9. רשנכ. Ο. ὄν τρόπον. Αἰ. καθότι.
 10. עשוהו בשוה. Ο. καὶ ἐπεγράφη Ἰησῆς. Αἰ. καὶ
 ἐπέσρεψεν Ἰησῆς, καὶ πᾶς Ἰσραήλ μετ' αὐτῶ.
 13. ׀לה-לע תוהענה. Α. ἐσηκίως ἐπὶ χώματος.
 Σ. ἰδρυμένας ἐκάσῃς ἐπὶ ὕψους. Ο. κεχοματισμέ-
 νας. Θ. ὄχυράς.
 17. רלהה רהה מן. Α. ἀπὸ ὄρους μεριζομένας. Σ. ἀπὸ
 ὄρους λείας. Ο. ἀπὸ ὄρους χελχάι.

CAPVT XII.

1. מנה. Ο. Αρνῶν. Αἰ. Αροή. Αἰ. Αρή.
 3. קסנה. Α. λαξευτήν. Ο. Φασγά.
 4. שוהה. Ο. κατοικῶν. Αἰ. ἐξασιάζων.
 5. שוהה. Ο. Γεργεσί. Αἰ. Γεσγρί.
 12. מנה. Ο. Αιλάμ. Αἰ. Αιγλάμ.
 14. מה. Ο. Αδέρ. Αἰ. Αραδ.
 18. מנה מנה — — מה. Οἱ λοιποὶ, βασιλέας Λε-
 παρῶν w), βασιλέας Μαδῶν. Αἰ. Μαβρῶν.
 19. מהה מהה מה — — מהה מהה מה. Αἰ.
 βασιλέας Ασῶρ, βασιλέας Σαμβρῶν, βασιλέας Μαβ-
 ρῶν, βασιλέας Αχσάφ, βασιλέας Θανάχ, βασιλέας
 Μαγεδδῶν, βασιλέας Κέδες, βασιλέας Ἰεκομνῶν τῶ
 Χερμέρ, βασιλέας Βαιθῆλ, βασιλέας Αδδῶρ τῶ Να-
 φενεδδῶρ, βασιλέας Γοῖν τῆς Γελγέλ (Αἰ. Γαλγαῖλ)
 βασιλέας Θερσα x). Ο. βασιλέας Ασῶν, βασιλέας
 Συμοῶν, βασιλέας Μαμβραῶν, βασιλέας Αζίφ, βα-
 σιλέας Κάδης, βασιλέας Ζαχαῖν, βασιλέας Μαρε-
 δῶν, βασιλέας Ἰεκὸν τῶ Χερμέλ, βασιλέας Οδολλῶν
 G g 4 τῶ

w) Masius legit, λισκῶν.

x) Haec nomina quae in LXX mire perturbata et cor-
 rupta erant, (vt et hodie sunt in Edit. Rom.) in Basil. ex aliis,
 vt videtur, interpret. secundum hebr. restituuntur ad marg.
 vt nos referimus. Masius aliquantum variat, et lectionem
 hebr. pressius sequitur.

τῆ Φεννεαλδώρ, βασιλέα Γεὶ τῆς Γαλιλαίας, βασιλέα Θερσαί.

23. קנל קר. Σ. Δώρ τῆς παρραλίας γ). Ο. τῆ Φεννεαλδώρ.

קנל קר. Α. Σ. ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Ο. Γεὶ τῆς Γαλιλαίας.

C A P V T XIII.

3. קיעק. Ο. Ευαίω. Αλλ. Ευείν.

5. קבל. Ο. Γαλιλάθ. Αλλος, Γαλιλάθ. Αλλος, Γαβλί.

7. קב. Α. Βαεγγά. Σ. Ο. Θ. Βααλγά z). Ο. άλλως, Γαλγάλ.

9. קמק. Α. Σ. τὴν ὀμαλήν. Ο. τὴν Μισώρ.

קמק. Ο. Μαδαιβαί. Αλλως, Μαιδαβαίν.

11. קמק. Ο. Γεσιρί. Αλλ. Γεσρίτε.

12. קמק קמק. Ο. ἀπὸ τῶν γιγάντων. Αλλ. ἀπὸ τῆ λέμματος τῶν γιγάντων.

16. קמק. Σ. Α. τὴν ὀμαλήν. Ο. τὴν Μισώρ. Αλλ. τὴν γῆν ὀμαλήν Μεισώρ a).

19. קמק. Οἱ λοιποὶ, τῆς κοιλάδας. Ο. Ενάικ b).

20. קמק. Α. λαξευτήν c). Ο. Φασγά.

21. קמק קמק קמק. Ο. Ροβὲ ἀρχοντα ἕναρα Σιών. Αλλ. Ροβὲ ἀρχοντας παρὰ Σιών. Αλλ. Ροβὲ ἀρχοντα Σιών.

22. -לן

y) Vide cap. praec. v. 2.

z) Sic Basil qui de Edit. τῶν Ο. hexaplari intellendus est, uti vetusta lectio secundum Σ. et Θ. emendata fuerat. In Edit. Rom. legitur, γαλγάλ. Mas. et Gr. Βαλγάς.

a) Basil. in textu. Haec autem interpretatio ex duabus facta videtur.

b) Gr. legit ἐνάικ.

c) Vide Num. 21, 20.

22. םללהלח-לח. Ο. ἐν τῇ ἔσπῃ. Ἀλλ. ἐν τῇ τροπῃ.
 Ἀλλ. ἐν τῇ πρόνομῃ.
 23. ןחצוק. Σ. ἄγροι αὐτῶν. Ο. ἐπαύλεις αὐτῶν.
 25. ערוער. Ο. Αραβία. Ἀλλ. Αροήρ.
 רבה. Ο. Αραβία. Ἀλλ. Ραββία.
 26. ממחנים. Ο. Μααίν. Ἀλλ. Μανάν. Ἀλλ. Μαναίμ.
 דבר. Ο. Δαιβάν. Ἀλλ. Δαιβείρ.
 27. בעמ. Α. Σ. ἐν τῇ κοιλάδι d). Ο. Εναδόμ.
 ביה הום. Ο. Μεθαρτάν e). Ο. ἄλλως, ὀθαργαί.
 Ἀλλ. Βηθαρτάν.
 נמה ביה. Ο. Βανθαναβραία. Ἀλλ. Βηθναβραία. Ἀλλ.
 Θαναβραία.

CAPVT XIV.

4. מגרשיהם. Σ. προάσεις αὐτῶν. Ο. ἀφωρισμένα αὐτῶν.
 6. לגלג. Ο. Γαλγάλ. Ἄλλος, Γαλγάλοις. Ἄλλος, Γαλγάδ.
 7. רבה חו רבא. Α. Σ. Ο. ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.
 8. לב-תח. Ο. καρδίαν. Ἀλλ. διάνοιαν.
 חמלח. Ο. προσετέθην. Ἀλλ. προσεθέμην.
 9. לבני. Ο. τέκνοισσ. Ἀλλ. υἱοῖσσ.
 13. Post, Ἰησῆς, ἄλλος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν; καλῶς f).

CAPVT XV.

1. נגבה. Ο. πρὸς λίβα. Ἀλλ. πρὸς νότον.
 3. רעבר עצמונה — — ררה הלע. Ο. καὶ προσαναβαίνεις εἰς Σάραδα, καὶ ἐκπορεύεται τὴν κατὰ
 Gg 5 δυσμαῖς

d) Euseb. de locis hebr. ἐνεμέκ.

e) Sic Basil. in textu. Alterum est Edit. Rom. Tertium ex alio interprete adfertur in Basil.

f) Haec adferuntur in Basil, nec existant in Hebraeo.

- δυσμαίς Κάδης, καὶ ἐκπορεύεται ἐπὶ Σελμωνάιν. Αἱ προαναβαίνεις εἰς Ἀράβα, (Αἱ Αβδηρα) καὶ περιπορεύεται τὴν Γαλααδίτην, καὶ πορεύεται ἐπὶ Ἀσελμῶνα.
- קרקרה. Σ. τὸ ἔδαφος. Ο. τὴν κατὰ δυσμαίς.
4. נב. Ο. λιβός. Αἱ. νότθ.
5. הירן הקר ער. Ο. ἕως τῆς Ἰορδάνου. Αἱ. ἐπὶ μέγας τῆς Ἰορδάνου.
6. הבר הב. Σ. (ἐν τόποις κατὰ ἀοίκητον) β). Ο. Βαιθαράβα.
7. שמש-עין מי-ל. Α. Σ. Θ. πηγὴ ἡλίου. Ο. τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς τῆς ἡλίου.
8. הנ-בן. Ο. Ἐννόμ. Αἱ. υἱὸς Ἐννόμ.
9. ער-ה-ע-ר. Α. Ο. καὶ διεκβάλλει ἐπὶ κόμας ἕρως h) Εφρών. Σ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς πόλεις ἕρως Εφρών. Θ. καὶ διεκβάλλει εἰς Γαὶ ἕρως Εφρών. Ο. ἄλλως, καὶ διεκβάλλει εἰς τὸ ἕρως Εφρών.
10. יע-ה-ה-ה. Ο. ἐπὶ νώτθ πόλιν Ἰαρίμ. Αἱ. ἐπὶ Εἴσαρες i).
11. ימ. Ο. ἐπὶ Θαλάσσαν. Αἱ. παρὰ Θαλάσσαν.
13. רב. Ο. Ἀρβόκ. Αἱ. Ἀρβέ.

14. -תן

g) Hic deficiunt graeca Eusebii de locis hebr., Hieron. vero vertit, *Betharaba*, pro qua Symm. *transulit*, in locis quae iuxta inhabitabilem sunt. Drufius, Σ. ἐν τοῖς πεδινῶν ἢ ἀοικήτοις, quae est duplex versio, qua Symm. pronisue utitur ad vertendum קרקרה.

h) Haec lectio O. in Hexaplis erat ex A. desumpta. Postrema est Editionis R.

i) Mendose, ut videtur.

14. יַשׁוּ-הַנּוֹ. Ο. Σισί. Αλλ. τριχιώτα k).
19. נַנְנָה. Ο. Ναγέβ. Αλλ. νότα.
- סוּי הַלָּג הַלְּהַתְּנִי. Ο. δός μοι τὴν Βοτθανίς. Αλλ. δός μοι Γωλαθμαίμ l).
- הַיֵּלֶן הַלָּג הַנּוֹ. Ο. τὴν Γοναιθλαὴν τὴν ἄνω. Αλλ. τὴν Γολάθ τὴν ἄνω m).
21. הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן. Α. αἱ πόλεις ἀπὸ τελευταίς τῆς φυλῆς. Σ. αἱ πόλεις ἀπ' ἄκρας τῆς φυλῆς. Ο. πόλις πρώτη φυλή n). Ο. ἄλλως, πόλεις πρὸς τῇ φυλῇ. Θ. πόλεις αὐτῶν ἀπὸ τέλους φυλῆς.
- 21 — 43. ο) הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן — — — הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן הַיֵּלֶן. Αλλ. 21. ἐπὶ τῆς ἐρήμης Καββεὲλ, καὶ Εδραϊ, καὶ Ιαγέρ, 22. καὶ Κινά, καὶ Διμώνά, καὶ Αδαδά, 23. καὶ Κεδές, καὶ Ασώρ, καὶ Ιεθναί, 24. Ζίφ, καὶ Τελέμ, καὶ Βαλαθ, 25. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ πόλις Αγερώων αὐτῆ Ασώρ, 26. καὶ Αμαίμ, καὶ Σαμαά, καὶ Μωλαδά, 27. καὶ Ασεργαδδά, καὶ Βαιθφαλέθ, 28. καὶ Χορλαίλ, καὶ Ασαρσελαί, καὶ Βηθσαβεε, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βααλαί, καὶ Δυείμ, καὶ Ασέμ, 30. καὶ Εθωδάμ, καὶ Χεήλ, καὶ Ερμαί, 31. καὶ Σικελέγ, καὶ Μελεμναί, καὶ Σανσαννα, 32. καὶ Λαβθαίθ, καὶ Σελεείμ, καὶ Ρεμμων, πόλεις ἑξήκοντι ἑννέα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. ἐν τῇ πεδινῇ ἑδθαὸλ, καὶ Σαρά, καὶ Ασονά, καὶ Ραμούν,

k) Videtur esse A.

l) Sic Basil. qui in textu legit, γωθλαμκαί.

m) Ita Basil. in textu. In marg. autem, γογεθλέμ.

n) Sic Basil. in textu, alt. in marg.

o) Nomina propria quae sequuntur in Edit. Rom. mire deformata sunt. Basil. vero, vnde eorundem nominum restitutionem ad litteram mutuamur, eadem ipsa ex aliis interpretibus secundum hebraicam fidem refert.

Ραμεόν, 34. καὶ Ζανώ, καὶ Αδίαθαίμ, καὶ Ηναίμ,
 35. καὶ Ιερεμέθ, καὶ Οδολλάμ, καὶ Νεμβραί, καὶ
 Σωχώ, καὶ Αζηκά, 36. καὶ Σαργαρείμ, καὶ Γα-
 θηραὶ πόλεις ἰδ'. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σεν-
 ναίν, καὶ Αδασα, καὶ Μαυδαλγαίλ, 38. καὶ Δα-
 λααίν, καὶ Μασφαί, καὶ Είκαρεήλ, 39. καὶ Λα-
 χεῖς, καὶ Βασκαάθ, καὶ Αγλών, 40. καὶ Χαβ-
 βαί, καὶ Χαμαῖς, καὶ Χαθλώς, 41. καὶ Γαθηραίθ,
 καὶ Βηθδαγαώθ, καὶ Νωτμαί, καὶ Μακηδαί, πόλεις
 ἰδ'. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42. Λεβμινά, καὶ Αδέρ,
 43. καὶ Ιεφθαί, καὶ Λοσεννά, καὶ Ναβερίμ, 44.
 καὶ Κεϊλαί, καὶ Αμεσαί, καὶ Ζέν (ad marg. Αχζαίβ)
 καὶ Μαρεθαί, καὶ Εδώμ. Ο. 21. ἐπὶ τῆς ἐρήμης,
 καὶ Βαισελεήλ, καὶ Αραί, καὶ Ασαρ, 22. καὶ
 Ικάίμ, καὶ Ρεγμαί, καὶ Αρβήλ, 23. καὶ Καδής,
 καὶ Απορειωναίν, καὶ Μαιναίμ, 24. καὶ Βααλμει-
 ναίν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 25. καὶ αἱ πόλεις Ασε-
 ρων, αὕτη Ασώρ. 26. καὶ Σήν, καὶ Σαλμααί, καὶ
 Μωλαδαί. 27. καὶ Σερί καὶ Βαιφαλαίθ, 28. καὶ
 Χολασεωλαί, καὶ Βηρσαιβεε, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν,
 καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βαλαί, καὶ Βακακ,
 καὶ Ασώμ, 30. καὶ Ελβαυδαίδ, καὶ Βαιθήλ, καὶ
 Ερμα, 31. Σεκελακ, καὶ Μαχαρείμ, καὶ Σιδση-
 νακ, 32. καὶ Λαβώς, καὶ Σαλή, καὶ Ερωμαίθ,
 πόλεις ἑκοσι ἑννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. ἐν
 τῇ πεδινῇ Ασαόλ, καὶ Ρααί, καὶ Αοσαί, 34. καὶ
 Ράμεν, καὶ Τανώ, καὶ Ιλθθαίθ, καὶ Μαιανί, 35.
 καὶ Ιερεμέθ, καὶ Οδολλάμ, καὶ Μεμβραί, καὶ Σω-
 χώ, καὶ Ιαζηκά, 36. καὶ Σακαρείμ, καὶ Γαθηραί,
 καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς, πόλεις δεκατέσσαρες, καὶ
 αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σενναί, καὶ Αδασαίν, καὶ
 Μεγαδαλγαίδ, 38. καὶ Δαλαίδ, καὶ Μασφαί, καὶ
 Ιαχαρεήλ, 39. καὶ Βασηθαίθ, καὶ Ιδαδαλία,
 40. καὶ Χαβραί, καὶ Μαχέες, καὶ Μααχώς, 41.
 καὶ Γεδδώρ, καὶ Βαγααδιήλ, καὶ Ναμαίν, καὶ Μα-
 χηδαίν,

χηδαίν, πόλεις ἐκκαίδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.
 42. Λεβναί, καὶ Ἰθακ, καὶ Ἀνώχ, 43. καὶ Ἰα-
 ναί, καὶ Νασιβ, 44. καὶ Κεϊλάμ, καὶ Δικισί,
 καὶ Κεζίβ, καὶ Βαθησαέρ, καὶ Αἰλώμ.

33. חלדשכ. Ο. ἐν τῇ πεδινῇ Ἀσαόλ, καὶ Ρααί, καὶ
 Λοαί. Ἀλλ. ἐν ὑπερωρίᾳ ρ).

46. חלדשכ. Ο. Ἀσηδώθ. Ἄλλος, Ἀζώτθ. Ἄλλος,
 Ἀσδών.

C A P V T XVI.

3. חלדשכ. Ο. Ἀπταλίμ. Ἀλλ. Ἰεφαλθί, ἦ, Νεφ-
 θαλείμ.

6. חלדשכ. Ο. Ἰκασμών. Ἄλλος, Οκλομών. Ἄλ-
 λος, Μαχθώθ.

C A P V T XVII.

2. חלדשכ. Ο. Ἰεζί. Ἀλλ. Ἰεζεῦ. Ἀλλ. Ἀχιεζέρ ρ).
 חלדשכ. Ο. Κελέζ, καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰεζήλ.
 Ἀλλ. Χαλέχ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀεήλ.

חלדשכ. Ο. Συμαρίμ. Ἄλλος, Μααρεῖν. Ἄλλος,
 Σεμίραε.

5. חלדשכ. Ἀλλ. καὶ τὴν Βασάν. In O. vacat.

7. חלדשכ. Ο. Δηλαινάθ. Ἀλλ. Δηλαινωθέμ.
 Ἀλλ. ἀπὸ Ἀσῆρ Μαχθώθ.

ככ. Ο. Ἀνάθ. Ἀλλ. Ναεθ. Ἀλλ. Συχέμ.

חלדשכ. Α. Σ. τὸς κατοικῆντας. Ο. Ἰασσίβ. Ἀλλ. Ἰα-
 σήφ. Ἀλλ. Ἰασβήδ.

חלדשכ. Ο. Θαφθώθ. Ἀλλ. Σαφέθ.

9. חלדשכ

ρ) Melius legatur, ὑπερωρίᾳ.

q) Leg. חלדשכ. Prior lectio corrupta, vt multae in
 sequentibus.

9. ערי תיה. Ο. ἀνάμεσον πόλεως. Ἀλλ. ἀπὸ τῆς πόλεως.
 16. נצמ נל. Ο. ἐκ ἀρέσκε. Ἀλλ. ἐκ ἀρκέσε.

CAPVT XVIII.

1. םהניל השהב. Ο. ἐκρατήθη, ὑπ' αὐτῶν. Ἀλλος, κατειργάθη. Ἄλλος, ὑπετάγη εἰς πρόσσπον αὐτῶν.
 5. מנגב. Ο. ἀπὸ λιβός. Ἀλλ. ἀπὸ νότ.
 8. לכה. Οἱ λοιποὶ, διαγράψαι. Ο. χωροβατήσαι. Ἀλλ. χωρογραφήσαι.
 12. ון ביה. Ο. Βαιθών. Ἀλλ. Βαιθεήλ. Ἀλλ. Βαιθανῦ.
 13. רה רורח ערבור. Ο. τὰ ὄρια Μααταραβ Ορέχ. Ἀλλ. τὰ ὄρια ἀπὸ Αταραβ Κορέκ.
 15. ימה. Σ. εἰς Θάλασσαν. Ο. εἰς Γαζίν. Ἀλλος, Γαίν.
 16. רגן עין. Ο. πηγὴν Ρωγήλ. Ἄλλος, γῆν Ρωγήλ r).
 17. שמש-עין. Α. Σ. Θ. (πηγὴν ἡλίου). Ο. ἐπὶ πηγὴν Βαιθσαμύς. Ἀλλ. ἐπὶ πηγὴν Σαμύς.
 םמיה. Οἱ λοιποὶ, Εδωμεῖν. Ο. Αἰθαμίν. Ἄλλος, Ναθαμεῖθ s).
 ון. Ο. Βαιών. Ἀλλ. Βαιάν t).

CAPVT XIX.

2. שב-בנה. Ο. Βηρσαβεέ. Ἀλλ. Βῆρ Σαβά.
 8. רמר. Ο. Βαμέθ. Ἀλλ. Ιαμέθ. Ἀλλ. Ιεθθεῖν.
 9. רבנה

r) Videtur mendum esse.

s) Sic Basil. in textu.

t) Vt supra 15, 6.

9. חכמ. O. από τῆ κλήρε. Αλλ. από τῆ δήμε.
 10. הלך ועיר - ער. O. Esedekgwala. Αλλ. eis Oda-
 γαλλά. Αλλ. ἕως Σαρδείθ.
 12. ויר. O. Seddek. Αλλ. Sedea. Αλλ. Σαρίθ.
 שמשה מרה מרה קרמה. Oί λοιποί, ἀνατολῶν ἡλίε. O.
 ἀπό ἀνατολῶν Βαιθσαμύς.
 13. רנהמה מן רנה. Σ. (ἐξήρχετο εἰς Ρεμμῶν) in-
 clytam u). O. καὶ διελεύσεται ἐπὶ Ρεμμῶναρ Μασ-
 φασαοζά.
 14. חנה. O. ἐπὶ Αμῶθ. Αλλ. ἐπὶ Μῶθ. Αλλ.
 Ενναθῶν.
 23. ויריה. O. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Αλλος, καὶ
 ἐπαύλεις αὐτῶν.
 25. חלה. Αλλ. Χελκαίθ w). O. Εξελεκέθ.
 27. רמה ביה. Σ. τόπον κοιλάδος. O. Βαιθμέ.
 Αλλ. Βηθσαμέκ.
 29. ער - מבצר עיר - ער. Α. Σ. καὶ ἕως πόλεος ὀχυ-
 ρώματος Τύρε. O. καὶ ἕως πηγῆς Μασφασατ,
 καὶ τῶν Τυρίων. Αλλως, καὶ ἕως πηγῆς x) Μασ-
 φάν τῶν Τυρίων.
 34. חנה. Αλλ. Αζανῶθ. In O. vacat.
 47. חל. O. Λαχίς. Αλλ. Λεβέμ.

CAPVT XX.

3. חל - בלי בבש. O. ἀκασίως * ἀνευ προ-
 νοίας γ).

3. O.

u) Drufius latine sic: S. Exhibat in Rem. nou inclutam.

w) Sic Martianaecus ex MSS. Huc referunt quidam il-
 lud, A. ἕρος ὀρήζον Σ. ἕρος λαίον. Verum haec pertinent ad
 c. 9, 17. vbi ex Drufio legitur, ἀπό ἕρος μεριζομένη.

x) Leg. ηε pro ער.

y) Ita cum Aster. Mas. et Grabe LXX. vero vna vo-
 ce ἀκασίως.

- 3 .Ο. τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν. Post haec verba in Basil. notatur ad marginem ταῦτα ἐφέρετο ἐν τοῖς. Ο. ἀπόλυτα 2).
- 4 — 6. עוֹלָם בְּיָמֵינוּ — — הָיָה לָנוּ בְּיָמֵינוּ. Καὶ φεύζεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τέτων, καὶ σήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ἀσὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τὰς λόγους τέ- τας, καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἢ συναγωγή πρὸς αὐ- τὰς, καὶ δώσωσιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει μετ' αὐτῶν. 5. καὶ ὅτι (ἰ. ὅτε) διώξει ὁ ἀγγλισεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ἔσσυκλείσασιν τὸν φονεύσαν- τα ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν, ὅτι ἐκ εἰδῶς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτῶν, καὶ ἔμισῶν αὐτὸν αὐτὸς ἀπ' ἐχθρῶν καὶ τῆς τρίτης. 6. καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἕως σῆ κατα πρόσωπον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύσας, καὶ ἐλεύσεται εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ πρὸς τὸν οἶ- κον αὐτῶν, καὶ πρὸς πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν.
8. בָּבֶלֶת — — בְּבָבֶל. Ο. πέραν τῆ Ἰορδάνης ἔθα- κε Βοσόρ. Ἀλλ. πέραν τῆ Ἰορδάνης Ἰεριχώ ἀπὸ ἀνα- τολῶν ἔθακον τὴν Βοσόρ.
- יהל — הן. Ο. Γαυλών. Ἀλλ. Γωλάν.
9. מִכּוֹ. Ο. παίοντι. Ἀλλ. πατάξαντι a).

CAPVT XXI.

2. מִיָּמֵינוּ. Ο. περιπόρεια αὐτῶν. Ἀλλ. προάσεια αὐτῶν b).

4. הָיָה

2) Quo indicatur, in hexaplati Edit. τῶν Ο. haec adie- cta, nec Obelis, Asteriscis, aliisque notulis distincta, sed iis absoluta fuisse.

a) Forte A.

b) Videtur esse Σ.

4. לְגֹרֵג. O. κληρωτί. Αλλ. δια κλήρα.
16. הַיְיָ - הַיְיָ — — הַיְיָ - הַיְיָ. O. καὶ Ασα, καὶ τὰ ἀΦωρισμένα αὐτῆ, καὶ Τανύ. Αλλ. καὶ Αίν, καὶ τὰ ἀΦωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῆ, καὶ τὴν Ιέττα c). Αλλ. Ατγάν.
20. הַיְיָ הַיְיָ. A. Σ. πόλεις κλήρα αὐτῶν. O. Θ. ἡ πόλις τῶν ἱερέων αὐτῶν.
23. הַיְיָ הַיְיָ. O. Ελκωθάιμ. Αλλ. Ελθοκάιμ. Αλλ. Ελθεκωθέμ.
27. הַיְיָ הַיְיָ. O. Γαυλόν. Αλλ. Γαυλάν.
28. הַיְיָ הַיְיָ. O. Δεββό. Αλλ. Δαβραάθ.
29. הַיְיָ הַיְיָ. O. Ρεμμαάθ. Αλλ. Γομμαά. Αλλ. Είεμαάθ.
- גַּי הַיְיָ - הַיְיָ. Oί λοιποί, Πηγαανίμ. (lege πηγῆν Γανίμ.). O. πηγῆν γραμμαάτων.
30. הַיְיָ הַיְיָ. O. Βασελλάν. Αλλ. Μασααίλ.
32. הַיְיָ הַיְיָ. O. Φονεύσαντι. Αλλ. Φονευτῆ.
34. הַיְיָ הַיְיָ. O. τὴν Μαάν. Αλλ. Ιεκναάιμ.
- הַיְיָ הַיְיָ. O. Καδής. Αλλ. Καρθά.
36. (A. Σ. ὀμαλήν). O. Μισώ. Αλλ. Μισώρ d).

CAPVT XXII.

1. הַיְיָ הַיְיָ. O. υἱὸς Ρεβήν. Αλλ. Ρεβηνίτας.
4. הַיְיָ הַיְיָ. Αλλ. δῆλος Κυρίε. In O. vacat.
5. הַיְיָ הַיְיָ. O. διανοίας. Αλλ. καρδίαιε.

8. הַיְיָ הַיְיָ

c) Bas. in textu: qui illam hodiernam lectionem in margine habet.

d) Haec nomina, quae spectant ad Tribum Ruben, defuncta sunt in hebraeo: iam tempore Hieronymi decrant. Quare illud A. Σ. ὀμαλήν, quod quidam h. l. posuit, pertinere creditur ad c. 13, 9. et 16.

Hh

8. ובו. O. ἀπήλθσαν. Αλλ. ἀναλύετε.
 קלח. O. διέλαντο. Αλλ. περιείλαντο.
 9. ובו. O. ἐπορεύθησαν. Αλλ. ἐπέσρεψαν.
 קלח וקחנן קחנן. O. ἦν ἐκληρονόμησαν αὐτήν. Αλλ. ἐν
 ἣ ἐκληρονομήθησαν ἐν αὐτῇ.
 10. קלח - לך. Σ. ὄρια. O. Γαλααδ. Αλλος,
 Γαλιλάθ.
 קלח. מוב. O. βωμὸν μέγαν. Αλλ. θυσιαστήριον.
 16. קלח יקחנן מן קלח. O. σήμερον ἀπὸ Κυρίε. Αλλ.
 σήμερον ἀπὸ ὀπίθεν Κυρίε.
 19. קחנן. A. ἀκαίθαρτος. Σ. βεβήλη. O. μικρά.
 20. קח. O. Ζαρά. Αλλ. Χαρμί.
 28. וביניכם. O. καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν ἡμῶν e).
 Αλλ. τέκνων. Αλλ. γενεῶν.
 30. וקחנן. O. οἱ ἄρχοντες. Αλλ. οἱ χιλιάρχοι.

CAPVT XXIII.

4. קלח. Σ. ὑπέβαλον. O. ἐπέρριφα. Θ. ἔβαλα.
 6. מנו וקחנן קלח. O. ἵνα μὴ ἐκκλίνητε. Αλλ. ἵνα
 μὴ ἐκκλίνητε ἀπ' αὐτῆ.
 7. קלח וקחנן. O. εἰ μὴ λατρεύσητε. Αλλ. καὶ
 εἰ μὴ κομιεῖθε.
 10. קלח קלח. O. ἐξεπολέμει ὑμῖν. Αλλ. ἐξεπο-
 λέμει μεθ' ὑμῶν.
 13. קלח. O. ἐν ταῖς πτέρυγαις ὑμῶν. Αλλος,
 εἰς ταῖς πτέρυγαις ὑμῶν. Αλλος, ἐν ταῖς πλεύραις
 ὑμῶν.
 14. קלח. Αλλ. τῶν ἀγαθῶν f). In O. vacat.

CAPVT

e) Mendose pro ὑμῶν.

f) Mas. et Gr. legunt τῶν καλῶν.

CAPUT XXIV.

1. קמנשׁ. O. Σηλώ. Αλλ. Συχέμ.
 3. כננן קרן-כל. O. ἐν πάση τῇ γῆ. Αλλ. ἐν πάση τῇ γῆ Χανααίν.
 9. בעור בן-בן. Αλλ. υἱὸν Βαιώρ. In O. vacat.
 10. קרן ברך ברך. O. εὐλογίας εὐλόγησεν. Αλλ. εὐλογῶν εὐλόγησεν.
 12. קרן קרן. O. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. Αλλ. καὶ ἐξέβαλεν αὐτούς.
 15. ברך. O. ἐκλέξαθε. Αλλ. ἔλεαθε.
 17. הלה הלה — — ם ברי ם ברי. Θ. ἐξ οὐκ δέλων, καὶ ὅσα ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα. In O. vacat.
 19. קרן קרן-לה. Σ. καὶ Θεὸς ζηλωτής ἐστιν ἔτος. O. καὶ ζηλώσας ἔτος.
 22. קרן קרן. Θ. καὶ εἶπαν, μάρτυρες. In O. vacat.
 23. ברך ברך קרן קרן-קרן. O. Θεὸς τὸς ἀλλοτρίους τὸς ἐν ὑμῖν. Αλλ. Θεὸς τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἐν ὑμῖν g).
 24. קרן קרן-קרן. O. Κυρία. Αλλ. Κυρία τῷ Θεῷ ἡμῶν h).
 25. ככשׁ. O. Σηλώ. Αλλ. Συχέμ.
 26. הלה קרן. Α. ὑποκάτω τῆς δρυός. Σ. ὑπὸ τὴν δρῦν. O. ὑπὸ τὴν τέρμινθον. Αλλως ὑπὸ τὴν τερέβινθον.

Hh 2

27. קרן

g) Sic Basil. in textu.

h) Sic Basil. LXX. deficiunt.

27. 𐤏𐤃𐤅𐤋. Ο. εἰς μαρτύριον. Ἀλλ. μαρτυρεῶν.
28. 𐤏𐤃𐤅𐤋𐤅. Ο. εἰς τὸν τόπον αὐτῆ. Ἀλλ. εἰς τῆ πόλιν αὐτῆ.
30. 𐤏𐤃𐤅𐤋. Ο. τῆ κλήρη αὐτῆ. Ἀλλ. τῆς κληρονομίας αὐτῆ.
33. Post ἐν τῷ ὄρει τῷ Εφραΐμ. Basil. ἕως ὧδε τὸ Εβραϊκόν i).

i) Quo indicatur ea quae in LXX feruntur, nimirum, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λαβόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν κιβωτὸν etc. adic. ita fuisse, nec in hebraeo haberi.

I V D I C V M.

Hh 3

IN

IN
LIBRVM IVDICVM.
ADMONITIO.

Magnam lectionum fyluam nobis suppeditauit Cod. Basil. qui definit in C. XIX, ac plerumque concordat cum MS. Alexandrino. Alii libri, quibus vsus sumus, hi sunt:

Variae lectiones Codicis Alexandrini in Polyglotto Anglicano editae.

Folium vetustissimi Cod. vnc. char. annorum plus quam 1100, sine accent. et spir. cum Obelis et Asteriscis, qui dono olim mihi oblatus est a Domino Desmarezio.

Cod. Regius 1825.

Cod. Regius 1872.

Cod. Regius 1888.

Eusebius et Hieronymus de locis hebr.

Theodoretus editus a. 1642.

Procopius in Heptateuchum.

Io. Ern. Grabe editio.

Notae Edit. Romanae et Drusii.

I V D I C V M.

C A P V T I.

1. קריב. O. *διὰ τῆ Κυρία.* Aλλ. *παρὰ τῆ Κυρία.*
Aλλ. *ἐν Κυρία.*
2. O. *πρὸς αὐτάς.* Aλλ. *ἐν αὐτῶ a).*
3. ונבנה בקרנ. O. *καρταζώμεθα πρὸς τὰς Χαι
ναναίαις.* Aλλ. *πολεμήσωμεν ἐν τῷ Χαιναναίῳ b).*
4. ביד. O. Θ. *ἐν χειρὶ αὐτῶν. c).* O. *ἄλλως, εἰς
τὰς χεῖρας αὐτῶν.*
5. ויכרו. O. Θ. *ἐπάταξαν αὐτάς d).* O. *ἄλλως, ἔκα
ψαν αὐτάς.*
6. ויכרו. O. Θ. *καὶ κατελάβοσαν.* O. *ἄλλως, καὶ
εἶρον.*
7. ויכרו. O. *παρετάξαντο πρὸς αὐτόν.* Θ. *ἄλλως,
ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ.*
8. ויכרו. O. *ἔκαψαν.* Θ. O. *ἄλλως ἐπάταξαν.*
9. ויביו. O. *καὶ ἄγισιν αὐτόν.* Aλλ. *καὶ ἤγα
γον αὐτόν.*
10. ויביו. O. *τὴν Ἱερουσαλήμ.* Θ. O. *ἄλλως, ἐν
Ἱερουσαλήμ.*
11. Vide notam e).

Hh 4

'10. ויביו

a) Basil. hoc in textu illud in margine habet.

b) Videtur esse Θ. c) Nempe sic in Hexaplati.

d) Item. Sic et porro vt Θ. Θ. occurrit.

e) In haec verba, καὶ τὴν πεδινήν Basil. haec notat: *ἐδὲ
τῶν τεσσάρων, τὰ παρατέοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπηλιώτην; quo
significatur ex quatuor interpretibus A. Σ. O. Θ. nomen ha
bere, τὰ παρατέοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπηλιώτην, quae videlicet
lectio forebatur in aliqua Editione.*

10. םינבל. O. ἔμπροσθεν. Aλ. τὸν πρότερον f).
11. ךילי. O. καὶ ἀνέβησαν. Aλ. καὶ ἐνεπορεύθησαν.
רסו - תיהק. O. Καρριαθσεφές. Aλ. Καρριασσοφάρ.
Aλ. πόλις γραμμαίων.
12. ממו. Aλ. ὑπὲρ αὐτόν. In O. vacat.
13. רבוא. O. ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. Aλ. ἐν τῷ
εἰσπορεύεσθαι αὐτήν.
14. תומק - למע. O. ἀπὸ τῆ ὑποζυγίε. Aλ. ἐπάνω τῆ
ὑποζυγίε g).
15. םימ תלג. (Σ. ἀρδείαν ὕδατος). O. λύτρω-
σιν ὕδατος.
- תיהקת תלג תתי תילע תלג תת. A. τὴν Γολλαῖθ
ἄνω, καὶ τὴν Γολλαῖθ h) κάτω. (Σ. — ἀρδείαν
πεδειγῶν). Σ. ἄλλως, κτήσιν ἐν ὑψηλοτέροις καὶ
κλήσιν ἐν κοιλοτέροις i). O. λύτρωσιν μετεώρων καὶ
λύτρωσιν τσαπεινῶν.
16. O. Ιόθορ. Aλ. Ιοβαῖδ.
- תק. O. γαμβρῶ. Aλ. πενθερῶ.
- תקת בני - תת. O. μετὰ τῶν υἱῶν Ιόθα. Aλ. πρὸς
τὸς υἱὸς Ιόθα.
- ךילי. Aλ. καὶ ἐπορεύθησαν. In O. vacat.
17. תתת תמיתת. A. καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν. O.
καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτῆς. Aλ. καὶ ἀνεθεμάτισαν
αὐτήν, καὶ ἐξωλόθρευσαν.
- תתת. O. ἀνάθεμα. Aλ. ἐξολόθρευσις.
18. O. ὄρια. Aλ. ὄριον k).

19. י

f) Hoc Basil. in textu illud ad m.

g) Ita Basil, qui in haec verba hanc notam habet:

διωρθ'κ παν χω vide Prael. p. 153.

h) Sic Procopius et Coislin. Sed Basil. male γολγῶθ.

i) Sic Basil. et Coislin. — Illa prior lectio e Theodoro prodit. Haec magis arridet et Procopii etiam auctoritate iuratur.

k) Sic Basil. cum nota quam v. 14. n. g. indicauimus.

19. ויגדל נל בי. Ο. ὅτι ἐκ ἠδυνήθησαν ἐξολαθρεῦσαι. Ἀλλ. καὶ ἐκ ἐκληρονόμησαν. Ἀλλ. ὅτι ἐκ ἠδυνήθησαν κληρονομήσαι.
20. ויגדל נל בי. Ἀλλοι, καὶ ἄρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς. Ο. ὅτι Ρηχαὶβ διεσείλατο αὐτοῖς.
20. ויגדל נל בי — — ויגדל. Ἀλλ. καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τρεῖς υἱὸς Ἐνάκ. Ο. καὶ ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς τρεῖς πόλεις τῶν υἱῶν Ἐνάκ.
21. ויגדל נל. Ο. ἐκ ἐκληρονόμησαν. Ἀλλ. ἐκ ἐξῆραν m).
22. לך-בית — — ויגדל. Ο. καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ καί γε αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ. Ἀλλ. καὶ περιεσώθησαν οἶκος Ἰωσήφ Βαιθήλ. Ἀλλ. καὶ κατεσκέψαντο οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τῆς Βαιθήλ. Ἀλλ. καὶ κατεσκόπησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τῆς Βαιθήλ.
23. לך-בית ביה-בית-וירי. Ο. καὶ παρενέβαλον, καὶ κατεσκέψαντο Βαιθήλ. Ἀλλ. καὶ παρενέβαλον οἶκος Ἰωσήφ κατὰ Βαιθήλ. Ἀλλ. κατέκοψαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τῆς Βαιθήλ.
24. נח ויגדל. Ο. ἀνὴρ ἐξεπορεύετο. Ἀλλ. ἀνδρα ἐκπορεύόμενον n).
26. ויגדל. Ο. καὶ ἐπορεύθη. Ἀλλ. καὶ ἀπῆλθεν o).
27. ויגדל נל. Ο. ἐκ ἐξῆρε. Ἀλλ. ἐκ ἐκληρονόμησε p).
28. ויגדל. Ο. καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ τὰ περίοικα. Ἀλλ. καὶ τὰ περισπόρια q).

Hh 5

28. ויגדל

l) Idem cum nota διαρθ' ε. m) Basil. cum nota παν.

n) Basil. cum nota v. 14. indicata.

o) Idem c. eadem nota. p) Idem c. nota παν χω.

q) Idem in eodem versu ter notat, καὶ legi pro εδέ:

hac addita nota παν χω.

28. □ωγ. Ο. Θ. ἢ ἔθετο γ). Ο. ἄλλως, ἢ ἐποίησε.
 30. □ηη. Ο. Δωμανά. Θ. Νααλαί. Ο. ἄλλως,
 Εναμμάιν s).
 31. □ω. Ο. Ακχώ. Αλλ. Πτολεμαίδα.
 □ηη. Ο. Ερεώ. Αλλ. Ερεώρ ι). Αλλ. Ρέθ.
 35. □ηη. Ο. τῶ ὀσρακώδες. Αλλ. τῶ μυρσιῶνος υ).
 Ο. ἐν ᾧ αἱ ἀρκτοί, καὶ ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες. Αλλ. ἔσσι
 ἀρκτοί καὶ αἱ ἀλώπεκες.
 □ηη. Οἱ λοιποί, ἐν Αἰλῶν καὶ ἐν Σαλα-
 βείν ω). Ο. ἐν τῶ Μυρσιῶνι καὶ ἐν Θαλαβείν.

CAPVT II.

1. Post, πατράσιν ὑμῶν, additur x), τῶ δέναι ὑμῶν.
 2. □ηη. Ο. καθελείτε. Αλλ. κατασκάψατε.
 3. □ηη □ηη - ηῖ. Ο. ἔμῃ ἐξαρῶ αὐτῆς. Ο. ἄλλως,
 ἔπροθήσω μελοικῆσαι τὸν λαὸν ὃν ἔπα τῶ ἐξῶσαι.
 4. □ηη □ηη — — □ηη. Σ. Ο. καὶ ἐκλαυσαν.
 καὶ ἐπανάμασαν τὸ ὄνομα τῶ τότε ἐκείνις κλαυθ-
 μῶνες. Θ. διὰ τῶτο ἐκάλεσαν γ). Αλλ. διὰ τῶ-
 το ἐκλήθη.
 5. □ηη □ηη. Πάντες, μετὰ Ἰησῆ. ζ).

9. - □ηηη

r) Idem cum nota Ο'. Θ'. παν χω διαρδ' ε.

s) Coisl. in textu ἐναμμάιν, ad marg. Οἱ Γ. καὶ τὸ Εβρ. Νααλαί: qui idem postea v. 31. Ο. Νααλαί, marg. Οἱ Γ. Νααλαί καὶ τὸ Εβρ. Νααλαί.

t) Sic Basil. in textu. In margine ρέθ; Alex. ρέθ; Grabe, ρώβ. θ et ε frequenter confunduntur. — — Deinde idem Basil. v. 33. ad ἔθε τῆς in margine ponit notam v. 14. indicatam.

u) Sic Coisl. in textu. In marg. δρυμῶνος. Οἱ Γ. τῶ ὀσρακώδες sic pro ὀσρακώδες.

w) Coisl. et Basil. qui addit notam v. 14. indicatam.

x) In Basil. et Alex. cum nota παν χω.

y) Idem cum eadem nota. z) Idem cum nota παν.

9. סרה תנחב. Πάντες, ἐν Θαμναθαρές a).
 10. וסרנ. O. προσετέθησαν. Ἀλλ. συνήχθησαν b).
 11. בעוני. O. ἐνώπιον. Ἀλλ. ἐναντίον c).
 12. סומיה, Σ. ἐθῶν d). O. Θ. λαῶν.
 13. לבבל. O. τῆ Βαβέλ e). Θ. τῶ Βαβέλ.
 14. נד. Σ. Θ. ἐν χειρί. O. εἰς τὰς χεῖρας.
 נדע נדע. O. ἐτι ἀντισηנא. Ἀλλ. ἐτι שִׁנְא.
 15. נאני. O. ἐπορεύοντο. Ἀλλ. ἐξεπορεύοντο f).
 Ἀλλ. ἐξεπόρευσαν. Ἀλλ. ἐπόρευον.
 16. O. ἐσώσεν αὐτὰς g).
 17. וירקם ויהלך ויקח. O. ὀπίσω Θεῶν ἑτέρων.
 Ἀλλ. ὀπίσω Θεῶν ἀλλοτρίων.
 ויקח. Oί λοιποί, τὰς ἐντολάς. O. τῶν λόγων.
 18. וכי. O. καὶ ὅτι. Ἀλλ. καὶ ὅτε. Ἀλλ. εἶποτε.
 19. וירקם ויהלך ויקח. O. ὀπίσω Θεῶν ἑτέρων.
 Ἀλλ. ὀπίσω Θεῶν ἀλλοτρίων.
 22. וב. O. ἐν αὐτοῖς. Ἀλλ. δι' αὐτῶν.

C A P V T III.

1. ונסה. Σ. ἀσκήσαμ. O. ὡτε πειράσαμ.
 2. ונעו נל — — קי. O. πλὴν οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν
 ἐκ ἔγνωσαν αὐτά. Ἀλλ. παντελῶς γὰρ οἱ ἔμπρο-
 σθεν αὐτῶν ἀνεπισήμονες ἦσαν τῶν τοιούτων.
 3. ויהלך. O. Θ. Φυλισιέμ. O. ἀλλως, ἀλλοφύλων.
 ויקח וברו. A. εἰσόδος Ἐμάθ h). O. Λαβωεμάθ.
 8. ביד. O. ἐν χειρί. Ἀλλ. εἰς χεῖρας.

□□□

a) Idem cum nota παν s.

b) Idem in textu. Illud in margine.

c) Item.

d) Idem cum nota s.

e) Idem cum hac nota in marg. Θ. τῶ. O. τῆ.
 O. χω. Θ. s.

f) Sic Basil. in textu. Rell. lectiones ad marginem habet, et duabus lineis infra O. Θ. χω.

g) Basil. notat O. μόνοι, sic.

h) Sic Eusebius. Sed Coislin. A. Σ. εισόδε.

םרמ םרמ. Ο. ποταμῶν Συρίας. Αλ. Μεσοπο-
ταμίας.

12. בעיני. Ο. ἐναντίον. Αλ. ἐνώπιον.

15. — יהשי. Πάντες, ἐξαπέστειλαν i).

16. — רכר נמ. Α. Σ. γρόνθε παλαισιαιῆ. Ο.
Θ. σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς. Αλ. δρακός τὸ
μῆκος αὐτῆς.

יהמל רהמ. Ο. ὑπὸ τὸν μανδύαν. Αλ. ἐνδύμα.

17. ברי. Α. πιμελής. Σ. παχύς. Ο. ἀσειός.

18. ינש. Ο. τὲς φέροντας. Αλ. τὲς αἴροντας.

19. םילסדה. Θ. καὶ οἱ λοιποὶ, γλυπῶν. Ο. ἀν-
δρῶν.

לגלה - חמ רשנ. Ο. τῶν ἐν Γαλγαίλ. Θ. τῶν μετὰ
τὴν Γαλγαίλ.

20. רילעב ישו מהי — — סי רמיה. Σ. ὁ δὲ
εἶπεν, σίγα, ἀποπεμφθεμένοι δὲ αὐτῷ πάντας τὲς
παρεσῶτας αὐτῶ, εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ Λαώθ
καθημένος κατὰ μόνας. Ο. καὶ εἶπεν Εγλώμ πρὸς
αὐτὸν σιώπα. καὶ ἐξαπέστειλεν ἀφ' ἑαυτῆ πάντας
τὲς ἐφεσῶτας ἐπ' αὐτόν. καὶ Λαώθ εἰσῆλθε πρὸς
αὐτόν, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπερβῶν. Ο. ἄλ-
λως, καὶ εἶπεν Εγλώμ πᾶσιν, ἐκ μέσε. καὶ ἐξήλ-
θον ἀπ' αὐτῆ πάντες οἱ παρεσηκότες αὐτῶ. Θ.
πᾶσιν, ἐκ μέσε, καὶ ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτῆ — —
οἱ παρεσηκότες αὐτῶ.

21. בבו. Ο. ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆ. Αλ. εἰς τὴν κοι-
λίαν Εγλώμ.

22. יבי. Ο. ἐπεισήνεγκεν. Αλ. ἐπεισήγαγεν.

בלה. Ο. φλογός. Αλ. αἰχμῆς.

23. ריה. Ο. Λαώθ. Αλ. Λαώθ. Et sic semper.

רוררמדה. Α. παρασάδα. Σ. εἰς τὰ πρόθυρα. Ο.
τὴν προσάδα.

24. רילעב. Ο. ἐσφηνωμένοι. Αλ. ἀποκεκλεισμένοι.

7κ

i) Basil. sic habet, Ο. Θ. καὶ οἱ λοιποὶ Ου.

- יָלַלְתָּ - תָּמָּה — — תָּמָּה. O. μήποτε ἀποκενοῖ τὰς πό-
δας αὐτῶ. Aλλ. μήποτε πρὸς δίφρους κἀθήται.
25. בָּרַח - תָּמָּה יָלַלְתָּ. O. καὶ ὑπέμειναν ἕως ὑψύοντο.
Aλλ. καὶ προσέμειναν αἰχυνόμενοι k).
29. מִיָּהּ הָיָה בָּעָבֶר. O. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Aλλ. ἐν τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ.
30. וְנָכַח. O. ἐνετραώπη. Aλλ. ἐταπεινώθη.
31. עָנָה. O. Δινάχ. Aλλ. Δινάθ. Aλλ. Ανάθ.
בְּרַחֲמֵי הַבַּיִת. A. ἐν διδρακτῆρι — Σ. ἐχέτη τῶν
βοῶν. O. Θ. ἀροτρόποδι τῶν βοῶν l). Aλλ. ἐκτὸς
μόχων τῶν βοῶν.

CAPVT IV.

1. בְּעֵינַי. O. ἐνώπιον. Aλλ. ἐναντίον.
2. פָּרַח. O. Αρισώθ. Aλλ. Αβεσώθ.
5. m) עָרַח. O. εἰς κρίσιν. Aλλ. τῶ κρίνεσθαι.
7. תָּלַח יָהֳלֹחַ. A. ἐλκύσω πρὸς σέ. Σ. ἀθροίσατε
(lege ἀθροίσω). O. καὶ ἐπάξω πρὸς σέ. Aλλ. καὶ
ἀπάξω πρὸς σέ n).
תָּרַח. O. Θ. ἐν τῇ χειρί σου. O. ἄλλως, εἰς χεῖρας σου.
9. תָּרַחֲמָה. A. καύχημά σου. Σ. ἀρίσειά σου. O.
προτέρημα σου.
פָּרַח. O. ἐκ Καδής. Aλλ. εἰς Kedés.

10. קָרַח

k) Basil. cum nota 1, 14. indicata.

l) Lectiones A. Σ. Θ. profert Coislin.

m) Ad vocem τῆς Βασιλῆλ, in Bas. legitur ad marginem.

O. O. ου.

O. Θ. χω.

O. O. Hic notare videtur duas ignotas nobis τῶν O. Editio-
nes, quae ἄτως sic habebant. Postea vero O. Θ. χωρίς, Edi-
tionem quandam O. Θ. notare videtur, siue LXX. interpre-
tum, et Theodotionis, quam frequenter memorat infra. Sed
haec admodum obscura sunt.

n) Coislin. Ad Σ. forte leg. ἀθροίσω πρὸς σε, ex que
constitutum mendum ἀθροίσατε.

10. רגוה. Ο. καὶ ἐβόησεν. Ἀλλ. παρήγγειλεν.
 11. רבב נירי רבב רבב. Ο. καὶ χαβέετ ὁ Κιναιὸς ἐχω-
 ρίθη ο). Ἀλλ. καὶ οἱ πλησίον τῷ Κιναιὸς ἐχωρή-
 θησαν.
 12. רבב רבב רבב רבב. Ο. Θ. ἕως δρυὸς πλεονεκτέντων ρ).
 Ἀλλ. πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων.
 14. רבב רבב רבב רבב. Α. μητί ἐ Κύριος
 ἐξελεύσεται εἰς πρόσωπόν σε; Σ. εἰς χεῖρας σε,
 ὄρα Κύριος προέρχεται σε. Θ. ἔχι Κύριος ἐξελεύ-
 σεται ἔμπροσθέν σε; Ο. ἐν χερί σε, ἐκ ἰδὲ Κύριος
 ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σε; Ο. ἄλλως, ἐν τῇ χερί σε,
 ὅτι Κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σε.
 16. רבב רבב. Ο. ἀρισώθ. Ἀλλ. δρύμε.
 רבב רבב. Ο. ἐ κατελείφθη. Ἀλλ. ἐχ ὑπελείφθη.
 17. רבב. Ο. ἔφυγε. Ἀλλ. ἀνεχώρησεν.
 18. רבב רבב. Ο. Θ. ἀπαύτησιν. Ο. ἄλλως, συν-
 ἀντησιν.
 19. רבב רבב. Οἱ λοιποὶ, ἔπε πρὸς αὐτόν. Ο. ἐ-
 πεν αὐτῶ.
 רבב. Ο. ἐκκλινον. Ἀλλ. ἐκνευσον.
 רבב רבב. Ο. περιέβαλεν. Ἀλλ. συνεκάλυψεν.
 רבב רבב. Σ. ἐν κοιμήτῳ. Θ. ἐν τῷ σάγω. Ο. ἐπι-
 βολαίω. Ο. ἄλλως ἐν τῷ (ΑΙ. τῇ) δέξῃ αὐτῆς.
 Ο. ἐπιβολαίω ς).
 20. רבב רבב. Σ. καὶ συνεκάλυψεν αὐτόν. Ο. καὶ
 συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτῆ. Ο. ἄλλως, καὶ
 περιέβαλεν αὐτόν.
 21. רבב. Ο. Θ. ἐν τῇ θύρα. Ο. ἄλλως, ἐπὶ τῇ
 θύραν.
 רבב. Ο. ὤδε. Ο. Θ. ἐνταῦθα.

21. רבב

ο) Huic lectioni Coislin. praefigit οἱ Γ. alteram vero in textu habet.

ρ) Coislin. Theodotioni tribuit.

ς) Sic Coislin. in textu.

21. זנהב. O. ἐν κρυφῇ. Αλλ. ἡσυχῇ.
 זקהק. O. Θ. καὶ ἐνέκρησεν. O. ἄλλως καὶ ἐπηξεν.
 זקהק. O. Θ. ἐν τῇ γνάθῳ. O. ἄλλως, ἐν
 τῷ κροταφῷ.
 זקהק. O. καὶ διεξήλθεν. O. ἄλλως, καὶ ἤλασεν.
 זקהק — — זקהק-קהק. Σ. κεκαρωμένε αὐτῷ.
 ὁ δὲ ἐλειποθύμησεν. ἀποθανόντος δὲ αὐτῷ ἐφάνη
 Βαριάκ. O. ἐσκοτώθη, καὶ ἀπέθανε. καὶ ἰδὲ Βαριάκ.
 O. ἄλλως ἀπεσκόρπισεν καὶ ἐξέψυξεν.
 22. זנהב. O. Θ. πεπλωκός. O. ἄλλως, ἐβριμμένος. r)
 23. זקהק. O. καὶ ἐταπείνωσεν. Θ. καὶ συνέτριψαν.
 O. ἄλλως, καὶ ἐτρόπωσε.
 זנהב. O. Θ. ἐνώπιον. O. ἄλλως, ἔμπροσθεν.

CAPVT V.

1. זקהק. O. Θ. καὶ ἦσαν. Αλλ. καὶ ἦσεν. s)
2. זקהק זקהק. Σ. ἐν τῷ ἀποκαλύψεσθαι κεφαλῆς.
 O. Θ. ἐν τῷ ἀρχαῖσθαι ἀρχηγός. O. ἄλλως, ἀπεκα-
 λύφθη ἀποκάλυμμα.
3. זקהק. O. σατράπα. Αλλ. ὑπαρχοί.
4. זקהק זקהק. O. καὶ ὁ ἕβανός ἐσηξε. Basil. addit,
 δρόσον. Al. δρόσος. Αλλ. καὶ ἕβανός ἐταράχθη.
5. זקהק. Σ. τῆτεςι τὸ Σινά. O. τῆτο Σινά.
6. זקהק זקהק. Σ. ἐπαύθησαν ὁδοί. O. ἐξέλιπον ὁδοί.
 זקהק. O. Θ. τρίβος. O. ἄλλως ἀτραπός.
7. זקהק זקהק. O. δυνατοὶ Ἰσραήλ. Αλλ. κατοικῆν-
 τες ἐν Ἰσραήλ.
8. זקהק. O. Θ. ἡρέτισαντο. t) O. ἄλλως, ἐξελέξαντο.

IN.

r) Sic Ed. Rom. illud Basil.

s) Sic Basil. et Alex. in textu. — Alias Alex. O. Θ. ubique fere sequitur.

t) Sed Alex. ἡρέτισαν.

- םירעש םהל יח. Ο. τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων. Ἀλλ. ὡς ἄρτον κρίθινον.
 גמ, Ο. θυρεός. Ἀλλ. ἀσπίς.
 קהי. Α. οραθῆ. Ο. ὀφθῆ.
 קמ. Ο. λόγχι. Ἀλλ. σκέπη σανίδων υ) σειροματῶν.
 לנהרבי הלה םיערבנה. Ο. ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν Ἰσραήλ. Ἀλλ. μετὰ τεσσαράκοντα χιλιάδων ἐν Ἰσραήλ.
 9. קריהל. Α. Ο. Θ. τοῖς ἀκριβαζομένοις. Σ. εἰς τὰ προσάγματα ω). Ο. ἄλλως, εἰς τὰ διατεταγμένα.
 םעב םיערבנה. Ο. οἱ ἐκθισαζόμενοι ἐν λαῶ. Ἀλλ. οἱ δυνατοὶ τῷ λαῷ.
 10. קנה. Σ. ὄνάδων. Ο. ὄνα θηλείας. Θ. ὑποζυγίαν.
 קהצ. Σ. σιλβασῶν. Ο. λαμπηνῶν. κ) Ο. ἄλλως, λαμπασῶν. Ο. ἄλλως, μεσημβρίας.
 קיש. Α. ὁμιλεῖτε. Σ. φθέγγαθε. γ) Ο. διηγείθε.
 11. םיבניש. Α. καταλεγόντων. Σ. συμπιόντων. Ο. ὑδρευομένων.
 קרו. Α. Ο. φράζων. Σ. ἀτείχισοι. Θ. ἐνίσχυσον. Ο. ἄλλως, αὐξήσον.
 12. קר. Ο. ἀνάστα. Θ. ἐξανίστατο.
 13. קיש קי יח. Ο. τότε κατέβη κατάλειμμα. Ἀλλ. τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτῆ. Σ. λείψανον.
 םיריהל. Α. τοῖς σωζομένοις. Ο. τοῖς ἰχυροῖς.
 םיערבנה יל-ק. Ο. κατέβη αὐτῶ ἐν τοῖς κραταιοῖς ἐξ ἐμῆ. Ἀλλ. ἐπικατέβη αὐτοῖς· ταπεινώσόν μου τὰς ἰχυροτέρας με.
 14. קלעב — גמ. Ο. Θ. ὁ λαὸς Εφραὶμ ἐτιμωρήσατο αὐτὰς ἐν κοιλάδι. ζ) Ο. ἄλλως, Εφραὶμ ἐξεθρίξωσεν αὐτὰς ἐν τῷ Ἀμαλήκ.

קנה.

υ) Alex. νεανίδων.
 κ) Sic Alex.
 ζ) Ac si leg. קעב.

ω) V. Gen. 49, 10.
 γ) Alex. φθέγγαθε mendose.

ךרמבב ןרמב ךרקה. Σ. ἀκολουθήσω σοι Βενιαμὴν
μετὰ τῶν λαῶν τῶν περὶ σέ. Ο. ὀπίσω σε Βενιαμὴν
ἐν τοῖς λαοῖς σε.

קרקקמ. Α. ἀκριβασαί. Σ. ἐπιτάσσοντες. ἐξε-
ρευνῶντες.

רסו טבשׁו כוכשׁמ. Σ. διδάσκοντες μετὰ βιβλῶν
γράμμα. Θ. ἐπισπῶμενοι ἐν βιβλῶν διηγήσεως.
Ο. ἔλκοντες ἐν βιβλῶν διηγήσεως γραμματείως. Ο.
ἄλλως ἐνιχνύοντες ἐν σκήπτρῳ. α)

15. ירׁו. Ο. ἀρχηγοί. Αλλ. ἀρχοντες.

קקבב קלׁשׁ. Σ. ἀπέλυτεν τῆς πόδας αὐτῆ. Ο. Θ. ἐξε-
τεινεν. Ο. ἄλλως, ἀπέτειλεν ἐν ποσσὶν αὐτῆ.

בב-קרק קילק ןרוב קקלׁב. Ο. εἰς τὰς μερίδας
Ρεβὴν, μεγάλοι ἐξιχνέμενοι καρδίας. Αλλ. ἐν
διαρέσει Ρεβὴν μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας.

קרק. Α. διαλογισμοί. Σ. ἀκριβεσαι. Ο. ἀκριβασμοί. β)

16. קקשׁמק ןב קבשׁי קקלׁ. Α. ἵνα τί μοι κἀθήσαι
ἀναμέσον τῶν κλήρων. Σ. δια τί ἐγκάθισαι ἀναμέ-
σον τῶν μετεχομένων. (ΑΙ. μεταχμίων.) γ) Θ. εἰς
τί ἐκάθισαν ἀναμέσον τῶν Μωσφειδαίμ. Ο. εἰς τί
ἐκάθισαν ἀναμέσον τῆς διγομίας.

קקק קקקשׁ קמׁשׁל. Ο. τῆ εἰσακθεῖν συρισμῆ ἀγε-
λῶν. Αλλ. τῆ εἰσακθεῖν συρισμῆ ἐξεγειρόντων. Αλλ.
συρισμῆς ποιμνίων. Αλλ. σύριγγος ποιμένων.

בב-קרק קילק ןרוב קקלׁב. Α. διαρέσεις τῆ Ρε-
βὴν μεγάλα ἀκριβολογία καρδίας. Σ. ἐξιχνιασμοὶ
καρδίας. Ο. Θ. τῆ διελθεῖν (sic) εἰς τὰ Ρεβὴν. Ο. ἄλ-
λως, εἰς διαρέσεις Ρεβὴν μεγάλοι ἐξετασμοὶ καρδίας.

17. קקק.

a) Forte A. qui sic vertere solet טבשׁו.

b) Sic Basil. Verum existimo hic interpretum nomina
commutata fuisse, et clausulam allatam nomine τῶν Ο.
nempe ἐν διαρέσει ρεβὴν μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας, esse Aquilae:
qui קב semper vertit, ἀκρίβασμα vel ἀκριβασμός.

c) Coisl. μετεχμίων.

17. כשי רחמ. O. Ασηρ ἐκάθισεν. O. ἄλλως, παρώκησεν. Θ. κατώκησεν.
 רחמיה - לו. O. ἐπὶ διεξόδοις. Αλλ. ἐπὶ ταῖς διακοπῆς. Αλλ. ἐπὶ ταῖς διαλύσεως.
18. ηרח. O. Θ. ὠνείδισας. O. ἄλλως, ὠνείδισε.
 הרחמי מרח. A. ὕψη χώρας. Σ. ὑψηλῶν χώρων. O. ὕψη ἀγρῶ.
19. הרח כצב. O. δῶρον ἀργυρίῃς. Αλλ. πλεονεξίαν.
20. סהלוסממ. O. ἐκ τρίβων αὐτῶν. Αλλ. ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν.
- רחלג. Oί λοιποί, ἐπολέμησαν. O. παρετάξαντο.
21. הרח. O. ἐξέστυρον. Αλλ. ἐξέβαλον. Θ. ἐξέστυρον.
 סהלוסממ להח. A. καυσάνων. d) Σ. αἰγίων e) Φάραγγι. O. χειμάρρους ἀρχαίων. O. ἄλλως, Καθημεῖμ. Θ. Καθησίμ.
22. רחל ה יח. O. ὅτε ἐνεποδίθησαν. Αλλ. τότε ἐνευροκοπήθησαν. Θ. ἀνεκόπησαν.
- רחל ה יח — — סה - רחל. A. — decus irruentium. f) O. πτέρνα ἵππε, σπεδῆ ἔσπευσαν ἰχυροὶ αὐτῶ. Αλλ. καὶ ὀμαλιῶ αὐτῶς ἢ πτέρνα με τὰς ὕβρεις ἐκσάσεως αὐτῶν. O. ἄλλως, Αμμαδαρῶθ δυνατῶν αὐτῶ.
23. רחל ה יח רחל ה יח. Θ. καταράσει καταράσθε τῶς ἐνοικῶντας αὐτήν. O. καταράσθε ἐπικατάρτατ παῖς ὁ κατοικῶν αὐτήν. g)
- רחל ה יח רחל ה יח. O. εἰς βοήθειαν ἐν δυνατοῖς. h) Αλλ. βοηθὸς κύριος ἐν μαχηταῖς. Θ. ἐν δυνάσει.
25. רחל ה יח. O. ὑπερεχόντων. Αλλ. ὑπερεκχεόντων. Αλλ. δυνασῶν. Θ. ἰχυρῶν. Αλλ. ἐκχεόντων.
26. רחל ה יח רחל ה יח. O. εἰς σφύραν κοπεώντων. Αλλ. τῶ εἰς τέλος ἀχρειῶσαι.

רחל ה.

d) Coisl.

e) Forte leg. αἰγίων.

f) Procopii interpres.

g) Alex. αὐτῆς.

h) Alex. ἐν μαχηταῖς δυνατοῖς.

- ημήτη. Ο. ἐσφυροκόπησεν. Ἀλλ. συνετέλεσεν. i)
- ητηρ — — ηρηγο. Ο. διήλωσε κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ ἐπάταξε, διήλωσε κροτάφον αὐτῆ. Θ. ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν αὐτῆ, καὶ ἐθλάσε, καὶ διήλωσε τὴν γνάθον αὐτῆ. (Σ.) διήλωσε διὰ τῆ κροτάφου τὸν πιάσσαλον, καὶ ἐθλάσε τὴν κεφαλὴν αὐτῆ. k)
27. לנב כרע הילגה בן. Ο. ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς κατεκυλίθη, ἔπεσε. Ἀλλ. aggrauatus cecidit ἔπεσε.
- גכ. א. ἔκαμψε. Ο. κατακλιθεῖς. Θ. συγκάμψας. l)
- לנב ׁש. א. ἔκαμψε. Ο. Θ. ἐν ᾧ ἔκαμψεν. m)
- Ο. ἄλλως, ἐκεῖ ἔπεσεν. Ἀλλ. ἀφύπνωσεν.
- הוש. Ο. Θ. ταλαίπωρος. Ο. ἄλλως ἐξοδευθεῖς.
28. הנכה בעב. Ο. Θ. διὰ τῆς δικτυωτῆς. Ο. ἄλλως, ἐκτὸς τῆ τοξικῆ.
- הבח. Ο. Θ. παραγενέσθαι. Ἀλλ. ἐλθεῖν.
- הגש הרהק מדק. Ο. Θ. διότι πόδες. n) Ο. ἄλλως, διότι ἐχρόνισαν πόδες. Ἀλλ. διότι ἠχάτησεν.
29. הרהק בשיק. Ο. Θ. ἀπεκρίνατο. Ο. ἄλλως, ἀπέτρεψε λόγους αὐτῆς.
30. היתקה ׁקק. Ο. οἰκτίρων οἰκτειρήσει. Ἀλλ. φιλιάζοντας ο) φίλοις.
31. שמשק תנכב. Ο. Θ. καθὼς ἢ ἀνατολὴ τῆ ἡλίου. Ο. ἄλλως, ὡς ἐξοδος ἡλίου.
- הגבה. Ο. Θ. ἐν δυναστείᾳ. p) Ο. ἄλλως, ἐν δυνάμει.

I i 2

CAPVT

i) Idem συνέθλασεν forte melius.

k) Basil. lapsu graphico, vt videtur, hanc iterum lectionem Theodotioni tribuit.

l) Alex. συγκάψας. m) Basil addit παν χω.

n) Alex. διατί ἐχρόνισαν ἕχνη.

o) Idem φιλιάζων. p) Idem ἐν δυναστείᾳ.

CAPVT VI.

1. בעני. Θ. ἐναντίον. Ο. ἐνώπιον. Ο. ἄλλως.
2. תרנהמה-תנ. Ο Θ. μάνδρας. q) Ο. ἄλλως, τρυμαλιᾶς.
תוצה. Σ. τὰ φρεγία. Ο. κρεμασά. Ἀλλ. τοῖς ὀχυρώμασιν.
3. ענ. Ο. ἐάν. Ἀλλ. ὅτε.
4. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
5. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
6. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
7. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
8. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
9. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
10. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
11. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.
12. ור. Ο. ἔσπειραν. Ο. ἄλλως. Θ. ἔσπειραν ἀνήρ.

q) Idem ἄνδρας mendose.

12. ליהק הבורג. Α. ἰχυρὸς τῇ εὐπορίᾳ. Σ. ἀνδρείος τῇ ἰχύϊ. Ο. ἰχυρὸς τῶν δυνάμεων. Αλλ. δυνατὸς τῇ ἰχύϊ.
13. ונשנ. Ο. ἐξέβριψεν. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ἀπώσατο.
14. ויהק. Ο. ἔδωκεν. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. παρέδωκεν.
15. כחך. Ο. πορεύς ἐν τῇ ἰχύϊ σα. Αλλ. ἐκ ἰδὲ ἐν τῇ ἰσχύϊ σα.
16. יהק. Ο. ἠθένισεν. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ταπεινωτέραι.
17. יהק. Ο. ὁ ἄγγελος κυρίε, κύριος ἔσαμ. Αλλ. ὁ κύριος ὅτι ἔσομαι.
18. ויהק. Ο. εἰ δὴ εὖρον ἔλεος. Αλλ. καὶ εἰ εὖρον χάριν.
19. יהק. Ο. πᾶν ἔστι (al. ὅτι) ἐλάλησας. Αλλ. ὅτι σὺ λαλῆς.
20. יהק. Ο. καθίσταμαι. Ed. Rom. καθίσομαι. Αλλ. καθήσομαι.
21. יהק. Ο. ἐν τῷ κοφίνῳ. Αλλ. ἐπὶ τὸν κανῶν.
22. יהק. Ο. ἔβαλεν ἐν τῇ χύτρα. Αλλ. ἐνέχεεν εἰς χύτραν.
23. יהק. Ο. ὑπὸ τὴν τερέμινθον. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ὑπὸ τὴν δρυῖν.
24. יהק. Ο. προσήγγισεν. Αλλ. προσεκύνησεν.
25. יהק. Ο. τὰ ἄζυμα. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. τὰς ἀζύμας.
26. יהק. Ο. καὶ ἀνέβη. Αλλ. καὶ ἀνήφθη.
27. יהק. Ο. ἐπορεύθη. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ἀπῆλθεν.
28. יהק. Ο. Κύριέ μου, Κύριε. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ἄ, ἄ, ἄ, Κύριε. Αλλ. κύριε, κύριε, οἶμοι. γ)
29. יהק. Ο. καὶ ἐγένετο. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ἐγενήθη.
30. יהק. Ο. τὸν μόχον τὸν ταῦρον. Αλλ. τὸν μόχον τὸν σιτευτόν.

I i 3

ךיבנל.

γ) Ed. Rom. ἄ, ἄ, κύριέ μου, κύριε.

- רבנל. Ο. τῶ πατρί σα. Αλλ. τῆ πατρός σα.
 תרחק. Ο. ὀλοθρεύσεις. Αλλ. ἐκκόψεις.
 26. קוה תועה שנה לו. Α. ισχύος. Σ. ἰχυρῆ. Ο. ἐπὶ
 κορυφὴν Μωωξὶ τῆτθ. s) Αλλ. ἐπὶ τὴν κορυφὴν
 τῆ Μανῆ ἐκ τῆτθ. Ο. ἄλλως, Θ. Μανῶξ
 τῆ ὄρεσ. t)
 תרחק. Ο. ἐξολοθρεύσεις. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ἐκκόψεις.
 27. ויו. Ο. πρὸς αὐτόν. Αλλ. αὐτῶ. u)
 28. קנה. Ο. καθήρητα. Αλλ. κατεσκαμμένον.
 תהק. Ο. ἀλόθρευτο. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. ἐκκεκομμένον.
 תלעקוהו תהק תה. Ο. τὸν μόχον τὸν δεύτερον, ὃν
 ἀνήνεγκεν. Αλλ. ὁ μόχος ὁ σιτευτὸς ἀνήνεγκένος.
 29. תדבר. Ο. ῥῆμα. Ο. ἄλλως, καὶ Θ. πρᾶγμα.
 תמנהו ויקראו ויקראו. Ο. καὶ ἐπεζήτησαν καὶ ἤρευνή-
 σαν, καὶ ἔγνωσαν. Αλλ. καὶ ἀνέταξαν καὶ ἔπαιον.
 תדבר. Ο. ῥῆμα. Ο. ἄλλως καὶ Θ. πρᾶγμα.
 30. קנה. Ο. καθῆλεν. Αλλ. κατέσκαψεν.
 31. ויו ויקראו ויקראו לה. Ο. τοῖς ἀνδράσι πᾶσιν, αἱ
 ἐπανέστησαν αὐτῶ. Ο. ἄλλως, πρὸς τῆς ἀνδρας
 τῆς ἐπανισταμένους w) ἐπ' αὐτόν.
 ויו. Ο. δικάστηται. Ο. ἄλλως, ἀντιδικάστη.
 תמו. Ο. θανατωθήτω. Θ. ἀποθανεῖται.
 לו תב. Ο. δικαζέσθω αὐτῶ. x) Ο. ἄλλως, ἐκδι-
 κήσει ἑαυτόν.
 קנה. Ο. καθῆλεν. Ο. ἄλλως, κατέσκαψεν.
 33. ויערו. Ο. παρεῆλθον. (ΑΙ. παρενέβαλον.) Αλλ.
 καὶ διέβησαν.
 34. תשל. Ο. ἐνέδυσσε. Αλλ. ἐνεδυνάμωσε.
 תלעקוהו ומלכו — קוהו. Ο. καὶ ἐβόησεν Αβιέξερ
 ὀπίσω αὐτῆ, καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν. Αλλ. ἐν
 παντί

s) Alex. ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆ ὄρεσ μωωξ.

t) Theod. legit תהק pro קנה.

u) Basil. addit Ο. χω. w) Alex. ἐσαμένους.

x) Coisl. ad marg. δικασάτω ἑαυτῶ ὁ βυάλλ.

παντί καὶ ἐβόησεν καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτῶ, καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν.

36. 77KB. O. καθώς. O. Θ. ὄν τρόπον.

37. 77BM. O. τίθημι. Αλλ. ἀπερίδομαι γ) (sic.)

38. 777. O. καὶ ἐξεπίεσε. Αλλ. ἀπεπίασεν.

7777. A. Σ. Θ. ἐσράγγισε. O. ἔσαξε. Αλλ. ἀπεβρύη.

39. 77-777N. O. πειράσω δὴ. O. ἄλλως, καὶ πειράσω.

777. O. γενέσθω. O. ἄλλως, καὶ Θ. γενηθήτω.

C A P V T VII.

1. 777. A. O. Θ. Αρῶδ. O. ἄλλως, Αρῶδ.

7777M. A. ἀπὸ τῶ ὑψηλῶ. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ τῶ βενῶ.
O. ἀπὸ Γαβαάθ.

3. 777B. O. ἐν ὧσιν. O. ἄλλως, εἰς τὰ ὧτα.

7777. A. ἀπεσράφησαν. Οἱ λοιποὶ, ἐξώρμησαν. O. ἐπέσρεψαν. Αλλ. ἐπέσρεψεν.

4. 7777. O. κατένεγκον. Αλλ. κατὰγαγε.

77 7777N. A. Θ. πυρώσω σοι αὐτόν. O. ἐκκαθάρω σοι αὐτόν. Αλλ. δοκιμῶ. 2)

5. 7777. O. κατήνεγκεν. Αλλ. κατεβίβασεν.

777. O. λείξῃ. a) O. ἄλλως, λάψῃ.

7777. A. O. Θ. κάμψῃ. O. ἄλλως, κλίνῃ.

6. 7777777. O. λειξάντων. O. ἄλλως, λαψάντων. b)

7777-777. O. πρὸς τὸ σῶμα αὐτῶν. Αλλ. τῇ γλώσσῃ. c)

777 777. O. πᾶν τὸ κατὰλοιπον. Αλλ. πᾶς ὁ ἐπίλοιπος.

777. O. ἐκλιναν. Αλλ. ἔκαμψαν.

I i 4

7. 7777777.

y) Lectio mendosa: quae tamen habetur etiam in Alex.

z) Grabe legit δοκιμῶ.

a) Sic Basil. in textu, Alex. vero λήψῃ, et mox λήμψῃ.

b) Alex. λαμψάντων. c) Idem ἐν τῇ γλώσσῃ.

7. םיררלמק. Ο. λάψασι. Αλλ. λελειχόσι.
 וכלי. Ο. πορεύονται. Αλλ. άποτρεχέτω.
8. וילקהל. Ο. εις σκηνήν. Αλλ. εις τὸ σκηνώμα.
 רינה וינה תינה - שלשה. Ο. καὶ τὲς τριακοσίβς
 άνδρας κατίχυσεν. Αλλ. τῶν δὲ τριακοσίων άν-
 δρῶν έκράτησεν.
9. םיר. Ο. άνάσσα. Ο. άλλως, άνασαίς.
11. תרמב — — תצר - לה. Ο. πρὸς άρχήν τῶν
 πενήκοντα, οι ήσαν εν τή παρεμβολή. Αλλ. εις
 μέρος τῶν πενήκοντα τῶν εν τή παρεμβολή. Ο. άλλ-
 λως, Θ. εις μέρος πρὸς τὸ άκρον τής λαξευτής.
12. םידבג. Ο. Θ. παραβεβλήκεσαν. Ο. άλλως,
 βεβλημένοι.
13. ותמלה םילה — — ותגלה. Ο. τῶ πλησίον αὐτῶ
 ένύπνιον, καὶ εἶπεν, ιδε ένυπνιασάμην ένύπνιον.
 Αλλ. ένύπνιον, καὶ εἶπε, τὸ ένυπνιον ὃ ένυπνιαάδη.
 הלח. Α. Ο. έγκρυφίας. Σ. κύλυρα. Ο. άλλως, μαγίς.
 תרהקמ. Ο. σρεφομένη. Αλλ. κυλιομένη. d)
16. םידכיה תיהב. Οι λοιποί, ταῖς υδρίαις. Ο. εν
 ταῖς υδρίαις.
17. תצרב. Ο. εν άρχή. Αλλ. εν μέσα.
19. ותיקה םקה תה. Ο. καὶ έγείροντες. Αλλ. πλην
 έγέρσει έγείροντες.
20. תרדושה — — וקויה. Ο. καὶ έκράτησαν εν
 χερσίν άρισεραῖς αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ εν
 χερσὶ δεξιαις αὐτῶν τὰς κερατίνας. Ο. άλλως, καὶ
 έλάβοντο εν τή χειρὶ αὐτῶν τή άρισεραῖ τῶν
 λαμπάδων, καὶ εν τή χειρὶ τή δεξιᾷ αὐτῶν αἱ
 κερατίνας.
21. וינה. Ο. άνήρ. Ο. Θ. έκάσος.
- ויריה. Οι λοιποί, ήλάλαξαν. Ο. έσήμαναν.
22. תרדושה תינה - שלש. Οι λοιποί, αἱ τριακόσια
 κερατίνας. Ο. εν ταῖς τριακοσίαις κερατίνας.

ברג - תה.

d) Sic Basil. cum nota 1, 14. prolata.

חח-תח. Οἱ λοιποὶ, μάχαιραν. Ο. ῥομφαίαν.
 כית השת. Α. οἶκς ἀσετριά. Ο. βηθασεπά (lege βη-
 θασετριά. Ο. ἄλλως, βηθσεέδ. c)
 23. וירדפו. Ο. Θ. κατεδίωξεν. Ο. ἄλλως, ἐδίωξαν.
 25. בצור. Α. Σ. ἐν πέτρα. Ο. ἐν Σέρ.
 ויקב-אמ. Ο. ἐν Ιακὲβ Ζήβ. f) Θ. ἐν Ιακὲβ
 תῆ κοιλάδι.
 מעבר. Ο. ἀπὸ πέραν. Αλλ. ἐκ τῆ πέραν.

C A P V T VIII.

1. וילן. Ο. πρὸς Γεδεών. Ο. ἄλλως, πρὸς αὐτόν.
 ויריבון ויהו בקוח. Ο. καὶ διελέγξαντο πρὸς αὐτόν
 ἰχυρῶς. Αλλ. καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτῆ κραταιῶς.
 3. רפה. Ο. ἀνέθη. Αλλ. ἀνήκεν.
 4. ויפיו ורדפיו. Ο. πεινῶντες καὶ διάκοντες. Αλλ.
 ὀλιγοψυχῆντες καὶ πεινῶντες.
 רדפיו. Ο. διάκοντες. Αλλ. διψῶντες.
 5. וירשנו ברגלו. Ο. τῷ ἐν ποσί μς. Αλλ. τῆ g)
 μετ' ἐμῆ.
 ויפיו. Ο. Θ. πεινῶσιν. Ο. ἄλλως, ἐκλείψουσιν.
 והנכו יהו. Ο. ἰδὲ ἐγὼ εἰμι διάκων. Αλλ. ἐγὼ δὲ διάκω.
 6. וצב'ת. Ο. τῆ δυνάμει σε. Αλλ. τῆ στρατιᾶ σε.
 7. ונלך געדן. Ο. Γεδεών, διὰ τῆτο. Αλλ. Γεδεών, ἐχ
 ἔτως διὰ τῆτο.
 וישו. Ο. Θ. καταξενῶ. Ο. ἄλλως, ἀλοήσω.
 חח-הברקנים. Α. ἐν ταῖς τετρακαίδεκα. h) Σ. ἐν
 τοῖς τριβόλοις. Θ. ἐν ταῖς Βαρκενήμ. Αλλ.
 Βαρκονεῖμ.

I i 5

8. תנוכ.

e) Sic Ed. Rom. Prior lectio τῶν Ο. est Coisliniani, qui etiam praefert lectionem Aquilae.

f) Ed. Rom. ἐν Ιακεβ Ζήβ. g) Alex. τῆ.

h) Sic Basil. Eusebius minus bene ἀκάνθας. Duo Regii τετρακαίδεκα.

8. תנו. O. *ώσαύτως*. Αλλ. *κατά πάντα*. i)
9. יושי. O. *πρὸς ἀνδρας*. O. *ἄλλως*, *τοῖς ἀνδράσι*.
ביובי. O. *ἐν ἐπιτροφῇ μου*. Αλλ. *ἐν τῷ ἐπιτρέφειν με*.
10. תנו מכלי מלחמה. O. *καταλελειμμένοι ἀπὸ
πάσης παρεμβολῆς*. Αλλ. *λειψθέντες ἐν πάσῃ
παραμβολῇ*.
- דק בני. O. *ἀλλοφύλων*. Αλλ. *υἱῶν ἀνατολῶν*.
11. יושי. O. *σκηνῶντων*. Αλλ. *κατοικῶντων*.
- תנו ויגבול. O. *τῆς Ναβαὶ καὶ Ιεγεβαίλ*. Αλλ. *ἐξ
ἐναντίας Ηλβεέ*. k)
13. תנו מלחמה. O. Θ. *ἐκ τῆς πολέμου*. O. *ἄλλως*,
ἀπὸ τῆς παρατάξεως.
- תנו מלחמה. A. *ἀναβάσεως (ἀλσῶν)*. Σ. *ἀναβα-
σεως ὄρων*. O. Θ. *ἀναβάσεως Ἀρές*. O. *ἄλλως*, *ἀπὸ
ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές*.
14. יושי תנו. O. *καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτόν*. Θ. *καὶ
ἀντεγράψατο τὰ ὀνόματα*.
- תנו תנו. O. *τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν
πρεσβυτέρων*. Θ. *τὲς ἀρχοντας καὶ τὲς πρεσ-
βυτέρους*.
15. תנו. O. *ἐκλείψουσιν*. O. *ἄλλως*. Θ. *λε-
λυμένοις*. l)
16. יושי תנו. O. Θ. *καὶ ταῖς ἀκάνθαις*. O. *ἄλλως*,
ἐν ταῖς ἀκάνθαις.
- תנו. O. *ἠλόησεν*. Αλλ. *κατέξαιεν*.
- תנו. O. *τῆς πόλεως*. O. *ἄλλως*, *Σακχάθ*. m)
18. תנו. O. *ὡς σύ*. O. Θ. *ὅμοιος σοι*.
- תנו. O. *ὡς αὐταί*. Αλλ. *ὅμοιος αὐτοῖς*.
- תנו בני. O. *εἰς ὁμοίωμα υἱῶν*. Αλλ. *ὡς εἶδος υἱῶν*.
20. תנו. O. *ῥομφαίων*. Αλλ. *μάχαιραν*.

21. תנו.

i) Alex. *κατ' αὐτά*. Grabe *κατά ταῦτα*.k) Leg. תנו pro תנו. l) Alex. *ἐκλελυμένοις*.m) Basil. c. nota *διωρ ου*.

21. נגד. Ο. συνάντησον. Αλλ. ἀπάντησον.
 גהה. Ο. ἀπέκτεινεν. Αλλ. ἀνείλεν.
 םההשה-תה. Σ. τὰ κόσμια. Ο. τὲς μηνίσκας. Αλλ.
 τὲς μηνιακῆς.
 22. כן בן גו — — בן-לשון. Α. ἐξουσίασον
 ἡμῖν καὶ γε σὺ, καὶ γε οἱ υἱοὶ σε, καὶ γε ὁ υἱὸς
 τῶ υἱῶ σε. Σ. ἐξουσίαζε ἡμῶν σὺ, καὶ ὁ υἱὸς σε,
 καὶ ὁ ἔγγονός σε. Ο. ἀρξέον ἡμῶν καὶ σὺ, καὶ ὁ
 υἱὸς σε, καὶ ὁ υἱὸς τῶ υἱῶ σε.
 25. ויכזו. Ο. ἔβαλεν. Ο. Θ. ἔρριψεν.
 םה. Ο. ἐνώτιον. Αλλ. ἐνώτια.
 26. תהוהנהה — — כה. η) Ο. πάρεξ τῶν μηνίσκων
 καὶ τῶν στραγγαλίδων. Αλλ. πλὴν τῶν σιρώνων καὶ
 τῶν ὀσμίσκων.
 גה. Ο. ἱματίων. Αλλ. περιβολαίων.
 תהנה-מן לב. Ο. ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων. Αλλ.
 πλὴν τῶν κλοιῶν.
 27. דה. Α. ἐπένδυμα. Ο. Εφῶδ. Αλλ. Εφῶδ.
 בעה. Οἱ Γ. ἐν Εφραά. Ο. ἐν Εφραθά. ο)
 מה. Ο. σκῶλον. Αλλ. σκάνδαλον.
 28. ויכזו. Ο. καὶ συνεσάλη. Ο. Θ. ἐνετραύπη.
 29. וישב. Ο. ἐκάθισεν. Αλλ. κατώκησεν.
 31. בשכס. Οἱ λοιποὶ, Σικίμοις. Ο. Συχέμ.
 32. טובה טובה. Οἱ λοιποὶ, ἐν πολισῶ ἀγαθῇ.
 Ο. ἐν πόλει αὐτῆς.
 ויהי הנה. Ο. Αβι Εσθῆ. Ο. Θ. πατὴρ τῶ Εξῆ. ρ)
 33. ויהי. Ο. Θ. ἐγενήθη. Αλλ. ἐγένετο.
 וישבו. Ο. ἐπέσρεψαν. Αλλ. ἀπεσράφησαν.
 ביה בעל להם וישבו. Ο. ἔθηκαν ἑαυτοῖς τῶ Βαάλ
 διαθήκην. Αλλ. ἔθεντο τὸν Βααλβερείθ.

34. םהבנה.

η) Coisl. in textu σωμένιον pro σιρώνων marg. Α. μηνίσκων
 Σ. κοσμίων. ο) Sic Coisl.
 ρ) Alex. πατὴρ Αβιεζῆ.

34. םקבא. O. θλιβόντων. Αλλ. ἐχθρῶν.

35. םקבא-לכ. O. πάντα τὰ ἀγαθά. Αλλ. πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην.

Ex Capite IX. Iudicium, ut est in folio nostro cum obelis et asteriscis. q)

34. — αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτῶ. καὶ ἔλαβεν Αβιμέλεχ ✕ συν : τὴν ἀξίνην ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶ, καὶ ἔκοψεν φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτό, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς ὤμους αὐτῶ. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτῶ, ὃ εἶδατέ με ποιῶντα ταχύως ποιήσατε ὡς καὶ ἐγώ. 49. καὶ ἔκοψαν, καὶ τε ✕ πάντες : αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦσαν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω Αβιμέλεχ, καὶ ἔθηκαν ἐπὶ τὸ ὄχυρωμα, καὶ ἐνέπρησαν ἐπ' αὐτῶ ✕ συν : τὸ ὄχυρωμα ἐν πυρὶ. καὶ ἀπέθανον πάντες ἄνδρες πύργου Σικίμων ὡσεὶ χεῖλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. 50. καὶ ἐπορεύθη Αβιμέλεχ εἰς Θήβης, καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. 51. καὶ πύργος ἦν ὄχυρός ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ πάντες οἱ ἠγέμενοι τῆς πόλεως : καὶ ἀπέκλυσαν ἐφ' ἑαυτῶ. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τῶ πύργου. ✕ 52. καὶ προσήγγισεν : καὶ ἦλθεν Αβιμέλεχ ἕως τῶ πύργου, καὶ ἐξεπολέμησαν αὐτόν. καὶ ἠγγισεν Αβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας τῶ πύργου ἐνπρῆσαν αὐτόν ἐν πυρὶ. 53. καὶ ἔρριψε γυνὴ μία κλάσμα μύλων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Αβιμέλεχ, καὶ συνέθλασεν τὸ κράνιον αὐτῶ. 54. καὶ ἐβόησεν τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον τὸν αἰρόντα τὰ σκέυη αὐτῶ, καὶ

q) Videturque hoc folium excerptum ex eodem Codice, cuius folia quaedam habentur in Bibliotheca Colbertina, de quo in libris Exodi, Leuitici, et Numerorum frequenter actum est : et omnia quae in istis foliis habentur supra locis suis edita fuerunt.

καὶ ἔπεν αὐτῷ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σε, καὶ θυνάτωσόν με, μήποτε εἰπωσιν ἄτις ὅτι: γυνὴ ἀπέκτει-
 νεν αὐτόν. καὶ ἐξεκέντησεν αὐτόν τὸ παιδάριον αὐτῆ
 καὶ ἀπέθανεν ÷ Αβιμέλεχ. 55. καὶ εἶδεν ἀνὴρ
 Ἰσραὴλ ὅτι ἀπέθανεν Αβιμέλεχ, καὶ ἀπῆλθεν ἀνὴρ
 εἰς τὸν τόπον αὐτῆ. 56. καὶ ἀπέσρεψεν ὁ Θεὸς τὴν
 κακίαν Αβιμέλεχ, ἣν ἐποίησεν τῷ πατρὶ ἀποκτείνων
 τὸν ὀ. ἀδελφὸν αὐτῆ. 57. καὶ πᾶσαν κακίαν ἀν-
 δρῶν Σικίμων ἐπέσρεψεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν
 αὐτῶν. καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτῆς ἡ κατάρα Ἰωαθὰμ
 τῆ Ἰερουσαλ.

C A P V T IX.

1. כמכש. O. εἰς Συχέμ. O. Θ. Σίκιμα. r)
2. ככש. O. Συχέμ. Ἄλλοι, Σικίμων.
3. ככש. O. Συχέμ. Ἄλλ. Σικίμων.
4. מבכש. O. Θ. ἐκ τῆ οἴκ.
5. כבש. O. Βααλβεριθ. Ἄλλ. Βαάλ διαθήκης.
6. כבש. O. ἑαυτῷ. Ἄλλ. ἐν αὐτοῖς.
7. כבש. O. ἀπράγης, s) καὶ ἀπονενοημένους.
 O. κενὸς καὶ δειλός. Ἄλλ. θαμβομένους.
8. כבש. A. ἐπὶ πεδίον σιλωάματος. Σ. παρὰ
 τὴν δρυὴν τὴν ἐξῶσαν. O. πρὸς τῆ βαλάνω τῆ
 εὐρετῆ τῆς σάσεως.
9. כבש. O. ἐπὶ κορυφῆν. Ἄλλ. ἐν τῆ κορυφῆ.
10. כבש. Σ. ἄρα παύσομαι τῆ λίπες
 με; O. μὴ ἀπολείψασα τὴν πίστητά με. O. Θ.
 μὴ ἀφιεῖσα; t)
11. כבש. O. πορεύσομαι. O. ἄλλως, Θ. πορευθῶ.

11. יתלך.

r) Bafil. Et sic frequenter hoc capite, etiam sine nota O. Θ.

s) Interpres Procopii legerat ἀπραγας, vertit enim
 taraces.

t) Alex. ἀφῆσα.

11. יהלך. O. ἀπολείψασα. O. Θ. ἀφιεῖσα.
 םיחנה - הַע נגל. O. ἄρχεν τῶν ξύλων. O. Θ.
 ἡγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. O. ἄλλως, κινεῖσθαι ἐπὶ
 τῶν ξύλων. u)
13. יהלך. O. ἀπολείψασα. O. Θ. ἀφιεῖσα.
 םישנה םיהלך נמשח. Σ. O. τὴν εὐφροσύνην τῶν
 ἀνθρώπων. O. ἄλλως, τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ
 ἀνθρώπους.
- םיחנה - הַע נגל. Σ. κλονεῖσθαι περὶ τὰ ξύλα.
 O. κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. O. ἄλλως, ἄρχεν
 τῶν ξύλων.
14. טנה - הַע. A. O. Θ. πρὸς τὴν ῥάμνον. O. ἄλλως,
 τῇ ῥάμνω.
15. םיחנה גל. O. τῷ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς. Αλλ.
 εἰς βασιλεία ἐφ' ὑμῶν.
16. א. ἐλπίζετε. O. Θ. πεποιθήσατε. O. ἄλλως,
 ὑπόσητε.
- טנה - ן. O. ἀπ' ἐμῶ. Αλλ. ἐκ τῆς ῥάμνης.
17. לנג. O. Θ. κατὰ τὸ ἀνταπόδομα. O. ἄλλως,
 ὡς ἀνταπόδοσις.
18. םהל. O. Θ. ἐπολέμησεν. O. ἄλλως, παρετάξατε.
20. ןה - םה. A. O. Θ. καὶ εἰ μή O. ἄλλως, εἰ δὲ ἔ.
25. ןישו. O. Θ. ἔθεντο. O. ἄλλως, ἔθηκαν.
- םרבו. O. ἐνεδρεύοντας. Αλλ. ἐνεδρεῖ.
26. ןה - רה - הַע נה. O. πάντα ὅς παρεπορεύετο. Αλλ.
 πάντας τὰς διαπορευομένους.
27. ןה. O. ἠλπισαν. Αλλ. ἐπεποιθήσαν.
28. םיהלך. O. Ἐλλελεῖμ. Θ. αὐλῆς. O. ἄλλως,
 χορῆς.
29. ןה. A. κατηράσαντο. w) O. κατηρῶντο.
30. ןה ןה. O. Θ. ὠργίσθη θυμῶ. O. ἄλλως,
 ἐθυμώθη ὠργῆ.

31. ןה.

u) Videtur esse A. lectio, quae postea in LXX inter-
 preterit hic et v. 13. w) Sic Ed. Rom. in textu.

31. חמרה. Ο. ἐν κρυφῇ. Ἀλλ. μετὰ δώρων.
 חלע עורקה — — חמב. Ο. ἔρχονται εἰς Συχέμ,
 καὶ ἰδὲ αὐτοὶ περικαίθηται τὴν πόλιν ἐπὶ σέ.
 Ο. ἄλλως, παραγεγόνασιν εἰς Σίκιμα, καὶ οἶδα
 πολιορκῶσιν.
34. חכש. Ο. Συχέμ. Ἀλλ. Σίκιμα.
 חשנה רעה. Ο. Θ. τέσσαρες ἀρχαί. Ο. ἄλλως,
 τέτρασιν ἀρχαῖς.
35. חמרה חן. Ο. Θ. ἐκ τῶν ἐνέδρων. Ο. ἄλλως,
 ἀπὸ τῶ ἐνέδρων.
36. חמרה. Ο. ἀπὸ τῶν κεφαλῶν. Ἀλλως, ἀπὸ
 τῶν κορυφῶν.
37. חמרה חן — — חנה. Α. ἀρχὴ μία παραγίνεται
 ἀπὸ οὗδ' ἀποβλεπόντων. Ο. καὶ ἀρχὴ ἑτέρα
 ἔρχεται δι' οὗδ' Ἡλων Μαωνεμίμ.
38. חנה. Ο. μὴ ἔχί. Ἀλλ. ἐκ ἰδῆ.
 חנה חנה. Ο. παράταξαι αὐτῶ. Ἀλλ. πολέ-
 μησον αὐτόν.
39. חכש חנה חנה. Ο. ἐνώπιον ἀνδρῶν Συχέμ. Ἀλλ.
 πρὸ προσώπου x) τῶν ἀνδρῶν Σικίμων.
41. חנה. Ο. εἰσῆλθεν. Ἀλλ. ἐκάθισεν.
- חכש. Ο. Θ. ἐν Σικίμοις. Ο. ἄλλως, ἐν Συχέμ.
42. חנה. Ο. εἰς τὸν ἀγρόν. Ἀλλ. εἰς τὸ πῆδιον.
44. חנה חנה. Ο. Θ. αἱ ἀρχαί. Ο. ἄλλως, οἱ ἀρχηγοί.
 חנה. Ο. ἐξέτειναν. Ἀλλ. ἐξετάθησαν.
- חנה. Ο. ἐξέτειναν. Ο. Θ. ἐξεχύθησαν.
45. חנה. Ο. παρετάσσετο. Ἀλλ. ἐπολέμει.
46. חכש חנה. Ο. Θ. πύργος Σικίμων. Ο. ἄλλως,
 πύργος Συχέμ.
- חנה חנה חנה חנה. Ο. εἰς συνέλευσιν Βαιθηλ-
 βερίθ. Ἀλλ. τὸ ὀχύρωμα οἴκῃ Βηθηλβερείθ. γ)

48. חנה.

χ) Alex. ἀπὸ προσώπου. γ) Basil. In Alex. vero sic,
 τὸ ὀχύρωμα οἴκῃ τῶ βίαλ διαθήκη.

48. תומרהק-תח. O. τὰς ἀξίνας. O. ἄλλως,
τὴν ἀξίνην.
תכח. O. κλάδον. Αλλ. φορτίον.
תכח-לע ׀שוי תכח. O. καὶ ἦρε καὶ ἔθηκεν ἐπὶ
ῥάμων αὐτῶ. Αλλ. ἔλαβεν αὐτὸ ἐπὶ τὰς ῥάμους.
תכח-לח. O. τῶ λαῶ. Αλλ. πρὸς τὸν λαόν.
49. תכח ויכח ויח תכח-לח. O. κλάδον πᾶς ἀνὴρ,
καὶ ἐπορεύθησαν. O. ἄλλως, πάντες αὐτοὶ ἕκαστος
φορτίον, καὶ ἦσαν.
תכח. O. Θ. τὴν συνέλευσιν. Αλλ. τὸ ὄχυρμα.
Αλλ. ἀντρον.
50. תכח. O. κατέλαβεν. Αλλ. προκατέλαβετο.
51. תכח ויכח. O. καὶ ἀπέκλεισαν ἔξωθεν αὐτῶ.
Αλλ. καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτῶ.
52. תכח ויכח. O. Θ. ἐξεπολέμησαν αὐτόν. O. ἄλ-
λως, παρετάξαντο αὐτῶ.
53. תכח. O. Οἱ λοιποὶ, μύλα. O. ἐπιμυλία. z)
תכח. O. καὶ ἔκλασε. Αλλ. συνέθλασε.
54. תכח. O. ταχύ. Αλλ. τὸ τάχος.
55. תכח. O. ἐπορεύθησαν. O. Θ. ἀπῆλθον. a)
56. תכח תח. O. τὴν πονηρίαν. Αλλ. τὴν κακίαν. b)
57. תכח. O. τὴν πονηρίαν. Αλλ. τὴν κακίαν.

Ex Capite X.

1. Καὶ ἀνέστη μετὰ Αβιμέλεχ τῶ σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ
Θωλά υἱὸς Φθα υἱὸς πατραδῆλφω αὐτῶ, ἀνὴρ Ἰσαχαὴρ
καὶ αὐτὸς κατώκει ἐν Σαμαρεία ἐν ὄρει Εφραὴμ.
2. καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ γ. καὶ κ. ἔτη. καὶ ἀπέ-
θανεν, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρεία. 3. καὶ ἀνέστη Ἰακὼβ
μετ' αὐτῶ ὁ Γαλααδείτης· καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ β.
καὶ κ. ἔτη. 4. καὶ ἐγένοντο αὐτῶ β. καὶ λ. υἱοὶ
ἐπέβη-

a) Ed. Rom. ἐπιμύλιον.
b) Cum eadem nota.

a) Basil. cum nota παν.

ἐπιβεβηκότες ἐπὶ β'. καὶ λ'. πόλεις, καὶ β'. καὶ λ'.
πόλεις αὐτοῖς καὶ αὐταῖς ἐκάλεσεν, ἐπαύλεις ἱαεὶρ
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· αἱ εἰσιν ἐν τῇ γῆ Γαλααδ.
5. καὶ ἀπέθανεν ἱαεὶρ, καὶ ἐτάφη ἐν Καμῶ.

6. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονη-
ρὸν ἐναντὶ Κυρίου, καὶ ἐλάτρευσαν ✕ σὺν : τοῖς
Βααλεῖμ, καὶ ✕ σὺν : τοῖς Ασαρώθ ✕ καὶ σὺν
τοῖς — — —

CAPVT X.

1. ויבש. O. Σαμίρ. Αλ. Σαμάρεια. c)
2. ויבש. O. Σαμίρ. Αλ. Σαμάρεια.
4. ול יהוה. O. ἦσαν αὐτῶ. Αλ. ἐγένοντο. d)
- ויהוה ויהוה ויהוה. O. Θ. καὶ αὐταῖς ἐκάλεσαν πόλεις.
O. ἄλλως, καὶ ἐκάλεν αὐταῖς ἐπαύλεις.
5. ויבש. O. Ραμνών. Αλ. Καμῶν. e)
6. ויבש. O. Οἱ λοιποὶ, ἐναντίον. f) O. ἐνώπιον.
- ויהוה. O. καὶ ἐδέλευσαν. Αλ. καὶ ἐλάτρευσαν. g)
- ויהוה. O. Θ. τῶν ἀλλοτριῶν. h) O. ἄλλως,
Φυλισιείμ.
7. ויהוה ויהוה ויהוה. O. Θ. ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος. i)
O. ὀργίσθη θυμῷ Κύριος.
- ויהוה. O. Φυλισιείμ. Αλ. ἀλοφύλων.
8. ויבש. O. ἐθλιψαν. Αλ. ἐσάθρωσαν.
- ויהוה. Σ. κατεδυνάστευσαν. O. ἐθλασαν.
- ויהוה. O. ἐν Γαλααδ. Αλ. ἐν τῇ Γαλααδίτιδι.
9. ויהוה ויהוה ויהוה — — ויהוה. O. Θ. ἐκπολεμήσασθαι
ἐν τῷ Ἰδῶν καὶ Βενιαμὴν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ Εφραΐμ.
O. ἄλλως, παρατάξασθαι πρὸς Ἰδῶν, καὶ Βενια-
μὴν, καὶ πρὸς Εφραΐμ.

10. ויהוה.

- c) Sic Basil. et folium nostrum. d) Item.
e) Item. f) Basil. et fol. nostr. ἐναντι.
g) Item. h) Alex. ἀλοφύλων.
i) Alex. ἐθυμώθη κύριος.

10. וקראו. O. Θ. ἐκέκραξαν. O. ἄλλως, ἐβοήσαν.

קראו. O. ἐδάλευσαμεν. Αλλ. ἐλατρεύσαμεν.

11 et 12. וכן וקראו וכן — — וקראו וכן.

Σ. μὴ ἔχῃ ἀπὸ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Αἰμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν Φυλισιῶν, καὶ ἀπὸ Σιδωνίων, καὶ ἀπὸ τῆς Αἰμαλῆς, καὶ Χανααν, καὶ τῶν ἀποθλιβόντων ὑμᾶς, ὅποτε ἐβοήσατε πρὸς μέ. k) O. μὴ ἔχῃ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας, καὶ ἀπὸ υἱῶν Αἰμῶν, καὶ ἀπὸ Φυλισίμ, καὶ Σιδωνίων, καὶ Αἰμαλῆς καὶ Μαδιάμ, οἱ ἐθλιψαν ὑμᾶς; O. ἄλλως, ἔχῃ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ Αἰγυπτῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ Αἰμῶν, καὶ Μαδιάμ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ Σιδωνιοὶ, καὶ Αἰμαλῆς, καὶ Χανααν, καὶ ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, καὶ ἐκέκραξάτε πρὸς μέ;

14. וקראו. O. πορεύεσθε καὶ βοήσατε. Αλλ. βαδίσατε καὶ βοᾶτε.

15. וקראו וקראו. O. πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σε. Αλλ. πάντα ὅσα l) ἀρέσκει ἐνώπιόν σε.

16. וקראו. O. Θ. ἐλατρεύσαμεν. m) O. ἄλλως, ἐδάλευσαν.

קראו. O. ὀλιγάθη. Αλλ. ὀλιγοψύχησεν.

17. וקראו. O. συνήχθησαν. Αλλ. ἐξήλθον.

קראו. A. Θ. ἐν τῇ Μασσηφά. Σ. ἐν Μασφά. O. ἐν σκοπιά.

18. וקראו וקראו. O. ἀν ἄρξεται παρατάξασθαι πρὸς υἱός. Αλλ. ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς.

קראו. O. Θ. κεφαλήν. O. ἄλλως, ἄρχοντα.

CAPVT

k) Sic Alex. in textu.

l) Idem, ὅσα ἄν.

m) Mendose, ut videtur. Alex. ἐλάτρευσαν melius.

CAPVT XI.

1. לבור חי. O. ἐπιημένος δυνάμει. Αλλ. ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ. η)
- דלדל. O. ἢ ἐγέννησε. Αλλ. ἔτεκεν.
3. ויברר. O. Θ. καὶ ἀπέδρα. O. ἄλλως, καὶ ἔφυγον. ויתלכדו. O. συνεστράφησαν. Αλλ. συνελέγοντο.
- וירקו. O. κενόι. Αλλ. λιτοί. ο)
- וירצו. O. καὶ ἐξῆλθον. Αλλ. καὶ συνεπορεύοντο.
4. ויהיו מיומים ויהיו ימים. O. καὶ ἐγένετο ἡνίκα παρετάξαντο. Αλλ. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν.
6. ויהיו בני רנהל ויהיו בני רנהל. O. εἰς ἀρχηγόν καὶ παραταξόμεθα πρὸς υἱὸς Ἀμμών. Αλλ. εἰς ἡγέμενον, καὶ πολεμήσομεν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών.
7. ויהיו. O. καὶ διὰ τί. Αλλ. τί ὅτι.
- וירצו. O. χρῆζετε. Αλλ. ἐθλίβητε.
8. ויהיו — — ויהיו. O. Διὰ τῆτο νῦν ἐπεστρέψαμεν πρὸς σέ, καὶ πορεύση μεθ' ἡμῶν, καὶ παρατάξῃ πρὸς υἱὸς Ἀμμών, καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἀρχοντα πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι γαλααδ. Αλλ. ἔχ' ἔτως νῦν ἦλθομεν πρὸς σέ, καὶ συμπορεύση ἡμῖν, καὶ συμπολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών, καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς κεφαλὴν πᾶσι τοῖς οἰκοῦσι Γαλααδ.
11. ויהיו. O. ἔθηκαν. Αλλ. κατέστησαν.
- ויהיו ויהיו. O. ἐπ' αὐτὸς εἰς κεφαλὴν, καὶ εἰς ἀρχηγόν. Αλλ. αὐτῶν ἡγέμενον.
12. ויהיו ויהיו. O. ἦλθες πρὸς ἐμέ τῆ παρατάξασθαι. Αλλ. ἦκες πρὸς μέ πολεμήσαι.
13. ויהיו. O. ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτόν. Αλλ. ἐν τῇ ἀναβάσει.

Kk 2

השיבה

η) Alex. vero, δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ καὶ αὐτὸς ἦν.

ο) Hoc Coisl. in textu, illud in m. habet.

- םלש ןתת ןתב. O. ἀπόσρεψον αὐτάς ἐν εἰρήνῃ.
 Αλλ. ἐπίσρεψον αὐτήν ἐν εἰρήνῃ.
 15. כה מר. O. ἔτως λέγεις. Αλλ. τάδε λέγεις.
 16. םלש. O. ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτές. Αλλ. ἐν τῇ
 ἀναβάσει αὐτῶν.
 17. ןרצב. O. ἐν τῇ γῆ σθ. Αλλ. διὰ τῆς γῆς σθ.
 ןל. O. οἱ λοιποὶ, ἐκ ἠθέλησεν. O. ἐκ ἠυδόκησε.
 18. ןרצב. O. ἐπρεύθη. Αλλ. διήλθε.
 ןרצב ןרצב. O. καὶ ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν. Αλλ.
 παρεγένετο κατ' ἀνατολάς.
 19. ןרצב ןרצב. O. Θ. παρελεύσομαι διὰ τῆς
 γῆς σθ. O. ἄλλως, παρελθώμεν δὴ ἐν τῇ γῆ σθ.
 20. ןרצב — — ןרצב. O. καὶ ἐκ ἐνε-
 πίσευσε Σηὼν ρ) τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ ὄρει
 αὐτῆ. Αλλ. καὶ ἐκ ἠθέλησε Σηὼν τὸν Ἰσραὴλ διελ-
 θεῖν διὰ τῶν ὄρειων.
 21. ןרצב. O. παρετάξατο πρὸς Ἰσραὴλ.
 Αλλ. ἐπολέμησε μετ' Ἰσραὴλ.
 22. ןרצב. O. Θ. ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ. O. ἄλλως,
 τὴν γῆν ἐκείνην.
 23. ןרצב — — ןרצב. Αλλ. καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν
 τὸ ὄρειον τῆς Ἀμορραίας. ρ)
 24. ןרצב ןרצב. O. Θ. ἐχὶ ὅσα κατεκλη-
 ρονόμησέ σοι. O. ἄλλως, ἐχὶ ἃ εἰάν κληρονομήσει σε.
 25. ןרצב — — ןרצב. O. Θ. καὶ πάντα ὅσα κατεκλη-
 ρονόμησεν. O. ἄλλως, καὶ τὰς πάντας ἔς ἐξῆρεν.
 26. ןרצב — — ןרצב. O. Θ. μὴ κρείσσων
 εἶ σὺ Βαλαὰκ υἱῆς Σεπφὼρ βασιλέως; O. ἄλλως, μὴ
 ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος εἶ σὺ ὑπὲρ Βαλαὰκ υἱῆς
 Σεπφὼρ βασιλέως;

26. ןרצב

ρ) In Alex. omittitur Σηὼν.

q) Haec desiderantur in Ed. Rom.

26. ובבנותי. Οἱ λοιποὶ, ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς.
 Ο. ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτῆς.
 וְהָיָה - נָל מְדוּעַ. Ο. καὶ διατί ἐκ ἐρρύσω; Ο. ἄλ-
 λως, τί ὅτι ἐκ ἐρρύσατο.
27. וְהָיָה. Ο. παρατάξαθα. Ο. ἄλλως, πολεμήσαμ.
29. וְהָיָה. Α. Ο. Θ. ἐγενήθη. Ο. ἄλλως, ἐγένετο.
- וְהָיָה - תְּהַיָּבֵר וְיִעֲבֹר. Ο. καὶ παρηλάθε τὴν σκοπιάν.
 Ο. ἄλλως, καὶ διέβη τὴν σκοπιάν.
30. וְהָיָה וְהָיָה - וְהָיָה. Ο. εἰάν διδῶς δῶς μοι. Ἀλλ. εἰάν
 παραδῶσαι παραδῶς.
31. וְהָיָה. Ο. ἀπὸ τῆς θυρας. Ἀλλ. ἐκ τῶν θυρῶν.
32. וְיִעֲבֹר. Ο. Θ. διέβη. Ο. ἄλλως, παρηλάθεν.
- וְהָיָה. Οἱ λοιποὶ, πολεμήσαμ. Ο. παρατάξαθα.
33. וְהָיָה. Α. Ο. Θ. ἐνετράπησαν. Ο. ἄλλως,
 συνεσάλησαν.
34. וְהָיָה. Ο. μονογενῆς. Ἀλλ. ἀγαπητή. γ) Ἀλλ.
 ποθητή.
35. וְהָיָה — — וְהָיָה. Α. κάμψασα ἔκαμψάς με.
 Σ. ὠκλασάς με, ἐμπεδασάτηκάς με, εἰς σκῶλον
 ἐγέννησ ἐν ὀφθαλμοῖς με. δ) Ο. ταραχῆ ἐτάραξάς
 με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχω με. Θ. κατὰγχεσαι
 κατῆγξάς με.
36. וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה. Ο. ἐν τῷ ποιῆσά σοι
 Κύριον. Ο. ἄλλως, ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι Κύριος.
37. וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה וְהָיָה. Ο. Θ. καὶ ποιήσόν μοι, τὸ
 ῥῆμα τῆτο. Ο. ἄλλως, ποιησάτω δὴ ὁ πατήρ με
 τὸν λόγον τῆτον.
39. וְהָיָה. Ο. μετὰ τέλος. Ο. ἄλλως, ἐν τέλει.
 וְהָיָה. Ο. ἐπέσρεψε. Ο. ἄλλως, ἀνέκαμψεν.
- וְהָיָה וְהָיָה. Ο. καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ. Θ. καὶ ἐπετέ-
 λεσεν Ἰεφθαέ.
40. וְהָיָה. Ο. ἡμέρας. Ἀλλ. μῆνας.

Kk 3

CAPVT

γ) Sic Basil. ad marg. cum nota παν.

δ) Sic Alex. in textu.

C A P V T XII.

1. וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה רַגְלָיו. Ο. καὶ ἐβόησεν ἀνὴρ Εφραΐμ.
 Αλλ. καὶ συνήχθησαν αἱ υἱοὶ Εφραΐμ.
 רַגְלָיו. Α. Σ. Βορβᾶν. Ο. εἰς βορβᾶν ι). Αλλ. Σεφανά.
 וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה רַגְלָיו. Ο. διατὶ παρεήλθες παρατάξασα;
 Ο. Θ. τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν.
 2. וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה רַגְלָיו — — רַגְלָיו. Α. δικασίας. Σ. ἐν
 μάχη ἤμην Αμμῶν ἔταπέν με σφόδρα υ). Ο. ἀνὴρ
 μαχητῆς ἤμην ἐγώ, καὶ ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ
 Αμμῶν σφόδρα.
 רַגְלָיו. Ο. μαχητῆς. Αλλ. ἀντιδικῶν ψ).
 Σ. ἔταπέν με σφόδρα. Αλλ. ἐπαλέμεν χ).
 3. וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה. Ο. παρεήλθον. Ο. ἄλλως, δέβην.
 רַגְלָיו. Ο. ἐν χειρὶ μου. Ο. ἄλλως, ἐνώπιόν μου.
 וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה. Οἱ λοιποὶ, πολεμεῖν. Ο. παρατάξασα.
 4. וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה. Ο. παρατάξατο. Αλλ. ἐπολέμει.
 5. וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה רַגְלָיו — — רַגְלָיו כִּי הִיטָה. Σ. οἱ σε-
 σωσμένοι ὥστε εἰπεῖν τὰς λειφθέντας τῶ Εφραΐμ
 ὑμεῖς ὁ Γαλααδ ἐν τοῖς τῶ Εφραΐμ καὶ τῶ Μανασ-
 σῆ. Ο. καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ διασωζόμενοι Εφραΐμ,
 διαβῶμεν. καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄνδρες Γαλααδ,
 μὴ Εφραθίτης εἶ; καὶ εἶπεν, ἔ. Αλλ. μὴ ἐκ τῶ
 Εφραΐμ ὑμεῖς; καὶ εἶπαν, ἔκ ἐσμέν.
 6. וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה רַגְלָיו — — רַגְלָיו וַיִּבְרָחַ. Ο. καὶ εἶπαν
 αὐτῶ, εἶπον δὴ σάχους· καὶ ἔκατηύθνε τῶ λαλή-
 σαι ἔτως· καὶ ἐπελάβοντο αὐτῶ. Αλλ. καὶ εἶπον
 αὐτοῖς, εἶπατε δὴ σύνθημα· καὶ εἶπαν, σάχους,
 καὶ ἔκατηύθναν τῶ λαλήσαι ἔτως, εἶτα καὶ ἐπε-
 λάβοντο αὐτῶν.
 Αλλ. σύνθημα. Αλλ. Σεβελώ.

וַיִּבְרָחַ שְׂרָיָה

t) Sed Coislin. Ο. εἰς σεφανά. marg. Οἱ Γ. βορβᾶν.

u) Lectio vitiosa videtur.

w) Coislin. sic in textu. In marg. vero μάχης.

x) Neutrum est in Hebraeo. Prodit ex Basil.

- וְהַיְהוּדִים. O. ἔθυσαν. Aλ. ἔσφαξαν.
 8. נבצח. O. Δβεσσαίν. O. ἄλλως, Εσεβών. Θ.
 Εβσών.
 14. לו - יהוה. O. Θ. ἐγένοντο. O. ἄλλως, καὶ
 ἦσαν αὐτῶ.

C A P V T XIII.

1. בעוני. O. Θ. ἐναντίον. O. ἄλλως, ἐνώπιον.
 וְהַיְהוּדִים. O. φυλισιείμ. Aλ. ἀλλοφύλων.
 2. יהוה. O. καὶ ἦν. Θ. ἐγένετο.
 וְהַיְהוּדִים. O. ἀπὸ δῆμος συγγενείας τῆ Δανί.
 Aλ. ἐκ τῆς φυλῆς τῆ Δάν.
 3. וְהַיְהוּדִים. O. Θ. ἐν γαστρὶ ἔξεις, καὶ τέξη.
 O. καὶ συλλήψη υἱόν.
 5. וְהַיְהוּדִים. A. καὶ φόβος γ) ἐκ ἐπιβήσε-
 ται. O. καὶ σίδηρος (A. ζύρον) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 αὐτῆ ἐκ ἀναβήσεται.
 וְהַיְהוּדִים. A. O. ἐκ τῆς γαστρὸς. O. ἄλλως, ἀπὸ
 τῆς κοιλίας.
 6. וְהַיְהוּדִים. O. Θ. ἡ ὄρασις αὐτῆ ὡς ὄρασις.
 O. ἄλλως, τὸ εἶδος αὐτῆ ὡς εἶδος.
 7. שכר. O. μέθυσμα. Aλ. σίκερα.
 וְהַיְהוּדִים. O. πᾶν ἀκάθαρτον. Aλ. πᾶσαν ἀκα-
 θαρσίαν.
 וְהַיְהוּדִים. A. Σ. ἀφωρισμένον — O. Θεῶ ἁγίον.
 Aλ. ναζιραῖον Θεῶ. Aλ. ναζιραῖον τῶ Θεῶ z).
 8. וְהַיְהוּדִים. O. προσηύξατο Μανωῆ
 πρὸς Κύριον. Aλ. ἐδεήθη Μανωῆ τῆ Κυρίε.
 וְהַיְהוּדִים. O. Θ. φωτισάτω ἡμᾶς. O. ἄλλως, συμβι-
 βασάτω ἡμᾶς.
 9. וְהַיְהוּדִים. O. ἦλθεν. Aλ. παρεγένετο.

Kk 4

וְהַיְהוּדִים

y) Legit ergo κρη.

z) Sic Coisl. in textu. Illud vero A. Σ. in marg. habet.

הרש ברכי ניהי. Ο. αὐτὴ ἐκαίθητο ἐν ἀγρῶ. Ἀλλ. αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῶ.

12. ושמע — — נביהו. Ο. νῦν ἐλεύσεται ὁ λόγος σε, τίς ἔσται κρίσις; Ο. Θ. διελθόντος α) τῆ ῥήματός σε, τί ἔσται τὸ κρίμα;

השמע. Ο. ποιήματα. Ἀλλ. ἔργα.

14. שר. Ο. μέθυσμα. Ἀλλ. σίκερα.

השמע. Ο. φυλάζεται. Ἀλλ. φυλαξάσω.

15. נג-השמע. Ο. Θ. βιασώμεθα, δη. Ο. ἄλλως, κατὰχῶμεν ὧδε.

16. השמע. Ο. κατὰχης. Ἀλλ. βιάση με.

17. נבי-כי. Ο. ὅτι ἔλθοι. Ἀλλ. ἵνα ὅταν ἔλθῃ.

19. ויהי. Ο. βλέποντες. Ἀλλ. ἐθεώρην, et infra.

20. השמיעה. Ο. ἕως τῆ ἔρανε. Ἀλλ. εἰς τὸν ἔρανε.

22. ויהי. Ο. Θ. ἐωράκαμεν b). Ο. ἄλλως, εἶδομεν.

23. שמע יה. Ο. εἰ ἤθελεν. Ἀλλ. εἰ ἐβέλετο c).

ויהי קהל-נה. Ο. Θ. ἐκ ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν. Ο. ἄλλως, ἐκ ἂν ἔλαβεν ἐκ χειρός.

ויהי קהל, Ο. ἐκ ἂν ἐδειξεν ἡμῖν. Ἀλλ. ἐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς.

ויהי קהל, Ο. ἐκ ἂν ἠκέτισεν ἡμᾶς. Ἀλλ. ἐκ ἂν ἀκῆτὰ ἐποίησεν ἡμῖν.

24. ויהי. Ο. καὶ ἠδρεύθη. Ἀλλ. καὶ ἠύξησεν d).

CAPVT XIV.

1. ויהי. Ο. ἄλλοφύλων. Ἀλλ. φυλιτιείμ.

3. ויהי. Ο. Θ. μὴ ἐκ εἰσὶν e) ἀπὸ τῶν θυγατέρων. Ο. ἄλλως, μὴ ἐκ εἰσὶ θυγατέρες.

שמע-כה. Ο. ἐκ παντὸς τῆ λαῶμα. Ο. ἄλλως, καὶ ἐν παντὶ τῶ λαῶμα.

הרשי

a) Alex. νῦν δὲ ἐλθόντος etc.

b) Idem ἐωράκοιμεν.

d) Idem καὶ ἠύξηθη.

c) Idem εἰ ἂν βέλετο.

e) Idem ἐκ εἰσιν.

- הַרְשִׁי. Σ. Ο. Θ. ἤρπασεν. Ο. ἄλλως, εὐθεΐα.
4. הַרְשִׁי. Α. πρέφασιν. Ο. ἐκδίκησιν. Αλλ. ἀνταπόδομα.
- הַרְשִׁי בִּישׁוּמ. Ο. κυριεύοντες ἐν τῷ Ἰσραήλ. Αλλ. ἐκυρίευσαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
5. וַיָּבֵי וְעַד וַיָּבֵי. Ο. καὶ ἦλθεν ἕως τῆς ἀμπελωνος. Αλλ. ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελωνά.
6. הַרְשִׁי. Σ. ἐφώρησεν. Ο. ἤλατο. Αλλ. κατηύθυνεν.
- וַיִּגְדֵּל עֲשׂוֹר וַיִּגְדֵּל. Ο. συνέτριψεν αὐτὸν ὡσεὶ συντρίψει ἔριφον αἰγῶν. Αλλ. διέσπασεν αὐτὸν ὡς ἔριφον αἰγῶν f).
7. וַיִּבְנֵי בְּעֵינֵי הַרְשִׁי. Ο. Θ. ἤρπασεν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. Ο. ἄλλως, ἠυθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς.
8. הַרְשִׁי. Ο. συναγωγή. Αλλ. συσροφή.
9. וַיִּבְנֵי לְמַדְרֵי הַרְשִׁי. Ο. καὶ ἐξείλεν αὐτὸ εἰς χεῖρας αὐτῆς. Αλλ. καὶ ἐξείλεν αὐτὸ ἐκ τῆς σώματος τῆς λέοντος εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς.
- הַרְשִׁי. Σ. ἐκ τῆς σώματος. Ο. ἀπὸ τῆς σώματος. Αλλ. ἐκ τῆς ἕξεως.
- וַיִּבְנֵי הַרְשִׁי. Ο. ἐξείλε τὸ μέλι. Αλλ. ἀφείλεν αὐτό.
10. הַרְשִׁי. Ο. Θ. ἐποίησιν. Ο. ἄλλως ποιῶσιν.
11. וַיִּבְנֵי בְּעֵינֵי הַרְשִׁי. Ο. ὅτε εἶδον αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλητῆς. Αλλ. ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτὸν προκατέστησαν αὐτῷ ἑτάίρους g) τριάκοντα.
12. וַיִּבְנֵי בְּעֵינֵי הַרְשִׁי. Ο. σολὰς ἱματίων. Αλλ. ἀλλαγὰς σολῶν.
13. וַיִּבְנֵי הַרְשִׁי. Ο. ὀθόνια. Αλλ. σινδόνες.
- וַיִּבְנֵי בְּעֵינֵי הַרְשִׁי. Ο. ἀλλασομένας σολὰς. Αλλ. ἱμάτια.

Kk 5

14. הַרְשִׁי

f) Ab Alex. διέσπασεν αὐτὸν ὡσὲ διασπάσαι ἔριφον.

g) Alex. ἑτέρας.

14. ריהמ נחי — — לכהנה. Ο. Θ. ἐκ τῆ ἔθου-
τος ἐξῆλθε βρώσις, ἐξῆλθε γλυκὺ ἐξ ἰχυρῆ. Ο.
ἄλλως, τί βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώσκοντος, καὶ
ἀπὸ ἰχυρῆ γλυκὺ.
- יני. Ο. Θ. ἠδυνήθησαν. Ο. ἄλλως, ἠδύναντο.
15. יהשנ. Ο. κατακαύσωμέν σε. Ἀλλος, ἐμπυρῖσω-
μέν σε.
- יני ענהק נונילה. Ο. ἢ πῶχεῦσαι ἐκαλέσατε
ἡμᾶς; Ἀλλ. ἐκ βίας ἐκεκλήκατε (sic) ἡμᾶς; Ο.
ἄλλως, ἢ ἐκβιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε;
16. ובי לכה. Ο. εἰ τῷ πατρί μου. Οἱ λοιποὶ, ἰσῆ
τῷ πατρί μου.
17. יני. Ο. πρὸς αὐτόν. Ἀλλ. ἐπ' αὐτῷ.
18. משהק נני ערש. Ο. πρὸ τῆ ἀνατεῖλαι τὸν
ἥλιον. Ἀλλ. πρὶν ἢ δύναי h) τὸν ἥλιον.
- יהשנ ענהק נני. Ο. Θ. εἰ μὴ ἠροτριάσατε ἐν
τῇ δαμάλει μου. Ἀλλ. εἰ μὴ κατεδαμάσατε τὴν
δαμαλίν μου.
- ענהק. Ο. Θ. ἔρητε. Ο. ἄλλως, ἔγνωτε.
19. הלכה. Α. ἐνηλλιάθη. Ο. Θ. κατεύθυνεν. Ο. ἄλ-
λως, ἤλατο.
- ענהק. Ο. Θ. ἔπαισεν ἐκεῖθεν. Ο. ἄλλως, ἐπά-
ταξεν ἐξ αὐτῶν.
- ענהק - ענה. Ο. τὰ ἰμάτια αὐτῶν. Ἀλλ. τὰς σα-
λάς αὐτῶν.
- יני ענה. Σ. Ο. ὠργίθη θυμῷ. Ο. ἄλλως, ἐθυ-
μώθη ὠργῆ.
20. ענה. Ο. ἐγένετο. Ἀλλ. συνώκησεν.

CAPVT XV.

1. ענה בני. Ο. ἐν ἐρίφω αἰγῶν. Ἀλλ. φέρων ἐρι-
φον αἰγῶν.
- ענה. Ο. εἰς τὸ ταμεῖον. Ἀλλ. εἰς τὸν κοιτῶνα.

h) Idem πρὶν δύναי.

1. וקח-נל. O. Θ. ἐκ ἀφῆκεν. O. ἄλλως, ἐκ ἔδωκεν.
 2. וקח-נל. O. ἐνὶ τῶν ἐκ τῶν Φίλων σα. Αἰ. ἐνὶ τῶν
 συνεταίρων σα i).
 נל-ה. O. μὴ ἔχι. Αἰ. ἐκ ἰδέ.
 וקח-נל. O. ἀγαθωτέρα ὑπὲρ αὐτήν. O. Θ.
 κρείστων αὐτῆς k) ἔστιν.
 3. וקח-נל. O. Θ. ἀθῶός εἰμι. O. ἄλλως, ἠθώωμα.
 וקח-נל. O. πονηρίαν. Αἰ. κακά.
 4. וקח-נל. O. ἐπέσρεψε. Αἰ. συνέδησεν.
 5. וקח-נל. O. ἐξέκαυσε. Αἰ. ἐξῆψεν.
 וקח-נל. O. ἐν τοῖς σαχύσι. Αἰ. εἰς τὰ διδραχματα
 (lege, δραχματα) l).
 וקח-נל. O. ἀπὸ ἄλωνος καὶ ἕως σαχύων
 ὀρθῶν. O. Θ. ἀπὸ σοιβῆς m) καὶ ἕως ἑσῶτος.
 6. וקח-נל. O. Οἱ λοιποὶ, ὁ γαμβρός τῆς Θαμναθαίε.
 O. νυμφίος τῆς Θαμνί.
 וקח-נל. O. τῶν ἐκ τῶν φίλων αὐτῆς. O. Θ. συνε-
 ταίρων αὐτῆς.
 7. וקח-נל. O. Θ. ἐκ ἐκ-
 δικήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδικήσιν μου ἐξ ἑνὸς ἐκάσθ ὑμῶν
 ποιήσομαι. O. ὅτι ἢ μὴν ἐκδικήσω ἐν ὑμῖν, καὶ
 ἔχατον κοπάσω.
 8. וקח-נל. O. Θ. κατώκει n) παρὰ τῶν χειμάρ-
 ρων. O. ἄλλως, ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ.
 9. וקח-נל. O. ἐν Ἰέρδα. Αἰ. ἐπὶ τὸν Ἰέρδαν.
 וקח-נל. A. Σ. Θ. ἐν τῇ σιαγόνι o). O. ἐν Λεχί.
 10. וקח-נל. O. εἰς τί. Αἰ. ἵνα τί.
 11. וקח-נל. O. ἀπὸ Ἰέρδα εἰς τρυμαλιάν.
 Αἰ. ἐξ Ἰέρδα ἐπὶ τὴν ὀπήν.
 וקח-נל. O. κυριεύσιν. Αἰ. ἄρχουσιν.

12. וקח-נל

i) Idem τῶν συνεταίρων σα.

k) Idem αὐτῆς

m) Idem ἀπὸ σοιβῆς male.

o) Sic Euseb. Et Basil. cum Coislin. Oἱ Α. ἐν σιαγόνι.

l) Sic idem.

n) Idem κατίβη.

12. ביד תהיה. Ο. τῆ δὲναί σε ἐν χειρί. Ἀλλ. παραδὲναί σε εἰς χεῖρας.
13. ביד. Ο. χειρὶ αὐτῶν. Ἀλλ. εἰς χεῖρας.
 ויהי. Ο. καλωδίαις. Ἀλλ. βρόχοις.
 ויהי. Ο. ἀνήνεγκαν. Ἀλλ. ἀνήγαγον.
14. תלצה. Ο. Θ. κατηύθυνεν. Ο. ἄλλως, ἤλατο.
 ונב בעו בשן. Ο. Θ. ἡνίκα ἂν ὄσφραίνθη πυρᾶς.
 Ο. ἄλλως, ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρὶ.
 ויהי. Ο. ἐτάκησαν. Ἀλλ. διελύθησαν.
15. ויהי. Σ. Ο. Θ. βραχιόνων αὐτῆ. Ο. ἄλλως, χερῶν αὐτῆ.
17. ותב. Ο. ὡς ἐπαύσατο. Ἀλλος, ἡνίκα συνετέλεσεν.
18. ויהי. Ο. καὶ ἐκλαυσεν. Ἀλλ. καὶ ἐβόησεν. Ἀλλ. καὶ ἐκάλεσεν.
19. ותב. Ο. εὐώδωσας. Ἀλλ. ἔδωκας. Ο. ἄλλως, εὐδόκησας.
20. ותב — — ויהי. Ο. καὶ ἐρῆξεν ὁ Θεὸς τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι. Ἀλλ. καὶ ἠνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ ἐν σιαγόνι ρ). Σ. τὴν μύλην. Οἱ λοιποὶ, τὸν ὄλμον τῆς σιαγόνος.
21. ויהי. Σ. Ο. Θ. ἀνέψυξεν. Ο. ἄλλως, ἐξῆσεν.
22. ותב בשן ויהי. Ο. τῆ ἐπικαλεμένη, ἣ ἔστιν ἐν σιαγόνι. Ἀλλ. ἐπίκλητος σιαγόνος.

CAPVT XVI.

2. ותב. Ο. Θ. ἐνταῦθα. Ο. ἄλλως, ὧδε.
 ויהי. Ο. ἐν τῇ πύλῃ. Θ. ἐπὶ τῆς πύλης.
 ותב ותב. Α. παρεσιώπων. Σ. ἡσύχαζον. Ο. ἐκάφευσαν.

- 17

ρ) Alex. ταῦμα τῆς σιαγόνος.

- הבקה - הברק - רח - נד. O. ἕως διαφάσης ὁ ἄρστος,
καὶ φονεύσωμεν αὐτόν. Αἰ. ἕως φωτός πρωὶ μεί-
νωμεν, καὶ ἀποκτείνωμεν αὐτόν.
- י. הלילה בקצי ב. O. ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός. Αἰ. περὶ
μεσονύκτιον.
- רווחה תישב. O. σὺν τοῖς δυοῖ σαθμοῖς. Αἰ. καὶ
τῶν δύο σαθμῶν.
- י. הכה - לע ב. O. ἔθηκεν ἐπ' ὤμων αὐτῶ. Αἰ. ἐπέ-
θηκεν τῷ ὤμῳ q). O. ἄλλως, τὰς ὤμους.
- י. רישו לכה. O. ἐν Αλσωρήχ r). Αἰ. ἐπὶ τῶ
χειμάρρῳ Σωρέχ.
- י. יני. O. οἱ ἄρχοντες. Αἰ. οἱ σατράπαι.
- י. רבו - נל רש. A. ἀλιωτοῖς s). Σ. μὴ ξηρανθεῖ-
σαι. O. Θ. μὴ ἡξημωμέναις t). O. ἄλλως, μὴ
διεφδαρμέναις.
- י. יני. O. ἄρχοντες. Αἰ. σατράπαι.
- י. יול. A. O. Θ. πρὸς αὐτόν. O. ἄλλως, αὐτῶ.
- י. יני. A. O. διέρρηξεν. O. ἄλλως, διέσπασεν.
- י. רנה - ליה רנה רש. O. Θ. ὃν τρόπον διασπᾶ-
ται κλωσμα τῶ ἀποτινάγματος. O. ἄλλως, ὡς
ἐτις ἀποσπάσει σρέμμα σππίε u).
- י. הלכה. O. ἐπλάνησας. Αἰ. παρελογίσω.
- י. יני יני רש. O. δεσμεύοντες δήσωσι. Αἰ.
δεσμῶ δήσωσι w).
- י. רש - נל. A. ἐκ ἐγενήθη. O. ἐκ ἐγένετο.
- י. רנה ב. רש רנה. O. Θ. καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο
ἐν τῷ ταμείῳ. O. ἄλλως, καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξήλθεν
ἐκ τῶ ταμείῳ.

י. רנה

q) Alex. ἐπὶ τῷ ὤμῳ.

r) Videtur legendum ἐν γααλσωρήχ.

s) Vox dubia.

t) Sic Alex. in textu.

u) Coislin. in textu ἀποτινάγματος, marg. σππίε, sic.

w) Alex. δήσωσι.

- ויקב. Σ. κρόκην. Ο. σπαρτίον. Αλλ. βράμμα.
 13. הלתה הנה-עו. Ο. ἰδὲ ἐπλάνησας. Αλλ. ἕως
 νῦν παρελογίσω.
 הנומה-עו — — עבו-הנ. Α. Σ. τὸς ἐπὶ τὰ βρα-
 χύχως τῆς κεφαλῆς μετὰ τῶ διασματος. Ο.
 τὰς ἐπὶ τὰς σειρὰς τῆς κεφαλῆς μετὰ τῶ διασματος.
 14. הנה ערהת. Ο. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐ-
 τόν, καὶ ἔλαβε Δαλιδαί τὰς ἐπὶ τὰς σειρὰς τῆς κε-
 φαλῆς αὐτῆ, καὶ ὕφαιεν ἐν τῷ διασματος, καὶ
 ἐπήξε τῷ πασσάλω εἰς τὸν τοῖχον. Αλλ. καὶ ἐκεί-
 μησεν αὐτὸν Δαλιδαί, καὶ ἔλαβε τὸς ἐπὶ τὰς βρα-
 χύχως τῆς κεφαλῆς αὐτῆ μετὰ (αἰ. κατὰ) τῆς ἐκ-
 τάσεως, καὶ κατέκρησεν ἐν τοῖς πασσάλω εἰς
 τὸν τοῖχον.
 הנומה-הנה — — ערהת. Ο. καὶ ἐξυπνίθη ἀπὸ
 τῶ ὕπνου αὐτῆ, καὶ ἐξῆρε τὸν πασσάλον τῶ ὕψο-
 ματος ἐκ τῶ τοίχου. Αλλ. καὶ ἐξηγέρθη τῶ ὕπνου
 αὐτῆ, καὶ ἐξέσπασε τὸς πασσάλω ἐν τῷ ὕψομα-
 τι καὶ τὸ διασμα.
 15. הנה. Α. Ο. Θ. ἐρεῖς. Ο. ἄλλως, λέγεις.
 הלתה. Ο. ἐπλάνησας. Αλλ. παρελογίσω.
 16. הנה. Ο. ἐξέθλιψεν. Αλλ. καταργάσατο x).
 והלנהת הנה-עו. Α. ὅλην τὴν νύκτα καὶ παρ-
 ενόχλησεν. Ο. πάσας τὰς ἡμέρας καὶ ἐενο-
 χώρησεν.
 והנה ערהת. Α. ἐσμικρύνθη ἡ ψυχὴ αὐτῆ. Ο. ἀλι-
 γοψύχησεν. Αλλ. ἐκολοβάθη.
 הנה. Σ. εἰς θάνατον. Ο. ἕως τῶ ἀποθανεῖν.
 17. הנה-עו-הנה. Ο. πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτῆ. Αλλ.
 πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας.
 הנה. Ο. Θ. σιδήρος γ). Ο. ἄλλως, ξυρόν.

712

x) Idem melius καταργάσατο.

y) Coisl. in textu ξήρον ἐκ ἀναβήσετα, marg. εἴρη
ἐκ ἀνέβη.

- ביהיה נור. Ο. ἅγιος Θεῶ. Ἀλλ. Ναζιραῖος τῷ Θεῶ.
 דקה - כלל. Ο. Θ. κατὰ πάντας τὰς ἀνθρώπους.
 - Ο. ἄλλως, ὡς πάντες οἱ ἀνθρώποι.
 18. לבר כל - תח. Ο. πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτῆ. Ἀλλ.
 - πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτῆ.
 ונו. Ο. ἄρχοντας. Ἀλλ. σατραπείας.
 ונו. Ο. ἄρχοντες. Ἀλλ. πᾶσαι αἱ σατραπεῖαι.
 19. ברבוי - לו. Ο. Θ. αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γο-
 νάτων αὐτῆς. Ο. ἄλλως, Σαμφὼν ἐπὶ τὰ γό-
 νατα αὐτῆς.
 ושל נקרה. Ο. καὶ ἐκάλεσεν ἄνδρα. Ἀλλ. καὶ ἐκά-
 λεσε τὸν κερέα.
 ושל נקרה עבש - תח. Ο. τὰς ἐπὶ αἰ σειράς. Ἀλλ. τὰς
 ἐπὶ αἰ βοσρύχας.
 20. עבש עבש נחש. Ο. ἐξελεύσομαι ὡς ἄπαξ καὶ
 ἄπαξ. Ἀλλ. καὶ ποιήσω καθὼς αἶεί.
 ונחש. Ο. Θ. καὶ ἀποτινάξομαι. Ο. ἄλλως, καὶ
 ἐκτιναχθήσομαι.
 21. ויהיה ויה. Ο. Θ. καὶ ἐπελάβοντο αὐτὸν 2). Ο.
 ἄλλως, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
 ויה. Ο. καὶ ἐξέκοψαν. Ο. ἄλλως, καὶ ὤρουζαν a).
 ויה. Ο. Θ. ἀνήγαγον. Ο. ἄλλως, κατήνεγκαν.
 ויהיה. Ο. Θ. τῆς φυλακῆς. Ο. ἄλλως, τῷ δεσ-
 μοτηρίῳ.
 22. הלג רשע נחש. Ο. βλασάνειν καθὼς ἐξυρήσα-
 το. Ἀλλ. ἀνατέλαι ἡνίκα ἐξυρήθη.
 23. ונו. Ο. ἄρχοντες. Ἀλλ. σατραπείαι.
 יה. Ο. ἔδωκεν. Ἀλλ. παρέδωκεν.
 24. ויהיה - תח ויה. Ο. ὕμνησαν τὸν Θεὸν αὐ-
 τῶν. Ἀλλ. ἤνεσαν τὰς Θεὰς αὐτῶν.
 25. ויהיה רשע. Ο. ἔπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν. Ο.
 ἄλλως, ἐπέπαιζον αὐτῶν.

ויהיה

2) Alex. αὐτῆ.

a) Idem ἰξώρουζαν.

- ⲟⲩⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. ⲕⲓⲟⲛⲟⲛ. Ἀλλ. δύο σύλων.
26. ⲟⲩⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ-ⲧⲏⲛ ⲛⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ — — ⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. καὶ ἔ-
πε Σαμψὼν πρὸς τὸν νεανίαν τὸν κρατῆντα τὴν χει-
ρα αὐτῆ, ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τὰς κίονας.
Ἀλλ. καὶ ἔπε Σαμψὼν πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χει-
ραγωγῆντα (sic) αὐτὸν, ἐπαινάπαισόν με δὴ, καὶ
ποίησόν με ψηλαφήσω τὰς σύλους b).
- ⲟⲩⲧⲓⲗⲉ ⲛⲟⲛ ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ ⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. ἔφ' ἕς ὁ οἶκος εἰσήκα.
Ⲓ. ἄλλως, ἔφ' οἷς ὁ οἶκος ἐπ' αὐτῆς. Ⲓ. Ⲙ. ἔφ' ἕς
ὁ οἶκος ἐπεσήρικται c).
27. ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. ἄρχοντες. Ἀλλ. σατράπαι.
- ⲟⲩⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. Ⲙ. ἐμβλέποντες. Ⲓ. ἄλλως, θεωρῆντες.
28. ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. ἔκλαυτε. Ⲓ. ἄλλως, ἐκάλεσεν. Ⲙ.
ἐβόησεν d).
- ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. Ⲙ. Κύριε, Κύριε τῶν δυνάμεων. Ⲓ.
ἄλλως, Ἀδωναὶ Κύριε.
- ⲟⲩⲛⲉⲧⲓ ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. ἀνταποδώσω ἀνταπόδοσιν. Ἀλλ.
ἐκδικήσω ἐκδίκησιν e).
29. ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ-ⲧⲏⲛ. Ⲓ. οἱ λοιποὶ, δύο σύλους τὰς
μέσας. Ⲓ. τὰς δύο κίονας.
- ⲟⲩⲧⲓⲗⲉ ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. Ⲙ. εἰσήρικτο ἐπ' αὐτῆς. Ⲓ. ἄλλως,
ἐπεσηρίχθη ἐπ' αὐτῆς.
- ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. δεξιᾶ αὐτῆ. Ἀλλ. δεξιᾶ αὐτῆ χειρὶ.
30. ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. ἐβάσαξεν. Ἀλλ. καὶ ἔκλινεν.

CAPVT XVII.

1. ⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. Μιχαίας. Ἀλλ. Μιχαῖ.
2. ⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ. Ⲓ. οἱ χίλιοι. Ἀλλ. χιλίης.
- ⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ-ⲧⲏⲛ. Ⲓ. ἕς ἑξαμέτερος εἶχες. Ⲓ. ἕς ἑλαβες.
Ἀλλ. τὰς ληφθέντας σοι.

ⲓⲛⲓⲛⲉⲧⲓ

b) Idem ἐπὶ τὰς σύλους.

c) Idem ἔφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεσήρικτο ἐπ' αὐτῶν.

d) Sic Alex. in textu.

e) Idem ἐκδικησίαν.

- קחמ נגם קחל תתי. O. *καὶ με ἠράσω, καὶ προσεῖ-
πας.* Αλλ. *καὶ ἐξώρκισας καὶ εἶπας.*
3. קחמ קחמ קחמ. O. *ἀγιάξωσα ἠγίασα.* O. *ἄλλως,
ἀγίασμά ἠγίασα.*
- בשנ. O. *ἀποδώσω.* Αλλ. *ἐπισρέψω.*
4. קחל. O. *τῷ ἀργυροκόπῳ.* Αλλ. *τῷ χωνευτῇ.*
5. קחמ. A. *ἐπωμίδα.* Σ. *ἔνδυμα ἱερατικόν.* Αλλ. *ἔνδυμα.* O. *ΕΦώδ.*
- קחמ. A. *μορφώματα.* Σ. *εἶδωλα.* O. *Θεραφεῖν.*
7. קחמ קחמ. O. Θ. *καὶ ἐγένετο παιδάριον.* O. *ἄλ-
λως, καὶ ἐγενήθη νεανίας.*
- קחמ קחמ קחמ קחמ קחמ. O. *ἐκ Βηθ-
λεὲμ δήμας Ἰδδα.* O. Θ. *ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰδ-
δα, ἐκ τῆς συγγενείας.*
8. קחמ קחמ. O. *ἐν ᾧ εἰάν ἔυρη.* Αλλ. *ἔ εἰάν ἔυρη.*
- קחמ קחמ. O. *καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους.* Αλλ. *παρεγενήθη
εἰς ὄρος.*
9. קחמ קחמ. O. Θ. *παροικεῖν ἔ εἰάν ἔυρω.*
O. *ἄλλως, παροικῆσαι ἐν ᾧ εἰάν ἔυρω τόπῳ.*
10. קחמ. A. Σ. O. Θ. *ζεύγος.* O. *ἄλλως, σολήν.*
11. קחמ. O. *νεανίας.* Αλλ. *παιδάριον.*
12. קחמ קחמ. Σ. *ἐτελείωσε f).* O. *ἐπλήρωσε Μι-
χαίας.* Αλλ. *ἐνέπλησε Μίχα.*
- קחמ קחמ קחמ. O. *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μιχαίας.*
Αλλ. *καὶ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μιχα.*
13. קחמ קחמ. O. *ἀγαθύνει μοι Κύριος.* Αλλ. *ἠγάθυνεν
Κύριος ἐμός.* Αλλ. *ἀγαθοποίησεν.*

C A P V T XVIII.

2. קחמ קחמ. O. *ἀπὸ δήμων αὐτῶν.* Αλλ. *ἐκ τῶν
συγγενεῶν.*

קחמ

f) Sic Coislin, qui idem in textu habet *ἐνέπλησε.*

- םהצקמ. In O. vacat. Αλλ. ἀπό μέρες αὐτῶν.
 ורקק. O. ἐξίχινιάσατε. Αλλ. ἐρευνήσατε.
 קה ונבא. O. ἦλθον ἕως ὄρους. Αλλ. παρεγένοντο
 εἰς ὄρος.
 םש וילכו ברכה ברכה בי-רע. O. ἕως οἴκου Μιχαίας
 καὶ ἠυλιόθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ ἐν οἴκῳ Μιχαίας. Αλ-
 λος, κατέπαυσαν ἐκεῖ αὐτῶν ὄντων ἐν g) τῷ οἴ-
 κῳ Μιχαί.
 3. רכק. O. νεανίσκος. Αλλ. παιδαριε.
 קס. O. ἐν τῷ τόπῳ τέτω. Αλλ. ἐνταῦθα.
 5. ורככו הלכה. O. εἰ εὐδοκῆσεται ἡ ὁδὸς ἡμῶν.
 Αλλ. εἰ κατευοδοῖ τὴν ὁδὸν ἡμῶν h).
 6. םלשל. O. ἐν εἰρήνῃ. Αλλ. εἰς εἰρήνην.
 בך-לכו רשן. O. ἐν ἣ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Αλλ.
 καθ' ἣν i) πορεύεσθε.
 7. וילכו. O. καὶ ἐπορεύθησαν. Αλλος, καὶ παρε-
 γένοντο.
 קשב וברכה-רשן. O. ἐν μέσῳ αὐτῆς καθήμενον.
 Αλλ. ἐν αὐτῇ κατοικῆντα.
 קשל. Σ. ἀμερίμνος. O. ἐπ' ἐλπίδι.
 ושבכמ. O. ὡς κρίσις. Αλλ. κατὰ τὴν σύγκρισιν. Αλλ.
 κατὰ τὸ ἔθος.
 םש םהל-יני — — םלמ-יני קשב ורש
 קס. Σ. ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἀφοβίᾳ, μηδενὸς ἐνοχλῆν-
 τος ἐν μηδενί ἐν τῇ γῆ — k), ὅτι μακρὰν εἰσι Σι-
 δωνιοί, καὶ λόγος ἐκ ἦν αὐτοῖς l). O. ἡσυχάζεσθε,
 καὶ ἐκ ἔσι διατρέπων ἢ κατακλύων λόγον ἐν τῇ γῆ,
 κληρονόμος ἐλπίζων θησαυροῦς, καὶ μακρὰν εἰσι Σι-
 δωνίων, καὶ λόγον ἐκ ἔχουσι πρὸς ἄνθρωπον. O.
 ἄλλως, ἡσυχάζοντες ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυναμέ-
 νος

g) Alex. παρὰ.

h) Idem ἡ ὁδὸς ἡμῶν.

i) Idem καθ' ἣν ὑμεῖς.

k) Non expressit verba רשן ורש.

l) Nec םלמ םש.

νας λαλήσω m) ῥῆμα ἐν τῇ γῆ n), ὅτι μακράν εἰσιν ἀπὸ Σιδωνος, καὶ λόγος ἐκ αὐτοῖς μετὰ Συρίας ο).

8. ורמני. O. καὶ εἶπον. Αἰ. ἔλεγον.

9. ויני. O. εἶδομεν. Αἰ. ἐωράκαμεν.

וישימ. Σ. ἀμβλεῖτε. O. ἡσυχάζετε. Αἰ. σιωπάτε.

10. ובה. O. Θ. ἤζετε. O. ἄλλως, εἰσελεύσεσθε.

בב. O. Θ. πεποιθότα. O. ἄλλως, ἐπ' ἐλπίδι.

בבה. O. Θ. ἐυρύχωρος. O. ἄλλως, πλατεῖα.

11. תפשממ. O. ἀπὸ δήμων. Αἰ. εἰς συγγενείας p).

12. ורי. O. ὀπίσω. Αἰ. κατόπισθεν.

13. ורימ - הר מש ורבר. O. καὶ παρήλθον ἐκεῖθεν ὄρος Εφραΐμ. O. ἄλλως, ἀπῆλθον ἐκεῖθεν ἕως τῆ ὄρος Εφραΐμ.

14. וידיה. O. Θ. οἴδατε. O. ἄλλως, ἔγνωτε.

להנה ויהי. O. ἐν τῷ οἴκῳ τέτω. Αἰ. ἐν τοῖς οἴκοις τέτοις.

15. ונה. O. Θ. τῆ παιδαρίε. O. ἄλλως, τῆ νεανίσκη.

16. וממלה כל ורינה ויה. O. ἄνδρες οἱ ἀνεζωσμένοι τὰ σκεύη τῆς παρατάξεως αὐτῶν. O. ἄλλως, περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά.

L1 2

בבב

m) Ac si esset רבר רבר.

n) Neque expressum רצו שרי.

o) Ac si leg. ורי. Caeterum Coislin. in textu καὶ μὴ δυναμένεσ λαλήσω ῥῆμα, (hebr. רבר ורימ ורי. Nempe alii τὸ ורימ a ורי posse, alii a ורי derivarunt) et in margine Α. καὶ ἐκ ἐνῆν καταίχύνων εἰδὲ διατρέπων: quae lectio Montefalconio corrupta videtur. Sed nescio anthe et Aquila in hebraeo aliter legerit, cum hic omnes veteres diversa legerint, et in alia omnia fere abierint: ut videre est ex versionibus supra allatis.

p) Alex, ἐκ συγγενείας.

- םיבצ. Ο. ἐσῶτες Ο. ἄλλως, ἐσηλωμένοι.
 רשק קחפ. Ο. παρὰ ταῖς θύρας τῆς πύλης. Ο. Θ.
 παρὰ τὴν θύραν τῶν πυλῶνος.
 19. שרקה לו ירמיה. Ο. καὶ ἔπαιν αὐτῶν, κώφευσον.
 Ἀλλ. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, σίγα.
 חל. Ο. Θ. ἐλθέ. Ο. ἄλλως, δεῦρο.
 רוב. Α. Ο. Θ. βέλτιον. Ο. ἄλλως, ἀγαθόν.
 לנהושי קחפשמל. Ο. Θ. συγγενείας Ἰσραήλ q).
 Ο. ἄλλως, καὶ οἶκος εἰς δῆμον Ἰσραήλ.
 21. רהבה-גנה — — ימייה. Ο. Θ. ἔταξαν
 τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κλήσιν αὐτῶν τὴν ἐνδοξάν.
 Ο. ἄλλως, ἔθηκαν τὰ τέκνα, καὶ τὴν κλήσιν, καὶ
 τὸ βάρος.
 22. מוכה מביה ירקה קמה. Ο. αὐτοὶ ἐμάκρυναν
 ἀπὸ οἴκου Μιχαῖα. Ἀλλ. αὐτῶν καὶ μακρυνόντων
 ἀπὸ τῶν οἴκου Μιχαῖα.
 ק-בני-תה ירקה — — רשן בבתה. Ο. οἱ ἐν
 ταῖς οἰκίαις ταῖς μετὰ οἴκου Μιχαῖα ἐβόησαν, καὶ
 κατελάβοντο τὰς υἱὰς Δάν. Ἀλλ. σὺν τῷ οἴκῳ με-
 τὰ Μιχαῖα ἐκέκραζαν κατ'ὀπίσω υἱῶν Δάν.
 23. קרעו. Ο. Θ. ἐβόησας. Ἀλλ. ἐλάλησας. Ἀλλ.
 ἐκέκραξας.
 24. יתיע רשן יהלן-גנה. Ο. Θ. τὰς θεάς μου, ὅς
 ἐποίησα ἑμαυτῶν. Ο. ἄλλως, τὸ γλυπτόν μου ὃ
 ἐποίησα.
 רכה. Ο. ἐπόρευθητε. Ἀλλ. ἀπήλθετε.
 25. ררי. Ο. Θ. κατώδουνοι. (ΑΙ. κατέδουνοι). Ο. ἄλ-
 λως, πικροί.
 26. רמר קמה ירקה. Ο. Θ. ἰχυρότεροι αὐτῶν εἰσιν.
 Ο. ἄλλως, δυνατώτεροι εἰσιν ὑπὲρ αὐτόν.
 רשי. Ο. καὶ ἐπέσρεψεν. Ἀλλ. ἐξένευσεν.

28. קח

q) Idem ἐν Ἰσραήλ.

28. לַחַיִּים יָרִיחַ. Ο. Θ. ἐκ ἔσιν ὁ ἐξαιρέμενος. Ο. ἄλλως, ἐκ ἧν ὁ βυόμενος.
 בּוֹרֵי. Οἱ λοιποὶ, Ρεάβ. Ο. Ραάβ.
 29. בַּשֵּׁב. Ο. Θ. κατὰ τὸ ὄνομα. Ο. ἄλλως, ἐν ὀνόματι.
 יָרִיחַ רַשָּׁא. Ο. ὅς ἐτέχθη. Ἀλλ. ὅς ἐγενήθη.
 30. גִּלְגָּל. Ο. ἀποικίας. Ο. ἄλλως, μετοικεσίας.
 31. וַיִּשְׁרֹוּ. Ο. Θ. καὶ ἔταξαν. Ο. ἄλλως, καὶ ἔθηκαν.

C A P V T XIX.

2. וַיִּקַּח חַלְחַל. Ο. καὶ ἀπῆλθε παρ' αὐτῆ. Ο. ἄλλως, καὶ ὠργίθη αὐτῆ.
 וַיִּקַּח. Ο. Θ. καὶ ἐγένετο. Ο. ἄλλως, καὶ ἦν.
 וַיִּשְׁרֹוּ בְּרַבְעָא. Ο. μηνῶν τεσσαέρων. Ο. ἄλλως, τετραμήνον.
 3. וַיִּקַּח. Ο. Θ. κατόπισθεν αὐτῆς. Ο. ἄλλως, ὀπίσω αὐτῆς.
 וַיִּבֹרֶה. Ο. ἐπιστρέψαμ αὐτήν. Ο. ἄλλως, διαλλάξαμ αὐτήν.
 נָע. Ο. Θ. τὸ παιδάριον. Ο. ἄλλως, νεανίας.
 בֵּית וַיִּבְרַח. Ο. ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς οἶκον. Ο. ἄλλως, καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου.
 וַיִּנְחַם בֶּן-רִיחַ וַיִּקַּח לְחַמְשָׁה. Ο. ἠυφράνθη εἰς συνάντησιν αὐτῆ, καὶ κατέχευεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτῆ. Ἀλλ. παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτῆ.
 4. וַיִּלְכֹּד. Ο. Θ. ὑπνωσαν. Ο. ἄλλως, ἠυλίθησαν.
 5. גִּלְגָּל. Ο. Θ. ἀπελθεῖν. Ο. ἄλλως, πορευθῆναι.
 וַיִּקַּח. Ο. Θ. γαμβρόν. Ο. ἄλλως, νυμβίον.
 גַּד. Ο. Θ. κλάσματι. Ο. ἄλλως, ψωμῶ.
 L1 3 6. וַיִּנְחַם

6. םקנש. O. Θ. ἀμφοτέροι. O. ἄλλως, οἱ δύο.
 חנוק. O. Θ. ἀρξάμενος. O. ἄλλως, ἄγε.
7. חכלל. O. Θ. ἀπελθεῖν. O. ἄλλως, πορεύεσθαι.
8. םויה קווצרע קהקמהקה. A. נאזרעוֹזתי. Σ.
 διάτρησον γ). O. σράτευσον ἕως κλῖναι τὴν ἡμέραν.
 Αλλ. σρατεύθητι ἕως κλῖνῃ ἢ ἡμέρα.
- םקנש וְחָנוק. O. καὶ ἔφαγον οἱ δύο. Αλλ. καὶ ἔφα-
 γον καὶ ἔπιον οἱ δύο. Αλλ. ἀμφοτέροι.
9. חכלל. O. παρευθῆναι. O. ἄλλως, ἀπελθεῖν.
 נע. O. νεανίας. Αλλ. τὸ παιδάριον.
- קפד. O. ἠθύνησεν. Αλλ. κέκλικεν.
- קן. O. αὐλιθῆτι. Αλλ. καταλύσον.
- קחלק. O. Θ. ἀπελεύσῃ. O. ἄλλως, καὶ πορεύσῃ.
10. קבמ-נל. O. ἐκ εὐδόκησεν. Αλλ. ἐκ ἠθέλησεν.
- נבוי. O. Θ. παρεγένοντο. O. ἄλλως, ἦλθον. Αλλ.
 ἦλθεν.
- םקהק. O. Θ. ὑποζυγίων. O. ἄλλως, ὄνων.
11. קד. O. προβεβήκει. Αλλ. κεκλικυῖα.
- קנקה, O. νεανίας. Αλλ. παιδάριον.
12. נבני. O. Θ. ἐκ τῶν υἱῶν. O. ἄλλως, ἀπὸ
 υἱῶν.
13. קנחל. Oἱ λοιποὶ, παιδαρίω. O. νεανίας.
- קנל. O. Θ. αὐλιθῶμεν. O. ἄλλως, αὐλιθῆσά-
 μεθα.
14. קנבו. O. καὶ ἐπορεύθησαν. Αλλ. καὶ ἀπῆλθον.
15. קנל. O. Θ. καταλύσαι. O. ἄλλως, αὐλι-
 θῆναι.
- קנל קחקה. O. εἰς οἰκίαν αὐλιθῆναι. Αλλ. εἰς τὸν
 οἶκον καταλύσαι.
16. קנב קחקה-קנ — — — קנ נב. O. ἤρχετο
 ἐξ ἔργων αὐτῶ ἐξ ἀγρῶ ἐν ἑσπέρας. O. ἄλλως,
 εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶ ἐξ ἀγρῶ ἑσπέρας.

17. קנל

r) Sic Coislin, qui in textu habet σρατεύθητι.

17. קרנה — — נשי. Ο. Θ. καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὄδοιπόρον. Ο. ἄλλως, καὶ ἤρε τὰς ὀφθαλμοὺς αὐτῆ, καὶ εἶδε τὸν ὄδοιπόρον ἄνδρα.
18. ערב. Ο. παραπορευόμεθα. Ἀλλος, διαβαίνομεν.
- קח. Ο. πορεύομαι. Ἀλλ. ἀποτρέχω.
19. קרב-ע — — יה-שי. Ο. ἐσὶν ἔμοι καὶ τῇ παιδίσκῃ, καὶ τῷ νεανίσκῳ μετὰ τῶν παίδων σε. Ο. ἄλλως, ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δέλῃ, καὶ τῷ παιδαρίῳ μετὰ τῶν παίδων σε. Ἀλλ. παρὰ τῶν δέλων σε.
20. קרב. Ο. πρεσβύτης. Ἀλλ. πρεσβύτερος.
- קח. Ο. αὐλιθήση. Ἀλλ. καταλύσης.
21. ערב-ע — — יב-וי. Ο. ἐποίησε τοῖς ὄνοις. Ο. ἄλλως, παρέβαλε s) τοῖς ὑποζυγίοις.
22. ערב-ע — — יב-וי. Ο. αὐτοὶ δὲ ἀγαθύνοντες. Ἀλλ. αὐτῶν δὲ ἀγαθυνόντων. Ἀλλ. ἀγαθυνθέντων. Ἀλλ. εὐδοκίμων.
- קח-ע. Α. ἀποσασίας. Σ. ἀπαίδευτοι. Ο. παραινόμενων. Θ. Βελιάλ.
- ערב-ע. Ο. κρέοντες. Ἀλλ. καὶ ἔκρεσαν.
- קח-ע. Ο. Θ. ἐξάγαγε. Ο. ἄλλως, ἐξένεγκε.
23. ערב. Ο. μή. Ἀλλ. μηδαμῶς.
- קח-ע. Ο. Θ. πονηρεύεσθε. Ο. ἄλλως κακοποιήσητε.
25. ערב-ע. Ο. Θ. ἐκ ἠθέλησαν. Ο. ἄλλως, ἐκ εὐδόκησαν.
- קח-ע. Ο. τὸ πρῶν. Ἀλλ. τὸ πρῶν πρῶν. Huc definit Basiliensis.

LI 4

CAPVT

s) Alex. παρενέβαλε.

CAPVT XX.

6. הַבְּנֵי הַיָּמִי יָשׁוּ. Ο. ἐποίησαν ζέμα καὶ ἀπόπιωμα. Ἀλλ. ἐποίησαν ἀφροσύνην t).
15. הַשָּׁשִׁי עֶשְׂרִים. Ο. εἴκοσι τρεῖς. Ἀλλ. εἴκοσι καὶ πέντε.
33. פָּגַעוּ. Ο. ἐπήρχετο. Ἀλλ. ἀπήρχετο. Ο. ἄλλως, ἐπάλαυνεν u).
41. הַיָּמִי הַיָּשׁוּ הַיָּשׁוּ בִּי. Ο. ὅτι συνήντησεν ἐπ' αὐτὸς ἢ πονηρία. Ο. ἄλλως, ὅτι ἤπια αὐτῷ ἢ κακία w). Ἀλλ. ἐπέσρεψεν.

CAPVT XXI.

22. יָמוּשְׁתָּ פָּגַעוּ. Ο. ὡς κληῖρος ἐπλημμελήσατε. Θ. ἄλλως, ὅτι ἐκ ἐπλημμελήσατε. Ἀλλ. κατὰ τὸν καιρὸν πλημμελήσατε x).

RVTH.

t) Codex Alex. ἀφροσύνην habet, qui cum Theodotionem sequi soleat, Theodotionis esse ipsam hanc lectionem Montefalconius colligit.

u) Sic Coisl. in textu: in marg. ἀπήρχετο. Edit. Rom. ἐπήρχετο. Et hic idem Coisl. v. 34. in textu habet ἀφῆ-
πια, marg. φθάνει.

w) Sic idem in textu in marg. ἐπέσρεψεν Prior lectio est Edit. Rom.

x) Sic variant exemplaria. Incertum autem est lectionum, an interpretationum sit varietas. Alex. habet, ὡς
κατὰ τὸν καιρὸν πλημμελήσατε.

R V T H.

L1 5

IN

IN LIBRUM RVTH

ADMONTIO.

Admodum paucas in hunc librum lectionum varietates excerpimus ex duobus Codicibus Regiis, quorum vnus est num. 1825. alter vero 2240. Alius Bombycinus 1888.

R V T H.

CAPVT I.

10. $\text{ךתא-כי לה לה מרנהת.}$ O. $\text{καὶ εἶπαν αὐτῇ μετα σῆ.}$ Aλ. $\text{καὶ εἶπαν ἔχι, μετα σθ a).}$
12. שנל הלה הוהי ג. A. — βεβήλω — Σ.
— συλλαβεῖν — O. $\text{τῆ γενηθῆναί με ἀνδρί.}$ O. $\text{ἄλλως, καὶ ἐγενόμην λελακκομένη ἀνδρί b).}$
20. מר. O. πικράν. Aλ. πικρίαν.

CAPVT III.

7. מרגלהו ושכב. O. $\text{τὰ πρὸς ποδῶν αὐτῆ.}$ Aλ. $\text{τὰ πρὸς ποδῶν αὐτῆ, καὶ ἐκοιμήθη c).}$
9. לג כי. O. ὅτι ἀγγισεύς. Aλ. ὅτι ἀγγισευτής.

CAPVT IV.

3. נעמי מכרה. O. ἢ δέδοται Νωεμίν. Aλ. ἢ ἀπέδοτο Νωεμίν.

✠

LIBRI

a) Ex vno Regio, vbi illud ἔχι asterisco notatur.

b) Haec Coisl. Vltimam hanc lectionem habet in textu. Altera est Ed. Rom. vbi verba ita sunt ac si in hebraeo fuerit שנל הוהי לה. Lectio Symmachi videtur ex alia lectione orta aut male collocata esse. Forte verba versus vltima הוהי לה reddidit ὡσεὶ συλλαβεῖν, ita vt deinde librariorum oscitantia, συλλαβεῖν huc translatum fuerit. Aquila vero להלה ita legit, ac si esset vocabulum a לה profanare.

c) Sic Reg. Illud vero שכב non exprimitur in LXX. Codex Alex. habet, καὶ ἐκάθευδεν.

LIBRI
REGVM IV.
ET DVO
PARALIPOMENON.

LIBER I.
REGVM
SEV
I. SAMVELIS.

IN
LIBROS REGVM
ET PARALIPOMENON
ADMONITIO.

In libros Regum et Paralipomenon varias interpreta-
tiones et lectiones suppeditarunt,

Codex Regius 2433. Bombycinus, XII circiter Saeculi: vnde multa excerptimus in Libros I et II Regum, qui in Hebraico, I et II Samuelis inscribitur. Pauca vero in III et IV, et in libros Paralipomenon.

Alter Codex Regius, vbi Catena in Psalmos et in Cantica Scripturae.

Codex Coislinianus egregius VII. vt minimum Saeculi, vnciali caractere.

Codex alter Coislinianus X. Saec. egregiae notae, vnde multa excerptimus. Ibi Liber I Regum mutilus est vsque ad finem penè Capitis XIV.

Eusebius et Hieronymus de locis hebr.

Eusebius de demonstr. Eu.

Io. Chrystostomus Homil. de Anna.

Theodoretus editus a. 1642.

Procopius Gazaenus in libros Regum et Paral. editus a Io. Meursio, Lugd. Bat. a. 1620.

Notae Edit. Romanae et Drusii.

Schedae Nic. Toinardi τῆ μακαριστῆ, quarum mihi copiam fecit illustrissimus vir D. Logé, in suprema curia Patronus.

LIBER

LIBER I. REGVM.

SEV

I. SAMVELIS.

C A P V T I.

3. חבמה. O. Σαβαάθ. Αλλ. στρατιῶν. Αλλ. δυνάμεων.
4. בנייה וכנותיה. O. τοῖς υἱοῖς αὐτῆς. Αλλ. τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσι a).
6. בעבור הרעמה — — כהנה. Αλλ. καὶ παρώργισεν αὐτήν ἢ ἀντίζηλος αὐτῆς, καί γε παροργισμῶ διατὸ ἐξεθνεῖν αὐτήν b). In O. vacat.
8. ירע לבבך. O. τύπεις σε ἢ καρδία σε. Αλλ. κακῆται ἢ καρδία σε.
10. חרה. O. κατώδυνος. Αλλ. πικρά c).
11. בעני. O. ἐπὶ ταπείνωσιν. Αλλ. κάκωσιν.
12. פיה חמ ש. Σ. παρατηρῶν τὸ σῶμα αὐτῆς. O. ἐφύλαξε τὸ σῶμα αὐτῆς.
13. השכרל. O. εἰς μεθύσσαν. Αλλ. ὡς μεθύσσαν.
16. ליעל בת-לפני. O. εἰς θυγατέρα λοιμὴν. Θ. ὡς μίαν τῶν ἀπαιδευτῶν d).
- דברתי עך-הנה — — מרב. A. ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας

a) Regius. In LXX. illud בנייה non exprimitur.

b) Sic Complutensis. Desiderantur in Edit. Rom. Le-
ctio ipsa videtur esse A.

c) Forte A.

d) Sic Drusius ex Editionis Rom. notis. Sed suspicor
esse Σ. qui supra Iud. 19, 22. ליעל vertit ἀπαιδευτοί. Theo-
dotion vero ibidem de more, Βελιόλ.

- χίας με ἐκτέτηκας e) ἕως νῦν. Ο. ἐκ πλήθους ἀδο-
 λσχίας με ἐκτετακα ἕως νῦν.
 24. הַשָּׁלַשׁ בְּרֵבֶב. Σ. μετὰ ταύρων τριῶν. Ο. ἐν
 μόχῳ τριετίζοντι.
 25. נָבֵל. Α. ἀμφορεῖ οἴνῃ. Σ. Ο. Νέβελ οἴνῃ.
 26. תְּשֻׁבָה יְהוָה בִּי. Ο. ἐν ἐμοὶ Κύριε, ζῆ ἡ ψυχὴ
 σε. Αἰ. νή τὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς σε.

CAPUT II.

3. גְּבוּהָ גְבוּהָ גְּבוּהָ גְּבוּהָ-לָהּ. Ο. μὴ λαλεῖτε
 ὑψηλά. Αἰ. μὴ λαλεῖτε ὑψηλά εἰς ὑπεροχὴν.
 הַלֵּל לַיהוָה כִּי כָחַל לְהַלֵּל. Σ. καὶ ἐκ εἰσὶ παρ' αὐτῶ προφά-
 σεις. Ο. ὁ Θεὸς ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτῶ.
 5. שְׁבַע. Σ. Θ. κεχορτασμένοι. Ο. πλήρεις.
 וְכָחַל. Α. συνετρέβησαν f). Ο. ἤλατρώθησαν. Αἰ.
 ἐμιοθάρησαν g).
 וְלָהּ. Σ. ἀνευθεῖς ἐγένοντο h). Ο. παρήκαν γῆν.
 12. בְּנֵי בְלֵעָה. Α. υἱοὶ ἀποσασίας. Σ. υἱοὶ ἀνυπό-
 ταστοι. Ο. υἱοὶ λοιμοί.
 14. וְהָכָה. Α. ἐπλησθεν. Ο. ἐπάταξεν. Αἰ. κα-
 καθῆκεν.
 וְכִוְרוֹ. Α. ἐν τῷ λεβηται. Ο. εἰς τὸν λέβητα.
 15. וְיִקְרָא בְּרֵבֶב. Ο. πρὶν θυμιαθῆναι. Αἰ. πρὶν
 καῖναι.
 16. וְיִקְרָא. Ο. βία. Αἰ. κραταιῶς.
 17. וְצָחַל. Α. διέσυρον. Ο. ἤθετεν.

18. וְיִקְרָא

e) Suspicio aliud legisse Aquilam : nam quomodo iste
 originum sectator הַשָּׁלַשׁ potuisset vertere, ἐκτέτακα ?

f) Legit forte וְכָחַל.

g) Forte Σ. vt infra v. 36.

h) Sic Drusus. Reg. habet, ἀνευθεῖς ἐγένοντο. Sed Cois-
 lin. quidam Codex hoc A. tribuit, et Symmachi lectionem sic
 effert, παρήλαθον ἀπολαίνοντες. At postrema lectio scholion
 esse videtur.

18. כַּבִּי תִדְמֵן. Α. ἐπένδυμα ἐξαιρέτων i). Σ. ΕΦᾶδ
 λινῆν. Ο. ΕΦᾶδ Βαῖδ. Θ. ΕΦᾶδ Βαέρ.
19. כַּבִּי לִינְיָה. Σ. καὶ ἐφεσρίδα μικράν. Ο. καὶ
 διπλοῖδα μικράν. Θ. καὶ ἐπενδύτην μικρόν.
20. כַּבִּי — — כִּי הִיָּה עִשִׂי. Ο. ἀποτίσαι σοι
 Κύριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης. Αλλ. ἀντα-
 ποδῶ σοι Κύριος σπέρμα ἐπὶ τῆς γυναικὸς ταύτης.
22. כַּבִּי לִינְיָה כַּבִּי — — כַּבִּי לִינְיָה כַּבִּי. Αλλ.
 καὶ ὡς ἐκοιμῶντο μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεση-
 κειῶν παρὰ τὴν θύραν σκηνῆς τῆς μαρτυρίας. In O.
 vacat. Αλλ. καὶ ὡς ἐκοιμῶντο τὰς γυναῖκας τὰς
 παρεσῶσας παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τῆς μαρτυ-
 ρίας. Αλλ. ὅτι συνεκοιμῶντο υἱοὶ αὐτῆς μετὰ τῶν γυ-
 ναικῶν τῶν παρεσηκειῶν etc.
26. כַּבִּי כִּי. Ο. ἐπορεύετο. Αλλως, ἐπορεύετο καὶ
 ἐμεγαλύνετο.
28. כַּבִּי לִינְיָה כַּבִּי. Ο. ἐν πάντων τῶν σκήπῃρων
 Ἰσραήλ k). Αλλ. ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν Ἰσραήλ.
29. כַּבִּי כַּבִּי. Ο. ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου.
 Αλλ. ἀπολακτίζετε τὴν θυσίαν μου.
- כַּבִּי. Σ. προστίμησας. Ο. ἐδόξασας.
- כַּבִּי כַּבִּי. Ο. ἐνευλογεῖσθε. Αλλ. προαπολαβεῖν.
 Αλλ. τῆς τιμελῆσθε ὑμᾶς l).
32. כַּבִּי לִינְיָה — — כַּבִּי לִינְיָה. Α. καὶ ἐπιβλέ-
 ψεις ἀντίζηλον κατοικητηρίων — Σ. καὶ ὄψαι m)
 θλίψιν κατοικήσεως ἐν παντὶ ᾧ ἐνεργεθῆσεται τῷ
 Ἰσραήλ.

i) Legit כַּבִּי ut et Theodotion. Sed Coislin. Ο. ἐφᾶδ Βαέρ
 (sic) marg. Α. ἐπένδυμα ἐξαιρέτων ἢ μοναχον Σ. ἐφεσρίδα. Et
 monemus hic ὡς ἐν παρόδῳ, eandem Coislin. habere infra v. 2.
 in textu δελύσαν, in marg. λατρεύσαν.

k) Videtur esse lectio A., altera vero lectio vera τῶν Ο.
 Nam A. vertere solet σκήπτρον.

l) Suspicio esse A. vide Iud. 3, 17.

m) Drufius vult ὄψαι, male.

- Ισραήλ. Θ. καὶ ἐπιβλέψεις τὸ κραταίωμα Μαιὼν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν Ισραήλ. In O. vacat.
33. קרינך - נל. O. ἐκ ἐξολοθρεύσω, ἐκ, deest in aliis.
35. וישיג ויגדל תהיה. A. ἐμπροσπιτήσεται εἰς πρόσωπον ἡλειμμένε αὐτῶ. Σ. ἀνατραφήσεται ἔμπροσθεν τῶ Χριστῶ αὐτῶ. O. καὶ ἀιλεύσεται ἐνώπιον Χριστῶ μ8.
36. קנה. O. περισσεύων. Aλλ. ὑπολελειμμένος. קנה - כנה — — קנהתה. A. εἰς συλλογὴν ἀργυρίε. Σ. ἵνα μιθαρνήση ἀργυρίε ἢ κολλύραε ἀργε. O. προσκυνεῖν αὐτῶ ὀβόλω ἀργυρίε.

CAPUT III.

1. קר. Σ. σπάνιον. O. τίμιον.
- קנה. O. διατέλλεσσα. Aλλ. προερχομένη η).
2. קנה. O. βαρύνεσθαι. Aλλ. ἀμαυρεῖσθαι ο).
3. כנה. A. πρὶν ἢ σβεσθῆναι ρ). Σ. ἔπω ἐσβέσθη. O. πρὶν ἢ ἐπισκευασθῆναι.
- קנה - קנה. A. ἔ κατέστη. O. ἔ ἦν.
7. קנה וקנה — — קנה. Σ. ἔπω ἐγνώκει ἐπὶ ἀπεκαλύφθη ς). O. πρὶν γνῶναι Θεόν, καὶ ἀπεκαλύφθη.
9. ויבן. Σ. συνῆκε. O. καὶ ἐσοφίσατο.
10. קנה - קנה. A. καίθρον ἐν καίθρον. O. ὡς ἀπαξ καὶ ἀπαξ.
13. קנה. O. κακολογῶντες. Aλλ. καταρῶμενοι
- קנה קנה נל. A. Θ. καὶ ἐκ ἡμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς. O. καὶ ἐκ ἐνεθῆτε αὐτῶ.
- קנה. O. ἀγαθόν. Aλλ. ἀρετόν.

CAPUT

- n) Coislin. o) Videtur esse A. et Θ.
- p) Coislin. in lectione A. et O. ἢ non habet.
- q) Ita Reg. qui pro ἐγνώκει, subiicit etiam συνῆκε.

CAPVT IV.

1. הבן העור. Οἱ Γ. λίθον τῆς βοηθείας ρ). Ο.
ἀβενέζερ.
3. למך נגפנו. Ο. κατὰ τὶ ἐπλάσεν ἡμᾶς. Α. διατὶ
ἔθραυσεν s) ἄρα ἡμᾶς.
4. ושב הכרבים. Ο. καθημένε Χερσβίμ. Αλλ. ἔπε-
κάθητο τὰ Χερσβίμ.
7. ונלמהקנה. Ο. ἔτοι οἱ Θεοὶ ἤκασι πρὸς
αὐτές. Αλλ. ἔτος ὁ Θεὸς ἤκε πρὸς αὐτές.
8. ומצרים — — ׀ה. Ο. ἔτοι οἱ Θεοὶ οἱ πατά-
ξαντες τὴν Αἴγυπτον. Αλλ. ἔτος ὁ Θεὸς ὁ πατά-
ξας τὴν Αἴγυπτον.
12. וירץ ויש בנימן. Ο. καὶ ἔδραμεν ἀνῆρ Ιερμιναῖος.
Αλλ. καὶ ἔφυγεν ἀνῆρ ἀπὸ Βενιαμίν.
- מרו. Α. ἀ μανδύαι ρ). Ο. τὰ ἱμάτια αὐτῆ.
13. רר. Α. ἐκπεπληγμένη. Σ. ἔκθαμβος. Ο. ἐξε-
σηκυῖα. Αλλ. ἀγωνιώσα.
15. קמה. Ο. ἐπανέστησαν. Αλλ. ἐβαρύνθησαν.
18. מפרקו. Α. τένων. Σ. σπόνδυλον. Ο. νῶτος.
- רבעים. Οἱ λοιποὶ, τεσσαράκοντα. Ο. ἕκασι.
19. הררה לל. Σ. ἐπίτοκος ἦν. Ο. συνειληφύια τῆ
τεκεῖν.
- והכרע. Α. ἔκαμψεν. Σ. ἄκλασεν. Ο. ἔκλαυσε. Αλλ.
ἔσέναξε.
- וכהכו. Ο. ἐπεξράφησαν. Αλλ. ἐπέπεσον.
20. ובער מוחה. Σ. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆ ἀποθνήσκου
αὐτήν. Ο. καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει.
21. ויכברו. Ο. Ουαμβαρχαβῶθ. Αλλος, Βαριο-
χαβῆδ u).

CAPVT.

r) Coislin.

s) Idem Aquilae tribuit. Iam in hoc eodem Codice de-
sunt a v. 19. ad cap. 8, 19.

r) Procopius in h. l. vult legi τὸν μανδύαν.

u) Βαρ non est in hebraeo.

CAPVT V.

1. ירנה גר. Α. γλωσσόκομον. Ο. κιβωτόν.
 רועה לבנה. Α. ἀπό λίθου τῆς βοηθείας. Ο. ἐξ
 Αβενέζεερ.
4. ירנה. Ο. Αμαφέθ. Αλ. Μαφεθαίμ. Αλ.
 τῶν σαθμῶν.
6. וילפ בעהה גר. Α. καὶ ἐπάταξεν αὐτὲς ἐν
 ταῖς ἔδραις. Σ. καὶ ἐπλήξεν αὐτὲς κατὰ τῶν
 κρυπῶν w).
- Ο. ἐξέξεσεν. (sic) Αλ. ἐξέβρασαν x).
9. הלנה הנהמה. Ο. τάραχος μέγας. Αλ. ἐν πλη-
 γῆ μεγάλη.
- וילפ בהה ירנה. Α. καὶ περιελύθησαν αὐτῶν αἱ
 ἔδραι. Σ. εἰς τὰ κρυπῶν. Ο. καὶ ἐπάταξεν αὐτὲς
 εἰς τὰς ἔδρας αὐτῶν.
11. ונה. Ο. καὶ καθισάτω. Αλ. καὶ ἀποκατατῆ-
 ηמה. Α. φαγεδάνα. Ο. σύγχυσις.
12. וילפ בעהה. Α. τὸ τῆς φαγεδαίνης ἐχθήκασιν ἑλ-
 κος. (ΑΙ. πάθος). Σ. περιελύθησαν αὐτῶν αἱ
 ἔδραι. Ο. ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἔδρας.

CAPVT VI.

1. Ο. ἐξέξεσεν. Αλ. ἐξέβρασεν γ).
3. ינהה ינה — — ונה-י. Ο. ἀλλὰ ἀποδίδόν-
 τες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνε, καὶ τότε ἰαθήσε-
 θε, καὶ ἐξίλαθήσεται. Αλ. ἀπόδοτε αὐτὴν ὑπὲρ
 τῆς βασάνε δῶρα, καὶ τότε ἐξίλαθήσεται. Αλ.
 τῆς πλημμελείας.

7. הנה

w) Habent h. l. LXX. alia et plura quam Hebraeus.

x) Nil esse in hebraeo et versum in LXX. confusum iacere, ait Montefalconius. Sed meliora nos docet Houbigan-
 tius ad h. l. quem vide.

y) Vide supra 5, 6.

7. חילע. Α. λοχευομένας. Σ. γαλαχέσας. Ο. πρωτοτοκέσας.
8. וצמ ונהב ומוישיה. Α. — ἐν ὕφει (al. ὑφῆ) κερῆς 2). Σ. Θέτε ἐν τῷ λαρνακίῳ ἀπὸ πλαγίε αὐτῆ. Ο. καὶ θήσετε ἐν θέματι Βερσεχθάν ἐκ μέρης αὐτῆς. Ἀλλ. καὶ θήσετε αὐτὰ ἐν θέματι Βαεργάζ ἐκ πλαγίων μέρης αὐτῆς.
9. הרקח. Σ. συγκύφιον. Ο. σύμπλωμα.
12. ונעו. Ο. ἐκοπίων. Ἀλλ. μυκώμενοι.
14. ושיה. Ο. Ωσηέ. Ἀλλ. Ιησῆ.
18. מבצר מעיר. Α. ἐκ πόλεως ἰχυρᾶς. Σ. ἐκ πόλεως τετειχισμένης. Ο. ἐκ πόλεως ἔσπερωμένης.
- ויהי הנה הנה הנה הנה — — כפר ועי. Σ. ἕως κόμης ἀτειχίσε, καὶ ἕως Ἀβελ τῆς μεγάλης, δι' ἧς ἀφῆκαν τὴν κιβωτὸν κυρίε. Ο. καὶ ἕως κόμης τῆς Φερεζαίε, καὶ ἕως λίθου τῆς μεγάλης, ἧ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῆ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίε.
- ושיה. Ο. Ωσηέ. Ἀλλ. Ιησῆ.
20. ויהי הנה לך מלך לך וי. Οἱ λοιποὶ, τίς δυνήσεται σῆναι καὶ ὑποσῆναι ἔμπροσθεν Κυρίε. Ο. τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον Κυρίε. Ἀλλως, τίς δυνήσεται παρασῆναι.

CAPUT VII.

2. ויהי. Ο. ἐπέβλεψεν. Ἀλλ. ἐπέσρεψεν.
3. וירש. Ο. περιέλετε. Ἀλλ. ἐξάρατε.
4. וירש. Ο. περιείλον. Ἀλλ. ἐξῆραν.
- הנהשנה-נה. Α. τὰ τῆς Ἀσάρτης ἀγάλματα. Ο. τὰ ἄλση Ἀσαρώθ.
10. ומה. Ο. συνεχύθησαν. Ἀλλ. ἐφαγεδαίνυσαν. Ἀλλ. ἐξέζησαν 2).

Mm 2

12. וירש

2) Ἐν ὑφῆ κερίας legit Regius. Mihi utraque lectio suspecta est.

a) Forte Θ. et prior lectio Aquilae.

12. וַיִּהְיֶה רַבִּי. O. καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς. Αἰ. καὶ ἀναμέσον ἀκρωτηρίσ.
14. וַיִּרְצַמ. O. ἀπὸ Ασκαλῶνος. Αἰ. Ακκαρῶν.
15. וַיִּשָׁא. O. καὶ ἐδίκασε. Αἰ. καὶ ἔκρινε.
16. הָלַךְ הַיּוֹמָרְמָה - לְכָל הַיָּמִים. O. ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις τέτοις. Αἰ. εἰς πάντας τὰς τύπας τέτρε οἷς ἦσαν οἱ ἄγιοι.

CAPUT VIII.

3. וַיִּבְרַח וַיִּהְיֶה וַיִּשָּׂא. A. Θ. καὶ ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας b). Σ. ἀλλὰ μετέκλινον ἀκολουθῶντες τῇ πλεονεξίᾳ. O. καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας.
13. הַיּוֹמָרְמָה. O. πεσσῶσας. Αἰ. μαγκιπίσας.
18. וַיִּשָּׂא. O. ἐξελέξαθε. Αἰ. ἤρετίσαθε c). O. ἐξελέξαθε. Αἰ. ἠήσαθε d).

CAPUT IX.

2. וַיִּבְרַח. O. ὑπερωμίαν. Αἰ. ἀπὸ ὤμα.
5. וַיִּהְיֶה. A. κοπῶσας. O. ἀνείσ.
7. וַיִּהְיֶה וַיִּשָּׂא. O. πλεῖον ἔκ ἔστι μεθ' ἡμῶν. Αἰ. ὑπόσασιν ἔκ ἔχομεν.
9. וַיִּהְיֶה וַיִּבְרַח וַיִּשָּׂא וַיִּהְיֶה וַיִּבְרַח. Σ. τὸν γὰρ προφήτην τότε ἐκάλεν κατὰ τὸ ἀρχαῖον, τὸν ὄρανα τα c). O. ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἔμπροθεν, τὸν βλέποντα.

Αἰ.

b) In Cod. Reg. in textu τῶν O. legitur τῆς πλεονεξίας. Verum haec nota additur; ἀντὶ τῆς, τῆς πλεονεξίας, καὶ ταῖς, συντελείας, τῆς εἰς τέλος ἀχρησίας τὸν νῦν· βίβρα γὰρ πάντων κωνῶν ἢ Φιλαργυρία.

c) Forte Θ.

d) Neutrum est in hebr.

e) Drusus. Paulo aliter habet Reg. Σ. ἔμπροθεν (supra adscribitur τὸ πάλαι) ἐν Ἰσραὴλ ἐκαλεῖτο ὁ προφήτης, ἔμπροθεν ὁ βλεπόμενος.

Αλ. τὸ πάλαι, προ ἔμπροσθεν.

12. במב. Α. ἐν ὑψώματι. Ο. ἐν Βαμαῖ.

13. הבהמה. Α. εἰς ὑψηλόν f). Ο. εἰς Βαμαῖ.

םינהר. Α. οἱ κεκλημένοι. Ο. οἱ ξένοι.

15. תהיו. Σ. πρὸ μιᾶς ἡμέρας. Ο. ἡμέρα μιᾶ.

18. ויג. Ο. προσήγαγε. Αλ. προσήλθεν.

20. םימי תשל. Σ. τριημέρων. Ο. σήμερον τρι-
ταίων.

תמק. Ο. τὰ ὠραῖα. Αλ. τὰ ἐπιθυμητά.

21. לנהו יבש ויטרם. Ο. τῶ μικρῶ σκήπτρε Φυ-
λῆς Ισραήλ. Αλ. ἐκ τῆς ἐλαχίστης Φυλῆς Ισραήλ.

22. םיבי. Ο. καὶ εἰσήγαγεν. Αλ. καὶ ἔταξεν.

תכשל. Α. γαζοφυλάκιον. Σ. ἐξέδραν. Ο. τὸ κα-
τάλυμα. Θ. τὴν σκηνήν.

24. וי. Ο. ἤψησεν. Αλ. ἤξεν.

רשה - תה. Α. καὶ λοιποὶ, τὴν κνήμην. Ο. τὴν
κωλέαν.

תנהר םנה תנהל — — תנהה תנה. Α. ἰδὲ τὸ
ὑπολειμμένον, θεὸς ἐνώπιόν σε, φάγε, ὅτι εἰς
καιρὸν πεφυλαγμένον σοι, τῶ λέγειν, τὸν λαὸν κέ-
κληκα. Σ. τὸ ὑπολειφθέν — ὅτι ἐπίτηδες τετή-
ρηταί σοι. Ο. ἰδὲ ὑπόλειμμα, παρὰ θεὸς αὐτὸ ἐνώ-
πιόν σε καὶ φάγε ὅτι εἰς μαρτύριον τεθειτά σοι
παρὰ τὰς ἄλλας. Θ. — ὅτι ἐλεχθη τὸν λαὸν
ἐκάλεσα.

Ο. ὑπόλειμμα. Αλ. τὸ ἀφωρισμένον μέρος.

Ο. παρὰ τὰς ἄλλας. Αλ. παρὰ τῶ λαῶ.

26. תנהה. Ο. ἕως ἔξω. Αλ. εἰς ἀγρόν.

Mm 3

CAPVT

ὁ βλέπων. (supra adscribitur ὄρων) καθ' ὃ μὲν ἐπιβλέποντες τῶ
μείλιοντος ἦσαν, ἔμπροσθεν ὄρωντες ἐχρημάτιζον· καθ' ὃ δὲ θεωρη-
τικοὶ τῶ θεῶ λήμματος ἦσαν, βλέποντες προσηγορεύοντο.

f) Dr. Theodoretus ὑψηλόν.

C A P V T X.

1. קחשמי כו נלה. Ο. ἔχλι κέχρικε σε; Ἀλλ. ὄρα κέχρικέ σε.
2. קחלצב ויני בני. Ο. Βενιαμίν, ἀλλομένους μεγάλα. Ἀλλ. Βενιαμίν ἐν Σηλῶ ἐν Βακαλάθ g) ἀλλομένους μεγάλα.
Βακαλάθ. Ἀλλ. ἐν σκιάδει τὸ σῶμα.
- וּבְנֵי קַחְשָׁמִי הָיָה — — שָׁוָה הַנֶּהֱפֵךְ. Ο. ἰδὲ ὁ πατήρ σε ἀποτετίνακται τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδοξίλευσατο δι' ὑμᾶς, λέγων τί ποιήσω ὑπὲρ τῆς υἱῆς μου; Ἀλλ. ἰδὲ ὁ πατήρ σε τετίνακται φροντίδος τῶν ὄνων, καὶ μεριμνᾷ περὶ σῆς λέγων, τί ποιήσω περὶ τῆς υἱῆς μου;
3. רבוה ויהי נע. Ο. ἕως τῆς δευτέρας Θαβῶρ. Ἀλλ. τῆς δευτέρας τῆς ἐκλεκτῆς.
- וייג. Σ. νεβρές. Ο. αἰγίδια. Ἀλλ. ἐρίφους.
- קרוה. Α. περὶ καρπα. Σ. κολλύρας. Ο. ἀγγεῖα.
- לנב. Α. ἀμφορέα. Σ. Νέβελ. Ο. ἀσκόν.
4. קהל ויהי. Α. δύο ἄρτους. Ο. ἀπαρχαὶς ἄρτων.
5. ויהי לה נעב. Σ. τόπον ὑψηλόν. Ο. τὸν βενόν τῆς Θεῆς.
- לבו. Σ. χοιρίσματι. Ο. χαρῶ. Ἀλλ. συνόδω.
9. ויהי ככה. Ο. ὡς ἐπιτραφῆναι τῷ ὤμῳ αὐτῆς. Ἀλλ. ὡς ἐκλινε τὸν ὤμον αὐτῆς.
10. ויהי נעב. Ο. εἰς τὸν βενόν. Ἀλλ. εἰς τὸν βαμᾶ βενόν.
11. ויהי קה. Σ. μὴ ἔτι καὶ Σαέλ; Ο. ἦ καὶ Σαέλ;
12. ויהי. Ο. εἰς παραβολήν. Ἀλλ. εἰς παροιμίαν.
14. ויהי. Α. πατράδελφος. Ο. οἰκεῖος.
17. ויהי נעב ויהי קח. Ο. καὶ παρήγγειλε Σαμεὴλ

g) Corruptum pro βακαλα, quod quidam interpres vertit ἐν σκιάδα τὸ σῶμα vt notat Regius,

- Σαμηὴλ παντὶ τῷ λαῷ. Ἀλλ. καὶ συνήγαγε Σαμηὴλ πάντα τὸν λαόν.
19. םכׁיבבשׁל. Ο. κατὰ τὰ σκῆπτρα. Ἀλλ. κατὰ τὰς φυλάς.
21. ןרׁמח ןקדשמ — — ךרׁרׁי. Ο. καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμὴν εἰς φυλάς, καὶ κατακληρῶσαι φυλὴν Ματθιαρί. Ἀλλ. καὶ προσήγαγε φυλὴν Βενιαμὴν κατὰ πατριᾶς, καὶ προσήγαγε πατριᾶν Λμοτταρί κατὰ ἀνδρα ἓνα.
- ךלׁרׁי. Α. κατελήφθη. Ο. κατακληρῶνται.
22. םלׁהכׁה-לׁה. Ο. ἐν τοῖς σκεύεσι. Ἀλλ. ἐνθάδε ἐν τοῖς σκεύεσι.
23. ןמכׁמ. Ο. ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω. Ἀλλ. ἀπὸ ὠμῶν ἑαυτῶν.
25. ןבׁיבׁל. Ο. εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. Ἀλλ. εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν.
26. ןבׁעג. Α. εἰς τὸν βενόν. Ο. εἰς Γαβααί.
- לׁיחׁה. Α. ἡ εὐπορία. Σ. ἡ δύναμις. Ο. υἱοὶ δυνάμενοι h). Ἀλλ. υἱοὶ δυνάμεων i).
27. ןיבׁוהׁי. Α. ἐξεθνήσαν. Ο. ἠτίμασαν.

CAPVT XI.

3. ןרׁה. Ο. ἄνες. Ἀλλ. ἕνδος.
4. ןבׁעג. Α. εἰς βενόν. Ο. εἰς Γαβααί.
6. ןלׁצחׁה. Ο. ἐπῆλθεν. Ἀλλ. ἐπέπεσεν.
7. ןקחׁ שׁכׁמ. Ο. ὡς ἀνὴρ εἷς. Ἀλλ. ὁμοθυμαδόν.
11. םשׁוׁי. Ο. ἔθετο. Ἀλλ. διέθετο. Ἀλλ. διέταξεν.
- םשׁמׁר. Α. κεφαλᾶς. Ο. ἀρχάς.
- ןיכׁו. Ο. καὶ ἔτυπλον. Ἀλλ. ἐπληξεν.
- ןיחׁי. Ο. κατὰ τὸ αὐτό. Ἀλλ. ὁμῶν.

Mm 4

CAPVT

h) Sic Regius in textu.

i) Sic Edit. Rom. in textu.

C A P V T XII.

2. וְהַיְבִישׁוּהָרִי. (Α. Σ. γεγήρακα καὶ πεπολίωμα.)
 Ο. γεγήρακα καὶ καθήσομαι. Ἀλλ. πεπολίωμα καὶ
 καθήσομαι k) ἕως τῆ νῦν.
- וְהַכְלִיחָהּ. Ο. διελήλυθα. Ἀλλ. ἀνέστραμμα.
7. הַשׁוּ-רֶשֶׁן יְהוָה — — וְכִי תִהְיֶה הַהַר. Σ. καὶ
 νῦν παραστήτε, ἵνα διακριθῶ πρὸς ὑμᾶς ἔμπροσθεν
 Κυρίου περὶ πασῶν τῶν ἐλεημοσυνῶν τῆ Κυρίου ἃ
 ἐποίησεν. Ο. καὶ νῦν κατὰστήτε, καὶ δικάσω ὑμᾶς
 ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἀπαγγελάω ὑμῖν τὴν πᾶσαν δι-
 καιοσύνην Κυρίου, ἃ ἐποίησεν.
14. יְהוָה יְרַחֵם. Ο. ὀπίσω Κυρίου πορευόμενοι. Ἀλλ.
 πορευόμενοι ὀπίσω Κυρίου Θεῷ ὑμῶν, καὶ ἐξέλει-
 ται ὑμᾶς.
21. יְהוָה. Α. κενῶν. Ο. μηδὲν ὄντων.
- וְיִוְגֵל נָל. Ο. ἐπερανῶσιν ἐθὲν. Ἀλλ. ἐκ ὠφελήσεσθ.
23. לְהַדְחֶהּ לְהַרְמ. Ο. ἀνιέναι τῆ προσεύχεσθαι.
 Ἀλλ. τῆ διαλιπεῖν προσευχόμενον.
25. וְרַעַר רַח. Ο. κακίᾳ κακοποιήσητε. Ἀλλ. κακο-
 ποιῶντες κακοποιήσετε.
- וְרַח. Α. συνσυρήσεσθε. Σ. ἀπολειῶτε. Ο. προσ-
 τεθήσεσθε.

C A P V T XIII.

1. וְכִי בְמִלְשָׁה לְיִשְׂרָאֵל-בֶּן. Σ. υἱὸς ὡς 1) ἐνιαύσιος
 Σαῦλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. Ἀλλ. υἱὸς ἐνιαυτῆ
 ἦν Σαῦλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. Ἀλλ. υἱὸς τριά-
 κοντα ἐτῶν Σαῦλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. In
 O. vacat.
- וְלִמְרִישֵׁי-לֵעַ תְּלֵמִים וְהַיְבִישׁוּהָרִי In O. deest. Ἀλλ. καὶ
 δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ.

3. הַר

k) Sic Regius. Proffus existimo πεπολίωμα esse verisim-
 nem A. et Σ.

l) Drusus minus recte, ὡν.

3. םיִתְּשֵׁלֶּב בַּבְּנֵי הַגּוֹיִם. Α. τὸ ὑπόσημα τῶν ἀλλοφύλων.
Ο. τὸν Νασιβ τὸν ἀλλόφυλον.
םיִבְעֵה יְעֹשֵׁה. Α. ἀκυσάτωσαν οἱ Ἑβραῖοι. m)
Σ. ἀκυσάτωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν. Ο. ἡθετήκασιν
οἱ δ᾿ἔλοι.
4. םיִתְּשֵׁלֶּב — — םגִּי. Ο. καὶ ἠχύνθησαν Ἰσραὴλ
ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. Αλλ. καὶ ἐξεδένωσεν Ἰσραὴλ
τὸς ἀλλοφύλους.
6. יִבְעֵה יְעֹשֵׁה — — יֵלֶּבֶט בִּי. Ο. ὅτι γενῶς αὐτῷ
μὴ προσάγειν αὐτὸν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαός. Αλλ. ὅτι
ἐκθλίβονται, καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λαός, καὶ ἐκρύβη.
7. םיִבְעֵה. Σ. οἱ ἐκ τῆς πέραν. Ο. οἱ διαβαίνοντες.
יִבְעֵה. Α. ἐξεπλάγη. Σ. ἠκολούθησε. Ο. ἐξέστη.
8. לְמַשְׁכַּן הַשָּׁמַיִם — — לְמַשְׁכַּן. Α. καὶ περιέμεινεν
ἐπὶ τὰς ἡμέρας εἰς συνταγὴν τῆς Σαμμήλ. Σ. ἀνέ-
μεινεν (ΑΙ. ὑπερέθετο Coisl.) καὶ ἐπὶ τὰς ἡμέρας εἰς
συνταγὴν τῆς Σαμμήλ. Ο. καὶ διέλιπεν ἐπὶ τὰς ἡμέρας
τῷ μαρτυρίῳ, ὡς εἶπε Σαμμήλ. Θ. εἰς τὸν καιρὸν.
12. הָלַךְ הָלַכְתָּ — — הָלַךְ יְיָוִי. Σ. καὶ πρὶν ἢ
τὸ πρόσωπον κυρίε λιτανεύσω, καὶ βιαθεῖς ἀνή-
νεγκα τὴν ὀλοκαύτωσίν σε. Ο. καὶ τῆς προσώπε
τῆς κυρίε ἐκ ἐδεήθη, καὶ ἐνεκρατευσάμην, καὶ
ἀνήνεγκα τὴν ὀλοκαύτωσιν. Coisl. Αλλ. ἀνέχον.
13. הָלַכְתָּ. Α. ἠγνωμόνησας. Σ. ἠφρένησας. Ο.
μεματαιώταί σοι.
17. םיִתְּשֵׁלֶּב — נַחֲוִי. Σ. καὶ ἐξῆλθον οἱ διαφθείρον-
τες ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Φυλιισαίων. Ο. καὶ
ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγρῶ ἀλλοφύλων.
18. םיִבְעֵה יְעֹשֵׁה — — יִבְעֵה יְעֹשֵׁה. Α. καὶ
κεφαλὴ ἢ μία ἔνευεν ὁδὸν τῆς ἐκκύπλοντος ἐπὶ Φά-
ραγγα τῶν ὑαινῶν (ΑΙ. δορκάδων.) Σ. κατὰ τὴν
Μ m 5 ὁδὸν

m) Sic Drusius. Reg. et Procopius pro οἱ Ἑβραῖοι, ad Aquilam habet οἱ δ᾿ἔλοι, lapsu graphico scilicet, quia librarius versionem LXX Aquilae tribuit.

ὁδὸν τῆ ὀρίε τῆ ὑπερκειμένε κατα τὴν Φάραγγα τὴν Σεβοίμ εἰς τὴν ἔρημον. Ο. καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέψασα ὁδὸν Γαβαὲ τὴν εἰσκύπισαν ἐπὶ Γαὶ τὴν Σαβίμ. Θ. ὁδὸν τῆ ὀρίε τῆ ἐπιβλέποντος ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων. η) Coislin. τὴν κοιλάδα τῶν δορκάδων.

20. ἰηρημ ηηη — — ἰηρημ - ηη. Σ. τὴν ὕννιν ο) καὶ τὸ σκαφεῖον αὐτῆ, καὶ τὸ ἀξινάριον, καὶ τὴν δίκελλαν. Ο. τὸ θέριστρον αὐτῆ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτῆ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξίνην αὐτῆ, καὶ τὸ δρεπάνον αὐτῆ. Α. τὰ ἄλλα μὲν ὡσαύτως, ἀντὶ δὲ τῆ δρεπάνου τριόδοντα. Θ. τὸ θέριστρον, βέκεντρον ἐξέδωκε.

21. ἰρηηη βιχηη — — ηρηχη ηηηη. Αλλ. καὶ ἐγενήθη ἡ προσβόλωσις σώματα τοῖς ἀρότροις, καὶ τοῖς ριξίν, καὶ ταῖς τρισκέλησι, καὶ ταῖς ἀξίταις, καὶ τῆ σερεώσαντος βέκεντρον. Ο. καὶ ἦν ὁ τρυγητός ἐτοιμος τῆ θεριζεν. τὰ δὲ σκεῦη ἦν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα, καὶ τῆ ἀξίνη, καὶ τῶ δρεπάνω ὑπόσασις ἦν ἡ αὐτή. Ὀδόντα. ὁ μὲν. Σ. τὴν ὕννιν. ὁ δὲ. Α. τὸ ἀρότρον ἠρμήνευσεν. τὸν δὲ σίκλον σατῆρα ἐκάλεσαν.

23. ἰρημ ββμ - ηη — — ηχη. Ο. καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποσάσεως τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῶ πέραν Μαχμάς. Θ. καὶ ἐξῆλθεν ἡ σάσις τῶν ἀλλοφύλων εἰς τὴν διάβασιν Μαχμάς.

C A P V T XIV.

1. ἰηηη ββμ - ηη. Α. τὴν ὑπόσασιν. Ο. εἰς Μεσσαβ τῶν ἀλλοφύλων. Αλλ. εἰς τὴν ὑπόσασιν τῶν ἀλλοφύλων.

3. ἰρηη ηηη. Α. φέρων ἐπενδύτην. Ο. αἰρων ἐφῆδ.

4. - ηη

ο) Theod. et Procopius legunt τὴν ἔρημον, rectius.

4. מוּב רב עמּוּ — — עֲלֹהַ-יָשׁ. Ο. ὁδὸς πέτρας ἐκ τέτρα, καὶ ὁδὸς πέτρας ἐκ τέτρα. Ἀλλ. ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν.
5. גבּ לַיָּם — — יַהֲרִיחַ יִשְׂרָאֵל. Ο. ἡ ὁδὸς p) ἡ μία ἀπὸ Βορρᾶ ἐρχομένῳ Μαχμαῖς, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ νότου ἐρχομένῳ Γαβαά. Ἀλλ. ἀκρωτήριον τὸ ἐν ἀπὸ Βορρᾶ ἐρχόμενον Μαχμαῖς, καὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐρχόμενον τὴν Γαβαά.
6. יצאנו. Α. ἐπίχεσις. Σ. ἐποχή. Ο. συνεχόμενον.
8. ויגנבו. Α. Θ. ἀποκαλυφθῆσόμεθα. Ο. κατακυλιθῆσόμεθα.
11. ויהי עבדוֹ — — לְהַגִּיב. Ο. εἰς Μεσσαῖβ τῶν ἀλλοφύλων. Ἀλλ. εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων.
18. ויהי ויבן יִשְׂרָאֵל — — יִרְמְיָהוּ. Α. Σ. πρόσελθε τῇ κιβωτῷ τῷ Θεῷ, ἦν γὰρ σὺν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, ἐν τῇ παρεμβολῇ. Ο. προσάγαγε τὸ Εφῶδ. ὅτι αὐτὸς ἦρε τὸ Εφῶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ. Θ. ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τῷ Θεῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.
21. וירבנו. Α. καὶ οἱ Εβραῖοι. Ο. καὶ οἱ δῆλοι.
24. יחמרו. Ο. ἐκδικήσω. Α. τιμωρήσομαι.
27. חמרו. Α. βακτηρίας. Ο. σκήπτρα. Ἀλλ. ῥάβδους.
28. ויהי. Α. ἐφωτίθησαν. Ο. ἐπέβλεψαν.
28. ויהי. Ο. ἐξελύθη. Ἀλλ. ἐκοπίασε.
29. וכו. Ο. ἀπήλλαχεν. Ἀλλ. ἐτάραξεν.
31. ויחמרו ויהי עבדוֹ. Ο. ἀλλοφύλων ἐν Μαχμαῖς. Ἀλλ. ἐκ τῶν ἀλλοφύλων πλείους ἢ ἐν Μαχμαῖς.
32. ויהי — — לְהַגִּיב. Σ. ἐτράπη τῷ ἀρπάξεν. Ο. ἐκλίθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκῦλα. Ἀλλ. ὤρμησεν εἰς τὰ σκῦλα.

34. ויהי.

p) LXX cum in Regio, ex quo hae lectiones procedunt, tum in Ed. Rom. corrupta est. Nam ex nominum similitudine imperiti librarii, ὁδὸς *via* posuere pro ὁδὸς *dens*.

34. הללה. Ροθ, ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆ. Ἀλλ. τὴν νύκτα. ρ)
 36. ויב. Ο. τὸ ἀγαθόν. Ἀλλ. τὸ ἀρετόν.
 38. וכן תנו בל. Α. εἰς τὰς γωνίας τὸ κλῆτος.
 Σ. τὰς μεγάλας. Ο. τὰς γωνίας τῆ Ἰσραήλ. Ἀλλ.
 τὰς φυλαίς τῆ λαῆ.
 ויום תנוה — — ויהי ויהי. Σ. καὶ γινώτε ἐν τῇ
 γέγονεν ἡ ἀμαρτία σήμερον. Ο. καὶ γινώτε καὶ ἴδετε
 ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἀμαρτία αὕτη σήμερον.
 41. וימי תבה. Ο. δὸς δήλας. Ἀλλ. δὸς δήλωσιν.
 45. היה ויום השע ויהי — — כי. Ο. ὅτι ὁ λαός
 τῆ Θεῆ ἐποίησε τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἀλλ. ἔλεος γ)
 τῆ Θεῆ ἐποίησε ἐν τῇ ἡμέρα ταύτη.
 47. ויכח הכר לה יהוש. Ο. καὶ Σαῦλ ἔλαχε τῆ
 βασιλεύειν, κατακληρῶται ἔργον. Ἀλλ. καὶ Σαῦλ
 κατακληρῶται τὸ ἔργον τῆ βασιλεύειν.
 ויהי ויהי — — בבל. Ο. ἔ ἀν ἐσράφη, ἐσώζετα.
 Ἀλλ. ἔ ἀν ἐπέβλεψεν, ἔσωζεν.
 48. יהי. Ο. δύναμιν. Ο. ἄλλως, δύναμιν αἰτναίν. ε)
 Ἀλλ. δύναμιν μεγάλην.
 50. יהי. Ο. οἰκέις. Ἀλλ. πατραδέλφω. ι)
 52. יהי. Ο. δυνάμεως. Ἀλλ. εὐπορίας.

CAPUT XV.

2. תיבצ. Ο. σαβαώθ. Ἀλλ. στρατιῶν.
 ויהי. Α. ἐπεσκεψάμην. Ο. ἐκδικήσω.
 ויש. Σ. ἐπέθετο. Ο. ἀπῆντησεν. Θ. ἐπάταξεν.
 4. ויחלו. Ο. Γαλγάλως. Ἀλλ. ἄρμασιν. υ)
 ויהי. Οἱ λοιποί, διακοσίας. Ο. τετρακοσίας.
 ויהי. Οἱ λοιποί, πεζῶν. Ο. ταγματάων.

5. ביה.

ρ) Regius. In Ed. Rom. omittitur.

γ) Forte legi debet ὁ λαός.

ε) Mira depravatio.

ι) Videtur esse Α.

υ) Omnino legendum videtur ἄρμασιν.

5. ברה. O. ἐνήδρευσεν. Αλλ. ἐνίδρευσεν.
 לכה. O. ἐν τῷ χειμάρρῳ. Αλλ. ἐν τῇ Φάραγγι.
 6. רסון. Αλλ. συνεύρω σε. O. προσθῶ σε.
 להשי בני - כל - ענ — — ירלנ. O. τῆ Αμαλη-
 κίτι, μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτῆ, καὶ σὺ ἐποίησας
 ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ισραήλ. Αλλ. τῆ Αμαλήκ,
 καὶ ἐ προσέθησθαι μετ' αὐτῆ, ἐτεῖ ἐκ ἐποίησεν ἔλεος
 μετὰ τῶν υἱῶν Ισραήλ.
 רוי. A. ἀπέση. w) O. καὶ ἐξέκλινεν.
 8. וירקה. Oί λοιποί, ἀνεθεματίσεν. Σ. ἐξωλόθρευ-
 σεν. O. ἀπέκτενεν.
 9. וירקה. O. ἐξολοθρεῦσαι. Αλλ. ἀναθεματίσαι. x)
 תובנ. A. τεταπεινωμένον. y) Σ. εὐτελές. O. ἡτιμω-
 μένον. Θ. ἐξεδενωμένον.
 11. יהמב. Σ. μετεμελήθην. O. μεταμεμέλημαι.
 Θ. παρακέκλημαι. Sic legitur in Edit. τῶν O.
 Romana.
 ויקמ. A. τὸ ἔσω. z) Σ. ἀκολουθεῖν μοί. O. ἀπὸ
 ὀπιθεν με.
 ויק. Σ. ἐλυπήθη. Σ. Θ. ὄργιλον. a) (sic) O. ἠθύμησε.
 13. ויקיק. A. ἐκύρωσα. O. ἔψησα.
 15. להק רח. A. ὧν ἐφείσατο. O. ἃ περιεποιήσατο.
 16. וקה. A. ἄφες. Σ. ἔασον. O. ἄνες.
 21. תובל וקה תישנה. A. κεφάλαιον. Oί λοιποί,
 ἀπαρχὴν τῆ ἀναθέματος. O. τὰ πρῶτα τῆ ἐξο-
 λοτρεύματος θῦσαι. Αλλ. τὰ πρῶτα τῆ ἀναθέμα-
 τος τῆ θῦσαι.

22. γρη

w) Sic Reg. Coisl. Oί A. praefigit.

x) Sic alibi A. et Θ.

y) Regius. Coislinianus alter A. τεταγμένον.

z) Idem Coisl. qua nota significatur Aquilam ita habere
 ut legitur in textu τῶν O.a) Sic Coisl. duas Symmachi versiones exhibet, quod
 et infra in Aquila non semel observatur. Qua de re
 fuse in Praelimiribus.

22. שְׁתִּילְבַּב הִתְיָחַד יְדִוּהָ. Σ. μή θέλεις; Ο. εἰ θέλῃ-
 τὸν τῶ κυρίῳ ὀλοκαυτώματα; Ἀλλ. εἰ θέλεις ὁ κύριος
 ὀλοκαυτώσεις.
- בַּיּוֹ מִבּוֹב עָמַשׁ. Ο. ἀκοή ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθήν. Ἀλλ.
 ἀκοή ἀγαθὴ ἢ πὲρ θυσίαν. Ἀλλ. βελτίων θυσίας.
- בַּיּוֹרְהָלִי. Ο. ἢ ἐπακρόασις. Ἀλλ. τὸ προσέχειν.
23. רָצַח ׀ מִרְהָר — - הַמִּשְׁכָּן כִּי. Α. ἀμαρτία
 μαντείας παραπικρασμός — Σ. ὅτι ἀμαρτία τῆς
 μαντείας τὸ προσερίζειν, ἢ δὲ ἀνομία τῶν εἰδῶλων
 τὸ ἀπειθεῖν. Ο. ὅτι ἀμαρτία οἰωνισμά ἐστιν, ὀδυνη
 καὶ πόνος θεραφίην ἐπάγασιν. τὸ δὲ, θεραφίμ, ὁ
 Α. θεραπείαν καὶ ἀνθυφαίρεσιν b) ἡρμήνευσε. Ἀλλ.
 ἐπιτήρησιν. Ἀλλ. οἰωνισμά ἐστι παραπικρασμός,
 ἀδικία καὶ θεραφεῖν ὀδυνην καὶ πόνος ἐπάγασιν.
25. נָג. Σ. ἀξίῳ. Ο. δή.
26. הָפְנוּ. Ο. ἐξεδένωτας. Θ. ἀπώσω.
- תְּסַמְּךָ. Σ. ἐξεδενώσεις σε. Ο. ἀπεβαίλετό σε.
27. הַכָּבֵד. Σ. τῆ ἀκρὸς τῆ κρασπέδος. Ο. τῆ πλερυγίε.
 לַיָּמִין. Α. ἐνδύματος. Σ. περιβολαίε. Ο. διπλοίδας.
 Θ. ἱματίε.
28. עָר. Α. Σ. ἐταίρω. Ο. τῶ πλησίον.
29. ׀ חֲנִי נָלִי — — נָחַד ׀ חֲנִי. Ο. καὶ διαμεριθί-
 σεται, Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ ἐκ ἀποσρέψει, εἰδὲ
 μετανοήσει. Ἀλλ. χωθήσεται, καὶ ἐκ ἐπισρέψει,
 εἰδὲ μετανοήσει ὁ ἅγιος τῆ Ἰσραὴλ. Ἀλλ. εἰ ψεύ-
 σεται, καὶ εἰ μεταμεληθήσεται.
- ׀ חֲנִי נָלִי. Α. μεταμεληθῆναι. Ο. μετανοήσαι. Ο. πα-
 ρακληθῆναι.
32. נָחַד עָר. Α. Ἀγαγ ἀπὸ τρυφείας. Σ. Ἀγαγ
 αἰβρός. Ο. Ἀγαγ τρέμων. Ἀλλ. Ἀγαγ ἐξ Ἀνα-
 θάθ c) τρέμων.

33. תָּרַח

b) Haec mihi suspecta sunt.

c) Videtur mendose positum esse pro Ἀθανάθ.

33. יהושי תמן. Ο. ἡ μητὴρ σε. καὶ ἔσφαξεν. Αλλ.
ἡ μητὴρ σε υἱὸς Σασαίφ. d)
יהושי. Α. Σ. διέσπασεν. Ο. ἔσφαξεν. Θ. ἐβασσανισεν.
34. תבג. Α. eis τὸν βενόν. Ο. eis Γαβαά.

C A P V T XVI.

1. ויתקמו. Α. ἀπεδοκίμασα. Ο. ἐξεδείωκα αὐτόν.
Αλλ. ἀπώσμαι αὐτόν.
3. בזב. Ο. Θ. χω. eis τὴν θυσίαν.
4. ויהרו. Α. Σ. ἐξεπλάγησαν. Ο. ἐξέζησαν.
יהנהל. Σ. ἀπαντήσαντες αὐτῶ. Ο. τῇ ἀπαν-
τήσει αὐτῶ.
7. ומה יהיה רחוקו. Ο. ὅτι ἔχ. ὡς ἐμβλέ-
ψεται ἄνθρωπος, ὄψεται ὁ Θεός. Αλλ. ὅτι ἔχ. ὡς
ἀν ἴδη ἄνθρωπος, ἔτως ὄψεται e) ὁ Θεός.
9. יהיה בחר - נל — — יהו רב. Αλλ. καὶ παρή-
γαγεν Ἰεσσαὶ τὸν Σαμαά. καὶ εἶπεν, ἐδὲ ἐν
τέτω ἐξελέξατο κύριος. Ο. καὶ παρήγαγεν ὁ Ἰεσσαὶ
τὸν Σαμαά. καὶ ἐν τέτω ἔκ ἐξελέξατο.
11. ומה. Ο. ἐκλελοίπασιν. Αλλ. ἐτελειώθησαν.
13. הלצה. Α. ἐνηυλίθη. Σ. ὤρησεν. Ο. ἐφήλατο.
Θ. ἐπέφανεν.
14. ובעתו. Α. ἐθάμβει. Σ. συνέχευεν αὐτόν. Ο.
ἐπνιγεν αὐτόν.
16. ורכנו. ✕ Σ. Κύριε ἡμῶν. f)
בכנו. Α. ψαλτήριον. Σ. Θ. κιθάρα. Ο. ἐν κινύρα.
17. מיטב. Σ. καλῶς. Ο. ὀρθῶς. Θ. ἀγαθῶς.
21. כלים נש. Σ. ὄπλοφόρος. Ο. ἄρων τὰ σκεύη.
23. והיהו. Οἱ λοιποὶ, πνεῦμα Θεῶ. Ο. πνεῦ-
μα πονηρόν.

ויהיה - תנ.

d) Regius mendose pro εἰσασέφ.

e) ὄψεται ab omnibus additur licet non sit in hebraeo.

f) Sic profert Coisl. alter.

רנר - תנ. Α. κινύραεν. Ο. κινύραεν. Θ. ψαλτήριον.
 קור. Ο. ανέψυχεν. Θ. ανέπνεεν.
 לר בוב. Σ. εὐφορος ἐγένετο. γ) Ο. ἀγαθὸν ἦν αὐτῶ.

CAPVT XVII.

1. קמך סדנב. Α. ἐν πέρατι Δομείμ. Ο. ἐφερμέν.
 Αλλ. ἐν Αφῆς Δομείμ. h)
2. הלנה קמעב. Α. Θ. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δευός. Σ. ἐν
 τῇ κοιλάδι ἤλα. Ο. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τερεβίνθε.
 Αλλ. ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοί.
3. נגה. Α. ὁ μεσάζων. Οἱ λοιποὶ, ἡ φάραξ.
 Ο. ὁ αὐλῶν.
4. שש. Σ. καὶ οἱ λοιποὶ, ἔξ. Ο. Coislin. πέντε. Ο.
 Ed. Rom. τεσσαέρων.
5. קשרק. Α. φολιδωτόν. Σ. Θ. ἀσπιδωτόν. Ο.
 αἰλυσιδωτόν.
7. מור. Α. Θ. ἀντίον. Σ. ἰσός. Ο. μέσακλον. Αλλ.
 μέσαυλον. Αλλ. μεσαίκνον.
- תנה תבהל. Α. Θ. φλόξ δόρατος. (Σ.) αἰχμή.
 Ο. λόγχη.
- לנה קשרק. Α. σίκλων σατήρων. i) Ο. σίκλων σιδήρων.
8. קמחל. Οἱ λοιποὶ, πόλεμον. Ο. πολέμω.
 קשרק. Οἱ λοιποὶ, δῆλοι. Ο. Εβραῖοι.
- לנה קור. Σ. εἰς τὸ μονομαχῆσαι. Ο. καὶ καταβῆτω.
9. תנה קלהל לרנ - סנ. Σ. περιγένητά με. Ο.
 εἰάν δυναθῆ πολεμῆσαι πρὸς με.
10. תנה קר. Ο. ὠνεΐδισα. Αλλ. ἐξευτέλισα. Αλλ.
 ὕβρισα.
- קנה קור. Σ. σήμερον. Ο. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.
- קנה. Α. ὁμῆ. Ο. ἀμφώτεροι. Θ. ἀμα.

12. 777

g) Idem. Coisl. ἐγένετο.

h) Forte Θ. Illud vero Ο. ἐφερμέν, vitiatum est.

i) Suspicor esse mendum pro σατήρων σιδηρῶν.

12. κ) םישנב נב יקי — — שין-בן דוד. Αλ. και ἦν Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίης. ἕτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, και ὄνομα αὐτῶ Ἰεσσαί. και αὐτῶ ὄκτω υἱοί. ἢ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσι.
13. םילגה — — וכו'. Αλ. και ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαί οἱ μείζονες.
18. קרה םהבן-הני. Α. και τὸ Ἐσβαῖ (l. ἐρβαῖ) αὐτῶν λήψη. Σ. και ὅσα ἂν χεῖζωσι γνώση. Aliter, Α. και τὴν σύμμειξιν αὐτῶν λήψη. Σ. και τὴν μισθοφορίαν αὐτῶν λήψη. Θ. και ὁ εἰς χεῖζωσι γνώση.
19. הנה קנעב. Α. Θ. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δευός. Σ. ἐν τῇ κοιλάδι Ηλά Μ. Alex. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τερεβίνθε.
20. הלאמה. Reg. et M. Alex. εἰς τὴν τρογγύλωσιν. Αλ. εἰς τὴν παρεμβολήν.
- הכמה. Reg. et M. Alex. εἰς τὴν παρτάξιν. Αλ. εἰς τὸν πόλεμον.
30. קה לו-לה. Ο. εἰς ἐναντίον ἐτέρε. Αλ. εἰς μέρος ἕτερον.
35. הנהני. Ο. ἐξεπορευόμην. Αλ. ἐξηχώμην.
- ונוב. Ο. τῆ φάρυγγος αὐτῆ. Οἱ λοιποὶ, τῆ πώγωνος αὐτῆ.
37. יד. Ο. χερός. Θ. σόματος.
38. מיד. Α. ἐνδύτην αὐτῆ. Ο. μανδύαν.
39. קהני. Οἱ λοιποὶ, και ἐνέδυσεν. Ο. και ἔζωσε.

לענ

κ) Hic, usque ad v. 32. deficiunt LXX in Rom. Ed. quae in Cod. Alex. ex alia, ut videtur, Editione supplentur, et a Chrysostomo adferuntur in Homil. de Dau. et Saule. (Kennicottus Diss. II. super rat. text. hebr. pag. vers. lat. 403-406-415. et 542 seqq. egregie et docte ostendit, hos versus omnes ex hebraeo esse expungendos, tanquam ab otiosa manu interpolatos, atque in ipso MS. Alexandrino primitus omisos.)

39. כו-ל-ה — — — חמ. Σ. καὶ ἔσκαζεν ἄπειρος ὧν.
 Ο. ἐπάνω τῶ μανδύος αὐτῆ· καὶ ἐκοπίασε περιπα-
 τήσας ἄπαξ καὶ δὶς. Ἀλλ. ἐπάνω τῶ θώρακος
 αὐτῆ. καὶ ἐχώλαιεν Δαυὶδ ἐν τῷ βαδίζειν ἐν
 αὐτοῖς ἄπαξ καὶ δὶς, ὅτι ἄπειρος ἦν.
40. כו-ל-ה. Ο. ὅτι ἐπεπείραμα. Ἀλλ. ἀγύμνατος
 γάρ εἰμι.
41. כו-ל-ה. Ο. καὶ ἀφαιρῶσιν σὺτά. Ἀλλ. καὶ περιείλατε.
42. כו-ל-ה. Σ. Θ. φάραγγος. Ο. χειμάρρος.
43. כו-ל-ה. Ο. καδῖω. Οἱ λοιποὶ, σκεύει. Α. ἐν τῷ ἀνα-
 λεκτηρίῳ. Σ. ἐν τῇ πήρῳ.
44. כו-ל-ה. Οἱ λοιποὶ, ἐξεδένωσεν. Ο. ἐζητίμασεν.
45. כו-ל-ה. Ο. ὡσεὶ κύων. Ἀλλ. μὴ κύων.
46. כו-ל-ה. Σ. ἐλοιδόρει. Ο. κατηράσατο.
47. כו-ל-ה. Σ. σώματα. Ο. κῶλα.
48. כו-ל-ה — — — כו-ל-ה. * καὶ ἐκρα-
 * ταύθη Δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον τῇ σφαιροῦ
 * καὶ τῷ λίθῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐπάταξ
 * τὸν ἀλλύφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ
 * ῥομφαία ἐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυὶδ. 1)
49. כו-ל-ה. Σ. ἀπὸ τῶ διωγμῶ. Ο. ἐκκλίνοντες.
50. כו-ל-ה. Οἱ λοιποὶ, διήρπασαν. Ο. κατεπάτην. Ἀλλ.
 προενόμειψαν.
51. כו-ל-ה. Σ. τὰ ὄπλα αὐτῆ. Ἀλλ. τὰ
 σκεύη αὐτῆ.

CAPUT XVIII.

1. כו-ל-ה. Α. κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆ. Ἀλλ. ψυχὴν
 ἀγαπῶν τεσσῆτον.
2. כו-ל-ה. Ο. * χορεύουσα. Ἀλλ. παίζουσα.

8. 777

1) Coisl. cum Asteriscis. Pene similia habet Alex. Ibi
 vero LXX deficiunt. Compl. habet, ἐκραταύθη; adiciatque
 post ἐθανάτωσεν αὐτόν, haec verba: καὶ ῥομφαία ἐκ ἦν
 ἐν χειρὶ Δαυὶδ.

8. ויניו ברע וירע — וירר. Ο. καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαὺλ. Ἀλλ. καὶ ὠργιάθη Σαὺλ σφόδρα.

12. רס ליהוה — יהי-כי. ✕ ὅτι ἦν ΠΙΠΙ m) μετ' αὐτῶ, καὶ ἀπὸ Σαὺλ ἀπέστη.

14. ליהוה. Α. ἐπιστήμων. Σ. συνετός. Ο. συνιών.

15. וירר. Α. Σ. ὑπεσέλλετο. Ο. εὐλαβεῖτο.

20. רשי. Σ. ἠδὺ ἐγένετο. Ο. ἠυθύνθη.

21. ויהוה — ויר-בו. Ἀλλ. καὶ ἔσται ἐπ' αὐτὸν χεῖρ ἄλλοφύλων.

22. ויהוה — יהוה יהוה. ✕ καὶ εἶπε Σαὺλ πρὸς Δαυὶδ, ἐφ' αἰρέσει ἔσθ' ✕ γαμβρός με σήμερον. Θ. ἐπὶ ταῖς θυτὶν ἐπιγαμβρεύσεις.

22. יהוה יהוה. Α. νυμφεύσεις ἐν ἐμοί. Ο. ἐπιγαμβρευσον τῶ βασιλεῖ.

23. יהוה. Ο. θέλει. Θ. εὐδοκεῖ.

23. יהוה. Σ. μὴ ἐλαφρόν. Ο. εἰ κῆφον.

27. יהוה. Α. ἄπορος. Ο. ταπεινός. Θ. πένης.

27. יהוה. Α. εὐτελής. Σ. ἄτιμος. Ο. ἔχει ἐνδοξος.

25. יהוה יהוה. Ο. ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι. Ἀλλ. ὁ βασιλεὺς ἔδνα.

26. יהוה. Σ. ὡς τίσασθαι. Ο. ἐκδικῆσαι.

26. יהוה יהוה — יהוה. Α. Θ. ✕ καὶ ἐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι. Σ. καὶ μὴ διελθῶν ἡμερῶν. Coisl. al.

27. יהוה יהוה. Α. Θ. ✕ ἐπλήρωσεν αὐτάς.

28. יהוה. Οἱ λοιποὶ, ✕ καὶ ἔγνω. In O. vacat.

29. יהוה. Ο. εὐλαβεῖσθαι. Ἀλλ. φοβεῖσθαι.

29. יהוה יהוה — — יהוה — יהוה. ✕ καὶ ἐγένετο Σαὺλ ✕ ἐχθραίνων τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐξῆλθον αἱ ἀρχόντες τῶν

N n 2

✕ ἄλλο-

✕ αλλοφύλων, καὶ ἐγένετο ἀφ' ἰκανῶ τῆς ἐξόδου
 ✕ αὐτῶν, καὶ Δαυὶδ συνῆκε παρὰ πάντας τὰς
 ✕ δέλους Σαὺλ, καὶ ἐτιμήθη τὸ ὄνομα αὐτῶ σφόδρα.

C A P V T XIX.

1. γρη. Ο. ἤρετο τὸν Δαυίδ. Ἀλλ. ἤγαπα τὸν Δαυίδ.
 4. ιωυμ. Ο. τὰ ποιήματα αὐτῶ. Ἀλλ. τὰ
 ἔργα αὐτῶ.
 5. οπιη. Σ. ἐξέδωκεν. Ο. ἔθετο.
 ιρη. Σ. ἀναίτιον. Ο. ἀθῶον.
 ορη. Σ. μάτην. Ο. δωρεάν.
 7. ορηω ηρηηκ. Ο. ὡς εἰ ἐχθρὸς καὶ τρίτην ἡμέ-
 ραν. Ἀλλ. ὡς πρὸ μιᾶς καὶ πρὶν.
 8. ηρηη ηρηηη ηρηη. Ο. καὶ προσέθετο ὁ πόλε-
 μος γενέσθαι πρὸς Σαὺλ. Ἀλλ. καὶ προσέθετο
 γενέσθαι πόλεμος πρὸς τὰς αλλοφύλους.
 10. οη. Ο. ἀνεχώρησε. Ἀλλ. ἐξέκλινε.
 14. ηρη ηηη. Α. ἀβρώσειν (αὐτόν.) Ο. ἐνοχλεῖσθαι
 αὐτόν.
 16. ηρηηηη — — ορηηη. Α. μορφώματα, καὶ
 τὸ ὑπερ τῶν αἰγῶν (τὸ πᾶν πλήθος), καὶ σρογγυ-
 λωμα τριχῶν. η) Ο. κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης,
 καὶ ἥπερ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτῶ.

ορηηη.

n) Hic autem Coisl. binas separatim Aquilae versiones
 adfert in voce ορηηη ex Theodoretō, nempe μορφώματα et
 ad marg. προτομαί. Sed age referamus huius loci textum, ut
 in Coisl. habetur, vncinis includentes ea quae in margine
 leguntur: Sic καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ ἱματίω. καὶ ἀπέσπασεν Σαὺλ
 ἀγγέλου λαβῶν τὸν Δαυίδ. καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι (Α. ἀβρώσειν)
 αὐτόν. καὶ ἀποσίλλα (✕ τῶ ἰδῶν !) ἐπὶ τὸν Δαυίδ λέγων· ἀγά-
 γετα αὐτόν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς με τῶ θανατώσαι αὐτόν. καὶ ἔρχο-
 ται οἱ ἄγγελοι καὶ ἰδὲ τὰ κενοτάφια (Α. προτομαί. Σ. ἀδύλα.
 Θ. θροαφίν.) ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ τὸ ἥπερ τῶν αἰγῶν. (τὸ πᾶν
 πλήθος τὸ τῆς δωρῆς τῆς αἰγῆας) πρὸς κεφαλῆς αὐτῶ. — Binae
 vero Α. interpretationes ex duabus eius Editionibus desumptae
 sunt

- ⲟⲩⲣⲏⲧⲏ. A. μορφώματα. (al. προτομαί.) Σ. εἰδῶλα.
 Θ. θεραφίν. Coisl. in.
- ⲏⲃⲓ. Αλλ τὸ πᾶν πληθός. Θ. χωβέρ.
18. ⲧⲏⲩⲃⲟ ⲃⲏⲩⲃⲟ. Σ. διατρώμενοι — ο) Ο. καὶ ἐκεί-
 θισαν ἐν Ναυαίθ. Αλλ. ἐν Ναυιῶθ.
20. ⲧⲏⲣⲏⲧⲏ-ⲧⲏ. A. ὄμιλον. Σ. συτροφήν. Ο. ἐκκλη-
 σίαν. Θ. σύσημα.
- ⲟⲩⲧⲏⲃ. Ο. ἐπάνω αὐτῶν. Αλλ. ἐπ' αὐτῶν. Coisl. in
 textu, ἐπ' αὐτῶν, ad marg. Θ. ἐπάνω αὐτῶν.
- ⲧⲏⲧⲏ-ⲟⲩ ⲏⲃⲏⲧⲏⲩ. Ο. προφητεύσιν. Οἱ λοιποὶ,
 καὶ γε αὐτοί.
22. ⲃⲏⲃⲟ ⲃⲏⲃⲟ — — ⲃⲏⲃⲟ. Ο. ἕως τῆ φρέα-
 τος τῆ ἄλω, τῆ ἐν τῷ Σεφί. Αλλ. ἕως τῆ
 φρέατος τῆ μεγάλης, τῆ ἐν Σωχώ. Αλλ. ἕως τῆ
 φρέατος τῆς ἄλω τῆς ἐν Σεφί. Ἄλλος, — τῷ
 ἐν τῷ Σεφιείμ.
- ⲧⲏⲩⲃ. Σ. ἐν ταῖς οἰκήσεσι. Ο. ἐν Ναυαίθ.
24. ⲟⲩⲧⲏ. Α. μή. Σ. ὅτι. Ο. εἰ καί.

C A P V T XX.

1. ⲏⲃⲓ. Ο. ἐνώπιον. Αλλ. εἰς πρόσωπον.
2. ⲧⲏⲧⲏ. Α. βέβηλον. Σ. ἰλεῶς σοι. Ο. μηδαμῶς σοι.
 ⲏⲃⲏⲧⲏ-ⲧⲏ ⲧⲏⲧⲏ ⲏⲧⲏ. Σ. εἰάν μὴ δηλώση εἰς ἀκοήν με.
 Ο. καὶ ἐκ ἀποκαλύψει τὸ ὠτίον με.
3. ⲃⲏⲃⲟ-ⲧⲏ — ⲧⲏⲧⲏ-ⲃⲏⲃⲟ-ⲧⲏ. Ο. μὴ γινῶμαι τῆτο
 Ἰωνάθαν, μὴ εἰ βέληται. Αλλ. μὴ γνώτω ταῦτα
 Ἰωνάθαν, ὅπως μὴ ἀναγγείλη τῷ Δαυίδ. ρ)

N n 3

υψδβ.

sunt v. Prael. p. 103. f. Illud vero τὸ πᾶν πληθός quod
 A. tribuit Theodoretus, quasi scholion adfertur a Coisl. in.
 qui adiicit Θ. χωβέρ.

ο) Coisl. ἐνδιατρώμενοι.

ρ) Verba postrema glossēma potius esse videntur
 quam interpretatio.

- תוח ביוני רבין מוח. א. Σ. ὅσον βῆμα ἀναμεταξύ
ἐμῆ καὶ θανάτῃ. Ο. ἐμπέπλησαι ἀναμέσον ἐμῆ
καὶ τῆ θανάτῃ.
5. לכהלך למלך עם שבח-בש. Ο. καθίσας ἔ και
θήσομαι φαγεῖν. Ἀλλ. καθίσομαι μετὰ τῆ βασι-
λέως φαγεῖν.
6. לנשח לנשח. Α. Θ. αἰτήμενος ἤτήσατο. Θ. παραι-
τέμενος παρητήσατο.
7. קרה. Ο. σκληρῶς. Θ. ὀργιζόμενος.
- קלה. Σ. ἀπήρτισαι. Ο. συντετέλεσαι.
8. In haec verba, ἐν τῷ δέλω σε. in marg. Σ. χω—
9. קרה קרה. Σ. δέδοκται τὸ κακόν. Ο. συντετέ-
λεσαι ἢ κακία.
12. קרה. Α. ἐξερευνήσω. Σ. ἐξιχνιάσω. Ο. ἀνακρηῖ.
Θ. ἐξακριβάσομαι.
- תשלש קרה. Post, τρισσῶς. Coislin. ✕ αὔριον καὶ
✕ εἰς τὴν τρίτην : τρισσῶς, marg. ἐπιμελῶς.
- קנה-תה תהילתך תהילתך. Σ. ✕ καὶ ἀκρῶν σου
ποιήσω, καὶ ἀποκαλύψω τὸ ἔς σε.
15. קרה. Σ. ἐκκόψεις. Ο. ἐξαρεῖς.
16. מוח מוח. Ο. ἐχθρῆς. ✕ ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν.
17. להשביע. Σ. ἔρκω. Ο. ὁμόσαι. Θ. τῆ ἔρκισαι.
- קנה נשו קנה. Α. κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτῆ.
Ο. ἠγάπησε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν.
18. קרה. Σ. ζητηθήσεται. Ο. ἐπισκεπήσεται.
19. תשלש. Α. τρεῖς ἡμέρας ἀναμενεῖς. Ο. καὶ
τρισεύσεις.
- תשחמך ביום. Α. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ ἔργῃ. Ο. ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ. Ἀλλως, τῇ ἡμέρᾳ τῆς
ἐργασίας.
- קנה לחן. Α. Σ. παρὰ τὸν λίθον. Ο. παρὰ
τὸ ἐργάβ. q)

20. תשלש

q) Videntur haec translata esse e v. 41. Caeterum
graeca Eusebii de locis hebr. ap. Hier. sic habent Α. τὰς λίθας.
Σ. τὴν

20. םצקח תשל. א. (Σ.) ἀφήσω τρία βέλη. γ)
 Ο. τρισσέσω ταῖς σχίζαις.
 ηמל. א. εἰς τὸν σκοπόν. Α. Θ. τὴν φυλακὴν.
 Σ. εἰς τὸν συντεταγμένον. Ο. εἰς τὴν Αματῆριν.
 Αλλ. λαματῆραν.
21. םצקח תנ נצמ ךל Ο. δεῦρο, εὐρέ μοι τὴν
 σχίζαν. Αλλ. βαδίσαις αὐελῆ μοι ταῖς σχίζαις.
 Αλλ. βέλος.
22. דבר. Σ. ἔδεν. Ο. λόγος. Ο. Coislin. δόλος.
23. םבב םבב. Σ. ὡσπερ εἰώθει. Ο. ὡς ἄπαξ,
 καὶ ἄπαξ.
- קרי. Σ. παρέστη δέ. Ο. καὶ προέφθασεν.
 קרי. Σ. ὑξέρησεν. Ο. ἐπεσκέπη.
26. קרי. Α. συνάντησις. Σ. συγκύρημα. Ο. σύμ-
 πλωμα.
29. תל. Σ. ἀπόλυτον. Ο. ἐξαπόσειλον.
- קרי מוב. Α. Θ. θυσία συγγενείας. Σ. θυσία
 πάνδημος. Ο. θυσία τῆς φυλῆς.
30. תררה תנב-בן. Σ. ἀπαιδευτῶν ἀποσταθέντων.
 Ο. υἱὲ κορασιῶν αὐτομολέντων. Θ. μετακινημένων.
 Αλλ. υἱὲ κορασιῶν αὐτομολησῶν γυναικοτροφῆ. s)
 Αλλ. γυναικοτροφές.
- בן תהה בה. Σ. προαιρεῖ τὸν υἱόν. Ο. μέτοχος
 εἶ σύ τῶ υἱῷ.
- תנ. Σ. ἀχυμοσύνης. Ο. ἀποκαλύψεως.
31. תב. Σ. ἐδραοθήσεται. Ο. ἐτοιμαθήσεται.
34. בבב. Α. διαπονήθη. t) Σ. ὠδυνήθη. Ο. ἐθραύθη.
 Θ. ἐλυπήθη.
- מלכה. Α. ἐνέτρεψεν. Ο. συνετέλεσεν. Θ. κατήχυνεν.

N n 4

35. דמל.

Σ. τὸν λίθον. Verum Hieronymus ibidem utriusque *singularis* tribuit, ut et Procopius qui sic: Οἱ λοιποὶ, λίθον ἐξέδωκαν.

r) Reg. Aquilae Coisl. Σ. tribuit.

s) Suspicor legendum esse γυναικοτροφε.

t) Sic Reg. Drufius legit ἐπονήθη.

35. קטל. A. κατὰ τὴν συνταγήν. O. καθὼς ἐτά-
ξατο εἰς τὸ μαρτύριον Δαυὶδ. Aλ. εἰς καιρὸν Δαυὶδ.
36. ויצקה. A. Θ. τὰ βέλη. Σ. ἀκόντια. O.
ταῖς σχίζαις.
והבילה ויצקה. O. τῇ σχίζῃ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν.
Θ. ὑπερέβη. Aλ. τὰ βέλη, καὶ παρήγαγεν αὐτόν.
41. ונגה לזנה. A. ἐχόμενα τῷ νότθ. u) Σ. ἀπὸ
μησημβρίας. O. ἀπὸ τῷ Αργάβ. Aλ. Αννεγάβ.
Aλ. ἀπὸ τῷ ὕπνε. Aλ. πλησίον τῷ νότθ.
והג-תה. A. ἐταίρω. O. τῷ πλησίον. Θ. ἀδελφῶ. w)

CAPVT XXI.

1. תלמידי. Oἱ πάντες, Αχιμέλεχ. x) O. Αβιμέλεχ-
ויהי. Σ. ἐξεπλάγη. O. ἐξέση.
2. והגה. Σ. συνεταξάμην. O. διαμεμαρτύρημα.
והגה ונהל פה וקח-לה פלוניםאלמוני. A. Θ. εἰς τὸν
δεῖνα τόπον. y) Σ. εἰς τὸν ἐκ οἶδα τίνα τόπον.
O. ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ Θεῖ πῖσις Φελλατὶ
μαεμωνί. Coisl. A. τὸν δεῖνα τῷ δὲ τίνος. Σ. τὸν
δεῖνα τόπον.
4. לה. A. λαϊκοί. O. βέβηλοι. Coisl. Σ. Θ. λαϊκοί. z)
-ON-י

u) Theodoretus (qui habet *notis*) Reg. Drufius, Procop.
Σ. ἀπὸ μησημβρίας. Sic Martianaeus ex locis hebr. decerpfit.
Male Drufius τὸ περίμετρον, deceptus loco Hieronymi qui
dicit, Symmachum aliquando vertere τὸ περίμετρον: Non
quidem vocem hebr. נגה, sed eam quam LXX vertunt ἐργάβ,
vel ἀργάβ, videlicet נגה, vt Deut. 3, 14. Hic autem le-
gisse videntur iidem נגהה pro נגה.

w) Reg. et Coisl. qui addit: Σ. Δαδ δὲ ὑπερέβαλ-
λεν, ἐμεγάλυνεν.

x) Scilicet omnes praeter LXX.

y) Lectiones Coisl. qui habet, A. τὸν δᾶνα τῷ δὲ τίνος.
Σ. τὸν δᾶνα τόπον vel dubiae sunt, vel ex secunda Aqu. et
Symmachi versione defuntae.

z) Quod suspectum videtur.

שרק םהל-םח-כי. Ο. ἀλλ' ἢ ἄρτοι ἅγιοι εἰσίν.
 Αλλ. εἰ μὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος.

5. πων-םח-כי. Ο. ἀλλὰ ἀπὸ γυναικός. Αλλ. εἰ μὲν
 (1. μή) περὶ γυναικός.

הרצח. Α. συνεχέθη. Ο. ἀπεχήμεθα.

םורגה-ל-כי. Α. Θ. τὰ σκεύη τῶν παιδαρίων. Ο. τὰ
 παιδία. Coisl. παιδάρια.

לכב שרקי — — ניה. Αλλ. ἢ μέντοι ὁδὸς λαϊκή,
 ἀλλ' ὅμως. Ο. καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος, διότι
 ἀγιασθήσεται σήμερον. Αλλ. καὶ ὅτι εἰ βέβηλος
 ἡ ὁδὸς αὐτῶν, σήμερον ἀγιασθήσεται διὰ τὰ
 σκεύη μθ. a)

לפ. Α. λαϊκή. Ο. βέβηλος.

6. שרק. Οἱ λοιποὶ, ἅγια. Ο. ἄρτες.

7. רצח. Α. ἐγκεκλεισμένος. Ο. συνεχόμενος.

ידיה. Ο. Ἰδαμαῖος. Αλλ. ὁ Σύρος.

םורגה רביר. Σ. ἄρχων τῶν νομέων. Ο. νέμων.

9. הלמה רצח. Α. Θ. ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός. Σ. Ο.
 ἐν τῇ κοιλάδι ἡλαῖ. Αλλως, τερεβίνθος.

רמה ריקה. Α. ἐπενδύματος. Σ. ἐφέδ. Θ. ὀπίσω
 τῆς ἐπωμίδος. In O. vacat.

11. ינו. Σ. κατέλεγον. Ο. ἐξῆρχον.

13. ושי. Α. ἐνήλλαξεν. Σ. μετέβαλεν Ο. ἠλοίωσε.

יהי םיח ללהיה. Α. παρίετο καὶ προσέκρυσεν.
 Ο. προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ
 ἐτυμπάνιζεν.

יהי. Σ. Θ. ἐψόφει. Ο. ἐπιπίεν.

14. גגשמ. Α. παραπληκτευόμενον. Σ. παράφρονα.
 Ο. ἐπίληπτον.

15. רוק. Ο. ἐλατῖσμα. Αλλ. προσδέομαι. Αι. δέομαι.

םיגשמ. Σ. μαινομένων. Ο. ἐπιλήπιων.

N n 5

םהנה.

a) Reg. Α. λαϊκή Reg. et Procop. Quae primo loco
 ponuntur ex Coisl. Αλλ. ἢ μέντοι ὁδὸς λαϊκή &c. videntur
 esse ex vers. Aquilae,

הבאתה. Ο. εἰσαγάγοχατε. Ἀλλ. εἰσενέγκατε.
 ענתה. Α. παραπληκτεύεσθαι. Σ. μαιίνεσθαι. Ο.
 ἐπιληπτεύεσθαι.

C A P V T XXII.

2. וירבצו. Ο. συνήγοντο. Ἀλλ. συνηθροίζοντο.
 מצור. Α. Θ. συνεχόμενος. Σ. φενοχωρέμενος. Ο.
 ἐν ἀνάγκη.
 וכל-ישן-לך. Α. καὶ πᾶς περιερχόμενος,
 πᾶς ἐπαιτῶν. b) Ο. καὶ πᾶς ὑπόχρεως.
 מר-נפס. Α. πικρὸς ψυχῆ. Ο. κατώδυνος ψυχῆ.
 3. מצפה. Ο. Μασσηφάθ. Ἀλλ. σκοπίαν.
 4. וינחם-הם. Α. Οἱ λοιποὶ, ἔθετο αὐτὸς πρὸ
 προσώπου. Ο. παρεκάλεσε τὸ πρόσωπον.
 במצורה. Α. ἐν τῷ ὀχυρώματι. Σ. ἐν τῇ ἐπιβελῆ.
 Ο. ἐν τῇ περιοχῇ. Θ. καταφυγήν.
 6. נודע. Σ. ἐφάνη. Ο. ἔγνωσα.
 ושהת-הנה. Α. τὸ δένδρωμα. Ο. ὑπὸ τὴν ἄρξραν.
 Ἀλλ. τὸ φυτόν. c)
 8. ושרק. Α. συνεδήσατε. Σ. συνέθεθε. Ο. σύγκειθε.
 Θ. συνδεσμός.
 בני-בכת. Σ. συντιθεμένους τῶν υἱῶν μου. Ο. ἐν τῷ δια-
 θέσει τὸν υἱόν μου.
 חלח. Σ. συμπαθῶν, συμπαύχων. Ο. πονῶν.
 חלה. Ο. ἀποκαλύπτων. Ἀλλ. φανερόν ποιῶ.
 ורבה. Σ. ἐνεδρευτήν. Ο. ἐχθρὸν.
 9. ומדמי. Ο. Σύρος. Ἀλλ. Ἰδεμαῖος.
 עבדי. Ἀλλ. τὰς δούλους. Ο. τὰς ἡμίονους.
 12. ונני. Σ. πάρεμι. Ο. ἰδὲ ἐγώ.
 13. ושרק. Α. συνεδήσατε. Ο. συνέθε. Θ. συνε-
 ξράφητε.

ורק

b) Hæc lectiones videntur suspectæ.

c) Videtur esse Σ.

יְהוֹנָדָה. Σ. ὥστε ἐπαναστήναί μοι. Ο. θείσθαι αὐ-
τὸν ἐπ' ἐμέ.

כיו. Α. Θ. κατὰ τὴν ἡμέραν. Ο. ὡς ἡ ἡμέρα.

14. יתק. Α. Σ. νυμφίος. Ο. γαμβρός.

תתעצמ-לנ. Ο. πάντος παραγγέλματός σε. Αλλ.
τὸ ὑπακῆειν σε.

15. הילק. Α. βέβηλον. Σ. Θ. ἴλεως. Ο. μηδαμῶς.

כשי-לנ. Ο. μὴ δότω. Αλλ. μὴ ὑπολαμβανέτω.

17. כבינה. Σ. παρεσηκόσιν. Ο. ἐφεσηκόσιν.

18. כס. Α. Θ. κύκλωσον. Σ. μεταστράφητι. Ο.
ἐπιτρέψθ.

כנב. Ο. ἀπάντα. Θ. ἄψαυ.

כנינש. Οἱ λοιποὶ, ὀγδοήκοντα. Ο. τριακοσίαις.

20. כליה. Σ. ἔφυγεν. Ο. καὶ διασώζεται.

C A P V T XXIII.

1. תרנהג-תח כישו תרה. Α. προνομεύσθαι. Ο. καὶ
αὐτοὶ διαρπάξθαι, καταπατῆσαι τὰς ἄλλων. Αλλ.
διαρπάξθαι τὰς ἄλλων, καὶ καταπατῆσαι.

3. תרנהג-לנ. Α. εἰς τὰς παρατάξεις. Σ. εἰς τὰ
στρατόπεδα. d) Ο. εἰς τὰ σκῦλα. Αλλ. εἰς τὰς κοι-
λάδας. Αλλ. εἰς τὰς κοιλίας. Coislin. in textu.

5. תנה. Ο. καὶ ἀπήγαγε. Αλλ. καὶ ἀπήλασε.

7. נב. Σ. ἐξέδωκεν. Ο. πέπρακεν.

8. תח. Οἱ λοιποὶ, πολιορκεῖν. Ο. συνέχεν.

9. תנה תנה. Α. ἔγγισον τὸ ἐνδύμα. Ο. προσά-
γαγε τὸ ἐφῶδ.

11. תנה תנה תנה. Θ. μὴ παραδώσθαι οἱ
ἔχοντες Κεῖλά. e)

תנה.

d) Regius. Drusius pro scholio habuit.

e) Haec Coisl. qui prolixius refert cum Asterisco: ✕ καὶ
ἀπεγ Δαυὶδ· ἐ παραδώσθαι οἱ παρὰ τῆς χαλὰ ἐμέ καὶ τὰς ἀνδρας
με εἰς χεῖρας Σαὺλ· καὶ ἄπειν ΠΙΠΙ παραδώσθαι. Haec vero
desunt in LXX.

12. Οἱ λοιποὶ, καταβήσεται.
 13. יחלחכו ירשנו בירשנו יחלחכו. Σ. καὶ ἐριμέοντο, f) (sic)
 ὅπῃδῆποτε. Ο. καὶ ἐπορεύοντο ἢ εἰάν ἐπορεύοντο.
 יחלחכו. Α. ἐπαύσατο. Ο. ἀνῆκε.
 14. במצודו. Α. ἐν ὄχυρώμασιν. Σ. ἐν καταφυγαῖς.
 Ο. ἐν Ματερέθ. ΑΙ. Μασσαρέθ. Θ. ἐν τοῖς σπη-
 λαίοις τοῖς ὄχυροῖς.
 15. השרה. Α. ἐν τῇ ὕλῃ. Σ. δρυμῶ. Ο. ἐν τῇ καιῇ.
 16. השרה. Α. τὴν ὕλην. Οἱ λοιποὶ, τὸν δρυμόν.
 Ο. τὴν καινήν.
 רוקח. Σ. ἐθράσυνε. Ο. ἐκραταίωσε.
 18. השרה. Α. εἰς τὸν δρυμόν. Ο. ἐν τῇ καιῇ.
 ΑΔ. καινήν.
 19. השרה במצודו. Α. Σ. ἐν τοῖς ὄχυροῖς. Θ. ἐν
 τοῖς σπηλαίοις. Ο. ἐν Μεσσαρά ἐν τοῖς σενόις.
 השרה. Α. ὕλη. Οἱ λοιποὶ, δρυμῶ. Ο. ἐν τῇ καιῇ. g)
 תבגבג. Α. Ο. ἐν τῷ βενῶ.
 יושיו. Α. ἠφάνισμένης. Σ. ἔρημ. Ο. ἰσσιμῆν.
 20. רר הרלך המלך שפנס תין-לכל. Σ. κατὰ πᾶ-
 σαν ἐπιθυμίαν σε βασιλεῦ καταβῆναι κατὰβηθι.
 Ο. πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τῆ βασιλέως εἰς κατὰ-
 βασιν καταβαινέτω.
 21. סהלמק. Α. Θ. ἐφείτασθε, ἐσπλαγχνίσθητε. h)
 Ο. ἐπονέσατε.
 23. נכח-לך ילך — — כחבמק הלך. ✕ ἐκ πάν-
 των τῶν τόπων ὅπῃ κρυβήσεται ἐκεῖ καὶ ἐπιτρέψετε
 πρὸς με εἰς ἔτοιμον. i) Σ. ἐπὶ βεβαίω.
 24. מנון במדבר. Ο. ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαών. ΑΔ. ἢ
 τῇ ἐρήμῳ τῇ ἐπηκόω.

בערבה

f) Vox haud dubie vitata.

g) Regius male, Α. εἰς τὸν δρυμόν.

h) Sic Coisl. Prima Α. secunda Θ. esse videtur.

i) Idem. Haec desunt in LXX.

בכרבה לן ומין הישיב. Α. ἐν τῇ ὁμαλῇ πρὸς δεξιάν τῆς ἠφανισμένης. Σ. ἐν τῇ πεδιδάδι κατὰ δεξιάν τῆς αὐοικήτης. Ο. καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τῆς Ιεσσαμῆ.

בב. מרר קהר קצ. Ο. ἐκ μέρης τῆς ὄρας ἐκ τῆς. Αλλ. τῆς ὄρας τῆς ἑτέρας ἐκ τῆς ἑτέρας μέρης.

בג. Α. θαμβέμενος. Σ. περισελλόμενος. Ο. σκεπαζόμενος. Θ. κρυπτόμενος.

בד. Οἱ λοιποὶ, περιτεφανῆντες. Ο. παρενέβαλον.

C A P V T XXIV.

א. ביליגיה ירי צי - לנ. (Α. ἐπὶ πρόσωπον τῶν πετρῶν τῶν ἐλαφίων) κ). Ο. ἐπὶ πρόσωπον Σαδδαείμ. Αλ. Λειαμείν. Θ. ἐπὶ πρόσωπον τῶν πετρῶν τῶν ἐλάφων. Αλλ. ἐπὶ πρόσωπον τῆς θήρας 1) τῶν ἐλάφων.

ב. יוליגיה - תמ קהל קרמ נבי. Α. εἰσῆλθε ἀποκενωσάμ. Αλ. κενῶσάμ. Αλλ. σεμῶς ἄγειν. Ο. εἰσῆλθε παρασκευάσασάμ. Ιώσηπος, τὰς φυσικὰς ἐκκρίσεις ποιήσασάμ m). Coisl. Α. τῆς διευθύνας, ἀποκενωσάμ τῆς πόδας αὐτῆ, ἀποκατήσάμ n).

ג. לימיה - הנ - תמ. Ο. τὸ πτερύγιον τῆς διπλοίδος. Coisl. ἄκρον τῆς χλάμυδος. τὸ κράσπεδον τῆς ἱματίης. Σ. τῆς ἐνδύματος.

δ. קי

k) Sic Martianaeus, qui ex Eusebio de loc. hebr. munitus est.

l) Leg. קצ vel קצ. Caeterum Coisl. h. l. habet לו — τῶν πετρῶν, לו — τῶν ἐλάφων.

m) Iosephi interpretationem omnes adiiciunt.

n) Haec videntur ex pluribus interpretationibus in nam coaluisse.

6. יהמ דה-בל דה. Α. ἔπληξεν. Ο. καὶ ἐπάταξε
καρδία Δαυὶδ αὐτόν. Ἀλλ. καὶ ἐπάταξε τὸν Δαυὶδ
ἢ καρδία αὐτῶ.
8. ושוה. Α. συνεκάλεσεν. Σ. περιέσπασεν. Ο. ἔπα-
σεν. Θ. ἠπάτησεν.
- יהנ נל. Σ. ἐκ ἐπέτρεψεν. Ο. ἐκ ἔδωκεν. Θ. ἐκ
ἀφῆκεν.
9. דרה. Σ. ὠκλασεν. Ο. ἔκυψεν.
10. דהנה. Οἱ λοιποὶ, τὴν κακίαν. Ο. τὴν ψυχήν.
12. דהנה נל — — יהנה כו. Ο. ἐγὼ ἀφῆκα
καὶ τὸ πτερύγιον, καὶ ἐκ ἀπέκταγκά σε. Ἀλλ. πτε-
ρύγιον ὃ ἐγὼ ὀφείλον τῆς διπλοῦδος σε, καὶ ἐκ ἀπέ-
κλεινά σε. Α. τῶ ἐνδύματος. Σ. τῆς ἐφεσφίδος.
Θ. τῶ ἐπιβολαίς.
- יהנה. Σ. παρ' ἐμοί. Ο. ἐν τῇ χειρὶ μου.
- יהנה. Σ. θηρῶς. Ο. δεσμεύεις.
14. להנה. Σ. παροιμία. Ο. παραβολή.
16. יהנה-נה. Ο. τὴν κρίσιν μου. Ἀλλ. τὴν δίκην μου.
19. והנה. Σ. ἀμοιβήν. Ο. ἀγαθά.
23. יהנה-נה. Ο. εἰς Μεσσαρά τὴν ξενίαν. Σ. τὴν
ὀχύρωμα. Θ. τὴν κορυφήν.

C A P V T XXV.

2. יהנה. Ο. τὰ ποίμνια. Ἀλλ. ἡ ἐργασία.
- יהנה-נהנה. Ο. ποίμνια τριχίλια. Ἀλλ. πέν-
βατα τριχίλια.
3. להנה-נהנה. Σ. εὐδιανοήτος. Ο. ἀγαθὴ συνέση.
- יהנהנה. Σ. κακογνώμων. Ο. πανηρὸς ἐν ἐπιτε-
τεύμασιν.
5. יהנהנה. Ο. ἐρωτήσατε. Ἀλλ. ἀσπάσαθε. Ἀλλ.
προσείπατε.
7. יהנהנה. Α. ἐνετρέψαμεν. Σ. ἐνωχλήσαμεν. Ο.
ἀπεκωλύσαμεν. Θ. κατηχύναμεν.
9. יהנה

9. וְהַיְיָ. Οἱ λοιποὶ, ἐπαύσαντο. Ο. ἀνεπήδησε.
10. וַיִּצְרַחְמָה. Ο. ἀναχωρῆντες. Θ. ἀποδιδράσκοντες.
14. וַיִּגַּד. Α. ὠτρύνθη. Σ. ἀπεσεράφη. Ο. ἐξέκλινεν. Θ. ἐξεδένωσεν.
15. וַיִּגְדַּד. Ο. ἐνετείλαντο. Αλλ. ἐπιτετάχασιν.
17. וְהַיְיָ - כֹּל - לְע. Σ. κατὰ τῶ οἴκῳ αὐτῶ. Ο. εἰς τὸν οἶκον αὐτῶ.
- לְעֵבֶל. Α. ἀποστασίας. Σ. ἄνομος. Ο. λοιμός. Θ. ἀφροσύνης.
18. וְלֵבֶל. Α. ἀμφορεῖς. Σ. ἀσκός. Ο. ἀγγεῖα. Θ. νέβελ.
- וַיִּסְמַח. Α. πέντε σάτα. Ο. πέντε οἴφι.
- וְיָר. Α. φρυκτῶν κεκομμένης κριθῆς ο). Ο. ἀλφίτῳ.
- וַיִּקְרַח הַיָּמִים. Αλλ. ἑκατὸν ἐνδεσμός.
20. וְהַיְיָ. Α. ἐν ἀποκρυφῷ. Ο. ἐν σκέπη.
21. וְהַיְיָ. Α. πλὴν. Σ. ἔτως. Ο. ἴσως.
- וְהַיְיָ. Α. ψεῦδος. Σ. ἀνόητον. Ο. εἰς ἀδικον.
- וְהַיְיָ - וְהַיְיָ. Σ. ἔ διεφώνησεν. Ο. ἐκ ἐνετειλάμεθα. ΑΙ. Coislin. ἐνετειλάμην. Θ. ἐκ ἠτήσαμεν.
22. וְהַיְיָ וְהַיְיָ וְהַיְיָ וְהַיְיָ. Α. τὰδε ποιήσῃ ὁ Θεὸς ἄ τοῖς ἐχθροῖς Δαυὶδ. Ο. τῶ Δαυὶδ.
- וְהַיְיָ. Ο. πρὸς τοῖχον. Αλλ. ἐν τριγῶ.
25. וְהַיְיָ וְהַיְיָ. Σ. μὴ προσχῆς ἀξίῳ. Ο. μὴ δὴ θέσω.
- וְהַיְיָ וְהַיְיָ וְהַיְיָ. Α. Νάβαλ ὄνομα αὐτῶ, καὶ ἀπόρρευσις μετ' αὐτῶ. Ο. Νάβαλ ὄνομα αὐτῶ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτῶ.
26. וְהַיְיָ וְהַיְיָ. Α. τῶ μὴ μυσάζειν. Ο. τῶ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἶμα ἀδῶν.
28. וְהַיְיָ. Σ. ἀφελῶ. Ο. ἄρον.
- וְהַיְיָ. Σ. πονηρία. Ο. κακία.
29. וְהַיְיָ. Α. ταρσῶ πλαγείῳ. Ο. ἐν δεσμῶ.

וְהַיְיָ

o) Lectio fere suspecta.

31. תרנב. Σ. πεφυλαγμένη. Ο. ἐν μέσῳ.
 31. תרנב. Α. Θ. λυγμός. Αλ. νυγμός. Ο. βδέ-
 λυγμός p).
 32. תרנב. Σ. ἀνείτιον. Ο. ἀθῶον.
 Ο. ἀγαθῶσαι αὐτῆ. Αλλ. καλῶς ποιῆσαι αὐτῆ q).
 32. תרנב. Ο. εὐλογητός. Αλλ. εὐλογητός Βαρεκ.
 33. תרנב. Α. ἡ γνώμη. Ο. ὁ τρόπος.
 33. תרנב. Οἱ λοιποὶ, μὴ μυσῶσαι. Ο. μὴ ἔλθειν.
 34. תרנב. Σ. ἐκδικῆσαι. Ο. σῶσαι.
 34. תרנב. Α. Θ. ✕ καὶ. Σ. ἐπέετογε r). Ο.
 πλὴν ὅτι.
 35. תרנב. Ο. εἰ ὑπολειφθήσεται. Σ. ἐκ ἂν ὑπε-
 λείφθη.
 35. תרנב. Α. ἤρα. Σ. ἐτίμησα s). Α. ἔλη-
 φα. Σ. ἐνετράπην τὸ πρόσωπόν σου. Ο. ἤρετσα
 τὸ πρόσωπόν σου. Θ. ἔλαβον.
 39. תרנב. Σ. ἐξείλατο. Ο. περιεποιήσατο.
 44. תרנב. Ο. τῷ Φαλτί υἱῷ
 44. תרנב. Σ. ἐκ Ρομμαῖ. Αλλ. τῷ Φελτί υἱῷ Ιωᾶς τῷ
 ἐκ Γολιάθ t).

C A P V T XXVI.

1. תרנב. Σ. κρύπτεται. Ο. σκεπάζεται. Αλλ.
 κέκρυπται.

תרנב

p) Coislin. in textu habet βδέλυγμός, punctis supra po-
 sitis, et ad marg. notat Α. Θ. τὸ ἔσω, quo significatur Aquilam
 et Theod. habere ea quae *intus*, scilicet *in textu* sunt
 non notata punctis, nempe λυγμός.

q) Neutrum in hebr.

r) Coislin. alter. Hic non tota Α. Θ. versio vocis
 תרנב adfertur.

s) Duplex Α. et Σ. versio e duabus, ut puto, utriusque
 editionibus. Caeterum Regius legit ἀνετράπην.

t) Utraque lectio graeca mendosa.

1. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Σ. ἐρήμῃ. Ο. ἰεσσε-
 μῆν. Edit. Rom. Ιεσσεμῆ, et infra.
2. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Ο. εἰς τὴν ἔρημον Ζίφ. Αλλ. εἰς
 τὴν ἔρημον τῶν αὐχμῶν.
3. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Σ. ἐρήμῃ. Ο. Ιεσ-
 σεμῆν.
5. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Ο. ἐν λαμπήνῃ.
 Coisl. A. κάμπη. Σ. σκηνή. Σ. ἐν τῇ σρογ-
 γυλώσει u).
7. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Ο. ἐν λαμπή-
 νῃ. Θ. μαγάλ.
9. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Ο. μὴ ταπεινώσης αὐτόν. Αλλ. μὴ
 διαφθείρης αὐτόν.
10. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Ο. παῖση.
11. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Ο. μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίε.
 Αλλ. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο παρὰ Κυρίε.
12. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Α. ἀγγος. Σ. νυκτοπότιον. Ο. Φακόν.
 12. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Α. καταφορά. Σ. κάρος. Ο. θάμβος
 Κυρίε. Θ. ἔκτασις.
14. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐβόησε Δα-
 υὶδ πρὸς τὸν λαόν. Ο. καὶ προεκαλέσατο Δαυὶδ
 τὸν λαόν.
15. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Σ. καταβοῶν τῆ βασιλείας. Ο. ὁ
 καλῶν ✕ πρὸς τὸν βασιλέα.
16. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Σ. ἄξιοι θανάτου. Ο. υἱοὶ θάνα-
 τώσεως.
17. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Οἱ λοιποὶ, φωνή μου. Ο. δῆλός σε.
19. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Α. Σ. δῶρον. Ο. θυσία.
20. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Α. ἀπλεῖσθαι. Σ. συνδυάζεσθαι. Ο. μὴ ἐση-
 ρίχθαι.
21. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל. Σ. ἀλλοκότοις. Ο. ἐτέροις.
20. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים הַקּוֹל

u) Vide supra notam s).

20. קחני שערב - חנה שרבח. Ο. ζητεῖν ψυχὴν μου.
 Αλλ. ζητεῖν ψύλλον ἕνα.
 קרקה. Ο. νυκτικόραξ. Οἱ λοιποὶ, πέρδιξ.
 21. יהלכסה. Α. ἠγνόησα. Σ. ἠφρονησάμην. Ο. με-
 ματαιώμαμ.
 23. וישו. Σ. ἀποδώσει. Ο. ἐπισρέψει.
 24. להגה. Σ. λογιώθει. Ο. μεγαλυνθείη.

C A P V T XXVII.

1. קדון קחני. Σ. παραπεσῆμά ποτε. Ο. νῦν προ-
 σεθήσομαι.
 ונני מן ונני. Α. ἀπογνώσεται. Σ. ἀπόχηται. Ο.
 ἀνῆ ἀπ' ἐμῆ.
 7. וישו קחני ונני. Οἱ λοιποὶ, ✕ ἡμέρας καὶ
 τέσσαρας μῆνας.
 8. וישו קחני - ונני - וישו קחני - ונני. Ο.
 καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν Γεσιρί, καὶ ἐπὶ τὸν
 Αμαληκίτην. καὶ ἰδὲ ἡ γῆ κατακεῖτο ἀπὸ ἀνηκόν-
 των, ἢ ἀπὸ Γελαμφερ τετειχισμένων, καὶ ἕως γῆς
 Αἰγύπτου. Αλλ. καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἐγ-
 γίζοντα, καὶ ἐξέτεινον ἐπὶ τὸν Γεσραῖον, καὶ τὸν
 Γεσραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Αμαληκίτην, ὅτι κατακεῖτο
 ἡ γῆ ἀπὸ Γεσῆρ καὶ ἕως Αἰγύπτου.
 10. נני. Α. Ο. νότον. Σ. μεσημβρίαν.
 קרקה. Α. Κινάιε. Ο. Κενεζί. Αλλ. Κηνεί.

C A P V T XXVIII.

2. וישו קחני. Οἱ λοιποὶ. Σ. φύλακα τῆς κεφαλῆς
 μου. Ο. ἀρχισωματοφύλακα.
 3. קרקה. Α. μάγας. Ο. ἐγγασριμύθας.
 וישו קחני - ונני. Ο. γνώσας. Αλλ. σημειοσκοπας.
 5. קחני. Α. ἐξεπλάγη. Σ. ἐπλήξεν. Ο. ἐξέστη.
 6. וישו קחני

6. םיוריב. Α. ἐν φωτισμοῖς. Σ. διὰ τῶν δήλων. Ο. ἐν τοῖς δήλοις.
7. רוב - גלעב. Α. ἔχυσαν μάγον. Ο. ἐγγασριμύθον.
8. שדקיהי. Σ. μετεχηματίσεν ἑαυτόν. ΑΙ. Coislin. μετεχηματίσατο. Άλλος, ἠλλοιώθη. Ο. συνεκαλύψατο.
- בוב. Α. ἐν τῷ μάγῳ. Ο. ἐν τῷ ἐγγασριμύθῳ.
9. גרנה - מן — — גרנה - תה. Α. μάγος, θελητάς καὶ σημειοσκοπὸς w), ἀπὸ τῆς γῆς. Ο. τὲς ἐγγασριμύθους, καὶ τὲς γνώσας ἀπὸ τῆς γῆς. Αλλ. καὶ τὲς ἀποφθεγγομένους ἀπὸ τῆς γῆς.
- שקנה. Α. ἐγκρέεις. Ο. παγιδεύεις.
10. ין. Σ. Θ. κάκωσις. Ο. ἀδικία.
12. רמיהי. Α. ἐπέθε μοι. Σ. ἐνήδρευσάς μοι. Ο. παρελογίσω με.
14. יקי. Οἱ λοιποὶ, πρεσβύτην. Ο. ἔρθιον.
- למע. Α. ἔνδυμα. Ο. διπλοῖδα.
15. רמיהי. Α. ἐκλόνησας με. Σ. ἐτάραξάς με. Ο. παρηνώχλησάς με. Θ. παρώργισάς με.
- י - ג. Α. Σ. σενά. Ο. θλίβομαι.
- עודיה. Σ. Θ. δηλώσαι. Ο. γνωρίσαι.
16. גע. Α. Θ. κατὰ σε. Σ. ἀντίζηλός σε. Ο. μετὰ τῷ πλησίον σε.
17. רל. Α. ἐτέρω. lege ἐταίρω. Ο. τῷ πλησίον.
20. רומה. Σ. καὶ ταχύ. Ο. καὶ ἔσπευσε.
- קצרן קרמן - מל. Σ. καθόλον τὸ μήκος αὐτῷ. Ο. ἔσηκῶς ἐπὶ τὴν γῆν.
22. קנה - ג. Α. ✕ καὶ σύ.
23. קמה - למ. Οἱ λοιποὶ, τὴν κλίνην. Ο. δίφρον.
- Οο 2
24. - לג

w) Coislin. alter et Regius. Vox postrema superflua. Videtur esse alterius interpretis, forte Symmachi.

C A P V T XXX.

1. כבב הך. Ο. εἰσελθόντος Δαυίδ. Αλ. ἐν τῷ πα-
ραγενέσθαι Δαυίδ.
בב-לנ. Α. πρὸς νότον. Σ. πρὸς μεσημβρίαν. Ο.
ἐπὶ τὸν νότον.
2. ונהנה. Α. αἰλ' ἤλασαν. Ο. αἰλ' ἤχμαλώτευσαν.
6. וצח. Α. ἐλυπήθη. Ο. ἐθλίβη. Θ. ἤπορεῖτο.
רחה. Α. ἐνίχυσε. Σ. ἐθάρσησε. Ο. ἐκραταιώθη.
7. ודנה יל נח-פחה. Α. ἔγγισόν μοι τὴν ἐπωμί-
δα a). Ο. προσάγαγε τὸ Εφῆδ. Coisl. (A.) Σ.
σῆσον πρὸς με τὴν ἐπωμίδα. Α. προσέγγισον δή μοι
τὸ ἐπένδυμα.
8. ונה-והנה ונה. Α. μετὰ τὸν ἔυζωνον τέτον. a).
ὀπίσω τῆ μονοζώνη συζρέμματος b). Σ. ἐπὶ τὸν
λόχον τέτον. Ο. ὀπίσω τῆ Γεδδάρ τέτε. Αλ.
ὀπίσω τῆ ζρέμματος, ἴσ. συζρέμματος. Αλ. στρα-
τεύματος. Θ. συζρέμματος.
10. ונהנה. Σ. ἐπίλωματίθησαν. Ο. ὑπέστησαν.
בב מנה. Α. ἠτόνησαν τῆ διαβῆναι. Σ. ἠδυνάτη-
σαν. Ο. ἐκάθισαν πέραν τῆ χειμάρρη. Θ. ἀπε-
νάρκησαν παρελθεῖν.
לנה-נה. Σ. φάραγγος. Ο. χειμάρρη.
12. ונהנה. X Α. καὶ δύο σαφίδας. Σ. ἐν-
δέσμευε σαφίδα c).

Οο 3

בשה

a) Regius. Duas alias interpretationes exhibet Coisl. 2. Sed auguror primam, σῆσον πρὸς με etc. esse Symmachi tantum: duas vero alias Aquilae, ex duabus eius Editionibus desumptas.

b) Lectionem A. exhibet Eusebius de l. hebr. vt et Hier. ad vocem γεδδάρ, vbi ad Σ. legitur λέφον pro λόχον. Codex vero Regius et Procopius lectionem A. sic habent, ὀπίσω τῆ μονοζώνη συζρέμματος. Complut. habet στρατεύματος quae lectio non est spernenda. Coisl. A. ἐυζώνη, Σ. λέχη, Θ. συζρέμματος.

c) Haec desunt in O.

בשה. Σ. ἀνεκτήσατο. Ο. κατέση.

13. השלש היום יהיה כי. Α. ἡνωχλήθην d) σήμερον τρεῖς ἡμέρας. Αλλ. ὅτι ἡξώθησα ἐγὼ σήμερον τρίτην ἡμέραν. Ο. ὅτι ἡνωχλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος.

יהיה. Α. ἡξώθηκα e). Σ. ἐνόσησα. Ο. ἡνωχλήθην. Θ. ἐμαλακίθην.

השלש. Α. τρεῖς.

14. נגב - נג. Α. πρὸς νότον. Σ. πρὸς μεσημβρίαν. Ο. ἐπὶ νότον.

15. יהיה. Σ. ἄρα εἰ κατὰξέεις με. Ο. εἰ κατὰξέεις με.

יהיה. Α. εὐζωνον. Σ. λόχον. Ο. Γεδδέρ. Αλλ. σύστημα, et sic semper.

16. וישו. Α. ἐκτεταμένοι. Σ. ἀναπεπλωκότες. Ο. διακεχυμένοι. Θ. ἐσκορπισμένοι.

ויהיה. Σ. ὡς ἐν πανηγύρει. Ο. καὶ ἐορτάζοντες.

ויהיה. Σ. τοῖς πολλοῖς. Ο. τοῖς μεγάλοις.

17. יהנהג. Α. ἀπὸ σκοτομήνης. Σ. ἀφ' ἧ συνεσκόταξεν. Ο. ἀπὸ ἐωσφόρου.

18. ויהי. Ο. ἀφείλατο. Αλλ. ἐκομίσατο.

21. ויהי - ויהי. Α. οἱ ἐπλωματίθησαν. Σ. ἀτοπήσαντας. Ο. τὰς ὑπολειφθέντας. Θ. ἀποναγκήσαντας.

ויהי. Ο. καὶ προσήγαγε. Αλλ. καὶ προσήλαθε

ויהי ויהי. Σ. ἠσπάσαντο αὐτός. Ο. ἠρώτησαν αὐτόν.

22. ויהי. Α. ἀποσάτης. Σ. παραινόμενος. Ο. λοιμός.

ויהי

d) Coisl. 2.

e) Idem. Ita ut duas Aquilae interpretationes exhibeat, an ex duabus Editionibus, an vitio librarii, incertum.

- נלצח. A. ἐρρύσαμεθα. O. ἐξειλόμεθα.
 ונחגי. A. καὶ ἐλασάτωσαν. Αλλ. λαβέτωσαν f).
 O. ἀπαγέτωσαν. Ed. Rom. ἀπαγέδωσαν.
 23. נב הך הך הך - תח וחי. O. καὶ παρέδωκε Κύριος
 τὸν Γεδδὲρ τὸν ἐπερχόμενον. Αλλ. καὶ παραδῶναί
 τὸ σύσρεμμα τὸ ἐπελθόν.
 25. טפחלה קחל. Σ. εἰς ὄρον καὶ κρίσιν. O. εἰς πρό-
 σαγμα καὶ εἰς δικαίωμα.
 26. ונהרל ונהרל ונהרל ונהרל. O. τοῖς πρεσβυτέ-
 ροις τῶν σκύλων Ἰσάα, καὶ τοῖς πλησίον αὐτῶ λέ-
 γων. Αλλος, τοῖς πλησίον αὐτῶ τῶν σκύλων αὐ-
 τῶ λέγων.

C A P V T XXXI.

2. ויבקר. A. ἐκολλήθησαν. O. συνάπισσι.
 3. וימרו. A. ροιζέντες g). O. ἀκοντισαί. Θ.
 τοξοταί.
 וימרו וימרו. A. σφόδρα ἀπὸ τῶν ροιζέντων. Σ.
 ἀκοντισῶν. O. εἰς τὰ ὑποχόνδρια. Θ. τόξων h).
 4. רב. O. ῥομφαίαν. Αλλ. μάχαιραν.
 וילענה. A. ἐναλαλάξωσι i). O. ἐμπαίξωσιν.
 וכל נש. Σ. ὄπλοφόρος. O. ὁ αἶρων τὰ σκεύη
 αὐτῶ.
 6. וחי. A. ὁμῶ. O. κατὰ τὸ αὐτό.
 9. ונהר - תח ויכר. Σ. καὶ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴν
 αὐτῶ. O. καὶ ἀποσρέψωσιν αὐτόν. Αλλ. καὶ ἀπο-
 κεφαλίξωσιν αὐτόν.

O O 4

וושחי

f) Videtur esse Σ.

g) Vide Exod. 19, 13. et Psalm. 63, 8.

h) Coislin. 2. cum hac nota, μέρος τὸ ἐγγὺς τῶ ἥπατος, quae a Drusio adfertur, quasi sit lectio Theodotionis: sed Scholion ad τῶν O. εἰς τὰ ὑποχόνδρια.

i) Forte ἐναλαλάξωσι.

וְהָיָה-תָּה יוֹשֵׁבֵיהֶם. Σ. ὄπλα. Ο. καὶ ἐξέδυσαν τὰ
σκεύη αὐτῶν. Ἀλλος, καὶ ἐκδιδύσκωσιν αὐτὸν τὰ
σκεύη αὐτῶν.

10. וַיִּהְיוּ בְּבֵית. Α. ἐν οἴκῳ Ἀσαρώφ. Ο. εἰς τὸ
Ἀσαρτεῖον. Ἀλλ. εἰς τὸ ἱερόν Ἀσάρτης.

12. וְיָהִי. Α. ἔμπορος. Σ. ἐχυρός. Ο. δυνάμεως.

13. וְיָהִי. Α. δεινῶνα. Σ. ζυτόν. Ο. ἄεθρον.
Θ. τὰς δρυς.

Τέλος σὺν Θεῷ τῆς πρώτης τῶν βασιλειῶν.

Ο δὲ Ἀκύλας k), Εβραίοις ἐπόμενος, ἔδιελε, ἀλλὰ
μίαν τὰς δύο πεποίηκε.

Ακ. εἰς ἐν συνάπτει τὴν Α'. μετὰ τῆς Β'.

Coislin. ἕως ὧδε τὸ Εβραϊκόν, καὶ λοιποί.

LIBER

k) Notarum sequentium prodiit prior ex Cod. Reg. passim laudato, posterior ex Cod. Reg. 1871. Uterque testificatur Aquilam ex I et II libro Regum, siue ex duobus Samuelis, vnum recisse. Tertia nota adiicitur ex Coislin. 2.

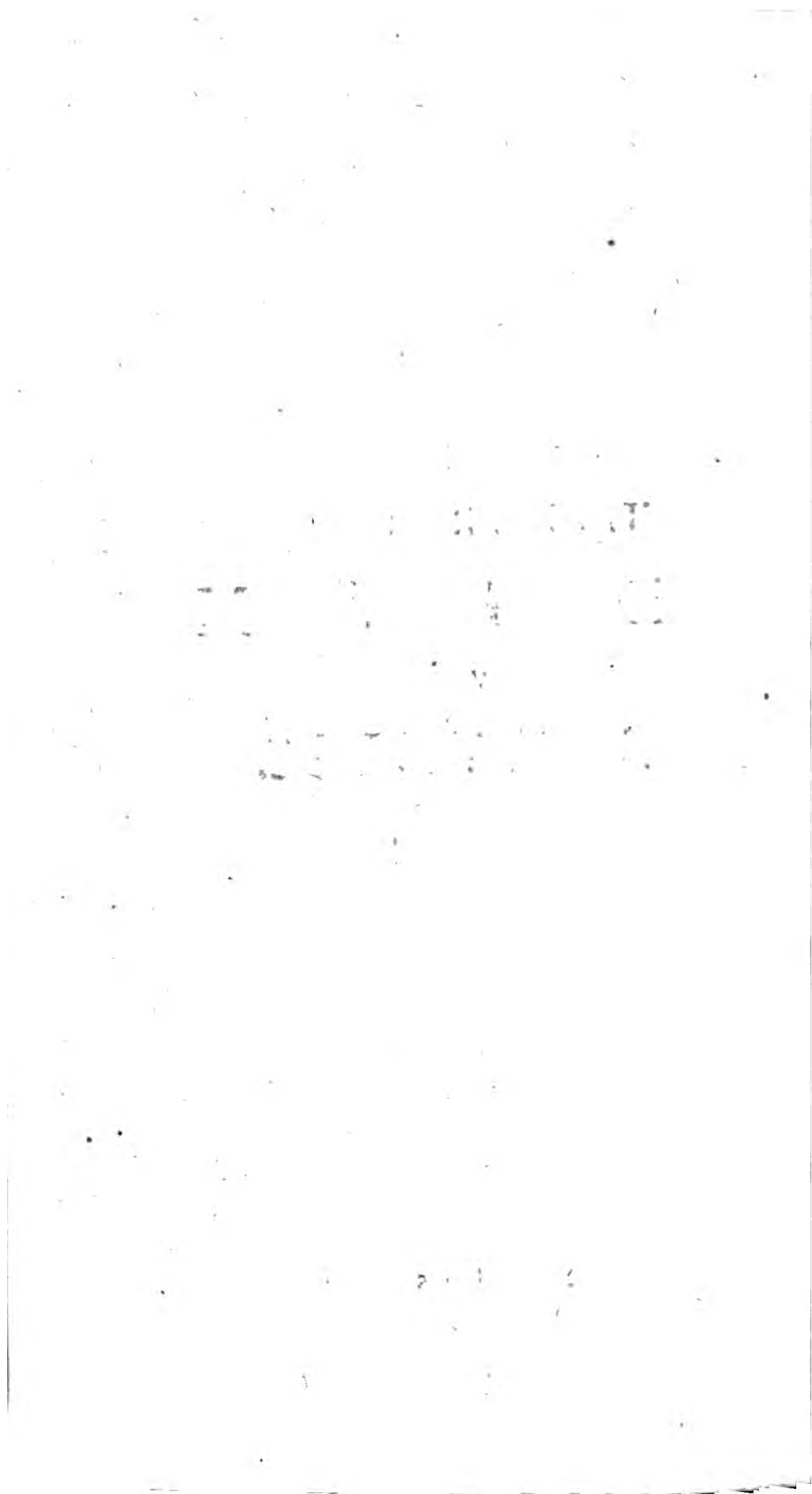
LIBER II.

R E G V M

SEV

II. SAMVELIS.

LIBER II. REGVM.

SEV

II. SAMVELIS.

CAPVT I.

1. תוכה. Α. πλήσων. Ο. τύπλων.
2. ושה - הו תמה. Σ. κεκονιασμένος. Coislin. κεκομισμένος. Ο. και γη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆ.
6. ונה. Α. ὁ παῖς. Σ. ὁ νεανίσκος. Ο. τὸ παιδάριον.
7. וקריה. Α. ἐκόλλησαν a). Σ. κατέλαβον αὐτόν b). Reg. Α. κατέλαβον αὐτόν. Αλλ. ἐκολλήθησαν αὐτῶ. Ο. συνῆψαν αὐτῶ.
7. ונה. Σ. πάρειμι. Ο. ἰδὲ ἐγώ.
9. ושה. Α. ὁ σφριγκτής. Ο. σκότος δεινόν.
10. ונה. Α. ἀφόρισμα. Σ. Θ. διάδημα. Ο. βασιλεον.
11. ושה. Α. βραχιάρειον c). Αλλ. βραχιάλιον. Ο. χλιδόνα. Coisl. Α. κλάινιον. Σ. Θ. βραχιάρειον.
13. ונה. Α. προσηλύτῃ. Ο. παροίκε.
15. ומה ומה ומה - ונה ונה. Ο. προσελθὼν ἀπάντησον. (Σ. ἔπελθε. Θ. ἄψαι.) αὐτῶ, και ἐπάταξεν αὐτόν, και ἀπέθανε. Αλλ. προσάγαγε αὐτῶ

a) Melius ἐκολλήθησαν.

b) Coislin. 2. Sed Reg. Aqu. tribuit. Porro Regius et Drufius. Αλλος, ἐκολλήθησαν αὐτῶ.

c) Drufius βραχιάλιον. Codex vero Coisl. 2. Α. κλάινιον. Σ. Θ. βραχιάρειον: quae lectio fortasse sincerior videatur,

τῷ καὶ ἀψαθε αὐτῷ, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν, καὶ ἔβαλον αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν.

16. תַּוּוּהָ - לַע. Σ. κατὰ τῆς κεφαλῆς σου. Ο. ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου.

18. וַיְבַרְכֵם יְהוָה בְּכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה - וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה. Α. τῷ διδάξαί τες υἱὲς Ἰσραὴλ καὶ Ἰδδα d) ✕ Α. λοιπ. τόξον: ἰδὲ γέγραπται ἐπὶ βιβλίῃς τῷ εὐθῆς. καὶ εἶπεν, ἀκρίβασαι (ΑΙ. ἀκρίβασον) Ἰσραὴλ περὶ τῶν τεθνηκότων σου τραυματιῶν. πῶς ἔπεσον δυνατοί; Ο. τῷ διδάξαί τες υἱὲς Ἰδδα. ἰδὲ γέγραπται ἐπὶ βιβλίῃς τῷ εὐθῆς. σὴλῶσον Ἰσραὴλ ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν. πῶς ἔπεσον δυνατοί;

19. וַיְבַרְכֵם יְהוָה בְּכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה - וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה. Σ. Θ. ὑψηλά. Ο. ἐπὶ τὰ ὕψη.

20. וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה. Σ. ἀμφοδῶν. Ο. ἐξόδοις.

וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה. Οἱ λοιποὶ, γαυριάσωσιν. Ο. μήποτε ἀγαλλιάσωνται. Αἱ. μηδὲ γαυριάσωνται.

21. וַיְבַרְכֵם יְהוָה בְּכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה - וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים אֲשֶׁר יָצְאָה מִפִּי יְהוָה. Ο. μὴ καταβάτω δρόσος, καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχθίδη θυρεὸς δυνατῶν. Θ. μὴ πέσοι ἐφ' ὑμᾶς δρόσος, μήτε ὑετὸς ἐπὶ τὰ ὕψη σου, ὅρη θανάτου e), ὅτι ἐκεῖ ἐξήρηθη σκέπη δυνατῶν.

וַיְבַרְכֵם יְהוָה. Α. ἀφαιρέματος (ΑΙ. ἀφαιρέματων). Ο. ἀπαρχῶν. Θ. θανάτου.

וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים Α. ἀπεβλήθη. Ο. προσωχθίδη.

וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים Ο. δυνατῶν. Αἱ. μαχητῶν.

וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים Α. ἡλειμμένος. Ο. ἐχρίθη.

22. וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים Α. Σ. ἀνηρημένων. Ο. τραυματιῶν.

וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים Σ. διακενή. Ο. κενή.

23. וְכָל דְּבָרֵי חַיִּים

d) Huius loci vocem unitam ἀκρίβασον adfert Drusius nomine Aquilae, cuius est tota clausula. Coislin, vero cum Asterisco Α. λοι. τόξον.

e) Legit forte וַיְבַרְכֵם יְהוָה pro וַיְבַרְכֵם יְהוָה.

23. גברו. A. Θ. δυνατοί. O. ἐκραταιώθησαν.
 24. עניו. A. Σ. τρυφῆς. O. κόσμῳ.
 25. ללחך במוחך -לע. Coislin. in textu *eis* θάνατον
 ἐτραυκατίθης, in marg. O. Θ. ἐπὶ τὰ ὕψησε
 τραυματίας f).
 27. מלמה. A. ἐπιθυμητά g). O. πολεμικά.

CAPVT II.

3. רוד העלה עמו -רשנ. ✕ Θ. ἐς ἀνήγαγε Δαυὶδ h).
 6. הוה טובה כחם הוהנ. Σ. ἀμείψομαι ὑμᾶς τὴν
 χάριν ταύτην. O. ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.
 הוה רוד. O. τὸ ῥῆμα τῆτο. Αλλ. τὸν λόγον τῆτον.
 7. רודקרה. A. ἐνιχυέδωσαν. O. κραταιέδωσαν.
 לוח. A. εὐπορίας. Σ. γενναῖοι. O. δυνατές.
 8. מניו מוה רוד. A. ἐκ παρεμβολῆς βενῆ. Σ. πε-
 ριήγαγεν αὐτὸν εἰς Μαναέμ. O. καὶ ἀνεβίβασεν
 αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς εἰς Μαναέμ.
 12. עבדו. A. Θ. οἱ δῆλοι. O. οἱ παῖδες.
 רודקרה מניו. O. ἐκ Μαναέμ εἰς Γαβαών. Θ. ἐκ
 παρεμβολῶν βενῆ. Αλλ. ἐκ τῆς παρεμβολῆς βενῆ.
 13. רוד -לע. A. Θ. ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. O. ἐπὶ
 τὴν κρήνην.
 רוד. A. Σ. ὁμῶ. O. ἐπὶ τὸ αὐτό.
 16. רוד. ✕ Σ. ἐνέπηξαν. O. μάχαιρα αὐτῆ.
 רודקרה. A. Σ. κληῖρος τῶν σφραγῶν. O. μερῖς
 τῶν ἐπιβέλων.
 17. רוד -לע. A. Σ. ἕως σφόδρα. O. ὡσεὶ λίαν.
 רוד. Σ. καὶ ἐτροπώθη. O. καὶ ἔπλαισεν.

19. רוד

f) Coislin. qui habet Θ. τὸ ἔσω. vide supra I Reg. 25, 31. notam p.

g) Suspecta lectio, nisi dicas Aquilam legisse רודקרה pro רודקרה. Coisl. Theodotioni hanc ipsam lectionem tribuit.

h) Sic Coislin. Haec nempe defunt in Θ.

19. פטג. Σ. παρήλασεν. Ο. ἐξέκλινε.
 20. תתה. Α. Σ. μὴ σύ. Ο. εἰ σύ.
 21. ויקחמ. Σ. ἀκολούθῳν αὐτῶ. Ο. ἐκ τῶν ὅπι-
 θεν αὐτῆ.
 23. שמתה - לה. Α. πρὸς τὸν ἐνοπλάσμον. Ο. ἐπὶ
 τὴν ψύαν. Coislin. ψύαν.
 ותה. Ο. ὑποκάτω αὐτῆ. Αλλ. ἐπὶ τῆ τόπε.
 24. מה נבע. Σ. νάπης. Θ. ὑδραγωγῆ i). Ο.
 τῆ βενῆ ἐμμάτ. (Sic) Ed. Rom. Αμμάν.
 ות נג - נג - לע. Σ. Θ. φάραγγος. Ο. ἐπὶ προσώ-
 πε Γαῖ ὁδόν. Αλλ. Γαῖγ. Αλλ. τῆ κατὰ πρόσω-
 πον Γιῆζ τῆς ὁδῆ.
 ובע. Σ. αὐτῆ σπηλαίε. Ο. Γαβαών. Θ. τῆ βενῆ.
 25. תהלת. Α. εἰς δεσμόν. (Α. δεσμὴν. Coisl.) Σ. εἰς
 συσροφὴν. Ο. εἰς συνάντησιν. Αλλ. εἰς συναγωγὴν.
 26. תי - עד. Ο. ἕως πότε. Αλλ. ἕως ἐχάττε.
 27. ותח. ✕ διώκων. Ο. κατόπιθε.
 29. בערבה. Α. Θ. ἐν ὁμαλῆ. Σ. διὰ πεδιάδες. Ο.
 εἰς δυσμαίε.
 ותהת. Α. βεθωρών. Ο. παρατείνεσαν.
 ותח. Σ. Μαναίμ. Ο. εἰς τὴν παρεμβολὴν. Αλλ.
 εἰς τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ k).
 30. ותפר. Σ. διαπεφωνήκασι. Ο. ἀπεσκέπησαν.
 Edit. Rom.

CAPUT III.

1. ותח. Σ. μακρός. Ο. ἐπὶ πολύ.
 ותח. Α. ἀραιόμενος. Σ. ἡλατῖστο. Ο. ἡθῆνε.
 3. ותח. Οἱ λοιποὶ, Αβιά. Ο. Δαλεία.
 4. ותח. Α. Σ. Αδωνίας. Ο. Ορνία l).
 6. ותח. Α. ἐνιχύων. Σ. κραταιόμενος. Ο. κρατῶν.
 7. ותח

i) Coislin. A. praefigit.

k) Reg. mendose.

l) Leg. ותח.

7. תגשי. ✕ λοιπ. καὶ ὄνομα αὐτῆ m).
8. תשב-שין. Οἱ λοιποὶ, Ιεσβαάλ. Ο. Ιεβαθέ.
בב שנה. Σ. κυνοκέφαλος. Ο. κεφαλή κυνός.
יהוה-לנה יהוה-לנ. Ο. περὶ ἀδελφῶν σε καὶ περὶ
γνωρίμων. Ἀλλ. πρὸς τὰς ἀδελφές σε καὶ πρὸς
ἑταίρους.
9. תב. Σ. ἔτως. Ο. ταίδε.
תשנ. Σ. συμπράξω. Ο. ποιήσω.
12. תהת. Α. παραχρηῆμα n). Σ. ἀνθ' ἑαυτῆ. Ο.
εἰς Θαλαίμ, ἧ ἦν, παραχρηῆμα. Coislin. 2. Α. Σ.
ἀνθ' ἑαυτῆ. Θ. παραχρηῆμα.
14. תשמ. Α. ἐμνησευσάμην. Ο. ἔλαβον.
15. של. Α. Λαίς. Ο. Σελλήμ. Ἀλλ. Σελλῆς.
16. תתי. Σ. ἠκολούθει. Ο. ἐπορεύετο.
21. תרתו. Σ. συνθῶνται. Ο. διαθήσομαι.
22. תה. Σ. εὐθύς. Ο. ἰδέ.
- מגדו. Α. ἀπὸ τῆ Γεδδερ μονοζώνη ο). Ο. ἐκ τῆς
ἐξοδίας. Coislin. Α. ἀπὸ τῆ εὐζώνη. Σ. λόχε.
25. תבנ-תנ תגי. Σ. εἶδες τὸν Αβεννήρ. Ο. εἶδαι
τὴν κακίαν Αβεννήρ.
26. תגי. Ο. ἀνέσρεψε. Ἀλλ. ἐξῆλθεν.
- תרה תבור. Α. ἀπὸ τῆ λάκκη τῆς ἀποσάσεως. Ο.
ἀπὸ τῆ φρέατος τῆ Σεειράμ.
27. תטי. Σ. παρήγαγεν. Ο. ἐξέκλινεν.
- שמקה. Α. εἰς τὸν ἐνοπλισμόν. Σ. κατὰ τῆς λαγόνος.
Ο. εἰς τὴν ψύαν. Α. ψύαν.
28. תב. Σ. καθαρός. Ο. αἰθῶος.
29. תתי. Σ. ἐλθέτωσαν. Ο. καταντησαίτωσαν.
- ב. Α. τυφλός. Ο. γονορροΐης.

תבב

m) Cum Asterisco Coislin. 2.

n) Reg. Euseb. de l. hebr. pag. 49d. Sed Coislin. 2.
Α. Σ. ἀνθ' ἑαυτῆ. Θ. παραχρηῆμα.o) Procopius atque Regius. At lectiones Coisliniani
finciores videntur.

- 27בב. A. ἄτρακίον p). O. σκυτάλην. Edit. Rom.
 σκυτάλης.
 28קפ. Σ. ἐνδεής. O. ἐλασόμενος.
 30. 29גה. A. Σ. ἀπέκτειναν. O. διαπαρητηρήντο.
 33. 30ל נבל קומה. O. εἰ κατὰ τὸν θάνατον Νάβαλ.
 Αἰ. μὴ ὡς ἀποθνήσκει ἀφρων.
 34. 31נפ. O. Θ. νάφαλ, ἡμάρτηται τὰ ἔχοντα
 Νάβαλ.
 35. 32פסו. O. συνήχθη. Αἰ. προσέθετο. Αἰ. συνήλθε.
 35. 33הברוה. Σ. תֵּבֶּ מֵטָלָא בֵּינֵי. O. περιδειπνήσαμ.
 36. 34ב טב העם כל - בעוני כל. O. ἐνώπιον תֵּבֶּ לַאֲבֵ. ✕ O.
 A. Θ. ἀγαθόν q).
 39. 35ומשוך. A. Σ. ἀπαλὸς καὶ κεχρισμένος. O.
 συγγενὴς καὶ καθιστάμενος.

CAPUT IV.

1. 36פדו. A. Σ. παρείθησαν. O. ἐξελύθησαν.
 37. 36לה. A. κατεσπεδάθησαν. Σ. ἐθροβήθησαν. O.
 παρείθησαν. Θ. ἐξέσησαν.
 2. 37גודים - רי. A. εὐζωνοί. Σ. λοχαγοί. O. ἡγέ-
 μενοι συστρεμμάτων.
 4. 38פחה. Σ. θροβείδαι. O. σπεύδεν.
 39. 38פחש. O. Μεμφιβοδέ. Αἰ. Μεμφιβααίλ.
 7. 39שכב - הוה. O. ἐκάθευθε. Αἰ. ὑπνώσε.
 40. 39הרבה. A. τῆς ὁμάλης. Σ. πεδιάδος. O. κατὰ
 δυσμάς.
 8. 40קמור. O. ἐκδίκησιν. Αἰ. τιμωρίαν.
 9. 40פדה - רשן. Σ. ὁ ῥυσάμενος. O. ὃς ἐλυτρώσατο.
 11. 41כי הן. Σ. πόσῳ μᾶλλον. O. καὶ νῦν.
 42. 41רז. Σ. ἀνάιτιον. O. δίκαιον.

12. 42רז

p) Coislin. etiam Σ. praefigit.

q) Cum Aster. Coislin. 2.

12. יצחקי. Regius, A. κόπρισι. Coisl. 2. A. ἀπέκοψαν. O. κολοβῆσι.

הברכה-לע. A. Σ. ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. O. ἐπὶ τῆς κρήνης.

CAPUT V.

2. שושל-גמ למהן-גמ. Σ. ἀλλὰ καὶ πρὶν. O. καὶ ἔχθρας, καὶ τρίτην.

6. סוֹסוֹדוֹת — — נבנה-נל רמל. Σ. λέγοντες· ἔκ εἰσελεύσει ὧδε εἰάν μὴ ἐπὶ τῶ ἄραι τὰς τυφλὰς καὶ τὰς χωλὰς. O. καὶ ἐβρέθη τῷ Δαυίδ, ἔκ εἰσελεύσει ὧδε, ὅτι ἀντίστησαν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοί.

7. תחמ תח. A. Σ. τὸ ὄχυρώμα. O. περιοχὴν.

8. כח-כל מכה ויגע בניו בנרר. A. πᾶς πατάσσαν Ιεβουσαϊον, καὶ ἄψεται ἐν κρητισμῶ. Σ. ὅς ἂν τύψη Ιεβουσαϊον, καὶ κατακρατήσῃ ἐπάλξεως. O. πᾶς τύπων Ιεβουσαϊον ἀπιδω ἐν παραξιφίδι.

הבה-למ. O. εἰς οἶκον. Αλλ. εἰς ἐκκλησίαν.

9. ויר דוד — — ויר בשי. Σ. καὶ διέτριβε Δαυίδ ἐν τῷ ὄχυρώματι, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ πόλιν Δαυίδ. O. καὶ ἐκάθισε Δαυίδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ.

הביתו מלמל-מן. A. ἀπὸ πληρώματος. Σ. ἀπὸ προσδέματος, καὶ ἔσω. γ) O. ἀπὸ τῆς ἀκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτῆ.

10. הגדל. A. ἐπὶ τὸ μῆζον. O. καὶ μεγαλυνόμενος.

תחבצ.

γ) Ita Reg. Eusebius vero de l. hebr. cuius versionem lat. tantum h. l. habemus ex Hieronymo: *Mello, ciuitas quam aedificauit Salomon. Potro Symmachus et Theodorio adimpletionem transulerunt.*

- ΠΙΝΒ. Α. φρατιῶν. Σ. δυνάμεων. Ο. παντοκράτωρ.
 12. ΠΙΝΗ. Σ. ἤδρασεν. Ο. ἠτοίμασεν.
 15. ΠΙΝΙΛΗ ΠΙΛΗ — — ΠΙΝΗ. Ο. καὶ Εβραῖς,
 καὶ Ελισθεῖ, καὶ Ναφεκ, καὶ Ιεφιεῖς, καὶ Ελισα-
 μά, καὶ Ελιδαῖ, καὶ Ελιφαλαῖθ, Σαμαῖ, Ιέσσι-
 βάθ, Νάθαν, Γαλαμααῖν, Ιεβααῖρ, Θεησῆς,
 Ελιφαλατ, Ναγεδ, Ναφεκ, Ιωναθαν, Λεασα-
 μύς, Βααλιμαῖθ, Ελιφαῖθ. Αλλ. καὶ Ιεβααῖρ, καὶ
 Ελισθεῖ, καὶ Ελφαλαῖθ, Ναγαῖβ, καὶ Ιεφιεῖ, καὶ
 Ελισαμάς, καὶ Ελιδαῖ, καὶ Ελιφαλαῖθ.
 17. ΠΙΝΠΗ - ΠΗ. Α. εἰς τὸ ἐχύρωμα. Ο. εἰς τὴν
 περιοχὴν.
 18. ΠΙΝΡ. Α. Σ. Ραφαείμ. Ο. Τιταίων.
 20. ΠΙΝΡ ΛΥΒ. Α. ἔχων διακοπῆς. Ο. ἐπάνω
 διακοπῶν.
 21. ΠΙΠΙΝ. Α. τὰ διαπνύματα. Σ. τὰ γλυπτά.
 Ο. τὰς Θεάς.
 22. ΠΙΠΠ. Α. Σ. ἐπῆλθον. Ο. συνέπεσαν.
 ΠΙΝΡ. Α. Σ. Ραφαείμ. Ο. Τιταίων.
 23. ΠΙΠΠΗ - ΠΗ ΠΠ. Σ. κύκλευσον κατόπιν αὐτῶν.
 Ο. ἀποσρέφῃ ἀπ' αὐτῶν.
 ΠΙΠΠ ΠΠΠ. Α. ἐξεναντίας τῶν ἀπίων. Ο. ἐξ ἐναν-
 τίας τῆ κλαυθμῶνος. Edit. Rom. πλησίον τῆ
 κλαυθμῶνος. Coisl'n. 2. κατεναντίον ἐν ταῖς
 φρεσῆσεσι.
 24. ΠΙΠΠΗ — — ΠΠ - ΠΠ. Α. Σ. ψόφον δια-
 βήματος ἐν κεφαλοῖς τῶν φρεσῆσεων. Ο. τὴν
 φωνὴν τῆ συγκλεισμῆ ἀπὸ τῆ ἄλσεε τῆ κλαυ-
 θμῶνος.
 ΠΠΠ. Ο. συγκλεισμῆ. Αλλ. συσσεισμῆ.
 ΠΠΠ. Α. Σ. συντεμῆς. Ο. καταβήση.
 ΠΠΠ. Ο. κόπτεν. Αλλ. τύπτεν.

C A P V T VI.

2. ילעב. Α. Σ. ἐχόντων. s) Ο. ἀπὸ τῶν ἀρχόντων.
 יורן. Α. γλωσσόκομον. Ο. κιβωτόν.
 תיבב. Ο. τῶν δυνάμεων. Αλλ. σαβαώθ.
 3. וירכו. Σ. ἐπέθηκαν. Ο. ἐπεβίβασαν.
 5. כחל צי. Σ. ἐν παντοίοις ξύλοις. Ο. ἐν ὄργάνοις
 ἡρμωσμένοις.
 במנננמ. Α. Σ. ἐν σείσροις. Ο. ἐν κυμβάλοις.
 6. נג-גך נכ. Α. ἕως ἄλλωνος ἐτοίμης. Ο. ἕως ἄλλω
 נאחור. Αλλ. ἕως ἄλλωνος Αχάφ. Αλλ. ἕως τῆς
 ἄλλω Ἐρνά τῆ Ιεβυσταίβ.
 יקני. Ο. ἐκράτησεν. Αλλ. ἐκραταίωσεν.
 7. וירכו. Α. ἐπληξεν αὐτόν. Ο. ἐπαίσειν αὐτόν.
 Αλλ. ἐπάταξεν αὐτόν.
 חשק-לע. ✕ ἐπὶ τῇ προπετεία. Α. ἐπὶ τῇ ἐκνοία.
 8. וירל ויר. Οἱ λοιποὶ, ἐλυπήθη Δαυὶδ. Σ. ὄργιλον
 τῷ Δαυὶδ. Ο. ἠθύμησε Δαυὶδ.
 10. וירח. Σ. παραγωγείς. Ο. ἐκκλῖνον.
 13. ויר וירל ויר — — וירח כו ויר. Α. καὶ
 ἐγένετο ὅταν διεβημάτισαν αἶροντες τὸ γλωσσόκο-
 μον ἔξ βήματα, καὶ ἐθυσίασε βῆν καὶ σιτευτόν.
 καὶ Δαυὶδ ὀρχόμενος ἐν παντὶ κράτει πρὸ προσώπου
 κυρίε. Σ. ὡς δὲ διέβησαν οἱ βασιάζοντες ἔξ βήματα,
 ἐθυσίασε βῆν καὶ πρόβχτον. Δαυὶδ δὲ ἦν ἐν τιάρας
 ἔμπροσθεν κυρίε. Ο. καὶ ἦσαν μετ' αὐτῆ αἶροντες
 τὴν κιβωτὸν ἐπὶ ἄ χροῖ, καὶ θυμα μόχος καὶ
 ἄρνες. καὶ Δαυὶδ ἀνεκρέβετο ἐν ὄργάνοις ἡρμωσμένοις
 ἐνώπιον κυρίε.
 14. כו ויר. Α. ἐπένδυμα ἔξάρετον. Σ. ἐπένδυμα
 λινῶν. Ο. σόλην ἔξαλλον. Αλλ. ἐφῶδ βύσσινον.

P p 2

15. וירחכ.

s) Coisl. 2. Aliae efferuntur lectiones, ἀπὸ τῶν ἱερῶν,
 Procopius. Reg. vero ἀπὸ τῶν ἀγίων: quas negligendas
 esse diximus.

15. בתרוע. O. μετά κραυγῆς. Αλλ. ἀλαλαγμῶ.
 16. ומכרכר במב. A. διατινασσόμενον καὶ καρχαρέ-
 μειον. Σ. σκιεῶνται καὶ καγκάζοντα. O. ὄρχεμένοι
 καὶ ἀνακρεθόμενον.
 ותבו. Σ. ἐξευτέλισεν. O. ἐξεδένωσεν.
 17. תולע. Σ. ἀναφοράς. O. ὀλοκαυτώματα.
 18. בשב. Σ. διὰ τῶ ὀνόματος. O. ἐν ὀνόματι.
 19. רשע. A. Σ. ἀμυρίτην. ι) O. ἐχαρίτην.
 20. נכבד - מה. O. τί δεδόξασαι. Αλλ. τί ἐντιμος ἦν.
 וקריה. A. κενῶν. Σ. εἰκαίων. O. ὀρχεμένων.
 21. ותן תצל. A. Σ. ἐντείλασθαι μοι. O. κατα-
 σῆσάί με.
 22. לפש ותיהו — — ותלך. A. καὶ αἰτιμαδί-
 σομαι ἐτι ὑπὲρ τῶτο καὶ ἔσομαι ταπεινός. Σ. καὶ
 εὐτελέστερος ἔσομαι καὶ ταπεινότερος. O. καὶ ἀπο-
 καλυφθήσομαι ἐτι ἔτως καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος.
 Θ. ἔσομαι ἀχρεῖος.

C A P V T VII.

1. ול - תיהו. O. κατεκληρονόμησεν αὐτόν. Αλλ.
 κατέπαυσεν αὐτῶ.
 2. תיעה תך בתך. Ἐβρ. ἐν μέσῳ ἀερέως. O. ἐν μέσῳ
 τῆς σκηνῆς.
 6. תיהו. Σ. ἀλλ' ἤμην. O. καὶ ἤμην.
 בתך. A. Σ. ἐν σκέπη. O. ἐν καταλύματι.
 8. תנה - מן. A. ὠραιότητος. Σ. νομῆς. O. μείνδρας.
 תנה. A. ἀπὸ ὀπίθεν. υ) In O. vacat.
 10. ותיהו תך. Σ. ἀναπαύσεται ἐπὶ τῶ τόπῳ αὐτῶ.
 O. κατασκηνώσει καθ' ἑαυτόν.
 11. תנה. A. κλονηθήσεται. Σ. μετασαθήσεται. O. με-
 ριμνήσει.
 ותנה. A. κακωχῆσαι αὐτόν. O. ταπεινώσαι αὐτόν.
 Αλλ. μετακινήσαι αὐτόν.

I I. תשנ

ε) Forte ἀμιλίτην, ex ἀμιλος.

υ) Reg. et Coisl. λ.

11. *השע*. Σ. ποιήσει. Ο. οἰκοδομήσεις.
12. *השע*. Σ. τῶν ἐγκαίων σε. Ο. τῆς κοιλίας σε.
13. *השע*. Σ. ἐδράσω. Ο. ἄλλος, ἐτοιμάσω.
14. *השע*. Σ. ἐδράσω. Ο. ἀνορθώσω.
15. *השע*. Σ. καθὼς ἀφείλον
παρὰ Σαῦλ. Ο. καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα.
16. *השע*. Σ. οἱ Γ. ὁ οἶκός σε, καὶ ἡ βασιλεία
σε. Ο. ὁ οἶκος αὐτῆ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτῆ.
17. *השע*. Σ. ἠδρασμένος. Ο. ἀνωρθωμένος.
18. *השע*. Α. Σ. ἠγάγετε. Ο. ἠγάπησας.
19. *השע*. Ο. κατεσμικρύνθη μικρόν.
Ἄλλ. κατεσμικρύνται τὰ μικρὰ ταῦτα.
20. *השע*. Ο. διὰ τὸν δῆλόν σε. Ἄλλ. κατὰ
τὸν λόγον σε.
21. *השע*. Α. ἐπὶ τῷτο ἐμεγαλύνθη. Σ. διὸ
μέγας εἶ. Ο. ἔνεκεν τῆ μεγαλυνά σου.
22. *השע*. Σ. ἵνα τάξῃ ἑαυτῶ. Ο. τῆ θείῃ σου.
23. *השע*. Α. ἐπίφοβα. Σ. ὑπερμεγέθη. Ο. ἐπιφάνειαν.
24. *השע*. Σ. ἠδρασας. Ο. ἠτοίμασας.
25. *השע*. ✕ Α. Σ. ποιήσον.
26. *השע*. Σ. ἠδρασμένος. Ο. Coisl. ἀνωρθωμένος.
In Edit. Rom. haec variant.
27. *השע*. Σ. ἀκρῶν ἐποίησας. Ο. ἀπεκαλύψας.
28. Σ. διάνοιαν. Ο. καρδίαν.

CAPUT VIII.

1. *השע*. Α. ἐκόλασεν. Σ. κατήχυνεν. Ο. ἐτρο-
πώσατο.
2. *השע*. Α. τὸν χαλινὸν τῆ ὑδραγωγίᾳ. x)
Α. τὸν χαλινὸν τῆ πήχεος. Σ. τὴν ἐξέσταν τῆ
φόρᾳ. Ο. τὴν ἀφωρισμένην.

Pp 3

9. *השע*.

x) En demio duas Aquilae versiones, ex duabus Editionibus desumptas. Priorem Reg. posteriorem Coisl. exhibet.

2. תיחלה לבנה נלמן — — לבנה סתמה.
 Σ. καὶ διεμέτρησεν αὐτὲς ἐν χοινίοις βαλῶν αὐτὲς
 εἰς γῆν· ἐμέτρησε δὲ δύο χοινία εἰς τὸ θανατώσασαι·
 ἐν δὲ εἰς τὸ περισῶσασαι. Ο. καὶ διεμέτρισεν αὐτὲς ἐν
 χοινίοις, κοιμίσας αὐτὲς ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο
 τὰ δύο χοινίσματα τῷ θανατώσασαι, καὶ τὰ δύο
 χοινίσματα ἐζώγησεν.
 תיחלה — — סילבנה-ניו. Ο. καὶ τὰ δύο χοι-
 νίσματα ἐζώγησε. Ο. Coisl. ad marg. καὶ τὸ ἐν
 χοίνισμα ἐζώγησεν. Αλλ. καὶ τὸ χοίνισμα τῷ πλη-
 ρώματος ἐζώγησε. Αλλ. καὶ τὸ πλήρωμα τῷ τρίτῳ
 χοίνισματος ἐζώγησε.
 תחתיו נש. Σ. ὑπὸ φόρον. Ο. φέροντας ξένια.
 3. ידו ישיב יהוה בלבו. Σ. ὅτε ἐπορεύετο σῆσαι τρέ-
 παιον ἑαυτῷ. Ο. πορευομένῃ αὐτῷ ἐπισῆσαι τὴν
 χεῖρα αὐτῷ.
 4. יהוה. Σ. καὶ συνέλαβεν. Ο. καὶ προκατελάβετο.
 רעהו. Α. ἐξόρησεν. γ) Σ. ἐνευροκόπησε. Ο. παρέλυσε.
 5. רשמך רח. Ο. Συρία Δαμασκῷ. Αλλ. ὁ Σύρας,
 ἐκ Δαμασκῷ.
 6. סביביו. Α. ἐσηλωμένους. Σ. φερέεις. Ο. φερέαν.
 תלה. Ο. ἐπορεύετο. Αλλ. ἐφέρετο.
 7. הלשתי וניבוי — — ושלש תן ידך קרה.
 Α. καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὰς κλοῖδας χρυσῆς. Αλλ.
 βραχιάρια χρυσᾶ. Ο. καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τὰς χλι-
 δῶνας τὰς χρυσῆς οἵ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων τῶν
 Αδραζάρ βασιλέως Σοβαί (Edit. Rom. Σεβαί) καὶ
 ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. Αλλ. τὰ ὄπλα τὰ χρυσᾶ
 καὶ τὰ δόρατα, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ.
 8. יהוה ושלש. Α. πανοπλίας. z) Σ. φαρέτρας χρυσᾶς.
 9. לה.

y) Sic Coisl. 2. Lectio suspecta!

z) Vides ergo tres Aquilae versiones varias vocis ושלש, nempe κλοῖδαι, βραχιάρια et πανοπλίας; quartam priori nus-
 priam Aquila usus est.

9. ליה. Α. τὴν ἐπιφάνειαν. Ο. τὴν δύναμιν.
 10. לנשל. Σ. ἀσπάσασθαι. Ο. ἐρωτήσαι.
 תנחומ שני. Α. Σ. πολέμων. Ο. ἀντικείμενος.
 11. שבב. Α. Σ. ὑπέταξεν. Ο. κατεδουάσευσεν.
 13. שו שיהל-לכב — — — שיהל-תה תהיה
 שיהל. Ο. ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν Γεβελὲμ εἰς
 ὀκτωκείδεκα χιλιάδας· καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ
 Φερεαὶν ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ. Ἀλλ. ἐπάταξε τὴν
 Ἰδουμαίαν καὶ Γέμελ Ἀχίς, καὶ ἔθηκε Δαυὶδ ἐν
 τῇ Ἰδουμαίᾳ Φερεαῖς ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ Coisl.
 ✕ καὶ ἔθηκεν ἐσηλωμένην. Σ. ἔταξεν Φερεαὶν ἢ
 κάστρα, ἐγκαθίετες.
 תהל-נוג. Α. Σ. ἐν Φάραγγι τῶν αἰλῶν. Ο. ἐν
 Γεβελὲμ.
 16. מוכר. Α. ὁ ἀναμιμνήσκων. Σ. ἐπὶ τῆς μνήμης.
 Ο. ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων.
 17. תהיה. Α. Αειμέλεχ. Ο. Αχιμέλεχ.
 תיה. Ο. Σασά. Ἀλλ. Σαρᾶ.
 18. תהיה תהיה. Ο. ὁ Χερηθὶ καὶ ὁ Φελεσθὶ.
 שיהל. Α. ἱερεῖς. Σ. χολάζοντες. Ο. αὐλάρχαι.

C A P V T IX.

2. עבד. Α. δῆλος. Ο. παῖς.
 3. תה שיהל. Σ. ἄρα ἕκ ἓστιν ἕκτι. Ο. εἰ ὑπο
 λέλειπται.
 6. תשובה. Ο. Μεμφιβοθὲ. Ἀλλ. Μεμφιβαάλ.
 10. תשובה. Α. ὑπεργήσεις. Σ. γεωργήσεις. Ο. ἐργᾶ.
 שיהל — — תהיה תהיה. Ο. καὶ εἰσώσεις τῶν υἱῶν
 τῶν κυρίων σου ἄρτους. Ἀλλ. καὶ εἰσώσεις εἰς τὸν
 οἶκον τῶν κυρίων σου ἄρτους.

C A P V T X.

2. תה. Σ. χάριν. Ο. ἔλεος.
 שיהל. Σ. παραμυθόμενος. Ο. παρακαλέσαι.

3. הלה ורעיר הנה — — רר רכבך. Ο. μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα σε ἐνώπιόν σε, ὅτι ἀπέστειλέ σοι παρακαλῆντας; ἔχ' ἵνα ἐρευήσωσι τὴν πόλιν, καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτήν. Ἀλλ' ἔχ' ἵνα δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα σε ἐνώπιόν σε, ἀπέσταλκέ σοι παρακαλῆντας· ἀλλ' ὅπως ἐρευήσωσιν τὴν πόλιν, καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτήν. Edit. Rom. ἀλλ' ὅπως ἔχ' ἵνα ἐρευήσωσι.

רכבך. Α. ἄρα τιμῶν. Σ. ἄρα τιμῶν. Ο. μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν.

להלה. Ο. κατασκέψασθαι. Ἀλλ. κατατρέψαι.

4. וקני ציח-הנה. ✕ τὸ ἡμισυ τῶν πύργων αὐτῶν. a) וקני ציח-הנה. Α. χιτῶνας αὐτῶν. Ο. μαιδύας αὐτῶν.

5. ונכלים. Α. ἐντρεπόμενοι. Σ. αἰχροί. Ο. ἠτιμωμένοι. Ed. Rom. ἠτιμασμένοι.

ושיב. Ο. καὶ ἐπιστραφήσαθε. Ἀλλ. καὶ ἀνακάμψατε.

6. ורורו נבנה. Σ. ἐκακῆργησαν πρὸς Δαυὶδ. Ο. κατήχυνθησαν ὁ λαὸς Δαυὶδ.

7. וצבא סור. Ο. τὴν Συρίαν Σεβά. Ἀλλ. τὸν Σύρον Σεβά.

מכח. Ο. Ἀμαλήκ. Ἀλλ. Μααχά.

8. וצבא הנבירים. Οἱ λοιποὶ, τὴν στρατιάν τῶν δυνατῶν. Ο. δύνάμιν καὶ τὰς δυνατῆς.

9. וצבא סור — — — וצבא רחוב. Ο. Συρίας Σεβά, καὶ Ραῶβ, καὶ Ἰσάβ, καὶ Ἀμαλήκ μόνοι ἐν ἀγρῶ, καὶ εἶδεν Ἰσάβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τῶν πολέμων ἐκ τῶν κατὰ πρόσωπον ἐξεναντίας καὶ ἐκ τῶν ὀπίθεν. Ἀλλ. καὶ ὁ Σύρος Σεβά, καὶ Ἰσάβ, καὶ Μααχά καθ' ἑαυτὰς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ εἶδεν αὐτὰς Ἰσάβ ὅτι γεγονόασιν ἀντιπρόσωπον τῶν πολέμων πρὸς αὐτὸν ἐξ ἐναντίας καὶ ὀπίθεν.

16. מעבר.

a) Ita cum Asterisco Coisl. 2.

16. וברמ א. από πέραν. Ο. ἐξεναντίας. Ο. Θ. ἐκ τῆ πέραν.

והיה וברמ — — ויהי ויהי. Α. καὶ ἐξήγαγεν τὴν Συρίαν τὴν ἀπὸ πέραν τῆ ποταμῆ, καὶ ἦλθον ἐν δυνάμει αὐτῶν. Σ. καὶ ἐξήγαγεν τὴν Σύρον τὴν ἀπὸ πέραν τῆ ποταμῆ, καὶ ἦγαγον τὴν δυνάμει αὐτῶν. β) Ο. ἐξαπλ. καὶ ἐξήγαγον τὴν Συρίαν τὴν ἐν τῷ πέραν τῆ ποταμῆ, καὶ παρεγένετο Αἰλάμ. Ο. Ed. Rom. καὶ συνήγαγε τὴν Συρίαν τὴν ἐκ τῆ πέραν τῆ ποταμῆ Χαλαμαῖν, καὶ παρεγένοντο εἰς Αἰλάμ. Θ. καὶ ἐξήγαγε τὸν Σύρον τὸν ἐν τῷ πέραν τῆ ποταμῆ Χαλαμαῖ, καὶ παρεγένοντο Αἰλάμ.

19. וימנו בני-יהו — — ויהי ויהי. Ο. καὶ ἐφοβήθη Συρία τῆ σωσάμ ἔτι τὴν υἱὸν Ἀμμών. Ἀλλ. καὶ ἐφοβήθησαν οἱ Σύροι τῆ διασωσάμ τὴν υἱὸν Ἀμμών ἔτι.

C A P V T XI.

3. ויהי. Σ. περιεργάσατο. Ο. ἐζήτησε.

4. ותקרה. Α. ἀπολελημένη. Ο. ἀγιαζομένη.

הקנא. Σ. ἀπὸ μiasmῆ αὐτῆς. Ο. ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς. Θ. ἀπὸ ἀφῆδες αὐτῆς.

7. והמהלך ויהי. Σ. περὶ τῆς σωτηρίας. Ο. εἰς εἰρήνην τῆ πολέμου. Θ. εἰ ὑγιαίνει ὁ πόλεμος.

8. ותמה מיהו. Ο. ἐξ οἴκου τῆ βασιλείας. Ἀλλ. ἐκ προσώπου τῆ βασιλείας.

ותמה מיהו ויהי. Ο. ὀπίσω αὐτῆ ἀρσισ τῆ βασιλείας. Ἀλλ. ὀπίσω αὐτῶν τῶν παρετηκότων τῷ βασιλεῖ.

Pp 5

11. 77

b) Lectiones pleniores Aquilae et Symmachi adfert Coisl. 2. vbi ad Symmachum τὰς πέραν, non ἐξ ἐναντίας, vt indicat Eusebius. Verum lectiones illae, quas ipse adfert in libro de locis Hebr. non semper, nec ad singula loca fortassis vsurpabantur ab Aquila, Symmacho et Theodotione.

11. קיח רברב-הני — — יחי קיח. O. πῶς; ζῆ ἢ ψυχὴ σε, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τῆτο. Αἰ. μαὶ τὴν ζωὴν σε, καὶ μαὶ τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σε· εἰ μὴ ποιήσω τὸ πρᾶγμα τῆτο. c)
18. המהמה רברי-כל הני. O. πάντας τὰς λόγους τῆ πολέμου. Αἰ. πάντα τὰ ῥήματα τῆ πολέμου.
25. פסרה. O. κατάσπασον. Αἰ. κατάσκαψον αὐτήν.
27. פסרה. O. συνήγαγεν αὐτήν. Αἰ. ἔλαβεν αὐτήν.
- רברי ערי. O. καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα. Αἰ. καὶ ἐφάνη πονηρὸν πρᾶγμα.

C A P V T XII.

3. להנה. O. καὶ ἰδρύθη. Αἰ. καὶ συνεγράφη.
4. וישעיהו שאל קהל נבי. A. καὶ ἦλθε προδίτης τῷ ἀνδρὶ τῷ πλεσίω. Σ. ἐλθόντος δὲ ξένου τῷ πλεσίω. O. καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλεσίω. Θ. καὶ ἦλθεν ὁδοιπόρος πρὸς τὸν πλεσίον.
5. סיהענה שלש — — הנהגה ב. A. ὅτι ἄξιος θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τῆτο, καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλασίως. Σ. ὅτι ἄξιος θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τῆτο, καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλασίως. O. ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τῆτο, καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει ἑπταπλασίονα. Θ. καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλασίονα.
7. קהלש. O. ἐρύσαίμην σε. Αἰ. ὁ ῥυσάμενός σε.
8. הגנה — — שנה סנה. A. καὶ εἰ ὀλίγον καὶ προθήσω σοι κατὰ ταῦτα. Σ. καὶ εἰ ὀλίγον ἐστὶ προθήσω σοι πολλαπλασίως. O. καὶ εἰ μικρὸν ἐστὶ προθήσω σοι κατὰ ταῦτα. Θ. καὶ εἰ ὀλίγα σοι ἐστὶ, προθήσω σοι καθὼς ταῦτα.

9. שנה

e) Hanc lectionem quam Regius profert, habetur in textu Complutensi.

9. ויני ברע — — הוה שרמ. O. καὶ τί ὅτι ἐφάυλιτας τὸν λόγον κυρίε τῆ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῆ. Θ. καὶ τί ὅτι ἐξεδένωσας τὸν κύριον τῆ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον αὐτῆ.
10. ויני בוי ברע — — הוה שרמ. O. καὶ νῦν ἐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τῆ οἴκη σε ἕως αἰῶνος, ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξεδένωσάς με. Θ. καὶ νῦν ἐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τῆ οἴκη σε τὸν αἰῶνα ἕνεκεν τῆς ὅτι ἐξεδένωσάς με.
12. שמושי רגני — — הוה שרמ. O. ὅτι σὺ ἐποίησας κρυβῆ, καὶ γὰρ ποιήσω τὸ ῥῆμα τῆτο ἐναντίον παντός Ισραήλ, καὶ ἀπέναντι τῆ ἡλίου τῆς. Θ. ὅτι σὺ ἐποίησας ἐν κρυβῆ. ἐγὼ δὲ ποιήσω τὸ ῥῆμα τῆτο ἐνώπιον παντός τῆ Ισραήλ καὶ ἐνώπιον τῆ ἡλίου.
13. ויני. O. παρεβίβασε. Αλλ. ἀφείλε.
14. הוה ברבר — — הוה שרמ. A. ὅτι διασύρων διέσυρας τῆς ἐχθρῆς κυρίε. Σ. πλὴν ὅτι βλασφημῆσαι ἐποίησας τῆς ἐχθρῆς κυρίε διὰ τῆ πράγματος τῆς. O. Εξωπλ. πλὴν ὅτι παροξύνων παρώξυνας τῆς ἐχθρῆς κυρίε ἐν τῷ ῥήματι τῆτος. O. Ed. Rom. πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τῆς ἐχθρῆς κυρίε ἐν τῷ ῥήματι τῆτος. Θ. πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τῆς ἐναντίας κυρίε.
15. הוה. Σ. καὶ ἐπάταξε. O. καὶ ἔθραυσε.
16. שרמ. O. ἐζήτησε. Αλλ. ἤξίε.
17. הוה שרמ. O. καὶ ἠυλίδθη ἐπὶ τῆς γῆς. Αλλ. ἠυλίδθη καὶ ἐκοιμήθη ἐν σάκκῳ ἐπὶ τῆς γῆς.
17. הוה. O. ἀνέστησαν. Αλλ. προσῆλθον.
18. הוה שרמ. O. καὶ ἔσυνεφαγεν αὐτοῖς ἄρτον. Αλλ. ἔδὲ συνεδείπνησεν ἄρτον μετ' αὐτῶν. d)

19. הוה.

d) Haec lectio Complutensis est haud dubie alterius interpretis.

19. נרין. O. και συνήκε. Αλλ. και εἶδε. Αλλ. και ἤθετο.
25. יהוה בור בע — — נרין. Α. και ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰεδιδία ἕνεκεν κυρίε. Σ. και ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτῆ ἀγαπητὸν κυρίε, ἕνεκεν κυρίε. O. και ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰεδδεδι ἕνεκα κυρίε. Θ. και ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆ Ἰεδιδία ἐν λόγῳ κυρίε.
31. בבלמן םקח ןרעביר — — — ןרמנ םשי.
O. και ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι, ἐν τοῖς τριβόλοις ταῖς σιδηροῖς και ὑποτομεῦσι σιδηροῖς, και διήγαγεν αὐτὰς διὰ τῆ πλανθίε. Αλλ. και διέπριση ἐν πρίσι και σκεπάροισι σιδηροῖς, και περιήγαγεν αὐτὰς ἐν Μαδδεββαίς. e)

C A P V T XIII.

2. נוני נלדי. O. και ὑπερόγκον ἐν ὀφθαλμοῖς. Αλλ. και ἠδυνάτες ἐν ὀφθαλμοῖς.
3. םכק. O. σοφός. Αλλ. φρόνιμος.
4. לך ככ. O. ὅτι σύ ἔτως ἀδενής. Αλλ. ὅτι συντέτηκας.
5. לקה. O. μαλακίδητι. Αλλ. προσποιῆ ἔνοχλειδα.
7. הברק. O. βραῖμα. Αλλ. δειπνον.
8. שכב. O. κοιμώμενος. Αλλ. ἐκάθευδεν.
- רצבה-תח. O. σαῖς. Αλλ. σέας.
15. נע תישע-רשן — — ןרמנ הל-רמני. O. ἔτι μείζων ἢ κακία ἢ ἐχρότη ἢ ἢ πρώτη· και εἶπε αὐτῇ Αμνῶν ἀνάστηθι, και πορεύε· και εἶπεν αὐτῇ Θημοῖρ περὶ τῆς κακίας τῆς μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέρας ἢ ἐποίησας μετ' ἐμῆ. Αλλ. και εἶπεν Αμνῶν,

e) Aquila 3 Reg. 7, 9. ןרמנ πρίον vertit. Et forte eiusdem est hæc interpretatio quam h. l. Regius sine int. nomine profert.

- Ἀμνῶν, ἀνάστηθι, πορεύεσθε. καὶ ἔπεν αὐτῶ Ἰαμαρ, μὴ ἀδελφεῖ, ὅτι μεγάλη ἡ κακία ἡ ἐχάτη ὑπὲρ τὴν πρῶτην ἣν πεποιήκατε μετ' ἐμῶ.
18. וְיִשְׂרָאֵל כָּתַב לְיִשְׂרָאֵל. Α. Ο. καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν χιτῶν καρπωτός. Ἀλλ. καὶ ἐπ' αὐτὴν ἦν χιτῶν ἀσραγαλωτός.
19. וְיִשְׂרָאֵל כָּתַב. Α. Ο. τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτόν. Σ. χιτῶνα χειριδωτόν. Ἀλλ. χιτῶνα ἀσραγαλωτόν. f)
20. וַיִּשְׁמַע. Ο. κώφευσον. Ἀλλ. σιώπησον.
- לְבַרְךָ לִבְרִית - תְּנֵה יְהוּדָה - לָהּ. Ο. μὴ θῆς τὴν καρδίαν σε τῷ λαλῆσαι. Ἀλλ. μὴ προσποιῖ ἐν τῇ καρδίᾳ σε τῷ λαλῆσαι.
23. וַיִּמְדוּ יְהוּדָה. Ο. εἰς διστηρίδα ἡμερῶν. Ἀλλ. μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν.
24. וְכָתַב - עָם. Ο. μετὰ τῷ δέλε σε. Ἀλλ. πρὸς τὸν δέλον αὐτῷ.
25. כָּתַב - נָל. Ο. καὶ ἐκ ἠθέλησε. Ἀλλ. καὶ ἐκ ἐβέλετο.
28. לֵב כָּתַב. Ο. ὡς ἂν ἀγαθὴ θῆ ἡ καρδία. Ἀλλ. ὅταν εὖ ἔχη ἡ καρδία.
29. וַיִּרְדּוּ - לַעֲשֵׂה וַיִּרְכְּבוּ. Ο. καὶ ἐπεκάθισαν ἀνήρ ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῷ. Ἀλλ. καὶ ἐπέβησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτῷ.
31. כָּתַב וַיִּשְׁמַע. Ο. καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν. Ἀλλ. καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς.
32. וַיִּמְדוּ כִּי יְהוּדָה. Ο. ἐθανάτωσαν, ὅτι Ἀμνῶν. Ἀλλ. τεθνήκασιν, διότι ἀλλ' ἢ Ἀμνῶν.
- וַיִּשְׁמַע - — — כִּי - לַעֲשֵׂה. Α. Σ. ὅτι ἐν ὀργῇ ἦν αὐτῷ Ἀβεσσαλώμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας. g) Ο. ὅτι ἐπὶ φόματος Ἀβεσσαλώμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας.
39. - לַעֲשֵׂה

f) Lectiones v. 18. 19. ad fidem Regii Codicis, Theodoretici et Procopii restituimus.

g) Sic Regius. Sed vix crederem, Aquilam tali paraphrasi usum esse.

39. כִּי-כִי מִן-לֵו. Ο. ἐπὶ Ἀμνῶν, ὅτι ἀπέθανεν.
 Αἰ. ὑπὲρ Ἀμνῶν τῷ υἱῷ αὐτῷ τῷ τεθνηκότος.

C A P V T XIV.

2. כִּמְכִי. Ο. σοφῆν. Αἰ. φρόνιμον.

5. לְבַנ. Ο. μάλα. Αἰ. ὄντως.

6. וְיָדוּ. Ο. καὶ ἐπαισεν. Αἰ. ἐπάταξεν.

7. מִמְּךָ הָיָה לְעָוֹן — — תְּהִלָּתָהּ — תְּהִלָּתָהּ. Ο. καὶ
 σβέσσει τὸν ἀνδρακά μου, τὸν καταλειφθέντα,
 ὥστε μὴ θῆσθαι τῷ ἀνδρὶ μου κατάλειμμα καὶ ὄνομα
 ἐπὶ προσώπῳ τῆς γῆς. Αἰ. καὶ σβεδήσεται ὁ
 σπινθὴρ ὁ ὑπολειμμένος μοι τῷ μὴ ὑπάρξαι τῷ
 ἀνδρὶ μου ὄνομα καὶ λείμμα ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

10. בְּךָ הָיָה לְעָוֹן — — תְּהִלָּתָהּ — תְּהִלָּתָהּ. Ο. τίς ὁ λα-
 λῶν πρὸς σέ, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμέ, καὶ ἔ
 προθήσει ἔτι ἄψαθαι αὐτῷ. Αἰ. τὸν λαλῶντα
 πρὸς σέ ῥῆμα, ἄγαγε αὐτὸν πρὸς μέ, καὶ ἔ μὴ
 προθήσῃ ἄψαθαι σε.

11. וְיָדוּ — — תְּהִלָּתָהּ — תְּהִלָּתָהּ. Ο. μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν κύριον θεὸν
 αὐτῷ πληθυνθῆναι ἀγχιστέα τῷ αἵματος τῷ δια-
 φθεῖραι, καὶ ἔ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου. Αἰ. μηδὴ-
 τω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ θεῷ. ὅτι ἐάν
 πληθύνωσιν οἱ ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα ἐν τοῖς γειώ-
 ραις, καὶ ἔκ ἐξάξεις τὸν υἱόν μου.

13. כִּי-כִי מִן-לֵו — — תְּהִלָּתָהּ — תְּהִלָּתָהּ. Ο. καὶ διατί ἐλογίσω τοῖσθε κατὰ λαῶν τῷ
 θεῷ, καὶ λογίζεται ὁ βασιλεὺς τὸν λογισμόν τῆσθε
 ὡς πλημμέλειαν ἵνα μὴ ἀνατρέψῃ ὁ βασιλεὺς τὸν
 ἐξωσμένον αὐτῷ. πάντως γὰρ θανάτω ἀποθανέ-
 μεθα. Ο. ἵνατί ἐλογίσω τοῖσθε ἐπὶ λαὸν θεῷ; ἢ
 ἐκ φόματος τῷ βασιλέως ὁ λόγος ἔστος ὡς πλημμέ-
 λεια, τῷ μὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν ἐξωσμένον
 αὐτῷ; ὅτι θανάτω ἀποθανέμεθα. Θ. ἵνα τί
 ἐλογίσθη

ἐλογιάθη ἔτις ἐπὶ λαόν κυρία, καὶ ἐκ τῆ παρελ-
θῆν τῆ βασιλείως τὸν λόγον τῆτον, τῆ ἐγχερα-
τεύσαθαι τῆ μὴ ἐπιτρέψαι τὸν βασιλέως τὸν
ἀπώσμενον ἀπὸ αὐτῆ, ὅτι τέθνηκεν ὁ υἱός σε.

14. וַדַּם בִּיהָרָה — — בִּיהָרָה בִּיהָרָה. Σ. καὶ ὡς
τὸ ὕδωρ τὸ κατασυρόμενον ἐπὶ γῆν, ὃ εἰ συναχθή-
σεται, καὶ εἰ μὴ ἀεὶ ὁ θεὸς ψυχὴν. Ο. καὶ ὡςπερ
τὸ ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ εἰ συνα-
χθήσεται, καὶ λήψεται ὁ θεὸς ψυχὴν. Θ. καὶ ὡς
ὕδωρ τὸ ἐκχονόμενον ἐπὶ γῆν, ὃ εἰ συναχθήσεται,
καὶ ἐκ ἐλπίζει ἐπὶ αὐτῷ ψυχὴν.

15. וְרַב־לִּבְיָהוּב־רַחֵם הַמֶּלֶךְ. Ο. καὶ νῦν ὁ ἦλθον
λαλήσαι. Ἀλλ. καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν ἦκω λαλήσαι.

16. וְהַמֶּלֶךְ — — מַלְכִי. Σ. ὅτι ἦκεσεν ὁ
βασιλεὺς, ὡς ἐξελῆν τὴν δόλην αὐτῆ. Ο. ὅτι
ἀκέσεται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξελεῖται τὴν δόλην
αὐτῆ. Ο. ἄλλως, ὅτι ἀκέσει ὁ βασιλεὺς ῥύσαθαι
τὴν δόλην αὐτῆ.

20. וְהַמֶּלֶךְ — — מַלְכִי. Σ. ὑπὲρ τῆ περι-
γαγεῖν τὴν προσωποποιίαν h) τῆ ῥήματος τέττε εὖ
ἐποίησεν. Ο. ἔνεκεν τῆ περιελθεῖν τὸ πρόσωπον τῆ
ῥήματος τέττε ὃ ἐποίησεν ὁ δόλος σε. Ἀλλ. ὅπως
κυκλώσῃ τὸ πρόσωπον τῆ λόγος τέττε.

הַמֶּלֶךְ בִּיהָרָה. Ο. σοφὸς καθὼς σοφία. Ἀλλ. φρόνημος
κατὰ τὴν φρόνησιν.

26. וְהַמֶּלֶךְ. Ο. ἐν τῷ κείρεθαι αὐτόν. Ἀλλ. καὶ
ἔταν ἐκείρετο.

וְהַמֶּלֶךְ בִּיהָרָה. Ο. διακοσίους σίκλους ἐν τῷ
σίκλω. Ἀλλ. καὶ ἦν ἑκατὸν σίκλων ἐν τῷ σαθμῷ.

CAPVT

h) Sic Coisl. 2. Althus vero mendose habet ὑπὲρ τῆ
παραγαγῆν τὸ πρόσωπον ἂν &c.

CAP. V. T. XV.

3. חֲלֹמֶה תַּחַם חֵל-וִינָן — — חֲרֵרַת הַמֶּלֶךְ. Ο. ἰδὲ οἱ λόγοι σε ἀγαθοὶ καὶ εὐκόλοι, καὶ ὁ ἀκῶων ἐκ ἐπι-
σοι παρὰ τῆ βασιλείως. Ἀλλ. ἰδὲ οἱ λόγοι σε καλεῖ
καὶ κατευθύνοντος, καὶ ὁ ἀκῶσόμενος ἐκ ὑπάρχεις
σοι παρὰ τῆ βασιλείως.

7. עֲרֵבְרָן. Ἐν τῷ Ἐξαπλῶ, τεσσαράκοντα κῆται
παρὰ πᾶσιν, ἐν δὲ τῷ Ἐβραϊῶ, ἀρβαείμ.

12. גִּלְגָּלִית — — הַלְשָׁוִי. Ο. καὶ ἀπέστειλεν ὁ Ἀβε-
σσαλώμ τῷ Ἀχιτόφελ τῷ Θεκωνί. Ἀλλ. καὶ ἐκάλεσε
τὸν Ἀχιτόφελ τὸν Γαλαμωναῖο. Ἀλλ. Γελμωναῖον.

עֲרֵבְרָן-תַּחַם — — חֲרֵרַת הַמֶּלֶךְ. Ο. καὶ ἐγένετο
σύντριμμα (Ἀ. σύσρεμμα) ἰχυρὸν, καὶ ὁ λαὸς ὁ
πορευόμενος καὶ πολὺς μετὰ Ἀβεσσαλώμ. Ἀλλ.
καὶ ἦν τὸ διαβέλιον πορευόμενον καὶ σφερέμενον,
καὶ ὁ λαὸς ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο μετὰ
Ἀβεσσαλώμ.

16. חֲלֹמֶה. Ο. τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Ἀλλ. πεζοί.

21. חֲלֹמֶה רַבִּי הַיְהוּדִי-יְהוּדִי. Σ. ὅτι κύριος καὶ γῆ
τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σε. Ο. ὅτι κύριος, καὶ ὅτι ὁ
κύριός με. Θ. ὅτι γὰρ φησι κύριος, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ
σε κύριέ με βασιλεῦ.

23. חֲרֵרַת-תַּחַם חֲרֵרַת הַמֶּלֶךְ-לְע. Ο. ἐπὶ πρόσωπον ὁδῶ
τὴν ἔρημον. Ἀλλ. κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς ἐλαίας τῆς
ἐν τῇ ἔρημῳ.

25. רַבִּי רַבִּי — — חֲרֵרַת הַמֶּלֶךְ חֲרֵרַת-תַּחַם חֲרֵרַת
בְּעֵינַי. Ο. ἀπόσρεψον τὴν κιβωτὸν τῆ Θεῶ εἰς τὴν
πέλιν· εἰάν εὐρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρία, καὶ
ἐπιστρέψαι με, καὶ δείξει μοι αὐτήν, καὶ τὴν εὐπρέ-
πειαν αὐτῆς. καὶ εἰάν ἐσπῆ ἔτως, ἐκ ἠθέληκα ἐν
σοι, ἰδὲ ἐγὼ εἶμι, ποιείτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν
ὀφθαλμοῖς αὐτῆ. Ἀλλ. 1) καὶ καθιστάτω εἰς τὸν
τόπον

1) Hanc lectionem Regius habet; extremam vero eius
partem Theodotioni adscribit Coisl. 2.

τόπον αὐτῆς· εἰάν εὕρω χάριν ἐνώπιον Κυρίε, καὶ ἐπιστρέψῃ με, ὄψομαι αὐτὴν καὶ τὴν ἐμπρέπειαν αὐτῆς, καὶ εἰάν εἶπη μοι, ὅτι ἐτεθέληκά σε, ἰδὲ ἐγώ.
Θ. ποικίτω μοι τὸ ἀρετὸν ἐνώπιον αὐτῆ.

27. הבו ליה הנהיגה. Ο. ἴδετε, σὺ ἐπιστρέφεις.
Αλλ. βλέπε, σὺ ἀνάστρεφε.

28. המהמה. Α. μέλλω. Σ. κρυβήσομαι. Ο. στρατεύομαι. Αλλ. αὐλίζομαι. Θ. προσδέχομαι ὑμᾶς.

הבבב. Σ. ἐν ταῖς πεδιάσι. Ο. ἐν Αραβιάθ. Αλλ. ἐπὶ τῆς ἐλαίας.

31. לכו. Α. ἀφρόνησον. Ο. διασκεδάσον. Αλλ. ματαιώσον. Coislin. 2. Α. κακοφρόνησον. Σ. ἀσύνητον ποιήσον. Θ. ματαιώσον.

32. שנהגה - גה. Α. Σ. ἕως τῆς ἄκρας. Coislin. Σ. εἰς τὴν ἄκραν. Ο. ἕως τῆ Ρωός. Edit. Rom. Ρωός.

33. וישח — — הגה חג. Ο. εἰάν μὲν διαβῆς μετ' ἐμῶ, καὶ ἔσῃ ἐπ' ἐμέ εἰς βιάσαγμα, καὶ εἰάν ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὴν πόλιν. Αλλ. εἰάν διελθῆς μετ' ἐμῶ, ἔσῃ ἐπ' ἐμέ φορτίας· εἰάν δὲ εἰς τὴν πόλιν ἀνάστρεψῃς.

נשחל. Α. φορτίον. Σ. βάρος. Ο. εἰς βιάσαγμα.

CAPVT XVI.

1. שנהגה שגח. Α. Σ. ὀλίγον ἀπὸ τῆς ἄκρας. Ο. βραχύτι ἀπὸ τῆς Ρωός.

לכל. Ο. νέβαλ. Αλλ. κεράμιον.

2. הגהה חלהל — — חלהל. Ο. τὰ ὑποζύγια τῆ οἰκίας τῆ βασιλείως τῆ ἐπικαθηθῆσαι καὶ οἱ ἄρτοι, καὶ οἱ Φοίνικες. Αλλ. ὄνοι οἱ σεσαγμένοι τῶ οἴκῳ τῆ βασιλείως ἐπιβάινειν, καὶ οἱ ἄρτοι, καὶ αἱ παλάσαι, καὶ αἱ σαφίδες.

3. הגהה חלהל. Ο. καὶ ἰδὲ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σε. Αλλ. καὶ εἰδείξέ μοι τὴν κακίαν σε.

10. לָהֲרִי כִי. O. καὶ ἔτως καταράσθω. Θ. διότι καταράσται με.
11. וַיִּמְנִי בֶן-הַחַיִּי אֶל-יְהוָה. A. καὶ γε ὅτι νῦν ὁ υἱὸς τῆς Ιεμινάϊς. Σ. πόσω μάλλον νῦν ὁ υἱὸς τῆς Ιεμινάϊς. O. καὶ προσέτι νῦν ὁ υἱὸς τῆς Ιεμινί.
12. וַיִּתֵּן הַחַיִּי — — הַחַיִּי הַחַיִּי יָלִין. O. ἔσπας ἴδοι Κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου, καὶ ἐπιτρέψει μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρσας αὐτῆ. Αἰ. ὅπως ἴδοι τὴν ταπεινώσιν μου, καὶ αὐταποδώσει Κύριος ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρσας.
13. וְכָצַב. O. ἐκ πλευρᾶς. Αἰ. κατὰ τὸ κλίτος.
20. וְכָצַב לְכָל-הָעָם. O. φέρετε ἑαυτοῖς βελήν. Αἰ. δότε αὐτοῖς βελήν.

C A P V T XVII.

6. וְכָצַב לְכָל-הָעָם. O. εἰ δὲ μὴ, σὺ λάλησον. Αἰ. ἢ πῶς σὺ λαλεῖς;
7. וְכָצַב לְכָל-הָעָם. O. τὸ ἀπαξ τῆτο. Αἰ. νυνὶ ταύτην.
8. וְכָצַב לְכָל-הָעָם. O. ὡς ἀρκίος ἠτεκνωμένη ἐν ἀγρῶ. Αἰ. ὡς ἀρκοὶ παροιστρῶσιν ἐν ἀγρῶ.
9. וְכָצַב לְכָל-הָעָם. O. βενῶν. Αἰ. αὐλώνων.
14. וְכָצַב לְכָל-הָעָם. Σ. τὴν συμφέρεσσαν. O. τὴν ἀγαθὴν.
16. וְכָצַב לְכָל-הָעָם — — הַחַיִּי הַחַיִּי יָלִין. O. μὴ αὐλιθῆς τὴν νύκτα ἐν Αραβῶθ τῆς ἐρήμου, καὶ γε διαβαίνων σπεῦσον, μήποτε καταπίσῃ (αἰ. καταπίη) τὸν βασιλέα, καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτῆ. Αἰ. μὴ αὐλιθῆς τὴν νύκτα κατὰ δυσμαῖς k) τῆς ἐρήμου· καὶ γε διαβαίνων διάβητι τὰ ὕδατα, ὅπως μὴ καταποθῇ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτῆ.

19. וְכָצַב

k) Hic interpres haud dubie legit וְכָצַב, videturque esse Theodotion qui vocem וְכָצַב solet vertere δυσμαῖς.

19. תרדוה. Α. Σ. πρισάνας. Ο. ἀραφώθ. Θ. παλάθας 1).
20. םלשו ירושו — — לכו מירי. Ο. παρηλθον μικρόν τῆ ὕδατος. καὶ ἐζήτησαν, καὶ ἔχ εὔρον, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ιερουσαλήμ. Ἀλλ. διεληλύθασιν σπεύδοντες· καὶ ἐζήτην καὶ ἔχ εὔρισκον αὐτές· καὶ ἀναστρέψον εἰς Ιερουσαλήμ.
22. ןרדוה-המ עבר-נל — — ריר-ע. Ο. ἕως τῆ φωτὸς τῆ πρωί, ἕως ἐνὸς ἔκ ἔλαθεν ὃς ἔ διήλθε τὸν Ιορδάνην. Ἀλλ. ἕως διέφασε τὸ πρωί, ἕως τῆ μὴ ἀποκαλυφθῆναι τὸν λόγον· ἔτως διέβησαν τὸν Ιορδάνην.
24. et 27. מוכנימ. Α. Θ. εἰς παρεμβολάς 11). Ο. εἰς Μανασίμ.
25. מבצח-לע. Ο. ἐπὶ τῆς δυνάμεως. Ἀλλ. ἐπὶ τῆς στρατιᾶς.
28. תרס. Σ. ὑποσίμματα. Coislin. Σ. ὑποστρώματα 11). Ο. ἀμφιτάπας.
- יך. Α. Σ. φρυκτόν. Ο. ἄλφιτον.
29. בקר תרש. Ο. καὶ σαφώθ βοῶν. Θ. Coislin. καὶ γαλαθηνά μοχαρία.

CAPUT XVIII.

2. תישלשה. Ο. τὸ τρίτον. Ἀλλ. καὶ ἐτρίσσευσεν.
3. בל יוניו יוניו-נל. Ο. ἔ θήσασιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίας. Ἀλλ. ἔ σήσεται ἐν ἡμῖν καρδία.
- סמלן תרע כמנו תה-כי. Σ. καὶ σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάσιν 0). Ο. ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες.
- Qq 2
- Θ. Cois-

1) Sic Coisl. i. qui illud πρισάνας ἔνι Symmacho tribuit.

Reg. vero et Procop. Α. Σ. πρισάνας. Ἀλλ. παλάθας.

m) Drusius soli Θ. tribuit, sed Coislin. 2. Α. et Θ.

n) Quae lectio sincerior videtur. Prior prodit ex Regio.

o) Sic ex Theodoro Drusius. Ἀλλ. καὶ νῦν ἔφαιρ — Regius. Sed Coislin. Aquilae versionem adfert, nec non Symmachii

- ⓐ. Coislin. καὶ νῦν ἀφαιρεθήσεται ἡ γῆ ἐξ ἡμῶν ἰ. χιλιάσιν. Coislin. 2. Α. ὅτι νῦν ὅμοιος ἡμῖν δέκα χιλιάδας. Σ. σὺ γὰρ χιλιοπλασίων ἡμῶν.
- רנח רנח — — רנח רנח. Ο. καὶ νῦν ἀγαθόν, ὅτι ἔσῃ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει βοήθεια τῷ βοηθεῖν. Αλλ. καὶ νῦν καλόν ἐστι, τῷ εἰναίσε ἐν τῇ πόλει εἰς βοήθειαν ἡμῶν.
6. רנח. Ο. εἰς τὸν δρυμόν. Αλλ. εἰς τὸ πῆδιον.
7. רנח. Α. ἐθραύθη. Ο. ἔπλαισεν.
- רנח. Ο. θραῦσις. Αλλ. πληγή.
8. רנח. Ο. μάχαιρα. Αλλ. ρομφαία.
10. רנח רנח. Ο. κρεμάμενον ἐν τῇ δρυί. Αλλ. καὶ ἀνεκρεμάθη ἐν τῷ δένδρῳ.
13. רנח רנח רנח. Ο. μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῷ ἀδίκον. Αλλ. καὶ πῶς ποιήσω ἐν τῇ ψυχῇ με ἀδίκον ρ).
20. רנח רנח רנח. Ο. ἐκ ἀνῆς εὐαγγελίας σύ. Αλλ. ἐκ ἀνῆς εὐαγγελισμῷ εἶ σύ.
23. רנח רנח רנח. Ο. τί γὰρ εἰάν θραμῶ. Αλλ. καὶ τί εἰάν θραμῶ ὀπίσω τῷ Χρσί;
- רנח רנח — — רנח. Ο. τὴν ὁδὸν τὴν τῷ Κεχάρ, καὶ ὑπερέβη τὸν Χρσί. Αλλ. τὴν ὁδὸν τὴν διατεταγμένην, καὶ παρήλθε τὸν Χρσί. οἱ Γ. τὴν διατέμυσσαν.
29. רנח רנח רנח — — רנח רנח. Ο. εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τῷ ἀποσεῖλαι τὸν δῆλον τῷ βασιλέως Ιωάβ, καὶ τὸν δῆλόν σε, καὶ ἐκ ἔγνων τί ἐκεῖ. Αλλ. ἤκουσα ἤχον μέγαν ὀπίσω με ἐν τῷ ἀποσεῖλαι

machi longo diuersam. Aliam vero, quam sine interpr. nomine adfert Regius, Theodotioni adscribit.

ρ) Hic legit רנח, ut et interpres Vulgatae. LXX legunt רנח ut hodieque legitur in Bibliis: sed cum nota רנח רנח.

σειλαμ Ιωάβ τὸν παῖδα τῆ βασιλείας τὸν δῆλόν σε,
καὶ ἐκ ἔγνω τὰ ἐκεῖ.

30. כציהק. Ο. σηλώθητι. Αλλ. παρὰσηθι.

31. חילע םיקרק. Ο. ἐπεγειρομένων ἐπὶ σέ. Αλλ. αὐ-
θρησκότων σοι.

32. רנול םילשה. Ο. εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ. Αλλ. εἰ
ὕγιάνεις τὸ παιδάριον.

33. ורגו. Α. καὶ ἐκλονήθη. Ο. καὶ ἑταράχθη. Θ.
ἐδάκρυσεν.

תכבל. Ο. ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτόν. Αλλος, ἐν τῷ
κλαίειν αὐτόν ς).

C A P V T XIX.

3. כגנה. Ο. καὶ διακλέπτετο. Αλλ. καὶ διετέλλετο.

כסנב — — כגנה רשכ. Ο. καθὼς διακλέπτεται
ὁ λαὸς οἱ αἰχυνόμενοι ἐν τῷ αὐτὸς φεύγειν. Αλλ.
καθὼς ὑποτέλλεται λαὸς ἠτῆμένους ἠτιμωμένους ἐν τῇ
φυγῇ αὐτῶν.

6. ת םילשבנ — — תעתי כו. Ο. ὅτι ἔγνωκα σή-
μερον, ὅτι εἰ Αβεσσαλώμ ἔζη. Αλλ. οἶδας εἰ Αβεσα-
σαλώμ ἔζη σήμερον.

7. פתי חל העת — — נחתי חני-כו. Ο. ὅτι εἰ
μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον, εἰ αὐλιωθήσεται ἀνὴρ μετὰ
σε τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ἐπίγνωθι σεαυτῷ, καὶ
κακόν σοι τῆτο. Αλλ. ὅτι εἰ μὴ σὺ ἐξελεύσῃ εἰς
ἀπάντησιν τῆ λαῶ, εἰ ὑπνώσει τις μετὰ σε τὴν
νύκτα ταύτην, καὶ ἐπίγνωθι τῆτο σεαυτῷ, ὅτι
χειρόν σοι ἔσαι τῆτο.

9. רגו. Ο. διακρηνόμενος. Ed. Rom. κρηνομενος. Αλλ.
γογγύζων.

10. ורילע. Ο. ἐφ' ἡμῶν. Αλλ. ἐφ' ἑαυτὸς εἰς βα-
σιλέα.

Qq 3

םישרקמ

q) Legit תכבל.

- מקרוש. Ο. κωφεύετε. Ἀλλ. σιωπάτε.
13. וְהַיְהוּדִים כִּבְדוּ אֶת-מַלְכֵם. Ο. εἰ μὴ ἀρχῶν δυνάμεως ἔση. Ἀλλ. εἰ μὴ ἀρχιστρατηγὸς ἔση μοι.
14. וְכָל-עַבְדֶיךָ. Ο. καὶ πάντες οἱ δούλοι σου. Ἀλλ. καὶ πάντες οἱ παῖδες σου.
17. וְהַמֶּלֶךְ הֵרָא אֶת-יְהוֹרְדָן אֶת-יְהוּדָא. Ο. καὶ κατεύθυναν τὸν Ἰορδάνην ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως. Ἀλλ. καὶ ἀποπέλευσιν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
22. וְשָׁלַח. Ο. εἰς ἐπίβελον. Ἀλλ. εἰς σατάν γ).
24. מֵמֶמְפִּיבֹדָד. Ο. Μεμφιβοδέ. Ἀλλ. Μεμφιβαάιλ. וְשָׁלַח אֶת-מֵמֶמְפִּיבֹדָד. Σ. καὶ ἐκ ἐκείρατο. Ο. καὶ ἐκ ἐποίησε.
26. וְרַמְנִי. Ο. παρελογίσατό με. Ἀλλ. ἀπέβουλε με.
27. וְכָל-בְּרֵחַי נִסְּפוּ. Ο. καὶ μεδάδουθεν ἐν τῷ δόλω σου. Ἀλλ. καὶ κατηγορήκασι τὸν δούλον σου.
28. וְהַמֶּלֶךְ לֹא-יָדָע — — יְשִׁיבֵנו. Ο. καὶ τί ἔστι μοι ἔτι δικαίωμα, καὶ τῶ κεκραγένοι μοι ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα. Ἀλλ. ἐκ χειρὸς τίνος ἔστι μοι ἔτι δικαιοσύνη, καὶ ἐβόησεν ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα.
32. וְשָׁלַח אֶת-מֵמֶמְפִּיבֹדָד. Ο. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν ἐν Μαγαίμ. Ἀλλ. ἐν τῷ καθῆσθαι ἐν παρεμβολαῖς ε).
36. וְכַמְּצָה. Ο. ὡς βραχύ. Ἀλλ. ὅτι ὀλίγον.
37. וְנִסְּפוּ אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לָהֶם. Ο. κατισαίτω δὴ. Ἀλλ. ἀποστρέψατω.
38. וְכָל-אֲשֶׁר-לָהֶם נִסְּפוּ. Ο. πάντα ὅσα ἂν ἐκλέξῃ ἐπ' ἐμοί. Ἀλλ. καὶ ὅ ἂν ἐπιτάξῃ μοι.
42. וְהַמֶּלֶךְ לֹא-יָדָע. Ο. διότι ἐγγίζει πρὸς μεὶ ὁ βασιλεύς. Ἀλλ. ὅτι ἐγγίζει ἡμῖν ὁ βασιλεύς.
43. וְהַמֶּלֶךְ לֹא-יָדָע. Ο. καὶ ἐκ ἐλογίσατο ὁ λόγος μου πρῶτός μοι τῶ Ἰσραὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα ἐμοί. Ἀλλ. καὶ ἐκ ἐγένετο ῥῆμά μου πρότερον τῶ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα μου.

CAPVT

r) Videtur esse A.

e) Sic passim Θ.

C A P V T XX.

1. ליעל וינ נרנ םשי. Ο. και ἐκεῖ ἐπικαλέμενος υἱὸς παράνομος. Ἀλλ. και ἐκεῖ ἀπῆνται ἀνὴρ υἱὸς λοιμός.
2. םכלב בקר דברתי שיתי. Ο. και ἀνὴρ Ἰόδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν. Ἀλλ. οἱ δὲ ἄνδρες Ἰόδα προσεχώρησαν περὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν.
4. םד. Ο. αὐτῶ. Ἀλλ. ἐνταῦθα.
5. ועדו שני — — רחי. Ο. και ἐχρόνισεν ἀπὸ τῶ καιρῶ, ὃ ἐτάξατο αὐτῷ Δαυίδ. Ἀλλ. και ὑξέρησε τῆς διατάξεως, ἧς διατάξατο αὐτῷ Δαυίδ.
6. עינו לצידי. Ο. και σκιαῖσαι τὰς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. Ἀλλ. και σκεπασθῆ ἀφ' ἡμῶν.
8. ןבבעו. Ο. ἐν Γαβαὼν. Ἀλλ. ἐπὶ τῶ βενῶ.
- םקנדל נב נשמע. Ο. και Ἀμεσαὶ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. Ἀλλ. και Ἀμεσαὶ παρεγένετο κατὰ πρόσωπον αὐτῶν.
- קדמז. Ο. ἐξευγμένην. Ἀλλ. ἀμφιμήκη.
11. וילע ןמע שיתי. Ο. και ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτόν. Ἀλλ. και ἀνὴρ ἐπέστη αὐτῷ τῷ Ἀμεσαί.
15. ועדה-לן הללו — — ויצו ויבוי. Ο. και παρεγγεήθησαν και ἐπολιόρκην ἐπ' αὐτόν ἐν Ἀβέλ και Φερμαχαὶ και ἐξέχεαν προχώμα πρὸς τὴν πόλιν. Ἀλλ. και παρεγένοντο και περιεκάθισαν αὐτόν ἐν τῇ Εβέλ και Βαιμαχαὶ, και ἔβαλον χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν.
21. ועיה לעמ. Ο. ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. Ἀλλ. ἀπὸ τῆς πόλεως.
23. 24. םדתי יהלכה-לע — — כל לן בתי םמה-לע. Ο. και Ἰωάβ πρὸς πᾶσιν τῇ δυνάμει Ἰσραὴλ, και Βαναίαις υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τῶ Χερεδί, και ἐπὶ τῶ Φελεδί, και Ἀδωνираὶ ἐπὶ τῶ Φόρ. Ἀλλ. και Ἰωάβ ἦν ἐπὶ πᾶσαν τὴν στρατηγίαν Ἰσραὴλ και

Βαναίας υἱὸς Ιωδαὲ ἐπὶ τῷ πληθί, καὶ ἐπὶ τῆς δυνασίας. (Θ. ἐπὶ τῶν δυνατῶν), καὶ Αδωραὶμ ἐπὶ τῷ φόρῳ.

23. יהלשה-לעו רכח-לע. Α. ἐπὶ τῷ Χερηθί, καὶ ἐπὶ τῷ Φεληθί. Σ. ἐπὶ τῶν Χερηθαίων, καὶ ἐπὶ τῶν Φεληθαίων. Θ. ἐπὶ τῷ πληθί καὶ ἐπὶ τῆς δυνατῆς.

26. רורן קח — — נרעו קח. Σ. Εἶρας δὲ ὁ Εἰαρίτης ἦν ἱερεὺς τῷ Δαυίδ. Θ. καὶ γὰρ Ἰραὶς ὁ Ιαρεὶν ἦν ἱερεὺς τῷ Δαυίδ. Αλλ. καὶ Ιωδαὲ ὁ Ιέθερ ἦν ἱερεὺς τῷ Δαυίδ.

CAPUT XXI.

2. רורן. Ο. ἐκ τῷ ἐλλείμματος. Αλλ. ἐκ τῷ αἵματος. Αλλ. ἐκ τῶν καταλοίπων 1).

יהודה יהודה-לעו — — רעו יהודה יהודה.
Α. καὶ ἐζήτησε Σαὺλ τῷ πληξαι αὐτὸς ἐν τῷ ζηλώσαι αὐτὸν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ Ἰάδα. Σ. τῶν δὲ υἱῶν Ἰσραὴλ ὁμωταύτων αὐτοῖς, ἐπεχείρησε Σαὺλ πατάξαι αὐτὸς, ζηλώσας ὑπὲρ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ Ἰάδα. Ο. καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμωσαν αὐτοῖς, καὶ ἐζήτησε Σαὺλ πατάξαι αὐτὸς ἐν τῷ ζηλώσαι αὐτὸν τῆς υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ Ἰάδα. Θ. καὶ ἔφησε Σαὺλ συντελέσαι αὐτὸς ἐν τῷ ζηλώσαι υἱὸς Ἰσραὴλ καὶ Ἰάδα.

4. ורורן. Ο. λέγετε. Αλλ. θέλετε.

5. רעו יהודה. Ο. τῷ μὴ ἐσαύται. Αλλ. τῷ μὴ ἀντικαθίστασθαι.

6. יהודה ורורן. Α. καὶ ἀναπήξωμεν αὐτὸς τῷ Κυρίῳ. Σ. ἵνα κρεμάσωμεν αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κυρίῳ. Ο. Θ. καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτὸς τῷ Κυρίῳ.

רעו יהודה

1) Hanc lectionem sequuntur quaedam τῶν O. editiones.

- לִינֶשׁ בְּנִבְעָה. A. Σ. O. ἐν Γαβαῶν Σαῦλ. Θ. ἐν τῷ
 βενῶ Σαῦλ.
7. קַשְׁבִּימִן-לֵן — — לְמַרְי. O. καὶ ἐφείσατο ὁ
 βασιλεὺς ἐπὶ Μεμφιβοδῆ. Ἀλλ. καὶ περιποιήσατο
 ὁ βασιλεὺς τὸν Μεμφιβοδῆ.
9. מְרִי. A. καὶ ἀνέπηξαν αὐτές. O. ἐξηλίασαν
 αὐτές.
10. קוּל — — קַנְה-נִל. O. ἐκ ἔδωκε τὰ πετει-
 νὰ τῶ ἔρανε καταπαῦσαι. Ἀλλ. ἐκ ἀφῆκε τὰ πε-
 τεινὰ τῶ ἔρανε καθίσαι.
15. הַרְי. Σ. πρεσβύτης γὰρ ἦν. O. ἐπορεύθη. Ἀλλ.
 ἐξελύθη. Coisl. in textu.
16. קַרְמִ. O. σίκλων. Ἀλλ. ζαθμῶν.
- קַרְמִ. A. καινήν u). Σ. μάχαιραν. O. κορύνην.
 Θ. παραζώνην.
17. לְמַרְי בְּנִבְעָה בְּכַח נִל. O. καὶ ἐ μὴ σβε-
 σης τὸν λύχνον Ἰσραήλ. Ἀλλ. καὶ ἐ μὴ σκεδάσης
 τὴν λυχνίαν Ἰσραήλ.
20. קַרְמִ שִׁי. A. ἀνῆρ ἀντίδικος. Σ. ἀνῆρ πρόμε-
 τρος. O. ἀνῆρ Μαδῶν. Ἀλλ. ἀνῆρ ἐκ Μαδῶν x).

C A P V T XXII.

6. קַרְמִ שִׁי — — לִינֶשׁ יְלִבְח. O. ὠδίνες θαι-
 νάτθ ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκληρότητες
 θαινάτθ. Ἀλλος, χονία ἄδθ ἐκύκλωσάν με, καὶ
 προέφθασάν με πέδαθ θαινάτθ.
16. מְרִי קַרְמִ שִׁי. O. καὶ ὠφθησαν ἀφέσεις θαι-
 λάωσης. Ἀλλ. καὶ ὠφθησαν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων.
- Qq 5. 26. - מְרִי

u) Coisl. 2. habet קַרְמִ mendose.

x) Hae lectiones prodeunt ex Cod. Regio. Postrema,
 quae Theodotionis esse videtur, sic fortasse primitus habue-
 rit, ἀνῆρ ἐκ Μαδῶν. Postea vero Μαδῶν in Μαδῶν ex LXX muta-
 tionem foverit. — Frequens est commutatio עָבָד in קָבָד.

26. עֲמַתְּהוּ יוֹמֵי בִּבְרִיתֹךָ. Ο. μετὰ ἀνδρῶς τελείωθήσῃ. Ἄλλος, μετὰ ἀνδρῶς αἰθῶς αἰθῶς ἔσῃ.
28. יוֹמֵי - לַע. Ο. ἐπὶ μετεώρων. Ἄλλ. ἐπὶ ὑπερηφάνων.
29. וְשִׁחַתְּהוּ יוֹמֵי יוֹרְהוֹ. Ο. καὶ Κύριος ἐκλάμψει μοι τὸ σκότος μου. Ἄλλ. καὶ ὁ Κύριός με ἀνακλάμψει μοι ἐν σκότει.
44. עֲמִי יוֹרְבִי. Ο. ἐκ μάχης λαῶν. Ἄλλ. ἐξ ἀντιλογιῶν λαῶν μου. Ἄλλ. ἐξ ἀντιλογίας.

C A P V T XXIII.

1. יוֹרְבִי יוֹרְבִי. Ο. εὐπρεπεῖς ψαλμοί. Ἄλλ. ὡραῖοι οἱ ψαλμοί.
4. עֲמִי יוֹרְבִי נָל. Ο. ἔπαρηλθεν ἐκ φέγγεος. Ἄλλ. ἐκ ἐσκότασεν ἐκ φέγγεος. Ἄλλ. ἔσκοτάσας.
8. יוֹרְבִי יוֹרְבִי שְׁנֵי. Ο. ἀρχῶν τῶ τρίτε ἐσίν. Θ. πρῶτος τῶν Γ. ἔτος.
10. יוֹרְבִי. Ο. ἐκάθισεν. Ἄλλ. ἐπέσειψεν.
12. יוֹרְבִי. Ο. ἐκδιδύσκειν. Ἄλλ. σκυλεύειν.
13. יוֹרְבִי. Ο. ῥαφαίν. Ἄλλ. τῶν Τιταίνων.
14. יוֹרְבִי. Ο. ὑπόσεμα. Ἄλλ. σύσεμα.
18. נָל - נָל יוֹרְבִי - יוֹרְבִי — — יוֹרְבִי יוֹרְבִי.
 Α. καὶ αὐτῶ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ παρα τὲς τρεῖς, ὅτι ἐνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἀρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν ἐκ ἤλθεν. Σ. ἦν δὲ αὐτῶ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ, τῶν τριῶν ὄντος ἐνδοξοτάτε, καὶ ἦν αὐτῶν ἀρχῶν. Ἄλλ. ἕως τῶν τριῶν ἐκ ἤλθεν. Ο. καὶ αὐτῶ ὄνομα ἐν τοῖς τρισίν, ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἐνδοξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἀρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν ἐκ ἤλθε.
- יוֹרְבִי יוֹרְבִי — — יוֹרְבִי. Ο. καὶ αὐτῶ ὄνομα ἐν τοῖς τρισίν, ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἐνδοξος. Ἄλλος,

λος, καὶ ἕτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισὶν ὑπὲρ τῶν
δύο ἑνδεκάσας.

20. לָהָרָה. Α. Σ. λέοντα Θεῶ. Ο. Αρηήλ.

23. וְהַמְשַׁח־לָהּ. Α. ἐπὶ ὑπακοὴν αὐτῆ. Σ. ἐπὶ τῶν
ὑπηκόων αὐτῆ. Ο. πρὸς τὰς ἀκοάς αὐτῆ.

CAPVT XXIV.

1. לָהָרָה בְּיָמָיו — — הָיָה. Ο. καὶ προσέθετο ἀργὴν
Κύριος ἐκκαῆσαι ἐν Ἰσραήλ. Θ. καὶ προσέθετο ἀρ-
γὴ Θεῶ τῆ θυρωθῆναι ἐν Ἰσραήλ.

7. Ο. βασιλεῦς. Αλλ. πορεύθητι.

6. וְהָיָה כִּי יֵרֶד מִן הַר הַשָּׁמַיִם. Σ. εἰς τὴν κατωτέραν ὁδόν.
Ο. εἰς γῆν Εθραῶν γ). Θ. ἀλλ. εἰς γῆν Θαβασῶν,
ἢ ἐστὶν Αδασαί.

7. מַבְסָר־צֹר. Α. Σ. εἰς φραγμα Τύρος 2). Ο. Μά-
ψαρ Τύρος.

9. מֵחַוָּה מִיָּמָיו. Ο. ὀκτακόσια. Coisl. 2. X ἑκατο-
σίας ἔχει ἐν τῷ Ἑξαπλῷ παρὰ δέ. Θ. ἑνακοσίας.

10. מֵחַוָּה מִיָּמָיו. Ο. πεντακόσια. Coisl. 2. πεντακό-
σια κείται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ παρὰ μόνῳ δέ. Θ. τε-
τρακόσια.

10. מֵחַוָּה מִיָּמָיו כִּי יֵרֶד מִן הַר הַשָּׁמַיִם — — — מֵחַוָּה מִיָּמָיו.
Ο. ἡμεῖς τὸν σφῶδρα ὃ ἐποίησα νῦν Κύριε παραβί-
βασον

γ) Eusebius de loc. hebr. sic legit, Αμαθθα, ἢ Αδασαί·
σημαίνει τὴν κατωτέραν ὁδόν. Vbi vox Αμαθθα corrupta haud du-
bie est, nec cum versione Hieronymi consonat. Σημαίνει vero
positum est pro Σύμμαχος, vt annotavit Martianaeus: et liquet
ex versione Hieronymi: Aethon Adasai: pro quo Symmachus
posuit, inferiorem viam.

2) Regius. Eusebius vero de loc. hebr. sic habet: Μα-
ψαρ τύρος, Α. ἄρμα Τύρος. Hic nomen Symmachi excidit, et
ἄρμα pro φραγμα positum est, vt liquet ex versione Hierony-
mi, quae sic habet: Mabsar Tyri: pro quo Aquila et Symma-
chus interpretantur, munitatis Tyrum.

Βασαν δὴ τὴν ἀνομίαν τῆ δόλυσσ, ὅτι ἐμωραίνθη σφόδρα. Ἀλλ. ἡμάρτηκα σφόδρα ποιήσας τὸ ῥῆμα τῆτο. καὶ νῦν, Κύριε, περίελε τὴν κακίαν. (Ἀλλ. αἰθκίαν) τῆ δόλυσσ, ὅτι ἐματαιώθη σφόδρα.

16. 𐤁𐤏𐤍. Ἀ. Σ. Ο. παρεκλήθη. Θ. μετεμελήθη
Κύριος ἐπὶ τῆ κακία.

𐤏𐤏𐤃 𐤅𐤁. Ο. πολὺ νῦν. Ἀλλ. ἱκανόν.

22. 𐤏𐤏𐤃 𐤏𐤏𐤃. Ο. καὶ σκεύη τῶν βοῶν. Ἀλλ. καὶ τὰ ἄρστρα.

In fine Libri II. Regum, post haec verba, καὶ ἐπήκασε Κύριος τῆ γῆ καὶ συνεχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραὴλ, haec nota habetur in Regio:

Ἐν τῷ Ἐξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβετέροις τῶν ἀντιγράφων ἕως ᾧδε πληρῆται ἡ δευτέρα τῶν βασιλειῶν. Διόδαρος δὲ συνάπτει ταύτη τὰ ἕως τῆς τῆ Δαυὶδ τελευτῆς ὁμοίως Θεοδώρητῳ

Codex vero Coislin. 2. notam Regii fusius explicat hoc modo.

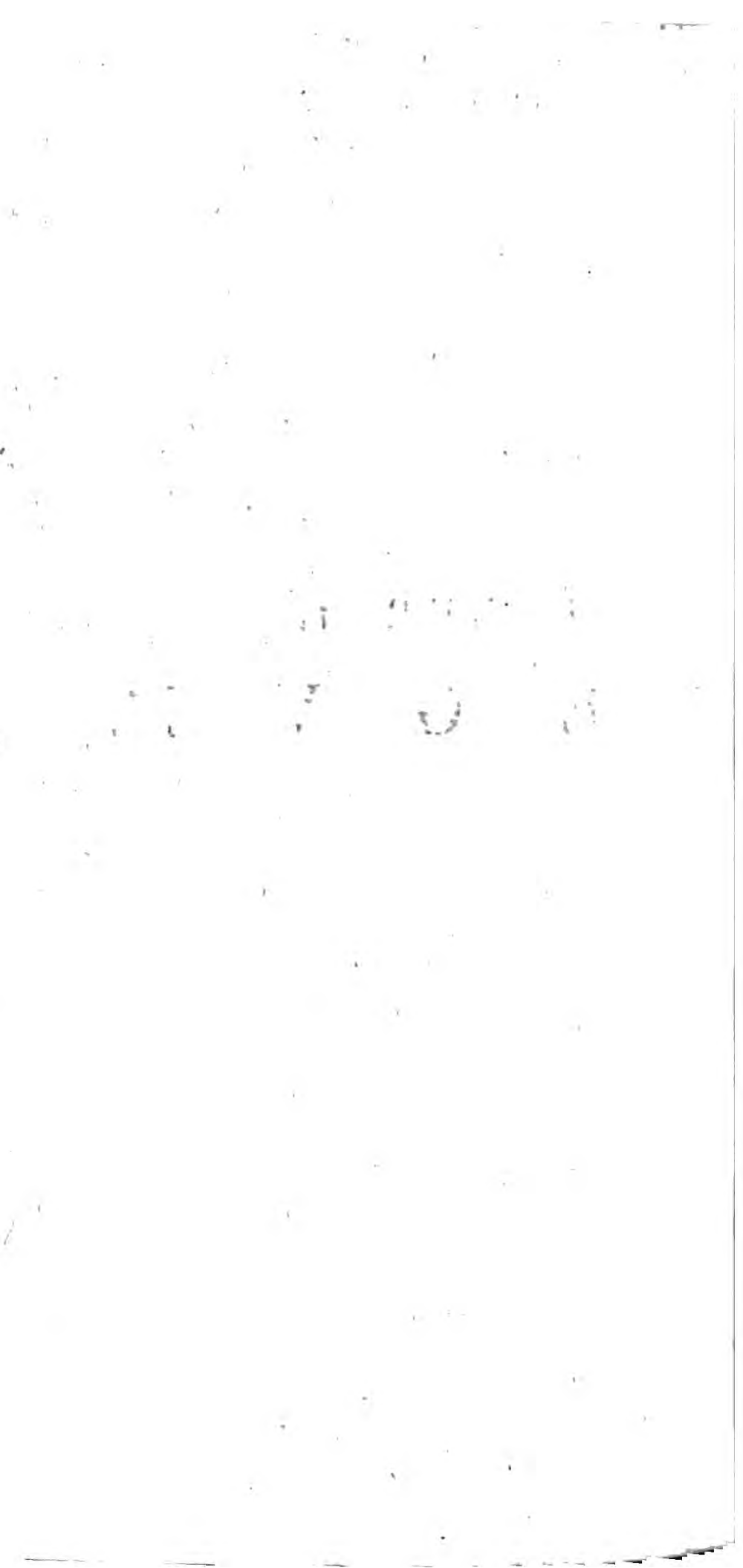
Ἐν τῷ Ἐξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβετέροις τῶν ἀντιγράφων, ἡ μὲν δευτέρα τῶν βασιλειῶν πληρῆται ἐν τῇ κατὰ τὴν θραῦσιν τῆ λαῖ διηγῆσει, καὶ τῇ τῆς αἰλω τῆ Ορνᾶ διαπράσει. ἡ δὲ τρίτη τῶν βασιλειῶν ἀρχεται ἕκτε τῆς κατὰ τὴν Ἀβισαῖγ τὴν Συναμίτη ἰστορίας, καὶ ἕκ τῶν κατὰ τὸν Ἀδωνία, καὶ τὴν αὐτῆ τυραννίδα. Διόδαρος δὲ τῇ δευτέρα τῶν βασιλειῶν συνάπτει καὶ ταῦτα ἕως τῆς τῆ Δαυὶδ τελευτῆς ὁμοίως Θεοδώρητῳ.

LIBER III.

R E G V M.

LIBER III. REGVM.

C A P V T I

4. תמ-עד קדי. O. καλή ἕως σφόδρα. Aλλ. καλή τῶ εἶδει σφόδρα.
- קנסו תלמל יהיה. O. καὶ ἦν θάλπυσσα βασιλέα. Aλλ. καὶ ἦν τῶ βασιλεῖ σύγκοιτος.
5. קיני. O. Αδωνίας. Aλλ. Ορνίας.
6. בצע. O. ἀπεκάλυθεν. Aλλ. ἐπετίμησεν a).
9. לך ין לצנ-רשן. Σ. ἐχόμενον τῆς πηγῆς Ρωγήλ. O. ἐχόμενα τὴν Ρωγήλ. Aλλ. τὸν ἐχόμενον αἶν τῆ Ρωγήλ. Σύρος, πηγὴν b).
- לך ין — — יבן עז. A. Σ. παρὰ τὸν λίθον τὸν Ζωελέθ τὸν πλησίον τῆς πηγῆς Ρωγήλ. O. μετὰ αἰδιῆ τῆ Ζωελεθί, ὅς ἦν ἐχόμενα τῆς Ρωγήλ. Θ. παρὰ τὸν λίθον τὸν Ζωελαθ τὸν ἐχόμενον αἶν τῆ Ρωγήλ c).
35. נבי יהיה עתיד. Aλλ. καὶ ἀναβήσεθε ἐπίσω αὐτῆ, καὶ εἰσελεύσεσθε d). In O. vacat.
44. תלדיה תרדי. O. καὶ τὸν Χερεθί, καὶ τὸν Φελεθί.

C A P V T II.

1. יצי. O. καὶ ἀπεκρίνατο. Aλλ. καὶ ἐνετείλατο.
2. שנהל יהיה קריה. Σ. ἀσφαλίζε καὶ ἔσο εἰς ἀνδρα.

a) Sic Complut.

b) Theodoretus ait, Syrum possuisse Λιναί.

c) Coislin. has sinceriores, vt videtur, lectiones exhibet.

d) Regius.

δρα. Ο. καὶ ἐχύσεις, καὶ ἔση εἰς ἄνδρα. Ἀλλ. εἰς ἄνδρα δυνάμεως. Ἀλλ. καὶ κραταιωθήση.

3. וְיִהְיֶה יִשְׁרָאֵל — — גְּדֹלָה. Ο. τῆ πορεύε-
θαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῆ, φυλάσσειν τὰς ἐντολάς
αὐτῆ, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα. Ἀλλ.
τῆ πορεύεθαι ἐνώπιον αὐτῆ, φυλάσσειν τὴν ὁδὸν αὐ-
τῆ, καὶ τὰ προσάγματα αὐτῆ, καὶ τὰ κρίματα
αὐτῆ ἐντολάς αὐτῆ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῆ.

וְיִהְיֶה. Ο. τὰς ἐντολάς αὐτῆ. Ἀλλ. τὰ ἀκριβάζμα-
τα αὐτῆ.

וְיִשְׁרָאֵל יִשְׁרָאֵל — — לְיִשְׂרָאֵל. Ο. ἵνα
συνήσης ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλω-
μαί σοι. Ἀλλ. ὅπως εὐδοκῆ πάντα ἃ ποιήσεις, καὶ
πανταχῆ ἔεἰν ἐπιβλέψης ἐκεῖ.

4. בְּבָבִי — לְכָל. Ο. ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν. Ἀλλ. ἐν
ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐτῶν.

6. לְנֶשְׁבַּח — — וְיִהְיֶה — לְךָ. Ο. καὶ ἔκατά-
ξεις τὴν πολιοῦν αὐτῆ ἐν εἰρήνῃ εἰς ἄδρα. Ἀλλ. καὶ
κατάξεις τὴν πολιοῦν αὐτῆ ἐν αἵματι εἰς ἄδρα.

CAPVT III. e)

2. בְּבִמְנוֹתַי מִבְּמִנְיֹתַי. Ο. ἦσαν θυμιῶντες ἐπὶ τοῖς ὑψη-
λοῖς. Ἀλλ. ἐθυμίων ἐπὶ τοῖς ὑψηλοτάτοις.

CAPVT IV.

12. בְּעַבְרָה. Α. ἀπὸ πέραν. Σ. ἐξεναντίας. Ο. Μεε-
βέρ. Edit. Rom. Μαεβέρ.

22. גְּדֹלָה בְּרִיבְרִי — — גְּדֹלָה וְיִהְיֶה. Ο. καὶ
τῆτο τὸ ἄριζον τῶ Σαλωμών τριάκοντα κόροι σεμι-
δάλεως f). Ἀλλ. καὶ ταῦτα τὰ δέοντα τῶ Σαλω-
μών ἐν ἡμέραι μιᾶ λ. κόροι σεμιδάλεως.

CAPVT

e) In hoc capite confunduntur omnia in LXX.

f) Sic Regius in textu. Posterior lectio, quam in mar-
gine profert, est Editionis Rom.

C A P V T V.

1. et 2. - לַח הַמֶּלֶךְ הַלְוִי — — דַּרְיָה הַלְוִי.
 דַּרְיָה. Α. καὶ ἀπέστειλε Χειράμ βασιλεὺς Τύρου
 τὰς δούλους αὐτῆς πρὸς Σολομῶν. ὅτι ἤκουσε ὅτι αὐ-
 τὸν ἠλεψαν εἰς βασιλέα ἀντὶ τῆς πατρὸς αὐτῆς.
 ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χειράμ τὸν Δαυὶδ, καὶ τὰ ἐξῆς.
 Σ. Θ. καὶ ἀπέστειλε Χειράμ βασιλεὺς Τύρου τὰς δού-
 λους ἑαυτῆς πρὸς Σολομῶν, ἤκουσε γάρ ὅτι αὐτὸν
 ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τῆς πατρὸς αὐτῆς,
 φίλος γάρ ἦν Χειράμ τῷ Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.
 ἀπέστειλεν ἔν Σολομῶν πρὸς Χειράμ, καὶ τὰ ἐξῆς.
 Ο. Εξαπλ. ἀπέστειλε Χειράμ βασιλεὺς Τύρου τὰς
 παῖδας αὐτῆς πρὸς Σολομῶν, ἤκουσε γάρ ὅτι αὐτὸν
 ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τῆς πατρὸς αὐτῆς.
 φίλος γάρ ἦν Χειράμ τῷ Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέ-
 ρας. ἀπέστειλεν ἔν Σολομῶν πρὸς Χειράμ, καὶ τὰ
 ἐξῆς f). Ο. Edit. Rom. 1. καὶ ἀπέστειλε Χειράμ
 βασιλεὺς Τύρου τὰς παῖδας αὐτῆς χρίσαι τὸν Σαλω-
 μῶν ἀντὶ Δαυὶδ τῆς πατρὸς αὐτῆς, ὅτι ἀγαπῶν ἦν
 Χειράμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. 2. καὶ ἀπέ-
 στειλε Σαλωμῶν πρὸς Χειράμ.
4. נַח נַח. Ο. ἀμάρτημα πονηρόν. Αλλ. ἀπάντη-
 μα πονηρόν.
11. יְחִיבֵל הַלְוִי. Ο. Μαχεὶρ τῷ οἴκῳ αὐτῆς. Ο.
 ἄλλ. Μαλχαλ τῷ οἴκῳ αὐτῆς.
- נַח נַח. Οἱ ἄλλοι, βότον ἐλαίῳ. Ο. βαῖθ ἐλαίῳ.
- נַח נַח דַּרְיָה — — דַּרְיָה הַלְוִי. Α. καὶ Σολο-
 μῶν ἔδωκε τῷ Χειράμ εἴκοσι χιλιάδας κόρων πυρῶ
 διατροφὴν τῷ οἴκῳ αὐτῆς. Σ. εἴκοσι χιλιάδας κόρων
 σίτου

f) Coislinianus 2. Qui in marg. hanc notam habet:
 τῆτο ἐν τῷ Εξαπλῷ μετὰ πᾶσαν τῆς ναῆ τὴν οἰκοδομήν, καὶ μετὰ
 τὴν προσευχὴν Σολομῶντος, τὴν τῆς Θεῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιφώνησιν, ὡς
 καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον σεσημασμένον ἐνρήσας.

σίτε εἰς τροφήν τῆς οἰκίας αὐτῆ, καὶ ἑκοσι χιλιά-
δας βάτων ἐλαίου. Ο. καὶ Σαλωμών ἔδωκε τῷ Χι-
ράμ ἑκοσι χιλιάδας κόρες πυρῆ, καὶ Μαχαίρ τῷ
οἴκῳ αὐτῆ, καὶ ἑκοσι χιλιάδας βαίθ ἐλαίου.

16. וישנה בעב וידה. Ο. ἐπιστάται οἱ ποιῆντες.
Ἄλλ. ἐπιστάται τῆ λαῖ τῶν ποιῆντων.

C A P V T VI.

1. ויגושב. Α. Σ. ὀγδοηκοσῶ. Ο. τεσσαρακοσῶ.
2. ויש. Ο. τεσσαράκοντα. Ἄλλ. ἑξήκοντα g).
3. ויהיה. πρόπυλον. Ο. τὸ αἰλάμ.
4. וישון וירש וגלה. Α. θυρίδας ἀποβλεπόμε-
νες βεβυσμέναι. Σ. θυρίδας καὶ ἐκθέτας ἐπισκέπον-
τας. Ο. Θ. θυρίδας διακυπλιόμενες κρυπταί. Edit.
Rom. παρακυπλιόμενες. Coisl. 2. δεδικλυόμενες.
5. ויש. Σ. κατασρώματα. Ο. μέλαθρα.
6. ויר. Α. Σ. χρηματισηρίε. Ο. Δαβίρ.
9. ויש. Α. ὀρόφωσεν. Ο. ἐκοιλοσάθησεν.
10. ויהיה יהיה — — וישיה — — יהיה. Α. καὶ
ἀνοδόμησε τὸ σρώμα ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον πέντε πη-
χῶν ἀνάστημα αὐτῆ. Σ. καὶ ἀνοδόμησε τὸ κατὰ-
σρώμα. Ο. καὶ ἀνοδόμησε τὴς ἐνδύσεις δι' ὅλα τῆ
οἴκη πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτῆ.
- 11 — 14. — — — — — יהיה — — — — — יהיה
יהיה יהיה. 11. Ἄλλοι h), καὶ ἐγένετο λόγος
Κυρίου πρὸς Σαλωμών λέγων. 12. ὁ οἶκος ἔσται, ὃν
σύ οἰκοδομεῖς, εἰάν ὀδεύης τοῖς προσάγμασί μου, καὶ
τὰ κρίματά μου ποιῆς, καὶ φυλάσσης πάσας τὰς
ἐντολάς μου, ἀνασρέψου ἐν αὐταῖς, σήσω τὸν
λόγον

g) Coisl. 2. hanc notam habet: ἐν τίσιν μὲν τῶν ἀντιγρά-
φων μ'. καὶ τῶν ἐν δὲ τῷ Εξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβετέροις ξ'. τῆ δὲ
ὑψος ἕνα μὲν κέ. πήχεις ἔχει, τῷ δὲ Εξαπλῷ λ'.

h) Haec praetermittuntur in Edit. Rom. vbi omnia sus-
que deque verba sunt.

λόγον με ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σε.
 13. καὶ κατασκευάσω ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ
 ἐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν με Ἰσραὴλ. 14. καὶ
 ᾠκοδόμησε Σαλωμών τὸν οἶκον, καὶ συνετέλε-
 σεν αὐτόν.

לְנִיחֵי יָמֵי-הַיָּמִים — — — הַיָּמִים-בְּבֵרֵי יָמֵי.

Post haec verba, τῶν O. v. 15. ἕως τῆ οἴκῃ ἐν πλευραῖς
 πευκίνας. (Sic MS, sed referendum ad versum 10.
 ξύλων κεδρίων. Edit. Rom. ξύλοις κεδρίοις) in
 Coisl. 2. ad marg.

ἴσῃον ὡς πρὸς τῶν ῥητῶν ταύτων φέρεται ἐν τῷ Εξά-
 πλῶ καὶ τοῖς ἀκρίβεσι τῶν ἀντιγράφων καὶ ταῦτα.
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίῃ πρὸς τὸν Σαλωμών λέγων·
 ὁ οἶκος ἔτος ὃν σὺ οἰκοδομῆς, εἰάν ὀδεύεις τοῖς προ-
 σάγμασί με, καὶ τὰ κρίματά με ποιῆς, καὶ
 φυλάσσεις πάσας τὰς ἐντολάς με ἀναστρέφουσα ἐν
 αὐταῖς· ζήσω τὸν λόγον με σὺν σοί, ἐν ἐλάλησά
 πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σε. καὶ κατασκευάσω ἐν
 μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐκ ἐγκαταλείψωμαι τὸν λαόν
 με Ἰσραὴλ. ἐν τισὶ μέντοι τῶν ἀντιγράφων ταῦτα
 ἔκείται· οἷς οἶμαι καὶ Θεοδώρητον ἀκολουθεῖντα
 ταῦτα μὴ τεθηκέναι.

15. יְדוּחַ. Οἱ Γ. ἕως τῆ οἴκῃ. i) O. ἕως τῶν δεκῶν.

16. יְדוּחַ — — יְדוּחַ. Α. Σ. καὶ ᾠκοδόμησεν
 αὐτῷ ἔσωθεν. (Σ. ἐσώτερον) τῆ χρηματιστηρίῃ
 ἡγιασμένῃ τῶν ἡγιασμένων. Σ. εἰς ἅγιον ἁγίων.
 O. καὶ ἐποίησεν ἐκ τῆ Δαβὶρ (Coisl. addit τὸν
 τοῖχον) εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων. Θ. καὶ ἐποίησεν
 αὐτῷ ἔσωθεν τῆ Δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων.

17 — 20. יְדוּחַ — — — הַיָּמִים הַמֵּנִי יְדוּחַ
 יְדוּחַ הַיָּמִים הַמֵּנִי. 17. Α. Θ. καὶ τεσσαράκοντα
 πηχῶν ἦν ὁ οἶκος, αὐτὸς ὁ ναὸς τῆ εὐχολία.

Rr 2

18. καὶ

i) Haeb, quae prodeunt ex Coisl. 2. quomodo qua-
 drent ad hebr. non video. Neque quadrant verba τῶν O.

18. καὶ κέδρος πρὸς τὸν οἶκον ἔνδοθεν, διατετορευμένα ξυσφωτὰ καὶ περιγλυφὰ ἐκπίπλοντα, τὰ πάντα κέδρος, ἐκ ἧν λίθος βλεπόμενος. 19. καὶ χρηματιστήριον ἐν μέσῳ τῆς οἴκου ἔνδοθεν ἠτοίμασε, τῆς δοθῆναι ἐκεῖ γλωσσόκομον συνθήκης κυρίῃ. 20. καὶ εἰς πρόσωπον τῆς χρηματιστηρίῃς εἴκοσι πηχῶν μῆκος, καὶ εἴκοσι πηχῶν πλάτος, καὶ εἴκοσι πηχῶν ἀνάστημα αὐτῆς, καὶ περιπέηλιν αὐτὸ χρυσίῳ ἀποκλείσῃ. Σ. μ'. πηχῶν ἦν ὁ οἶκος αὐτὸς ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος, καὶ διὰ κέδρος πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκήν, ἐπαναξασίς καὶ πέταλα καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα, ἐκ ἐφαίνετο λίθος· καὶ χρηματιστήριον ἐν μέσῳ τῆς οἴκου ἔσω ἠτοίμασεν, ὡς τεδοθῆναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίῃ· καὶ ἔμπροσθεν τῆς χρηματιστηρίῃς κ'. πηχῶν μῆκος, κ'. καὶ πηχῶν πλάτος, καὶ κ'. πηχῶν ὕψος, καὶ περιπέηλιν αὐτὸ χρυσίῳ δοκιμίῳ. Ο. Ἑξαπλ. καὶ μ'. ἦν πῆχεων ὁ οἶκος αὐτὸς, ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος, καὶ διὰ κέδρος πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκήν, ἐπαναξασίς, καὶ πέταλα, καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα· ἐκ ἐφαίνετο λίθος κατὰ πρόσωπον τῆς Δαβείρ. ἐν μέσῳ τῆς οἴκου ἔσωθεν ἠτοίμασεν δῆναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίῃ, καὶ εἰς πρόσωπον τῆς Δαβείρ, κ'. πῆχεις μῆκος, καὶ κ'. πῆχεις πλάτος, καὶ κ'. πῆχεις τὸ ὕψος αὐτῆς. καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. Ἀλλ. καὶ περιπέηλιν Σαλομῶν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλείσῃ, καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασι χρυσίῃς κατὰ πρόσωπον τῆς Δαβείρ. Ο. καὶ τεσσαράκοντα πῆχεων ἦν ὁ ναὸς. κατὰ πρόσωπον τῆς Δαβείρ ἐν μέσῳ τῆς οἴκου ἔσωθεν, δῆναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίῃ. εἴκοσι πῆχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πῆχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πῆχεις τὸ ὕψος αὐτῆς· καὶ περιέχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ.

23. תימן תעו — — ינש. O. δύο χερσβίμ δέκα πήχεων. Αλλ. δύο χερσβίμ ξύλων κυπαρισσίων k) δέκα πήχεων.

31 — 32. תעו-תעו תימן — — תישמח תימן.

31. Αλλ. καὶ Φλιας πενταπλάς, 32. καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων· καὶ ἐγκολάπια ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερσβίμ, καὶ Φοίνικας, πέταλα διαπεπετασμένα. καὶ περιέχε χρυσίω· καὶ κατέβαινε ἐπὶ τὰ χερσβίμ, καὶ ἐπὶ τὰς Φοίνικας τὸ χρυσίον· καὶ ἔτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τὸ ναῖ. Φλιαξ ξύλων ἀρκεύθε. l)

CAPVT VII.

4. סדרש. A. ἀποβλέπιας. Σ. παρακύψεις. O. μέλαθρα.

6. סלח. A. παρόδομον. Σ. τὸ πρόπυλον. O. τὸ αἰλάμ.

7. שמשח סלח — — סלחי. A. καὶ πρόδομον τῆ θρόν, ἧ κρινεῖ ἐκεῖ, πρόδομον τῆς κρίσεως. Σ. καὶ βασιλικὴν τῆ θρόν, ὅπε δικάσει ἐκεῖ, πρόπυλον κρίσεως. O. καὶ τὸ αἰλάμ τῶν θρόνων ἧ κρινεῖ ἐκεῖ, αἰλάμ τῆ κριτηρίε.

9. תגמב תגמ. A. πεπερισμένων ἐν πρισηρι. Σ. πεπερισμένων πριόνι. O. κεκολαμμένοι ἐκ διασήματος.

תקשח. A. τῶν παλαιωμάτων. Σ. τῶν ἀπαρτισμάτων. O. τῶν γεισῶν.

16. סרמנה — — תרתח תשי. A. καὶ κεφαλίδες ἐπὶ δύο τῶν φύλων. Σ. καὶ ἐπισύλιον πάλιν ἐπάνω τῶν φύλων. O. Θ. καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων

Rr 3

τέρων

k) Verba ξύλων κυπαρισσίων in Edit. Rom. praetermittuntur.

l) Haec etiam desunt in O.

- τέρων τῶν φύλων. m) O. Ed. Rom. καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δένον ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς τῶν φύλων.
27. קנבמ. A. ὑποθέματα. Σ. βάσεις. O. μεχωνιάθ.
38. קיניק ליקי — — קהנן קנה. ✕ καὶ ἐποίησε δέκα λυτῆρας χαλκῆς, ✕ τεσσαράκοντα βατῆς ὑπέφερε λυτῆρ. n) Σ. καὶ ἐποίησε δέκα λυτῆρας Χαλκῆς, τεσσαράκοντα βατῆς χωρῆντας τὸν λυτῆρα. O. καὶ ἐποίησε δέκα χυτρεκαύλης χαλκῆς τεσσαράκοντα χοεῖς χωρῆντα τὸν ἕνα χυτρεκαυλον.
39. קנב. A. O. νότος. Σ. μεσημβρίας.
40. קיניק. A. Σ. ἀγγιτρα. O. θερμοστρεῖς.
50. קיסו. A. Σ. ταῖς ὑδρίας. O. πρόθυρα.

CAPUT VIII.

2. קיניק. Σ. τῶ ἀρχαίω. O. Αθανί.
22. קנב. O. καὶ ἀνέση. Αλλ. καὶ ἔση.
24. קה קני — — קנה. A. ἃ ἐλάλησεν ἐν τῷ σώματί σου καὶ ἐν χειρί σου πληρώσας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Σ. ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ σώματί σου καὶ ταῖς χερσί σου ἐπετέλεσας ὥσπερ ἔστι σήμερον. O. καὶ γὰρ ἐλάλησας ἐν τῷ σώματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
28. קה קנה קנה — — קנב. O. ἀκήσεν τῆς προσευχῆς. Αλλ. ἀκήσεν τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς.
53. O. Τότε ἐλάλησε — ἐν βιβλίῳ τῆς αᾶδῆς. o)

29. - קנב

m) Coisl. 2. cum hac nota: ἐν τῷ Εξαπλῷ πρὸ τῆς καὶ τῆς οἰκοδομῆ τῆ οἴκου δρυμῆ τῆ Λιβάνου, ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀελευ, ὡς τίθειαι Θεοῦ ἄρτος.

n) Haec Coisl. 2.

o) In haec verba Coisl. 2. haec notat: ταῦτα ἐν τῷ Εξαπλῷ παρὰ μόνους φέρεται τοῖς O.

59. ביום ביום - דבר. O. ἐν ἡμέραι ἐνιαυτῶ. Ἀλλ' ἐν τῇ ἡμέραι αὐτῶ.

CAPUT IX.

15. נחלת. A. Σ. καὶ πλήρωμα.

16. תשן תבול ויהי — — ויהי — — תשן תבול. Ἀλλ' Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου (ἀνέβη) καὶ κατέλαβε τὴν Γάζερ, καὶ ἐπέκλεισε αὐτήν, καὶ τὸν Χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τῇ πόλει ἀπέκλεισε καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστολαῖς τῇ θυγατρὶ αὐτῆς γυναικὶ Σαλωμών. ρ)

CAPUT X.

11. ויהי. A. σέχνα. Σ. θύνα. O. πελεκητά. Coisl. 2. ἀπελέκητα.

15. ויהי. O. ἐμπόρων. Ἀλλ' ἐμπόρων τῶν ῥωποπώλων.

CAPUT XI.

8. ויהי. — — ויהי. A. Σ. θυμώσας καὶ θυμωσάσας. O. αἱ ἐθυμίαν καὶ ἐθυον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν.

14. ויהי. — — ויהי. A. καὶ ἀνέστησε κύριος ἀντικείμενον τῷ Σολομῶν τὸν Δαδὸ τὸν

Rr 4

Iδδ-

ρ) Haec desunt in Ed. Rom. — In hunc porro locum τῶν O. καὶ ναὺν ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμών — — — θαλάσσης ἐν γῆ Ἐδὼμ, haec nota adfertur in Ed. Rom. et in Coisl. 2. πρὸ τῆτων κατὰ ἐν τῷ Εξοπλῶ σὺν ἄλλοις τισὶν καὶ τὰ κατὰ τὸν Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, ὅτι κατέλαβε τὴν Γάζερ, καὶ ἐπέκλεισε αὐτήν, καὶ τὸν χαναναῖον τὸν καθήμενον ἐν τῇ πόλει ἀπέκλεισε, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστολαῖς τῇ θυγατρὶ αὐτῆς, γυναικὶ Σαλωμών. Ταῦτα δὲ παρὰ Θεοδώρητῳ καὶ τισὶν ἀντιγράφοις πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τῆς ναὸς κατὰ, ὡς καὶ ἐκὰς σσημείωται.

Ιδουμαϊόν. Σ. καὶ ἐπήγειρε κύριος ἀντικείμενον τῷ Σαλωμών, τὸν Αδάδ τὸν Ιδουμαϊόν. Ο. καὶ ἤγειρε κύριος σατάν τῷ Σαλωμών τὸν Αδέρ τὸν Ιδουμαϊόν.

36. וַיִּזְכֹּר דָּוִד לְלֵבָיִם — — — וַיִּזְכֹּר דָּוִד לְלֵבָיִם. Α. ἕνεκα τῆς εἰσελάτης τῷ Δαυίδ δέλω με. Σ. ὑπὲρ τῆς διαμέμενι λύχινον Δαυίδ τῷ δέλω με ἔμπροσθεν με. Ο. ὅπως ἢ θείσις (α). θείησις) τῷ δέλω με Δαυίδ πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμῆ.

C A P V T XII.

10. וְכִי יִבְרָךְ אֶתְּךָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיִךְ. Σ. τὸ μικρότατόν με μέλος παχύτερον τῆς ὀσφύος τῆς πατρός με. Ο. ἡ μικρότης με παχυτέρα τῆς ὀσφύος τῆς πατρός με. Σύρος καὶ Ἰωσήπος, ὁ βραχυτάτος με δάκτυλος, παχύτερος τῆς ὀσφύος τῆς πατρός με ἐστίν.

C A P V T XIII.

26. וַיִּזְכֹּר דָּוִד לְלֵבָיִם — — — וַיִּזְכֹּר דָּוִד לְלֵבָיִם. Α. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ κύριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἐλάλησε πρὸς υἱὸς αὐτῆς. ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν. q)

C A P V T XIV. r)

1. וְכִי יִבְרָךְ אֶתְּךָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיִךְ. Ο. Ἐξαπλ. ✕ ἐν ✕ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠξέδωσεν Αβιαὺ υἱὸς Ἰεροβοάμ.

q) Haec defunt in Ed. Rom.

r) Historia quae maximam Capitis XIV. partem complectitur, in Editione Rom. toto caelo differt ab hebr. textu. Primam autem versionem graecam, quam post Hebraicum locamus, habet Editio Rom. in notis, habent item Cod. Alexandrinus aliique: Eratque in Hexaplis, ut indicat scholion

Βασίμ. s) Ο. ἄλλως, καὶ ἠρρώσθησε τὸ παιδάριον αὐτῷ ἀρρώστια κραταιᾷ σφόδρα, καὶ ἐπορεύθη Ιεροβοάμ ἐρωτῆσαι περὶ τῷ παιδαρίῳ. Ἄλλως, καὶ ἠρρώσθησε τὸ παιδάριον Ιεροβοάμ, καὶ Ἀχιά ἦν ἐν Σηλῶ, υἱὸς ἕ. ἐτῶν. καὶ ῥῆμα κυρίῳ μετ' αὐτῷ· καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῷ ἠμβλυώπεν.

2. וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע אֶת הַמִּלִּינָה — — וְעָבַר יְרֵמְיָהוּ.

Ο. Εξαπλ. ✕ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτῷ εἶπεν Ιεροβοάμ, ✕ ἀνάστηθι, καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ ἔ γνώσονται ὅτι ✕ σὺ γυνὴ Ιεροβοάμ. καὶ πορεύθητι εἰς Σηλῶ. ἰδὲ ✕ ἐκεῖ Ἀχιά ὁ προφήτης. αὐτὸς ἐλάλησεν ἐπ' ἐμὲ ✕ τῷ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν λαὸν τῶταν. Ο. ἄλλως, καὶ εἶπε πρὸς Ἀνῶ τὴν γυναῖκα αὐτῷ· ἀνάστηθι, πορεύε, ἐπερώτησον τὸν θεὸν περὶ τῷ παιδαρίῳ εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀρρώστιας αὐτῷ. καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν Σηλῶμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀχιά, καὶ ἔτος ἦν υἱὸς ἐξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα κυρίῳ μετ' αὐτῷ.

3. וְעָבַר יְרֵמְיָהוּ — — וְעָבַר יְרֵמְיָהוּ. Ο. Εξαπ.

✕ καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρα σου ✕ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ✕ θεῷ ἀρετῆς, καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτῷ, καὶ ✕ σαφίδας, καὶ ζάμνον μέλιτος, καὶ ἐλεύση πρὸς ✕ αὐτόν·

R 5

lion Editionis Rom. in fine Capitis praecedentis post verba, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, vbi sic legitur, μετὰ τῆτο ἐν τῷ Εξαπλῷ κᾶται τὰ κατὰ τὴν νόσον καὶ τὴν τελευταίαν Ἀβιά τῷ υἱῷ Ιεροβοάμ μετὰ ἀσερισκῶν. Codex vero Regius hanc notam habet: δῆλον ὅτι ἢ κατὰ τῷ παιδίῳ ἀπόφασις, ὡς ἐν τῷ Εξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβετέροις τῶν ἀντιγράφων κᾶται, μετὰ τὴν ἐπὶ ταῖς δαμάλεσιν ἀσεβῶσαν γέγονε: Et haec etiam Coisl. 2.

s) Post hexaplarum versionem locamus eam, quae in Editione Rom. fertur. Deinde aliam quae extat in Codice Reg. de quo frequenter egimus. — In quinque sequentibus versibus eandem τῶν Ο. Romanam subiungimus hexaplarī A. sexto autem versu ita variat Romana, vt non potuerit ad singulos versus distribui: sed ad calcem reiecta est.

✠ αὐτόν· αὐτὸς ἀναγγελεῖ σοι τί ἔσται τῷ παιδίῳ.
 Ο. ἄλλως, καὶ εἶπεν Ιεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα
 αὐτῆ· ἀνάστηθι, καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σε τῷ
 ἀνθρώπῳ τῆ δεξιᾶ ἄρτους, καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις
 αὐτῆ· καὶ σαφυλὴν καὶ σάμνον μέλιτος.

4. וַיִּשְׁמַע יְהוֹנָדָב — — — שָׁמַע יְהוֹנָדָב שָׁמַע

Ο. Εξαπλ. ✠ καὶ ἐποίησεν ἔτω ἡ γυνὴ Ιεροβοὰμ,
 ✠ καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλῶ. καὶ εἰσῆλθεν
 ✠ εἰς τὸν οἶκον Αχιά. καὶ ὁ ἀνθρώπος πρεσβύτερος
 ✠ τῆ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπην οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ
 ✠ ἀπὸ τῆ γήραος αὐτῆ. Ο. ἄλλως, καὶ ἀνέστη ἡ
 γυνὴ, καὶ ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἄρτους καὶ
 δύο κολλύρια, καὶ σαφυλὴν καὶ σάμνον μέλιτος τῷ
 Αχιά. καὶ ὁ ἀνθρώπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλ-
 μοὶ αὐτῆ ἠμβλυώπην τῆ ἰδεῖν καὶ ἀνέστη ἐκ Σαριεζά,
 καὶ πορεύεται.

5. וַיִּקְרָא יְהוָה — — — וַיִּקְרָא יְהוָה וַיִּקְרָא

Ο. Εξαπλ. ✠ καὶ εἶπε κύριος πρὸς Αχιά·
 ✠ ἰδὲ ἡ γυνὴ Ιεροβοὰμ εἰσέρχεται τῆ ἐκζητήσασθαι
 ✠ ῥῆμα παρὰ σὲ ὑπὲρ υἱῆ αὐτῆ, ὅτι ἀρρώστος
 ✠ ἐστὶ κατὰ τῆτο καὶ κατὰ τῆτο λαλήσεις πρὸς
 ✠ αὐτήν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσερχεσθαι αὐτήν,
 ✠ καὶ αὐτὴ ἀπέξενετο. Ο. ἄλλως, καὶ ἐγένετο
 ἐλθέσης αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν πρὸς Αχιά τὸν Σηλω-
 νίτην, καὶ εἶπεν Αχιά τῷ παιδαρίῳ αὐτῆ, Ἐξελθε
 θὴ εἰς ἀπαντήν Ἀνώ τῇ γυναικὶ Ιεροβοὰμ, καὶ ἔρεῖς
 αὐτῇ εἰσελθε καὶ μὴ σῆς.

6. וַיִּשְׁמַע יְהוָה — — — וַיִּשְׁמַע יְהוָה וַיִּשְׁמַע

Ο. Εξαπλ. ✠ καὶ ἐγένετο ὡς ἠκασεν Αχιά τὴν
 ✠ φωνὴν τῶν ποδῶν αὐτῆς, εἰσερχομένης αὐτῆς ἐν
 ✠ τῷ ἀνοίγματι· καὶ εἶπεν, εἰσελθε, γυνὴ Ιερο-
 ✠ βοὰμ, ἵνα τι τῆτο σὺ ἀποξενῶσαι; καὶ ἐγὼ εἶμι
 ✠ ἀπόσολος πρὸς σὲ σκληρός. Ο. ἄλλως, ὅτι
 τάδε λέγει κύριος, σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστέλλω ἐπὶ σέ.
 καὶ

καὶ εἰσῆλθεν Ἀνὴ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τῷ θεῷ, καὶ
εἶπεν αὐτῇ Ἀχιά, ἵνα τί ἐνήνοχάς μοι ἄρτες, καὶ
σαφυλὴν, καὶ κολλύρια, καὶ σάμνον μέλιτος.

7. לַנְּרִישׁ עָמִי לַע נְגִיד — — עֲבַרְיֵל יִרְמִיָּהוּ לְכֹ.

Ο. Εξαπλ. ✕ πορευθεῖσα εἶπον τῷ Ἱεροβοάμ. τάδε
✕ λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἀνθ' ἃ ὅσον ὑψωσά
✕ σε ἀπὸ μέσσω τῷ λαῷ, καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον
✕ ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραήλ.

8. בְּעִנִּי בְּעִנִּי רַק הַיְשָׁל — — הַכְּלִמְתִּי-הֵנּוּ עֲרִירִי.

Ο. Εξαπλ. ✕ καὶ ἔρρηξα τὸ βασίλειον ἀπὸ οἴκου
✕ Δαυὶδ, καὶ ἔδωκα αὐτό σοι, καὶ ἐκ ἐγένεω ὡς
✕ δούλος μου Δαυὶδ, ὅς ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου,
✕ καὶ ὅς ἐπορεύθη ὀπίσω μου ἐν πίστει καρδίᾳ αὐτῷ
✕ τῷ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου.

9. נִגְדִי יִרְמִיָּהוּ תְּכַלְּשֶׁה יִרְמִיָּהוּ — — תִּישָׁל עֲרִירִי.

Ο. Εξαπλ. ✕ καὶ ἐπονηρεύσω τῷ ποιῆσαι παρθε
✕ πάντας ὅσοι ἐγένοντο εἰς πρόσωπόν σου, καὶ
✕ ἐπορεύθης· καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεὸς ἑτέρας
✕ καὶ χωνευτὰ τῷ παροργίσει με, καὶ ἐμὲ ἔρρι-
✕ ψας ὀπίσω σου.

10. מִנְּה-עַר לְלֵה הַנֶּגֶד יְבַרַּךְ כַּנְּנִי מִבֵּיָּהוּ.

Ο. Εξαπλ. ✕ διὰ τῆτο ἰδὲ ἐγὼ ἄγω κακίαν πρὸς
✕ οἶκον Ἱεροβοάμ, καὶ ἐξολοθρεύσω τῷ Ἱεροβοάμ
✕ ἔρῃντα πρὸς τοῖχον, ἐπεχόμενον καὶ καταλα-
✕ λειμμένον ἐν Ἰσραήλ, καὶ ἐπιλέξω ἐπὶ οἴκου Ἱερο-
✕ βοάμ καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος, ἕως τελαιω-
✕ θῆναι αὐτόν.

11. כִּי-יִהְיֶה דָּבָר — — עֲבַרְיֵל תִּמְתֵּהוּ.

Ο. Εξαπλ. ✕ τὸν τεθνηκότα τῷ Ἱεροβοάμ ἐν τῇ
✕ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνη-
✕ κότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγεται τὰ πετεινὰ τῷ
✕ ἔρανθ' ὅτι κύριος ἐλάλησε.

12. ומת הילד — — כי קומי לך. O. Εξαπλ.

✕ καὶ σὺ ἀναστᾶσα πορεύθητι εἰς οἶκόν σε, ἐν τῷ
✕ εἰσερχεσθαι τὰς πόδας σε. τὴν πόλιν ἀποθανεῖ-
✕ ται τὸ παιδάριον.

13. וירבו בני ישראל — — לך-לך וירבו. O. Εξαπλ.

✕ καὶ κόψονται αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ,
✕ καὶ θάψουσιν αὐτὸν, ὅτι ἔτος μόνος εἰσελεύ-
✕ σεται τῷ Ἱεροβοάμ πρὸς τάφον. ὅτι εὗρέθη ἐν
✕ αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τῆς κυρίας θεῶ Ἰσραὴλ ἐν
✕ οἴκῳ Ἱεροβοάμ.

14. ויהי היום ומה גם-הנה — — לו יהיה ויהי. O. Εξαπλ.

✕ καὶ ἀναστήσει κύριος ἑαυτῷ βασιλέα
✕ ἐπὶ Ἰσραὴλ, ὃς πλήξει τὸν οἶκον Ἱεροβοάμ ταύτη
✕ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἔτι καὶ γε νῦν.

15. וכעסו — — — לך-הנה ויהי ויהי. O. Εξαπλ.

✕ καὶ πλήξει κύριος τὸν
✕ Ἰσραὴλ καθὼς κινεῖται ὁ καλάμος ἐν ὕδατι, καὶ
✕ ἐκτιλεῖ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνω τῆς χθονὸς τῆς
✕ ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἴδωκε τοῖς πατράσιν αὐτῶν,
✕ καὶ λικμήσει αὐτὰς ἀπὸ πέραν τῆς ποταμῆ ἀνθ'
✕ ἢ ὅσον ἐποίησαν τὰ ἄλσῃ αὐτῶν παρεργίσαν-
✕ τες τὸν κύριον.

16. וירבו-הנה וירבו — — — לך-הנה ויהי. O. Εξαπλ.

✕ καὶ δώσει κύριος τὸν Ἰσραὴλ χάριν
✕ ἀμαρτῶν Ἱεροβοάμ, ὡς ἡμαρτε καὶ ὡς ἐξήμαρ-
✕ τεν Ἰσραὴλ.

17. והנה ער מה — — — הנה ויהי. O. Εξαπλ.

✕ καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ Ἱεροβοάμ· καὶ
✕ ἐπορεύθη εἰς Σαριζά (Θερσαζά) καὶ ἐγένετο
✕ ὡς εἰσῆλθεν ἐν τῷ προθύρῳ τῆς οἴκου, καὶ τὸ
✕ παιδάριον ἀπέθανε.

18. ויבררו יתרו — — ביד-עברו יתרו הנביא.

O. Εξαπλ. ✕ ἔθαψαν αὐτὸ, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸ
✕ πᾶς Ἰσραὴλ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν
✕ χειρὶ δούλου αὐτοῦ Ἀχιά τῷ προφῆτῃ.

19. ויחרי דברי ירבעם — — למלכי ישראל.

O. Εξαπλ. ✕ ἢ περισσὸν ῥημάτων Ἰεροβοάμ, ὅσα
✕ ἐπολέμησεν, ὅσα ἐβασίλευσεν, ἰδὼν αὐτὰ γε-
✕ γραμμένα ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων τῶν ἡμερῶν βα-
✕ σιλείων Ἰσραὴλ.

20. ויחרי ירבעם — — רב בני יתרו.

O. Εξαπλ. ✕ καὶ αἱ ἡμέραι, αἷς ἐβασίλευσεν Ἰερο-
✕ βοάμ, εἴκοσι καὶ δύο ἔτη. καὶ ἐκοιμήθη μετὰ
✕ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ναδάβ υἱὸς
✕ αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

O. ἄλλως, a versu 6. ad 21. τάδε λέγει κύριος, ἰδὲ
σύ ἀπελεύσῃ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἔσῃ εἰσελθούσα εἰς τὴν
πόλιν εἰς Σαριζά, καὶ τὰ κοράσια σου ἐξελεύσονται
σοι εἰς συνάντησιν, καὶ ἐρῶσί σοι, τὸ παιδάριον
τέθνηκεν· ὅτι τάδε λέγει κύριος, ἰδὲ ἐγὼ ἐξολο-
τρεύσω τῷ Ἰεροβοάμ ἐρχόμενα πρὸς τοῖχον, καὶ
ἔσονται οἱ τεθνηκότες τῷ Ἰεροβοάμ ἐν τῇ πόλει,
καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ
ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τῷ ἐραῖ. καὶ τὸ
παιδάριον κόψεται, εἰ καὶ κύριε, ὅτι εὗρέθη ἐν αὐτῷ
ῥῆμα καλὸν περὶ τῷ κυρίῳ. καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ
ὡς ἠκέσσε. καὶ ἐγένετο ὡς εἰσηλθεῖν εἰς τὴν Σαριζά,
καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε· καὶ ἐξῆλθεν ἡ κρᾶυγή
εἰς ἀπαντήν.

27. ויחרי ירושלים — — ל. A. πρὸς θάλαμον τῶν
τρεχόντων. Σ. εἰς τὸν τόπον ὅπερ οἱ παρατρέχοντες.

O. Coisl. 2. εἰς τὸ θεκρὸν τῶν παρατρέχοντων.

O. Ed. Rom. οἱ ἠγόμενοι τῶν παρατρέχοντων.

C A P V T XV.

4. וַיִּרְחַם יְהוָה אֶת-דָּוִד. — — כִּי יִרְחַם לְבָבוֹ. A. ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν κύριος ὁ Θεὸς αὐτῷ λύχνον ἐν Ἱερουσαλήμ τῷ ἀναστῆσαι τὸν υἱὸν αὐτῷ μετ' αὐτόν. Σ. ἀλλὰ διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν κύριος ὁ Θεὸς αὐτῷ λύχνον ἐν Ἱερουσαλήμ ὥστε σῆσαι τὸν υἱὸν αὐτῷ μετ' αὐτόν. τ) O. Θ. ὁμοίως οἱ γ'. ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ κύριος ὁ Θεὸς κατάλειμμα ἐν Ἱερουσαλήμ, ἵνα σῆσῃ τὰ τέκνα αὐτῷ μετ' αὐτόν.
5. וַיִּרְחַם יְהוָה אֶת-דָּוִד. — — כִּי יִרְחַם לְבָבוֹ. A. ἔκτος ἐν ῥήματι Οὐρίθ τῷ Χετ'λαίθ. καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ροβοάμ, καὶ μεταξὺ Ἱεραβοάμ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῷ. υ)
9. וַיִּרְחַם יְהוָה אֶת-דָּוִד. O. ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ. A. ἐν ἔτει εἰκοστῷ. x)
12. וַיִּרְחַם יְהוָה אֶת-דָּוִד. O. Γ. τὰς τελέτας, ὁμοίως οἱ Γ. A. τὰς σηλαάς.
13. וַיִּרְחַם יְהוָה אֶת-דָּוִד. καὶ τὴν Μαλχά (l. Μααχα) ὁμοίως οἱ Γ. O. Ανά.
14. וַיִּרְחַם יְהוָה אֶת-דָּוִד. — — כִּי יִרְחַם לְבָבוֹ. A. — ἡ καρδία Δαὶ ἦν τελεία μετὰ κυρίθ. Σ. τὰ δὲ ὑψηλαί εἰ περιηρέθη· ἡ μέντοι καρδία Δαὶ ἦν τελεία. O. τὰ

τ) Haec Coisl. 2. Quod autem dicitur O. Θ. ὁμοίως οἱ γ'. si non est mendum, significat, vt puto, tres Interpretes vt LXX vertere, quod saepe dicitur, vt plerumque vidimus, cum paruum inter interpretes discrimen deprehenditur. Ed. Rom. paulum variat.

υ) Haec in textu LXX. desiderabantur: et in Editione Rom. inter notas, inque MSS. quibusdam in ipso textu leguntur ex alio interprete, vt videtur, excerpta.

x) Alex. ἀποστῆ mendose.

Ο. τὰ δὲ ὑψηλά ἐκ ἐξῆρε· πλὴν ἡ καρδία Ἀσα ἦν
τελεία μετὰ κυρία πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῆ.
Θ. πλὴν ἡ καρδία Ἀσα ἦν τελεία μετὰ κυρία πά-
σας τὰς ἡμέρας.

18. ויויח-בן ברמן-בן. Ο. υἱὸν Ταβερεμα υἱῶ Ἀζίν.
Ἀλλ. υἱὸν Ταβ ἐν Ραμάν, γ) υἱῶ Ἀζαήλ.

27. ויכהו. Ο. καὶ ἐχάραξεν αὐτόν. Ἀλλ. καὶ ἐπε-
χαρακάωσεν. ζ) Ἀλλ. καὶ ἐπάταξεν αὐτόν.

C A P V T XVI.

9. ומי עברו עליו עשרה. Ο. καὶ συνέτριψεν ἐπ'
αὐτόν Ζαμβρί. Ἀλλ. καὶ συνέτριψεν ἐφ' ἑαυτὸν τὲς
παῖδας αὐτῆ καὶ Ζαμβρί.

24. ויחשו. Ο. Σεμερών. Ἀλλ. Σαμαρείας. Ἀλλ.
Σομορών.

25. ויהיה. Ο. ταῖς ἀμαρτίαις. Ἀλλ. τοῖς ματαίοις.

33. ויהיו. Ο. καὶ προσέθηκεν. Ἀλλ. καὶ ἐπλεόνασεν.

C A P V T XVII.

6. ובשר בערב — — והערבים. Α. Σ. Θ. καὶ οἱ
κόρακες α) ἔφερον αὐτῶ. ἄρτον καὶ κρέας τὸ πρῶτ'
καὶ ἄρτον καὶ κρέας τὸ δεῖλης. Ο. καὶ οἱ κόρακες
ἔφερον αὐτῶ ἄρτους τοπρῶτ', καὶ κρέα τοδείλης.

12. תפסו. Α. ἐν τῇ ληκυθία. Ο. ἐν τῷ καψάκη.
Ἀλλ. καμψάκη.

20. ויהיו

γ) Legit ille ויחשו - בן.

ζ) Videtur mendose positum.

α) Coisl. 2. οἱ Γ. καὶ οἱ κόρακες &c. vt Regius Α. Σ. Θ.
ἄρτον καὶ κρέας τὸ &c. Hinc vides Οἱ Γ. significare Α. Σ. Θ.

20. בנה-הן תימהל — — — בגת יהי הנה יהי.
 Αλλ. ὦ κύριε ὁ θεός μου, εἰ ἔτι καὶ τὴν χεῖραν ἢ
 παροικῶ ἐκάρκωσας, ὥστε ἀνελεῖν τὸν υἱὸν αὐτῆς.
 In O. vacat.
21. יהלך-לע. O. τῷ παιδαρίῳ. Αλλ. τῷ μετράκιῳ.

CAPVT XVIII.

5. בנה-מן. O. ἀπὸ τῶν σκητῶν. Αλλ. ἀπὸ
 τῶν κτηνῶν.
21. סוססה — — סנה תימ-ע. Σ. ἕως τότε
 ὑμεῖς χωλαίνετε ἐπὶ δυσὶν ἀμφιβόλως. O. ἕως
 τότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέρωθεν ταῖς ἐγνάσις.
25. תהנה הפר ככל יהוה. Α. ἐπιλέξαθε ἑαυτοῖς
 τὸν δάμαλιν τὸν ἕνα. Σ. ἐπιλέξαθε ἑαυτοῖς τὸν
 βῆν τὸν ἕτερον. O. ἐκλέξαθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον
 τὸν ἕνα.
- Πίονα παρ' ἐδενὶ κείταμ ἐν τῷ Εξάπλω. b)
27. תיש-כי. Α. ὅτι ὁμιλία αὐτῶ. Σ. ὅτι ὁμιλεῖ.
 O. ὅτι ἀδολεχία αὐτῶ ἔστι.
28. סוששכ. Α. κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν. Σ. καὶ θῶς
 ἔθος αὐτοῖς. O. κατὰ τὸν ἔθισμόν αὐτῶν.
29. תע-תנה לק-תנה. Αλλ. καὶ ἐκ ἧν φωνή, καὶ
 ἐκ ἧν ἀκρόασις. c)

CAPVT

b) Coisl. 2. hac nota significat vocem, *pinguem*, apud neminem exstare in Hexaplo, quo indicatur in quibusdam Exemplaribus haberi.

c) Haecque desiderantur in Editione Rom. in quibusdam MSS. et in notis eiusdem. Ed. Romanae feruntur.

CAPUT XIX.

5. חתה חתה. Α. (ὑποκάτω) ἄρκευθον. Σ. (ὑποκάτω) σκέπειν. Ο. ὑπὸ φυτόν. Ἀλλ. ὑποκάτω Ραθμέν.

CAPUT XX. d)

10. חלעש. Ο. ἀλώπεξι. Ἀλλ. ταῖς δραξι.
 13. חתה חתה - כל - חתה. Ο. τὸν ὄχλον. Ἀλλ. πάντα τὸν ἦχον.
 14. חתה חתה חתה. Σ. διὰ παιδαρίων τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως. Ο. ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν.
 28. חתה חתה. Α. Σ. Ο. Θ. θεὸς κοιλάδων.
 31. חתה חתה חתה. Ο. οἶδα. Ἀλλ. ἰδὲ δὴ οἶδαμεν.
 38. חתה חתה חתה חתה. Α. καὶ ἐσκαλεύσατο ἐν σποδῶ ἐπὶ ὀφθαλμὸς αὐτῆ. Σ. καταπασάμενος σποδῶ κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆ. Ο. καὶ κατεδήσατο ἐν τολαμῶνι τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῆ.
 40. חתה חתה חתה. Ο. ἰδὲ καὶ τὰ ἔνεδρα. Ἀλλ. ἰδὲ σὺ δικασῆς.
 43. חתה חתה. Σ. διατεταραγμένος καὶ σκυθρωπαῖζων. Ο. συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος.

CAPUT XXI.

4. חתה חתה חתה חתה — — חתה חתה. Ἀλλ. καὶ ἦλθεν Αχαιάβ εἰς οἶκον αὐτῆ συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυ-

d) Hoc Caput in Editione Rom. inuerso ordine post sequens iacet. Huius vero praeposteri ordinis occasione in Regio Codice legitur: ταῦτα ἐν τῷ Εξαπλῷ πρὸ τῆς κατὰ τὸν Ναβεθαί ἱστορίας κᾶται. Nimirum historia obsessae a Syris Samariae ante historiam Naboth in hebr. et in Hexaplis iacebat, secus quam in LXX interpretibus, vbi praeposterus ordo.

ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ᾧ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν
Ναβεδαϊὶ ὁ Ἰσραηλίτης, καὶ εἶπεν, ἔδωσω σοι
τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου.

7. לנהשי - הו הכהמ הושה. O. ποιεῖς βασιλέα ἐπὶ
Ἰσραήλ. Αἰ. ποιεῖς βασιλεὺς Ἰσραήλ.

27. ונה גלהו. O. καὶ ἐπορεύθη. Αἰ. καὶ ἐπορεύθη
κεκλιμένος. e)

CAPUT XXII.

16. גניבמ — — המכ - נה. A. ἕως πόσων καθύ-
δων ἐγὼ ὀρκίζω σε. Σ. O. ποσάκεις ἐγὼ ὀρκίζω σε.
O. Αἰως, ἔτι δις ἐγὼ ὀρκίζω σε.

35. המכה - כה. O. τὸ αἷμα τῆς τρυπῆς. Αἰ. τὸ
αἷμα ἐκ τῆς τρυπῆς. f)

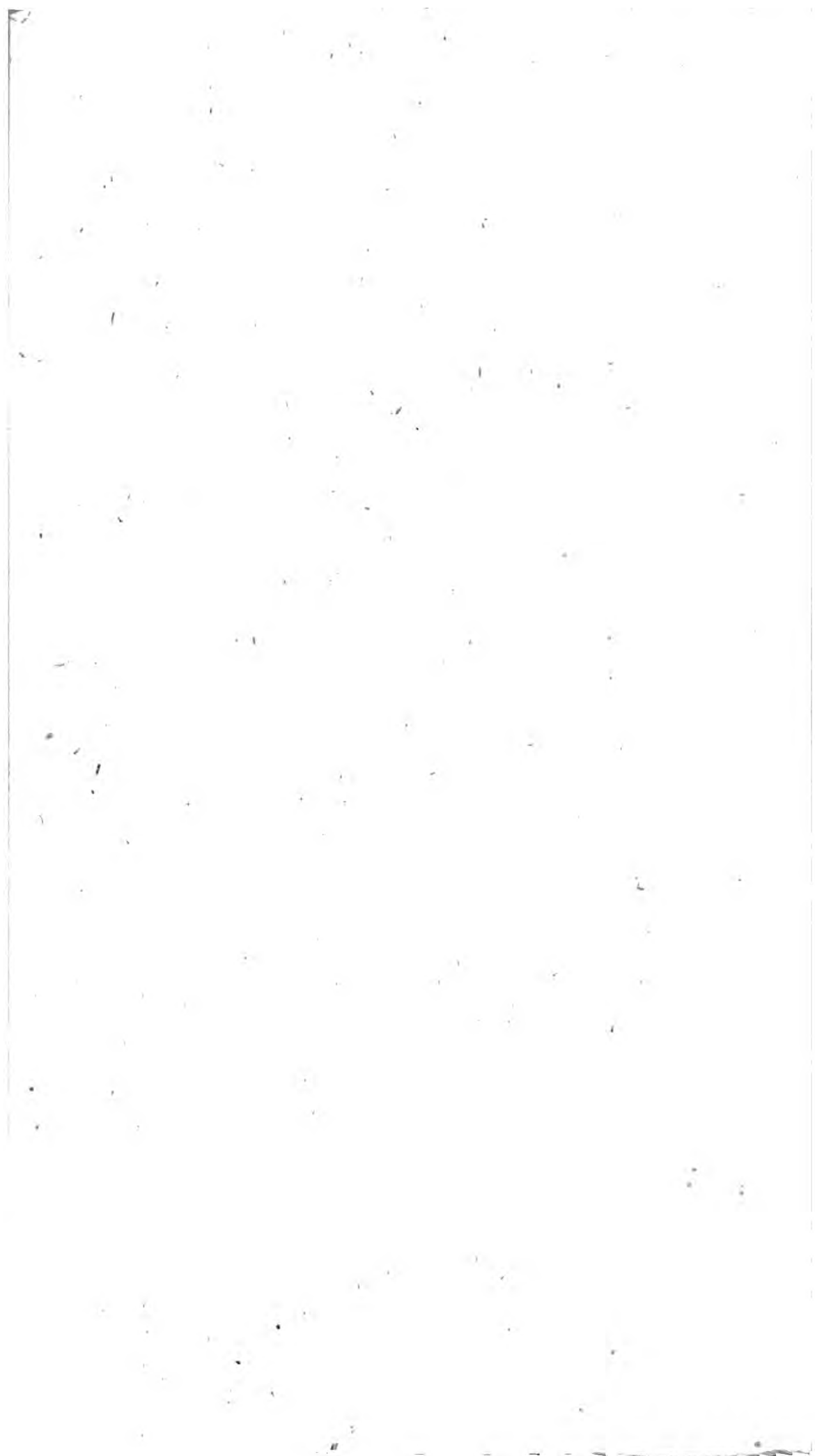
LIBER

e) Complut. habet κενυφίς.

f) Sic MSS. quidam et in notis Editionis Rom. In textu
autem, τὸ αἷμα ἀπὸ τῆς πληγῆς.

LIBER IV.

R E G V M.

LIBER IV. REGVM.

CAPVT I.

2. ויחל בלע — — ויחל בלע. Α. και ἔπεσεν Ααζία
περὶ τὸν κιγκλιδωτὸν ἐν τῷ ὑπερώῳ αὐτῆ. Σ. και
ἔπεσεν Οχοσίας δι' ἐξώστρας αὐτῆ ἕσσης ἐν τῷ
ὑπερώῳ αὐτῆ. Ο. και ἔπεσεν Οχοσίας διὰ τῆ
δικτυωτῆ τῆ ἐν τῷ ὑπερώῳ αὐτῆ.

ויקרא יהוה — — ויקרא יהוה. Εβραῖος, Βαβαῖλ
Ζεβὲθ ἔλωη ἔκρον. Α. πορευθέντες ἐκζητήσατε ἐν
Βαβαῖλ Ζεβὲθ Θεῷ Ακκαρών. Σ. Απελθόντες πύ-
θεθε παρὰ πῆ Βεελζεβὲθ Θεῷ Εκρών. Ο. δεῦτε
και ἐπιζητήσατε ἐν τῷ Βαβαῖλ μυῖαν Θεὸν Ακκαρών.
Coisl. 2. Σ. και ἀπέστειλεν ἀγγέλους και εἶπε πρὸς
αὐτῆς· δεῦτε και ἀναζητήσατε ἐν Βαβαῖλ μυῖαν Θεὸν
Ακκαρών, εἰ ζήσομαι. a)

CAPVT II.

9. וילך יהוה — — וילך יהוה. Ο. γενηθήτω δὴ
διπλαῖ ἐν πνεύματί σου ἐπ' ἐμέ. Αλλ' γενηθήτω τὸ
πνεῦμα τὸ ἐπὶ σοὶ δισσωῶς ἐπ' ἐμέ.

14. ויהוה יהוה — — יהוה. Α. πῆ κύριος ὁ Θεὸς
Ηλία, καίπερ αὐτός; Σ. πῆ κύριος ὁ Θεὸς, Ηλὶς
και νῦν; Ο. πῆ ὁ Θεὸς Ηλὶς ἀφφώ.

יהוה-יהוה. Αλλοι; κρύφιος. b) Ο. ἀφφώ.

Ss 3

CAPVT

a) Hic vides ex eodem Coisl. alteram Symmachi inter-
pretationem pleniorē ea, quae primo loco ponitur, nempe
ex altera, ut videtur, Symmachi Editione desumptam.

b) Quid de hoc loco dicam? Suspectum mihi est, ὁ
κρύφιος, id sonat, occultus, latens. Usurpatur autem eo
sensu

CAPVT III.

4. קרנ. A. ἦν ποιμνιοτρόφος. Σ. ἦν τρέφων βοσκήματα. Αἱρι, ἀρχιποίμην. Ο. νοκῆδ.
 14. נשנ נני. Ο. ἐγὼ λαμβάνω. Αἱ. ἐγὼ ἐδυσσωπέμην.
 21. הלענר. Ο. καὶ εἶπον, ᾧ. Αἱ. καὶ ἐπείνω. c)

CAPVT IV.

34. ויחזק עליו ידו על-לדו. Αἱ. καὶ τὰ ἴχνη αὐτῆ ἐπὶ τὰ ἴχνη αὐτῆ, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτόν. Ο. καὶ τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆ, καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτόν.
 35. ויחזקו. τὸ Εβραϊκὸν ἐγκαῖδ. Α. ἐνέπνευσεν ἐπ' αὐτόν. Σ. ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. ἐνεφύσησεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. συνέκυψεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. διέκαμψεν ἐπ' αὐτόν. Ο. συνέκαμψεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. συνεκάλυψεν. τὸ Εβραϊκὸν, ἐνεγύωσεν. (Αἱ. ἐνεγυῖωσεν.) ἐπ' αὐτόν. Coisl. 2. Α. ἐνέπνευσεν. Σ. ἐπέπεσεν. Ο. marg. συνέκυψεν. In textu, διέκαμψεν. τὸ Εβρ. Ουιεγάε. d)
 39. תרמ. Ο. Ἀρίωθ. Αἱ. ἀγριολάχανα.
 תגרד. Α. βοτάνην ἀγρίαν. Ο. τολύπην ἀγρίαν. Αἱ. κολοκυνθίδα.

CAPVT

sensu quo Graeci dicunt ὁ δᾶνα. Itaque Ruth 4. ad וְהָיָה קוֹרְבָן quaedam Editiones habent κρύφα. Sic Drusus. — Supra vidimus Aquilam et Symmachum longe alia interpretatione vsos esse.

c) Sic Editio Rom. in notis recte. Nam prior lectio εἶπον ᾧ, vitio facta videtur ex ἐπείνω.

d) Tanta interpretationum diuersitas vel ex variis interpretum versionibus prodit, vel ex Scholiis posterioris aetis.

CAPUT V.

1. נבצ-רש. Ο. ἄρχων. Ἀλλ. ἀρχιερατής.
2. םיריג ינח םרר. Ο. καὶ Συρία ἐξῆλθον μονόζωνοι. Ἀλλ. ἐκ Συρίας ἐξῆλθον μονόζωνοι περατήριον. Ἀλλ. καὶ Συρία ἐξῆλθε μονόζωνοι περατήριον.
7. םיהלה. Ο. ὁ Θεός. Ἀλλ. μὴ Θεός.
17. םירר-רמ נש. Ο. γόμος, ζεύγος ἡμιόνων. Ἀλλ. γόμος ζεύγος ἡμιόνων.
18. רמ ביתי תהיה. Ο. καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ Ρεμμαίν. Ἀλλ. καὶ προσκυνήσω ἅμα αὐτῷ κύρκῳ τῷ Θεῷ.
19. רררר. Ο. Δεβραθαὶ τῆς γῆς. Ἀλλοι, Χαβραθαὶ τῆς γῆς.
26. םירר םירר. Ο. τὰ ἱμάτια καὶ ἐλαιῶνας. Ἀλλ. τὰ ἱμάτια, ἵνα κτήσῃ ἐλαιῶνας. Ἀλλ. τὰ ἱμάτια, καὶ λήψῃ ἐν αὐτοῖς κήπες καὶ ἐλαιῶνας.

CAPUT VI.

5. ררר. Ο. κεκρυμμένον. Ἀλλ. κεχρησμένον. Ἀλλ. κεχρησμένον.
8. ררר ררר ררר. Α. εἰς τὸν τόπον τὸν δεῖνα. Σ. εἰς τὸν τόπον ἐκ οἰδᾶ τινά. Ο. εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ Ελμωνί. Ο. ἄλλ. εἰς τὸν τόπον Φελωνί Ελμωνι. Θ. εἰς τὸν τόπον τὸν Ελμωνί. Coisl. 2. Α. πρὸς τὸν τόπον δεῖνα τόνδε τινά. Σ. κατὰ τόπον τόνδε. Ο. εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ Ελμωνί.
32. םיררר. Ο. εἰ εἶδετε. Ἀλλ. μὴ οἶδατε.

CAPUT VIII.

1. ררר ררר — — ררר ררר. Α. ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι σὺ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκησον ἐ
- § 4
- παροι-

παροικήσεις. Σ. ἀνάστῃσα ἀπέλθε σὺ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν εὗρης παροικεῖν. Ο. Ἐξαπλ. καὶ πορεύεσθ σὺ καὶ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν παροικήσης. Ο. Ed. Rom. ἀνάστηθι καὶ δεῦρο σὺ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν παροικήσης. Θ. ἀνάστηθι, δεῦρο σὺ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν παροικεῖς.

7. דרמ-לחמ דה-בן. Α. Σ. Ο. Θ. καὶ ὁ υἱὸς Ἀδάδ βασιλεὺς Συρίας. Ο. Ed. Rom. καὶ ὁ υἱὸς Ἀδερ βασιλεὺς Συρίας.

11. שב-ען עשי. Ἀλλ. καὶ ἔκειτο τὰ δῶρα ἕως ἔσάπρησαν. Ο. καὶ ἔθνηκεν ἕως αἰχύνης.

15. רבבנה קרי. Α. Σ. καὶ ἔλαβε τὸ σφῶμα. Ο. Θ. καὶ ἔλαβε τὸ μαχβάς.

CAPVT IX.

13. תלמח — — דהמח. Α. καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ ἱμάτιον αὐτῶ, καὶ ἔθνηκεν ὑποκάτω αὐτῶ πρὸς ὁσῶδες τῶν ἀναβαθμῶν. Σ. ταχύναντες καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτῶ, καὶ ἔθνηκεν ἐπ' αὐτῶν, ἐφ' ἓνα τῶν ἀναβαθμῶν. Ο. Θ. καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτῶ, καὶ ἔθνηκεν ὑποκάτω αὐτῶ ἐπὶ γαρεῖμ ἓνα τῶν ἀναβαθμῶν. In Edit. Rom. deest ἓνα.

20. דהנח דהנח — — דהנח דהנח. Α. καὶ ἡ ἔλασις ὡς ἔλασις Ἰηῶ υἱῶ Ναμεσί ὅτι ἐν παραπληξία ἔκαύει. Σ. καὶ ἡ ἀγωγή ὡς ἀγωγή Ἰηῶ Ναμεσί, ὅτι ἀτάκτως ἄγει. Ο. καὶ ὁ ἄγων ἦγεν τὸν Ἰηῶ υἱὸν Ναμεσί, ὅτι ἐν παραλλαγή ἦγεν. Ed. Rom. ἐγένετο. Θ. καὶ ἡ ἀγωγή Ἰηῶ Ναμεσί ὅτι ἐν παραλλαγή ἦγεν.

C A P V T X.

10. לֹדֵי לָל כִּי נִרְמַן יָגִי. Α. γινώτε καίπερ ὅτι ἔπεσῆταμ. Σ. ἴδετε ἔν νῦν ὅτι ἔπεσῆταμ. Ο. ἴδετε ἀφφῶ ὅτι ἔπεσῆταμ.
11. וַיִּמְדְּעוּ. Ο. καὶ τὰς γνώσῃς αὐτῶ. Ἄλλοι, καὶ τὰς γνώσῃς αὐτῶ.
12. קָרַךְ-בֵּיחַ. Α. οἴκῳ κάμψεως. Σ. οἴκῳ ἐκάσων. Ο. ἐν Βαιθακάθ.
15. וַיְבַרְכֵהוּ וַיְבַרְכֵהוּ — — נַחֲמֵהוּ. Σ. εὔρε τὸν Ἰωναδάβ υἱὸν Ρηχαῖβ ἀπαντῶντα αὐτὸν, (lege αὐτῶ) ἵνα εὐλογῆσῃ αὐτόν. Ο. καὶ εὔρε τὸν Ἰωναδάβ υἱὸν Ρηχαῖβ εἰς ἀπάντησεν αὐτῶ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν.
27. תַּרְמַחְמַחֵל. Ο. εἰς λατρῶνας. Ἄλλ. εἰς κοπρῶνας. Ἄλλ. εἰς λατρῶνας.

C A P V T XI.

4. וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא — — תַּיְבִישָׁה הַנְּשִׁיבָה. Α. καὶ ἔλαβε τὰς ἀρχοντας τῶν ἑκατοντάδων καὶ τὰς τρέχοντας, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὰς πρὸς οἶκον κυρίου. Σ. τῶ δὲ ἔτει ἑβδόμῳ ἀπέσειλε Ἰωδαὲ καὶ ἔλαβε τὰς ἑκατοντάρχους, καὶ τὰς παρατρέχοντας. Ο. Θ. καὶ ἔλαβεν τὰς ἑκατοντάρχους τὸν Χορῆϊ καὶ τὸν Ρασεῖμ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὰς εἰς οἶκον κυρίου. Ο. Ed. Rom. καὶ ἐν τῶ ἔτει τῶ ἑβδόμῳ ἀπέσειλεν Ἰωδαὲ, καὶ ἔλαβε τὰς ἑκατοντάρχους τῶν Χορῆϊ καὶ τῶν Ρασίμ, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὰς πρὸς αὐτόν εἰς οἶκον κυρίου.
6. חַמְשָׁה הַבַּיִת הַמְּשֻׁמֵּן-הַהוּא. Α. ἐν τῶ οἴκῳ Μεσσαέ. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ τῆς διαφθορᾶς. Ο. τὴν φυλακὴν τῶ οἴκῳ. Ἄλλ. τὸν οἶκον τῶ Μεσσαέ.

8. קִּיָּוָה - לֵן נִבְּתִי. Α. καὶ ὁ εἰσπρεσόμενος πρὸς τὰς περιβάλλας. Ο. καὶ ὁ εἰσπρεσόμενος εἰς τὰς σαδηράθ. Ἀλλ. καὶ ὁ εἰσπρεσόμενος εἰς τὰ σαδηράθ. Θ. πρὸς τὰς περιβάλλας.
10. עִשְׂוֹה - תְּנִי תִּנְיָה - תְּנִי. Σ. τὰ ὄρατα καὶ τὴν πανοπλίαν. Ο. τὰς σειρομάτας καὶ τὰς τρισάς. Ἀλλ. τὰς φαρέτρας καὶ τὰ ὄρατα.
12. קִּיָּוָה - תְּנִי תִּנְיָה - תְּנִי. Α. τὸν ἀφορισμὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν. Σ. τὸ ἅγιον καὶ τὰ μαρτύρια. Ο. νέζερ καὶ τὸ μαρτύριον. Ἀλλ. τὸ ἀγίασμα.
14. קָר קָר. Ο. σύνδεσμος σύνδεσμος. Ἀλλ. ἀνταρσις ἀνταρσις e).
15. קִּיָּוָה. Ο. τῶν σαδηράθ. Θ. τῶν περιβάλλαν.
16. עִשְׂוֹה מִבְּנֵי - קָר. Ο. ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων. Ἀλλ. μετὰ τῶν ἐνέχων f).
17. קִּיָּוָה. Οἱ λοιποὶ, συνθήκη. Ο. διαθήκη.

CAPVT XII.

5. קָר עִשְׂוֹה נִבְּתִי — — קָר קִּיָּוָה. Σ. καὶ αὐτοὶ ἐπισκευασάτωσαν τὰ δέοντα τῷ οἴκῳ, ὅπερ αὐτὸν εὐρεθῆ δεόμενον ἐπισκευῆς g). Σ. sic bis, καὶ αὐτοὶ ἐνιχύσασιν τὴν ἐπισκευὴν τῷ οἴκῳ εἰς πᾶν ὃ εὐρεθῆσεται ἐκεῖ ἐπισκευαθῆναι. Ο. καὶ αὐτοὶ κρατήσασιν τὸ βεδέκ τῷ οἴκῳ εἰς πάντα ἃ εἰάν εὐρεθῆ ἐκεῖ βεδέκ.

CAPVT

e) Sic Σ. Esal. 18, 12.

f) Pro עִשְׂוֹה legit עִשְׂוֹה, mutato v cum r.

g) Duae hic vides Symmachi interpretationes, ex duabus eius Editionibus desumptas, nisi fortasse vitio librarii littera Σ pro Α aut Θ substituta fuerit.

CAPVT XIII.

4. דרנרר רררר רררר — — — ררררר רררר.
 Theodoret. πῶς νοητέον τὸ, καὶ μετεμελήθη κύριος,
 καὶ ᾤκτειρεν αὐτὸς διὰ τὴν διαθήκην αὐτῆ τὴν πρὸς
 Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ. Coislin. 2. in
 margine, ταῦτα ἔ κεῖται ἔτε ἐν τῷ Ἐξαπλῷ πα-
 ρὰ τοῖς O. ἔτε ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει· ἀλλ' ἔτως φέρε-
 ται· καὶ ἠδεήθη Ἰωάχαζ τῆ προσώπῃ κυρίου, καὶ
 ἐπήκασεν αὐτὸν, (Edit. Rom. αὐτῆ,) κύριος, ὅτι
 εἶδε τὴν θλίψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθληψεν αὐτὸς βασι-
 λεὺς Συρίας, καὶ ἔδωκεν κύριος τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα,
 (Edit. Rom. σωτηρίαν) καὶ ἐξῆλθον ὑποκάτωθεν
 χειρὸς Συρίας. Μετὰ μέντοι τὴν κατὰ τὸν θάνα-
 τον τῆ Ἐλισαίου διήγησιν ἔχει ἔτως· καὶ ἠλέησεν
 κύριος αὐτὸς, καὶ ᾤκτείρησεν αὐτὸς, καὶ ἐπέβλε-
 ψε πρὸς αὐτὸς, διὰ τὴν διαθήκην αὐτῆ τὴν μετὰ
 Ἀβραάμ, καὶ τὰ ἐξῆς h).

CAPVT XIV.

7. שררר. O. καὶ συνέλαβε. Ἀλλ. καὶ συνεσπάσατο.
 ררררר. O. ἰεθρήλ. Ἀλλ. ἐξολόθρευμα.
 10. רררר רררר. O. ἡ καρδία σε, ἐνδοξάθητι. Ἀλλ.
 ἡ καρδία σε ἡ βαρεῖα.

CAPVT XV.

1. רררר. O. Ἀζαρίας. Ἀλλοι, Ζαχαρίας.
 2. רררררר. A. O. ἐξ Ἱερουσαλήμ.

5. רררר

h) Haec adfert Coislin. 2. docetque, Theodoretum in
 exemplari suo post versum 3. huius Capitis ea legisse quae
 v. 23. habentur, et Editionem τῶν O. hexapla rem sic habere
 ut ipse refert. In Editione Rom. eodem hic ordine procedi-
 tur, quo in Hexaplati.

5. תישבה בביב בשי. A. καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἐλευθερίας. Σ. καὶ ἄκεις ἐγκλεισμένος. O. ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ ἀφφραώθ. Coislin. 2. Δοφσίθ. Αἰ. κρυφαίως.

CAPVT XVI.

17. תונמה תונס דה-תנ. A. τὰ διασπήγματα μεχωνάθ, βάσεις αὐταὶ i). O. τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνάθ.

CAPVT XVII.

3. תמנ. A. δῶρον. Σ. φόρον. O. Μαναιά.

10. תשמ. Oὗ λοιποὶ, Ασαράθ. O. ἄλση.

11. תיה-תנ סיעהל — — — ישגי. A. καὶ ἐποίησαν ξήματα κακὰ τῷ παροργίσαι τὸν Κύριον. O. καὶ ἐποίησαν κοινωνὰς, καὶ ἐχάραξαν τῷ παροργίσαι τὸν Κύριον. Αἰ. καὶ ἐποίησαν λόγους πονηρὰς.

16. תישנ ישגי. A. καὶ ἐποίησαν ἀλσῶνα k), καὶ ἐποίησας ἄλσος περιβώμιον. O. καὶ ἐποίησαν ἄλση.

נבז. O. τῇ δυνάμει. Αἰ. τῇ κρατιᾷ.

CAPVT

i) Videtur librarius haec miscuisse; et fortasse μεχωνάθ ex interpretatione Aquilae expungendum est.

k) Coislin. 2. qui duas hic Aquilae versiones exhibet. At verisimile est alteram esse Symmachi, qui saepius תישנ vertit περιβώμιον.

C A P V T XVIII.

4. יתשנ. O. Εθάν. O. ἄλλ. Νεεθάν. Άλλοι, χαλκός. Coislin. 2. A. Νααθαίμ. Σ. Νεεθαίμ. Θ. Νεεθεν. ὁ Εβρ. Νοοθαίμ.
9. כניש שלש — — הילע רציה. Σ. καὶ πολιορκί-
σας εἶλεν αὐτὴν μετὰ τρία ἔτη. O. καὶ ἐπολιόρ-
κει ἐπ' αὐτὴν, καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους
τριῶν ἐτῶν.
34. הנה ענה. (A. Άνε καὶ Γανά.) Σ. ἀνεσάτωσεν
καὶ ἐταπείνωσεν. O. Ανά καὶ Αβιά.

C A P V T XIX.

23. יער תצר. O. εἰς μέσον δρυμῆ. Άλλος, εἰς μέ-
λος δρυμῆ. Άλλ. εἰς μέρος δρυμῆ. Άλλ. εἰς τέ-
λος δρυμῆ.
25. היתהוה קרם — — פנמש-נהה. Άλλ. μὴ
ἐκ ἡκιστας εἰς ἀπομακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ
ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα.
37. טרנה. (Oἱ λοιποὶ, Αρμενίας.) O. Αραραίτ.

C A P V T XX.

12. הנהמום קרימו. O. βιβλία καὶ μανασά. Άλλ.
ἐπιστολαὶ καὶ δῶρα.
18. קרי. O. λήψεται. Άλλος, ληφθήσονται. Άλλος,
λήψονται.

C A P V T XII

5. קָטַף קַטַף. Σ. Ω. ἐκ τῆς αἰῶν αἰῶν. Ο. ἀλλὰ, ἐκ τῆς αἰῶν αἰῶν.

6. קָטַף קַטַף. (A.) καὶ ἐποίησε Σαδὸκ 1). Ο. καὶ ἐποίησε τὸν αἶμα. ΑΔ. ἐργασμαῖς.

קָטַף קַטַף. Ο. ἀλλὰ, καὶ γένεσιν.

7. קָטַף קַטַף — — קָטַף קַטַף קַטַף. Σ. καὶ ἔδωκεν γλαστῶν ἐν τῷ (ἐκ) τῷ περιβώμῳ ὃ ἐποίησε ἐν τῷ αἶμα. Ο. καὶ ἔδωκε τὸ γλαστῶν τῷ αἶμα ἐν τῷ αἶμα.

16. קָטַף קַטַף. Σ. ὡς περὶ ἀγγεῶν ἔχει σῆμα. Ο. σῆμα ἐκ σῆμα.

C A P V T XIII

4. קָטַף קַטַף. Ο. σφραγίσαι. ΑΔ. χροεύσατε.

14. קָטַף קַטַף. Ο. μητέρα Σελλήμ. ΑΔ. γλαστῶν Σελλήμ.

20. קָטַף קַטַף. Σ. διὰ τῆτο ἰδέ. Ο. ἐκ ἔτος ἰδέ.

קָטַף קַטַף. Οἱ τρεῖς, ἐν εἰρήνῃ. Σ. ἐν Ιερουσαλήμ.

C A P V T XIV

4. קָטַף קַטַף — — — קָטַף קַטַף. Α. τῷ Βααίλ καὶ τῷ αἰσώματι. Σ. Θ. τῷ Βααίλ, καὶ εἰς τὸ περιβώμιον, καὶ πάση τῇ διατάξει τῶ ἔρανε. Ο. τῷ Βααίλ καὶ τῷ αἰσῶματι, καὶ πάση τῇ δυνάμει τῶ ἔρανε.

קָטַף קַטַף

1) Videtur esse A. qui sic vertit Leu. 20, 6.

רַחֵם רַחֵם רַחֵם. A. ἐν ἀρέραις Κόδρων. Σ. Θ. ἐν τῇ
φάραγγι Κόδρων. O. ἐν σαδημαὶδ Κόδρων.

6. רַחֵם רַחֵם רַחֵם. Oί λοιποί, Ασιραΐθ, ἡ Ασαράθ.
O. ἄλλος.

7. רַחֵם רַחֵם רַחֵם — — — רַחֵם רַחֵם רַחֵם.
A. καὶ κατέλυσε τὰς οἰκας ἐνδηλλαγμένων οἱ ἐν οἰ-
κῶ κυρία· ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφανον ἐκεῖ οἰκας τῆ ἀλ-
σάματος. Σ. τὸν οἶκον τῶν τελετῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ
κυρία, ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφανον τῷ περιβωμίῳ. O.
καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν Καθησίμ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ
κυρία, ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφανον ἐκεῖ χετλίμ τῷ ἄλ-
σει. Θ. καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν καθησεῖμ τῶν ἐν
τῷ οἴκῳ κυρία, ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφανον ἐκεῖ βετλίεμ
τῷ ἄλσει. ὁ Εβρ. ἀκκοδασίμ.

10. רַחֵם רַחֵם רַחֵם רַחֵם רַחֵם — — — רַחֵם רַחֵם רַחֵם.
Σ. καὶ ἐμόλυναν τὸν Ταφεΐθ τὸν ἐν τῇ φάραγγι υἱὸς
Εννόμ, ὥστε μὴ παραφέρειν ἄνδρα (Coislin. 2. μη-
δένα) τὸν υἱὸν αὐτῆ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆ δια-
πυρὸς τῷ Μολόχ. O. καὶ ἐμίανε τὸν Ταφεΐθ Cois-
lin. 2. Θεφοΐθ) τὸν ἐν φάραγγι υἱὸς Εννόμ, τῆ δια-
γαγεῖν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτῆ, καὶ ἄνδρα τὴν θυγα-
τέρα αὐτῆ τῷ Μολόχ ἐν πορῆ. (Coislin. 2. δια πυ-
ρὸς τῷ Μολόχ.)

11. רַחֵם רַחֵם רַחֵם. Σ. τῆ φερεΐ. O. ἐν φερεΐμ. Cois-
lin. 2. φερεΐμ παρὰ πᾶσι m).

13. רַחֵם רַחֵם רַחֵם. O. Μοσαΐθ. ΑΙ. Μοσαΐθ. Ἄλλος,
ἀφανισμῆ.

25. רַחֵם רַחֵם רַחֵם רַחֵם רַחֵם. O. πλὴν ἐτιμογεράφῃσα
τὴν γῆν. Ἄλλ. τότε ἤρξατο ἡ γῆ φορολογεῖσθαι.

CAPVT

m) Potuit Symmachus ita habuisse in altera editione.

CAPVT XXIV.

17. 177. O. υἰὸν αὐτῆ. Αλ. ἀδελφὸν τῆ πατρὸς αὐτῆ.

CAPVT XXV.

12. לוגבים. O. εἰς Γαβίν. Αλ. εἰς βοθυνώτας.

14. היעום - חמ. A. ἄγκιστρα. Σ. ἀναληπτήρας.
O. Ιαμίν.

17. כוהר. A. κεφαλὴς. Σ. ἀκρογωνιαῖον. O. χω-
θάρ. Coisl. 2. O. χωθάρθ.

שבכה. Σ. ἐπίθεμα. O. Σαβαχά.

LIBER I.
PARALIPOMENON.

Tt

8. קוּרְוָה-לֵן נבִּוה. Α. καὶ ὁ εἰσερχόμενος πρὸς τὰς περιβόλους. Ο. καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰς σαδηρώθ. Ἀλλ. καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰ σιδηρώθ. Θ. πρὸς τὰς περιβόλους.
10. קוּרְוָה-תְּנִי תִּנְיָה-תְּנִי. Σ. τὰ δόρατα καὶ τὴν πανοπλίαν. Ο. τὰς σειρομάσας καὶ τὰς τρισσές. Ἀλλ. τὰς φαρέτρας καὶ τὰ δόρατα.
12. קוּרְוָה-תְּנִי קוּרְוָה-תְּנִי. Α. τὸν ἀφορισμὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν. Σ. τὸ ἅγιον καὶ τὰ μαρτύρια. Ο. νέβερ καὶ τὸ μαρτύριον. Ἀλλ. τὸ ἀγίασμα.
14. קָרָק קָרָק. Ο. σύνδεσμος σύνδεσμος. Ἀλλ. ἀνταρσις ἀνταρσις e).
15. קוּרְוָה. Q. τῶν σαδηρώθ. Θ. τῶν περιβόλων.
16. קוּרְוָה קוּרְוָה-קָרָק. Ο. ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων. Ἀλλ. μετὰ τῶν ἐυνέχων f).
17. קוּרְוָה. Οἱ λοιποὶ, συνθήκην. Ο. διαθήκην.

CAPVT XII.

5. קָרָק קָרָק — — קוּרְוָה קוּרְוָה. Σ. καὶ αὐτοὶ ἐπισκευασάτωσαν τὰ δέοντα τῷ οἴκῳ, ὅπως αὐτὸν εὐρεθῆν δέομενον ἐπισκευῆς g). Σ. sic bis, καὶ αὐτοὶ ἐνιχύσασιν τὴν ἐπισκευὴν τῷ οἴκῳ εἰς πᾶν ὃ εὐρεθήσεται ἐκεῖ ἐπισκευαθῆναι. Ο. καὶ αὐτοὶ κρατήσασιν τὸ βεδέκ τῷ οἴκῳ εἰς πάντα ἃ εἰάν εὐρεθῆν ἐκεῖ βεδέκ.

CAPVT

e) Sic Σ. Esai. 18, 12.

f) Pro קוּרְוָה legit קוּרְוָה, mutato ך cum ך.

g) Duas hic vides Symmachi interpretationes, ex duabus eius Editionibus desumptas, nisi fortasse vitio librarii littera S pro A aut Θ substituta fuerit.

C A P V T XIII.

4. דרמגרי קהתמ ונשי — — — קנהתי לתי.
 Theodoret. πῶς νοητέον τὸ, καὶ μετεμελήθη κύριος, καὶ ἄκτειρεν αὐτὸς διὰ τὴν διαθήκην αὐτῷ τὴν πρὸς Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ. Coislin. 2. in margine, ταῦτα ἔκείτω ἔτε ἐν τῷ Ἑξαπλῶ παρά τοῖς O. ἔτε ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει· ἀλλ' ἔτως φέρεται· καὶ ἠδεύθη Ἰωάχαζ τῷ προσώπῳ κυρίου, καὶ ἐπήκασεν αὐτὸν, (Edit. Rom. αὐτῷ,) κύριος, ὅτι εἶδε τὴν θλίψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθληψεν αὐτὸς βασιλεὺς Συρίας, καὶ ἔδωκεν κύριος τῷ Ἰσραὴλ σωτήρα, (Edit. Rom. σωτηρίαν) καὶ ἐξῆλθον ὑποκάτωθεν χειρὸς Συρίας. Μετὰ μέντοι τὴν κατὰ τὸν θάνατον τῷ Ελισαίῳ διήγησιν ἔχει ἔτως· καὶ ἠλέησεν κύριος αὐτὸς, καὶ ἄκτείρησεν αὐτὸς, καὶ ἐπέβλεψε πρὸς αὐτὸς, διὰ τὴν διαθήκην αὐτῷ τὴν μετὰ Ἀβραάμ, καὶ τὰ ἐξῆς h).

C A P V T XIV.

7. ודקו. O. καὶ συνέλαβε. Ἀλλ. καὶ συνεσπίασατο.
 לנהתי. O. ἰεθούλ. Ἀλλ. ἐξολόθρευμα.
 10. וברכה בל. O. ἡ καρδία σε, ἐνδοξιάθητι. Ἀλλ. ἡ καρδία σε ἡ βαρεῖα.

C A P V T XV.

1. ויריב. O. Ἀζαρίας. Ἀλλοι, Ζαχαρίας.
 2. ושלמי. A. O. ἐξ Ἱερουσαλήμ.

5. ושי

h) Haec adfert Coislin. 2. docetque, Theodoretum in exemplari suo post versum 3. huius Capituli ea legisse quae v. 23. habentur, et Editionem τῶν O. hexaplarem sic habere ut ipse refert. In Editione Rom. eodem hic ordine proceditur, quo in Hexaplari.

5. תישיבנה בביב בשיי. A. καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἐλευθερίας. Σ. καὶ ἄκει ἐγκεκλεισμένος. O. ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ ἀφφασώθ. Coislin. 2. Δοφσάθ. Ἀλλ. κρυφαίως.

CAPVT XVI.

17. תישיבנה בביב בשיי. A. τὰ διαπήγματα μεχωνάθ, βάσεις αὐτὰθ i). O. τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνάθ.

CAPVT XVII.

3. תישיבנה. A. δῶρον. Σ. φόρον. O. Μαναιά.

10. תישיבנה. Oἱ λοιποὶ, Ασαράθ. O. ἄλση.

11. תישיבנה בביב בשיי — — — ישיי. A. καὶ ἐποίησαν ξήματα κακὰ τῷ παροργίσει τὸν Κύριον. O. καὶ ἐποίησαν κοινωνὰς, καὶ ἐχάραξαν τῷ παροργίσει τὸν Κύριον. Ἀλλ. καὶ ἐποίησαν λόγους πονηρὰς.

16. תישיבנה בביב בשיי. A. καὶ ἐποίησαν ἀλσῶνα k), καὶ ἐποίησας ἄλσος περιβώμιον. O. καὶ ἐποίησαν ἄλση.

נבש. O. τῇ δυνάμει. Ἀλλ. τῇ ζρατιῶ.

CAPVT

i) Videtur librarius haec miscuisse; et fortasse μεχωνάθ ex interpretatione Aquilae expungendum est.

k) Coislin. 2. qui duas hic Aquilae versiones exhibet. At verisimile est alteram esse Symmachi, qui saepius תישיבנה vertit περιβώμιον.

CAPVT XVIII.

4. ןתשקנ. Ο. Εδάν. Ο. ἄλλ. Νεεδάν. Ἄλλοι, χαλκός. Coislin. 2. Α. Νααδάμ. Σ. Νεεδάμ. Θ. Νεεδέν. ὁ Εβρ. Νοοδάμ.
9. םנש ןלש — — ןהלע רחי. Σ. καὶ πολιορκί-
σας εἶλεν αὐτὴν μετὰ τρία ἔτη. Ο. καὶ ἐπολιόρ-
κει ἐπ' αὐτὴν, καὶ κατελάβετο αὐτὴν ἀπὸ τέλους
τριῶν ἐτῶν.
34. ןהע ןנה. (Α. Ἄνε καὶ Γανά.) Σ. ἀνεσάτωσεν
καὶ ἐταπείνωσεν. Ο. Ἀνά καὶ Αβιά.

CAPVT XIX.

23. רע ןצר. Ο. εἰς μέσον δρυμῆ. Ἄλλος, εἰς μέ-
λος δρυμῆ. Ἄλλ. εἰς μέρος δρυμῆ. Ἄλλ. εἰς τέ-
λος δρυμῆ.
25. ןהתחי ןק — — ןעמש-נה. Ἄλλ. μὴ
ἐκ ἠκαστας εἰς ἀπομακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ
ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἐπλασα.
37. טרה. (Οἱ λοιποὶ, Ἀρμενίας.) Ο. Ἀραράτ.

CAPVT XX.

12. ןהנמ ןיהס. Ο. βιβλία καὶ μαναιά. Ἄλλ.
ἐπιστολαὶ καὶ δῶρα.
18. ןקי. Ο. λήφεται. Ἄλλος, ληφθήσονται. Ἄλλος,
λήφονται.

CAPVT III.

4. קכ. A. ἦν ποιμνιοτρόφος. Σ. ἦν τρέφων βοσκήματα. Αἱ, ἀρχιποίμην. Ο. νοκῆδ.
 14. נשנ וני. Ο. ἐγὼ λαμβάνω. Αἱ. ἐγὼ ἐδωσωπέμην.
 21. הלעמ. Ο. καὶ εἶπον, ᾧ. Αἱ. καὶ ἐπαίνω. c)

CAPVT IV.

34. וי ערקה כפר על כפרו. Αἱ. καὶ τὰ ἴχνη αὐτῆ ἐπὶ τὰ ἴχνη αὐτῆ, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτόν. Ο. καὶ τὰς χεῖρας αὐτῆ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆ, καὶ δέκαμψεν ἐπ' αὐτόν.
 35. וילע קהק. τὸ Εβραϊκὸν ἐγααδ. Α. ἐνέπνευσεν ἐπ' αὐτόν. Σ. ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. ἐνεφύσησεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. συνέκυσεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. δέκαμψεν ἐπ' αὐτόν. Ο. συνέκαμψεν ἐπ' αὐτόν. Αἱ. συνεκάλυψεν. τὸ Εβραϊκὸν, ἐνεγύωσεν. (Αἱ. ἐνεγύωσεν.) ἐπ' αὐτόν. Coisl. 2. Α. ἐνέπνευσεν. Σ. ἐπέπεσεν. Ο. marg. συνέκυσεν. In textu, δέκαμψεν. τὸ Εβρ. Ουιεγαέρ. d)
 39. קהק. Ο. Αἱ. Αἱ. ἀγριολάχανα.
 קהק. Α. βοτάνην ἀγρίαν. Ο. τολύπην ἀγρίαν. Αἱ. κολοκυνθίδα.

CAPVT

sensu quo Graeci dicunt ὁ δᾶνα. Itaque Ruth 4. ad וכלה וכלה quaedam Editiones habent κρύφα. Sic Drusus. — Supra vidimus Aquilam et Symmachum longe alia interpretatione vsos esse.

c) Sic Editio Rom. in notis recte. Nam prior lectio εἶπον ᾧ, vitio facta videtur ex ἐπαίνω.

d) Tanta interpretationum diuersitas vel ex variis interpretum versionibus prodit, vel ex Scholiis posterioris aevi.

C A P V T V.

1. נבצ-דו. Ο. ἄρχων. Ἀλλ. ἀρχιστρατήγος.
2. וידיו ויוצו ורמי. Ο. καὶ Συρία ἐξῆλθον μονόζωνοι. Ἀλλ. ἐκ Συρίας ἐξῆλθον μονόζωνοι περατήριον. Ἀλλ. καὶ Συρία ἐξῆλθε μονόζωνοι περατήριον.
7. ויהיה. Ο. ὁ Θεός. Ἀλλ. μὴ Θεός.
17. וידיו ויוצו ורמי. Ο. γόμος, ζεύγος ἡμιόνων. Ἀλλ. γόμος ζεύγος ἡμιόνων.
18. וכן ביתו יהיה. Ο. καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ Ρεμμαάν. Ἀλλ. καὶ προσκυνήσω ἅμα αὐτῷ κύριῳ τῷ Θεῷ.
19. וכן ביתו יהיה. Ο. Δεβραθαί τῆς γῆς. Ἀλλοι, Χαβραθαί τῆς γῆς.
26. ויהיה וידיו. Ο. τὰ ἱμάτια καὶ ἐλαιῶνας. Ἀλλ. τὰ ἱμάτια, ἵνα κτήσῃ ἐλαιῶνας. Ἀλλ. τὰ ἱμάτια, καὶ λήψῃ ἐν αὐτοῖς κήπες καὶ ἐλαιῶνας.

C A P V T VI.

5. ויהיה. Ο. κεκρυμμένον. Ἀλλ. κεχρησμένον. Ἀλλ. κεχρησμένον.
8. ויהיה וידיו. Α. εἰς τὸν τόπον τὸν δεῖνα. Σ. εἰς τὸν τόπον ἐκ οἰδᾶ τινά. Ο. εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ Ελμωνί. Ο. ἄλλ. εἰς τὸν τόπον Φελωνί Ελμωνί. Θ. εἰς τὸν τόπον τὸν Ελμωνί. Coisl. 2. Α. πρὸς τὸν τόπον δεῖνα τόνδε τινά. Σ. κατὰ τόπον τόνδε. Ο. εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ Ελμωνί.
32. ויהיה. Ο. εἰ εἶδατε. Ἀλλ. μὴ οἶδατε.

C A P V T VIII.

1. ויהיה וידיו — — ויהיה. Α. ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι σὺ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκησον ἐ
- S: 4
- παροι-

παροικήσεις. Σ. ἀνάστασα ἀπέλθε σύ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν εὖρης παροικῆν. Ο. Ἐξαπλ. καὶ πορεύε σύ καὶ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν παροικήσης. Ο. Ed. Rom. ἀνάστηθι καὶ δεῦρο σύ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν παροικήσης. Θ. ἀνάστηθι, δεῦρο σύ καὶ ὁ οἶκός σε, καὶ παροίκει ἔάν παροικῆς.

7. דרמ-לח דר-בן. Α. Σ. Ο. Θ. καὶ ὁ υἱὸς Αδαὶ βασιλεὺς Συρίας. Ο. Ed. Rom. καὶ ὁ υἱὸς Αδὲρ βασιλεὺς Συρίας.

11. שב-עו שוי. Αλ. καὶ ἔκειτο τὰ δῶρα ἕως ἔσάπρησαν. Ο. καὶ ἔθηκεν ἕως αἰχύνης.

15. רכבך קרי. Α. Σ. καὶ ἔλαβε τὸ σφῶμα. Ο. Θ. καὶ ἔλαβε τὸ μαχβαέρ.

CAPVT IX.

13. תלמח — — דרמח. Α. καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ ἱμάτιον αὐτῆ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτῆ πρὸς ὀσῶδες τῶν ἀναβαθμῶν. Σ. ταχύναντες καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτῆ, καὶ ἔθηκαν ἐπ' αὐτὸν, ἐφ' ἓνα τῶν ἀναβαθμῶν. Ο. Θ. καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτῆ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτῆ ἐπὶ γαρεὶμ ἓνα τῶν ἀναβαθμῶν. In Edit. Rom. deest ἓνα.

20. דרמח — — דרמח. Α. καὶ ἡ ἔλασις ὡς ἔλασις Ιηῶ υἱῶ Ναμεσί ὅτι ἐν παραπληξία ἔλαύνει. Σ. καὶ ἡ ἀγωγή ὡς ἀγωγή Ιηῶ Ναμεσί, ὅτι ἀτάκτως ἄγει. Ο. καὶ ὁ ἀγων ἦγεν τὸν Ιηῶ υἱὸν Ναμεσί, ὅτι ἐν παραλλαγή ἦγεν. Ed. Rom. ἐγένετο. Θ. καὶ ἡ ἀγωγή Ιηῶ Ναμεσί ὅτι ἐν παραλλαγή ἦγεν.

C A P V T X.

10. לֹדֵי נָלַ כִּי מִדְּמַי אֵל. Α. γινώτε καίπερ ὅτι ἐπεσῆταμ. Σ. ἴδετε ἔν νῦν ὅτι ἐπεσῆταμ. Ο. ἴδετε ἀφφῶ ὅτι ἐπεσῆταμ.
11. וְיָדַעַת. Ο. καὶ τῆς γνώσεσ αὐτῆ. Ἀλλοι, καὶ τῆς γνώσεσ αὐτῆ.
12. בֵּית-בְּנֵי. Α. οἴκῳ κάμψεωσ. Σ. οἴκῳ ἐκάσων. Ο. ἐν Βαυθακάθ.
15. וְיִבְרַחְוּ וְיִתְרַחֲלֵן — — נַחֲמִי. Σ. εὔρε τὸν Ἰωναδάβ υἱὸν Ριχαῖβ ἀπαντῶντα αὐτὸν, (lege αὐτῶ) ἵνα εὐλογῆσῃ αὐτόν. Ο. καὶ εὔρε τὸν Ἰωναδάβ υἱὸν Ριχαῖβ εἰς ἀπάντησεν αὐτῆ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν.
27. מִתְּרַחֲמֵן. Ο. εἰσ λατρῶνα. Ἀλλ. εἰσ κοπρῶνα. Ἀλλ. εἰσ λατρῶνασ.

C A P V T XI.

4. וְיִתְּן בֵּית לֵילֵן מִדְּמַי — — תִּבְשִׁיחַ תְּבַשֵּׁן. Α. καὶ ἔλαβε τῆς ἀρχοντασ τῶν ἑκατοντάδων καὶ τῆς τρέχοντασ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτῆσ πρὸσ οἶκον κυρίσ. Σ. τῶ δὲ ἔτει ἐβδόμῳ ἀπέσειλε Ἰωδαέ καὶ ἔλαβε τῆσ ἑκατοντάρχεσ, καὶ τῆσ παρατρέχοντασ. Ο. Θ. καὶ ἔλαβεν τῆσ ἑκατοντάρχεσ τὸν Χορβὶ καὶ τὸν Ρασεῖμ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτῆσ εἰσ οἶκον κυρίσ. Ο. Ed. Rom. καὶ ἐν τῶ ἔτει τῶ ἐβδόμῳ ἀπέσειλεν Ἰωδαέ, καὶ ἔλαβε τῆσ ἑκατοντάρχεσ τῶν Χορβὶ καὶ τῶν Ρασίμ, καὶ ἀπήγαγεν αὐτῆσ πρὸσ αὐτόν εἰσ οἶκον κυρίσ.
6. מִמֵּן תִּבְתֵּן מִשְׁמַח-מִן. Α. ἐν τῶ οἴκῳ Μεσσαέ. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ τῆσ διαφθορῆσ. Ο. τὴν Φυλακὴν τῆ οἴκσ. Ἀλλ. τὸν οἶκον τῆ Μεσσαέ.

8. חררה-לנ נבה. Α. καὶ ὁ εἰσερχόμενος πρὸς τὰς περιβόλους. Ο. καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰς σαιδηρώθ. Ἀλλ. καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰ σιδηρώθ. Θ. πρὸς τὰς περιβόλους.
10. מוטלה-תני תניה-תני. Σ. τὰ δόρατα καὶ τὴν πανοπλίαν. Ο. τὰς σειρομάσας καὶ τὰς τρισσές. Ἀλλ. τὰς Φαρέτρας καὶ τὰ δόρατα.
12. חררה-תני חנה-תני. Α. τὸν ἀφορισμὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν. Σ. τὸ ἅγιον καὶ τὰ μαρτύρια. Ο. νέξερ καὶ τὸ μαρτύριον. Ἀλλ. τὸ ἀγίασμα.
14. רך רך. Ο. σύνδεσμος σύνδεσμος. Ἀλλ. ἀνταρσις ἀνταρσις e).
15. חררל. Q. τῶν σαιδηρώθ. Θ. τῶν περιβόλων.
16. מסיסה מר-ךך. Ο. ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵππων. Ἀλλ. μετὰ τῶν ἐνέχων f).
17. חריה. Οἱ λοιποὶ, συνθήκη. Ο. διαθήκη.

CAPVT XII.

5. בר ש נצח — — ירהי מה. Σ. καὶ αὐτοὶ ἐπισκευασάτωσαν τὰ δέοντα τῷ οἴκῳ, ὅπως αὐτοὶ εὐρεθῆν δέομενον ἐπισκευῆς g). Σ. sic bis, καὶ αὐτοὶ ἐνιχύσασιν τὴν ἐπισκευὴν τῷ οἴκῳ εἰς πᾶν ὃ εὐρεθήσεται ἐκεῖ ἐπισκευαθῆναι. Ο. καὶ αὐτοὶ κρατήσασιν τὸ βεδέκ τῷ οἴκῳ εἰς πάντα ἔάν εὐρεθῆ ἐκεῖ βεδέκ.

CAPVT

e) Sic Σ. Esai. 18, 12.

f) Pro מסיסה legit מסיסה, mutato ך cum ך.

g) Duas hic vides Symmachi interpretationes, ex duabus eius Editionibus desumptas, nisi fortasse vitio librarii littera Σ pro Α aut Θ substituta fuerit.

C A P V T XIII.

4. דקנתי קקתי וקניי — — — קקקתי לקניי.
 Theodoret. πῶς νοητέον τὸ, καὶ μετεμελήθη κύριος,
 καὶ ὤκτειρεν αὐτὸς διὰ τὴν διαθήκην αὐτῆ τὴν πρὸς
 Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ. Coislin. 2. in
 margine, ταῦτα ἔ κεῖται ἔτε ἐν τῷ Ἑξαπλῷ πα-
 ρὰ τοῖς O. ἔτε ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει· ἀλλ' ἔτως φέρε-
 ται· καὶ ἠδεήθη Ἰωάχαζ τῆ προσώπῃ κυρίου, καὶ
 ἐπήκασεν αὐτὸν, (Edit. Rom. αὐτῆ,) κύριος, ὅτι
 εἶδε τὴν θλίψιν Ἰσραὴλ, ὅτι ἔθληψεν αὐτὸς βασι-
 λεὺς Συρίας, καὶ ἔδωκεν κύριος τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα,
 (Edit. Rom. σωτηρίαν) καὶ ἐξῆλθον ὑποκάτωθεν
 χειρὸς Συρίας. Μετὰ μέντοι τὴν κατὰ τὸν θάνα-
 τον τῆ Ἐλισαίου διήγησιν ἔχει ἔτως· καὶ ἠλέησεν
 κύριος αὐτὸς, καὶ ὤκτειρήσεν αὐτὸς, καὶ ἐπέβλε-
 ψε πρὸς αὐτὸς, διὰ τὴν διαθήκην αὐτῆ τὴν μετὰ
 Ἀβραάμ, καὶ τὰ ἐξῆς h).

C A P V T XIV.

7. וקניי. O. καὶ συνέλαβε. Ἀλλ. καὶ συνεσπίασατο.
 לקניי. O. ἰεθούλ. Ἀλλ. ἐξολόθρευμα.
 10. וקניי. O. ἡ καρδιά σου, ἐνδοξιάθητι. Ἀλλ.
 ἡ καρδιά σου ἡ βασιεία.

C A P V T XV.

1. וקניי. O. Ἀζαρίας. Ἀλλοι, Ζαχαρίας.
 2. וקניי. A. O. ἐξ Ἱερουσαλήμ.

5. וקניי

h) Haec adfert Coislin. 2. docetque, Theodoretum in
 exemplari suo post versum 3. huius Capituli ea legisse quae
 v. 23. habentur, et Editionem τῶν O. hexapla rem sic habere
 ut ipse refert. In Editione Rom. eodem hic ordine procedi-
 tur, quo in Hexapla ri.

5. חישוקה בביב בשיי. A. καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἐλευθερίας. Σ. καὶ ᾧκει ἐγκεκλεισμένος. O. ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ ἀφφασώθ. Coislin. 2. Αοφσίθ. Αλλ. κρυφαίως.

CAPVT XVI.

17. חוננה חוננו חה-תח. A. τὰ διαπήγματα μεχωνώθ, βάσεις αὐται i). O. τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνώθ.

CAPVT XVII.

3. חנמ. A. δῶρον. Σ. φόρον. O. Μανναά.

10. חירח. Oί λοιποί, Ασαράθ. O. ἄλση.

11. חיה-תח סיעהל — — — ישיי. A. καὶ ἐποίησαν ξήματα κακὰ τῷ παροργίσει τὸν Κύριον. O. καὶ ἐποίησαν κοινωνές, καὶ ἐχάραξαν τῷ παροργίσει τὸν Κύριον. Αλλ. καὶ ἐποίησαν λόγος πονηρός.

16. חירח ישיי. A. καὶ ἐποίησαν ἀλσῶνα k), καὶ ἐποίησας ἄλσος περιβώμιον. O. καὶ ἐποίησαν ἄλση.

נבח. O. τῇ δυνάμει. Αλλ. τῇ στρατιᾷ.

CAPVT

i) Videtur librarius haec miscuisse; et fortasse μεχωνώθ ex interpretatione Aquilae expungendum est.

k) Coislin. 2. qui duas hic Aquilae versiones exhibet. At verisimile est alteram esse Symmachi, qui saepius חירח vertit περιβώμιον.

C A P V T XVIII.

4. וְהַשְׁתַּחֲוֹת. O. Eθάν. O. ἄλλ. Νεεθάν. Ἄλλοι, χαλκός. Coislin. 2. A. Νααθάμ. Σ. Νεεθάμ. Θ. Νεεθέν. ὁ Εβρ. Νοοθάμ.
9. וְהַשְׁתַּחֲוֹת — — וְהַשְׁתַּחֲוֹת. Σ. καὶ πολιορκί-
σας εἶλεν αὐτήν μετὰ τρία ἔτη. O. καὶ ἐπολιόρ-
κει ἐπ' αὐτήν, καὶ κατελάβετο αὐτήν ἀπὸ τέλους
τριῶν ἐτῶν.
34. וְהַשְׁתַּחֲוֹת. (A. Ἄνε καὶ Γανά.) Σ. ἀνεξάτωσεν
καὶ ἐταπείνωσεν. O. Ἄνά καὶ Ἀβά.

C A P V T XIX.

23. וְהַשְׁתַּחֲוֹת. O. εἰς μέσον δρυμῆ. Ἄλλος, εἰς μέ-
λος δρυμῆ. Ἄλλ. εἰς μέρος δρυμῆ. Ἄλλ. εἰς τέ-
λος δρυμῆ.
25. וְהַשְׁתַּחֲוֹת וְהַשְׁתַּחֲוֹת — — וְהַשְׁתַּחֲוֹת-נְהִי. Ἄλλ. μὴ
ἐκ ἡκαστας εἰς ἀπομακρόθεν αὐτήν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ
ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα.
37. וְהַשְׁתַּחֲוֹת. (Οἱ λοιποὶ, Ἀρμενίας.) O. Ἀραράτ.

C A P V T XX.

12. וְהַשְׁתַּחֲוֹת וְהַשְׁתַּחֲוֹת. O. βιβλία καὶ μαναιά. Ἄλλ.
ἐπιστολάς καὶ δῶρα.
18. וְהַשְׁתַּחֲוֹת. O. λήψεται. Ἄλλος, ληφθήσονται. Ἄλλος,
λήφονται.

C A P V T XXI.

5. חרות בתש. Σ. Ο. ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς. Ο. ἄλλως, ἐν πάσαις αὐλαῖς.

6. ויהי הושי. (Α.) καὶ ἐποίησε θελητήν 1). Ο. καὶ ἐποίησε τεμένη. Ἀλλ. ἐγγαστριμύθες.

וידעני. Ο. Ἄλλος, καὶ γνώτας.

7. חושי בבוש — — לוס-הן חושי. Σ. καὶ ἔθηκεν γλυπλὸν ἐν τῷ (sic) τὸ περιβώμιον ὃ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ. Ο. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπλὸν τῷ ἄλλος ἐν τῷ οἴκῳ.

16. חלף חלף. Σ. ὡσπερ ἀγγεῖον ἀχρητόματος. Ο. τόμα εἰς τόμα.

C A P V T XXII.

4. חתי. Ο. σφραγίσον. Ἀλλ. χωνεύσατε.

14. חלף חלף. Ο. μητέρα Σελλήμ. Ἀλλ. γυναῖκα Σελλήμ.

20. חלף חלף. Σ. διὰ τῆτο ἰδέ. Ο. ἔχ ἔτως ἰδέ.

חלף חלף. Οἱ τρεῖς, ἐν εἰρήνῃ. Σ. ἐν Ἱερουσαλήμ.

C A P V T XXIII.

4. חמשה חמשה — — — חמשה. Α. τῷ Βασιλ καὶ τῷ ἀλσώματι. Σ. Θ. τῷ Βασιλ, καὶ εἰς τὸ περιβώμιον, καὶ πάση τῇ διατάζει τῷ ἔρανε. Ο. τῷ Βασιλ καὶ τῷ ἄλλοι, καὶ πάση τῇ δυνάμει τῷ ἔρανε.

חמשה

1) Videtur esse A. qui sic vertit Leu. 20, 6.

קריק קרומב. A. ἐν ἀρέραις Κέδρων. Σ. Θ. ἐν τῇ
φάραγγι Κέδρων. Ο. ἐν σαδημαὶδ Κέδρων.

6. קרשה - תנ. Οἱ λοιποὶ, Ασραΐθ, ἢ Ασραΐθ.
Ο. ἄλσος.

7. קרשה תב טו — — — תב - תנ קריק.
A. καὶ κατέλυσε τὰς οἰκὰς ἐνδιηλλαγμένων οἱ ἐν οἴ-
κῳ κυρίῃ· ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ οἰκὰς τῆ ἀλ-
σώματος. Σ. τὸν οἶκον τῶν τελετῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ
κυρίῃ, ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφαινον τῷ περιβωμίῳ. Ο.
καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν Καδησίμ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ
κυρίῃ, ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ χετλίμ τῷ ἄλ-
σει. Θ. καὶ καθεῖλε τὸν οἶκον τῶν καδησίμ τῶν ἐν
τῷ οἴκῳ κυρίῃ, ἔ ἀγ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ βετλιέμ
τῷ ἄλσει. ὁ Εβρ. ἀκκοδασίμ.

10. קרלה שנה תב - תנ — — קרשה - תנ נמשי.
Σ. καὶ ἐμόλυναν τὸν Ταφέθ τὸν ἐν τῇ φάραγγι υἱὸν
Εννόμ, ὥστε μὴ παραφέρειν ἄνδρα (Coislin. 2. μη-
δένα) τὸν υἱὸν αὐτῆ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆ δια-
πυρὸς τῷ Μολόχ. Ο. καὶ ἐμίανε τὸν Ταφέθ Cois-
lin. 2. Θεοφόθ) τὸν ἐν φάραγγι υἱὸν Εννόμ, τῆ δια-
γαγεῖν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτῆ, καὶ ἄνδρα τὴν θυγα-
τέρα αὐτῆ τῷ Μολόχ ἐν πορῆ. (Coislin. 2. δια πυ-
ρὸς τῷ Μολόχ.)

11. קרשה. Σ. τῆ φερεῖ. Ο. ἐν φαιρεῖμ. Cois-
lin. 2. φαιρεῖμ παρὰ πᾶσι m).

13. קרשה. Ο. Μοσαΐθ. ΑΙ. Μοσαΐθ. Ἄλσος,
ἀφανισμῆ.

15. קרשה - תנ קרשה תנ. Ο. πλὴν ἐτιμογεράφησα
τὴν γῆν. Ἄλ. τότε ἤρξατο ἡ γῆ φορολογεῖσθαι.

CAPVT

m) Potuit Symmachus ita habuisse in altera editione.

CAPVT XXIV.

17. 177. Ο. υἰὸν αὐτῆ. Ἀλλ. ἀδελφὸν τῆ πατρὸς
αὐτῆ.

CAPVT XXV.

12. 12. Ο. εἰς Γαβίν. Ἀλλ. εἰς βοθυνώτας.

14. 14. Α. ἀγκίστρα. Σ. ἀναληπτήρας.
Ο. Ιαμίν.

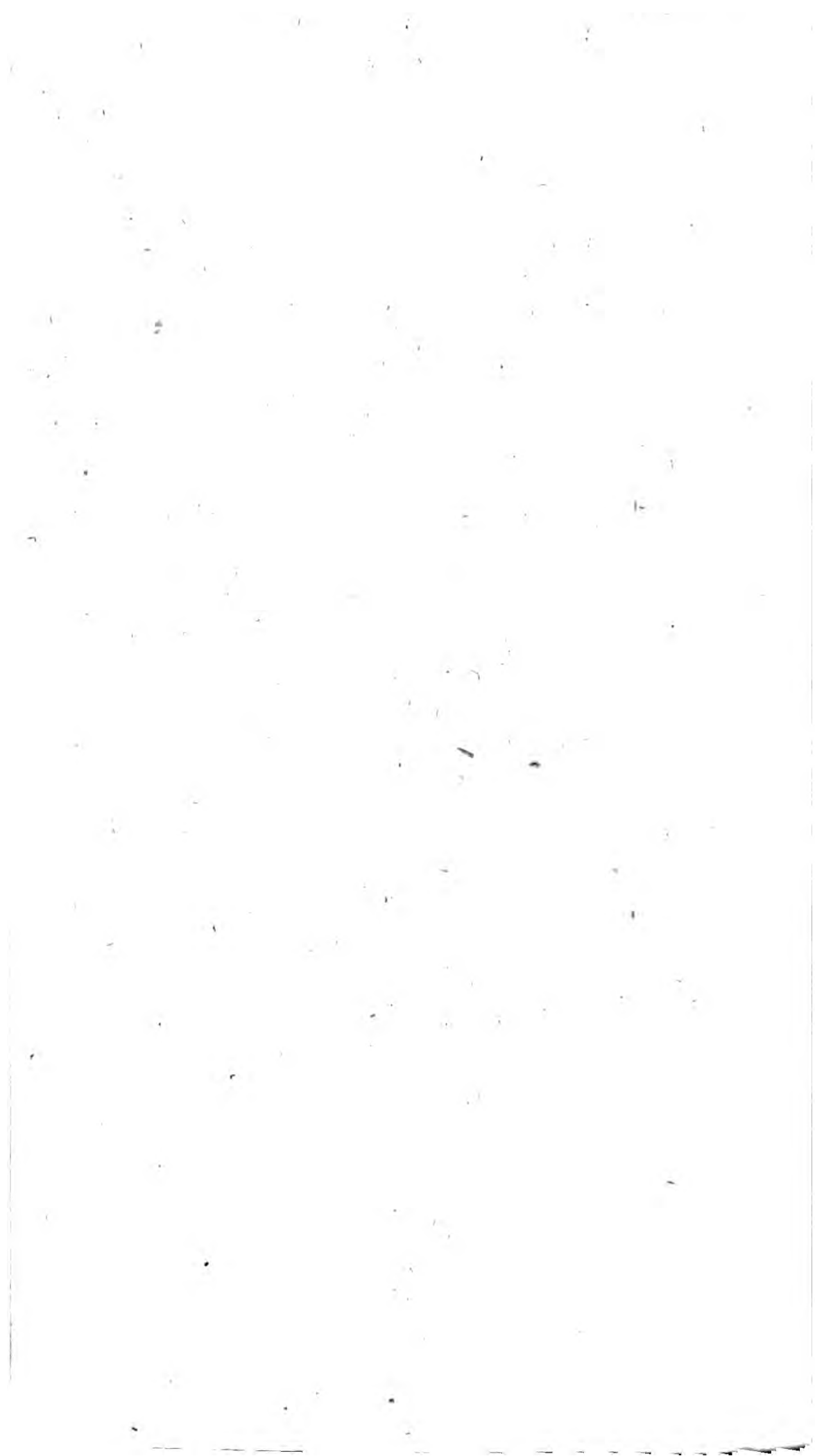
17. 17. Α. κεφαλὴς. Σ. ἀκρογωνιαῖον. Ο. χω-
θάρ. Coisl. 2. Ο. χωθάρθ.

17. 17. Σ. ἐπίθεμα. Ο. Σαβαχά.

LIBER I.
PARALIPOMENON.

T

LIBER I.
PARALIPOMENON.

CAPVT I.

11. מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ — — יְלֵי מִיִּזְבַּח. Ἀλλ. καὶ Μεσραΐμ ἐγέννησε τὰς Λαδισίμ, καὶ τὰς Ἀναμίμ, καὶ τὰς Λααβίμ, καὶ τὰς Νεφθωίμ a).
12. מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ — — מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ. Ἀλλ. καὶ τὰς Φοροσιείμ, καὶ τὰς Χασλωείμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλισιείμ, καὶ τὰς Καφθωριείμ.
13. הַמִּזְבֵּחַ בָּכָרוֹ — — בְּנֵי. Ἀλλ. καὶ Χανααὶν ἐγέννησε τὸν Σιδῶνα τὸν πρωτότοκον αὐτῆ, καὶ τὸν Χετλαῖον.
14. מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ — — מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ. Ἀλλ. καὶ τὸν Ιεβουσαῖον, καὶ τὸν Ἀμορραῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον.
15. מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ — — מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ. Ἀλλ. καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Ἀροχαῖον, καὶ τὸν Ἀσενναῖον.
16. מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ — — מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ. Ἀλλ. καὶ τὸν Ἀράδιον, καὶ τὸν Σαμαραῖον, καὶ τὸν Ἀμαθί.
17. מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ — — מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ. Ἀλλ. καὶ υἱοὶ Σήμ, Αἰλάμ, καὶ Ἀσσῆρ, καὶ Ἀρφαξάδ, καὶ Λῶδ, καὶ Ἀράμ· καὶ υἱοὶ Ἀράμ, Οὐζ καὶ Οὐλ, καὶ Γεθῆρ, καὶ Μεσόχ.

T t 2 18. מִיִּזְבַּח - הַמִּזְבֵּחַ

a) Ita Regius cuius lectiones et nomina sinceriora sunt iis, quae in notis Editionis Rom. feruntur, atque paucis admodum exceptis cum hebraeo consonant. Haec porro desiderantur in Editione τῶν Ο. Romana.

18. רב"ה תל — — תכדנה. Αλ. καὶ Αρφα-
ξιδ ἐγέννησε τὸν Καϊνάν, καὶ Καϊνὰ ἐγέννησε τὸν
Σάλα, καὶ Σάλα ἐγέννησε τὸν Εβερ.
19. ירר יררן עשי — — נש תל רבלי. Αλ.
καὶ τῶ Εβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί. ὄνομα τῶ ἐν
Φαλέγ. ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆ διεμερίθη ἡ γῆ,
καὶ ὄνομα τῶ ἀδελφῶ αὐτῆ Ιεκτάν.
20. ירר-הני ירר-הני — — — תל ירר.
Αλ. καὶ Ιεκτάν ἐγέννησε τὸν Ελμοαδ καὶ τὸν Σα-
λέφ, καὶ τὸν Ασερμαϊθ, καὶ τὸν Ιαρέ.
21. ירר-הני — — ירר-הני. Αλ. καὶ τὸν
Αδωραϊμ, καὶ τὸν Ούζαϊλ, καὶ τὸν Δεκλά.
22. נש"הני לנבני-הני לבני-הני. Αλ.
λος, καὶ τὸν Γαβααϊλ καὶ τὸν Αβιμαήλ, καὶ
τὸν Σαβαά.
23. ירר בני תל"ל — — ירר-הני. Αλ.
καὶ τὸν Ωφίρ, καὶ τὸν Ευίλα, καὶ τὸν Ιωβαΐβι
πάντες ἔσσι υἱοὶ Ιεκτάν.
26. יררן הו הבר. Ο. Αβρααϊμ. Αλ. Αβρααϊμ,
αὐτὸς Αβρααϊμ.
43. לנש בני תל"ל — — — ירר רש.
Αλ. οἱ βασιλεύσαντες ἐν Εδῶμ, πρὸ τῆ βασιλευσῶν
βασιλέα ἐν τοῖς υἱοῖς Ισραήλ.
50. יררן הו הבר — — — יררן עשי. Αλ.
καὶ ὄνομα τῆ γυναικί, αὐτῆ Μεταβέλ θυγάτηρ
Ματρעד θυγάτηρ Μεζαϊδ, καὶ ἀπέθανεν Αδαϊδ,
καὶ ἐγένοντο.
54. עשי. Ο. Ζαφαϊν. Αλλοι, Ηραϊμ.

CAPUT II.

14. רר. Ο. Ζαβδαϊ. Αλ. Ρηδλ.
25. עשי ירר. Ο. καὶ Αραϊμ καὶ Ασαϊν. Αλ. Αχισάν
καὶ Ασόμ.
31. עשי. Ο. Ισεμμήλ. Αλλοι, Ιεσί.

34. ירחי. O. Ιωχήλ. Άλλοι, Ιεραά.
 53. ילנהשנה. O. υἱὸν Εδθαάμ. Άλλοι, οἱ Εδθαωλαῖοι.

C A P V T III.

23. יליועני. O. Ελιθευάν. Άλλοι, Ελιωναί.

C A P V T IV.

3. יללחלחני. O. Εσηλεββών. Άλλοι, Εσκαδεσφών.
 Reg. Εσηαδεσφών.
 5. ונעה ונלה. O. Λωδά, καὶ Θαοδά. Άλλοι, Χα-
 λά, καὶ Μααρά.
 9. יעב. O. Ιγαβής. Άλλοι, Ιαβής.
 יעב שמו ירחי. O. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῶ
 Ιγαβής. Άλλοι, ἐν διαπίωσει καὶ ἐπεκαλέσατο
 Ιακβής.
 18. ונח ונח ירחי. O. Χετήλ. Άλλ. Ιεχεθιήλ
 πατέρας Ζαναί.

C A P V T V.

4. בני בנה בני בעל — — בני נח בני. O. υἱὸν
 Γᾶγ υἱὸν Σεμεῖ, υἱὸν αὐτῶ Μιχαί. Άλλοι, καὶ υἱὸν
 Γᾶγ Σεμεῖ υἱὸν αὐτῶ, Μιχαί υἱὸν αὐτῶ, Ρησὸν υἱὸν
 αὐτῶ, καὶ Βεηρά υἱὸν αὐτῶ, ὃν etc.

C A P V T VI.

15. יהיה יהיה. O. ἐν τῇ μετοικίᾳ. Άλλ. ἐν τῇ
 μετοικίᾳ κυρίῳ.
 54. O. κάμαις. Άλλ. ἐπαύλεσιν, et sic infra.
 78. יהיה. O. κατὰ δυσμαίς. Άλλ. κατ' ἀνατολαίς.

C A P V T VII.

26. יהיה יהיה. O. τῶ Λαα-
 δάν υἱὸν αὐτῶ, υἱὸν Αμιάδ, υἱὸν Ελισαμαί, υἱὸν
 Τ t 3 Nᾶν,

Νῦν, υἱὸς Ἰησῆ. Ἄλλοι, τῷ Λαδάν υἱὸς Ἀμιῶδ,
υἱὸς Ἐλισαμί, υἱὸς αὐτῆ Νῦν, υἱὸς αὐτῆ Ἰησῆς.

C A P V T IX.

31. םתבחה. Ο. τῆ τηγάνε. Ἄλλ. τῶν τηγανισῶν.
33. חנהלמה םהלה — — חנהל. Ο. διατε-
ταυγμένα ἐφημερία, ὅτι ἡμέρα καὶ νύξ ἐπ' αὐ-
τοῖς ἐν τοῖς ἔργοις. Ἄλλοι, ἐν τῷ πασοφορίῳ διατε-
ταυγμένοι εἰς ἐφημερίαν.

C A P V T XI.

5. לויך םבו ןבוי ןבוי. Ο. εἶπον τῷ Δαυίδ.
Ἄλλοι, εἶπον δὲ οἱ κατοικῆντες τὴν Ἰεβὴς τῷ Δαυίδ.
8. חנהלמה — — חנהלמה. Ἄλλοι, ἀπὸ
τῆς Μααλαῶ b), καὶ ἕως τῆ κύκλε. καὶ Ἰωάβ
περιεποιήσατο τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέ-
μησε, καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν.
חנהלמה. Ἄλλοι, ἀπὸ τῆς Μααλαῶ. Ἄλλοι, ἀπὸ
τῆς ἄκρας.
11. חנהלמה. Ο. Ἰεσεβαδά. Ἄλλ. Ἰεσεβαίλ.

C A P V T XII.

2. חנהלמה םבוי — — חנהלמה. Ο. καὶ τόξω
ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις
καὶ τόξοις. Ἄλλ. ἐκτείνοντες τόξον δεξιάζοντες καὶ
ἀριστερεύοντες, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις, καὶ ἐν
βέλεσι καὶ τόξω.

C A P V T XV.

27. חנהלמה. Α. ἐπένδυμα. Σ. ἐπωμίδα. Ο. σολή
βυσσίνη. Ἄλλ. ἐπὶ Δαυίδ ἐφῶδ κοινόν.

CAPVT

b) Sic in notis Editionis Rom. Sed Regius habet ἀπὸ
τῆς Μααλαῶ etc.

C A P V T XVI.

1. ויגלו. O. και σωτηρίας. Αλλ. εἰρηνικά c). Αλλ. και τὰς εἰρηνικάς.

C A P V T XVII.

5. ונשמו ויהיה להם להקח. O. ἐν σκηνῇ και ἐν καλύμματι. Αλλοι, ἐν σκηνῇ εἰς σκέπην, και ἐν καλύμματι. Αλλ. ἐν καταλύματι.
 19. ויהיה — — וישוּב וכלב. Αλλ. ταύτην κατὰ τὴν καρδίαν σου, τῷ γνωρίσασθαι πάντα τὰ μεγαλειά σου κύριε d).

C A P V T XXI.

5. ויבא — — ויהי דבר המלך ויהי. O. κατίχμυσε λόγος. Αλλ. προσώχθισεν ὁ λόγος. Αλλ. τὸ δὲ ῥῆμα τῷ βασιλέως ἴχμυσε ἐπὶ Ἰωάβ.

C A P V T XXII.

15. ויהי דבר. O. και μετὰ σοῦ πρόεδρος εἰς πλῆθος. Αλλοι, και μετὰ σοῦ κύριος· πρόεδρος εἰς πλῆθος.

C A P V T XXIV.

1. ויהיה — — ויהי. O. και τὸς υἱὸς Ααρῶν διαίρεσαι. Αλλ. Ααρῶν, και αἱ διαίρεσεις υἱῶν Ααρῶν.

C A P V T XXV.

1. ויהיה בכנור. Α. τῶν προφητῶν. Σ. τῶν προφητευσάντων διὰ λύρας. O. τὸς ἀποφθεγγόμενος ἐν κινύραις.

T t 4

3. בכנור

c) Videntur esse A. Σ. Θ. qui sic frequenter reddunt in Leuitico.

d) Ita Regius. Hæc vero desiderantur in textu τῶν O.

3. בכנור הנבא. Α. κιθάρα προφητεύων. Σ. διά λύρας τῆ προφητεύοντος. Ο. ἐν κινύρα ἀνακρούμενοι.

C A P V T XXVI.

27. חמלהלמה - מן. Ο. ἐκ πόλεων. Ἄλλοι, ἐκ πόλεμων.
29. חיששל חישל. Σ. εἰς παιδευτάς καὶ κριτάς. Ο. τῆ γραμματεύειν καὶ διακρίνειν.

C A P V T XXVII.

27. חכמים - לען. Ο. καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων. Ἄλλοι καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων.

C A P V T XXIX.

- I. חכמה - כלל — — חכמה כלל. Ο. ὅτι ἐκ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἢ Κυρίου Θεῶ. κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν. Ἄλλοι, ὅτι ἐκ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἢ Κυρίου τῶ Θεῶ οἰκοδομῆς καὶ ἐγὼ κατὰ πᾶσαν. Ἄλλοι, ὅτι ἐκ ἀνθρώπων ἢ οἰκοδομῆ, ἀλλ' ἢ Κυρίου τῶ Θεῶ.
2. חכמה. Ο. Σοφία, αἰ. Σόμ. Ἄλλοι, ἄνυχος.
6. חכמה חכמה חכמה. Ο. καὶ οἱ οἰκοδόμοι τῆ βασιλείας. Ἄλλοι καὶ οἱ οἰκονόμοι τῆ βασιλείας.
II. חכמה. Ἄλλοι ἢ ἐξομολόγησις.
חכמה כלל — — חכמה כלל. Ἄλλοι, σοὶ κύριε ἢ βασιλεία, καὶ ἢ ἐπαρσις εἰς πάντα καὶ εἰς πᾶσαν ἀρχήν.

LIBER II.
PARALIPOMENON.

1907

LIBER II,
PARALIPOMENON.

CAPVT II.

13. בני ם קוה. Ο. Χιράμ τὸν πατέρα μῶ. Ἄλλος,
Χιράμ τὸν παῖδά μῶ.

CAPVT IV.

2. בני סביב — — — ם יושׁו. Ο. τριάκοντα
πήχεων. Ἄλλος, τριάκοντα πήχεων ἐκύκλεν αὐ-
τὴν κύκλω.

CAPVT V.

7. בני הבית הדיבית. Ο. εἰς τὸ δαβίρ τῶ οἴκῶ. Ἄλλος,
εἰς τὸ χρηματισήριον τῶ οἴκῶ.

CAPVT VIII.

3. בני צובה קמח. Ο. εἰς βαισωβά. Ἄλλος, εἰς Αἰμάθ
Σωβά.

CAPVT X.

10. בני יצר. Ο. ὁ μικρὸς δάκτυλος. Ἄλλος, ὁ βραχύ-
τατος δάκτυλος.

CAPVT

C A P V T XII.

7. נבנעו. Σ. ἐγνωσιμάχησαν. Ο. ἐνετράπησαν.

C A P V T XIII.

7. רחבעם על - ליהויהונו. Ο. ἀνέστη πρὸς Βοβοάμ.
 Αλλ. ἀντέστη. Αλλ. ἐνίχυσεν ἐπὶ Βοβοάμ.

C A P V T XIV.

7. עורנו להנהיג את הארץ. Ο. ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύ-
 σομεν. Αλλ. ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύσομεν.
 15. מקנה. Ο. κτήσεων. Αλλ. κτηνῶν.
 מקנה להלוי. Ο. σκηναὶς κτήσεων καὶ Ἀλιμαζονεῖς.
 Αλλ. Ἀμαζονεῖς.

C A P V T XV.

2. עודד. Ο. Ωδῆδ. Αλλ. Αδαδ. Αλλ. Αδδῶ.

C A P V T XVII.

21. מואב שבע — — — ישיהו. Ο. ἐπὶ ἑκα-
 σίας. Αλλ. τράγυς ἐπὶ ἑκακχιλίς ἐπὶ ἑκακοσίας. Αλλ.
 ἐπὶ ἑκακχιλίς πεντακοσίας.

C A P V T XXI.

27. ידוהו. Ο. Οχοζίας. Αλλ. Ισοάχαζ.

C A P V T XXII.

1. למנהל. Ο. Ἀλιμαζονεῖς. Αλλ. Ἀμαζονεῖς.
 2. שנה ישיהו שבעים. Ο. ἐτῶν ἑκοσι. Αλλ.
 ἑκοσι καὶ δύο. Αλλ. τεσσαράκοντα καὶ δύο.

C A P V T XXIII.

1. חַשְׁבִּיעִיָּהּ, O. (ἔτει) τῷ ὀγδόῳ. Ἀλλ. ἑβδόμῳ.
 9. וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת-הַמַּלְאָכִים לְיִשְׂרָאֵל. O. ἔδωκεν Ἰωδαὲ τὰς μαχαίρας. Ἀλλ. ἔδωκεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τὸς ἑκατοντάρχους τεταγμένους καὶ τὰς μαχαίρας.
 13. רָקִיעַ וְרָקִיעַ. O. ἐπιτίθεμένοι ἐπιτίθεσθε. Ἀλλ. σύνδεσμος, σύνδεσμος.
 18. וַיִּלְחָק. O. καὶ ἀνενέγκαι. Ἀλλ. καὶ αὐτὸς ἀνήνεγκεν.

C A P V T XXIV.

20. וַיִּזְכֹּר יְהוָה אֶת-יִשְׂרָאֵל. O. ἐνέδυσσε τὸν Ἀζαρίαν. Ἀλλ. ἐνέδυσσε τὸν Ζαχαρίαν.

C A P V T XXVI.

5. וַיִּלְחָק הַמֶּלֶךְ בְּרִמְיָהּ. O. τῷ συνιόντος ἐν φόβῳ κυρίου. Ἀλλ. τῷ συνιόντος ἐν ὀρέσει κυρίου. Ἀλλ. συνιόντος ἐν ὀρέσει θεῷ.
 וַיִּלְחָק הַמֶּלֶךְ בְּרִמְיָהּ. O. ἐνώδωσεν αὐτῷ κύριος. Ἀλλ. κατήυθυνεν αὐτὸν ὁ θεός.
 6. γῆ. O. κατέσπασε. Ἀλλ. καθεΐλε.
 10. וַיִּזְכֹּר יְהוָה אֶת-יִשְׂרָאֵל. O. ὅτι γεωργὸς ἦν. Ἀλλ. φιλογεωργός. Ἀλλ. ἀνὴρ φιλογεωργός.
 21. וַיִּשְׁמַח. O. λαίπρι, κρυφαίως. O. ἀπφρασίθ. Ἀλλ. κρυφίως ἐγκεκλεισμένος.
 22. O. ἀπερχίαθη. Ἀλλ. ἐξάιαθη.
 23. וַיִּשְׁמַח. O. ἐν τῷ πεδίῳ. Ἀλλ. ἐν ἀγρῷ.

C A P V T XXVII.

3. בנה בנין לרעה חמורב. Ο. ἐν τείχεσσι Ὀπέλ
 ἀκοδόμησε πολλά. Ἀλλ. ἐν τῷ τείχεσσι αὐτῆσ ἀπέ-
 θετο ὄπλα, καὶ ἀκοδόμησε πόλεις. Ἀλλ. καὶ ἐν
 τῷ τείχεσσι τῷ Ωφέλ ἀκοδόμησεν εἰς πλῆθος.
4. חורונו. Ο. οἰκήσεις. Ἀλλ. βάρεις.
5. חמו-עם סהל. Ο. ἐμαχέσατο πρὸς βασιλεία.
 Ἀλλ. ἐπολέμησε μετὰ τῷ βασιλέωσ.

C A P V T XXVIII.

2. סילעל פשו. Ο. καὶ τοῖσ εἰδώλοισ αὐτῶν. Ἀλλ.
 ἐποίησε τοῖσ Βααλείμ.
3. סנה-בן בנין. Ο. ἐν Γε Βενενόμ. Ἀλλ. ἐν γῆ
 Εννόμ. Ἀλλ. ἐν Φάραγγι Βενενόμ.
- ויהוה רחן. Ο. ὧν ἐξωλότρευσε. Ἀλλ. ὧν ἐξῆρε.
8. הנה סתנה. Ο. τριακοσίας χιλιάδας. Ἀλλ. ὀκτα-
 κοσίας χιλιάδας. Ἀλλ. διακοσίας χιλιάδας.
12. נהיה-בן יהוה. Ο. Ουδέας ὁ τῷ Ἰωανῆ. Ἀλλ.
 Ἀζαρίας ὁ τῷ Ἰωανάν.

C A P V T XXIX.

9. 10. לנהשי יהנה יהיהל — — חנה-לע בניב.
 Ο. ὁ καὶ νῦν ἐσιν. ἐπὶ τέτοισ νῦν ἐσιν ἐπὶ καρδίας
 διαθέσαι διαθήκην με, διαθήκην Κυρίε Θεῷ Ἰσραήλ.
 Ἄλλοι, καὶ νῦν εἰσιν ἐπὶ τέτοισ. νῦν ἐν θέσει ἐπὶ
 καρδίας ὑμῶν, τῷ διαθέσαι διαθήκην μετὰ Κυρίε
 Θεῷ Ἰσραήλ.
17. רעו פשו. Ο. τρισκαιδεκάτη. Ἄλλοσ, ἑκα-
 δεκάτη.

CAPVT

C A P V T XXX.

8. םככע. Ο. καρδίας ὑμῶν. Ἄλλοι, τὸς τραχί-
λῆς ὑμῶν.
15. ושרקו. Ο. ἤγνισαν. Ἄλλ. ἠγνίσθησαν. Ἄλλ.
ἠγιάθησαν.
25. לשרמו. Ο. ἐξ Ἱερουσαλήμ. Ἄλλ. ἐξ Ἰσραήλ.

C A P V T XXXII.

5. נלמהתה רקיה. Ο. καὶ κατίχυσε τὸ ἀνάλημά
μαί. Ἄλλ. καὶ ἀκοδόμησε τὸ ἀνάλημμαί.

C A P V T XXXIV.

22. םיגהה שמו. Ο. φυλάσσωσαν τὰς ἐντολάς·
Ἄλλ. ἱματιοφύλακος.
במשנר. Σ. ἐν τῇ δευτερώσει. Ο. ἐν Μασσαυά. Ἄλλ.
ἐν Μασσαυά. Ἄλλ. ἐν Μασσαυά.

